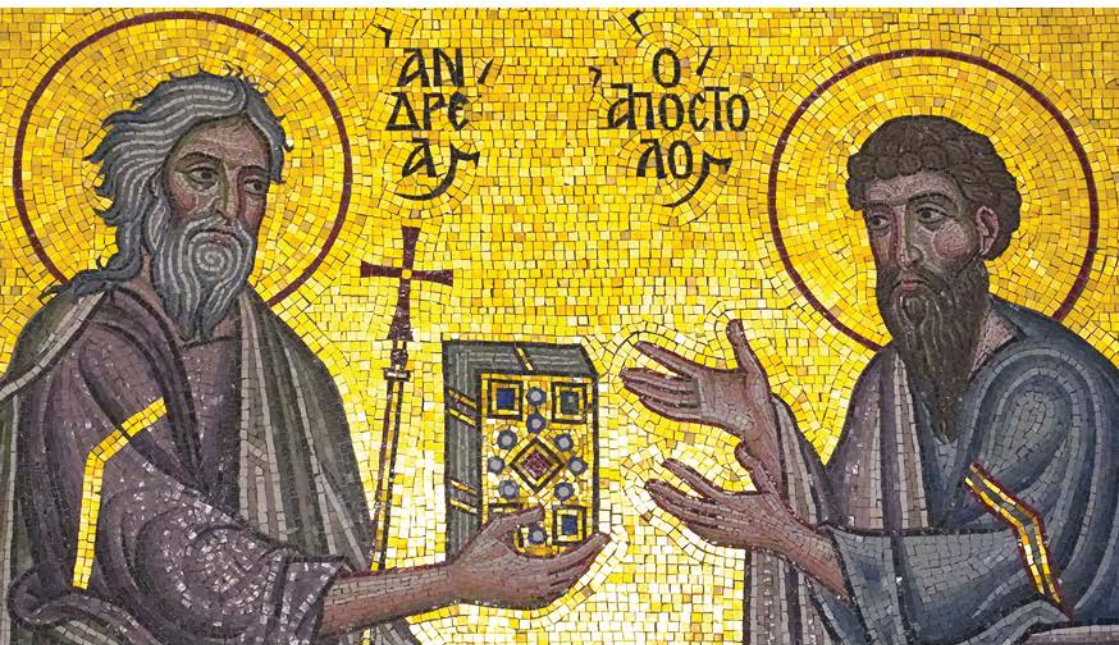

Ὁρθοδοξία Orthodoxia

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
ORTHODOXIA

Περίοδος Γ' - 7
3rd Period - 7

Ίούλιος-Σεπτέμβριος
July-September
2024

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Α' Έποπτεύουσα Συνοδική Έπιτροπή
Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πισιδίας κ. Ίώβ, Πρόεδρος
Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ίωακείμ
Καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Δεληκωσταντής, Διευθυντής του
Α' Πατριαρχικού Γραφείου
κ. Νικόλαος-Γεώργιος Παπαχρήστου, Διευθυντής του Γραφείου
Έπικοινωνίας και Τύπου
Γραμματέυς: Διάκονος κ. Έπιφάνιος Kamianovych

Β' Διευθυντής Συντάξεως
Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πισιδίας κ. Ίώβ

Συνεργάται
Έερομόναχος κ. Μελέτιος Στεφανᾶτος
κ. Γεώργιος Όρφανίδης
κ. Νικόλαος-Γεώργιος Παπαχρήστου
κ. Τατιάνα Savina

Γ' Υπεύθυνος εκδόσεως του Περιοδικού
Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προύσης κ. Ίωακείμ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Rum Patrikliği, Dr. Sadık Ahmet Cad. No. 19, 34083 Fatih-İstanbul, TÜRKİYE
Tel: +90 (212) 531.9670
<https://ec-patr.org>

Copyright © 2024 by Ecumenical Patriarchate

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α' – ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Μήνυμα τῆς Ἰνδίκτου † Βαρθολομαῖος Ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης παντί τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας χάριν, εἰρήνην καί ἔλεος παρά τοῦ Δημιουργοῦ πάσης τῆς κτίσεως Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.....	9
Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τήν χοροστασίαν εἰς τόν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου (7 Ἰουλίου 2024).....	12
Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τὸν ἐπίσημον ἑορτασμόν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων (Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἁγίου Δημητρίου Πριγκήπου, 14 Ἰουλίου 2024, Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου).....	16
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν χοροστασίαν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Παρασκευῆς Πικριδίου (26 Ἰουλίου 2024).....	21
Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τήν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος (6 Αὐγούστου 2024).....	26
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν Θεῖαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἀγριδίων (Ἀγρίδια Ἱμβρου, 15 Αὐγούστου 2024).....	32
Ἐναρκτήριος ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου (1η Σεπτεμβρίου 2024).....	36
Καταληκτῆριος Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας (3 Σεπτεμβρίου 2024)	49
Χαιρετισμὸς τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπετειακῆς Ἡμερίδος ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως & Θάσου ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης (Τετάρτη, 4 Σεπτεμβρίου 2024).....	55
Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου	

κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν επίσκεψιν εἰς τήν Ἴδραν τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Χίου (6 Σεπτεμβρίου 2024).....	61
Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν επίσκεψιν εἰς τήν Βιβλιοθήκην τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου «Ἅγιος Ἀγαπητός» (Χίος, 6 Σεπτεμβρίου 2024).....	64
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου εἰς τήν Ἡμερίδα μέ θέμα τήν κλιματικὴν ἀλλαγὴν διοργανουμένην ὑπὸ τῆς Περιφερείας Βορείου Αἰγαίου (Χίος, 6 Σεπτεμβρίου 2024).....	67
Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τόν Ἀγιασμόν διὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀκαδημίας Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ καί ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους εἰς τὸ Ναυτικόν Λύκειον Χίου «Τσάκος Ναυτιλιακὴ Παιδεία» (Χίος, 7 Σεπτεμβρίου 2024).....	76
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν Θεῖαν Λειτουργίαν εἰς τόν Ἱ. Ναόν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καλλιμασιάς (Κυριακὴ, 8 Σεπτεμβρίου 2024).....	80
Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τήν χοροστασίαν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Νικολάου Τόπκαπου (13 Σεπτεμβρίου 2024).....	86
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου πρὸς τοὺς μαθητὰς καί τὰς μαθητρίδας τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους (Ἱερός Ναός Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μουχλίου, Δευτέρα, 16 Σεπτεμβρίου 2024).....	89
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν ἐπίσημον ὑποδοχὴν εἰς τὸν αὐλεῖον χώρον τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Κιλκίς (Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024).....	92
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν δοξολογίαν εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος (Κιλκίς, Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024).....	95

Αντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν τελετὴν ἀνακηρύξεως αὐτοῦ εἰς Ἐπίτιμον Δημότην Κιλκίς (Κιλκίς, Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024).....	99
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Πεντεκαίδεκα Ἱερομαρτύρων Πολιούχων (Κιλκίς, Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024).....	102
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν Θεϊάν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Κιλκίς (Κυριακὴ, 22 Σεπτεμβρίου 2024)	105
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὸν Ἱερόν Κλῆρον καὶ τὰς μοναστικὰς Ἀδελφότητας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου (Κιλκίς, Κυριακὴ, 22 Σεπτεμβρίου 2024)	110
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Δημητρίου (Κιλκίς, Κυριακὴ, 22 Σεπτεμβρίου 2024)	115
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Οἰκολογικῆς Ἡμερίδος μέ θέμα «Τό ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως γιά τόν 21ο αἰῶνα: Ἐκκλησία, Πολιτεία, Φιλοσοφία καὶ Θεολογία» (Συνεδριακόν Κέντρον Περιφερειακῆς Ἐνότητος, Κιλκίς, 23 Σεπτεμβρίου 2024).....	118
Αντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου εἰς τὸν Ἀγιασμόν κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν ἀποπερατώσεως τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱεραίας Μαυρονερίου (Δευτέρα, 23 Σεπτεμβρίου 2024)	126
Αντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὸ ἐπίσημον δεῖπνον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ἐπὶ τῇ πεντηκοστῇ ἑπετείῳ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς τῆς (Θεσσαλονίκη, 24 Σεπτεμβρίου 2024).....	130
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἑπετειακὴν ἐκδήλωσιν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, 25 Σεπτεμβρίου 2024)	134

Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν Τελετὴν Ἐγκαινίων τοῦ Διεθνoῦς Ὀγκολογικοῦ Κέντρου τοῦ Ἰατρικοῦ Ὁμίλου Ἀθηνῶν στὴ Θεσσαλονίκη (Τετάρτη, 25 Σεπτεμβρίου 2024).....	137
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν χοροστασίαν εἰς τὸν Ἱερὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης (26 Σεπτεμβρίου 2024).....	139
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸ Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἀθῆναι, 27 Σεπτεμβρίου 2024).....	144
Ἐναρκτήριος Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου εἰς τὸ Πανιμβριακὸν Συνέδριον μὲ θέμα «Ἰμβρος καὶ Τένεδος:Νόστος καὶ Προοπτική» Ἰδρυμα Μείζονος Ἑλληνισμοῦ (Ἀθῆναι, 28 Σεπτεμβρίου 2024).....	147
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν χειροθεσίαν τοῦ Ἐντιμολ. κ. Γεωργίου Παπαθεοδώρου εἰς Ἀρχοντα Εὐταξίαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης (29 Σεπτεμβρίου 2024).....	155
Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν τελετὴν ὀνοματοθεσίαςτῆς «Πλατείας Ἰμβρου καὶ Τενέδου» (Νέα Σμύρνη, 29 Σεπτεμβρίου 2024).....	157
ΜΕΡΟΣ Β' – ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ, ΜΕΛΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ	
Συγχαρητήριο Μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν Πάπαν Ρώμης	159
Εἰσηρικὸν Γράμμα τοῦ Μακ. Πατριάρχου Σόφιας καὶ πάσης Βουλγαρίας κ. Δανιὴλ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον (12.7.2024).....	162
Μητροπολίτου Μύρων Δρ. Χρυσοστόμου Καλαϊτζῆ, Σχόλια γιὰ τὴν παρουσία τῶν Χριστιανῶν στὴν Ἀττάλεια, βάσει ἑνὸς Κανονισμοῦ τῆς Κοινότητος τῆς Ἀτταλείας τοῦ 1911.....	164
Ἱερομονάχου Μελετίου Στεφανάτου, Ὁ ἱστορικὸς χώρος τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κατὰ τὸ Ἀρχεῖο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης	170

ΜΕΡΟΣ Γ' – ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Οικουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτονόμου
Δημοκρατίας τῆς Ἀμπχαζίας στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο 183

Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος

Κανονικαὶ Πράξεις — Ἀνακοινωθέντα

Διορισμὸς νέου Ἡγουμένου στὴν Ἱερά Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ
Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Ἀστόριας..... 263

ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Orthodox-Lutheran Common Statement on the Filioque

(GENEVA, Switzerland and ISTANBUL, Türkiye 30 July 2024) 271

Meeting between representatives of the Orthodox Church and the Oriental

Orthodox Churches (September 16-17, 2024 Monastery of St. Bishoy, Egypt) 273

Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης Ἡ ἐορτὴ τῆς Παναγίας Πανσουλῆς

στὴν Ἱερά Θεολογικὴ Σχολή..... 277

Ἑορτασμοὶ 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς Ἱεράς Θεολογικῆς Σχολῆς 286

Ἡ ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος 288

Ὁ λόγος τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς Ἐφορείας 294

Ἡ προσφώνηση τοῦ Ἡγουμένου..... 298

Ὁ Χαιρετισμὸς τοῦ Προέδρου τῆς Ἑστίας Θεολόγων

Χάλκης καὶ φίλων αὐτῆς..... 301

Προσωπογραφικὰ καὶ ἰδεολογικὰ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τῆς Χάλκης, Αρχιμ. Δημητρίου Στρατῆ, Καθηγητοῦ ΠΑΕΑΚ 305

Τὸ ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἱστορικὸ περιβάλλον τῆς ἰδρύσεως τῆς Θεολογικῆς

Σχολῆς τῆς Χάλκης, Πρωτοπρ. Κυπριανοῦ Κουντούρη, Διευθυντοῦ τῆς
Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου..... 317

Ἡ ἐκδήλωση στὴ ΔΕΘ γιὰ τὰ 180 χρόνια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

τῆς Χάλκης 329

Ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτου Βρυούλων κ. Παντελεήμονος,

ἐκπροσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου

κ.κ. Βαρθολομαίου..... 331

Ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος

Πατερικῶν Μελετῶν, Καθηγητοῦ Συμεῶν Πασχαλίδη..... 333

Ὁ Πατριάρχης σὲ ἐκθεση γιὰ τὰ 180 χρόνια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης στὴν Θεσσαλονίκη	336
Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν γραφείων τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» καὶ τῆς ἐκθέσεως «Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης: 180 χρόνια προσφορᾶς στὰ γράμματα καὶ στὸν ἄνθρωπο»	337
Ἡ προσφώνηση τοῦ Προέδρου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, Θεοφίλ. Ἐπισκόπου Ἀμορίου κ. Νικηφόρου	343
ΜΕΡΟΣ Δ' — ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ.....	347
Ὁ Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Παῦλος (1938–2024).....	347

ΜΕΡΟΣ Α'**ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ Α. Θ.
ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ****ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ**

Αριθμ. Πρωτ. 481

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ
ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τριακονταπενταετία ὅλη παρήλθεν ἀπό τῆς καθιερώσεως ὑπό τῆς Ἁγίας καί Ἱεράς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, ἐορτῆς τῆς Ἰνδικτου καί ἐνάρξεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ὡς Ἡμέρας προσευχῶν ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ εὐλογημένη αὐτή πρωτοβουλία ἔσχε μεγάλην ἀπήχησιν καί ἐκαρποφόρησε πλουσίως. Αἱ πολυδιάστατοι οἰκολογικά δράσεις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπικεντρώνονται σήμερον εἰς τό φαινόμενον τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, μᾶλλον δέ κρίσεως, τό ὅποῖον ἔχει δημιουργήσει μίαν κατάστασιν «πλανητικῆς ἐκτάκτου ἀνάγκης».

Ἐκτιμῶμεν τήν συμβολήν τῶν οἰκολογικῶν κινήματων, τάς διεθνεῖς

συμφωνίας διά τό περιβάλλον, τήν ένασχόλησιν τῶν ἐπιστημόνων μέ τό πρόβλημα, τήν προσφοράν τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως, τήν οικολογικήν εὐαισθησίαν καί στράτευσιν ἀναριθμῆτων ἀτόμων καί εἰδικώτερον ἐκπροσώπων τῆς νέας γενεᾶς. Ὅμως, ἐπιμένομεν ὅτι ἀπαιτεῖται μία ἀξιολογική «κοπερνίκεια στροφή», μία ριζική ἀλλαγὴ νοοτροπίας παγκοσμίως, μία οὐσιαστική ἀναθεώρησις τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν φύσιν. Ἄλλως, θά συνεχίσωμεν νά θεραπεύωμεν τὰς καταστροφικὰς ἐπιπτώσεις τῆς οικολογικῆς κρίσεως, μέ ἀθίκτους καί ἐνεργούς τὰς ρίζας τοῦ προβλήματος.

Ἡ περιβαλλοντική ἀπειλή εἶναι μία διάστασις τῆς ἐκτεταμένης κρίσεως τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος δέν εἶναι δυνατόν νά δοθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς λογικῆς δηλαδή ἢ ὅποια τό ἐδημιούργησε. Ἐχομεν ἐκφράσει κατ' ἐπανάληψιν τήν πεποίθησίν μας ὅτι εἰς τήν ζωτικὴν διά τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος καί τοῦ πλανήτου μας πνευματικὴν καί ἀξιολογικὴν μεταστροφήν δύνανται νά συμβάλουν μεγάλως αἱ Ἐκκλησίαι καί αἱ θρησκείαι. Ἡ γνησία θρησκευτικὴ πίστις καταλύει τὴν ἀλαζονείαν καί τόν τιτανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ ἀνάχωμα εἰς τὴν μετατροπὴν του εἰς «ἀνθρωποθεόν», ὁ ὁποῖος καταργεῖ μέτρα, ὅρια καί ἀξίας, αὐτοαναγορεύεται εἰς «πάντων μέτρον», ἐργαλειοποιεῖ τόν συνάνθρωπον καί τήν φύσιν διά τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀκορέστων ἀναγκῶν καί τῶν αὐθαιρέτων ἐπιδιώξεων του.

Ἡ πείρα τῶν αἰώνων διδάσκει ὅτι, ἄνευ ἑνός «ἀρχιμηδείου» πνευματικοῦ καί ἀξιολογικοῦ στηρίγματος, ἡ ἀνθρωπότης ἀδυνατεῖ νά ἀποφύγῃ τοὺς κινδύνους ἑνός μηδενιστικοῦ «ἀνθρωπολογισμοῦ». Αὐτὴ εἶναι ἡ παρακαταθήκη τοῦ ἀρχαίου πνεύματος, ὅπως διευτυπώθη ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος διά τῆς ἀρχῆς «Θεός ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον» (Νόμοι 716c). Ἡ κατανόησις τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς εὐθύνης του μέσα ἀπὸ τὴν σχέσιν του μέ τόν Θεόν ἐκφράζεται διά τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» καί «καθ' ὁμοίωσιν» Αὐτῶ, καθὼς καί περὶ τῆς προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπὸ τοῦ σαρκωθέντος διά τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου καί ἀνακαίνισιν τῆς ὅλης δημιουργίας προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ χριστιανικὴ πίστις ἀναγνωρίζει ὑψίστην ἀξίαν τόσον εἰς τόν ἀνθρωπον, ὅσον καί εἰς τὴν κτίσιν. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ὁ σεβασμὸς τῆς ἱερότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί ἡ προστασία τῆς ἀκεραιότητος τῆς καλῆς λίαν δημιουργίας εἶναι ἀδιαίρετοι. Ἡ πίστις εἰς τόν Θεόν τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης ἐμπνέει καί στηρίζει τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ

ἀνθρώπου, τὸν ἐνδυναμώνει ἐνώπιον τῶν προκλήσεων καὶ τῶν δυσκολιῶν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ ὑπέρβασίς των ἐμφανίζεται κατ' ἀνθρώπον ὡς ἀνέφικτος.

Ἦγωνίσθημεν καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν διορθόδοξον καὶ διαχριστιανικὴν συνεργασίαν διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς κτίσεως καὶ διὰ τὴν ἔνταξιν τῆς θεματικῆς αὐτῆς εἰς τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογον καὶ τὰς κοινὰς δράσεις τῶν θρησκειῶν. Τονίζομεν δὲ ἰδιαίτερος τὴν ἀνάγκην νὰ κατανοηθῆ ὅτι ἡ σύγχρονος οἰκολογικὴ κρίσις πλήττει πρωτίστως καὶ ἐντονώτερον τοὺς πτωχοτέρους κατοίκους τῆς γῆς. Εἰς τὸ κείμενον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς». Τὸ κοινωνικὸν ἦθος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» ὑπογραμμίζεται μετ' ἐμφάσεως τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἡ ἀναγκαία μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῶν ἐπιπτώσεων τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς: «Πρέπει νὰ κατανοήσουμε ὅτι ἡ διακονία τοῦ πλησίον καὶ ἡ διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένες. Παρόμοια ἄρρηκτα συνδεδεμένες μεταξὺ τους εἶναι καὶ ἡ φροντίδα μας γιὰ τὴ δημιουργία καὶ ἡ διακονία μας πρὸς τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὅπως εἶναι ἀλληλένδετες καὶ οἱ οικονομικὲς συνθήκες τῶν φτωχῶν μὲ τίς οικονομικὲς συνθήκες τοῦ πλανῆτη. Οἱ ἐπιστήμονες μᾶς λένε ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πληγῆ περισσότερο ἀπὸ τὴν τρέχουσα οἰκολογικὴ κρίση εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὅσοι κατέχουν ἐλάχιστα. Ἐπομένως, τὸ πρόβλημα τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς ἀποτελεῖ καὶ ζήτημα κοινωνικῆς πρόνοιας καὶ κοινωνικῆς δικαιοσύνης» (§ 76).

Περαίνοντες τὸν λόγον, εὐχόμεθα πρὸς ὑμᾶς, τιμιώτατοι ἀδελφοὶ καὶ προσφιλέστατα τέκνα, πλήρη θείων εὐλογιῶν καὶ καλλίκαρπον τὸν νέον ἐκκλησιαστικὸν ἐνιαυτὸν, ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, μεσιτεία τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τὴν θαυμαστήν καὶ θαυματοργὸν εἰκόνα τῆς ὁποίας τιμῶμεν σήμερον ἐορτίως καὶ ταπεινοφρόνως κατασπαζόμεθα, τὴν ζωήρyton χάριν καὶ τὸ ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Κτίστου τῶν ἀπάντων καὶ Θεοῦ τῶν θαυμασιῶν.

βκδ' Σεπτεμβρίου α'

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

**Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότῃτος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν χοροστασίαν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίας Κυριακῆς
Κοντοσκαλίου
(7 Ἰουλίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Σηλυβρίας κύριε Μάξιμε, Ἀρχιερατικῶς
Προϊστάμενε τῆς Περιφερείας Ὑψωμαθειῶν,
Ἱερώτατε Μητροπολίτα Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Θεόκλητε,
Εὐλαβέστατοι κληρικοί,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες,
Λαέ τοῦ Θεοῦ ἠγαπημένε,

Ὅταν ἐπισκεπτόμεθα ποιμαντορικῶς διαφόρους Ναούς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῇ ἐπετειῷ πανηγύρει αὐτῶν, ὅπως σήμερα τόν Καλλιμάρ-μαρο αὐτόν Ναό τῆς Κοινότητος Κοντοσκαλίου ἐπ' ὀνόματι τῆς ἑορταζομένης Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς, στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας συνηθίζουμε νά ἀπευθυνόμαστε μέ λόγους οἰκοδομῆς καὶ εὐχαριστίας πρὸς τοὺς ὑπευθύνους τῆς Κοινότητος καὶ τοὺς ἐνορίτας αὐτῆς.

Σήμερα, ὅμως, πού ἔχουμε τὴν χαρὰ νά εὐρίσκονται ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τόσο προσφιλεῖς προσκυνητές ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐκ Κύπρου, θά ἐγκαταλείψουμε πρὸς στιγμὴν τὴν συνήθειά μας αὐτὴ καὶ πρὸς αὐτοὺς κυρίως θά ἀπευθύνουμε τόν λόγο, ἀφοῦ προηγουμένως συγχαροῦμε καὶ εὐχαριστήσουμε ὅλους τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας καὶ τῆς προόδου τῆς Κοινότητος αὐτῆς κοπιῶντας καὶ ἐργαζομένους, μέ πρῶτον τόν Ἱερώτατον ἀδελφόν ἅγιον Σηλυβρίας, Ἐπόπτην τῆς Περιφερείας ταύτης, διά τόν παραδειγματικόν ζῆλον καὶ τὴν συγκινητικὴν ἀφοσίωσιν μεθ' ὧν προΐσταται αὐτῆς.

Λοιπόν, καλῶς ἤλθετε πλησίον μας, ἀγαπητοὶ ἐπισκέπται ἀπὸ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Σταγῶν καὶ Μετεώρων, μέ ἐπὶ κεφαλῆς τόν φίλτατον Ποιμενάρχην σας, Ἱερώτατον ἀδελφόν κ. Θεόκλητον, τόν ὁποῖον καὶ εὐχαριστοῦμεν ὀλοθέρμως διά τὴν σημερινὴν χοροστασίαν. Καλωσορίζουμε καὶ τόν ὄμιλον προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Κύπρον, ὑπὸ τὴν ἡγε-

σίαν τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός Λίνου. Εὐρισκόμενοι ἐδῶ εὐρίσκεσθε εἰς τὰ ἴδια. Γνωρίζουμε τὴν λαχτάρα μὲ τὴν ὁποία ἤλθετε προσκυνητές τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ λάβετε τὴν εὐλογίαν τῆς καὶ νὰ ἀσπασθῆτε τὸ χέρι τοῦ Πατριάρχου σας. Ἀλλὰ ἐπιθυμοῦμε νὰ γνωρίζετε καὶ ἐσεῖς μὲ πόση νοσταλγία καὶ χαρὰ σᾶς ἀναμένουμε πάντοτε καὶ ἔμεις ἐδῶ στὴν Πόλι, ἐσᾶς καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἀγωνιζόμενα τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ τιμῶντα τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ τοῦ Γένους μας, ἀλλὰ καὶ κάθε ἀνθρωπον καλῆς θελήσεως, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς ἢ θρησκείας, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμῆι νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ ταπεινὸ, ἀλλὰ ἀειλαμπές Φανάρι καὶ τὴν Βασιλίδα τῶν Πόλεων.

Ὅταν ἔρχεσθε ἐδῶ πιστεύουμε ὅτι παίρνετε χαρὰ καὶ ἐνίσχυσι καὶ εὐλογία, ἀλλὰ καὶ δίδετε ἐνίσχυσι καὶ πνευματικὴ ἀγαλλίασι στὸν Πατριάρχη σας, καὶ ἀκόμη, ὑπερηφάνεια καὶ καύχησι ἐν Κυρίῳ γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν ἀφοσίωσί σας στὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ γιὰ τὴν ἐμμονή σας στίς ὥραϊες παραδόσεις τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους.

Συχαίρομεν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, τὸν καλὸν καὶ ἄξιον Ποιμενάρχη σας ἅγιον Σταγῶν καὶ Μετεώρων διὰ τὸ θεάρεστον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ μὲ σύνεσιν καὶ πολλὴν στοργὴν πρὸς τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποιμνιον. Εὐχόμεθα, ἅγιε ἀδελφέ, ὁ πάνδωρος Θεὸς νὰ εὐλογῇ δαψιλῶς τοὺς κόπους σας καὶ νὰ ὀδηγῇ τὴν θεοσκεπάστον ἐπαρχίαν σας ἀπὸ προόδου εἰς πρόοδον, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς καύχησιν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εἶναι εὐτυχῆς ἔχουσα ἐκλεκτοὺς Ἱεράρχας, ὡς ἡ ὑμετέρα πεφιλημένη Ἱερότης.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Κάθε χρόνο τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἡ σκέψις καὶ ἡ καρδιά μας στρέφεται ἰδιαίτερώς πρὸς τὸν αἰοδιμο προκάτοχό μας, τὸν μεγάλο Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ὁ ὁποῖος σάν σήμερα, πρὶν ἀπὸ πενήντα δύο ἔτη ἀκριβῶς, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. Εἶη αἰωνία καὶ ἄληστος ἡ μνήμη αὐτοῦ!

Ἐμεῖς, ὡς ταπεινοὶ συνεχιστές τῶν ὁραματισμῶν τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός, προσπαθοῦμε, πάντοτε σὲ ἀγαστή συνεργασία μὲ τοὺς συγκυρηναίους ἀδελφούς ἀγίους Ἀρχιερεῖς, νὰ δίδουμε, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν καλὴν μαρτυρίαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίας, μέσῳ τοῦ ποιμαντικοῦ μας ἔργου ἐνταῦθα, καὶ διὰ τῶν ἐκασταχοῦ Ἱεραρχῶν μας εἰς τὰς λοιπὰς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, καθῶς, ἐπίσης, καὶ τοῦ διορθοδόξου καὶ τοῦ διαχριστιανικοῦ, «ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν

καί τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως».

Ὡς πλέον πρόσφατο παράδειγμα τῶν διορθοδόξων ἐπα-φῶν τῆς Μητροῦ Ἐκκλησίας δυνάμεθα νά ἀναφέρουμε τήν προσκυνηματική παρουσία ἐνταῦθα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχι-επισκόπου Κύπρου κυρίου Γεωργίου, μέ τόν ὁποῖον εἶχαμε ἀδελφική ἐπικοινωνία σήμερα τό πρῶϊ μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας στήν Ἱ. Μονή Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ὅπου συναντηθήκαμε μέ τόν ἅγιο Ἀδελφό καί ὄμιλο προσκυνητῶν ἀπό τήν Μεγαλόνησο, γι' αὐτό καί δέν κατέστη δυνατόν νά χοροστατήσουμε, ὅπως κάθε χρόνο, στήν πανηγυρίζουσα Κοινότητά σας. Ὁ Μακαριώτατος καί οἱ περί Αὐτόν πραγματοποίησαν ἱερά ἀποδημία στήν Ἀγιωτόκο Καππαδοκία, στή Σηλυβρία καί στήν Ἐπτάλοφο Βασιλίδα τῶν Πόλεων, γιά νά προσκυνήσουν σεβάσματα ἱερά καί ἐνδοξα τῆς πίστεώς μας καί γιά νά δοῦν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τούς χώρους ὅπου συνεκλήθησαν Σύνοδοι Οἰκουμενικές καί Τοπικές, ὅπου ἔζησαν καί ἔδρασαν ποιμαντορικῶς καί συγγραφικῶς μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ἦνθισεν ὁ μοναχισμός, τά θεολογικά γράμματα καί οἱ ἐκκλησιαστικές τέχνες, τούς χώρους αὐτούς, ἐπάνω τῶν ὁποίων «πνεῦμα Θεοῦ ἐπέφεροτο».

Χαιρόμεθα ἰδιαίτερος γιά τήν ἐπίσκεψι αὐτή τοῦ ἁγίου Κύπρου καί διαβεβαιοῦμεν ὅτι παρ' ἡμῖν θά εὐρίσκη πάντοτε καί αὐτός, ἀλλά καί κάθε ἀδελφός Προκαθήμενος, πολλήν τιμήν καί πολλήν ἀδελφικήν ἀγάπην καί εὐλοκίαν εἰς τάς συζητήσεις μας πρός περαιτέρω οἰκοδομήν τῆς Πανορθοδόξου ἐνότητος, τήν ὁποίαν ἐτάξαμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῆς Πατριαρχείας μας ὡς κύριο μέλημα τῆς ταπεινῆς μας διακονίας καί ὑπέρ τῆς ὁποίας ἀγωνισθήκαμε καί θά συνεχίσουμε νά τό πράττουμε μέχρι τέλους. Ὁ Ἱερός Ἀγίουσῆνος ἔλεγεν ὅτι οἱ καιροί ἀλλάζουν, ἀλλά δέν ἀλλάζει ἡ πίστις. Θά προσθέταμε ὅτι, φυσικά, δέν ἀλλάζει καί ἡ ἀγάπη. Ἀντιθέτως, ὅσες δυσκολίες καί ὅσοι πειρασμοί καί ἐάν ἐκδηλωθοῦν, ἡ ἀγάπη πάντα ὑπομένει –καί μένει– καί οὐδέποτε ἐκπίπτει, κατά τήν Παύλεια διαβεβαίωσι.

Λοιπόν, ὑπεράνω ὅλων νά ἔχετε καί ἐσεῖς, προσφιλέστατα τέκνα, ἀγάπη πρός ἀλλήλους καί πρός πάντας. Ἐάν αὐτό ἀπαιτῆται ἀπό ὅλους, πολύ περισσότερο ἀπαιτεῖται ἀπό τούς Προκαθημένους σας, οἱ ὁποῖοι πρέπει νά ἀποτελοῦν ζωντανό παράδειγμα ἐμπράκτου ἀγάπης καί συγγνώμης καί μακροθυμίας καί ἐνότητος. Διαφορετικά, χάνουν τήν ἀξιοπιστία τους, ἄλλα κηρύττοντες καί ἄλλα ἐφαρμόζοντες εἰς τήν ζωὴν των καί γίνονται αἵτιοι νά βλασφημηθῶν δι' αὐτούς τό ὄνομα τοῦ

Κυρίου ἐν τοῖς ἔθνεσι.

Ὡς τελευταῖες δὲ ἐκδηλώσεις διαχριστιανικῆς δραστηριότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπισημαίνουμε τὴν μόλις ὀλοκληρωθεῖσαν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν ἐν Βορείῳ Ἰταλίᾳ Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Intra, κατόπιν εὐγενοῦς καὶ λίαν τιμητικῆς προσκλήσεως τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου, προκειμένου νὰ παραστοῦμε αὐτοπροσώπως εἰς τὴν τοπικὴν πανήγυριν ἑνὸς Ἁγίου τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας, τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Σαβίνου, Ἐπισκόπου καὶ προστάτου τῆς πόλεως, καθὼς καὶ τὴν ὄλως πρόσφατον ἀποστολὴν ἐπισήμου Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ Βατικανόν, κατὰ τὰ κρατοῦντα ἀπὸ τὸ 1977, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης, μέ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πολύπειρον Ἱερώτατον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κύριον Ἐμμανουήλ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ Συμπρόεδρος τῆς ἀρτισυστάτου Μικτῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς προετοιμασίας τοῦ κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος τῆς 1700ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κατὰ τὸ ἐπόμενο ἔτος, μέ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ἁγιωτάτου Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου καὶ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος. Μέ μίαν λέξιν, ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχίζεται μέ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ἐνῶ τὰ πρόσωπα θὰ διαδέχονται ἄλληλα, ὅπως ὀρίζει ὁ νόμος τῆς φύσεως.

Μέ αὐτές τίς πατρικῆς σκέψεις καὶ προτροπές, σᾶς καλωσορίζουμε ὅλους εἰς τὴν κατ' ἔξοχὴν αὐτὴν Πόλιν, τὴν Πόλιν τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, τὴν Πόλιν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, εὐχόμενοι χρόνια πολλά καὶ καλὸ καλοκαίρι, καὶ καταστέφομεν ὅλους μέ τὴν Πατριαρχικὴν μας εὐχὴ καὶ εὐλογία.

**Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὸν ἐπίσημον ἑορτασμόν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἱερᾶς
Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων
(Ἱερός Μητροπολιτικός Ναός Ἁγίου Δημητρίου Πριγκήπου,
14 Ἰουλίου 2024, Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι
Οἰκουμενικῆς Συνόδου)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Πριγκηποννήσων κύριε Δημήτριε, Ποιμε-
νάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,
Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,
Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεσβυ, Γενικὴ Πρόξενη τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει,
Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν,
Εὐλαβέστατοι κληρικοί καὶ ὀσιώτατοι μονασταί,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι,
Ἐντιμότατοι καὶ ἀγαπητοὶ προσκυνηταί,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Δοξάζομεν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, τὸν ἀξιόσαντα πάντας
ἡμᾶς νὰ συναχθῶμεν ἐπὶ τό αὐτὸ εἰς τὸν πανίερον καὶ καλλιμάρμα-
ρον Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ
Μυροβλύτου Πριγκήπου, διὰ νὰ τιμήσωμεν καὶ νὰ συνεορτάσωμεν τὴν
συμπλήρωσιν ἑκατονταετίας ὅλης ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητρο-
πόλεως Πριγκηποννήσων ὑπὸ τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατρι-
αρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τό «κα-
νονικὸν ἔθος» καὶ συμφώνως πρὸς «τάς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ τὴν
κοινήν τοῦ ὅλου τῆς Ἐκκλησίας συγκροτήματος ὠφέλειαν».

Ὅντως, θεοκίνητος ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ αἰοδίδιμου Προκατόχου τῆς
ἡμῶν Μετριότητος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ' καὶ τῆς
περὶ αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, προσθέσασα εἰς τὰς ἐν Τουρκίᾳ
Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν συρρικνωσιν τοῦ πληρώ-
ματος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης, μίαν
νέαν εὐπλοὺν ὀλκάδα. Ἐκτοτε, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Πριγκηποννήσων,

ὑπό τήν σοφὴν διακυβέρνησιν τῶν ἑννέα οἰακοστροφῶν τῆς, ἐπορεύθη ἄχρι τῆς σήμερον ἐν καιροῖς εὐδίας καὶ ἐν καιροῖς ὀδυνῶν καὶ ὠδίνων, μαρτυροῦσα θεαρέστως περὶ τῆς ἐλθούσης ἐν Χριστῷ χάριτος καὶ τῆς ἐρχομένης αἰωνίου Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, διακονοῦσα τὸν ἐπίγειον καὶ τὸν αἰώνιον προορισμὸν τῶν πνευματικῶν τέκνων αὐτῆς.

Καὶ οἱ ἑννέα Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων ἐφόιτησαν εἰς τὴν Τροφὸν Ἰεράν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, φορεῖς ἅπαντες τοῦ πνεύματός τῆς, τοῦ πνεύματος τοῦ Φαναρίου, τῆς ἀκλονήτου πιστότητος δηλονότι εἰς τὰ πατρῶα δόγματα καὶ τὰς θεοτερεῖς παραδόσεις τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀγαπητικῆς μερίμνης διὰ τὸν ἄνθρωπον, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. Εἰς τὴν Θεολογικὴν μας Σχολὴν ἴσχυε τό Πατερικόν, ὅτι ἡ «πρᾶξις» εἶναι «ἐπίβασις» τῆς «θεωρίας». Ἐκ τῆς μετοχῆς εἰς τὴν λειτουργικὴν, κοινοβιακὴν καὶ ἀσκητικὴν ζωὴν, ἐδιδάχθημεν νὰ ἀνιχνεύωμεν ὀλόκληρον τὴν πίστιν καὶ τὴν θεολογίαν μας εἰς τό ράσον, τό πετραχῆλι, τὴν κανδήλαν, τό κερί, τό θυμίαμα, εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καὶ τὴν ψαλμωδίαν, εἰς τὴν γλυκύτητα τῶν ἱερῶν προσώπων εἰς τὰς εἰκόνας. Ἡ καθημερινὴ λατρευτικὴ ἐμπειρία ἦτο ὁ ἀσφαλέστερος καὶ πληρέστερος τρόπος οἰκειώσεως τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεώς μας. Αὐταὶ συνδέουν, ἐνώνουν καὶ χαρακτηρίζουν ὅλους τοὺς Χαλκίτας.

Τιμῶμεν σήμερον, κατὰ τὴν εὐσημον ἡμέραν τοῦ ἐπισήμου ἐορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τῆς Ἰεραῆς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων, τοὺς 630 Πατέρας τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οἱ ὅποιοι διετύπωσαν τὸν θεοδίδακτον Ὅρον τῆς Θεανδρικότητος, τῆς ἀσυγχύτου, ἀτρέπτου, ἀδιδαιρέτου καὶ ἀχωρίστου ἐνότητος τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ ἐνὶ προσώπῳ τοῦ προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὅπως ἔχει γραφῆ, «τό δόγμα τῆς Χαλκηδόνης εἶναι ὁ μίτος τῆς Ἀριάδνης, πού σώζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τοὺς λαβυρίνθους τοῦ ὕλισμου καὶ τοῦ ἰδεαλισμοῦ. Οὐτε ὁ μονοφυσιτισμός οὔτε ὁ νεστοριανισμός γεφυρώνουν τό χάσμα μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Τό γάρ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον ὁ γάρ ἦνωται τῷ Θεῷ, τοῦτο καὶ σώζεται». Ὀλόκληρη ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζει αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, ἀποτελεῖ πραγμάτωση τοῦ μυστηρίου τῆς Θεανθρωπινότητος». Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ βιοῦται κατ' ἐξοχὴν εἰς τό μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, τό ὅποιον εὐστόχως ἀπεκλήθη «τό DNA τῆς Ἐκκλησίας». Συμφώνως δέ πρὸς τὴν Εὐχαριστικὴν Ἐκκλησιολογίαν, διακονεῖ ὁ ἐπίσκοπος, ὡς ὁ προεστῶς τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ex officio τὴν θεανδρικήν ὑπόστασιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ιδιότητα τοῦ ἐπισκόπου τρέφονται ὅλοι αἱ λοιπαὶ εὐθύναι

του, εις τὰς ὁποίας ἀποκαλύπτεται πάντοτε ἡ ἐσχατολογικὴ ἀναφορὰ συνόλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἦμεῖς, Ἱερώτατε καὶ ἀγαπητέ Μητροπολίτα Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριε, ἐορτάζετε κατὰ τὸ τρέχον ἔτος τὴν συμπλήρωσιν πεντηκονταετίας ἱερωσύνης, ἐξ ἧς τὰ τριάκοντα τέσσαρα ἔτη ὡς ἀρχιερεὺς. Σὰς συγχαίρομεν διὰ τὴν ἐπέτειον, σὰς ἐπαινοῦμεν ὀλοκαρδίως διὰ τὴν προσφορὰν σας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τῶν πολλῶν θέσεων εὐθύνης τὰς ὁποίας κατείχετε ἐπαξίως καὶ κατέχετε ἐν αὐτῇ. Ἐξαίρομεν τὴν καλλίκαρπον διακονίαν σας εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Πριγκηποννήσων, τὴν ποιμαντικὴν σας εὐαισθησίαν, τὴν θαρρύνουσαν παρουσίαν καὶ συμπαραστάσιν πρὸς τὰ πνευματικὰ σας τέκνα, τὴν ὠριμότητά σας, τὴν φιλόξενον διάθεσιν καὶ τὴν ἀρίστην ὀργάνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, τὰς ὠραίας πρωτοβουλίας σας, καὶ τὴν διαδικτυακὴν προβολὴν τῶν δράσεων τῆς Μητροπόλεώς σας, συμφώνως καὶ πρὸς τὸ Κυριακὸν «οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη» (Ματθ. ε', 14).

Διακονεῖτε τοὺς πιστοὺς, χωρὶς νὰ τοὺς ἀποκόπτετε ἀπὸ τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ χῶρος ὅπου ἐκτυλίσσεται ἡ ζωὴ τῶν, περιβάλλον μέ πολλὰς προκλήσεις καὶ ἀδιέξοδα, ἀλλὰ καὶ μέ πολλὰς θετικὰς προοπτικὰς, τὰς ὁποίας εἶναι ἀδιανόητον νὰ ἀγνοῶμεν. Ἡ ἀληθὴς πρόοδος ὅμως εἶναι βεβαίως συνυφασμένη μέ τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ μέ τὴν πίστιν εἰς τὸν ὑψηλόν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου, πεποιθήσις, ἡ ὁποία ζῆ ἀπὸ τὴν αἴσθησιν διὰ τὸ μέγα, τὸ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν μυστήριον τοῦ Θεοῦ. Ἔχει ὀρθῶς παρατηρηθῆ, ὅτι ἡ λήθη τῆς θρησκευτικῆς διαστάσεως ἐξασθενίζει τὸ αἰσθητήριον διὰ τὸ ἀπαραβίαστον τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὀδηγεῖ εἰς ποικίλας συρρικνώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἦμεῖς, ἅγιο ἀδελφέ, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν σας μαρτυρεῖτε περὶ τῆς ἀληθείας ὅτι «ὁ ἀνθρωπος δὲν εἶναι πείραμα, ὅτι εἶναι ἓνα ὄν ξεκάθαρα καθορισμένο ὡς πρὸς τὴν προέλευση καὶ τὸν προορισμό του».

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καὶ προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Γενεαὶ καὶ αἰῶνες ἔρχονται καὶ παρέρχονται, καὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ἀφ' ἑνός ἀποτελοῦν ἄλυσιν ἐπαναλήψεων, συγχρόνως δὲ ἐμπερικλείουν ἀπροβλέπτους ἐξελίξεις. Οἱ πιστοὶ ὅμως δὲν ἔχομεν διλήμματα. Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ, ἦλθεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἅπαντες οἱ πιστοὶ συμμετέχομεν ἤδη, ἐν τῷ μυστηρίῳ καὶ τοῖς μυστηρίοις τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν πορείαν πρὸς τὴν Βασιλείαν, πρὸς τὴν πληρότητα

του ἔργου τῆς ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας. Εἰς τόν Χριστόν ἀνήκει τό παρόν καί τό μέλλον, ἡ δέ Ἐκκλησία Του θά παραμένῃ εἰς τόν αἰῶνα τόπος ἀγιασμοῦ καί ἐνθέου βιοτῆς, θά συνεχίσῃ «νά διανέμη εἰς τήν οἰκουμένην», ὅπως διακηρύττει πνευματοκινήτως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη 2016), «τά δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπην του, τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην, τήν καταλλαγίην, τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος» (Εγκύκλιος, Προοίμιον). Ὡς ἀνεφέρομεν καί εἰς ἄλλο κείμενόν μας, τό σύγχρονον ἰδεολόγημα περὶ «μεταχριστιανικῆς ἐποχῆς» εἶναι ἄτοπον. «Μετά Χριστόν», τά πάντα εἶναι καί θά παραμείνουν εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων «ἐν Χριστῷ».

Μέ αὐτήν τήν ἀκλόνητον βεβαιότητα, ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα κληρονόμοι τῶν ὁσίων καί τῶν ἱερῶν τοῦ Γένους δηλοῦμεν, γεγонуῖα τῆ φωνῆ, ὅτι θά συνεχίσωμεν ἀμετακίνητοι τήν παρουσίαν καί τήν καλήν μαρτυρίαν τῆς πίστεως εἰς Χριστόν, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος, φυλάσσοντες ἅ παρελάβομεν, τά ἱερά καί τά ὅσια τῶν πατέρων ἡμῶν, τούς ναούς καί τά προσκυνήματά μας, τάς παραδόσεις καί τήν ἀρχοντιά τῆς Ρωμιοσύνης, κοινωνοί τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος ἀλλά καί τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι «τοῖς ἀγαπῶσι τόν Θεόν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν» (Ρωμ. η', 28).

Περαίνοντες τόν λόγον, δοξάζομεν τόν πανοικτίρμονα Κύριον, διά τήν μεγάλην χαράν τοῦ πανηγυρικοῦ ἑορτασμοῦ, ἐν εὐχαριστιακῇ συνάξει, τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς θεοτηρήτου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων, μετά τῶν ἀδελφῶν ἀγίων Ἀρχιερέων, τοῦ εὐαγοῦς ἱεροῦ κλήρου, τῶν μελῶν τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, τῶν προσκυνητῶν καί τῶν φίλων ἐξ Ἑλλάδος καί ἀλλαχόθεν, τῶν ἐκπροσώπων θεσμῶν καί φορέων. Ἡ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπικοινωνία τῶν προσώπων εἶναι πάντοτε μεγάλη εὐλογία. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, τά πάντα κοινωνία ζωῆς. Δέν εἶναι ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ἀπρόσωπον σύνολον ἀτόμων, ἀλλά «κοινωνία προσώπων», χῶρος «κοινῆς σωτηρίας», «κοινῆς ἐλευθερίας». Ὁ Θεός τῆς πίστεώς μας εἶναι «κοινόν ἀγαθόν». Ἐγκαρδίως καλωσορίζομεν καί εὐχαριστοῦμεν τούς ἀγίους ἀδελφούς Ἱεράρχας ἐξ Ἑλλάδος διά τήν παρουσίαν καί τήν ἀγάπην των. Τινές ἀνήκουν εἰς τήν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τινές εἰς τήν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὅμως ἅπαντες ἐν σῶμά ἐσμέν καί ἐσθίομεν τό αὐτό σῶμα τοῦ κοινού Κυρίου ἡμῶν καί μεταλαμβάνομεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ποτηρίου Ζωῆς τοῦ αἵματος Αὐτοῦ, κατά τό Γραφικόν «τό αὐτό βρῶμα πνευματικόν ἐφάγομεν καί τό αὐτό πόμα πνευματικόν ἐπίομεν».

Εὐχόμεθα, ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν, ἀγαπητέ Ποιμέναρχα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων, πᾶν δῶρημα τέλειον πρὸς τό χριστῶ-
νυμον πλήρωμα αὐτῆς διὰ τόν ἀρξάμενον νέον αἰῶνα πορείας καί μαρ-
τυρίας, δεόμενοι τοῦ πανοικτίρμονος καί ἀγαθοδότου Θεοῦ, ὅπως κρα-
τύνη ὑμᾶς, ἅγιε ἀδελφέ, εἰς τὴν πνευματικὴν ὑμῶν διακονίαν, εὐλογῆ
δέ τόν εὐσεβῆ κληρον, τὰ ἐντιμότερα μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπι-
τροπῶν Πριγκήπου, Χάλκης, Αντιγόνης καί Πρώτης, πάντας ὑμᾶς τοὺς
προσελθόντας καί συμπροσευχομένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐπετειακῆ ἱερᾶ
συνάξει καί τοὺς δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντας.

Εἰς τοὺς ἀποδήμους ἀδελφούς ἡμῶν τοὺς ἐκ τῶν ἐρατεινῶν Πριγκη-
ποννήσων καταγομένους, ὅπου καί ἂν εὐρίσκωνται σήμερον, στέλλο-
μεν τόν στοργικόν χαιρετισμόν καί τὴν ὀλοκάρδιον εὐχὴν τῆς πανηγυ-
ριζούσης Γενετείρας των, μαζί μέ τὴν εὐλογίαν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας.

Ὁ Χριστός ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, ἀδελφοί καί τέκνα!

Χρόνια πολλά!

**Όμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότῃτος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν χοροστασίαν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίας Παρασκευῆς
Πικριδίου
(26 Ἰουλίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κύριε Στέφανε,
Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενε τῆς Περιφέρειας Ταταούλων,

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιε,

Esteemed Consul General of Moldova,

Εὐλαβέστατοι Πατέρες,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες, μέ ἐπί κεφαλῆς τόν Καπετάν Παναγιώτη Τσάκο,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εὐλογητός ὁ Θεός καὶ Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος μᾶς ὠδήγησε καὶ ἐφέτος εἰς προσκύνησιν τῆς Προστάτιδος τῆς Κοινότητος αὐτῆς Ἁγίας ἐνδόξου Ὁσιοπαρθενομάρτυρος Παρασκευῆς καὶ εἰς συνέχισιν μιᾶς παραδόσεως, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ πιστοὶ συναντώμεθα στά προσκυνήματα, τὰ ἀγιάσματα καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Πόλεώς μας, ἀφ' ἑνός μὲν γιὰ νά μακαρίσουμε τοὺς ἰδρυτὰς των, οἱ ὅποιοι μᾶς τὰ ἐκληροδότησαν, ἀφ' ἑτέρου δέ γιὰ νά ἐμπνευσθοῦμε ἀπὸ τό παράδειγμα τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς φιλογενείας αὐτῶν καὶ νά βαδίσουμε ἐπὶ τὰ ἵχνη των, μεταλαμπαδεύοντες στὶς ἐπόμενες γενεές τὴν φλόγα, ἡ ὁποία καίει ἀσβεστη στὴν ἀκοίμητη κανδήλα τῶν προσκυνημάτων αὐτῶν.

Εἶναι ὄντως μεγάλη εὐλογία τοῦ Θεοῦ νά μᾶς ἀξιῶνῃ νά περνοῦμε ἕνα ἔτος τῆς ζωῆς μας ἐν ὑγείᾳ καὶ νά ἐρχώμεθα καὶ πάλιν εἰς τὰ ἴδια ἀγαπητὰ σκηνώματα τοῦ Κυρίου τῶν Δυνάμεων καὶ τῶν Ἁγίων Αὐτοῦ καὶ νά βλέπουμε τὰ ἴδια ἀγαπητὰ μας πρόσωπα καὶ νά συνεχίζουμε τοιοῦτοτρόπως τὴν ἱστορία μας. Ἔτσι, ἤρθαμε καὶ ἐφέτος ἐδῶ γιὰ νά προσκυνήσουμε καὶ ἑμεῖς μαζί σας τὴν ἑορταζομένη Ἁγία Παρασκευή καὶ νά τὴν παρακαλέσουμε νά σκέπη ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς χάριτός της τὴν προσφιλή Κοινότητα Χάσκιοϊ, τόν φιλακόλουθον καὶ μουσι-

κολογιώτατον Ἐπόπτην αὐτῆς Ἱερώτατον καί φίλτατον ἀδελφόν ἅγιον Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανον, τοῦ ὁποίου τόν ζῆλον, τόν ἐνθουσιασμόν καί τήν ἱεροπρέπειαν ἐπαινοῦμεν καί ἐξαίρομεν, τήν Ἐντιμον Ἐκκλησιαστικήν Ἐπιτροπήν, τοὺς ἐνορίτας καί ἰδιαίτερος τοὺς Ρουμανοφώνους πιστοὺς τῆς Πόλεώς μας, πρὸς ἐξυπηρέτησι τῶν ποιμαντικῶν καί λατρευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ὁποίων ἔχει παραχωρηθῆ εἰς αὐτούς ὁ ναὸς αὐτός.

Σήμερα ἡ Ἁγία Παρασκευή, ἡ ὁποία ἀντέστη κατὰ τῶν τυράννων, διὰ τῆς πανσθενουργοῦ χάριτος τοῦ Θεοῦ, μέ ἀποτέλεσμα νά νικήσῃ αὐτούς πνευματικῶς καί νά τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τήν εἰς Χριστόν πίστιν, μᾶς δίδει μήνυμα ἐλπίδας μέ τό παράδειγμά της ὅτι δέν εἶναι ἴδιον τοῦ Χριστιανοῦ ὁ φόβος, ἡ δειλία καί ἡ αγωνία πού δημιουργοῦν κατὰ τάς τραγικάς στιγμάς τῆς ζωῆς ἢ θλίψις καί ὁ πόνος. Ἀντιθέτως, μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι καθῆκον τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ἡ ἄθλησις, ὁ ἀγώνας. Δέν εἶναι τυχαῖον τό γεγονός ὅτι ὁ ἱερός ὑμνογράφος εἰς τό ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τήν ἀποκαλεῖ «ἀθληφόρο», γιά νά δείξῃ ὅτι ἤθλησε νομίμως καί καλῶς, διό καί ἐστεφανώθη καί τιμᾶται, αἰῶνες τώρα, ἀπό ὅλας τάς γενεάς τῶν Χριστιανῶν.

Ἐάν οἱ ἀθλητές πού συμμετέχουν στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τῶν Παρισίων ἀγωνίζονται μέ ζῆλο καί εὐγενῆ ἄμιλλα γιά νά κερδίσουν τό πολυπόθητο μέταλλο, ἀντιλαμβάνεσθε, τέκνα πολυφίλητα, πόσο μεγαλύτερος πρέπει νά εἶναι ὁ δικός μας ζῆλος καί πόσο ὑψηλότερο τό δικό μας ἀγωνιστικό φρόνημα, προκειμένου νά κερδίσουμε τόν ἀμαράντινο στέφανο τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ! Ἐπιλαμβανόμεθα τῆς εὐκαιρίας τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων ἀπόψε, γιά νά ἐνώσουμε τήν φωνή μας μέ αὐτήν τοῦ Ἁγιωτάτου ἀδελφοῦ Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου ὑπέρ τῆς Ὀλυμπιακῆς ἐκεχειρίας, ἡ ὁποία ἀπό ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦταν αὐτονόητη προϋπόθεσι γιά τήν διεξαγωγή τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων καί γινόταν ἀπό ὅλους σεβαστή ὡς ἱερά καί ἀπαραβίαστος. Δεόμεθα μετά ζεούσης καρδίας τοῦ Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης καί οἱ φετινοί Ἀγῶνες στήν Πόλι τοῦ Φωτός νά ἀποτελέσουν τήν ἀφετηρία ὅχι ἀπλῶς γιά μιὰ προσωρινή κατάπαυσι τοῦ πυρός, ἀλλά γιά τόν τερματισμό ὅλων τῶν αἱματηρῶν πολεμικῶν συγκρούσεων, ἰδίως στήν σκληρῶς δοκιμαζομένη Οὐκρανία καί στήν ποικίλως ταλανιζομένη Μέση Ἀνατολή, καί γιά τήν ἐπικράτησι δικαίας καί διαρκούς εἰρήνης στίς πολὺπαθες αὐτές περιοχές.

Μέ αὐτές τίς ὀλοθέρμεες εὐχές καί ἐλπιδοφόρες σκέψεις χαιρετίζου-

με πατρικῶς ὅλους ἐσαῶς καί ὑποδεχόμεθα ἰδιαίτερος μέ αἰσθήματα πολλῆς ἀγάπης, ἐκείνης τῆς βαθείας ἀγάπης μέ τήν ὁποία εἶναι πάντοτε γεμάτη ἡ καρδιά τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τα ἀπανταχοῦ τέκνα τῆς, τόν ὑπό τήν ἡγεσίαν τοῦ Ἐντιμολογιωτάτου Ἀρχοντος Ἐξάρχου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Καπετάν Παναγιώτη Τσάκου ἐκλεκτόν ὄμιλον προσκυνητῶν, στόν ὁποῖο περιλαμβάνονται πέρα ἀπό μέλη τῆς φιλότατης οικογενείας του καί στενοί συνεργάτες του, καθῶς καί ὁ Ἱερῶτατος ἀδελφός Μητροπολίτης Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, Ἱεράρχης τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ἦλθε καί αὐτός προσκυνητής στήν γενέτειρα τῶν προγόνων του πού ἐγεννήθησαν καί ἔζησαν στόν ἐπίσης πανηγυρίζοντα σήμερα Βαθυρρύακα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δέρκων, μέ τήν Κοινότητα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπου καί χοροστάτησε χθές ὁ ἅγιος Ἀχαΐας τῆ εὐγενεῖ προσκλήσει τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἀποστόλου. Καλῶς ὠρίσατε!

Χαίρει καί καυχᾶται ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία διότι εὐρίσκει πάντοτε πλήρη ἀνταπόκρισι εἰς τάς καρδίας τῶν Χριστιανῶν καί ἰδίως τῶν Ἀρχόντων Ὀφικιαλίων αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι δέν παραλείπουν εὐκαιρία γιά νά ἐκδηλώσουν τήν εὐλάβεια, τήν ἀφοσίωσι, τήν ἀγάπη καί τήν εὐγνωμοσύνη τους πρὸς τήν στοργική Μητέρα καί Τροφό τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας. Μία ἀπτή ἐκδήλωσι τῶν αἰσθημάτων σας αὐτῶν εἶναι καί ἡ παρούσα προσκυνηματική ἐπίσκεψίς σας ἐνταῦθα, ἡ ὁποία ἔρχεται νά συνεχίση τήν ὁμορφη παράδοσι πού εἶχε καθιερώσει ὁ ἀγαπητός Ἀρχων ἀπό ἐτῶν εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ τῆς Κοινότητος αὐτῆς, πρὸ σχεδόν τριακονταετίας, ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τό 1997, μετά τήν ὀλοκλήρωσι τῶν ριζικῶν ἀνακαινιστικῶν ἐργασιῶν τοῦ Ναοῦ, οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθηκαν χάρις στή γενναιοδωρη δωρεά τοῦ φιλότατου Καπετάν Παναγιώτη καί τῆς ἀειμνήστου Σμυρνιαῆς συζύγου του Εἰρήνης, διακεκριμένης ἰατροῦ καί πρωτο-πόρου τῆς Ναυτικῆς Ἱατρικῆς. Ὁ Θεός νά τήν ἀναπαύση, μαζί μέ τήν ἀλησμόνητη θυγατέρα τους Μαρία!

Καί μαζί τους νά ἀναπαύση καί τήν ψυχὴ τοῦ προσφάτως κοιμηθέντος Πικριδιώτου ἡμετέρου Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Τσέτση, τοῦ διακεκριμένου λογίου Ὁρθοδόξου κληρικοῦ στούς οἰκουμενικούς καί διαθρησκειακούς διαλόγους καί ὀργανισμούς καί αὐστηροῦ τηρητοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς λειτουργικῆς καί ψαλτικῆς παραδόσεως, ὁ ὁποῖος ἐβαπτίσθη σέ αὐτόν ἐδῶ τόν Ναό, ὅπου καί ἔλαβε τά πρώτα του μαθήματα στήν πατρῶα ψαλτικὴ παράδοσι, καί εἶχε τήν εὐλογία νά λειτουργήσῃ

σέ αὐτόν κατά τήν ἱστορική ἐκείνη Θεία Λειτουργία τῶν ἐγκαινίων τοῦ 1997. Καθώς πληροφορηθήκαμε τήν κοίμησι τοῦ πατρός Γεωργίου στίς 2 Ἰουνίου εὐρισκόμενοι στό ἐξωτερικό, ἀπεφασίσαμε νά ψάλουμε τρισάγιον εἰς μνήμην του, ὅπως καί εἰς μνήμην τῶν ἀειμνήστων Εἰρήνης καί Μαρίας Τσάκου, σήμερον, ἐδῶ στόν Ναό τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, μέ τόν ὁποῖον συνέδεσαν ἀρρηκτως καί εἰς τό διηνεκές τό ὄνομά τους. Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία καί ἄληστος!

Κατακλείοντες, μαζί μέ τήν εὐγνωμοσύνη τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί ἡμῶν προσωπικῶς πρός τόν Ἐντιμολογιώτατο Ἄρχοντα γιά τήν ἀγάπη, τήν εὐλάβεια, τήν ἀφοσίωσί του πρός τόν Πάνσεπτο Οἰκουμενικό Θρόνο καί γιά τό ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον καί τήν στήριξι του πρός αὐτό καί τά ἰδρύματά του, ἐπιθυμοῦμε νά τόν συγχαροῦμε καί γιά τίς σημαντικές πρωτοβουλίες του στόν ἐπιχειρηματικό καί ἐφοπλιστικό τομέα γιά τή σύσφιξι τῶν σχέσεων Ἑλλάδος καί Τουρκίας. Ἐπευλογοῦμε τέτοιου εἶδους ἐπαφές καί πρωτοβουλίες, διότι εἴμεθα πάντοτε ὑπέρ τῆς φιλίας, τῆς ἀδελφосύνης καί τῆς συνεργασίας τῶν δύο γειτονικῶν λαῶν. Καί τίς ὑποστηρίζουμε ὀλοθέρμως, διότι ὡς Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως πιστεύουμε, κηρύττουμε καί διακονοῦμε αὐτά τά ιδεώδη τῆς ἀδελφосύνης, τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς ἐνότητος μεταξύ προσώπων καί λαῶν. Καί πάλιν καί πολλάκις, ὡς εὖ παρέστητε!

Esteemed Consul General,

Beloved children in the Lord,

Today we chanted, “O most majestic One, we have discovered your temple to be a spiritual clinic wherein all the faithful resoundingly honor you, O famed and venerable martyr Paraskevi.” Truly this Church of Saint Paraskevi has been since 2004, already 20 years, a spiritual home, where our faithful from the Romanian-speaking community here in the Queen of Cities can freely exercise their liturgical and pastoral duties in their own language, as a tangible expression of the unceasing care and unwavering love of the Mother Church of Constantinople. Fr. Sergiu Vlad is for them the best priest and spiritual father.

Your community is a precious part of the Most Holy Archdiocese of Constantinople and you have the unique privilege to be under the direct canonical jurisdiction of the Ecumenical Patriarch, the Archbishop of this City of Constantine. Knowing your great veneration for Saint Paraskevi, as well as for Constantin Brâncoveanu, the Prince of Wallachia, who

contributed immensely, like, much later, Archon Panagiotis Tsakos, to the restoration of this Church back in 1692, and whose martyric death, along with his sons, on August 15th, 1714, led to their canonization as local Saints of the Church of Romania, made easy our decision about which was the most suitable Church for the Romanian-speaking community here in the City of Cities.

We respect your customs and traditions! The Mother Church of Constantinople has no intention to cut you off from your ties with your homeland, Romania, where many of your family members and other relatives may live. On the contrary, we love our daughter Church of Romania and we eagerly anticipate to personally participate in the official celebrations in Bucharest next year for the centennial of the elevation by the Ecumenical Patriarchate of the Autocephalous Church of Romania to the Patriarchal dignity. We honor our beloved brother His Beatitude Patriarch Daniel, the wise pastor and erudite scholar, whom we recently congratulated on the occasion of his seventy-three (73) years of life this past Monday. We cherish our fraternal relations with His Beatitude and we earnestly desire the relations between our two Churches to be always guided by the spirit of truth and love, as well as by the inalienable fundamental principles of our canonical tradition.

St. Paraskevi is commonly called upon as a healer, one who restores the eyesight of the blind or those with sight related illnesses. May she therefore continue to give sight in darkness, and clearness where perhaps the world begins to blur. May this community ever flourish and grow within the protecting wings of the Mother Church! Χρόνια πολλά!

**Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν ἐν τῇ νήσῳ
Πρώτῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος
(6 Αὐγούστου 2024)**

* * *

Ἐντιμολογιάτατε κ. Διευθυντά τῶν Πατριαρχικῶν Κατασκηνώσεων
ἐνταῦθα,

Ἀξιότιμα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου Παιδο-
πόλεως καὶ Στέγης Ἐργαζομένης Νεάνιδος,

Ὅλοι οἱ ἀγαπητοὶ παρόντες,

Ἀγαπημένα μας παιδιά,

Σήμερα, 6 Αὐγούστου, ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία ἑορτάζει μέ λαμπρότητα τὴν ἀνάμνησι τῆς Θεϊας Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου μας, γεγονός μέ χαρακτηριστὰ ἱστορικό καὶ προφητικό συγχρόνως. Ἱστορικό ὡς πρὸς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεό, προφητικό σέ σχέσι μέ ἑμᾶς, τὰ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλάσματά Του, πού πρόκειται νά γεντοῦμε τὴν ἑνδοξη μεταμόρφωσί μας, ὅπως ὁ Κύριος, ὅταν Ἐκεῖνος ἔλθῃ «καὶ πάλιν κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς».

Στὴν Εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἀκούσαμε πῶς ἀκριβῶς ὁ Χριστός, θέλοντας νά δείξῃ ἐμπράκτως στοὺς μαθητές Του καὶ σέ ὅλους μας, στό μέτρο πού δυνάμεθα νά ἀντιληφθοῦμε, ποιά θά εἶναι ἡ δόξα Του κατὰ τὴν ἔλευσίν Του καὶ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν, παρέλαβε, λίγο πρὶν τὸ Πάθος Του, τρεῖς ἀπὸ τοὺς μαθητές Του, τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη, καὶ ἀνέβηκαν στό ὄρος Θαβώρ. Ἐκεῖ μεταμορφώθηκε ἐνώπιόν τους, μέ τὸ πρόσωπό Του νά λάμπῃ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δέ ἐνδύματά Του νά γίνωνται λευκά, ὅπως τὸ φῶς. Καὶ τότε ἔγιναν ὄρατοὶ σ' αὐτοὺς καὶ δύο μεγάλοι Προφῆτες, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας, συνομιλοῦντες μέ τὸν Κύριο.

Ἡ τριάδα τῶν Μαθητῶν ἐκπροσωπεῖ τὴν στρατευομένη Ἐκκλησία, ἐνῶ ἡ δυάδα των Προφητῶν τὴν θριαμβεύουσα. Ἀλλὰ καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ δίδουν μαρτυρίαν περὶ τοῦ Χριστοῦ. Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη συμπτύσσονται στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Σ' αὐτόν παρελθόν καὶ μέλλον βρίσκουν τὴν τελειότητα. Ὁ δὲ θάνατος καὶ ἡ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασι Του εἶναι ὁ συνδετικός κρίκος, ὁ ὁποῖος δίδει νόημα στὴν ἱστορία τοῦ

ἀνθρωπίνου γένους καὶ ὀλόκληρης τῆς κτίσεως.

Ταπεινοὶ συνεχιστὲς καὶ ἡμεῖς τῆς ἱστορίας αὐτῆς ἤλθαμε καὶ ἐφέτος στὴν διπλᾶ πανηγυρίζουσα νῆσο Πρώτη, γιὰ νὰ ἐορτάσουμε ὄχι μόνο τὴν Θεία Μεταμόρφωσι στὴν ὁμώνυμη Ἱερά Μονή, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπλήρωσι 300 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπανιδρύσεως καὶ ἐκ βάθρων ἀνακαινίσεως αὐτῆς καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς, ἡ ὁποία ὠλοκληρώθηκε κατὰ τὴν πρώτη Πατριαρχία τοῦ ἀοιδίμου Προκατόχου μας Ἱερεμίου Γ΄ στίς 10 Μαΐου 1724, ὅπως πιστοποιεῖ ἡ ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή στὸ ὑπόστεγο τοῦ Ναοῦ, τῇ εὐγενεὶ δαπάνῃ τῶν Χίων ἐμπόρων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ ἐν Γαλατᾶ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Ἡ σχεδὸν χιλιόχρονη ἱστορία τῆς Μονῆς ταυτίζεται μὲ αὐτὴν τῆς νήσου Πρώτης, ἡ ὁποία, ἄλλωστε, περιῆλθε σταδιακῶς στὴν ἀποκλειστικὴ κυριότητα τῆς Μονῆς, μέχρι τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας δεκαετίας τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Ἡ πορεία, συνεπῶς, τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοῦ Σταυροπηγίου συνεδέθη ἀρρήκτως μὲ τίς τύχες τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερον, ὅπως μαρτυροῦν οἱ διαδοχικὲς ἀλλαγές χρήσεως τῆς Μονῆς.

Τί νὰ πρωτοαναφέρουμε! Τὴν ἐπιθυμία τοῦ μεγάλου Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ΄, κατὰ τὴν πρώτη Πατριαρχία του, νὰ στεγάσῃ στὸν χῶρο τῆς Μονῆς γηροκομεῖο γιὰ κληρικούς τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀρχιερεῖς τῆς ἐνταῦθα Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου; Ὁ πρωτοποριακὸς αὐτὸς στόχος, ἔκφρασις τῆς φροντίδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὰ ἔσχατα τοῦ βίου τῶν διακονούντων εἰς αὐτὸ κληρικῶν παντός βαθμοῦ, δυστυχῶς, οὐδέποτε ἐπετεύχθη, τὸ δὲ κτήριο πού οἰκοδομήθηκε ἐπὶ τούτου φιλοξένησε κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 1895-1896 τοὺς σπουδαστὲς τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, μέχρι τῆς μετεγκαταστάσεώς των εἰς τὸ νεόδμητον κτήριόν τῆς Σχολῆς, μετὰ τὸν καταστροφικὸ σεισμό πού ἔπληξε τὴν περιοχὴ. Τὴν λειτουργία τῆς Μονῆς ὡς Ὁρφανοτροφείου θηλέων, κατὰ τὴν δευτέρα Πατριαρχία τοῦ Ἰωακείμ Γ΄, ἐπὶ ὀκταετίαν (1906-1914), κατόπιν τῆς γενναιοδωροῦ χορηγίας τοῦ Μεγάλου Εὐεργέτου τοῦ Γένους Συμεῶν Σινιόσογλου, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ὁποίου ἐτελέσαμεν πρὸ ὀλίγου, ὅπως κάθε χρόνο, τρισάγιον πρὸ τοῦ παραπλεύρωσ τῆς εἰσόδου τῆς Μονῆς εὐρισκομένου τάφου του; Τὴν ἐν συνεχείᾳ ἐγκατάστασιν ἐδῶ μονάδος τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, καὶ ἀκολουθῶς, τὴν μεταφορὰ ἐδῶ ἀπὸ τὴν Πρίγκηπο τοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων, κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ πόλεμου, λόγῳ μεταστεγάσεως τῆς στρατιωτικῆς μονάδος εἰς τὸ κτή-

ριον του Ὁρφανοτροφείου τῆς Πριγκίπου; Τὴν παροχὴ ἀσύλου καὶ διαμονῆς σὲ ἑκατοντάδες Ρώσους ἀδελφούς μας, οἱ ὅποιοι κατέκλυσαν ὡς πρόσφυγες τὴν Βασιλίδα τῶν Πόλεων, μετὰ τὴν ἔκρηξι τῆς Ὀκτωβριανῆς Ἐπαναστάσεως; Ἡ ἀγαπῶσα καρδιά τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐμερίμνησε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή διὰ τὰ ἐκ Ρωσσίας ἐμπερίστατα τέκνα τῆς, τὰ ὅποια, ἅμα τῇ ἀφίξει τῶν ἐνταῦθα βρήκαν ὄχι μόνον στέγην, ἀλλὰ κατὰ τὴν κρίσιμον περίοδον προσαρμογῆς μακρὰν τῆς πατρίδος τῶν ἔτυχαν τῆς δεούσης περιποιήσεως καὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἐνισχύσεως σὲ τροφίμα καὶ εἶδη πρώτης ἀνάγκης. Ἡ χρῆσις τῆς Μονῆς ὡς χώρου φιλοξενίας, κυρίως θηλέων ρωσσοπαίδων, τερματίσθηκε τὸ 1925 μὲ τὸν διορισμὸ τοῦ συμπατριώτου μας Κυρίλλου Ἀγαπίου τοῦ Ἰμβρίου ὡς ἡγουμένου, λόγω, δυστυχῶς, τῆς ἀπόπειρας ἰδιοποιήσεως τῆς Μονῆς ἀπὸ μερίδα Ρώσων προσφύγων.

Παρά τίς διαδοχικὲς ἀλλαγές ὡς πρὸς τὸν τρόπον ἀξιοποιήσεως τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Μονῆς, διαρκῆς παρέμεινε στὸ διάβα τῶν τριῶν αὐτῶν αἰῶνων ὁ πρωταγωνιστικὸς ρόλος αὐτῆς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολυειδῶν ἀναγκῶν ὄχι μόνον τῆς Ρωμοσύνης τῆς Πόλεως, ἀλλὰ ἐν γένει τοῦ ἐνταῦθα προσωρινῶς ἢ μονίμως διαμένοντος Ὁρθοδόξου ποιμνίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ κυρίως τῶν νέων, ὅπως καταδεικνύει ἡ ἐγκατάστασις εἰς τὴν Μονὴν διαδοχικῶς τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, τῶν Ὁρφανοτροφείων θηλέων καὶ ἀρρένων καὶ τῶν Ρωσίδων κορασίδων. Ἴσως γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο θεωρήθηκε ἀπολύτως φυσικὴ ἐξέλιξις ἡ ἐδῶ μεταφορὰ τὸ 1952 τῆς Πατριαρχικῆς Κατασκηνώσεως Παιδοπόλεως, ἡ ὁποία μέχρι τότε στεγαζόταν στὴν Πριγκίπο καὶ, μία δεκαετία ἀργότερα, καὶ τῆς Στέγης Ἑργαζομένης Νεάνιδος, τῇ μερίμνῃ τοῦ ἀοιδίμου Προκατόχου μας Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ἐκδήλωσις καὶ αὐτὸ τῆς πατρικῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν νέα γενεά, τὴν ἐλπίδα τοῦ αὐριο.

Ἐμεῖς συνεχίζουμε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μας τὴν εὐλογία καὶ τὴν προστασία τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Κατασκήνωσι Παιδοπόλεως, ὄχι μόνον ἐπειδὴ ἀναγνωρίζουμε τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα τῶν νέων μας νὰ περάσουν ὠρισμένες ἡμέρες ξεκούρασης καὶ ἀναψυχῆς σὲ αὐτὸν τὸν εἰδυλλιακὸ τόπο μετὰ ἀπὸ ἓνα κοπιαστικὸ σχολικὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ εἶναι μία ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία συνάντησης καὶ συναναστροφῆς ὅλων τῶν παιδιῶν τῆς Ὁμογενείας τῆς Πόλεως, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ὁμοδόξων ἀδελφῶν τους ἀπὸ ἄλλες κατὰ τόπους Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ὅπως αὐτὲς τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Οὐκρανίας.

Ἐπιλαμβανόμεθα τῆς εὐκαιρίας τῆς ἱστορικῆς τριακοσιοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τὴν ἐπανίδρουσι τῆς σήμερον πανηγυριζούσης Μονῆς μας γιὰ νὰ ἀναπέμψουμε δέησι πρὸς τὸν Κύριόν μας νὰ ἀναπαύσῃ μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἐν σκηναῖς δικαίων τὰς ψυχὰς τῶν αἰοιδιμῶν Προκατόχων μας καὶ τῶν λοιπῶν ἀειμνήστων Ἀρχιερέων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν παρραγόντων, οἱ ὅποιοι συνέβαλαν μὲ κόπους καὶ θυσίας στὴν διαφύλαξι καὶ προαγωγή τῶν ἱερῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς αὐτῆς. Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία καὶ ἄληστος!

Συγχρόνως, ὁμως, ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐκφράσουμε τὴν Πατριαρχικὴ εὐαρέσκειά μας καὶ τὰς πολλὰς εὐχαριστίας μας καὶ πρὸς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μοχθοῦν σήμερα γιὰ τὴν ἀπρόσκοπτη λειτουργία τῆς Παιδοπόλεως καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Κατασκηνώσεως. Αναφερόμεθα εἰς τὰς εὐγενεστάτας κυρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, οἱ ὁποῖες προσφέρουν μὲ συγκινητικὴ καὶ παραδειγματικὴ προθυμία τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν εὐδόωσιν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἔργου, καθὼς καὶ πρὸς τὸν Ἐντιμολογιώτατο Ἄρχοντα Πριμικήριον καὶ ἐκπαιδευτικὸ κ. Διαμαντῆ Κομβόπουλον, ὁ ὁποῖος μὲ μεγάλη ἐπιτυχία ἀσκεῖ τὸ ὑπεύθυνον ἔργο τῆς Διευθύνσεως τῆς Παιδοπόλεως, σέ ἀγαστὴ συνεργασία μὲ τὰς κυρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καθὼς καὶ μὲ τοὺς πολλοὺς ἐπωνύμους ἢ ἀνωνύμους ἐθελοντάς, ὅπως τὴν ὁμάδα χορευτῶν ἀπὸ τὸν Λαογραφικὸ – Πολιτιστικὸ Ὅμιλον Μαρκοπούλου καὶ Πόρτον Ράφτη «Δῆμος Ἀπόλλων», μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἑλλογιμ. κ. Κωνσταντῖνον Δημόπουλον, Ἐπίκουρον Καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καὶ τὸ μουσικὸ σύνολο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, πού βρίσκονται σήμερα μαζί μας. Σὰς εὐγνωμονοῦμε καὶ σὰς συγχαίρουμε ὅλους γιὰ τὴν πολύτιμη διακονία σας!

Ἀκριβῶς τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς αὐτοθυσίας ἐνσαρκώνει καὶ τὴν παράδοσι τῆς διακονίας, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας, συνεχίζει ἀπὸ αἰώνων ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία, μεγάλη ἐν τῇ σμικρότητι, τῇ ταπεινώσει καὶ τῇ πτωχείᾳ αὐτῆς, μεγάλη διότι δέν ἐζήλωσε τὴν δόξαν τοῦ κόσμου τούτου, τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος, συγκαταβάς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, ἔγινε καὶ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος, βρέφος ἐν Βηθλεέμ καὶ ἀργότερον ὁ Ἐσταυρωμένος ἐν Γολγοθᾶ. Ἰδοὺ τὸ μυστικὸ τῆς ἀενάου ζωῆς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας: εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς διακονίας πού τὴν χαρακτηρίζει καὶ κινεῖ καὶ κατευθύνει ὅλες τίς σκέψεις, τίς ἐνέργειες καὶ ὅλους τοὺς ὄραματισμοὺς τῆς.

Κατακλείοντες, στρέφουμε τὸν λόγον πρὸς ἐσᾶς, τὰ ἀγαπητὰ μας

παιδιά! Ὁ πνευματικός πατέρας καί Πατριάρχης σας δέν θά μπορούσε νά μὴν εἶναι σήμερα μαζί σας. Πάντα εἴμαστε κοντά σας. Καί ἐνδιαφερόμαστε ζωηρά γιὰ τὴν πρόοδο καί τὸ μέλλον σας. Ἐσεῖς εἶστε πού θά ἀναλάβετε ἀργότερα τὰ σκῆπτρα τῆς Ρωμοσύνης καί τοῦ Γένους μας, γιὰ νά συνεχίσετε τὴν ἱστορικὴ τους πορεία στὴν εὐλογημένη Βασιλεύουσα, ἐδῶ πού μᾶς ἔταξε ἡ Θεία Πρόνοια. Μείνετε κοντά στό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο καί τόν Πατριάρχη σας! Μείνετε ἐδῶ στὴν Πόλη τῶν ὀνείρων μας. Σίγουρα θά ἔλθουν καλλίτερες ἡμέρες! Ὁ Πατριάρχης σας ἀφουγκράζεται τὴν ἀναζήτησί σας γιὰ ἕνα ὀρθό προσανατολισμό. Ἀκούει τὴν ἀγωνιώδη κραυγὴ σας γιὰ ἕνα μεταμορφωμένο κόσμο, χωρὶς πολέμους, ὅπου θά κυριαρχῇ ἡ εἰρήνη. Εἶναι ἡ ἴδια κραυγὴ πόνου καί ἀπόγνωσης πού τῶν συνομηλικῶν σας στὴν πολυπάθη Μέση Ἀνατολή καί στὴ χειμαζόμενη Οὐκρανία. Αὐτὴν τὴν στιγμή, σᾶς κοιτάζουμε στά μάτια, καί σᾶς ζητοῦμε συγγνώμη πού ἐμεῖς οἱ μεγάλοι, οἱ γενεές τῶν γονιῶν καί τῶν παππούδων σας, διαφεύσαμε τραγικά τίς προσδοκίες σας. Ταυτόχρονα, ὅμως, μαζί μέ ἐσᾶς ὑψώνουμε καί ἐμεῖς τὴν φωνή μας καί δεόμεθα στόν Κύριο τοῦ ἔλεους ὑπὲρ τοῦ ἀμέσου τερματισμοῦ τῶν πολεμικῶν συγκρούσεων καί ὑπὲρ τῆς ἐπικράτησης τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης. Σᾶς διαβεβαιοῦμε δέ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὑπάτος θεσμός τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Γένους, εὐχεται, ἐπιθυμεῖ καί ἐργάζεται ἀδιάκοπα, ὥστε νά μεταμορφωθῇ ἐν Χριστῷ ὁ κόσμος καί ἡ γῆ μας νά καταστῇ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, βασιλεία εὐδοκίας, ἀγαθότητος καί εἰρήνης.

At this point, we would like to take the opportunity to welcome also our guests from the Holy Archdiocese of America, truly a treasured Eparchy of the Ecumenical Throne. Beloved children in Christ, welcome to the City of Constantine! The world's greatest rulers and merchants, scholars and theologians, Patriarchs and Saints walked on the very streets you are going to walk during your stay here! You have seen and will see buildings that the world's greatest figures once gazed up. You will see in Her center the Life-giving spring that is the Great Church of Christ, Hagia Sophia. From those very steps Saints Cyril and Methodius were commissioned to go to the ends of the earth and preach the Gospel of our Lord Jesus Christ to the Slavs, and so many other peoples. On Saturday, we will officially welcome you to the headquarters of the Ecumenical Patriarchate, where if you had visited hundreds of years ago, our glorious predecessors would have welcomed you, Sts. John Chrysostom, Photius the Great, Gregory the V. We reference the past only to embolden your futures. Walk with pride

in your Mother Church, remember the sacrifices of your ancestors for Her faith. In the words of the Psalmist, “Blessed are those whose strength is in the Lord, who have set their hearts on pilgrimage.” May your hearts be in constant connection with your roots and your past, on a pilgrimage of discovery, on a journey through our future by way of our glorious past.

Χρόνια πολλά! Καί τοῦ χρόνου!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Εὐαγγελισμοῦ τῆς
Θεοτόκου Ἀγριδίων
(Ἀγρίδια Ἰμβρου, 15 Αὐγούστου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Ἰμβρου καὶ Τενέδου κύριε Κύριλλε,
Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου αὐτῆς Ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Θρόνου,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,

Εὐλαβέστατοι κληρικοί,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες,

Προσφιλέστατοι συμπατριῶτες καὶ φίλοι τῆς Ἰμβρου,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέ τῆ χάρι τῆς Θεοτόκου καὶ ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς συγκεντρωθή-
καμε σήμερα στοῦ ἱεροῦ ἐνδαιτήματός της στά Ἀγρίδια τῆς Ἰμβρου, γιά νά
συνεορτάσουμε, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικές καὶ ἐν
εὐχαριστιακῇ συνάξει, «τό Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ», γιά νά φωτισθοῦν
τά ὄμματα τῶν καρδιῶν μας, νά ζήσουμε τή χαρά τῆς κοινωνίας τῆς
ζωῆς ἐν Χριστῷ, καθὼς καὶ τὴν πνευματικὴ εὐφροσύνη, ἡ ὁποία μόνο
στή Θεία Λειτουργία μπορεῖ νά βιωθῇ.

Ὅταν τελεῖται ἡ Θεία Εὐχαριστία, τά πάντα γεμίζουν μέ τό φῶς τῆς
Ἀναστάσεως, ὁ χρόνος γίνεται αἰωνιότης, ὅλος ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, ἀπ’
ἀρχῆς καὶ μέχρι τῶν Ἐσχάτων, εἶναι παρών καὶ συλλειτουργεῖ. Καμ-
μιᾶ ἄλλη χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ Ὁμολογία δέν ἔχει τό προνόμιο νά
τελεῖ τὴ Θεία Λειτουργία μέ τέτοια λαμπρότητα, τόσο πανηγυρικά, νά
ζῆ τὴν παρουσία τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης καὶ τὴν πρόγευση τῆς αἰώνιας
Βασιλείας Του τόσο ἐντονα, τόσο συγκλονιστικά, ὅσο ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκ-
κλησία.

Κεντρικὴ θέση σέ αὐτό τό εὐχαριστιακό βίωμα τῶν Ὁρθοδόξων ἔχει
ἡ Παναγία Θεοτόκος, στήν ὁποία καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἀπεκαλύφθη τό
«μέγα μυστήριον» τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως, «τό ἀποκεκρυμμένον
ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν» (Κολ. α', 26). Ἡ εἰκὼν τῆς Θεομή-

τορος μέ τον Χριστό στίς ἀγκάλες της, εἶναι ἡ σύνοψη τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὀλόκληρη ἡ Χριστολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐπιτομή τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀπεκάλεσαν τήν Παναγία μας «Θεοτόκον», ὄχι μόνον ἐπειδή ἐγέννησε ἀφράστως καί ὑπερφῶς τόν Χριστό, ἀλλά καί γιατί ἄνοιξε στόν ἀνθρωπο τήν πύλη τοῦ Παραδείσου, τήν ὁδὸ πρὸς τήν κατὰ χάριν θέωση. Πράγματι, τό «Ναί» τῆς νεάνιδος τῆς Ναζαρέτ στήν προαιώνια βουλή καί τήν κλήση τοῦ Θεοῦ νά καταστή χῶρος τοῦ Ἀχωρήτου εἶναι «τῆς σωτηρίας ἡμῶν τό κεφάλαιον». Στή Σάρκωση τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτεται ὀριστικῶς τό μυστήριον τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου, ἡ Ἀλήθεια γιά τόν Τριαδικό Θεό καί γιά τόν ἐπίγειο καί οὐράνιο προορισμό μας. Στό πανίερο πρόσωπο τῆς Παναγίας, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἀνθρωπο καί ἡ πίστη καί ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό ἔχουν ἀποκτήσει μοναδική ἔκφραση.

Ἡ Θεοτόκος εἶναι Μήτηρ τῆς ζωῆς καί Μητέρα πάντων ἡμῶν. Τήν προστασία της ἐπικαλούμεθα στίς θλίψεις καί τίς ἀγωνίες μας, πρὸς αὐτήν προσφεύγουμε ἐν κινδύνοις, εἰς αὐτήν ἀναθέτουμε «τὴν πᾶσαν ἐλπίδα» μας. Ἀπτή ἀπόδειξη γιά τό Ὄρθόδοξο φρόνημα καί τήν εὐσέβεια τῶν Ἰμβρῶν ἀποτελεῖ τό γεγονός ὅτι ἡ τιμὴ πρὸς τήν Θεομήτορα κατέχει περίοπτη θέση στή ζωὴ τους. Στήν Παναγία εἶναι ἀφιερωμένοι πέντε ἐνοριακοὶ ναοὶ μας, στό ὄνομά της τιμᾶται μέγας ἀριθμὸς ἐξωκκλησιῶν μας, -Παναγία ἡ Καρδαμιώτισσα, Παναγία ἡ Ἐλεοῦσα, Παναγία ἡ Μπαλωμένη, Παναγία ἡ Ταξιδιανή, ἡ Ἀρασιανή, ἡ Θεοτόκος, ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ, Παναγία ἡ Πλάκα, Παναγία ἡ Μεϊντανιώτισσα καί ἄλλα πολλά-, γνήσια μαρτυρία γιά τόν σεβασμὸ τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ μας πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Ἡ ἐγγύτης τῆς Παναγίας πρὸς τόν Υἱόν της τὴν καθιστᾷ τὴν κατ' ἐξοχὴν μεσίτριαν πρὸς Κύριον, ἐκείνην ἢ ὅποια προσάγει πρὸς Αὐτόν τὴν ἡμετέραν προσευχὴν γιά τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν μας. Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἔκφραση τῆς λαϊκῆς εὐσεβείας, ἀλλὰ ἔχουν βαθύτατο θεολογικὸ περιεχόμενο καί ἀνήκουν στόν πυρῆνα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί ταυτότητός μας.

Ὁ Ἰμβριος Πατριάρχης αἰσθάνεται ὑπερήφανος γιά τοὺς συμπατριῶτες του, τοὺς ἐν εἰρήνῃ τελειωθέντας καί τοὺς περιλειπομένους, γιά τὴ συμβολὴ τους στή διαμόρφωση καί τὴ διάσωση τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τῆς νήσου, ἐπὶ μακροὺς αἰῶνες, κάτω ἀπὸ δύσκολες κατὰ κανόνα συνθήκες. Ποτέ ἡ ἐξέλιξη τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν εἶναι εἰδυλλιακὴ, ποτέ δὲν ὑπάρχει «ἀδάπανος εὐλάβεια». Εἰδικώτερα γιά τὴ γενεὰ τῶν Ἰμβρῶν πού ἐβίωσαν τό 1964, «τὴν πιὸ μαύρη χρο-

νιά» στην ιστορία του νησιού μας και όσα ακολούθησαν, νοιώθουμε ιδιαίτερη αγάπη και εκτίμηση. Τιμούμε τό σθένος, τήν ύπομονή, τήν άντοχή και τίς θυσίες εκείνων πού ξμειναν στην πατρίδα μας κατά τά πέτρινα εκείνα χρόνια. Τό ξαναλέμε: Χάρη σέ αυτούς υπάρχουν σήμερα τά χωριά μας, οί Έκκλησίες μας, ή παρουσία μας, ή λαλιά μας. Κατανοούμε και εκτιμούμε αυτούς πού έφυγαν άκοντες από τήν Ίμβρο για τά ξένα. Έδωσαν μέ επιτυχία τόν άγώνα τής επιβίωσης, πρόκοψαν, χωρίς νά λησμονήσουν τήν φιλάτην πατρίδα. Πολλοί από αυτούς, μόλις άρχισαν νά βελτιώνωνται οί συνθήκες, άνακαίνισαν τά σπίτια τους, άρχισαν νά επισκέπτονται τό νησί μέ τά παιδιά τους. Και σήμερα, από αυτές τίς δύο ομάδες συμπατριωτών προέρχονται εκείνοι πού έχουν τά παιδιά τους στά σχολεία μας. Τό μέλλον τής «παιπαλοέσσης» Ίμβρου συνδέεται μέ αυτούς πού διέσωσαν μέσα στην καρδιά τους τήν Ίμβρο ως βίωμα, άξία, πολιτισμό, πυξίδα, ως παρόν και μέλλον τής ζωής τους.

Αδυνατούμε, όπως πάντοτε συμβαίνει, νά όμιλήσουμε για τήν Ίμβρο και νά μήν άναφερθούμε στην Ίμβριακή νεολαία. Αγαπητοί νέοι και νέες, είναι προνόμιο νά είσθε οί φορείς και οί συνεχιστές τής μακράς πολιτισμικής και πνευματικής παραδόσεως τής Ίμβρου μας, του «μικρού νησιού μέ τήν μεγάλη ιστορία». Προνόμιο, βεβαία, πού έμπερικλείει και συνεπάγεται και ύποχρεώσεις. Σέ αυτές συγκαταλέγεται τό χρέος για τήν οικείωση και διαφύλαξη του χριστιανικού πνεύματος τής Ίμβρου. Επίσης, τό χρέος νά επισκέπτεσθε τό νησί μας όσο συχνότερα μπορείτε. Και τρίτον, νά ενδιαφερθήτε ενεργά για τά σχολεία μας. Η επανεκκίνηση τής όμογενειακής παιδείας επέτυχε. Η συνέχιση όμως και οί θετικές προοπτικές για τό μέλλον άπαιτούν στράτευση, αφιέρωση, γνήσιο και έμπρακτο ενδιαφέρον και αγάπη. Τά σχολεία μας και τά μάτια σας! Τίποτε δέν μπορεί νά ευδοκιμήσει στην έρατεινή πατρίδα μας χωρίς τή συμμετοχή και τή συμβολή σας, πολύ αγαπητοί μας νέοι, υπερήφανα Ίμβριωτόπουλα.

Θά άναφέρουμε για τά θέματα αυτά περισσότερο στό Πανιμβριακό Συνέδριο, τέλη Σεπτεμβρίου στην Αθήνα. Τό Συνεδριό μας θά άποτελέσει ένα σημαντικό γεγονός στην πορεία των άγώνων για τήν παρουσία και τό μέλλον μας στή μικρή μας πατρίδα. Έπαινούμε τους όργανωτές, τους γενναιόδωρους και φιλογενείς χορηγούς, όλους όσοι κοπιάζουν για τήν προετοιμασία του Συνεδρίου και των άλλων συναφών εκδηλώσεων. Πρέπει νά δώσουμε οί άπανταχού Ίμβριοι μαζικό και ήχηρό παρών!

Κατακλείοντας, Τιμιώτατοι αδελφοί και ευλογημένα τέκνα, εκφράζουμε ακόμη μία φορά τή χαρά μας για τήν συνάντηση αυτή πρόσωπον προς πρόσωπον στή μεγάλη έορτή και πανήγυρη τής Παναγίας. Καλωσορίζουμε όλους τούς φίλους τής Ύμβρου πού βρίσκονται μαζί μας και πάντοτε μᾶς ενισχύουν μέ τήν αγάπη τους. Στόν ἅγιο Ύμβρου και Τενέδου ἀπευθύνουμε θερμά συγχαρητήρια για ὅλες τίς ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες και τίς πολιτιστικές ἐκδηλώσεις πού ὀργανώνει και ἐφέτος στά «Ύμβριών Θεοτόκεια» και για τήν ἀκούραστη ποιμαντική του δράση. Τίς πατρικές μας εὐχές ἐκφράζουμε και πρὸς τόν ἱερό κληρο τής Ύμβρου και τής Τενέδου και τούς εὐχαριστοῦμε για τήν πνευματική τους προσφορά. Εὐλογοῦμε τόν χριστῶνυμο ἰμβριακό λαό, για τόν ὁποῖο προσευχόμαστε ἀδιαλείπτως. Εὐχαριστοῦμε ἰδιαίτερος τούς χορούς τῶν ἱεροψαλτῶν για τήν ὠραία παρουσία τους σήμερα και ὄχι μόνον.

Μέ αὐτά τά αἰσθήματα, ἐπικαλούμεθα για ὅλους ἐσᾶς τούς παρόντας και συμπροσευχομένους, τήν χάριν και τό ἄπειρον ἔλεος τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, πρεσβείαις και μεσιτείᾳ τής Ἁγιοπρώτου και πανυμνήτου Μητρος Αὐτοῦ, τής προστασίας και καταφυγῆς πάντων τῶν Χριστιανῶν.

Χρόνια πολλά!

**Ἐναρκτήριοσ ὁμιλία τῆσ Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
εἰς τὴν Σύναξιν τῆσ Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου
(1η Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί καὶ συλλειτουργοί Ἀρχιερεῖσ,
οἱ συγκροτοῦντες τὴν παροῦσαν Σύναξιν,

Ἦμνον δοξαστικόν ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ,
τῷ ἀξιῶσαντι ἡμᾶσ σήμερον νά συνέλθωμεν ἅπαντες ἐπὶ τό αὐτό. Προ-
σῆλθετε, Τιμώτατοι ἀδελφοί, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν πρόσκλησιν
τῆσ Μητροῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆσ ἡμετέρας Μετροίτητος, ἐπιτελοῦντες
τό ἐκκλησιαστικόν καὶ ἀρχιερατικόν ὑμῶν καθῆκον, διατρανοῦντες ἐν
ταῦτῳ τὰ ὑμέτερα αἰσθήματα σεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸσ
τόν πανίερον Οἰκουμενικόν Θρόνον.

Σᾶσ ὑποδεχόμεθα μετὰ πολλῆσ χαρᾶσ εἰς τὴν Πόλιν τοῦ Κωνστα-
ντίνου, τὴν Χριστοῦπολιν, Θεοτοκούπολιν καὶ Ἁγίουπολιν, εὐχόμενοι
καλλικάρπους διὰ τό Πατριαρχεῖον μας καὶ διὰ τόν χριστῶνυμον λαόν
τάσ ἐργασίας τῆσ Ἱεραῦ ταύτης Συνάξεωσ. Ἰδιαίτερωσ καλωσορίζομεν
τούσ προαχθέντασ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἀδελφούσ, καὶ ὄσοουσ
διὰ πρώτην φοράν συμμετέχουν εἰς Σύναξιν τῆσ Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου.
Μνημονεύομεν πάντων τῶν μακαρία τῆ λήξει γενομένων ἀρχιερέων
τοῦ Θρόνου κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, δεόμενοι ὅπωσ ὁ Κύριος τῆσ δό-
ξης ἀναπαύῃ τάσ ψυχάσ αὐτῶν ἐν Χώρα Ζώντων. Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν
αἰωνία καὶ ἀλησοσ!

Ἡ συνάντησισ ἡμῶν πραγματοποιεῖται καὶ ἐφέτοσ διὰ νά μελετήσω-
μεν ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν πορείαν τῆσ Ἁγίας τοῦ
Χριστοῦ Μεγάλησ Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ πανορθόδοξον ἀλλά
καὶ παγχριστιανικὴν ἐμβέλειαν καὶ ἀναφοράν. Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι
τό εὐρύτερον περιβάλλον καὶ διὰ τὴν Σύναξιν μας, διαμορφοῦται ἀπὸ
γεγονότα ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ ὁποῖα ὁμωσ μᾶσ ἐπηρε-
άζουν καὶ δέν εἶναι δυνατόν νά τὰ ἀγνοήσωμεν. Ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ τοῦ
Θεοῦ ἐκτυλίσσεται πάντοτε ἐντόσ συγκεκριμένου ἱστορικοῦ καὶ πολι-
τισμικοῦ πλαισίου. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά γνωρίζῃ, νά ἀναλύῃ καὶ

νά αξιολογή τά ἐκάστοτε κοινωνικά καί πολιτισμικά δεδομένα καί νά τά αξιοποιῇ διά τήν πνευματικήν καί ποιμαντικήν τῆς ἀποστολήν καί μαρτυρίαν. Ἡ συνάντησις καί ὁ διάλογος μέ τόν κόσμον εἶναι ἀτελεύτητον καθήκον διά τήν Ἐκκλησίαν.

Βιοῦμεν σήμερον ἐντόνως τήν πρόκλησιν τῆς ἐτερότητος καί τῆς συνυπάρξεως μέ τό διαφορετικόν. Πάντοτε ὑπῆρχον οἱ διαφορετικοί πολιτισμοί, ἀλλά σήμερον τονίζεται μέ μεγαλύτεραν ἔμφασιν ἡ ἰδιοπροσωπία τοῦ καθ' ἑνός. Τό γεγονός τοῦτο θέτει ἡμᾶς ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος τῆς δημιουργικῆς συναντήσεως μέ τό διαφορετικόν, ἀλλά καί τῆς συνεπεστέρας γνώσεως καί καλλιιεργείας τοῦ ἰδικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Μέγα πρόβλημα ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ, εἶναι ἡ ἀνθρωπολογική καί ἠθική σύγχυσις διά τά οὐσιώδη τοῦ βίου, ἀκόμη καί μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Εἶναι ἀντονόητον ὅτι μᾶς ἀπασχολεῖ ἡ διάσπασις τῆς Χριστιανοσύνης καί τό πῶς θά ὑπερβαθῇ. Ἔχομεν χρέος νά ἀγωνιζώμεθα εἰς τόν στίβον τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου. Εἰς τούς νεωτέρους μεταξύ μας ἀνήκει ἡ εὐθύνη νά συνεχίσῃτε τάς προσπαθείας τῶν παλαιότερων καί νά δικαιώσητε τά ὀράματα καί τάς προσδοκίας των.

Ποτέ ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία δέν ἔσχον τοιαύτην ἀκμήν ὅσον σήμερον. Εἶναι ἀδιανόητον νά ἀγνοήσωμεν αὐτάς τάς μεγάλας δυνάμεις τῆς ἐποχῆς μας, αἱ ὁποῖαι ἀλλάζουν τήν ζωήν μας, τάς κοινωνίας, τήν ἐπικοινωνίαν, τό ἠθικόν ἡμῶν αἰσθητήριον, καί πορεύονται πρὸς τόν πλήρη ἔλεγχον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Οὐδεμία γενεά Χριστιανῶν ἀντιμετώπισε τόσον μεγάλην πρόκλησιν ἐκ τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας ὅσον ἡ παροῦσα.

Δέν πρέπει νά λησμονῶμεν, ἐπίσης ὅτι, παρά τήν ἐσπευσμένην διακήρυξιν τοῦ «τέλους τῆς ἱστορίας» ὑπό τοῦ Francis Fukuyama ἀμέσως μετά τήν πτώσιν τοῦ λεγομένου «Σιδηροῦ Παραπετάσματος», εἰς τόν χῶρον τῆς πολιτικῆς δημιουργοῦνται νέαι πολώσεις, ἐνῶ, παραλλήλως, ἡ παντοκρατορία τῆς οικονομίας καί τῶν ἀρχῶν τῆς, ἡ ἀπολυτοποιήσις τῶν ποσοτικῶν κριτηρίων, τῶν ἀριθμῶν καί τῆς μεγιστοποιήσεως τοῦ κέρδους, χωρίς ὑπολογισμόν τῶν ἐπιπτώσεων των διά τό φυσικόν περιβάλλον, παρά τά κινήματα ἀμφισβητήσεώς των, παραμένουν ἀκλόνητοι. Δέν εἴμεθα εἰδικός οικονομολόγος, γνωρίζομεν, ὁμως, ὅτι ἡ οικονομία ὀφείλει νά ὑπηρετῇ τό ἀνθρώπινον πρόσωπον καί τάς ζωτικές ἀνάγκας τῶν κοινωνιῶν καί νά σέβεται τόν οἶκον τοῦ ἀνθρώπου, τήν καλήν λίαν δημιουργίαν.

Ἡ Ἐκκλησία δέν δύναται νά ἀγνοήσῃ καί τήν σύγχρονον «θρησκευτολογικήν πρόκλησιν», τήν λεγομένην «ἐπιστροφὴν τοῦ Θεοῦ», τήν ἀναβίωσιν τῶν θρησκευτῶν καί τήν προβολήν τοῦ πλουραλισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν ταυτοτήτων. Τό γεγονός αὐτό ἐξακριβώθη ὡς μεγαλύτερα πρόκλησις διὰ τόν Χριστιανισμόν καί ἀπό αὐτήν τῆς ἐκκοσμηκεύσεως. Θεωρεῖται βέβαιον ὅτι ἡ εἰρήνη τῶν θρησκευτῶν ἔχει καθοριστικήν σημασίαν διὰ τήν εἰρήνην τῶν λαῶν καί τῶν πολιτισμῶν καί ὅτι ἡ ὁδός πρὸς αὐτήν εἶναι ὁ εὐλικρινὴς διαθρησκευτικὸς διάλογος. Δύο εἶναι σήμερον οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ τοῦ διαλόγου: α) ὁ φονταμενταλισμός, δηλαδή ἡ ἀπολυτοποιήσις τῆς ἰδικῆς μου ἀληθείας καί ἡ δαιμονοποιήσις τοῦ ἄλλου, ἡ ὁποία τροφοδοτεῖ τήν μισαλλοδοξίαν καί τήν βίαν «ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ», καί β) ἡ ἀποδοχὴ τῶν πάντων καί ἡ ἄρνησις ὅτι ὑπάρχει «ἀλήθεια», δηλαδή ὁ λεγόμενος «μεταμοντέρνος μηδενισμός» τοῦ «anything goes».

Πάντα ταῦτα συγκροτοῦν τόν κόσμον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῆ ἡ Ἐκκλησία καί καλεῖται νά δώσῃ τήν καλὴν μαρτυρίαν. Εἰς τήν σχέσιν τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν κόσμον ἔλλοχεύει ὁ κίνδυνος μιᾶς ἐκκοσμηκεύσεως τῆς Ἐκκλησίας, ταυτίσεως μέ τόν κόσμον καί χρήσεως ἐγκοσμίων μεθόδων διὰ νά ἀκουσθῇ ἀποτελεσματικώτερον τό μήνυμά της καί, ἀφ' ἑτέρου, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἐσωστρεφείας καί αὐτοεγκλεισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀπόρριψις τοῦ «κακοῦ κόσμου» καί ἡ ἀδιαφορία διὰ τήν πορείαν του, ἐν ὀνόματι τῆς διασώσεως τῆς καθαρότητος τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί αἱ δύο στάσεις εἶναι ἀσύμβατοι μέ τήν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως καί πρὸς τήν ἐξοχον διακήρυξιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, (Κρήτη 2016) ἡ ὁποία εἰς τήν Ἐγκύκλιον αὐτῆς λέγει: «Τό γεγονός ὅτι 'τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει' (Φιλιπ. γ', 20), δέν ἀναίρει ἀλλ' ἐνδυναμώνει τήν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τούτῳ στοιχοῦμεν τῇ παραδόσει τῶν Ἀποστόλων καί Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες εὐηγγελίζοντο τόν Χριστόν καί τήν δι' αὐτοῦ σωστικήν ἐμπειρίαν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, θεολογοῦντες 'ἀλιευτικῶς', ἤγουν ἀποστολικῶς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκάστης ἐποχῆς διὰ νά μεταδώσουν εἰς αὐτούς τό Εὐαγγέλιον τῆς ἐλευθερίας 'ἡ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν' (Γαλ. ε', 1). Ἡ Ἐκκλησία δέν ζῆ διὰ τόν ἑαυτὸν της. Προσφέρεται δι' ὀλόκληρον τήν ἀνθρωπότητα, διὰ τήν ἀνύψωσιν καί τήν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου εἰς καινοὺς οὐρανοὺς καί καινὴν γῆν (πρβλ. Ἀποκ. κα', 21). Ὅθεν δίδει τήν εὐαγγελικὴν μαρτυρίαν καί διανέμει ἐν τῇ οἰκουμένῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπην Του, τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην, τήν καταλλαγὴν, τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καί τήν

προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος» (Προοίμιον).

Αὐτό τό Εὐαγγέλιον τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος ἐξαγγέλλει ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐνώπιον τῆς ποικιλίας καί τῶν διακυμάνσεων τῶν πολιτισμῶν, ἐν ἐπιγνώσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν» (Ματθ. κδ', 35). Ἡ μαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι συνδυασμός ἀμετακινήτου πιστότητος εἰς τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνοικτοσύνης πρὸς τὴν ἱστορίαν καί τὸν κόσμον. Ἡ Παράδοσις δέν εἶναι μόνον παρελθόν. Εἶναι πάντοτε ζῶσα καί ταυτίζεται μέ τὴν ἰδίαν τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἐνότητα, ἀγιότητα, καθολικότητα καί ἀποστολικότητα τῆς, εἶναι ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεός ἐργάζεται τὴν σωτηρίαν μας. Δυστυχῶς, ἐπὶ μακρόν, ἀκόμη καί ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ πιστότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Παράδοσιν ἐταυτίζετο ἐκ μέρους τῶν θύραθεν καί τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν μέ συντηρητισμὸν καί κλειστότητα, μέ πρόσημον τὴν προσκόλλησιν εἰς τὴν λατρευτικὴν ζωὴν καί εἰς τὸν ἀκοσμικὸν μοναχισμὸν.

Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἀποτελεῖ πρόκλησιν καί χρέος διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἀντιμετώπισις τῶν παρανοήσεων τῆς διδασκαλίας καί τῆς πνευματικότητός τῆς, εἴτε αὗται διαδίδονται ἐντέχνως ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ὁρθοδοξίας, εἴτε προέρχονται ἔξωθεν. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι αἱ θέσεις, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς οὐσιαστικῶς ἀρνητικὴν πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον καί ἀδιάφορον διὰ τὴν συνάντησιν μετὰ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καί τῶν νέων ἰδεῶν, ὡς ἐσωστρεφεῖ καί ἐθνοκεντρικὴν, ἐκφέρονται ὑπὸ τῶν ἐντὸς τῶν τειχῶν ὡς ἔπαινος καί ὡς μαρτυρία γνησίου ὀρθοδόξου φρονήματος, ἐνῶ ὑπὸ τῶν ἐκτὸς μέ κριτικὴν διάθεσιν καί πρὸς στιγματισμὸν τῆς κατ' αὐτοὺς οἰκοθεν «κλειστής» Ὁρθοδοξίας. Τρανὴν ἀπόδειξιν περὶ τούτων ἀποτελεῖ ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν φονταμενταλιστῶν ἡμετέρων ὡς «οἰκουμενιστικῆς», ἐνῶ ἔνιοι τῶν ἐκτὸς θεωροῦν ὅτι ἡ Σύνοδος δέν ἐτόλμησε νὰ λάβῃ τὰς δεούσας ἀποφάσεις ἐνώπιον τῶν συγχρόνων μεγάλων προκλήσεων. Ἡ κριτικὴ αὐτὴ ἀστοχεῖ πλήρως ὅταν στόχος τῆς εἶναι τό Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τό σθεναρῶς ἀγωνιζόμενον διὰ τὴν εὐστάθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας καί τὴν κοινὴν μαρτυρίαν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς τὴν πανορθόδοξον εὐθύνην τῆς καί, ἐπίσης, τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καί

ἀσκήσεώς της. Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τὰς διορθοδόξους σχέσεις ἔχουν καταστήσει σαφές ὅτι ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπειλεῖται, ὅταν ἀμφισβητῆται ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ὀνόματι διαφόρων ἀκάρπων ιδεολογημάτων, τὰ ὁποῖα, ἀντὶ νὰ κρίνωνται ἀπὸ τὴν πανίερρον Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνουν αὐτὴν ἀκρίτως καὶ δημιουργοῦν ἐπικινδύνους καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ποικιλοτρόπως ὑποσκάπτουν τὴν διορθόδοξον εἰρήνην καὶ κωλύουν τὴν συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Χωρὶς τὰς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν θὰ ὑπῆρχε συμμετοχὴ καὶ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, οὔτε θὰ εἶχε συνέλθει ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα καὶ ἔχομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἐπιβλέψῃ ἰλέω ὄμματι ἐπὶ τὴν ἄμπελον Αὐτοῦ καὶ θὰ καταρτίσῃ τὰ κατ' αὐτὴν.

Ἀνήκομεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Δοξάζομεν τὸν Κύριον τῆς δόξης, ὅτι κατέστησε πάντας ἡμᾶς διακόνους τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ. Τό πολυδιάστατον διακονικὸν καὶ ποιμαντικὸν ἔργον εἶναι προέκτασις καὶ ἔκφρασις τῆς εὐχαριστιακῆς πραγματώσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐσχατολογικοῦ χαρακτήρος τῆς ζωῆς της. Ἡ εὐχαριστιακὴ σύναξις εἶναι «ζῶσα Δογματικὴ». Κάθε Θεία Λειτουργία εἶναι ὑπαρξιακὴ βίωσις τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐν τῇ ὁποῖα ἀποκαλύπτεται ἡ δημιουργικὴ ἔντασις μεταξύ τοῦ «ἐν τῷ κόσμῳ» ἀλλ' «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» χαρακτήρος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας ὄχι ὡς «ἀντικόσμου», ἀλλὰ ὡς μεταμορφωτικῆς δυνάμεως τῶν πάντων ἐν Χριστῷ. Εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας τίθενται εἰς τὴν συνάφειαν τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου εἰς τὴν παροντικὴν διάστασιν καὶ τὸν ἐσχατολικὸν αὐτῆς προσανατολισμόν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας, ἡ θεολογία εἶναι καὶ ὀφείλει νὰ εἶναι ὑπαρξιακὴ ἐρμηνεία τῶν δογμάτων, ἀνάπτυξις τῆς σημασίας των ὡς μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου, μέ ὀρίζοντα τὸν αἰώνιον προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν τελικὴν ἀνακαίνισιν τῆς κτίσεως ὅλης. «Δὲν ὑπάρχει δόγμα τῆς Ἐκκλησίας μας πού νὰ μὴν ἔχει κάτι νὰ πεῖ γιὰ τὰ πραγματικὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου», τονίζει ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης (Ι. Ζηζιούλα, Μητροπολίτου Περγάμου, «Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ Τρίτη χιλιετία, στό ἔργο: Στ. Φωτίου, (ἐπιμ.), Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ ἄλλου. Ὁρθόδοξες πνευματικὲς ἀξίες καὶ Νεωτερικότητα, ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2009, σ. 101-123, ἐδῶ σ. 121).

Αὐτὸ τό πνεῦμα μιᾶς «Ἐκκλησίας τῆς παραδόσεως καὶ τῆς πρωτο-

πορίας», τῆς Ἐκκλησίας τῆς «διαλεγομένης θεολογίας» καί τῆς «διαλεγομένης ποιμαντικῆς», ἀντικατοπτρίζει τό πρόγραμμα τῆς παρούσης Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας μας. Ἡ Α΄ Συνεδρία ὑπό τόν τίτλον «Διορθόδοξοι καί Διαχριστιανικά Σχέσεις» περιλαμβάνει ὀμιλίας ἀναφερομένες εἰς δύο σημαντικές πτυχάς τῆς διορθόδοξου ἐπικαιρότητος καί δύο σχετικές πρὸς τόν θεολογικόν διάλογον μέ τήν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν καί τήν σημασίαν τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς τό Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (CEC) καί εἰς τό Φόρουμ Διαλόγου μετὰ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (CCEE).

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ διορθόδοξος συνεργασία καί οἱ διαχριστιανικοὶ διάλογοι ἐνεπλούτισαν τήν χριστιανικὴν παρουσίαν καί ζωὴν εἰς τὴν ἐποχὴν μας, προέβαλον τὴν ζωτικὴν σημασίαν τῶν χριστιανικῶν ἀξιών διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καί τὴν δύναμιν τῆς κοινῆς ὀρθόδοξου καί τῆς διαχριστιανικῆς μαρτυρίας. Ἐβιώσαμεν, βεβαίως, πόσον εὐθραστός εἶναι ἡ ἐνότης τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συγκλήσεως καί πραγματοποιήσεως τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρήτης, εἰς τό ζήτημα τῆς Ὀρθόδοξου Διασπορᾶς καί τοῦ Οὐκρανικοῦ Αὐτοκεφάλου. Ὁ Ἱερώτατος ἀδελφός Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Ἐμμανουήλ, μέ μακράν παρουσίαν, πείραν καί προσφορὰν εἰς τοὺς διαλόγους τοῦ Πατριαρχείου, θά ὀμιλήσῃ περὶ τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος καί διὰ τὴν Ὀρθόδοξον παρουσίαν εἰς τὰς Βαλτικὰς χώρας, μέ ὑπόβαθρον τὰς τελευταίας ἐξελίξεις. Ὁ δὲ ἀδελφός Αὐστρίας Ἀρσένιος, διακονῶν εἰς τό κέντρον τῆς Εὐρώπης, θά ἀναφερθῇ εἰς τὰ προβλήματα καί τὰς ἀναταράξεις εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Διασπορὰν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ καταστροφικοῦ πολέμου εἰς τὴν Οὐκρανίαν καί ἐξῆς.

Θά ἀκολουθήσῃ ἡ ὀμιλία τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Μητροπολίτου Πισιδίας κ. Ἰώβ, Ὀρθόδοξου Συμπροέδρου εἰς τόν Θεολογικόν διάλογον μετὰ τὸν Ὀρθόδοξον καί Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἀναφορικῶς πρὸς τό «Κείμενον τῆς Ἀλεξανδρείας», καί τοῦ Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θουατείρων καί Μεγάλης Βρεταννίας κ. Νικήτα, Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς αὐτό καί διὰ τό Forum Διαλόγου μέ τό Συμβούλιον τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Γνωρίζετε ἅπαντες ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον πρωτοστατεῖ καί εἰς τοὺς διαχριστιανικοὺς διαλόγους, οἱ ὅποιοι, ὡς διεκήρυξε μετ' ἐμφάσεως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος, «οὐδέποτε ἐσῆμαναν, οὔτε σημαίνουν καί δὲν πρόκειται νὰ σημαίνουν ποτέ οἶον-

δήποτε συμβιβασμόν εις ζητήματα πίστεως» (Εγκύκλιος, § 20). Είναι χαρακτηριστικόν ὅτι τό συνοδικόν κείμενον Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον ἀρχεται διά τῶν ἐξῆς: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὐσα ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, ἐν τῇ βαθεῖα ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ αὐτῆς, πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι κατέχει κυρίαν θέσιν εἰς τήν ὑπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου» (§ 1).

Οἱ διαχριστιανικοὶ διάλογοι πρέπει νά συνεχισθοῦν μέ στόχον τήν ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ἄνευ θεολογικῶν μινιμαλισμῶν καί μέ τήν πεποιθήσιν, ὡς διετύπωσεν ὁ μακαριστός π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, ὅτι «ὅλες οἱ δυνατότητες τῆς Ὁρθόδοξης παράδοσης μποροῦν νά φανερωθοῦν καί νά πραγματωθοῦν μόνο στό πλαίσιο μιᾶς σταθερῆς ἐπαφῆς μέ σύνολο τόν χριστιανικό κόσμο» (π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, «Ἡ κληρονομία καί ὁ σκοπός τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας», Θεολογία, τόμος 81, τεῦχος 4, Ὀκτώβριος – Δεκέμβριος 2010, σ. 21-29, ἐδῶ σ. 29). Καί ὁ πρύτανις τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ 20οῦ αἰῶνος προσθέτει: «Ἡ τραγωδία τῆς διαιρέσεως εἶναι τό μεγαλύτερο καί κρισιμώτερο πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας» (π. Γ. Φλωρόφσκυ, Ἁγία Γραφή, Ἐκκλησία, Παράδοση, ἐκδ. Ἀθανασίου Ἀλτιντζῆ, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 34.)

Ἡ Β' Συνεδρία τῆς Συνάξεώς μας εἶναι ἀφιερωμένη εἰς «Κανονικο-λειτουργικά Ζητήματα». Τονίζομεν πάντοτε ὅτι ἡ πιστότης εἰς τάς πατρῶας παραδόσεις εἶναι ἡ ἔνδειξις ὅτι ἀντιμετωπίζομεν μετά σοβαρότητος τόν ἄλλον εἰς τούς διαλόγους. Προφανέστατα ἰσχύει ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δέν σέβεται τήν ἰδικήν του παράδοσιν καί ταυτότητα εἶναι ἀπίθανον νά ἔχη γνήσιον ἐνιαφέρον διά τήν κατανόησιν τοῦ διαφοροτικοῦ. Ὁ Ἰερώτατος ἀδελφός Μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανος θά ὀμιλήσῃ μέ θέμα «Τό Τυπικόν, καί ἡ Λειτουργική παράδοσις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί αἱ ἐξ αὐτῶν παρατηρούμεναι ἀποκλίσεις». Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὄχι μόνον διά τήν ἀνοικτοσύνην τῆς πρὸς τόν κόσμο, ἀλλά καί διά τόν ἀπόλυτον σεβασμόν τῆς πρὸς τήν μεγάλην καί τιμαλφεστάτην παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας, φύλαξ τῆς ὁποίας ὑπῆρξε καί ὑπάρχει. Κεντρικόν στοιχεῖον τῆς κληρονομίας αὐτῆς εἶναι ἡ λειτουργική παράδοσις καί ἡ εὐτακτος τέλεσις τῆς θείας λατρείας. Τό Πατριαρχεῖον μας ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τήν «ὁμοιόμορφον, εὐσχήμονα καί ἄμειπτον τέλεσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων καί Ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου» Ἡ λειτουργική τάξις ἀποτελεῖ θεολογικήν γλῶσσαν, διά τῆς ὁποίας ἐκφράζεται ὁ π-

ρὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ εὐσεβείας. Δικαίως εἴμεθα ὑπερήφανοι διὰ τὴν λειτουργικὴν μας παρακαταθήκην τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ τηρῶμεν καὶ νὰ προσέχωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Μάξιμος θά εἰσηγηθῆ τὸ θέμα «Κανονικὴ εἰσπήδησις διὰ τῶν Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώσεως». Κατανοεῖτε, Τιμιώτατοι ἀδελφοί, ὅτι αἱ τεχνολογικαὶ ἐξελίξεις δέν εἶναι ἄνευ ἐπιπτώσεων ἀκόμη καὶ εἰς τὸν χώρον τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ «εἰκονικὴ πραγματικότης» ἐπηρεάζει τὴν πραγματικότητα. Τὸ «εἰκονικόν», καὶ εἰς τὸν χώρον εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφερόμεθα, δέν εἶναι ἀνώδυνον, οὔτε οἱ χρῆσται, ἐφ' ὅσον παραβιάζονται ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί, εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἐλεγχθοῦν.

Καὶ εἰς τὴν τρίτην συνεδρίαν τῆς Συνάξεως, μέ τίτλον «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ», τὸ ζήτημα τοῦ συγχρόνου τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ ἔχει ἄμεσον παρουσίαν, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ εἰδήμονος εἰς τὰς νέας τεχνολογίας Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀυστραλίας κ. Μακαρίου, μέ θέμα «Τεχνητὴ Νοημοσύνη καὶ Ἐκκλησία», ἀλλὰ καὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὴν θεματικὴν «Νεολαία καὶ Ἐκκλησία» περὶ τῆς ὁποίας θά εἰσηγηθῆ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος.

Χωρὶς ἀμφβολίαν, ὁ κόσμος μας μεταβάλλεται μέ ἱλιγγιώδεις ρυθμούς. Αἰτία τῶν ἐντυπωσιακῶν ἀλλαγῶν εἶναι ἡ σύγχρονος ἀλματώδης ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας, γεγονός τὸ ὁποῖον συγκροτεῖ τὴν μεγαλύτεραν παγκόσμιον πολιτισμικὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ τεχνολογία δέν εἶναι σήμερον ἀπλῶς χρῆσις τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων διὰ πρακτικούς σκοπούς, ἀλλὰ ἔχει καταστῆ ὁ «λόγος», καὶ τὸ «νόημα» τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως καὶ, ὡς ἔχει λεχθῆ, «κρατάει σήμερα τὸ κλειδί σέ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς: τὴν ἐπιστήμη, τὴν πολιτικὴν, τὴν οἰκονομίαν, τὴν ἰατρικὴν κ. ἅπ. Οὐδεὶς δύναται νὰ τὴν ἀγνοήσῃ, χωρὶς νὰ τιμωρηθῆ μέ ἀφανισμό. «Θά ἦτο ὡσάν νὰ ἀρνοῦμαστε τὴν ἀναπνοήν», σημειώνει σύγχρονος στοχαστής. Ὄντως, ἡ τεχνολογία εἶναι ἡ «μεγάλῃ δύναμις» τῆς ἐποχῆς μας, αἱ εὐεργεσίαι τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀμφισβητηθοῦν. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει βεβαίως καὶ διὰ τὰς ἀρνητικὰς διαστάσεις τῆς.

Ζῶμεν τὴν κυριαρχίαν τῶν μηχανῶν καὶ τῆς μηχανιστικῆς νοοτροπίας εἰς τὴν ζωὴν μας, τὴν ὑποδούλωσιν εἰς τεχνητὰς ἀνάγκας, τὴν ἀλλοίωσιν τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ ἄλλας ἀλλοτριώσεις. Ἡ τεχνολογία ἔχει αὐτονομηθῆ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, δέν εἶναι θεραπαινὶς του,

ἀλλά «παντοδύναμος θεά», ἡ ὁποία ζητεῖ ἀπὸ αὐτόν ἀπόλυτον ὑπακοήν εἰς τὰ κελεύσματά της. Ἀποθεώνεται ἡ «πληροφορία», ἡ ὁποία ἀποκτᾶ μεταφυσικὴν αἴγλην. Τὰ πανίσχυρα ἠλεκτρονικά μέσα ἐπικοινωνίας δέν μεταδίδουν ἀπλῶς πληροφορίας, ἀλλὰ κατευθύνουν τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἀνάγκας μας, ἐπηρεάζουν τὸν ἀξιολογικὸν προσανατολισμὸν μας, διαβρώνουν σύμβολα καὶ παραδόσεις αἰώνων. Εὐκόλως ταυτίζομεν πλέον τὴν πρόοδον μὲ τὴν πρόοδον τῆς τεχνολογίας, λησμονοῦμεν ὅτι τὰ μεγαλύτερα προβλήματα μας δέν εἶναι τεχνικῆς φύσεως καὶ δέν προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν πληροφοριῶν. Ἡ ἐγκληματικότητα, ἡ πείνα καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία, ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ σύγκρουσις τῶν πολιτισμῶν δέν ὀφείλονται εἰς τεχνικούς λόγους οὔτε ἀντιμετωπίζονται μὲ τὴν πληροφορικὴν. Εἶναι ἐπίσης ἐμφανές ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας δέν ἀπαντοῦν εἰς τὰ βαθέα ὑπαρξιακά ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε βεβαίως καταργοῦν αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα. Ἡ τεχνητὴ νοημοσύνη φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ τὴν αἰχμήν τοῦ δόρατος τῆς τεχνοκρατίας. Αναμένομεν μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἁγίου Αὐστραλίας.

Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ἀγάπην τῶν νέων διὰ τὰ θαύματα τῆς συγχρόνου τεχνολογίας καὶ τὴν εὐχέριαν μὲ τὴν ὁποίαν χειρίζονται τὰς μαγευτικὰς μηχανὰς της. Ἡ μερίμνα διὰ τὴν νεότητα εὐρίσκετο ἀνέκαθεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ἐποχὴν μας. Μεθ' ἱκανοποιήσεως διαπιστοῦμεν ὅτι εἰς τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου ἐκτυλίσσονται διάφοροι πρωτοβουλία καὶ δράσεις ἐν τῷ πνεύματι μιᾶς «διαλεγομένης ποιμαντικῆς», ἐνός διὰ λόγου μὲ τοὺς νέους, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία τοὺς προσεγγίζει, τοὺς ἀκούει πρὶν νὰ ὁμιλήσῃ, τοὺς καλεῖ νὰ ὑπερβοῦν τὴν ταύτισιν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως μὲ συντηρητισμὸν καὶ ἀδιαφορίαν διὰ τὴν ζωὴν καὶ ὑπενθυμίζει εἰς αὐτοὺς ὅτι ἔχουν τὸ προνόμιον νὰ εἶναι φορεῖς τῆς ὀλοφώτου Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, τῶν τιμαλφῶν ἀξιῶν, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀνακαλύψουν, νὰ βιώσουν, νὰ ἐφαρμόσουν καὶ νὰ ὑπερασπισθοῦν.

Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν, ἐπιβεβαιουμένην συνεχῶς διὰ τῶν συζητήσεων μας μὲ νέους καὶ νέας ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ νεολαία προσεγγισθῇ μὲ ἀγάπην, κατανόησιν καὶ πνεῦμα ἀλληλεγγύης, ὄχι μόνον ἀνταποκρίνεται, ἀλλὰ ἀποκαλύπτει δημιουργικὰς δυνάμεις ἐντυπωσιακάς, τὰς ὁποίας θαυμάζομεν. Παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, τὰς δῆθεν ὡς ἐπιστημονικῶς τεκμηριωμένας ἀληθείας, ἡ νεότης εἶναι μία ἰδιαιτέρως «θρησκευτικὴ» περιόδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, μὲ πολλὰς

μεταφυσικές αναζητήσεις, πολλήν «ἐλπίδα» καί ἀναμονήν ἑνός νέου κόσμου χωρίς ἀδικίαν, βίαν καί πόνον, ὁ ὁποῖος ἐν τέλει εἰκονίζει τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, «καινούς οὐρανούς καί γῆν καινήν... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ» (Β' Πέτρ. γ', 13).

Ἡ Μετριότης ἡμῶν ἐντυπωσιάζεται συχνάκις ἀπὸ τό γεγονός ὅτι οἱ νέοι καί αἱ νέαι μᾶς διδάσκουν μέ τὰς εὐαισθησίας των, μέ τὰς ιδέας καί τὰς δράσεις των, μέ τό φωτεινόν παράδειγμά των. Διαπιστοῦμεν καθημερινῶς ὅτι ἐπιδεικνύουν μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἀπὸ τοὺς ἐνήλικας διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διὰ τὰ κοινωνικά προβλήματα. Ἡ συνάντησις μέ τοὺς νέους μᾶς ἐπιφυλάσσει πάντοτε χαράν καί ἐκπλήξεις.

Ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖ τοὺς νέους καί τὰς νέας νά ἐνταχθοῦν ἐν-συνειδήτως καί ἐνεργῶς εἰς τὴν ζωὴν της, νά εἶναι ἄνθρωποι μέ ἀνοικτούς ὀρίζοντας, οἱ ὁποῖοι θά μαρτυροῦν μέ τὴν ζωὴν των ὅτι ἐν Χριστῷ «ἦλθεν ἡ ἀλήθεια καί παρέδραμεν ἡ σκιά». Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅτι ἡ χριστιανικὴ καλὴ μαρτυρία εἶναι ἀδύνατον νά δοθῇ ἀπὸ ἀνθρώπους ἐσωστρεφεῖς καί ἀδιαφόρους διὰ τὸν συνάνθρωπον καί τὸν κόσμον.

Ἡ Δ' Συνεδρία τῆς Συνάξεώς μας ἔχει τίτλον «Ἐκκλησία καί Γεωπολιτικά Ζητήματα». Αναμένομεν τὴν εἰσήγησιν τοῦ Ἐντιμολογιστάτου Καθηγητοῦ κ. Γεωργίου – Στυλιανοῦ Πρεβελάκη, μέ θέμα «Ὁ Ῥωσικὸς Κόσμος», ἐπίκεντρον καί ὄργανον τῆς ρωσικῆς γεωπολιτικῆς στρατηγικῆς». Ὁ αἰματηρὸς πόλεμος εἰς τὴν Οὐκρανίαν, μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας εἰς τό ἔδαφός της, συνεχίζεται, μέ ἰδεολογικὴν κάλυψιν διὰ τῆς θεωρίας τοῦ «Ῥωσικοῦ Κόσμου», ἡ ὁποία μάλιστα στηρίζεται καί εἰς ἐκκλησιαστικὰς διεκδικήσεις. Τό Πατριαρχεῖον Μόσχας μετατρέπεται εἰς ἐγκόσμιον καθίδρυμα, τό ὁποῖον λειτουργεῖ πλέον ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν, ξένων πρὸς τὴν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ Ἐκκλησία καθίσταται, ἰδίᾳ βουλήσει, ἐργαλεῖον προωθήσεως κρατικῶν συμφερόντων. Τό γεγονός ὅτι ἐδόθη εἰς τὸν Ἐντιμολογιστάτου Πρεβελάκην μία ὥρα διὰ τὴν εἰσήγησιν, καθὼς καί μία ὥρα διὰ τὴν συζήτησιν, ἀποδεικνύει τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδομεν εἰς τὴν θεματικὴν, καθὼς καί τὰς πολλὰς προσδοκίας μας ἀπὸ τὴν παρέμβασίν του.

Ἡ θεματικὴ τῆς Ε' καί τελευταίας Συνεδρίας τῆς Συνάξεώς μας εἶναι «Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς καί Ἱεραποστολή». Εἰς τὴν «Ὁρθόδοξον ἱεραποστολήν εἰς τοὺς Ἀντίποδας» θά ἀναφερθῇ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας κ. Μύρων. Ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀποστο-

λική καί ιεραποστολική. Καλούμεθα νά μεταφέρωμεν «ρήματα ζωῆς αἰωνίου» (Ἰωάν. στ', 68) εἰς τόν κόσμον καί εἰς τά πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἐνθυμούμενοι πάντοτε ὅτι εἴμεθα ἐπίσκοποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία ἐξήγγειλε *urbi et orbi* τό Εὐαγγέλιον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καί συνέβαλεν εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς πνευματικῆς ταυτότητος πολλῶν λαῶν, μέ παράλληλον διάσωσιν καί ἐμπλουτισμόν τῶν πολιτισμικῶν των παραδόσεων. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐφήρμοσεν αὐτά τά ὁποία διεκήρυξε μετ' ἐμφάσεως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: Τό ἀποστολικόν ἔργον καί ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωστή ὡς ἱεραποστολή, ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διαφύλαξις καί τήρησις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. κη', 19). Εἶναι ἡ πνοή ζωῆς, τήν ὁποίαν ἐμφυσαῖ ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καί ἐκκλησιοποιεῖ τόν κόσμον διά τῶν ἑκασταχοῦ νεοπαγῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί εἶναι καί ὀφείλουν νά εἶναι ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀποστολή αὐτή πρέπει νά ἐκπληροῦται ὄχι ἐπιθετικῶς, ἀλλ' ἐλευθέρως, ἐν ἀγάπῃ καί ἐν σεβασμῷ πρὸς τήν πολιτιστικὴν ταυτότητα ἀτόμων καί λαῶν» (Ἐγκύκλιος, § 6).

Αἱ τελευταῖαι τρεῖς εἰσηγήσεις τῆς Συνάξεως εἶναι ἀφιερωμέναι εἰς τόν Ὁρθόδοξον μοναχισμόν. Ὁ Ὄσιολογιώτατος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Essex Ἀρχιμανδρίτης κ. Πέτρος θά ἀναφερθῆ εἰς τόν «Μοναχισμόν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἰς τόν 21ον αἰῶνα», ὁ Ὄσιολογιώτατος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἀρχιμανδρίτης κ. Πέτρος θά ὁμιλήσῃ μέ θέμα «Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καί τό Ἁγιώνυμον Ὄρος», ἐνῶ ἡ Ὄσιωτάτη Ἡγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μικροκάστρου κ. Θεολογία θά παρουσιάσῃ εἰσήγησιν περὶ τῆς «Δυναμικῆς τοῦ γυναικείου μοναχισμοῦ εἰς τόν 21ον αἰῶνα».

Ὁ μοναχισμός εἶναι σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός τῆς Ἐκκλησίας, δυναμική ἔκφρασις τῆς ἀσκητικῆς ὑφῆς καί τῆς ἐσχατολογικῆς ὁρμῆς τῆς ζωῆς τῆς. Ἀφιερωμένοι ψυχῇ τε καί διανοίᾳ καί σώματι εἰς τόν Χριστόν, «ξένοι καί πάροικοι τῶν ἐνταῦθα», «τάς νύκτας ἡμέραν ποιούντες, ἐν εὐχαριστίαις καί ψαλμωδίαις διάγοντες», «τά ἄνω ζητοῦντες», κρούουν οἱ μονασταί μετ' ἐπιμονῆς καί ὑπομονῆς τήν πύλην τῆς αἰωνίου Βασιλείας, κατὰ τό Κυριακόν λόγιον «πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει καί ὁ ζητῶν εὐρίσκει καί τῷ κρούοντι ἀνοιγῆσεται (Ματθ. ζ', 8).

Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι ἀναρίθμητοι πιστοὶ εὐρίσκουν εἰς τὰς ἱεράς μονάς ἀπαντήσεις εἰς τὰς ὑπαρξιακὰς τῶν ἀναζητήσεως, παρηγορίαν καὶ ἀνάπαυσιν, ἀνακαλύπτουν τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὸν Χριστὸν ζωῆς, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς θείας λατρείας, τοῦ σεβασμοῦ τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ νοήματος τῆς εὐχαριστιακῆς χρήσεώς της. Ὁ μοναχισμὸς συνέβαλεν εἰς τὴν δημιουργίαν ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ θεογνωσίας καὶ ἀνθρωπογνωσίας, κοινότητος τοῦ βίου, θεολογίας καὶ ἐνθέου σοφίας, τῶν θαυμάτων τῆς δοξολογικῆς τέχνης, τῆς ἀγιογραφίας, τῆς ὑμνογραφίας, τῆς ψαλτικῆς καὶ τῆς ναοδομίας. Ὄντως, μία ζωσα Ἐκκλησία χωρὶς μοναστὰς εἶναι ἀδιανόητος.

Ὁ Ὀρθόδοξος μοναχισμὸς, ἀνδρῶος ἢ γυναικεῖος, ὅπου καὶ ἂν ἀσκῆται θεοπρεπῶς, ἐκπροσωπεῖ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς σταυροαναστασίμου ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, τῆς ἐκκοπῆς τοῦ ἰδίου θελήματος, τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ «ἐν, οὐ ἔστι χρεία», εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν τήρησιν τῶν οὐρανίων προσταγμάτων Του. Οἱ μοναχοὶ καὶ αἱ μοναχαὶ ἀποτελοῦν σέμνωμα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐρώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί,

Ὡς εὖ παρέστητε εἰς τὴν Πόλιν μας, τὴν ἰδικὴν σας Πόλιν, κομίζοντες ἕκαστος τὴν ἐμπειρίαν τοῦ διαποικινομένου ὑπ' αὐτοῦ χριστιανύμου πληρώματος. Χαιρόμεθα, διότι θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρακολουθήσωμεν ἐμπεριστατωμένας εἰσηγήσεις, νὰ συζητήσωμεν, νὰ συμπνευματισθῶμεν, νὰ ἐμπνευσθῶμεν καὶ νὰ ἐνισχυθῶμεν ὄχι μόνον ἀπὸ τὰς ιδέας καὶ τὰς προτάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ διατυπωθοῦν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς πρόσωπον πρὸς πρόσωπον κοινωνίαν, ἀπὸ τὸν λόγον ὡς διάλογον, πού πάντοτε εἶναι πηγὴ ἀποκαλύψεων.

Προφανέστατα, οὐδεμία περίοδος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν εἰδυλλιακὴ καὶ ἀνέφελος. Σήμερον εἴμεθα ἀντιμέτωποι μὲ μεγάλας παγκοσμίους ἐξελίξεις καὶ προκλήσεις, ἐνώπιον τῶν ὁποίων δέν ἐπιτρέπεται νὰ σιγήσωμεν. Ὁ δὲ λόγος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θεολογίας, ὡς λόγος περὶ τοῦ Θεοῦ, τοῦ «ἀεὶ ὑπὲρ ἡμῶν», εἶναι ἐν ταυτῷ λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου, περὶ τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ τῆς αἰωνίου προοπτικῆς του.

Ἡμεῖς οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἱεράν ἀποστολήν μας ἀντλοῦμεν ἰκμάδα καὶ κατεύθυνσιν ἀπὸ τὴν εὐχαριστιακὴν ἐμπειρίαν, κατ' ἐξοχὴν ὡς προεστῶτες τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως καὶ ἔχοντες τὴν πρώτην εὐθύνην διὰ τὴν εὐχαριστιακὴν πραγμάτωσιν τῆς Ἐκκλη-

σίας. Ἐδῶ εὐρίσκεται καί ὁ πυρῆν τῶν ἀπαντήσεων εἰς τὰ σύγχρονα προβλήματα. Δέν πρόκειται βεβαίως περὶ ἐτοιμῶν λύσεων, τύπου συνταγῆς, ἀλλὰ περὶ θεοσδότην ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νά μετατραποῦν εἰς μῆνυμα καὶ μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐν Χριστῷ ἐκκλησιογραφοῦς ἐλευθερίας καὶ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος ἐκ Χριστοῦ εἰς Χριστόν. Αὐτό ἀπαιτεῖ καὶ θεολογικὴν ἐργασίαν, πέραν τῆς ἐμπειρικῆς καὶ χαρισματικῆς θεολογίας, τῆς πράξεως ὡς «ἐπιβάσεως τῆς θεωρίας». Ἡ ποιμαντικὴ στηρίζεται εἰς αὐτάς τὰς δύο πτυχάς τῆς θεολογίας, καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, δέν εἶναι ποτέ «ἀθεολόγητος».

Μετά τοιούτων σκέψεων καὶ αἰσθημάτων, περαίνομεν τόν λόγον, δοξάζοντες τόν πάνσοφον, πανάγαθον καὶ παντευεργέτην ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀξιῶσαντα πάντας ἡμᾶς τῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης αὐτῆς τῆς Συνάξεως, εὐχαριστοῦντες δέ καὶ αὐθις πάντας ὑμᾶς διὰ τὴν συμμετοχὴν σας, κατασπαζόμεθα ὑμᾶς φιλήματι ἀγίῳ, ἀναφωνοῦντες τό «Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν».

**Καταληκτήριοσ Ὁμιλία τῆσ Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
εἰς τὴν Σύναξιν τῆσ Ἱεραρχίας
(3 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Τιμώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καὶ συλλειτουργοί,

Μετά, σχεδόν τριήμερον, ἀπαιτητικὴν πνευματικὴν ἐργασίαν καὶ γόνιμον συμπνευματισμόν, ἐμπεριστατωμένασ εἰσηγήσεισ καὶ δημιουργικόν διάλογον, αἰνοῦντεσ τόν ἐν Τριάδι Θεόν καὶ δοξάζοντεσ τό υπεράγιον ὄνομα Αὐτοῦ, κατακλείομεν ἐν ἀδελφικῇ συμπνοίᾳ τὴν παροῦσαν εὐλογημένην Σύναξιν τῆσ Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου.

Συγχαίρομεν ἅπαντασ τοὺσ εἰσηγητάσ, οἱ ὅποιοι εἰδημόνωσ ἀνέπτυσαν τό θέμα των. Θερμάσ εὐχαριστίας ἀπευθύνομεν πρόσ πάντασ ὑμᾶσ διὰ τὴν παρουσίαν, τὴν συμβολὴν καὶ τό ἐνδιαφέρον σας. Εὐχόμεθα καλήν ἐπιστροφὴν εἰσ τάσ Ἐπαρχίασ καὶ τὴν ὑψηλήν διακονίαν σας, πεπεισμένοι ὅτι θά μεταφέρετε εἰσ τό λογικόν ποιμνιον ὑμῶν τά περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆσ Συνάξεωσ καὶ θά καταστήσετε τοὺσ πιστοὺσ κοινωνούσ ὧσων ἐβίωσατε ἐν διαλόγῳ, ἐν κοινωνίᾳ καρδίας καὶ διανοίας.

Ἡ Παράδοσισ τῆσ Ὁρθοδοξίασ, τῆσ «ἀπαραμόρφωτησ Ἐκκλησίασ τοῦ Χριστοῦ», ὅπωσ λέγει ὁ Φώτησ Κόντογλου (Μυστικά Ἄνθη, Αθήναι 1977, σ. 54), ἀποτελεῖ κιβωτόν ζωτικῶν ἀληθειῶν διὰ τόν ἄνθρωπον καὶ τόν κόσμον. Μᾶσ διδάσκει ὅτι σήμερον εἶναι ἀδύνατον νά ὀμιλῶμεν περὶ προόδου, ὅταν φαλκιδεύεται τό ἀνθρώπινον πρόσωπον καὶ καταστρέφεται ὁ οἶκος του, τό φυσικόν περιβάλλον. Ὅτι διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆσ ἀλληλεγγύησ δέν ἐπαρκοῦν ἡ ἄνοδοσ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ ἡ διαδικτυακὴ ἐπικοινωνία. Ὅτι τό διακονικόν ἦθος, ἡ μέριμνα διὰ τὴν προάσπισιν τῆσ ἱερότητοσ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ ἡ οἰκοφιλικὴ συμπεριφορὰ εἶναι συνέπεια καὶ προέκτασισ τῆσ ἀσκητικῆσ καὶ εὐχαριστιακῆσ ἐμπειρίασ τῶν πιστῶν καὶ ὅτι ἀπορρέουν ἀπό τό κέντρον τῆσ ἐκκλησιαστικῆσ ζωῆσ. Ὅτι ἀποτελεῖ πλάνην νά συγχέεται τό Ὁρθόδοξον ἦθος μέ κλειστότητα καὶ μέ ἀδιαφορίαν διὰ τόν κόσμον καὶ τόν πολιτισμόν. Ὅπωσ ἔχει λεχθῆ, τό εὐχαριστιακόν ἦθος ἦτο καὶ θά παραμείνη ἐν ἀπό τά «ἐσχατολογικά ἀντισώματα», τά ὅποια ἔσω-

ζον καί σώζουν τήν Ἐκκλησίαν ἐκ τῆς ταυτίσεώς της μέ τήν ἱστορίαν εἰς τήν ἐγκόσμιον μαρτυρίαν της, ἡ ὁποία θεωρεῖται «λειτουργία μετά τήν Λειτουργίαν».

Ὁ σύγχρονος, παγκοσμιοποιημένος πλέον, πολιτισμός εἶναι τό περιβάλλον καί τό πλαίσιον ἐντός τοῦ ὁποίου καλούμεθα ἅπαντες νά ζήσωμεν, ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καί σύγχρονοι ἄνθρωποι. Ὁ κόσμος μας δέν εἶναι, βεβαίως, εἰς τό σύνολόν του «ἡ ἁμαρτωλή Νινευί». Οὐδεὶς νουνεχῆς δύναται νά ἀπορρίψῃ συνολικῶς τά εὐεργετήματα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐξ ἄλλου, ἡ κλήσις τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ἡ συμβολή εἰς τήν μεταμόρφωσιν τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ὁποία προϋποθέτει τήν ἐνασχόλησιν μέ αὐτόν.

Ἡ Ἐκκλησία θά συνεχίσῃ νά ἐπιτελῇ τό ἁγιαστικόν, ποιμαντικόν καί μεταμορφωτικόν της ἔργον ἐντός ἐνός περιβάλλοντος προϊούσης ἐκκοσμικεύσεως καί κυριαρχίας τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ, βιοῦσα ἐν ταυτῶ καί τήν λεγομένην «ἐπιστροφὴν τοῦ Θεοῦ», ἡ ὁποία ἔφερεν εἰς τό προσκηνίον τήν ποικιλίαν τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων, ἠννόησεν ὁμως τήν ἐξατομίκευσιν τῆς θρησκευτικότητος καί τόν θρησκευτικόν φονταμενταλισμόν. Καίριον χρέος τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς θεολογίας της εἶναι νά ἀντισταθῇ εἰς τήν ἔκρηξιν τοῦ φονταμενταλισμοῦ, ὁ ὁποῖος τροφοδοτεῖ τήν μισαλλοδοξίαν καί τήν βίαν ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας καί δίδει εὐπρόσδεκτα ἐπιχειρήματα εἰς τούς ἀρνητάς τοῦ Θεοῦ.

Κυρίαρχος ἀξιακὴ ἀνατροπὴ εἰς τήν ἐποχὴν μας εἶναι ἡ ὑποτίμησις τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καί ἡ συρρικνωτικὴ θεώρησις τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ λήθη τῆς πνευματικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου διογκώνει τό ἐγώ καί τήν σημασίαν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν. Ἐνώπιον τοιούτων τάσεων, ἡ μαρτυρία τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι εὐεργετικὴ, εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς ὅλας τὰς πτυχὰς τοῦ ἔργου της ἡ Ἐκκλησία μας προβάλλει τήν πνευματικὴν διάστασιν καί τόν ὑψηλόν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου, τήν κατὰ χάριν θέωσιν.

Μόνον ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος κατανοεῖ τόν ἑαυτόν του ἐν σχέσει καί ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τόν Θεόν, τόν Δημιουργόν, τόν Σωτῆρα καί τόν Ἐρχόμενον Κύριον τῆς δόξης, δύναται νά ἀληθεύῃ ἐν ἀγάπῃ καί νά ἀνταποκρίνεται δημιουργικῶς εἰς τὰς προκλήσεις τῆς «ἀνθρωπίνης καταστάσεως». Δέν εἶναι τυχαῖον, ὅτι αἱ μεγάλαι ἀνθρωπιστικαὶ κατακτήσεις, ὅτι ὠδήγησεν εἰς ἕνα δικαιότερον κόσμον, φέρουν τήν σφραγίδα τῆς ἐν Χριστὸν πίστεως. Διὰ τοῦ τονισμοῦ τῆς ἱερότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ὁ Χριστιανισμός συνέβαλε καθοριστικῶς εἰς τήν προάσπι-

σιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί εἰς τήν θεμελίωσιν ἑνός πολιτισμοῦ ἐλευθερίας καί ἰσότητος.

Οἱ Χριστιανοί δέν ἔχομεν διλήμματα, ὅπως «οἱ μή ἔχοντες ἐλπίδα». Πιστεύομεν ἀκλονήτως ὅτι ἡ ἔκβασις τῶν πάντων καθορίζεται ὑπό τοῦ σαρκωθέντος Λόγου, ὁ ὁποῖος ἠλευθέρωσε τόν ἀνθρώπον καί τήν κτίσιν ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου, κατέστησε τόν ἀνθρώπον «συνεργόν Θεοῦ» καί θά παραμείνη μεθ' ἡμῶν καί ὑπέρ ἡμῶν ἄχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ζῶμεν αὐτήν τήν πανσωστικήν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ἐρχομένης Βασιλείας Του. Ἐκ Χριστοῦ, ἐν Χριστῷ καί εἰς Χριστόν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς ἀναστασίμου χαρᾶς καί τῆς προσδοκίας τῆς «κοινης ἀναστάσεως». Ὁρθόδοξος πίστις καί ἀπαισιοδοξία εἶναι στάσεις ὅλως ἀσύμβατοι.

Αὐτό, προσφιλέστατοι ἀδελφοί, εἶναι τό σύγχρονον πολιτισμικόν περιβάλλον, ἐντός τοῦ ὁποίου καλεῖσθε νά δίδετε λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος. Πολλά καί ἐνδιαφέροντα ἐλέχθησαν κατὰ τήν διάρκειαν τῆς Συνάξεώς μας, συνεζητήθησαν μετ' ἐμβριθείας αἱ κύριαι διαστάσεις τῆς συγχρόνου μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡμεῖς ἐπανερχόμεθα, τονίζοντες δύο σημεία: α) Ὁ διαχριστιανικός θεολογικός διάλογος πρέπει νά συνεχισθῇ. Προτρέπομεν τοὺς νεωτέρους ἀδελφούς νά τοποθετήσουν τήν προώθησιν αὐτῶν τῶν διαλόγων εἰς τό κέντρον τῆς ἀποστολῆς των. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει εἰς τό θέμα αὐτό ἰδιαιτέραν ἀρμοδιότητα, εὐθύνην καί ἀποστολήν, καθ' ὅσον ἀντιπροσωπεύει τήν παράδοσιν τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Ὅσοι συμμετέχουν εἰς τοὺς διαχριστιανικούς διαλόγους γνωρίζουν ὅτι ἐδῶ ὁ θεολογικός μινιμαλισμός καί ὁ οἰκουμενιστικός οὐτοπισμός εἶναι κακοὶ σύμβουλοι. Εἰς τοὺς ἀρνητάς τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου λέγομεν ὅτι ἀπορρίπτουν ὄχι ὅ,τι ἐκτυλίσσεται εἰς τοὺς διαλόγους, πάντοτε ἐπὶ τῇ βάσει θεολογικῶν κριτηρίων καί ἐκκλησιολογικῶν ἀρχῶν, ἀλλά τό εἶδωλον τοῦ διαλόγου, ὅπως αὐτοὶ τό φαντάζονται, τό ὁποῖον οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μέ τήν πραγματικότητα. Ἡ οἰκουμενική ὀπτική ἀπηλευθέρωσε δημιουργικάς δυνάμεις εἰς τόν χριστιανικόν κόσμον.

β) Ἀνεφέρθημεν εἰς τήν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν μας εἰς τό θέμα τῆς ποιμαντικῆς τῶν νέων. Ὑπογραμμίζομεν, καί εἰς τόν καταληκτήριον λόγον μας, ὅτι ὀφείλομεν νά πείσωμεν, ἔργῳ καί λόγῳ, τήν νέαν γενεάν, ὅτι ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ, ἐν Ἐκκλησίᾳ καί ὡς Ἐκκλησία, εἶναι ζωὴ αὐθεντικῆς ἐλευθερίας. Σήμερον δημιουργεῖται εἰς τοὺς νέους μας τεχνηέντως ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ ἐλευθερία δέν συμβιβάζεται μέ δεσμεύσεις, ὅτι

δέν υπάρχει αληθινή αυτοπραγμάτωση, όταν ο άνθρωπος προσαρμόζεται εις παραδοσιακά, εξ όρισμοῦ πεπαλαιωμένα, πρότυπα ζωής, ότι καί ἡ Ἐκκλησία ἐγκλωβίζει τήν ζωήν τῶν νέων εις παρωχημένα σχήματα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἐλευθερωτής, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ζωή ἐν ἐλευθερίᾳ, ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ, πραγματώσας ὑψηλῶν ἀξιῶν, προσφοράς πρὸς τόν συνάνθρωπον, σεβασμοῦ τῆς δημιουργίας, πρόγευσις τῆς αἰωνιότητος. Ἡ ταύτισις τῆς πιστότητος εις τήν Παράδοσιν μέ συντηρητισμόν καί κλειστότητα εἶναι ἀυθαίρετος καί ἄτοπος. Ὁ συντηρητισμός εἶναι τελείως ξένος πρὸς τήν ἀληθῆ παραδοσιακότητα, εἶναι «ἀντιπαραδοσιακός». Διά τόν γνησίως παραδοσιακόν ἢ πρόοδος εἶναι τεθεμελιωμένη «ἐπί τήν πέτραν» τῆς πίστεως εις Χριστόν, τόν δυναμισμόν καί τήν ἐσχατολογικὴν ὁρμήν τῆς ἐν Ἐκκλησίᾳ ζωής. Χωρίς αὐτήν τήν πίστιν, ὁ ἄνθρωπος εὐκόλως καθίσταται μία ὑπαρξις «χωρίς παράθυρο στόν κόσμον» καί ἡ ζωή του ἀποκτᾶ τὸ στίγμα τῆς ματαιότητος.

Ὑπενθυμίζομεν, ἐπίσης, ὅτι εἶναι πολύ σημαντικό νά γνωρίζῃ ἡ νέα γενεά τήν καταλυτικὴν προσφοράν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εις τήν Ἐκκλησίαν καί τὸ Γένος, τόν κεντρικόν ρόλον του εις τήν διάσωσιν τῆς ταυτότητός μας, τήν πανορθόδοξον, παγχριστιανικὴν καί παγκόσμιον ἀποστολήν του καί τήν σημασίαν του διά τήν πορείαν μας πρὸς τὸ μέλλον. Στυλοβάτης τῆς ἐδῶ Ὁμογενείας, διαποιομαίνει παράλληλα πιστούς πού ζοῦν εις ὀλόκληρον τήν οἰκουμένην, μέ ἀπόλυτον σεβασμόν πρὸς τὸ δόγμα καί τήν κανονικὴν τάξιν, μέ εὐαισθησίαν διά τὰς περιπετείας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καί μέ εὐήκοον οὖς διά τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν. Ὑπενθυμίζομεν καί ἐνώπιόν σας αὐτό πού ἔγραψεν ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Περγάμου καί Ἀκαδημαϊκός Ἰωάννης (Ζηζιούλας): «Τὸ Πατριαρχεῖο μας, ἂν δέν ὑπῆρχε, θά ἔπρεπε νά ἐφευρεθεῖ».

Ἡ Ἐκκλησία προετοιμάζεται, Τιμιώτατοι ἀδελφοί, διά τόν ἑορτασμόν, κατά τὸ ἔτος 2025, τῆς 1700ῆς ἐπετείου τῆς συγκλήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Μέ τήν Σύνοδον τῆς Νικαίας ἐγκαινιάζεται μία νέα περίοδος εις τήν συνοδικὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ εἰσέρχεται εις τήν ζωήν της μία «εἰδικὴ συνοδικὴ δομὴ». Εἶναι γεγονός ὅτι μέχρι τὸ 325 τὸ συνοδικόν σύστημα ἐνηργοποιεῖτο εις τοπικόν ἐπίπεδον, καθ' ὅτι ἦτο ἀνέφικτος μία συναξις τῶν ἀνά τήν οἰκουμένην Ἐπισκόπων. Βεβαίως, ὅταν αἱ τοπικαὶ σύνοδοι εἶχον νά ἀντιμετωπίσουν σοβαρὰ ἐκκλησιαστικά θέματα, ἡ λειτουργία των ὑπερέβαινε τὰ τοπικά ὅρια καί εἶχεν οἰκουμενικὴν ἀναφοράν, γεγονός τὸ ὁποῖον

ἐπιβεβαιοῦνται καί διά τῆς ἀποστολῆς τῶν συνοδικῶν ἐπιστολῶν. Ἡ σύγκλησις τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας ἀποτελεῖ κορύφωσιν τῆς ἀρχεγόνου αὐτῆς οἰκουμενικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀλήθεια βιοῦται αὐθεντικῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καί εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἡ ὁποία ἐκφράζει συνοδικῶς τήν ὀρθήν πίστιν. Τό Σύμβολον τῆς Νικαίας διατυπώνει τήν κοινήν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἐνώπιον τῆς προκλήσεως τῆς Ἀρειανικῆς αἰρέσεως, μέ σημεῖον ἀναφορᾶς τήν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἐπετειακός ἑορτασμός τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι εὐκαιρία διά τήν ἀνάδειξιν τῆς κεντρικῆς θέσεως τῆς συνοδικότητος εἰς τήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐνασχόλησις μέ τήν Σύνοδον τῆς Νικαίας δέν εἶναι ἀναφορά εἰς τό παρελθόν, ἀφοῦ τό «πνεῦμα τῆς Νικαίας» ἐκπροσωπεῖ τήν διάστασιν τοῦ βάθους τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, εἰς τήν ὁποίαν ἀνήκει ἡ ἀρχή τῆς συνοδικότητος. Σᾶς προτρέπομεν, ἀγαπητοί ἀδελφοί, νά ἐνεργήσετε ὥστε αὕτη ἡ ἐπέτειος νά καταστῆ ἔναυσμα διά τήν προβολήν εἰς τάς Ἐπαρχίας σας τῆς συνοδικῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως καί πρὸς τήν διακήρυξιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας: «Ἡ Ἐκκλησία αὕτη καθ' αὐτήν εἶναι Σύνοδος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ συνεστημένη καί ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθοδηγουμένη, συμφώνως πρὸς τό ἀποστολικόν ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καί ἡμῖν» (Πράξ. ιε', 28)» (Ἐγκύκλιος, § 3).

Πρὶν κατακλείσωμεν, ἐπιθυμοῦμεν νά ὑπενθυμίσωμεν ὅτι κατά τό τρέχον ἔτος συμπληροῦνται ἑκατονταετία ἀπό τῆς χορηγήσεως ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Αὐτοκεφάλου καθεστῶτος εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας, καθὼς καί ἀπό τῆς ἰδρύσεως δύο ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ κλίματος αὐτοῦ, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων καί τῆς, Μητροπόλεως τότε, νῦν δέ Ἀρχιεπισκοπῆς, Αὐστραλίας. Εἰς τήν τριπλῆν αὐτήν ἐπέτειον εἶναι ἀφιερωμένη ἡ Ἐπετηρίς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 2024.

Ἐωρτάσαμεν ἐπισήμως καί πανηγυρικῶς κατά τόν παρελθόντα Ἰούλιον τήν ἑκατονταετηρίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων καί ἐκφράζομεν πρὸς τόν Ποιμέναρχην αὐτῆς Ἱερώτατον ἀδελφόν κ. Δημήτριον εὐχαριστίας καί συγχαρητηρίους εὐχάς διά τήν ἄσφογον ὀργάνωσιν τῶν ἑορτιῶν ἐκδηλώσεων καί διά τήν ἐξαετῆ ἤδη εὐκαρπον ποιμαντορίαν του. Προσθέτομεν ὅτι τόν προσεχῆ Νοέμβριον θά τελεσθῆ εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πριγκήπου Πατριαρχική Θεία Λειτουργία καί Μνημόσυνον ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν

ψυχῶν τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ΄ καί τῶν ὀκτώ διακονησάντων ἐν
αὐτῇ μακαριστῶν Ἱεραρχῶν.

Ακριβῶς μετὰ ἓνα μῆνα, τήν 3ην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., ἀναχωροῦμεν
μετά τῆς τιμίας Συνοδείας ἡμῶν δι' Αὐστραλίαν, διά νά τιμησωμεν
τήν ἐπέτειον τῆς μεγάλης αὐτῆς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου καί νά εὐλο-
γήσωμεν τά ἔργα τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας
κ. Μακαρίου, ὁ ὁποῖος εἰργάσθη ὑποδειγματικῶς καί ἀόκνως κατά τήν
πρώτην πενταετίαν τῆς ποιμαντορίας του καί ἔδωκε νέαν πνοήν εἰς τά
ἐκκλησιαστικά πράγματα ἐν τῇ πέμπτῃ Ἡπείρῳ. Ἡ νέα ἑκατονταετία
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας ἄρχεται μέ χρηστάς ἐλπίδας διά
τό μέλλον μετὰ τήν ἔγκρισιν ὑπό τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας τοῦ νέου Συ-
ντάγματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τήν συγκρότησιν Ἐπαρχιακῆς Συ-
νόδου.

Εὐχόμεθα ἐκ βάθους καρδίας, ὅπως Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν στηρίξῃ τήν
ἀδελφήν Ὀρθόδοξον Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας, προάγῃ
δέ καί αὐξή τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Πριγκηποννήσων καί τήν Ἱεράν Ἀρ-
χιεπισκοπήν Αὐστραλίας, εἰς δόξαν τοῦ ὑπερουρανίου ὀνόματος Αὐτοῦ
καί ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ εὐσεβοῦς ἐν αὐταῖς χριστωνύμου πληρώματος, χα-
ράν δέ καί ἀγαλλίασιν τῆς Μητροῦς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας
καί τῆς ἡμῶν Μετριότητος.

Τιμώτατοι καί προσφιλέστατοι ἀδελφοί καί συλλειτουργοί,

Εὐχαριστοῦμεν πάντας ὑμᾶς διά τό ἐπιτελοῦμενον ὑφ' ὑμῶν πνευ-
ματικόν, κοινωνικόν καί διοικητικόν ἔργον. Ἐπιτρέψατε ἡμῖν νά ὑπεν-
θυμίσωμεν ὅτι ἡ ἀρχιερατική σας διακονία εἰς ὅλας τάς ἐκφάνσεις της,
ὀφείλει νά συμβάλλῃ εἰς τήν σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν τοῦ ποιμνίου σας
μέ τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν. Σᾶς παρακαλοῦμεν νά μεταφέρητε εἰς τό
καθ' ὑμᾶς χριστεπώνυμον πλήρωμα, εἰς τά ἀνά τήν οἰκουμένην πε-
φιλημένα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τάς εὐχάς τῆς
ἡμῶν Μετριότητος καί τήν ἐπιθυμίαν ἡμῶν νά προσεύχωνται ὑπέρ πά-
ντων τῶν ἐν Φαναρίῳ φυλασσόντων τά Ὅσια καί τά Ἱερά τοῦ Γένους.

Περαίνοντες τόν λόγον, ἀναπέμπομεν εὐχαριστήριον ὕμνον πρός
τόν ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀξιώσαντα ἡμᾶς νά ὀλοκληρώσωμεν ἐπιτυχῶς
τήν παροῦσαν Σύναξιν, ἐκφράζοντες δέ καί αὐθις εἰλικρινεῖς εὐχαριστί-
ας πρός πάντας ὑμᾶς, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τήν ἀφθιτον χάριν καί
τό ἀμέτροτον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, Ὡι πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή
καί προσκύνησις, νῦν καί αἰεὶ καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

**Χαιρετισμός τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπετειακῆς Ἡμερίδος ἐπὶ τῇ ἑκατονταετη-
ρίδι τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως & Θάσου ἐν τῷ
Μεγάλῳ Συνοδικῷ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης
(Τετάρτη, 4 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερῶτατε Μητροπολίτα Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Στέφανε,
Τιμώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,
Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανέ, Καθηγούμενε τῆς
ἐνταῦθα Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος,
Εὐλαβέστατοι Πατέρες,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι,
Ἐξοχώτατοι καὶ Ἐντιμώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν ἐκ Καβάλας,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ προσφιλέστατα,

Αἰθανόμεθα ἰδιαιτέρως εὐτυχῆς, διότι ἀξιούμεθα κατὰ τό τρέχον
ἔτος νά τιμήσωμεν ἑορταστικῶς πολλάς ἐπετείους ζωῆς καὶ μαρτυρίας
τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου,
τοῦ, παρὰ τὰς ἰδίαις περιπετείας, ἐνωτιζομένου ἐκάστοτε τὰ «σημεῖα
τῶν καιρῶν» καὶ ὑλοποιοῦντος ταῦτα εἰς γεγονότα.

Ἐορτάζονται καὶ τιμῶνται ἐφέτος ἐπέτειοι, σηματοδοτήσασαι τὴν
ἐπὶ αἰῶνα πορείαν λαῶν καὶ τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπεξετάθη καὶ
ἐπεκτείνεται ἡ στοργικὴ μέριμνα καὶ κηδεμονία τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας
τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πρωτίστως μὲν τιμᾶται ἡ χορήγησις αὐτοκεφάλου καθεστῶτος ὑπὸ
τοῦ ἔχοντος τό ἀποκλειστικόν πρὸς τοῦτο κανονικόν δικαίωμα Οἰκου-
μενικοῦ Θρόνου εἰς τὴν Ἁγιωτάτην ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησί-
αν. Εἶτα δέ ἡ ἴδρυσις πολλῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, μεταξύ τῶν ὁποίων:
τῆς πλησιοχώρου τῇ ἔδρᾳ ἡμῶν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων,
τῆς ὁποίας τὴν ἐπέτειον ἐτιμήσαμεν δεόντως ἡ ἡμετέρα Μετρίότης, ὁ
ἐπιχώριος Ποιμὴν καὶ σύμπασα ἡ Ἱεραρχία, ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς
βασιλίδος κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον· καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς
Αὐστραλίας. Τῶν ὀργανουμένων ἐκεῖσε κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον

έορτίων ἐπὶ τούτῳ ἐκδηλώσεων μέλλομεν ἵνα προστῶμεν καὶ εὐλογήσωμεν αὐτάς προσωπικῶς. Ὡσαύτως, ὁ προβιβασμός, κατόπιν «γνωμοδοτήσεως καὶ αὐτῆς τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης», «πασῶν τῶν Ἐπισκοπῶν αὐτῆς»: Ἀρδαμερίου, Κίτρου, Καμπανίας, Πολυανῆς καὶ Ἰερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους»· καὶ ἡ «ἀνάδειξις... νέων ἐπαρχιῶν δι' ἀποσπάσεως καὶ ἐξυψώσεως τμημάτων ἐξ ἐνίων Ἐπαρχιῶν τῶν Νέων Χωρῶν τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι τῶν: Σουφλίου, Καβάλας καὶ Νέστου, Θάσου, Ζίχνης, Νιγρίτης, Λαγκαδᾶ, Γουμενίσσης καὶ Γιαννιτσῶν, Μετσόβου, Φιλιατῶν, Ἰκαρίας, Καρδαμύλων, Οἰνουσσῶν καὶ Ψαρῶν καὶ Πλωμαρίου».

Μεταξὺ τῶν ἑορταζουσῶν ἓνα αἰῶνα διακονίας καὶ προσφορᾶς Ἱερῶν Μητροπόλεων τούτων, ἀσφαλῶς καιρίαν θέσιν κατέχει ἡ Ἱερά Μητρόπολις Καβάλας καὶ Νέστου, ἡ μετέπειτα μετονομασθεῖσα εἰς Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ὄχι μόνον διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν αὐτῆς ἐν Μακεδονίᾳ, ἀλλὰ κυρίως διότι ἀπετελεῖτο ἐκ προσφυγικοῦ κυρίως καὶ κατὰ πλειονότητα πληθυσμοῦ, ἔχοντος ἀνάγκην ἐκκλησιαστικῆς μερίμνης καὶ στιβαρᾶς χειραγωγίας, ὥστε νὰ καταστή ἐκ τοῦ μηδενός σχεδόν, εἰς ἀκμάζουσαν Ἐπαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ ὁποῖος ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἐκλογὴν δεδοκιμασμένου Ἱεράρχου αὐτῆς, δώσαντος πολυειδῆ μαρτυρίαν προσφορᾶς ἐν τε τῇ Ἰωνίᾳ καὶ ἀργότερον, μετὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ τραγωδίαν, ἐν Ἀθήναις καὶ Βεροίᾳ, ἦτοι τοῦ Χρυσσοστόμου Χατζησταύρου, φίλου προσωπικοῦ καὶ ἐπιστηθίου τοῦ Χαλκηδόνος Γρηγορίου τοῦ Ζερβουδάκη, τοῦ μετέπειτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Αἰσθανόμεθα, λοιπόν, προσωπικῶς λίαν εὐτυχῆς, ὡς διάδοχος τοῦ μεγάλου ἐκείνου Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ', τιμῶντες τὴν ἐπέτειον ἱερῶν πρωτοβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, ἐν τῇ τροφῇ ταύτῃ πλείστων ἱερῶν φυσιογνωμιῶν Χαλικίτιδι Θεολογικῇ Σχολῇ, σεμνώματι καλλιιεργείας τῆς παρ' ἡμῖν «ιερᾶς θεολογίας», ἐκ τῆς ὁποίας «ἀκριβεῖ δοκιμασίᾳ εἰς τὰ θεολογικὰ ἐπιδείξαντες», ἀνεδείχθησαν οἱ πρῶτοι Ποιμενάρχαι τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 2017 ποιμαίνει ἡ ὑμετέρα προσφιλῆς Ἱερότης, ἀδελφέ ἅγιε Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κύριε Στέφανε, καὶ ἡ ὁποία ἀξιοῦται νὰ τιμᾷ τόσον τὴν ἐπέτειον, ὅσον καὶ τοὺς τρεῖς προκατόχους ὑμῶν, οἱ ὁποῖοι εἶδον ἀσφαλῶς «φῶς ἄδυτον Κυρίου» καὶ τὴ δύναμει Αὐτοῦ τὸν δρόμον ἐτέλεσαν, τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν ἐτήρησαν, καὶ κατέστησαν τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην «ὄρνιν στοργικὴν», περιθάλλουσιν ὡς νοσσία τὸν λαόν τῆς.

Ὁ προβληθείς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου ἀπὸ Τράλλεων, Φιλαδελφείας, Ἐφέσου, Ρόδου, Βεροίας καὶ Ναούσης καὶ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Χρυσόστομος ὁ Χατζησταύρου, καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὑπῆρξεν ἐκκλησιαστικὴ ἡγετικὴ φυσιογνωμία, ἡ ὁποία παρέλαβε τὴν Ἐπαρχίαν ἐν ἐρειπίοις καὶ κυριολεκτικῶς τὴν ἀνέστησεν, ἀνεγείρας 80 καὶ πλέον Ναούς, περισλλέξας καὶ θεραπεύσας προσφυγικὰ συντρίμματα, ἐργασθεὶς ἀγρύπνως εἰς πάντας τοὺς τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς, ποιμαντορικῆς, καὶ κοινωνικῆς δράσεως. Κατέλιπε δὲ ἴχνη καὶ στίγματα, τοῦτ' αὐτὸ «ἔπαθλα λαμπρά», «στεφάνους ἐς αἰεὶ μένοντας», κατὰ τὴν 40ετῆ θητείαν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ταύτῃ τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐπὶ τῆς ποιμαντορίας αὐτοῦ ὠλοκληρώθη καὶ ὁ περίλαμπρος ἐν Καβάλα Ἱερός Καθεδρικός Ναός τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἐκ τῶν προκατόχων ἡμῶν Ἰωακείμ ὁ Γ' προὔτρεπετο τὸν Μητροπολίτην Ἐάνθης Ἰωακείμ τὸν Σγουρόν, ἀπόφοιτον καὶ αὐτὸν τῆς Σχολῆς μας, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπήγετο ἡ περιοχὴ, «ὅπως ἐξετάση καὶ πληροφορήσῃ πόσον χρηματικὸν ποσὸν ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας καὶ εἰ γὰρ ἐστὶ δυνατόν ἵνα ἐξοικονομηθῇ τό ποσὸν τοῦτο ἐκ τῶν αὐτόθι ἐπὶ τούτῳ συλλεγομένων ἐράνων...» (11 Ἰουνίου 1905).

Ὁ αἰμίμηστος Καβάλας Χρυσόστομος, κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Μητροπόλει, μακρὰν διακονίαν του δέν περιέθαλψε μόνον πρόσφυγα λαόν, ὑπὸ ἀντιξοὺς συνθήκας καταφυγόντα ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὴν περιοχὴν τῆς δικαιοδοσίας του, ἀλλὰ μετὰ συνοχῆς καρδίας ὑπέμεινε τὴν κατοχὴν τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ ἐβίωσε θηριωδίας καὶ, τό ὀδυνηρότατον πάντων, τὴν ὠραίαν Καβάλαν εἶδε πυρὶ καυστον, τοὺς πολίτας ἀστέγους καὶ γυμνητεύοντας καὶ τὸν περικαλλῆ Ναόν τοῦ Ἀποστόλου πυρὶ παραδοθέντα, θαυμαστῶς δὲ διασωθέντα.

Τὸν πολὺν Χρυσόστομον Χατζησταύρου διεδέχθη ὁ ἐκ τῆς Πόλεως ἡμῶν καταγόμενος Ἀλέξανδρος ὁ Καντῶνης, σεμνός καὶ ταπεινός. Ὁ μακαριστός, περιβληθείς τό σεμνόν τῶν ἱεροσπουδαστῶν τῆς κατὰ Χάλκην Ἱερᾶς ταύτης Θεολογικῆς Σχολῆς ἔνδυμα, μείζονα τῆς παιδείσεως τὴν τοῦ ἡθους πῆξιν ἐπεδείξατο. Ἀναδειχθεὶς ποιμὴν τῆς Μητροπόλεως ταύτης, ἐκαλλιέργησε τὴν ἐν Καβάλα Ὁρθόδοξον ἀροτριάν ἐπὶ δωδεκαετίαν ὅλην ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι Χριστοῦ, ἐν πίστει, ἐν ἐλπίδι, ἐν προσδοκίαις, καταλιπὼν μνήμην ἀγαθοῦ ποιμένου. Ἡ Ἐπαρχία αὕτη ἐδέχθη τὸν αἰμίμηστον ὡς «θεόπεμπτον εὐλογίαν», ὡς ἔγραφε πρὸς αὐτόν ὁ μετέπειτα Οἰκουμενικός Πατριάρχης, Ἐπίσκοπος Ἐλαίας Δημήτριος, ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπὸ 6ης Δεκεμβρίου 1965 εὐχε-

τικῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ. Ὁ μακαριστός ὠκοδόμησεν ἐπὶ τῶν στιγμάτων καὶ ἐπιτευγμάτων τοῦ προκατόχου αὐτοῦ καὶ εἶδε τὰς μὲν σχολὰς τῆς Ἐπαρχίας πρὸς τὴν πρόοδον τραπέισας, τὴν δὲ μαθητιῶσαν νεολαίαν ζήλω Ὁρθοδοξίας ἐμπνεομένην, ὡς ἐδίδασκε προσωπικῶς ὁ ἴδιος ἐν τοῖς Κατηχητικοῖς Σχολεῖοις τῆς Μητροπόλεως, νὰ ὀργᾶ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ τὴν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου παιδευσιν. Καρπὸς τῆς διακονίας του ταύτης ὑπῆρξε καὶ τὸ περισπούδαστον σύγγραμμα αὐτοῦ «Τρόποι ἀντιδράσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοῦ ἀθεισμοῦ», ἰδὸν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἐν Καβάλα κατὰ τὸ ἔτος 1971.

Τὸν ἀείμνηστον διεδέχθη ἐν ἔτει 1974 ὁ σύγχρονός μας ἀείμνηστος Ἱεράρχης Προκόπιος, ὅστις προκόψας ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ὄνομά του, ἐδέχθη «τό σὺκ ἀνθρωπίνης χάριτος ἔργον, ἀλλὰ τῆς θείας ἐμπνεύσεως δῶρον τὸ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς δούλοις παρὰ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ δωρούμενον», ὡς ἐχαιρέτισεν αὐτόν ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ, κατὰ τὸ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του εἰς τὴν Μητρόπολιν Φιλίππων μῆνυμα. Τυχάνει ἀδύνατος ἡ περιγραφή τῆς ἄλλοτε ἐν πειρασμοῖς, ἄλλοτε ἐν κινδύνοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε ἐν χαρᾷ καὶ πνευματικῇ ἀγαλλιᾶσει ἐπὶ τε τοῖς ἰδίους κατορθώμασι καὶ ἐπὶ τῇ θεόθεν παρεχομένῃ εὐλογίᾳ μακρὰν, ἐπὶ ἡμισυ περίπου αἰῶνος (1974-2017), καὶ καρποφόρον ἐν τῇ παλαιφάτῳ διὰ τῆς διακονίας τῶν δύο πρό αὐτοῦ Χαλκικῶν Ἱεραρχῶν ἀναδειχθείσῃ Ἱερᾷ ταύτῃ Μητροπόλει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὅπου «ἐπρώτευσεν τῇ διακονίᾳ καὶ τῇ ἀρετῇ καὶ τοῖς χριστομιμήτοις κατορθώμασι».

Αὕτη καὶ τοιαύτη ἡ διακονία τῶν τριῶν τούτων Ἱεραρχῶν, τὴν ὁποῖαν ἐξετίμησε κατ' ἀξίαν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἐν καυχῆσει δὲ καὶ ὑπερηφανείᾳ μακαρίζει αὐτούς. Ἄλλωστε, τὴν προσφορὰν συντριῶν κάλλιον ἀπηλαύσετε καὶ γνωρίζετε πάντες οἱ Καβαλιῶται, ὡς παιδαγωγηθέντες ἐν Κυρίῳ παρὰ τοιούτων ἐκλεκτῶν Ἱεραρχῶν καὶ σὺν αὐτοῖς τὰς λύπας καὶ χαρὰς καὶ καταπτώσεις καὶ θριάμβους ἀλλεπαλλήλους δοκιμάσαντες, ὡς ἀνέφερον ὁ ἴδιος ὁ μακαριστός Προκόπιος ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως τῆς Καβάλας ἀπὸ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ.

Μετὰ χαρᾶς, λοιπόν, ἀπευθύνομεν νῦν τὸν χαιρετισμὸν καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν φίλην Ἱερότητα, ἀδελφέ κύριε Στέφανε, τὸν ἄξιον διάδοχον τῶν μακαριστῶν τούτων Ἱεραρχῶν, καυχήματος καὶ κλέους τῆς τε Ἐπαρχίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος, ἰδίᾳ δὲ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, ὡς ποιμανάντων αἰωνόβιον κληρουχίαν αὐτῆς. Ὑμεῖς ἀπὸ τοῦ ἔτους 2017 «οὐ δίδετε τοῖς ὀφθαλμοῖς σας ὕπνον, οὐδέ τοῖς βλεφάροις σας νυ-

σταγμόν» καί διακονεῖτε ἀγαπητικῶς καί σεμνοπρεπῶς λαόν περιούσιον, τόν ὅποιον ἐν ὑπερηφανείᾳ παρακολουθεῖτε προσδεύοντα εἰς τήν Ὁρθόδοξον ἡμῶν πίστιν καί τήν κατά Θεόν πολιτείαν ταῖς κοπιώδεσιν ὑμῶν φροντίσι καί μερίμναις.

Διό καί εὐλογεῖσθε ὑπό τοῦ Κυρίου τῆς θείας εὐλογίας νά ἐορτάζετε τήν ἑκατονταετίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας, ἐπιτε-λοῦντες τήν ἱεράν κατακλείδα αἰῶνος ἀγωνίας καί ἀγωνιῶν, μαρτυρίου καί μαρτυρίας, καί προσφορᾶς ἀληθῶς ὑπερανθρώπου, συγχρόνως δέ τά ἐγκαίνια νέας περιόδου, τήν ὁποίαν εὐχόμεθα ἀπό τοῦ Ἱεροῦ τούτου Κέντρου τῶν θεολογικῶν γραμμάτων, τῆς Σχολῆς μας, ἡ ὁποία κέκτηται μέγιστον μερίδιον χαρᾶς, ὡς ἀναδείξασα τούς δύο πρώτους Ποιμενάρχας τῆς Μητροπόλεώς σας, καί ἀπό τῆς ποτνίας πάντων Μητρός καί τροφοῦ καί κιβωτοῦ καί σωτήρας τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εὐχόμεθα, λέγομεν, ὅπως ἡ Ἱερά Μητροπολις σας καί κατά τόν ἀρχόμενον δεύτερον αἰῶνα ζωῆς καί πορείας αὐτῆς ἀναδεικνύηται ἀειθαλῆς κλάδος τοῦ μυρικοκλάδου Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, ἡ δέ ὑμετέρα ἀγάπη συνεχίση τήν ποιμαντορίαν αὐτῆς πάσης ἀρετῆς καί εὐσεβείας ὄχι μόνον τῷ ποιμνίῳ ὑμῶν ὑπογραμμός καί φωτεινόν παράδειγμα καθισταμένη ἔργοις καί λόγοις καί μαρτυρία, ἀλλά καί καλή καί μεγάλη καί πολλά καί μέγала κατεργαζομένη παραίνεσις. Αὕτη ἡ ἐλπίς καί προσδοκία, αὕτη καί ἡ εὐχή καί προσευχή τῆς Μητρός πάντων ἡμῶν Ἐκκλησίας καί τῆς ἡμετέρας Μετροίτητος, τοῦ ἀγαλλομένου καί χαίροντος καί εὐλογούντος τήν ἐπέτειον Πατριαρχοῦ σας.

Διά τῆς ἐκτιμήσεως καί τῆς εὐχῆς ταύτης, συγχαίροντες ἑαυτούς καί ἀλλήλους, μάλιστα δέ τήν ὑμετέραν Ἱερότητα καί τούς ἐκ Καβάλας προσελθόντας ἐκπροσώπους τῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου, τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τοῦ πιστοῦ καί ὀρθοδοξοῦντος καί ὀρθοπράκτοντος λαοῦ τοῦ Θεοῦ, κηρύττομεν τήν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπετειακῆς ταύτης Ἡμερίδος, δεόμενοι τοῦ Κυρίου τοῦ ἐλέους, τῶν οἰκτιρῶν καί πάσης παρακλήσεως, νά ἐλεῆ, νά οἰκτείρῃ καί νά παρακαλῆ τάς καρδίας πάντων. Ἡμεῖς δέ, ἐπανα-λαμβάνοντες τήν προτροπήν Γρηγορίου τοῦ Ζ' πρὸς τόν πρῶτον Μητροπολίτην Καβάλας καί Νέστου Χρυσόστομον, δεόμεθα «νά φθάσετε εἰς τήν χρυσοῦν ἀκτὴν τῆς αἰωνιότητος, ἀπ' ὅπου τίποτε δέν διασκορπίζεται, οὔτε καί καταπίπτει: καμμία ἐλπίς, καμμία χαρά, καμμία εὐφρόσυνος εὐτυχία». Ἄλλωστε, ἔχετε ὁδοδείκτην τήν μεγάλην ποσότητα καί τήν ἐκλεκτὴν ποιότητα τῆς μέχρι σήμερον διακονίας. Πᾶσα ἐγκωμιαστικὴ ταύτης προσπάθεια νά περιτεύῃ, παρὰ μόνον

εὐχή καί προσδοκία, ὅτι τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδού γέγονε καινά τὰ πάντα. Ἐν καινότητι ζωῆς εἰσέλθετε, ἀδελφοί καί τέκνα, εἰς τόν νέον αἰῶνα, μαρτυροῦντες τήν ἀλήθειαν καί μή γινόμενοι ἐπιλήσμονες ἀξιῶν και τιμαλφῶν καί προσώπων ἱερῶν, ποδηγετησάντων τό Ἱερόν σκάφος τῆς Μητρο-πόλεως καί ἀποτελούντων ἰσχύν καί καύχημα καί πρότυπα πρέποντα τῆς περαιτέρω εἰς τόν αἰῶνα ζωῆς καί ὁδοιπορίας Ἀποστολικῆς τῶν Φιλιππησίων Μητροπόλεως, πρὸς ὅσα καλά, ὅσα ἀγνά, ὅσα ἀληθῆ, ὅσα εὐφημα, πρὸς τήν ἀρετήν καί τόν ἔπαινον (Πρβλ. Φιλιπ. δ', 8). Ἀμήν.

**Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἔδραν τῆς Περιφερειακῆς
Ἐνότητος Χίου
(6 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Δαμασκηνέ,
ἐκπρόσωπε τῆς Α.Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ
πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Χίου κύριε Μάρκε, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώ-
στου ταύτης Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἐσοχώτατε κύριε Περιφερειάρχᾳ Βορείου Αἰγαίου,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτας σας, Ἐσοχώ-
τατε κύριε Περιφερειάρχᾳ, διὰ τὴν λίαν τιμητικὴν ὑποδοχὴν καὶ διὰ
τὴν ἀγάπην σας. Πάντοτε τονίζομεν ὅτι ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τὸ
πρόσωπον τοῦ Πατριάρχου διαβαίνουν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατρι-
αρχεῖον, τὸν ὑπάτον θεσμόν τοῦ Γένους, τὴν «ἀρχουσαν καὶ πάσχου-
σαν» Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας διακονεῖ τὸν
λαόν τοῦ Θεοῦ ἐν καιροῖς εὐδίας καὶ ἐν περιστάσεσι, μέ ἀκλόνητον πι-
στότητα εἰς τὴν ἀποστολικὴν καὶ πατερικὴν, τὴν δογματικὴν, λειτουρ-
γικὴν καὶ κανονικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας, καὶ μέ
ἀδιάπτωτον καλὴν μαρτυρίαν ἐν τῷ κόσμῳ μέ στοργικὴν μέριμναν διὰ
τὸν ἄνθρωπον, τὸν «ἠγαπημένον τοῦ Θεοῦ». Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ
ἐνώπιον ὑμῶν τὸν λόγον τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Περγάμου καὶ
Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰωάννου Ζηζιούλα: «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἂν
δὲν ὑπῆρχε, θά ἔπρεπε νά ἐφευρεθῆ».

Ἦλλομεν ἀπὸ τὴν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου εἰς τὴν γενέτειραν
σπουδαίων προσωπικοτήτων, αἱ ὁποῖαι ἐκλείσαν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ

Γένος, εις τήν μυροβόλον Χίον, κομίζοντες πρός πάντας ὑμᾶς τήν εὐλογίαν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας, εις τήν ἱστορίαν τῆς ὁποίας εἶναι ἐγκεχαραγμένη μέ χρυσᾶ γράμματα ἡ ἱστορική καί μαρτυρική νῆσος σας.

Τήν αἰγαιοπελαγίτικὴν Χίον, ἡμεῖς ἰδιαίτερός ἀγαπῶμεν ὡς αἰγαιοπελαγίτης καί νησιώτης, πού εἶδε τό φῶς τοῦ ἡλίου εις τήν ἑρατεινήν Ἰμβρον. Δι' ἡμᾶς ἡ θαλασσία αὖρα καί τό ἀπέραντο γαλάζιο τοῦ Αἰγαίου ἀποτελοῦν ὑπαρκτικόν στοιχείον ἀνεκτίμητον. Δέν συγκροτεῖ ὁμως μόνον ἡ φύσις τήν μοναδικότητα τοῦ Αἰγαίου, ἀλλά καί ἡ πολιτισμική ἱστορία του. Ἐδῶ ἐγεννήθησαν αἱ οἰκουμενικαί ἀξίαι, αἱ ὁποῖαι τό κατέστησαν ἄξονα τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ.

Τό Αἰγαῖον εἶναι πηγή ἐμπνεύσεως δι' ὅλους μας. Μᾶς ὠθεῖ νά ἀγωνιζώμεθα διά τήν προστασίαν τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας. Εἶναι ἀδιανόητον ἡμεῖς οἱ Αἰγαιοπελαγῖται νά μὴ θαυμάζωμεν τήν ὠραιότητα τῆς κτίσεως καί νά μὴ αισθανώμεθα τήν ἱερότητά της. Εἶναι ἐπίσης χρέος μας νά ἀντλῶμεν ἀπό τόν πολιτισμόν μας δύναμιν εις τόν καλόν ἀγῶνα διά τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην καί τήν ἀλληλεγγύην, πού δέν ἔχουν μόνον ἠθικόν περιεχόμενον, ἀλλά εἶναι θεία ἐντολή καί προσευχή τῆς Ἐκκλησίας, μέ πυρῆνα τήν ἀγάπην πρός τόν συνάνθρωπον, ἡ ὁποία, ὁμοῦ μετά τῆς ἀγάπης πρός τόν Θεόν, συγκροτοῦν τήν ὑψίστην ἀλήθειαν τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Καί δικαιούμεθα νά εἴμεθα ἅπαντες ὑπερήφανοι, διότι ὁ πολιτισμός αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ καθοριστικὴν τομήν εις τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι δημιουργημα τῆς συναντήσεως καί συζεύξεως Ἑλληνισμοῦ καί Χριστιανισμοῦ.

Ἐκλεκτοί παρόντες,

Προφανέστατα, ἡ πορεία τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ποτέ δέν ὑπῆρξεν, οὔτε εἶναι καί σήμερον, εἰδυλλιακή. Ἐξ ἄλλου, ὡς ἔχει λεχθῆ, ἡ πολιτική, ὡς διαχειρίσις τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, εἶναι τό δυσκολώτερον πρόβλημα τό ὁποῖον καλοῦνται νά ἐπιλύσουν ἢ μᾶλλον, νά ἐπιλύουν πάντοτε ἐντός συγκεκριμένων ἱστορικῶν πλασιῶν, οἱ λαοί. Ἐχει ἐπίσης γραφῆ, ὅτι «ὁ δρόμος πρός τήν εἰρήνην εἶναι ἡ εἰρήνη». Ἡμεῖς τονίζομεν ὅτι δέν ὑπάρχει πρόβλημα, τό ὁποῖον νά μὴ δύναται νά λυθῆ διά μέσου τοῦ εἰλικρινοῦς διαλόγου. Ὅσοι ἔχουν ἐμπιστοσύνην εις τήν δύναμιν τοῦ διαλόγου δέν εἶναι οὐτοπισταί καί ὄνειροπόλοι. Πιστεύουν ὅτι ἡ βία δέν προσφέρει λύσεις καί ὅτι αὐτό πού ἐμφανίζεται ὡς λύσις, κυφορεῖ τήν ἐπερχομένην βιαίαν ἀντιπαράθεσιν.

Ἐμμένομεν εις ὅσα εἴχομεν ἀναφέρει πρό ἑννέα ἐτῶν κατά τήν ἐπισκεψίν μας εις τήν νῆσον σας, εις τό παρατεθέν ὑπό τῆς Περιφερειακῆς

Ἐνότητος Χίου δεῖπνον: «Ἡμεῖς, οἱ σύγχρονοι Αἰγαῖῶται», εἶπομεν τότε, «ἔχομεν ἱστορικὴν εὐθύνην νά συνεχίσωμεν τὸν πνευματικὸν πολιτισμὸν καὶ νά συμβάλωμεν εἰς τὴν εἰρηνικὴν καὶ δημιουργικὴν συνύπαρξιν... Ἄς βλέπωμεν τὸ Αἰγαῖον ὡς θάλασσαν ἐνότητος, ὡς θάλασσαν πνεύματος, ὡς θάλασσαν πολιτισμοῦ, καὶ ἄς ἀναδεικνύωμεν ὅσα μᾶς ἐνώνουν».

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα, ἐκφράζομεν ἅπαξ ἔτι τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς τιμίας Συνοδείας μας διὰ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν, εὐχόμενοι δέ καλλίκαρπον τὴν θητείαν σας, ἀγαπητέ κύριε Περιφερειάρχτα, δεόμεθα τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης, νά χαρίζη εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτας σας, εἰς τοὺς οἰκειοὺς σας καὶ εἰς πάντας τοὺς κατοικοὺς τῆς Χίου, ὑγείαν, προκοπὴν καὶ πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν.

**Αντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Χίου «Ἅγιος Ἀγαπητός»
(Χίος, 6 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Δαμασκηνέ,
ἐκπρόσωπε τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ
πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Χίου κύριε Μᾶρκε, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώ-
στου ταύτης Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν,

Εὐλαβέστατοι κληρικοί,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι,

Ἐλλογιώτατοι ὑπεύθυνοι τῆς Βιβλιοθήκης «Ἅγιος Ἀγαπητός»,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Πλήρεις πνευματικῆς εὐφροσύνης ἐκφράζομεν πολλές εὐχαριστί-
ας, Ἱερώτατε καὶ ἀγαπητέ Μητροπολίτα ἅγιο Χίου, διὰ τὴν πρόσκλησιν
νά ἐπισκεφθῶμεν τὴν ἐμβληματικὴν Βιβλιοθήκην «Ἅγιος Ἀγαπητός»
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας, διὰ τὴν τιμητικὴν ὑποδοχὴν τῆς ἡμῶν Με-
τριότητος καὶ τῆς τιμίας Συνιδείας μας, καθὼς καὶ διὰ τὴν ὡραίαν προ-
σφώνησιν. Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης διὰ τὴν ἀνακήρυξίν μας εἰς Ἐπίτιμον
Πρόεδρον τῆς Βιβλιοθήκης.

Καθ' ὅλην τὴν ζωὴν μας ἐθεωρούσαμεν τό βιβλίον θεῖον δῶρον. Μᾶς
ἐνέπνεε τό ρητόν «Διαβάζω, ἄρα ὑπάρχω». Λογοτεχνία, ποίησις, διη-
γήματα καὶ μυθιστορήματα, θεολογικά, ἱστορικά καὶ ἄλλαι ἐκδόσεις,
συνεπλήρωναν καὶ ἐνεπλούτιζαν τὴν ἐνασχόλησίν μας μέ τά σχολικά
βιβλία καὶ, ἀργότερα, μέ τὰς θεολογικάς μας σπουδάς. Ὡς Πατριάρχης,
ἀγωνιζόμεθα νά «κλέψωμεν» ὀλίγον χρόνον, διὰ νά φυλλομετρήσωμεν
ἢ νά ἀναγνώσωμεν τά τόσα ἐνδιαφέροντα βιβλία, τά ὅποια εὐγενῶς
μᾶς ἀποστέλλονται.

Κάθε καλόν βιβλίον είναι αποτύπωμα τῆς ζωῆς, τῆς ἐμπειρίας, τῶν ἐρευνῶν καί τῶν γνώσεων, τοῦ στοχασμοῦ, μαρτυρία περὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ συγγραφέως. Ὅταν εὐρισκώμεθα εἰς μίαν βιβλιοθήκην, περιστοιχισμένοι ἀπὸ τὸ ἔργον ζωῆς συγγραφέων, αἰσθανόμεθα ζῶσαν τὴν παρουσίαν των, τοὺς εὐχαριστοῦμεν νοερῶς καί δεόμεθα τοῦ Κυρίου τῆς δόξης νὰ σκέπη τοὺς ζῶντας καί νὰ ἀναπαύη τοὺς ἐκλιπόντας ἐν σκηναῖς Δικαίων. Ἀκόμα δέ καί σήμερον, εἰς τὰς ἱεραποδημίας μας δέν παραλείπομεν νὰ ἐπισκεπτώμεθα βιβλιοπωλεῖα καί παλαιοπωλεῖα, διὰ νὰ γνωρίζωμεν νέας ἐκδόσεις ἢ νὰ ἀνακαλύψωμεν καί νὰ ἀποκτήσωμεν ἐν σημαντικόν ἔργον τῶν παλαιότερων.

Κατανοεῖτε, ἀδελφέ ἅγιε Χίου, πόσῃν χαράν καί συγκίνησιν αἰσθανόμεθα σήμερον, εὐρισκόμενοι εἰς τὴν ἐντυπωσιακὴν Βιβλιοθήκην τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πνευματικὴν ὄασιν καί μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν καί παραμένει χώρος δημιουργίας, διασώσεως καί διαφυλάξεως ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ. Γνωρίζομεν ἅπαντες ὅτι ἄνευ τῆς πνευματικῆς διαστάσεως εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκροτηθῇ ἡ πολιτισμικὴ ταυτότης ἑνός λαοῦ. Ἐπαινοῦμεν τὴν μέριμνάν σας διὰ τὴν ἴδρυσιν, τὴν καλὴν λειτουργίαν καί τὸν ἐμπλουτισμόν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Αὕτῃ ἀποτελεῖ κοιτίδα πολιτισμοῦ, γνώσεως, πνευματικῆς ἀναστάσεως, ἐπαφῆς μὲ ἔξοχα ἱστορικά, λαογραφικά, θεολογικά, ἀρχαιολογικά καί πολλὰ ἄλλα βιβλία καί εἶναι σύμβολον τῆς ἀρρήκτου σχέσεως Ἐκκλησίας καί πολιτισμοῦ, Ἑλληνισμοῦ καί Χριστιανισμοῦ, ἀδιασπάστου ἐνότητος καί συνεχείας τοῦ Γένους μας εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν βυζαντινὴν καί τὴν νεωτέραν πορείαν καί μαρτυρίαν του, ἐλπίς καί διὰ τὸ μέλλον καί διὰ τὸ «πῶς» τῆς διασώσεως τῆς ταυτότητός μας.

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, βεβαίως, ἔχει δημιουργηθῆ καί εὐρέως διαδοθῆ διὰ τῆς κυριαρχίας τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ διαδικτύου, μία ἄλλη κουλτούρα ἀναγνώσεως, τὸ ἠλεκτρονικόν βιβλίον καί τὰ συναφῆ. Δέν ὑποτιμῶμεν τὰς νέας δυνατότητας ταχείας ἢ ἀμέσου προσβάσεως εἰς τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν τῆς ἀνθρωπότητος, καί πιστεύομεν ὅτι εἰς τὴν πορείαν τῶν πραγμάτων θὰ ὑπερβαθοῦν πολλαὶ ἀρνητικότητες, συνδεδεμένοι μὲ τὴν ταχύτητα τῶν ἐξελίξεων καί τῶν ἀλλαγῶν εἰς τὴν σχέσιν μὲ τὴν ἀνάγνωσιν. Πάντως, φαίνεται ὅτι ἰσχύει ἡ ρῆσις, ὅτι «ὁ καλὸς ἀναγνώστης διαβάζει τὸ καλὸ βιβλίον ἀργά». Ὁ «πολιτισμὸς τοῦ βιβλίου» ἔχει τοὺς ὄρους του. Τὸ ὠραῖον ἀναγνωστήριόν σας δέν εἶναι χώρος «γιά βιαστικούς ἀνθρώπους».

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, σᾶς ἐπαινοῦμεν, ἅγιε ἀδελφέ, διὰ τὴν μέριμνάν σας διὰ τό βιβλίον καί διὰ τὴν ὑπέροχον βιβλιοθήκην «Ἅγιος Ἀγαπητός». Αὐτὴ εἶναι ἓνα κόσμημα διὰ τὴν Χίον μέ τὴν μεγάλην πνευματικὴν, χριστιανικὴν παράδοσιν καί κληρονομίαν της, παράδοσιν ἀγιότητος, ἡρωϊσμοῦ, θυσιαστικοῦ πνεύματος, φιλογενείας, φιλοξενίας καί ἀρχοντιᾶς.

Εὐχαριστοῦντες καί αὐθις, καί ἐξ ὀνόματος τῆς Συνοδείας μας, διὰ τὴν φιλοξενίαν καί προσωπικῶς διὰ τὴν προσγενομένην ἡμῖν τιμὴν ἀνακηρύξεως εἰς ἐπίτιμον Πρόεδρον τῆς Βιβλιοθήκης «Ἅγιος Ἀγαπητός», δεόμεθα τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως εὐλογῇ τὴν λειτουργίαν τῆς Βιβλιοθήκης, τοὺς ὑπευθύνους καί τοὺς ἀναγνώστας, χαρίζεται δέ εἰς ὑμᾶς, Ἰερώτατε καί προσφιλέστατε ἀδελφέ, καί εἰς τὸν ἱερόν κλῆρον καί τοὺς χριστωνύμους πιστοὺς τῆς Ἐπαρχίας σας, ὑγείαν καί πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν, καί ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς τό ἄπειρον ἔλεος Αὐτοῦ.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
εἰς τὴν Ἡμερίδα μέ θέμα τὴν κλιματικὴν ἀλλαγὴν διοργανουμέ-
νην ὑπὸ τῆς Περιφερείας Βορείου Αἰγαίου
(Χίος, 6 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Δαμασκηνέ,
ἐκπρόσωπε τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ
πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Χίου, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης
Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,

Ἐσοχώτατε κύριε Περιφερειάρχᾳ Βορείου Αἰγαίου,

Ἐσοχώτατε κύριε τέως Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,

Ἐσοχώτατε κύριε Πρόεσβυ τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν ἐν Ἑλλάδι,

Ἐλλογιμώτατοι κύριε Πρόεδρε καὶ κύριε Γενικὴ Γραμματεῦ τῆς Ἀκα-
δημίας Ἀθηνῶν,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὁφφικιάλιοι τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας,

Ἐκλεκτοὶ συμμετέχοντες εἰς τὴν Ἡμερίδα,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀσμένως ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν εὐγενῆ πρόσκλησίν σας, Ἐσοχώ-
τατε κύριε Περιφερειάρχᾳ, συμμετέχομεν εἰς τὴν παροῦσαν Ἡμερίδα εἰς
τὴν μυροβόλον Χίον, εἰς μίαν σημαντικὴν ἐκδήλωσιν, ἀφιερωμένην εἰς
τό μεγαλύτερον ἴσως πρόβλημα τό ὅποῖον καλεῖται νά ἀντιμετωπίσῃ ἡ
ἀνθρωπότης εἰς τὴν ἱστορικὴν της πορείαν: τὴν κλιματικὴν ἀλλαγὴν.
Συγχαίρομεν τοὺςσχόντας τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τοὺς ὑπευθύνους διά
τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἡμερίδος.

Ἡ ἐποχὴ μας ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς «ἡ πιό βίαη περίοδος» εἰς τὴν
ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀπερίγραπτον καὶ
πρωτοφανῆ ὠμότητα τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι εἰς τὴν φύσιν, τὴν ἀτμό-
σφαιραν, τὰς θαλάσσας, τὸν ὑδροφόρον ὀρίζοντα, τὴν πανίδα καὶ τὴν
χλωρίδα. Ἐχει λεχθῆ ὅτι σήμερον ἐκτυλίσσεται «ἕνας τρίτος παγκόσμι-

ος πόλεμος», αυτήν τήν φοράν κατά τῆς φύσεως. Αἱ τραγικά ἐπιπτώσεις τῆς οικολογικῆς κρίσεως δέν γνωρίζουν ὄρια λαῶν, πολιτισμῶν καί κρατῶν. Δέν ὑπάρχει γεωγραφία τῆς περιβαλλοντικῆς καταστροφῆς, ἀφοῦ ἀπειλοῦνται ἄμεσα οἱ ὅροι ἐπιβίωσης ὄχι μόνον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλά καί γενικῶς τῆς ζωῆς εἰς τόν πλανήτην μας.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, παρά τήν πρωτόγνωρον πρόοδον εἰς πολυλούς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τήν ἐπιστήμην, τήν τεχνολογίαν καί τήν ὀργάνωσιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, δέν εἶναι δυνατόν νά αισθάνεται ὑπερήφανος διά τήν στάσιν του ἀπέναντι εἰς τό φυσικόν περιβάλλον. Ἐδημιούργησε τό οικολογικόν πρόβλημα καί, ἐνῶ γνωρίζει τό μέγεθος τῆς περιβαλλοντικῆς ἀπειλῆς, δέν συνετίζεται, δέν ἀλλάζει συμπεριφορᾶν ἀπέναντι εἰς τήν φύσιν, ἐξακολουθεῖ δέ νά πιστεύῃ ὅτι τό πλανητικόν οἰκοσύστημα ἀντέχει καί ἔχει τήν δύναμιν νά ἀποκαθίσταται ἀφ' ἑαυτοῦ. Μέ ἰδεολογικήν κάλυψιν αὐτήν τήν ψευδαίσθησιν, συνεχίζεται ἡ ἀλόγιστος γεωκτονία, εἰς τήν ὑπηρεσίαν γεωπολιτικῶν σχεδιασμῶν, οικονομικῶν συμφερόντων καί μιᾶς στρεβλῆς ιδέας περὶ ἀναπτύξεως καί προόδου.

Ἡ κλιματική ἀλλαγὴ, ἡ μᾶλλον ἡ κλιματική κρίσις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό ἀποκορύφωμα τοῦ συγχρόνου οικολογικοῦ προβλήματος, δέν εἶναι «μελλοντικό σενάριο», ἀλλά ἀπτή καί ἐπώδυνος πραγματικότης. Τό γεγονός ὅτι ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν εἰς τόν πλανήτην γῆ κλιματικά ἀλλαγὰί δέν εἶναι λόγος ἐφησυχασμοῦ, ἀφοῦ εἶναι βέβαιον ὅτι τά σύγχρονα οικολογικά προβλήματα: ἡ ραγδαία μείωσις τῆς βιοποικιλότητος, ἡ ρύπανσις τῶν θαλασσῶν καί τῆς ἀτμοσφαιράς, ἡ τῆξις τῶν πάγων, ἡ ἄνοδος τῆς στάθμης τῶν ὠκεανῶν, τά ἀκραῖα καιρικά φαινόμενα, αἱ καταστροφικαί πυρκαϊαί καί αἱ πλήμμυραι, αἱ κοινωνικαί ἐπιπτώσεις τῆς οικολογικῆς κρίσεως ὅπως ἡ λειψυδρία, ἡ μείωσις τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, ἡ ἐπισιτιστικὴ κρίσις, αἱ μεταναστευτικαί ροαὶ διὰ κλιματικούς λόγους καί πολλά ἄλλα συναφῆ, ὅλα αὐτά ἔχουν ἀνθρωπογενῆ αἷτια. Εἰς τὰς ἐπιπτώσεις τῶν περιβαλλοντικῶν προβλημάτων ἀνήκει καί ἡ ἐμφάνισις ἐπιδημιῶν, ὅπως ἐτονίσθη κατά τήν διάρκειαν τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ Covid-19. Συμφώνως πρὸς τήν ἀποψιν εἰδικῶν, ἔχει πλέον καταστῆ σαφές «ὅτι ἡ ἐξάπλωσις μολυσματικῶν μικροβίων ἀπὸ ζῶα σέ ἄλλα ζῶα, καί στόν ἄνθρωπον, θά εἶναι ὀλοένα καί πιό συχνή, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς 'εἰσβολῆς' τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους, πού καταστρέφει τά φυσικά οἰκοσυστήματα, μέσω τῆς ἀποψίλωσις, τῆς ἀστικοποίησης, τῆς ἐντατικῆς γεωργίας καί τῆς διασποράς χημικῶν ρύπων».

Όλα αυτά αποκαλύπτουν ότι ο κόσμος μας αποτελεί ένότητα, ότι τὰ μεγάλα προβλήματά μας είναι κοινά. Ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ὑψηλίον μία κατάσταση «ἐκτάκτου ἀνάγκης». Ἡ ἀνθρωπότης ἀποτελεῖ πλέον μίαν «παγκόσμιον κοινωνίαν κινδύνου», μέ δεδομένον ὅτι ἡ προσπάθεια ὑποταγῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς φύσεως μετετράπη εἰς καταστροφὴν τῆς φύσεως. Αὐτὴ ἡ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀρχίζει μέσα εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου καὶ, κατὰ συνέπειαν, ἀπὸ ἐκεῖ ὀφείλει νὰ ξεκινᾷ ἡ θεραπεία. Προέχει μία «κοπερνίκεια στροφή» εἰς τὸ πνευματικόν ἐπίπεδον καὶ εἰς τὴν ἀξιολογίαν μας, μία ριζικὴ ἀλλαγὴ νοοτροπίας. Ἄλλως, θὰ θεραπεύωμεν τὰ συμπτώματα τῆς κρίσεως, ἐνῶ ἡ πηγὴ δεινῶν θὰ παραμένῃ ἐνεργὸς καὶ ἀλώβητος.

Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν ἐκινήθησαν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας αἱ πολυδιάστατοι οἰκολογικαὶ πρωτοβουλίαὶ καὶ δράσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ ἀνάπτυξις τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας, ἡ ὀργάνωσις περιβαλλοντικῶν συνεδρίων, ἡ συνεργασία μέ ἐκπροσώπους τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν θρησκειῶν, μέ εἰδικούς ἐπιστήμονας καὶ πανεπιστήμια, μέ οἰκολογικὰ κινήματα καὶ κοινωνικοὺς φορεῖς, ἡ προσπάθεια προσεγγίσεως τῆς νεολαίας, μέ σταθερόν στόχον τὴν εὐαισθητοποίησιν διὰ τὴν ἀνάγκην σεβασμοῦ τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Αἱ προσπάθειαι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας συνέβαλον εἰς τὴν κινητοποίησιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ εἰς τὴν ἔνταξιν τῆς οἰκολογικῆς θεματικῆς εἰς τοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους. Ἡ καθιέρωσις κατὰ τὸ 1989, τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, Ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου, ὡς ἡμέρας προσευχῶν διὰ τὸ φυσικόν περιβάλλον, υἰοθετήθη τὸ 2008 ἀπὸ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, τὸ 2012 ἀπὸ τὴν Ἀγγλικανικὴν Κοινωνίαν καὶ τὸ ἔτος 2015 ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης. Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ δέν ἀπηυθύνθη μόνον πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς θρησκείας καὶ πρὸς κάθε ἀνθρώπον καλῆς θελήσεως, καλοῦσα εἰς συστράτευσιν διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας.

Ἡ οἰκολογικὴ μαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπετέλεσεν ἔναυσμα διὰ τὴν θεολογίαν νὰ μελετήσῃ τὰς βαθυτέρας πνευματικὰς, θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς διαστάσεις τοῦ περιβαλλοντικοῦ προβλήματος καὶ νὰ προβάλλῃ τὸ οἰκοφιλικόν περιεχόμενον τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ κοσμολογίας. Θεολογικῶς, καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος κατανοεῖται ὡς προέκτασις τῆς τραγικῆς ἀλλοτριώσεως τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τὸν Θεόν, τῆς «ἀμαρτίας», ἡ ὁποία ἔχει ὀλεθρία συνεπεία διὰ τὴν αὐτοσυνειδησίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὰς διανθρωπίνας σχέσεις καὶ τὴν σχέσιν ἀνθρώπου καὶ φύσεως.

Πρώτη ή Ὁρθόδοξος θεολογία ἀνέδειξεν εἰς τὴν ἐποχὴν μας τὰς κοσμολογικὰς διαστάσεις καὶ ἐπιπτώσεις τῆς ἁμαρτίας. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας δὲν ἐγεννήθη ἀπλῶς ὡς ἀντίδρασις εἰς τὴν σύγχρονον οἰκολογικὴν κρίσιν. Αὐτὴ ἦτο ἀπλῶς ἡ εὐκαιρία διὰ νὰ ἐκφράσῃ, νὰ ἀναπτύξῃ καὶ νὰ προβάλλῃ ἡ Ἐκκλησία τὰς οἰκοφιλικάς ἀρχάς της. Τὸ οἰκολογικὸν πρόβλημα τοῦ παρόντος ἦτο ἡ ἀφορμὴ, ὄχι ἡ αἰτία τῆς περιβαλλοντικῆς μερίμνης καὶ μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἶναι συνέπεια καὶ προέκτασις ὄλων ὅσων βιοῦμεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τῆς ὁποίας ἔχει οἰκολογικὴν ὑφὴν καὶ ἀναφοράν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ εἶναι «ἐφηρμοσμένη οἰκολογία». Καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἐκκλησία εἶναι νίκη ἐναντίον ὄλων ἐκείνων τῶν στάσεων, αἱ ὁποῖαι, ἰδεολογικῶς καὶ ἐμπράκτως, παράγουν οἰκοκαταστροφικὰς τάσεις, ὅπως ἡ αὐτοαποθέωσις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἐγκεντρισμός, ἡ πλεονεξία, ἡ ἀδιαφορία διὰ τὸν συνάνθρωπον καὶ διὰ τὰς μελλοντικάς γενεάς κ. ἄ..

Ἐξ ἀρχῆς προσηγγίσαμεν τὴν περιβαλλοντικὴν κρίσιν καὶ ὡς κοινωνικὸν πρόβλημα καὶ ἐτονίσσαμεν τὴν συνάφειαν περιβαλλοντικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων. Εἰς τὰς «Πατριαρχικὰς Ἀποδείξεις» διὰ τὴν Ἑορτὴν τῆς Ἰνδίκτου καὶ εἰς ὅλας τὰς σχετικὰς παρεμβάσεις μας, τονίζομεν ὅτι ἡ ρίζα τῶν περιβαλλοντικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων εἶναι κοινὴ, ὅτι εἶναι μία «κρίσις τῆς ἐλευθερίας μας», μία πνευματικὴ κρίσις ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἀνάλογον ἀντιμετώπισιν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ προσπάθεια λύσεως τοῦ προβλήματος πρέπει νὰ ἔχῃ πνευματικὴν ἀφετηρίαν. Ἡ γνησίᾳ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ἀποτελεῖ τοιαύτην ἀρχὴν καὶ βάσιν, ἀφοῦ καταλύει τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸν τιτανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν τάσιν νὰ ἀντικειμενοποιῇ καὶ νὰ ἐργαλειοποιῇ τὴν κτίσιν καὶ τὸν συνάνθρωπον διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀμέτρων ἀτομικῶν ἐπιδιώξεών του. Ἡ ἀναφορὰ τῆς ζωῆς μας εἰς τὸν Θεόν ὄχι μόνον δὲν μετατρέπει τὸν πιστὸν εἰς παθητικὸν ὄν, ἀλλὰ ἐνισχύει τὴν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν ἀκόμη καὶ ὅταν αὐτὴ εὐρίσκεται ἐνώπιον δυσεπιλύτων προβλημάτων καὶ ἀνυπερβλήτων ἐμποδίων.

Μέχρι καὶ σήμερον, βεβαίως, δὲν ἔχει κοπάσει ὁ ἀπόηχος τῶν θέσεων τοῦ Lynn White, ὁ ὁποῖος τὸ 1967 εἶχεν ὑποστηρίξει ὅτι αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος «εἶναι βαθιὰ ριζωμέναι στό χριστιανικὸ δόγμα»¹. Ὁ Χριστιανισμός, ὅπως προσθέτει ὁ Lynn White,

¹ L. White, «Οἱ ἱστορικὲς ρίζες τῆς οἰκολογικῆς μας κρίσεως», εἰς τὸ ἔργον: Σ.

«ὄχι μόνο καθιέρωσε ἕνα διῆσμὸ ἀνθρώπου καὶ φύσης, ἀλλὰ καὶ ἐπέμενε πῶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ ἐκμεταλλεύεται ὁ ἄνθρωπος τὴ φύση, γιὰ νὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς δικούς του σκοπούς»². Ἡ θεολογία, ἀφ' ἑνός ἀπορρίπτει ἄρδην τὴν ἐρμηνείαν αὐτὴν τῆς βιβλικῆς ἐντολῆς, ἀφ' ἑτέρου ὁμως ἀξιοποιεῖ τὴν ἀποψιν ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ θρησκεία ἐπηρεάζει τὰς ἐξελίξεις, διεκδικεῖ ρόλον καὶ εἰς τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων.

Εἶναι ὅλως ἄτοπον, ἡ ἀντικειμενοποίησις καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς κτίσεως νὰ θεωρῶνται ἀπότοκος τῆς βιβλικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ κοσμολογίας. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μετατραπῇ ἡ καλὴ λῖαν δημιουργία εἰς χρηστικὸν ἀντικείμενον κατόπιν θείας προσταγῆς; Ὅταν ὁ Θεὸς διδῇ εἰς τοὺς πρωτοπλάστους τὴν ἐντολὴν «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε... καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς»³, δέν τοὺς χορηγεῖ τὴν ἐξουσίαν νὰ καθυποτάξουν καὶ νὰ ἐκμεταλλευθῶν τὴν φύσιν, ἀλλὰ, ὡς διευκρινίζεται καὶ εἰς τὸ Β' κεφάλαιον τῆς Γενέσεως⁴, ὁ ἄνθρωπος καλεῖται «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν» τὸν οἶκον του, νὰ καταστῇ καλὸς οἰκονόμος αὐτῆς τῆς θείας δωρεᾶς. Ἡ ἐρμηνεία τοῦ βιβλικοῦ «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε...» ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀρχεγόνου θεμελιώσεως κυριαρχικῆς στάσεως τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τῆς δημιουργίας ἀποτελεῖ παρανόησιν τῆς θείας ἐντολῆς καὶ ἀντίκειται πλήρως εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Βίβλου καὶ εἰς τὰς οἰκοφιλικάς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸν μακαριστὸν Μητροπολίτην Περγάμου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν Ἰωάννην (Ζηζιούλαν), τὸν πρωτεργάτην τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας, συμφώνως πρὸς τὴν Πατερικὴν σκέψιν καὶ τὴν λειτουργικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι ἀπλῶς «φύλαξ» καὶ «οἰκονόμος» τῆς κτίσεως, ἀλλὰ πρωτίστως «ιερεὺς τῆς δημιουργίας». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δέν καλεῖται μόνον νὰ προστατεύῃ τὴν φύσιν, ἀλλὰ νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν «ἀνάπτυξιν» τῆς. Γράφει ὁ ἀείμνηστος ἀδελφός: «Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἱερεὺς τῆς δημιουργίας ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι ὁ ὑλικὸς κόσμος, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος διαχειρίζεται, μετατρέπεται εἰς κάτι καλλίτερον ἀπὸ αὐτὸ πού ἦταν φυσικῶς. Ἡ φύσις πρέπει νὰ βελτιοῦται διὰ τῆς ἀνθρωπίνης παρεμβάσεως, ὄχι νὰ διατηρῆται ὅπως εἶναι. Εἰς τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν δέν προσφέρομεν εἰς τὸν Θεὸν ἀπλῶς

Σαρίκας (ἐπιλογή κειμένων-μετάφραση), Ἡ φωτιά τοῦ Προμηθέα, ἐκδ. Νη-σίδες, Ἀθήνα 1998, σ. 33-49, ἐδῶ σ. 49.

² Ὁ.π., σ. 43.

³ Γεν. α', 28.

⁴ Γεν. β', 15.

σίτον ἢ σταφυλήν, ἀλλά ἄρτον καὶ οἶνον, δηλαδή φυσικά στοιχεῖα πού ἀνεπτύχθησαν καὶ μετεμορφώθησαν διὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Ἡ οἰκολογία δὲν εἶναι ἀπλῶς συντήρησις, ἀλλὰ ἀνάπτυξις τῆς φύσεως»⁵. Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι πηγὴ ἑνός οἰκολογικοῦ ἤθους, τό ὅποῖον, πέραν τῆς προστασίας τῆς κτίσεως ἀπό καταστροφικὰς παρεμβάσεις, περιλαμβάνει μέ μοναδικόν τρόπον τήν ἀναφοράν τῆς δημιουργίας εἰς τόν Θεόν καί Κτίστην τῶν ἀπάντων καί εἰς τόν τελικόν ἐσχατολογικόν προορισμόν της. «Τά σά ἐκ τῶν σῶν σοί προσφέρομεν».

Ἐκλεκτοὶ παρόντες,

Ὁ πολιτισμός εἶναι ἡ «δευτέρα φύσις» τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι τό ἀνθρωπογενές περιβάλλον, «ἡ φωλιά τοῦ ἀνθρώπου μέσα στή φύση», ὁ ὅρος τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλά καί κάθε μορφῆς ἐξελίξεως. Δέν ὑπάρχει ἀνθρωπίνη κοινωνία χωρίς πολιτισμόν, δέν ὑπάρχει ὁ «φυσικός ἀνθρώπος». Ἐνῶ ὅμως τό «ὄτι» τοῦ πολιτισμοῦ θεμελιούται εἰς τήν *conditio humana*, τό «πῶς» τοῦ πολιτισμοῦ καθορίζεται πάντοτε ἱστορικῶς. Διὰ τόν λόγον αὐτόν ὑπάρχει ἀρχεγόνως ποικιλία πολιτισμῶν, ὑπάρχει ἱστορική ἐξέλιξις, ἀλλαγὴ εἰς τήν ζωὴν τῶν κοινωνιῶν, πρόοδος ἀλλά καί ὀπισθοδρόμησις. Ὁ κάθε πολιτισμός προσφέρει λύσεις, ποτέ ὅμως ὀριστικές. Ὑπάρχει ἡ «δυστυχία μέσα στόν πολιτισμό», ὑπάρχουν αἱ οὐτοπίαί ἑνός «ιδανικοῦ» πολιτισμοῦ, ὑπάρχουν αἱ ἀπολυτοποιήσεις τοῦ ἐκάστοτε ἰδιαιτέρου πολιτισμοῦ ἀλλά καί ἀπορρίψεις, τό ὄνειρον δι' «ἐπιστροφὴν εἰς τήν φύσιν», ἡ ὅποια εἶναι πάντοτε ἐπιστροφή εἰς ἕνα ἄλλον πολιτισμόν. Καί σήμερον, εἰς τήν ἐποχὴν παγκοσμίου κυριαρχίας τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ, τό ζητούμενον εἶναι τό «πῶς» αὐτός ὁ πολιτισμός, ὁ ὁποῖος ἀλλάζει ριζικῶς τόν κόσμον μας καί ὑποτάσσει τά πάντα εἰς τὰς ἀρχάς καί τὰς λειτουργίας του, θά καταστή ὄχημα ἀληθοῦς προόδου, σεβασμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί τῆς κτίσεως, εἰρήνης, δικαιοσύνης καί ἀλληλεγγύης.

Προσφυῶς τονίζεται, ὅτι σήμερον ἡ ἀναγνώρισις ὁρίων καί «ταμποῦ» ὄχι μόνον δέν ἀποτελεῖ κατάλοιπον προνεωτερικῶν παραδόσεων, ὄχι μόνον δέν εἶναι ἔνδειξις ἀνορθολογισμοῦ, ἀλλά «ἀποτέλεσμα ὑπευθύνου καί ὀρθολογικῆς σκέψεως καί πράξεως». Ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία δύνανται νά συμβάλλουν εἰς τήν οὐσιαστικὴν πρόοδον «χωρὶς νά εἰσέρχωνται εἰς ἠθικῶς ἀμφισβητούμενα πεδία». Ὅντως, «ὑπάρχει πολὺς χῶρος δράσεως, χωρὶς νά διαβοῦμε τόν Ρουβίκωνα».

⁵ J. D. Zizioulas, «Proprietors or Priests of Creation?», εἰς τό ἔργον τοῦ ἰδίου: *The Eucharistic Communion and the World*, t&t clark, 2011, σ. 133-141, ἐδῶ σ. 140.

Ἡ πρόοδος ἐπιτυγχάνεται ὄχι μόνον διὰ μέσου αὐτοῦ πού πράττομεν, ἀλλά καί μέ ὅσα ἀπό ὑπευθυνότητα δέν πράττομεν. Ἀπορρίπτομεν τήν νεοπρομηθεϊκὴν «τεχνολογικὴν προστακτικὴν», ἡ ὁποία ἐπιτάσσει νά παράγωμεν ὅ,τι εἶναι τεχνικῶς ἐφικτόν, ἀνεξαρτήτως τῶν ἀρνητικῶν ἐπιπτώσεων του διὰ τόν ἄνθρωπον καί τήν κτίσιν.

Ὅπως σημειώνει καί πάλιν ὁ Μητροπολίτης Περγάμου, τὰ τεράστια προβλήματα τὰ ὁποία δημιουργοῦνται σήμερον, ἐμφανέστατα εἰς βάρος τῆς ἀκεραιότητος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, καί συνδέονται μέ τήν παντοκρατορίαν τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς στρεβλῆς ταυτίσεως τῆς προόδου μέ τήν τεχνικὴν καί τήν συναφῆ οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, «καθιστοῦν διαρκῶς καί περισσότερον ἀναγκαία τήν ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν καί ἠθικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου»⁶.

Εἰς τήν σημασίαν τῆς ἀναπτύξεως τῆς πνευματικῆς διαστάσεως ἀναφορικῶς πρὸς τό οἰκολογικόν πρόβλημα εἰς τήν ἐποχὴν μας, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως καί θεολογίας, εἶναι ἀφιερωμένη ἡ ἰδική μας ταπεινὴ συμβολή εἰς τήν παροῦσαν ἡμερίδα περὶ τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς. Ὅσα ἐλέχθησαν κριτικῶς μέ ἀναφορὰν εἰς συγχρόνους τάσεις, αἱ ὁποῖαι συνιστοῦν ἀπειλήν διὰ τήν κτίσιν καί παρεμποδίζουν τόν ἄνθρωπον νά πράξῃ τό «οἰκολογικῶς ὀρθόν», οὐδόλως σημαίνουν ἀπόρριψιν τῶν εὐεργετημάτων τῶν «μεγάλων δυνάμεων» τῆς ἐποχῆς μας, τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως καί τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ, συμφώνως καί πρὸς τήν ἀπόφασιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, τῆς Κρήτης (Ἰούνιος 2016), ὅτι «διὰ τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἡ ἱκανότης πρὸς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ θεόδοτον δῶρον εἰς τόν ἄνθρωπον»⁷. Ἀμέσως ὁμως τονίζεται ὑπὸ τῆς Συνόδου, ὅτι «ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ σοβαρὰ ὑπαρξιακά καί ἠθικά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καί εἰς τό αἰώνιον νόημα τῆς ζωῆς αὐτοῦ καί τοῦ κόσμου, δέν εἶναι δυνατόν νά δοθῇ χωρὶς μίαν πνευματικὴν προσέγγισιν»⁸. Αὐτὴ προσφέρει τό «ἀρχιμήδειον» σημεῖον καί στήριγμα εἰς τήν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου. Δι' ἡμᾶς τούς Χριστιανούς αὐτό τό «Ὑπερβατικόν» δέν εἶναι «ιδέα», ἀλλὰ «πρόσωπον», εἶναι ὁ σαρκωθεὶς Λόγος τοῦ Θεοῦ, θεμέλιον καί ὀρίζων τῆς ἐλευθερίας μας εἰς τήν ἐγκόσμιον ἔκφρασιν καί

⁶ Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου, «Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον: Ὁρθόδοξη θεολογικὴ προσέγγισις», εἰς τό ἔργον: *Ἐπιστῆμες, Τεχνολογίες Αἰχμῆς καί Ὁρθοδοξία*, Ἀθήνα 2002, σ. 275-284, ἐδῶ σ. 275.

⁷ Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τόν σύγχρονον κόσμον, ΣΤ', § 11.

⁸ Ὁ. π..

τήν αιώνιον προοπτικήν της.

Ἡ Μετριότης ἡμῶν θά συνεχίση νά προβάλλη τό οἰκολογικόν δυναμικόν τῆς Ὁρθοδοξίας καί τήν ἀλήθειαν τῆς δοξολογικῆς, μετοχικῆς, εὐχαριστιακῆς καί ἀσκητικῆς σχέσεως μέ τήν κτίσιν. Θά συνεχίσωμεν ἐπίσης νά ἀγωνιζώμεθα διά τήν εὐαισθητοποίησιν τῆς νέας γενεᾶς ἀπέναντι εἰς τάς συγχρόνους ἀρνητικότητας, χωρίς βεβαίως νά ἀποσιωπώμεν τάς θετικές ὀψεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἡ παιδική καί ἡ ἐφηβική ἡλικία εἶναι ἡ καταλληλοτέρα περίοδος εἰς τήν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου διά νά ἐνσταλαχθῆ εἰς τόν νοῦν καί τήν καρδίαν τοῦ ὀσβασμῶς διά τήν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καί τήν ἀκεραιότητα καί ὠραιότητα τῆς κτίσεως.

Θεωροῦμεν τήν ἀγωγήν καί τήν παιδείαν κεντρικῆς σημασίας διά τήν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Τό μέλλον ἀνήκει εἰς μίαν παιδείαν ἐλευθερίας εἰς τήν ὑπηρεσίαν ἑνός μετοχικοῦ πολιτισμοῦ ἀλληλεγγύης, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀνάχωμα κατά τοῦ «μή πολιτισμοῦ» τοῦ ἀτομοκεντρισμοῦ καί τῆς εὐδαιμονιστικῆς αὐτοπραγματώσεως, ὅπως ἔλεγεν ὁ προσφάτως ἐκλιπών καθηγητής Χρῆστος Γιανναράς. Ὅντως, εἰς τήν ἐποχήν μας ὁ ἀνθρώπος, τό ἀριστοτελικόν «ζῶον λόγον ἔχον», μετατρέπεται εἰς «ζῶον ἔχον», μέ λόγον καί νόημα ὑπάρξεως τό ἔχειν καί τό «πλέον ἔχειν», τό ἔχειν τοῦ ἑαυτοῦ καί τήν κατοχήν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Νομοτελειακῶς ὅμως, τό «ζῶον ἔχον» καθίσταται «ζῶον ἐχόμενον», ὑποχείριον τοῦ ἐγῶ καί τῶν κτημάτων του. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ εὐρεῖα διάδοσις τῆς κτητικῆς νοοτροπίας καθιστᾷ ἀπειλητικωτέραν τήν οἰκολογικήν κρίσιν.

Τά αὐτά ἰσχύουν ἀντιστοίχως καί διά τήν λειτουργίαν τῆς οικονομίας σήμερον, ἡ ὁποία ὀξύνει τά περιβαλλοντικά καί τά κοινωνικά προβλήματα. Κριτήριον τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ὄχι μόνον οἱ οικονομικοὶ δείκται, ἀλλά τά περιβαλλοντικά καί τά κοινωνικά δεδομένα. Ἡ ἀειφόρος ἀνάπτυξις, εἰς τήν ὁποίαν ἀνήκει τό μέλλον, ἔχει τούς ὅρους της: τήν «οἰκολογικήν οικονομίαν», τήν ἀλλαγὴν εἰς τήν βιομηχανικήν καί τήν ἀγροτικήν παραγωγήν, εἰς τάς μεταφοράς καί τάς μετακινήσεις, νέα καταναλωτικά πρότυπα, νέον οἰκολογικόν ἦθος, τήν «διπλὴν ἀλληλεγγύην» μέ τόν συνάνθρωπον καί τήν κτίσιν παγκοσμίως. Ὅπως ἔχει λεχθῆ, «τό μέλλον μας ἢ θά εἶναι κοινόν ἢ ἀνύπαρκτον».

Ἡ μελέτη τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως εἶναι μία ἀνεξάντλητος πηγὴ ζωτικῶν ἀληθειῶν διά τόν ἀνθρώπον καί τόν κόσμον. Βεβαίως, εἰς τά ὑπέροχα θεολογικά κείμενα δέν ὑπάρχουν ἔτοιμα συνταγαί καί ἀπα-

ντήσεις διά τήν ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων προβλημάτων. Πάντοτε ἀπαιτεῖται μελέτη, ἐπισταμένη θεολογική ἐργασία, πεφωτισμένους νοῦς καί καθαρά καρδιά, διά νά διατυπώσωμεν καί νά ἀποσαφηνίσωμεν ἐπικαίρως τήν πρότασιν ζωῆς καί ἐλευθερίας καί τάς οἰκουμενικάς ἀξίας τῆς Ὁρθοδοξίας, αἱ ὁποῖαι συνδέουν τήν πορείαν καί τήν μαρτυρίαν μας μέ τόν σεβασμόν καί τήν προστασίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας.

Μέ αὐτάς τάς σκέψεις καί τά αἰσθήματα, εὐχαριστοῦμεν τόν κύριον Περιφεριάρχην διά τήν πρόσκλησιν καί τήν ὅλην φροντίδα καί συγχαίρομεν ἅπαξ ἔτι τούς συντελεστάς τῆς ὡραίας αὐτῆς ἐκδηλώσεως, ἐκφράζοντες δέ τήν χαράν μας διά τήν συνάντησιν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μέ ὅλους ἐσᾶς, ἐκλεκτούς ἐπιστήμονας καί διακεκριμένας προσωπικό-τητας, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς καί ἐπί τούς ἠγαπημένους σας τήν χάριν καί τήν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τήν προσοχήν σας!

**Αντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὸν Ἁγιασμόν διὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀκαδημίας Ἐμπορικοῦ
Ναυτικοῦ καὶ ἐπὶ τῇ ἐναρξεί τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους εἰς τὸ
Ναυτικόν Λύκειον Χίου «Τσάκος Ναυτιλιακὴ Παιδεία»
(Χίος, 7 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Χίου κύριε Μᾶρκε, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώ-
στου ταύτης Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἐεράρχαι,

Ἐντιμολογιώτατε Ἄρχων Ἐεαρχε τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης
Ἐκκλησίας Καπετάν Παναγιώτη Τσάκο,

Ἐξοχώτατε κύριε Περιφερειάρχᾳ Βορείου Αἰγαίου,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,
Ἀγαπητοὶ μαθηταὶ καὶ σπουδασταί,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέ πολλήν συγκίνησιν καὶ πνευματικὴν ἀγαλλίασιν ἐτελέσαμεν
τὴν κατασκευτικὴν ἀκολουθίαν διὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀκαδημίας Ἐμπορι-
κοῦ Ναυτικοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους εἰς
τὸ Ναυτικόν Λύκειον Χίου τῆς ἐταιρείας «Τσάκος-Ναυτιλιακὴ Παιδεία»,
τὸ ὅποιον εἰσέρχεται αἰσιῶς εἰς τὸ ἔβδομον ἔτος εὐδοκίμου λειτουργίας
του.

Τὰ δύο αὐτὰ πρωτοποριακὰ ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα φέρουν τὴν
ἰδικὴν σας προσωπικὴν σφραγίδα, Ἐντιμολογιώτατε Ἄρχων, Καπετάν
Παναγιώτη, καὶ εἶναι ἔκφρασις τῆς μέριμνάς σας διὰ τὴν νεότητα καὶ
τῆς ἀγάπης σας πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸ «Θάλαττα, θάλαττα!» τῶν Μυ-
ρριῶν τοῦ Ξενοφῶντος, «ἐκεῖνο τὸ ἀνυπέροβλητο ἑλληνικὸ σύνθημα»,
ὅπως ἀπεκλήθη, εἶναι καὶ τὸ δικό σας ἔμβλημα, ἡ δική σας ταυτότης.
Ἰσχύουν διὰ ἐσᾶς τὰ λόγια τοῦ Ἐλύτη: «Πλοῖο διαρκείας ἢ χώρα μου»
(Μικρὸς Ναυτίλος), μία χώρα εἰς τὴν ὁποίαν ἢ θάλασσα εἶναι «στοιχεῖο
οἰκεῖο, φιλικό, μιά γλῶσσα γαλανή πού διεισδύει καὶ κόβει μέ χίλιους

τρόπους τῆ στεριά, ἕνα δεύτερο ἔδαφος πού, μέ τόν τρόπο του, εἶναι δυνατόν κι αὐτό νά σπαρθεῖ καί ν' ἀποδώσει στόν ἄνθρωπο» (Ανοιχτά Χαρτιά).

Μέ ἐνθουσιασμόν καί ρεαλισμόν, μέ θάρρος καί αὐτοπεποίθησιν, μέ γνώσιν καί μαεστριαν, ἐδημιουργήσατε ἕνα ἀξιοζήλευτον ἐμπορικόν στόλον. Τά πλοῖα σας διασχίζουν τάς θαλάσσας καί τούς ὠκεανούς καί μεταφέρουν, μαζί μέ τά ὑλικά ἀγαθά, τό μήνυμα ἀδελφοσύνης καί εἰρήνης. Ὅντως, ἀγαπητέ Ἀρχων, ἐσεῖς εἶδατε τήν θάλασσαν ὡς μίαν δύναμιν, ἡ ὁποία συνδέει καί ἐνώνει τούς λαούς καί τούς πολιτισμούς.

Καί ἰδού! Χαρίζετε εἰς τήν νέαν γενεάν, διά μέσου τοῦ Κοινοφελοῦς Ἰδρύματος «Μαρία Τσάκος-Διεθνές Κέντρο Ναυτικῆς Ἐρευνας καί Παράδοσης» καί τῆς Ἀστικῆς Μή Κερδοσκοπικῆς Ἐταιρείας «Τσάκος Ναυτιλιακή Παιδεία», χαρίζετε στά νειάτα τό πρῶτον ἰδιωτικόν ἐπαγγελματικόν Λύκειον ναυτικῆς κατευθύνσεως εἰς τήν Ἑλλάδα, μέ ἔδραν τήν Χίον, καί τήν πρώτην Ἀκαδημίαν Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἡ ὁποία ἔλαβε πιστοποίησιν ἐκ τοῦ Ὑφυπουργείου Ναυτιλίας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Σᾶς συγχαίρομεν ὀλοκαρδίως διά τās πρωτοβουλίας σας αὐτάς, διά τῶν ὁποίων τό ὄνομά σας θά γραφῆ μέ χρυσᾶ γράμματα εἰς τās βίβλους τῶν μοχθησάντων διά τήν μόρφωσιν καί τήν παιδείαν τῆς νέας γενεᾶς. Μεταλαμπαδεύετε εἰς τούς φερέλπιδας νέους τήν ἀγάπην καί τόν σεβασμόν πρὸς τήν θάλασσαν καί πρὸς τόν πολιτισμόν τῆς ναυτοσύνης ὡς οὐσιαστικόν στοιχεῖον τῆς ταυτότητός των καί εἰς τήν διακονίαν ἑνός ἀγαθοῦ σκοποῦ.

Οἱ νέοι Πλοίαρχοι καί οἱ Μηχανικοὶ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ θά εἶναι οἱ συνεχισταί τῆς παραδόσεως τῶν ναυτικῶν τῆς Χίου, οἱ ὁποῖοι διεκρίθησαν εἰς τόν τομέα τῆς ναυτιλίας καί κατέστησαν τήν ἐρατεινήν αὐτήν νῆσον παγκοσμίως γνωστήν. Ἡ ἐνασχόλησις μέ τήν θάλασσαν δέν εἶναι διά τούς κατοίκους τῆς Χίου ἀπλῶς ἕνα παραδοσιακόν ἐπάγγελμα, ἀλλά ἄθλημα. Οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας σας θά διαπορευῶνται τās θαλάσσας καί τούς ὠκεανούς, διακονοῦντες τήν οικονομικήν πρόοδον καί τήν ἀλληλεγγύην, ἄριστα κατηρτισμένοι εἰς τά πράγματα τῆς συγχρόνου ναυτιλίας, θεωρητικῶς καί πρακτικῶς, ἀλλά θά εἶναι καί φορεῖς ὑψηλῶν ἀξιών.

Οἱ Ἀρχαῖοι πρόγονοί μας ὥριζαν τήν παιδείαν ὡς «περιαγωγὴν» τῆς ψυχῆς πρὸς τό ἀγαθόν (Πλάτωνος, Πολιτεία 518d). Ἡ παιδεία ἀναφέρεται ὄχι εἰς αὐτό πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά εἰς ὅτι ὀφείλει νά εἶναι, εἰς τήν κατεύθυνσιν, τό περιεχόμενον καί τόν σκοπὸν τῆς εὐθύνης του.

Δέν διδασκόμεθα μόνον νά ἐπιτυγχάνωμεν ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν, ἀλλά νά ἐπιθυμοῦμε «αὐτό πού πρέπει», τό δέον καί τό ἀγαθόν.

Καί εἰς τόν χῶρον τῆς ναυτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἰσχύει ἡ βασική ἀρχή ὅτι ἡ παιδεία ὀφείλει νά μεταδίδῃ, ὁμοῦ μετά τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως καί τῶν τεχνολογικῶν ἐφαρμογῶν τῆς, πνευματικῆς ἀξίας καί ἀνθρωπιστικά ἰδεώδη. Στρεφόμενοι τώρα πρὸς ἐσᾶς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς νέας γενεᾶς, μαθητᾶς καί σπουδαστᾶς, ἐπιθυμοῦμεν νά τονίσωμεν τὰ ἑξῆς: Προβάλλεται εἰς ἐσᾶς σήμερα ὡς τρόπος ζωῆς ἡ «αὐτοπραγματώσις»! Ἡμεῖς λέγομεν πρὸς τοὺς νέους καί τὰς νέας μας: Μὴ πέφτετε εἰς τὴν παγίδα τῆς αὐτοπραγματώσεως! Εἴμασταν ὡς μαθητῆς καί ὡς φοιτητῆς εἰς τὰ θρανία 20 ὀλόκληρα χρόνια. Οὐδέποτε εἰς τὴν μαθητικὴν μας ζωὴν, κάποιος ἐκ τῶν διδασκάλων μας μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι ὁ ἑαυτός μας. Μᾶς ὠμιλοῦσαν περὶ προσφορᾶς, μᾶς ἔστρεφον πρὸς τὰ οὐσιώδη τοῦ βίου, πρὸς τὴν ὀρθὴν ἱεράρχησιν τῶν ἐπιθυμιῶν μας. Μέχρι σήμερα αἰσθανόμεθα πηγαίαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς διδασκάλους μας, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀπεκάλυψαν τό ἀληθινὸ νόημα τῆς μαθητείας, τοῦ νά εἴμεθα «μαθηταί» εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μας. Ὁ ἀθθεντικός διδάσκαλος παραμένει καί εἰς τὴν ἐποχὴν μας τό μέγιστον κεφάλαιον τῆς παιδείας.

Εἰς τὰς ἐγγενεῖς δυσκολίας τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου ἔρχονται σήμερον νά προστεθοῦν νέαι ἱστορικαί καί περιστασιακαί δυσκολίαι. Ὁ ἱλιγγιώδης ρυθμὸς τῶν ἀλλαγῶν, ἡ ἐντυπωσιακὴ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, ἡ τεχνητὴ νοημοσύνη, ἡ μεταξίωσις τῶν ἀξιῶν, δημιουργοῦν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν πρωτόγνωρα προβλήματα. Ἡ ποιότης τῶν ὁραμάτων μιᾶς κοινωνίας κρίνεται ἀπὸ τό πῶς αὐτὴ ἀξιολογεῖ καί ὀργανώνει τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νέας γενεᾶς, ἀπὸ τό πῶς βλέπει τὸν ρόλον τοῦ διδασκάλου καί τοῦ μαθητοῦ καί τοὺς σκοποὺς τῆς παιδείας. Δέν λύεται ὡς διὰ μαγείας τό πρόβλημα τῆς παιδείας μέ τὴν κυριαρχίαν τῶν νέων τεχνολογιῶν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, οὔτε μέ τὴν ὀργανώσιν τῆς ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῇ βάσει οἰκονομικῶν κριτηρίων.

Ἐντιμολογιώτατε Ἀρχων, ἐκλεκτοί παρόντες,

Συμμετέχομεν εἰς τὴν χαρὰν σας διὰ τὴν λειτουργίαν δύο Ἰδρυμάτων ναυτικῆς παιδείας, μέ στόχον τὴν ἀριστείαν εἰς τόν χῶρον τῆς ναυτιλίας καί τὴν συνέχισιν, μέ σύγχρονον πνεῦμα, μιᾶς μεγάλης παραδόσεως εἰς τὴν Χίον, τὴν ὁποίαν ἐξόχως ἐκπροσωπεῖτε ἐσεῖς, φίλτατε Καπετάν Παναγιώτη. Θά προσευχώμεθα, ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καί ὁ Ἅγιος Νικόλαος νά προστατεύουν τοὺς νέους ναυτιλλομένους, τοὺς

μελλοντικούς ἀξιούς ἀποφοίτους τῆς Ἀκαδημίας σας, καί νά τούς χαρίζουν ἤρεμον θάλασσαν. Νά εἶναι καλοτάξιδα τά πλοῖα σας, αὐτοί οἱ γίγαντες τῶν μεταφορῶν, βασικός παράγων τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας.

Σᾶς συγχαίρομεν, ἀγαπητέ Ἄρχων, δι' ὅλα αὐτά καί σᾶς εὐχαριστοῦμεν πάλιν καί πολλάκις δι' ὅσα γενναιοφόνως προσφέρετε ὡς συμπαραστάτης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς τό πολυδιάστατον ἔργον της, διά μέσου τοῦ Ἰδρύματος Ὑποστηρίξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἀδελφότητος Ὁφκικιαλίων «Παναγία ἡ Παμμακάριστος» καί προσφάτως, ὡς μέγας χορηγός τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου τό ὁποῖον πραγματοποιεῖται τέλη τοῦ τρέχοντος Σεπτεμβρίου ἐν Αθήναις. Ἀνεξίτηλος θά παραμείνῃ ἡ σφραγίς σας εἰς τήν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου εἰς τόν, ἰδικῆ σας φιλογενεῖ δαπάνη, ἀνακαινισθέντα Ἱερὸν Ναόν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Πικριδίου, τήν ὁποίαν Ἁγίαν ὑμεῖς μεγάλως τιμᾶτε καί εὐλαβεῖσθε.

Περαίνοντες τόν λόγον, σᾶς ἐκφράζομεν θερμᾶς εὐχαριστίας, Ἐντιμολογιώτατε, διά τήν ἐγκάρδιον καί τιμητικὴν ὑποδοχὴν τῆς ἡμῶν Μετριότητος καί τῆς τιμίας Συνοδείας μας, καθὼς καί διά τήν ὠραίαν προσφώνησίν σας. Δεόμεθα τοῦ Μεγάλου Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νά χαρίξῃ εἰς ὑμᾶς, εἰς τόν Ἐντιμώτατον κατὰ σάρκα υἱόν σας Νικόλαον καί εἰς τήν οἰκογένειαν αὐτοῦ καί εἰς πάντας τούς προθύμους συνεργάτας σας, ὑγίαν ἀκλόνητον καί πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν, νά ἀναπαύῃ τὰς ψυχὰς τῆς μακαριστῆς συζύγου σας Εἰρήνης καί τῆς ἀώρως ἐκλιπούσης θυγατρὸς σας Μαρίας ἐν Χώρα Ζώντων, νά σκέπη δέ καί νά εὐλογῇ τούς ἀγαπητούς μαθητάς τοῦ Ναυτικοῦ Λυκείου Χίου, τούς φερέλπιδας σπουδαστάς τῆς νεοτεύκτου Ἀκαδημίας Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ καί τούς καθηγητάς των καί νά τούς χαρίσῃ εὐλογημένο καί καρποφόρο τό ἐγκαινιολύζομενον νέον σχολικόν ἔτος. Καί μέ αὐτόν τόν πατρικόν καί Πατριαρχικόν χαιρετισμόν μας, ἐπικαλούμεθα ἐπί πάντας ὑμᾶς τήν χάριν καί τό ἔλεος τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ τῶν πατέρων μας.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε διά τήν προσοχὴν σας!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμήσεως τῆς
Θεοτόκου Καλλιμασιᾶς
(Κυριακή, 8 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατε καὶ προσφιλέστατε Μητροπολίτα Χίου κ. Μᾶρκε,
Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,
Τιμιώτατοι Ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,
Εὐλαβέστατοι κληρικοί,
Ἐξοχώτατοι καὶ Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μπορεῖ νά τελειώσε ὁ Αὐγουστος, τόν ὅποιον, σχεδόν ὀλόκληρο, ἔχει ἀφιερώσει ἡ Ἐκκλησία μας στήν Παναγία, στήν ἔξαρσι τῆς σημασίας καί τῆς ἰδιαίτερας θέσεώς της στό σχέδιο τῆς Θεῆς Οἰκονομίας. Ὅμως, καί μέ τὴν ἔναρξι τοῦ Σεπτεμβρίου, ἤδη κατά τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, μαζί μέ τὴν ἑορτὴ τῆς Ἰνδίκτου τιμοῦμε, ἰδιαίτερος στό Φανάρι, καί τὴν σύναξιν τῆς ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατατεθειμένης εἰκόνας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς «Παμμακαρίστου».

Καί ἐφέτος, λοιπόν, εἰσήλθαμε ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Παμμακαρίστου, ἐπομένως ὑπὸ αἰσίους οἰωνούς καί μέ χρηστάς ἐλπίδας, εἰς τὸ νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, τὸ ὅποιον ἡ μεγαλοδωρία τοῦ Βασιλέως τῶν αἰώνων προσθέτει εἰς τὰ παρελθόντα ἔτη μας. Τὴν προηγουμένην Κυριακὴν προσκυνήσαμε εἰς Φανάριον τὴν σεπτὴ ψηφιδωτὴ εἰκόνα τῆς Παμμακαρίστου ἐν συγχοροστασίᾳ μετὰ τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, ἡ ὁποία συνῆλθεν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς ἡμετέρας Μετροπότητος ἐπὶ τριήμερον εἰς τὴν Ἰ΄ αὐτῆς τακτικὴν ἀνά τριετίαν Σύναξιν, ἐπικαλούμενοι τὴν χάριν τῆς Παμμακαρίστου ἐπὶ πάντα τὰ ἀνά τὴν οἰκουμένην πνευματικά τέκνα μας, ὥστε τὰ ἔργα καί οἱ ἡμέρες αὐτῶν νά εἶναι εὐλογημένα παρὰ Κυρίου.

Μία ἐβδομάδα ἀργότερα, ἐδῶ εἰς τὸν περικαλλῆ ναὸ τῆς Κοιμήσεως

τῆς Θεοτόκου Καλλιμασιᾶς, τιμοῦμε καί πάλιν τήν Παναγία μας, ἐπί τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τοῦ Γενεθλίου τῆς, συμφάλλοντες, ἐν εὐχαριστιακῇ συνάξει, «προθύμως τήν ᾠδήν», Μεγαλυνάρια καί Εὐχαριστήρια, γιά τίς πολλές εὐεργεσίες τῆς Δέσποινας τοῦ κόσμου. Διότι καί Ἐκείνη δέν παύει ποτέ νά μᾶς προστατεύη, πρεσβεύουσα ἀδιαλείπτως ὑπέρ ἡμῶν.

Ἔχει πολλές ιδιότητες καί γι' αὐτό καί πολλά ὀνόματα ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος. Ἐμεῖς ἐπιθυμοῦμε νά ὑπογραμμίσουμε σήμερα τήν ιδιότητά της ὡς συμβόλου ἐνότητος. Καί πράγματι εἶναι, διότι ἐγέννησε τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἐπί τῆς γῆς διά τήν σωτηρίαν ὀλοκλήρου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως.

Ἡ Κυρία Θεοτόκος εἶναι ἡ κοινή Μητέρα, ἡ ὁποία ἐνώνει ἀρρήκτως τά τέκνα τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Πανορθοδόξων. Εἰς ὅλους τούς Ὁρθοδόξους ναούς ἀνά τήν ὑφήλιον, τό εἰκόνισμα τῆς Βρεφοκρατούσης Θεομήτορος κατέχει ἀπαραιτήτως τήν πρώτην θέσιν εἰς τό ἀριστερόν μέρος τοῦ εἰκονοστασίου. Καί οὐδεὶς εἶναι ἱκανός νά ἐκθρονίση τήν Παναγίαν ἀπό τούς ναούς καί ἀπό τίς καρδιές τῶν Ὁρθοδόξων.

Ἐπειτα, τήν Παναγία θεωροῦμε ὡς Μητέρα καί Προστάτιδα ὄλων τῶν ἀνά τόν κόσμο πολυαρίθμων τέκνων τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καί εἰς Αὐτήν ἀναθέτουμε τήν μεσιτείαν ὑπέρ τῆς προσόδου καί κατά Χριστόν ἀυξήσεως καί προκοπῆς αὐτῶν. Ὑπερηφανευόμεθα πατρικῶς ὡς ἂν διαπιστοῦμεν τήν εὐλάβειαν τῶν ἀπανταχοῦ τέκνων τῆς Μητρός Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τήν Κεχαριτωμένην, εὐλάβειαν τήν ὁποίαν ἐνεφύσησε καί ἐνέπνευσεν εἰς αὐτά ἀπό τῆς παιδικῆς τῶν ἡλικίας ἡ ἀτίμητη Ρωμῆά μάνα. Αὐτό εἶναι τό μεγαλεῖο τῶν θρησκευτικῶν καί οἰκογενειακῶν πατρογονικῶν μας παραδόσεων, ἀλλά καί τῆς φυλῆς μας, ἡ ὁποία γνωρίζει νά τηρῇ καί νά μεταδίδη ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν τίς πάντοτε ζωντανές αὐτές παραδόσεις.

Χαιρόμεθα δέ πού κατά τήν τριήμερον ἐνταῦθα παραμονήν μας βλέπουμε ἰδίως ὄμμασι τήν ὄλως ἰδιαίτεραν θέσιν τήν ὁποίαν κατέχει ἡ Παναγία καί εἰς τήν ζωὴν τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Χίου. Παναγία Τουρλωτή, Σικελιά, Παντονιά, Ἀγγιναριώτισσα, Ἁγιογαλούσαινα, Λατομίτισσα, Φάρκαινα, Λέτσαινα, Νεαμονίτισσα. Παναγία ἡ Μούτσαινα στόν Βροντάδο, ἡ Μουκατέμισσα, ἡ Κεραμαριώτισσα τῶν Θυμανῶν, ἡ Ἐρεικανή στούς Ὀλύμπους, ἡ Ὑπακοή στούς Βαβύλους, ἡ Πέτραίνα στό Βερβεράτο, ἡ Ἐρθεϊ-ανή, ἡ Στατηγούσαινα, ἡ Λαβρίνα, ἡ Βεσταρχούσαινα στόν Δαφνώνα, ἡ Αὐλωνίτισσα, ἡ Ρουχουνιώτισσα, ἡ Φτωχή Παναγία στόν Καταρράκτη, ἡ Πλουμαριώτισσα καί ἡ Κλαδομύτα στά

Μεστά, ἡ Παγούσαινα στήν Παρπαριά, ἡ Μαρινιώτισσα στήν Πιραμά, ἡ Περασιά στή Λαγκαδά, ἡ Γλυκιά, ἡ Χαβιάραινα, ἡ Στρατήδαινα, ἡ Ἁγιοδεκτινή, ἡ Κοκοροβιλιά στόν Κάμπο, ἡ Πλακιδιώτισσα ἐδῶ στήν Καλλιμασιά καί τόσα ἄλλα ὀνόματά της μαρτυροῦν περί τῆς ἐκτάσεως, τῆς τιμῆς καί τῆς εὐλαβείας τῶν Χιωτῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἡ ὁποία σᾶς ἐνώνει εἰς μίαν οἰκογένειαν καί ἀναδεικνύεται εἰς ὅλας τὰς δυσκόλους στιγμάς τοῦ βίου σας ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγός.

Εὐρισκόμενοι δέ εἰς Καλλιμασιάν, ἐνθυμούμεθα συναφῶς τοὺς στίχους ἐνός ποιήματος τοῦ βραβευθέντος ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀειμνήστου διδασκάλου καί ἱεροψάλτου Γεωργίου Κρόκου, ὁ ὁποῖος ἔγραφε «Στίς Παναγιές τῆς Χίου καί τῆς ψυχῆς μου»: «Μαρία κοσμογάπητη καί σεισμοσυκρατούσα,/ Μαρία πονογιάτρισσα, πού ζησε ὡς εἶπες, ζοῦσα,/ αἰθέρια τῶν βουνοκορφῶν, τῶν ἀστεριῶν ὑφάντρα, ἀπ' ἄγουρο τόν ἄνθρωπο πού τόν ὑψώνεις ἄντρα,/ – μικρός ἐγώ – τῆ χάρη σου παρακαλῶ Παρθένα,/ τοὺς Χιωτες ὅταν βοηθᾶς, νά μὴν ξεχνᾶς κι ἐμένα»!

Ἐπὶ τῆ σημερινῇ ἐπισκέψει μας ἐνταῦθα, εἰς τόν γενέθλιον τόπον τῶν αἰοιδίμων Προκατόχων ἡμῶν Ἰωακείμ Β' καί Δ', ἀνέρχονται αὐθορμήτως εἰς τὰ χεῖλη μας καί οἱ λόγοι τοῦ μεγάλου τραγικοῦ ποιητοῦ Εὐριπίδου, «οὐδέν πατρῶας χθονός ἀνδρὶ φίλτερον», δηλαδή τίποτε δέν ὑπάρχει διὰ τόν ἄνθρωπον περισσότερο ἀγαπητόν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν πατέρων του! Πράγματι, δέν ὑπάρχει προσφιλέστερον τμήμα τῆς γῆς δι' ἓνα ἄνθρωπον ἀπὸ ἐκεῖνο εἰς τό ὁποῖον εἶδε τό φῶς τῆς ἡμέρας. Τοῦτο συμπεραίνομεν καί ἀπὸ τὰ διακατέχοντα ἡμᾶς συναισθήματα χαρᾶς καί συγκινήσεως ὡσάκις ἐπισκεπτόμεθα τὴν γενέτειράν μας, ἐπίσης Αἰγαιο-πελαγίτικῃν, Ἰμβρον, ὅπως πρὸ δύο ἐβδομάδων, καί τό χωρίον μας τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ὅπου ἐγεννήθημεν, διήλθομεν τοὺς παιδικούς ἡμῶν χρόνους καί ἐδιδάχθημεν τὰ πρῶτα γράμματα.

Τὴν αὐτὴν ἀγάπην εἶμεθα βέβαιοι ὅτι εἶχον διὰ τὴν Καλλιμασιάν καί οἱ συντοπίται σας Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι Ἰωακείμ Β' (Κοκκῶδης), ὁ ἀπὸ Δρυϊνουπόλεως, Ἰωαννίνων καί Κυζίκου, καί Ἰωακείμ Δ' (Κρουσουλῶδης), ὁ ἀπὸ Λαρίσης καί Δέρκων, τό γένος Κοκκῶδη, ἀνεψιός, ἐξ ἀδελφῆς, τοῦ Ἰωακείμ Β', πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποῖου ἔλαβε τό ὄνομα Ἰωακείμ κατὰ τὴν εἰς διάκονον χειροτονίαν του. Περί τῆς προσωπικότητος καί τοῦ ἔργου τῶν δύο αὐτῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν συνέγραψεν εἰδικὴ μελέτη, ὡς φοιτητῆς εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, ὁ συμπατριώτης σας Καλλιμασιώτης καί ὁμογάλακτος Χαλκίτης ἀδελφός

μας, συγγενής τοῦ Ἰωακείμ Δ', Νικόλαος Κρουσουλούδης.

Μελετῶντες τόν βίον των, ὑπογραμμίζομεν ὅτι ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης των πρός τήν ἰδιαιτέραν πατρίδα των ἦταν ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ἰωακείμ Β' νά ἀνεγείρῃ παρθεναγωγεῖον ἐνταῦθα, ἀντίστοιχον ἐκείνου τό ὁποῖον ἐκτίσεν ἐπί των δύο οἰκοπέδων του ἐν Μουχλίῳ, ὅπου καί ἡ ἰδιωτική κατοικία αὐτοῦ, εἰς τήν εὐρυτέραν περιοχὴν τοῦ Φαναρίου. Τήν ἐπιθυμίαν αὐτήν ὑλοποίησεν ὁ ἀνεψιός του Ἰωακείμ Δ', ὡς Μητροπολίτης Δέρκων, καταθέσας ἀπό μέρους τοῦ προσφάτως τότε ἐκλιπόντος θεοῦ του τόν θεμέλιον λίθον τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου εἰς Καλλιμασιάν τήν 10ην Ἀπρι-λίου 1880.

Πρόξενος ἰδιαιτέρας συγκινήσεως ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς προσωπικῶς καί ἡ ἀναφορά εἰς τόν βίον τοῦ Ἰωακείμ Β' περὶ τῆς ψαλτικῆς διακονίας του ὡς νέου κανονάρχου εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων, εἰς τήν ὁδόν Μαστιχοπωλῶν ἐν Γαλατᾶ, ναόν ὁ ὁποῖος ἀνήκεν εἰς τήν Χιακὴν παροικίαν τῆς Πόλεως. Εἰς αὐτόν τόν ναόν ὑπηρετήσαμεν καί ἡμεῖς ὡς νέος διάκονος. Δυστυχῶς, σήμερον, παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου, ὁ ναός εἶναι κατελημμένος καί ἡ ἐμφάνισις του ἀποκαρδιωτική. Δεόμεθα τοῦ Ὑψίστου, ὁ ναός σύντομα νά ἐπιστραφῇ εἰς τήν Ρωμαϊκὴν Κοινότητα, εἰς τήν ὁποῖαν νομίμως ἀνήκει, καί εἰς τήν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐτέρα ἔνδειξις, ἐν προκειμένῳ τοῦ δεσμοῦ τοῦ Ἰωακείμ Δ' μέ τήν γενέτειράν του ἦταν ἡ ἀπόφασίς του, ἀμέσως μετὰ τήν παραίτησίν του ἀπὸ τόν Πατριαρχικόν Θρόνον, λόγῳ σοβαρᾶς ἀσθενείας, νά ἐπιστρέψῃ εἰς Χίον, ὅπου καί ἀπεβίωσεν ἐντὸς δύο μηνῶν μετὰ τήν ἐδῶ ἄφιξίν του εἰς ἡλικίαν μόλις 50 ἐτῶν, ἐτάφη δέ ὀπισθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ἐνοριακοῦ παρεκκλησίου τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Καλλιμασιᾶς, εἰς τό ὁποῖον θά μεταβῶμεν ἐντὸς ὀλίγου, διὰ τρίτην φορὰν κατὰ τήν διάρκειαν τῆς ταπεινῆς Πατριαρχείας μας, προκειμένου νά τελέσουμε πρό τοῦ τάφου του τό καθιερωμένον κατ' ἔτος τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καί τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰωακείμ Β'.

Παρὰ τό νεαρόν τῆς ἡλικίας του, ὁ Ἰωακείμ ὁ Δ' ἐξελέγη Οἰκουμενικός Πατριάρχης ὡς ἕνας ἐκ των τότε ἐπιφανεστέρων Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου. Εἶχε θητεύσει εἰς τό Γραφεῖον τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ἀρχικῶς ὡς Ὑπογραμματεὺς καί ἀργότερον ὡς Ἀρχιγραμματεὺς αὐτῆς. Ὡς Ἀρχιερεὺς διετέλεσε Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, καθὼς καί τοῦ Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ὑπῆρξε δέ ὁ πρῶτος τῶν ἐκ τῆς Θεολογι-

κῆς Σχολῆς ἀποφοίτων Οἰκουμενικός Πατριάρχης.

Πρωτοφανές διά τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς ἦταν τό γεγονός ὅτι διά τήν Πατριαρχικήν ἐκλογήν του ἔλαβε τās συγχαρητηρίους εὐχάς καί αὐτοῦ τοῦ Πάπα Ῥώμης Λέοντος ΙΓ', τόν ὁποῖον εἶχεν ἐπισκεφθῆ ὄταν ὡς Μητροπολίτης Δέρκων μετέβη εἰς Ἰταλίαν διά θεραπείαν.

Ἐκ τῆς συντόμου Πατριαρχείας του, διαρκείας μόλις δύο ἐτῶν (Οκτώβριος 1884 – Νοέμβριος 1886), ξεχωρίζει ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἄλλοτε χαλαρῶν σχέσεων μετά τῶν Ἐκκλησιῶν Σερβίας καί Ρουμανίας, εἰς τήν ὁποίαν καί ἐχορηγήθη αὐτοκέφαλον καθεστῶς ὑπό τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τό ἔτος 1885. Τήν 140ήν ἐπέτειον τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, μαζί μέ τήν ἑκατονταετίαν ἀπό τῆς ἀποδόσεως Πατριαρχικῆς ἀξίας εἰς τήν Ἐκκλησίαν Ρουμανίας, θά τιμήσωμεν κατά τό προσεχές ἔτος, μεταβαίνοντες αὐτοπροσώπως εἰς Βουκουρέστιον, κατόπιν ἀδελφικῆς προσκλήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Δανιήλ.

Ἄπαντες συνηγοροῦν ὅτι τὰ χαρίσματα τῆς βαθυνοίας καί τῆς συνέσεως, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτήριζαν τόν Ἰωακείμ Β', ἐκληρονομήθησαν ἐκ τοῦ θείου του Ἰωακείμ Β', τοῦ πολυπείρου, ὄξυδεοκούς καί ἔλλογίμου Πρωθιεράρχου καί ἑνός ἐκ τῶν ἱκανωτέρων τελευταίων ἐκπροσώπων τοῦ Γεροντικοῦ συστήματος διοικήσεως, τοῦ πρώτου Πατριάρχου ἐκλεγέντος συμφώνως πρὸς τούς Γενικούς Κανονισμούς. Ὁ Ἰωακείμ Β' ἐπατριάρχευσε δὶς (Οκτώβριος 1860 – Ἰούλιος 1863 καί Νοέμβριος 1873 – Αὐγούστος 1878). Κατά τήν διάρκειαν τῆς πρώτης Πατριαρχείας του συνεκλήθη, τόν Φεβρουάριον τοῦ 1861, Μεγάλη Σύνοδος, ἡ ὁποία, πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ἔλαβεν ἀποφάσεις πού ἀνεγνώριζαν εὐρύτατα ἐκκλησιαστικά προνόμια εἰς τούς Βουλγάρους, ἀλλά δέν ἐγένοντο δεκταί ὑπ' αὐτῶν. Κατά δέ τήν δευτέραν αὐτοῦ Πατριαρχείαν, ἡσχολήθη περαιτέρω μέ τās διορθόδοξους καί τās διαχριστιανικὰς σχέσεις, καί ἐιδικώτερον μέ τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥωσσίας, καθὼς καί μέ τήν Ῥωμαιοκαθολικὴν, Ἀρμενικὴν καί Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, ἐνῶ ἐπεκύρωσε καί τήν ἐκλογήν τοῦ Μακαρίου ὑπό τῆς Ῥωσικῆς πλειοψηφίας ἐντὸς τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Ἱ. Μονῆς Παντελεήμονος ὡς ἡγουμένου αὐτῆς.

Εἴη ἡ μνήμη Ἰωακείμ Β' καί Δ' αἰωνία καί ἄληστος, ὁμοῦ μετά τῆς μνήμης τοῦ ἀμέσου προκατόχου μας, Πατριάρχου Δημητρίου, τοῦ ὑποδείγματος σεμνότητος, ἀγάπης καί ἀνεξικακίας, τοῦ συμβόλου ταπεινώσεως, πραότητος, καί ἀπλότητος, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη σάν σήμερα,

έορτή τοῦ γενεσίου τῆς Θεοτόκου.

Ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς ἐπισήμου ἐπισκέ-ψεώς μας εἰς Χίον εὐχαριστοῦμεν ὀλοκαρδίως τόν Ἰερώτατον Ποιμενάρχην τῆς Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας ἅγιον Χίου κ. Μᾶρκον διὰ τὴν τιμητικὴν πρόσκλησιν, διὰ τὴν Αβραμιαίαν φιλοξενίαν πού ἐπεφύλαξεν εἰς ἡμᾶς καί τὴν τιμίαν συνοδείαν μας, καθὼς καί δι' ὅσα ἀγαθὰ προσεῖπεν ἡμῖν ἐπὶ καλωσορισμῶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς κανονικῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς ὡς Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὑμᾶς, ἅγιε ἀδελφέ! Συγχαίρομεν ὑμῖν πατρικῶς, ἀγαπητοὶ Καλλιμασιῶτες, διὰ τόν ἄξιον καί στοργικόν ποιμενάρχην σας καί σᾶς προτρέπουμε νά εὐρίσκεσθε πάντοτε ἀφωσιωμένοι στό πλευρό του, πρὸς συνέχισιν ἀπό κοινοῦ τοῦ μακροῦ βίου τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς.

Ἡ προσευχομένη καρδιά μας εὐρίσκεται πλησίον τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς εὐσεβῶν τέκνων τῆς Μητρός Ἐκκλησίας. Διό καί κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπικοινωνίαν μας ἐπιδαψιλεύομεν ὀλόθερμον τὴν πατρικὴν καί Πατριαρχικὴν εὐλογίαν μας ἐπὶ πάντας ὑμᾶς καί τοὺς οικείους σας. Εὐχόμεθα δέ εἰς ὅλους εὐλογημένον νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος καί δι' αὐτοῦ καλὴν εἴσοδον εἰς τὴν περίοδον τῆς ἐντατικῆς καί πάλιν ἐργασίας μετὰ τὴν ἀνάπαυλαν τῶν θερινῶν διακοπῶν, οἱ ὅποιες μέ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ κύλησαν ὀμαλῶς, χάρις ἐν πολλοῖς καί εἰς τὴν ἑλληνοτουρκικὴν προσέγγισιν, ἣ ὅποια, ὀμολογουμένως, ἀπέ-δωσε καρπούς. Προσευχόμεθα ἐνθέρμως νά συνεχίσουμε νά βλέπουμε εἰκόνες, ὅπως αὐτές τοῦ ἐφετεινοῦ καλοκαιριοῦ, μέ τοὺς ἐκ Τουρκίας ἐπισκέπτες, εἰς τὴν Χίον καί τὰ ἄλλα νησιά, καί τοὺς πολλοὺς ἐξ Ἑλλάδος, εἰς τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων καί εἰς ἄλλας ἱστορικὰς περιοχὰς τῆς γείτονος χώρας. Σᾶς συγχαίρομεν ὀλοκαρδίως, ἀγαπητοὶ Χιῶτες, ἐπειδὴ δίδετε ἕξοχον παράδειγμα ἀληθοῦς φιλοξενίας, διδάσκοντας ὅλους μας ὅτι οἱ θάλασσες δέν μᾶς χωρίζουν, ἀλλὰ μᾶς ἐνώνουν!

Σᾶς εὐχαριστοῦμε καί πάλιν καί πολλάκις, ἀγαπητέ ἐν Χριστῶ ἀδελφέ, ἅγιε Χίου.

Ἐτη πολλά καί εὐλογημένα, τέκνα προσφιλέστατα!

Εὐχόμεθα ἡ Παναγία ἡ Πλακιδιώτισσα νά ἐπακούσῃ ὅλες τίς προσευχάς καί τὰ αἰτήματά σας καί νά σᾶς χαρίζῃ πάντοτε πᾶσαν εὐλογίαν. Ἀμήν!

**Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότῃτος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν χοροστασίαν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Νικολάου
Τόπκαπου
(13 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Σηλυβρίας κύριε Μάξιμε, Ἀρχιερατικῶς
Προϊστάμενε τῆς Περιφέρειᾶς Ὑψωμαθειῶν,

Εὐλαβέστατοι κληρικοί,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες,

Λαέ τοῦ Θεοῦ ἠγαπημένε,

Εὐχαρίστως συνεχίζοντες παλαιάν παράδοσιν ἤλθαμε καί ἀπόψε
ἐδῶ προσκυνητές τοῦ ἀπό κτίσεως κόσμου χρονολογουμένου «Ξύλου
τῆς Ζωῆς», τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, καί τοῦ μεταξύ πολλῶν
ἐκατομμυρίων πιστοῦ ὁπαδοῦ αὐτοῦ Ἁγίου Νικολάου, Ἐπισκόπου Μύ-
ρων τῆς Λυκίας τοῦ Θαυματοργοῦ, ἐπ' ὄνοματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται ὁ
ἱερός αὐτός Ναός τῆς εὐσεβείας τῶν πατέρων μας. Λέγομεν δέ ὅτι ἀπό
κτίσεως κόσμου χρονολογεῖται ὁ Ζωηφόρος Σταυρός, διότι μελετώντες
τάς Γραφάς, εἰς τό βιβλίον τῆς Γενέσεως ἀναγινώσκουμε περὶ τοῦ Ξύ-
λου τῆς Ζωῆς, τό ὅποιον προτυπεῖ τόν Τίμιον Σταυρόν καί προαναγγέ-
λει ἀπό τότε, δηλαδή ἀπό τῆς ἐξώσεως τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὔας ἐκ τοῦ
Παραδείσου τῆς τρυφῆς, τό μυστήριον τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἀνθρω-
πότητος, τό ἀποκορυφωθέν διά τῆς θυσίας, ἐπί τοῦ ξύλου, τοῦ Υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου καί τοῦ Θεοῦ.

Αὐτό τό μυστήριον τῆς χαρμολύπης τοῦ Σταυροῦ ὑμνοῦμεν ἀπόψε
ἐν ἔσπερινοῖς ὕμνοις καί λογικαῖς λατρείαις, δηλαδή τό μυστήριον τῆς
λύπης διά τὴν σταύρωσιν καί τὴν ἀτίμωσιν τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ, ἀλλά
ταῦτοχρόνως καί τό μυστήριον τῆς χαρᾶς, διότι ἄνευ τοῦ σταυρικοῦ θα-
νάτου τοῦ Κυρίου μας δέν θά ὑπῆρχεν ἡ Ἀνάστασις Αὐτοῦ καί μαζί Του
καί τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου.

Πολλοί κουρασμένοι ὁδοιπόροι τῆς ζωῆς εἰσέρχονται στούς ὀλοφώ-
τεινους Ναούς μας, ὅπου ἀκριβῶς ὑπάρχει ἡ γαλήνη, τό φῶς, ἡ Ἀνάστα-
σις. Ἐκεῖ μέσα, οἱ εὐδιαστοί βασιλικοί μᾶς θυμίζουν τὴν εὐωδία τοῦ

χαμένου παραδείσου. Τό θυμίαμα μᾶς φέρνει κοντά στους ἀγγέλους. Καί ἡ ἐξαίσιος ὕμνος τῆς ἐορτῆς μᾶς παρουσιάζει τόν Τίμιο Σταυρό ὡς τήν ἐλπίδα τῶν Χριστιανῶν, ὁδηγό τῶν πεπλανημένων, λιμένα τῶν χειμαζομένων, νίκος ἐν πολέμοις, ἀσφάλειαν τῆς οἰκουμένης, ἰατρόν τῶν νοσοῦντων, ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Καί μᾶς διδάσκει περαιτέρω ἡ μεγάλη αὐτή ἐορτή τῆς πίστεώς μας ὅτι ὁ Σταυρός δέν εἶναι τό τέλος, ἀλλά ὁ προθάλαμος τῆς Ἀναστάσεως.

Ἡ ζωή μας εἶναι πάντοτε γεμάτη ἀπό παντοειδεῖς σταυρούς. Τούς σταυρούς αὐτούς, ἐν ἀναφορᾷ πάντοτε πρὸς τόν Μοναδικόν Σταυρόν τοῦ Σωτῆρος καί Λυτρωτοῦ μας, ἐπί τῶν ὤμων φέροντες, δέν πτοούμεθα ἀπό τήν ἀκαταστασία τῶν καιρῶν καί τῶν χρόνων, διότι γνωρίζομεν καλῶς ὅτι «τά πάντα καί ἐν πᾶσι Χριστός»!

Πρέπει νά ἐνθυμούμεθα πάντοτε ὅτι ὁ Σταυρός εἶναι ἕνα αἰώνιο καί ἀκατάλυτο σύμβολο θυσίας καί προσφορᾶς. Ἰδιαιτέρως σήμερα, στήν ἐποχή τῆς ἀποϊεροποιήσεως, ἀκόμη καί τῆς προσβολῆς, τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων ἐν ὀνόματι μιᾶς κακῶς νοουμένης ἐλευθερίας, ἡ ὁποία εἶναι στήν πραγματικότητα κατάχρησις τῆς ἐλευθερίας, ὅπως ἀπέδειξε καί ἡ πρόσφατη ἀποτροπαιη πρᾶξις πολλαπλοῦ πυροβολισμοῦ ἀντιγράφου γνωστῆς εἰκόνας τοῦ ἰταλοῦ ζωγράφου Tommaso del Mazza μέ τήν Παναγία Βρεφοκρατοῦσα, τό ὁποῖον χρησιμοποίησε ὡς σημεῖον σκοποβολῆς, χάριν, φεῦ, «ἐκτονώσεως», ἄπαγε τῆς βλασφημίας, μία δημοτική σύμβουλος τῆς πόλεως τῆς Ζυρίχης. Ἐπιλαμβανόμεθα τῆς εὐκαιρίας γιά νά καταδικάσουμε ἐντόνως καί ἀπεριφράστως ὡς Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον τήν δυσσεβέστατη αὐτή πράξι, ἡ ὁποία ὄχι μόνον προσβάλλει βαθύτατα τήν πίστιν ἑκατομμυρίων Χριστιανῶν εἰς ὄλον τόν κόσμον, ἀλλά προκαλεῖ καί βαρύτερο πλήγμα στόν σύγχρονο εὐρωπαϊκό πολιτισμό. Δέν πρόκειται περί μορφῆς ἐλευθερίας ἐκφράσεως, ἀλλά περί ἀπρο-καλύπτου πρᾶξεως ἱεροσυλίας καί βανδαλισμοῦ. Συγχαίρομεν δε ὀλοκαρδίως τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἑλβετίας, θεόσωστον Ἐπαρχίαν τοῦ καθ' ἡμᾶς Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καί τόν ἄξιον Ποιμενάρχη τῆς Ἱερώτατον ἀδελφόν κ. Μάξιμον, διά τήν μεμετρημένην καταδικαστικὴν ἀνακοίνωσιν πού ἐξέδωσε ἀμέσως ἐπί τοῦ θέματος.

Τό θλιβερό αὐτό περιστατικό ἀνακαλεῖ εἰς τήν μνήμην μας τούς σοφούς λόγους τοῦ ἀληθμονήτου Γέροντός μας, μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κυροῦ Μελίτωνος, ὁ ὁποῖος ὑπεγράμμιζε προφητικῶς ὅτι, ἀπό γενέσεως κόσμου, τά ποικίλα φιλοσοφικά καί ἰδεολογικά συ-

στήματα, οί διάφορες πολιτικές καί κοινωνικές θεωρίες, καθώς καί τά θαυμαστά έπιστημονικά έπιτεύγματα καί οί έντυπωσιακές τεχνολογικές εξέλιξεις, πρós ένα καί μόνον απέβλεψαν καί αποβλέπουν, είτε ένσυνειδήτως είτε ύποσυνειδήτως: «πρós τήν αποκατάστασιν ή μάλλον τήν επανάκτησιν του άπολεσθέντος Παραδείσου, έστω καί διά τής δημιουργίας μιās πλατωνικής Πολιτείας, μιās ουτοπίας επί τής γής. Αυτό πού λέγει ό Παύλος, ότι οί Έλληνες ζητοϋν σοφίαν καί οί Ιουδαίοι ζητοϋν σημείον, δέν είναι αιτήματα μιās ώρισμένης εποχής καί μιās ώρισμένης κατηγορίας ανθρώπων... Είναι βιοθεωρία καί κοσμοθεωρία πού πειραματίζονται τήν έξω του Θεου καί άνευ του Έσταυρωμένου Λυτρωτου κατάκτησιν του Υπάτου Αγαθου».

Η άταλάντευτος άπαντησις όμως τής Αγίας του Χριστου Μεγάλης Εκκλησίας, τής Εκκλησίας του Έσταυρωμένου Χριστου, τής Έσταυρωμένης Εκκλησίας, ήταν καί παραμένει ή αυτή: «ήμεις δέ κηρύσσομεν Χριστόν έσταυρωμένον» (Α΄ Κορ. α΄, 23). Αυτή είναι ή σταυροαναστάσιμη παράδοσι τής Μεγάλης Εκκλησίας καί συνεχιστές της είμαστε όλοι έμεις. Εις πείσμα πολλων, έμεις συνεχίζουμε κατά τούς λόγους του ποιητου: «άπλός καί ταπεινός, πρῶος μ΄ άλύγιστος. Έτσι τό δρόμο σου νά πᾶς κι ἄς είσαι φορτωμένος τό σταυρό σου. Ονειδισμούς θά βρείς, χλευές, ραπίσματα... ναι, κι ίσως... Μά μή καμφθεις, μή γονατίσεις στή λάσπη, χάρω τό σταυρό μήν τόν αφήσεις!»!

Τέκνα πολυφίλητα,

Σᾶς εύχαριστοϋμε καί σᾶς συγχαίρουμε πού ήλθατε απόψε εις τήν άκραιο άντήν Κοινότητά μας. Εύχόμεθα νά επιστρέψετε στά σπίτια σας ενισχυμένοι καί ανανεωμένοι ψυχικῶς. Όλοι μας έχουμε ανάγκη αυτής τής θείας ενισχύσεως καί ανανεώσεως. Ιδιαίτέρως επαινούμεν τόν Έπόπτην τής περιφερείας Υψωμα θείων, Ιερώτατον αδελφόν άγιον Σηλυβρίας κ. Μάξιμον διά τήν τάξιν καί τήν εύπρέπειαν πού διαπιστώνουμε ότι επικρατεϊ εις όλας τās κοινότητας τής εύθύνης του, καθώς καί διά τό παράδειγμα πιστής καί άφοσιωμένης διακονίας πού επί δεκαετιάν όλην διδει ως Αρχιερεϋς του καθ΄ ήμᾶς Οικουμενικου Θρόνου.

Τέλος, συγχαίρουμε πατρικῶς τόν Ιερατικῶς Προϊσταμενεύοντα τής κοινότητος π. Κωνσταντινον καί τήν έντιμον Εκκλησιαστικήν Επιτροπήν καί εύχόμεθα εις αυτούς καί εις τās οικογενείας των τήν χάριν του Τιμιου Σταυρου καί του Αγίου Νικολάου!

Χρόνια πολλά και εύλογημένα, αγαπητοί Χριστιανοί!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότῃτος τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολοµαίου
πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς τῆς Πατριαρχικῆς
Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ
ἔτους
(Ἱερὸς Ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μουχλίου, Δευτέρα,
16 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἀγαπηµένα μου παιδιὰ,

Θεώρησα ὅτι εἶναι, ἐκτός ἀπὸ ἐπιθυµία μου, καὶ καθήκον καὶ ἔτσι εἶναι στ' ἀλήθεια – νὰ ἔλθω ὁ ἴδιος αὐτοπροσώπως ἀπὸ τίς παρυφές αὐτοῦ τοῦ λόφου τῆς Ἑπτάλοφης Πόλεώς µας, ἀπὸ τό Πατριαρχεῖο µας, ὅπου ἡ βάσι καὶ τό θεμέλιο τῆς πίστεώς µας, νὰ ἔλθω κοντὰ στοὺς µαθητὲς καὶ τίς μαθήτριες τῆς κορυφῆς τῶν ἐκπαιδευτηρίων ὀλοκλήρου τοῦ Γένους µας, γιὰ νὰ τελέσω τὸν Ἁγιασμό γιὰ τὴ νέα σχολικὴ χρονιά πού ἤδη ξεκίνησε.

Γιὰ τὸν ὑπόλοιπο κόσµο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ὁ Οἰκουµενικὸς Πατριάρχης. Γιὰ ἐσᾶς, ὅµως, τὰ πνευµατικὰ μου παιδιὰ, τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῆς Ὁµογενείας µας, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ὀµοδόξους, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, πού κατοικοῦν στὰ ὄρια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς µας, εἶµαι ὁ δικὸς σας ποιµένας, ὁ πατέρας σας, ὁ ἄνθρωπος πού ἀνέλαβε µέ τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ τὴν εὐθύνη τῶν ψυχῶν σας ἐνώπιόν Του. Καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτό, καὶ ἔχοντας πλήρη συναίσθησι τοῦ τί σηµαίνει νὰ ποιµαίνῃ κανεὶς τοὺς ἀνθρώπους πού εἶναι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, εἶχα αὐτὴν τὴν καρδιακὴ παρόρµησι καὶ ἐπιθυµία νὰ σᾶς συναντήσω καὶ νὰ σᾶς πῶ δυὸ κουβέντες πού πηγάζουν ἀπὸ μέσα µου σχετικὰ µέ τὴν ἀθάνατη ψυχὴ καὶ τὸν πεπερασµένο χρόνο.

Ἀνοίγεται μπροστὰ σας µιά καινούργια σχολικὴ χρονιά. Στὸ κάθε ξεκίνηµα κάνουµε ὄνειρα, θέτουµε στόχους, γεµίζουµε µέ ἐλπίδα, ἀλλὰ ἴσως καὶ µέ ἀγωνία καὶ δισταγµό, µπορεῖ καὶ µέ φόβο. Ἐµεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, καὶ ἰδιαίτερα ἔµεῖς πού πατοῦµε σὲ αὐτὰ τὰ ἱερὰ χώµατα, ὅπου σχεδὸν δυὸ χιλιάδες χρόνια οἱ πατέρες µας καλλιέργησαν καὶ μεγαλοῦρησαν ἐν παιδείᾳ καὶ ἀγιασµῶ, ἔχουµε μάθει πολὺ καλά νὰ ἀφθαρτίζουµε κάθε στιγµὴ τῆς ζωῆς µας στὸ Ὄνοµα τοῦ Κυ-

ρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διότι, ὅπως ἀφιερῶσαμε τὴν ψυχὴ μας, τὴν ἐπιθυμία μας, τὸ «εἶναι» μας ὀλάκερο, σὲ Ἐκεῖνον πού ἐξήλθε νικῶντας καὶ γιὰ νὰ νικήσῃ καὶ ἐπάτησε τὸν θάνατο, ἔτσι βλέπουμε καὶ ὅλο τὸν μελλοντικό χρόνο σάν τὸ καρᾶβι ἐκεῖνο, πού μᾶς ὀδηγεῖ στό γαλήνια λιμάνια τῆς Βασιλείας Του.

Ἐσεῖς ἐδῶ, οἱ μαθητές καὶ οἱ μαθήτριες τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ Διδακτορίου, ἔχετε τὸ ἐξαιρετικό προνόμιο νὰ ἔχετε λάβει τὴν εὐλογία καὶ τὴν σκέπη τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἤδη ἀπὸ τὸ ὄνομά σας. Εἰσθε ἢ Πατριαρχική Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή. Εἰσθε τὸ παρόν καὶ εἰσθε ταυτόχρονα καὶ τὸ εὐόιωνο μέλλον τῆς. Στὴ Ρωμηοσύνη, ὅμως, κάθε δόξα ἔχει τὸν δικό της Σταυρό. Κάθε προνόμιο πηγάζει ἀπὸ μία εὐθύνη. Κάθε λόφος ὑψηλός καὶ κάθε λόγος μας καλλιιεπής ἔχει εὐωδία Γολγοθᾶ. Ἡ δική σας, λοιπόν, εὐθύνη ἀπὸ αὐτὸν τὸν ὑψηλό, φύσει καὶ θέσει, τόπο, εἶναι νὰ γίνεσθε διαρκῶς «Φῶς». Φῶς τῆς Ρωμαίικῃς παιδείας μας. Διότι, τί εἶναι Ρωμαίικῃ παιδεία; Εἶναι Χριστός καὶ γλῶσσα ἑλληνική! Χριστός καὶ παιδεία ἀχώριστη ἀρετῆς! Εἶναι Χριστός καὶ Γένος!

Δέν σᾶς συνιστῶ νὰ περάσετε οὔτε αὐτὸν οὔτε κανένα τῶν σχολικῶν καὶ πανεπιστημιακῶν σας χρόνων ἀποστηθίζοντας ξηρά καὶ στείρα γνῶσι! Ἀντίθετα, σᾶς προτρέπω πατρικῶς νὰ μορφῶνεσθε μέ τὰ ἱερά καὶ τὰ ἐγκόσμια Γράμματα καὶ νὰ μορφῶνετε Χριστόν, νὰ δίνετε δηλαδή μορφὴ στόν Χριστό μέσα σας. Διότι, παιδιά μου, τὸ καταλαβαίνουμε μέ κάθε τρόπο: δέν ἔχουμε τὴν πολυτέλεια τόσο ὡς Γένος, ὅσο καὶ ὡς ἀνθρωπότης, νὰ ζοῦμε ἔστω καὶ ἓνα λεπτό μακριά ἀπὸ τὸν Χριστό μας! Ὁ Χριστός εἶναι Ἀγάπη. Εἶναι ὁ δρόμος, εἶναι ἡ Ἀλήθεια, εἶναι ἡ Ζωή! Εἶναι τὸ Φῶς! Εἶναι τὰ πάντα μας ὁ Χριστός! Ποιός Χριστός, ὅμως; Ὁχι ἓνας ἀπροσδιόριστος καλὸς Διδάσκαλος καὶ ὑπέροχος Ἀνθρωπος, ἀλλὰ ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ὅπως μᾶς τὸν προβάλλει Σταυρωμένο καὶ Ἀναστάντα ἢ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας!

Ἄρα, λοιπόν, μαζί μέ τὴν μάθησι, αὐτὸ πού σᾶς προτρέπει ἐντονώτερα ὁ πνευματικός σας πατέρας, εἶναι νὰ γίνεσθε κάθε λεπτό καὶ καλύτεροι Χριστιανοί, ἀγαπῶντας τὴν Ἐκκλησία μας, μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, μέσα ἀπὸ τὰ Μυστήριά της, μέ ταπείνωσι, μέ σεμνότητα, μέ θάρρος, μέ λογισμό καὶ μέ ὄνειρο ὅτι τὸ «αὔριο» σᾶς ἀνήκει. Καὶ ὄχι μόνον τὸ «αὔριο» ἀλλὰ ἐφ' ὅσον εἴμαστε τοῦ Χριστοῦ, μᾶς ἀνήκει ἢ αἰωνιότητα μαζί Του. Ὅμως, μὴ ξεχνᾶτε ὅτι κανεὶς δέν φθάνει στό «αὔριο» μέ ἐπιτυχία, ἂν δέν ἀξιοποιήσῃ πρῶτα τὰ διδάγματα τοῦ παρελθόντος καὶ ἂν δέν ἐργάζεται διαρκῶς στό τώρα. Ὅσο θὰ γίνεσθε καλλίτεροι

Χριστιανοί, τόσο θά αγαπάτε τούς συνανθρώπους σας άδιακρίτως, θά γίνεσθε ύπόδειγμα ζωής καί πολιτείας, θά μεταβάλλεσθε σέ «άλας τής γής».

Από έδω σήμερα, από τόν Ναό τής Παναγίας μας, από την βυζαντινή Μουχλιώτισσα, στέλνουμε όλοι μαζί πρός όλους τό μήνυμα του άνακαινισμού καί τής φρεσκάδας πού βλέπουμε οί μεγαλύτεροι στά ζωηρά, στά γεμάτα ζωή, πρόσωπά σας. Ξεχυθείτε, παιδιά μου, στόν ύπέροχο χρόνο τής μαθητείας του άγαθού! Αδράξτε τήν εύκαιρία ώστε διά τής παιδείας νά καλλιεργήτε διαρκώς τόν έαυτό σας, μέ ύπακοή στόν φίλεργο κ. Διευθυντή σας καί τούς καλούς σας Καθηγητές, καί άσφαλώς μαζί μέ τούς αγαπημένους σας συμμαθητές από τά επίσης εύλογημένα Σχολεία τής Αρχιεπισκοπής μας: τό Παναγιοςκέπαστο Ζωγράφειο, όπου φοίτησα καί ό ίδιος, καί τό γειτονικό στήν Αγία Τριάδα Ζάππειο.

Παιδιά μου, ό πατέρας σας σās αγαπάει πολύ! Σās αγαπῶ πολύ! Σās σκέπτομαι πολύ! Χαίρομαι καί καμαρώνω μέ τίς έπιτυχίες σας, κατανοῶ καί συμμερίζομαι τούς φόβους καί τίς άγωνίες σας για τό μέλλον. Όμως είμαι έδω, δίπλα σας, μαζί σας, προσεύχομαι πολύ, πάρα πολύ για έσās, καί σās εύλογῶ από καρδιάς στο Όνομα του Τριαδικού μας Θεοῦ.

Τό λοιπόν, τεκνία μου εύλογημένα, Μεγαλοσχολίτες μας, αλλά καί οί όπου γής μαθητές τής πνευματικής δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου μας, πάрте στά χέρια σας τήν παρακαταθήκη, τήν προγονική δάδα τής Ρωμηοσύνης. Έτοιμασθείτε για τό δύσκολο ταξειδί πρός τό μέλλον μέ γνώσεις, μέ άρετή, μέ ύπομονή καί έπιμονή. Ζήστε τή ζωή μέ πάθος, γίνετε γνήσιοι Πολίτες καί καλοί πολίτες, αγαπήστε τήν Πόλι μας, χαρίστε της τόν έαυτό σας, καί προσοχή: άν τυχόν θελήσετε κάποτε νά αλλάξετε τόν κόσμο, μή λησμονήσετε στο σημείο εκείνο νά αλλάξετε, νά αγιάσετε τόν έαυτό σας, καί τότε μόνον θά δητε από τόν λόφο αυτό, αλλά καί από κάθε καμπή τής πορείας σας, τό δικό σας Θαβώρ, τήν άληθινή μεταμόρφωσι τής ζωής καί του κόσμου μας.

Καλή χρονιά! Να έχετε τήν εύχή μου!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν εἰς τὸν αὐλειὸν χώρον τοῦ Ἱεροῦ
Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Κιλκίς
(Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε
Ἱερώνυμε,

Ἱερώτατε Μητροπολιτα Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κύριε Βαρθολομαῖε,
Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,

Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ
Συμβουλίου Κιλκίς,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Χάριτι τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ εὐρισκόμεθα σήμερον,
μετὰ τῆς τιμίας Συνοδείας μας, εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ μαρτυρικὴν πόλιν
σας, τὸ Κιλκίς.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, ἀγαπητέ κύριε Δήμαρχε, διὰ τὴν ἐγκάρδιον
ὑποδοχὴν καὶ τοὺς πρόφρονας λόγους σας. Ἀπευθύνομεν χαιρετισμὸν
ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς παρόντας, πρὸς τοὺς Ἐντιμο-
τάτους Ἀρχοντας τοῦ τόπου, πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ εὐγενῆ χριστώνυμον
λαὸν τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου καὶ πρὸς τοὺς
φιλάτους ἐκπροσώπους τῆς νέας γενεᾶς. Ἐκ βάθους καρδίας εὐχόμε-
θα εἰς ὅλους ὑγείαν ἀκλόνητον, προκοπὴν καὶ πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογί-
αν.

Γνωρίζομεν πόσον εὐθυνέμορτον εἶναι τὸ ἔργον ὄλων ἐκείνων, οἱ
ὁποῖοι ἐργάζονται διὰ τὸ δημόσιον συμφέρον, διὰ τὴν κοινωνίαν, τὴν δι-
οίκησιν, τὴν προστασίαν τῆς δημοσίας τάξεως, διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν
πάντοτε περιπλόκων καὶ ἀπαιτητικῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Σᾶς
τιμῶμεν διὰ τὴν προσφορὰν σας καὶ προσευχόμεθα νὰ σᾶς ἐνισχύῃ ὁ
φιλόανθρωπος Κύριος τοῦ ἐλέους εἰς τὸν ἀγῶνα σας.

Σᾶς προτρέπομεν νὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι στήριγμα τῆς κοινωνίας
καὶ ἐγγύησις τῆς πραγματικῆς προόδου εἶναι καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν
πνευματικῶν ἀξιῶν, ἡ ὁποία εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Γένους μας εἶναι

συνδεδεμένη με την Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καί τήν χριστιανικήν μας ιδιοπροσωπίαν. Πρέπει νά εἴμεθα ὑπερήφανοι, διότι ἀνήκομεν εἰς μίαν ὀλόφωτον πνευματικήν παράδοσιν, εἴμεθα φορεῖς ἑνός ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ μέ πανανθρωπίνην ἐμβέλειαν. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι, ὅπως ἔχει γραφῆ, «συνυφασμένη ἀξεδιάλυτα μέ τά ἦθη τοῦ λαοῦ μας καί τόν ὁμαδικό του χαρακτήρα, μέ τήν οἰκογενειακή του ζωή... Ἡ γλῶσσα της εἶναι θερμή, ἡ ἠθική της ἀνθρώπινη, ταιριασμένη μέ τήν ἑλληνική νοστοροπία», ἐνῶ οἱ μεγάλες ἐορτές της, ὁ Εὐαγγελισμός, τό Πάσχα, ὁ Δεκαπενταῦ-γουστος, τά Χριστούγεννα, εἶναι οἱ «μεγάλες μέρες» γιά τόν εὐσεβῆ λαό.

Σπουδαῖοι στοχαστές ἔχουν τονίσει ὅτι μέσα εἰς τήν Ὁρθοδοξίαν διασώζονται τά πολυτιμότερα στοιχεῖα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος. Μάλιστα, ὁ μέγας θεολόγος μακαριστός π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ ἀπεκάλεσε τόν Ἑλληνισμό «αἰώνια κατηγορία τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως» καί ἀνεφέρθη στήν «ὀλοκλήρωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στήν Ἐκκλησία».

Καλοῦμεν πάντας ὑμᾶς νά μή λησμονῆτε τήν προσφοράν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν ἐπιβίωσιν καί εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς πολιτισμικῆς καί πνευματικῆς ταυτότητος τοῦ Γένους. Πάντοτε, παρά τά περί τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, ἡ Ἐκκλησία κατέγραφε τά σημεῖα τῶν καιρῶν καί ἀνεδείκνυεν ἐν τῇ πράξει τήν ἐπικαιρότητα, τήν ἐγκυρότητα καί τό ὑπαρξιακόν περιεχόμενον τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Εἶναι τελείως ἄτοπον τό γεγονός ὅτι σήμερον ἀκούονται φωναί αἱ ὁποῖαι ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ πρότασις ζωῆς καί ἐλευθερίας τήν ὁποίαν κομίζει καί προβάλλει ἡ Ἐκκλησία ἐγκλωβίζει τήν ζωήν, ἰδίως τῶν νέων, εἰς ἄγωνα καί παρωχημένα σχήματα. Αὐτό πού ἰσχύει εἶναι ὅτι ἡ ζωή ἐν Ἐκκλησίᾳ εἶναι ζωή αὐθεντικῆς ἐλευθερίας, ἐλευθερίας δεσμευμένης εἰς τήν ἀλήθειαν. Ἐπαναλαμβάνομεν καί ἐνώπιόν σας τήν πεποιθήσιν μας ὅτι ἡ ἀδιάσπαστος ἐνότης τῆς ἀγάπης πρός τόν Θεόν καί τῆς ἀγάπης πρός τόν συνάνθρωπον εἶναι μία πραγματική ἐπανάστασις εἰς τόν χῶρον τοῦ ἠθους, μία ριζοσπαστική τομή εἰς τήν ἱστορίαν τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Τό γεγονός ὅτι «τό πολίτευμα» τῶν Χριστιανῶν «ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ, 20), ὄχι μόνον δέν ἀναιρεῖ, ἀλλά ἐμπνέει καί ἐνισχύει τήν μαρτυρίαν των ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ χριστοειδής ἄνθρωπος, ὅπως τονίζει σύγχρονος θεολόγος, διακρίνεται διά τήν ἀνοιχτοσύνην του πρός τόν κόσμον, διά τήν εὐαισθησίαν του διά τάς περιπετείας τῆς ἐλευθερίας μας, εἶναι «φιλότεχνος καί φιλόλογος, φιλόμουσος καί μέ μέτρο στό ζῆν»

Περαίνοντες τόν λόγον, ἐκφράζομεν τήν χαράν καί τήν συγκίνησίν μας διά τήν εὐλογίαν νά εὐρισκώμεθα εἰς τήν ἱστορικήν καί ὠραίαν πόλιν σας, καί εὐχαριστοῦντες ὑμᾶς, Ἐντιμότητα Δήμαρχε Κιλκίς κύριε Δημήτριε Κυριακίδη, διά τήν τιμητικήν ὑποδοχήν καί τήν ὠραίαν προσφώνησιν, δεόμεθα τοῦ Θεοῦ σοφίας καί τῆς ἀγάπης νά σκέπη τήν πόλιν σας, νά κρατύνη τούς Ἄρχοντας καί τόν λαόν, νά εὐλογῇ τήν νεολαίαν καί νά χαρίζη εἰς ὅλους σας πάντα τά σωτηριώδη δωρήματα Αὐτοῦ. Ἀμήν.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν δοξολογίαν εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν
Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος
(Κιλκίς, Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Μακαριώτατε καί φίλτατε Ἀδελφέ Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κύριε Ἱερώνυμε,

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Πολυανῆς καί Κιλκισίου κύριε Βαρθολομαῖε, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἐξοχώτατε κύριε Περιφερειάρχχα,

Ἐντομότατε κύριε Δήμαρχε μετὰ τῶν μελῶν τοῦ περὶ ὑμᾶς Δημοτικοῦ Συμβουλίου,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,

Εὐλαβέστατοι κληρικοί καί ὁσιώτατοι μονασταί,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ Εὐλογημένα,

Δοξάζομεν τόν πανσθενουργόν, παντεπόπτην καί πάνδωρον Κύριον καί Θεόν τῶν πατέρων ἡμῶν, τόν ἀξιόσαντα τὴν ἡμετέραν Μετριότητα νά εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν εἰς τόν περικαλλή τοῦτον Ἱερόν Ναόν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, μέ ἀφορμὴν τὴν λαμπρὰν ἐπέτειον τῆς συμπληρώσεως μιᾶς ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἀποδόσεως τῆς μητροπολιτικῆς ἀξίας εἰς τὴν Ἱεράν Ἐπισκοπὴν Πολυανῆς, κατόπιν τῆς «γνωμοδοτήσεως καί αὐτῆς τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης (βλ. Πατριαρχικόν καί Συνοδικόν Τόμον ἰδρύσεως Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς).

Ἦλθομεν, ἀδελφοί, διὰ νά κοινωνήσωμεν μαζί σας τῆς ἐορτίου χαρᾶς τῆς εὐσήμου αὐτῆς ἡμέρας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κιλκίς καί τοῦ ἀξίου Ποιμενάρχου αὐτῆς, τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητος, ἅγιε ἀδελφέ, ἥτις ἡμέρα ἔτι πλέον φαιδρύνει καί λαμπρύνει τὴν ἐπ' αἰσίοις ἀρξαμένην θητείαν σας εἰς τόν ἀρχιερατικόν θρόνον αὐτῆς πρό τριετίας.

Κατά τήν παριππεύσασαν ἑκατονταετίαν, ἡ Ἱερά αὕτη Μητρόπολις ἠύμοιρησε νά διαποιμανθῆ ὑπό πλειάδος ἐκλεκτῶν Ἱεραρχῶν, καλῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου, καί μάλιστα διακονησάντων πολλῶν εἰς περιόδους ξενικῶν κατοχῶν λίαν δυσχειμέρους, ταραχῶδεις καί κινδυνῶδεις, ὑποστάντων ἀκόμη καί ἐν τῷ ἰδίῳ σώματι τὰς συνεπειάς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί εὐρυτέρας δράσεώς των καί ἀντιμετωπι-σάντων καί αὐτήν τήν ἀπειλήν τοῦ θανάτου.

Δέν εἶναι τυχαῖον ἀσφαλῶς ὅτι οἱ τρεῖς πρῶτοι Μητροπολίται Κιλκισίου: Φώτιος, Κύριλλος καί Ἰωακείμ, ἦσαν ἀπόφοιτοι τῆς ἀναμενούσης δικαίωσιν τροφοῦ Ἱεράς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, γεγονός τό ὅποιον μαρτυρεῖ ἀφ' ἑνός τήν εὐεργετικήν ἐπίδρασιν τῆς Σχολῆς εἰς τό ἐκκλησιαστικόν γίνεσθαι, καί ἀφ' ἑτέρου τό πόσον ἐμπεποτισμένη μέ τήν παιδείαν καί τό πνεῦμα τῆς Μητρῶς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Ἱερά αὕτη Μητρόπολις, καί πόσον τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐστήριξε τό ποιμνιόν της εἰς τούς ἀγῶνας του νά διατηρήσῃ τήν ταυτότητά του καί νά ἐπιβιώσῃ ἀπό τήν σκληρότητα τῆς ξενικῆς δουλείας.

Ἀλλά καί μετὰ ταῦτα, ἡ Ἱερά αὕτη Ἐπαρχία ἐξηκολούθησε νά πλουτῆ λίαν ἀξιολόγους Ποιμένας, ἀληθεῖς τύπους τοῦ Χριστοῦ, μετὰξυ τῶν ὁποίων καί τό πνευματικόν τέκνον τοῦ Γέροντος Φιλοθέου Ζερβάκου, τόν μακαριστόν φιλομόναχον Μητροπολίτην Κιλκισίου καί ἔπειτα Παροναξίας Ἀμβρόσιον τόν ἐκ Πάρου, ἐργασθέντα ταπεινῶς καί ἀθορύβως εἰς τό ἐκκλησιαστικόν γεώργιον.

Δέν ἦτο δυνατόν νά μή ἀνταποκριθῶμεν εἰς τήν εὐγενῆ πρόσκλησίν σας, ἅγιε ἀδελφέ, καθ' ὅτι ἡ ἄχρι τοῦδε αἰσίως συμπληρωθεῖσα ἑκατονταετία τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως ἀποτελεῖ μαρτυρίαν ζωῆς καί προσφορᾶς, μαρτύριον συνεχείας καί συνεπειᾶς· αἰῶνα κόπων, θλίψεων, ἀγῶνων καί στεναγμῶν τῶν ποιμένων καί τοῦ κλήρου αὐτῆς διά τήν κατά Θεόν πορείαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Κιλκίς, τοῦ ὁποίου τούς καρδιακοὺς πόθους καί τὰς ἐντεῦξεις συνελάμβανον οἱ ἐκάστοτε ποιμένες καί ἱερεῖς, συλλαμβάνετε δέ καί ἐκφράζετε σήμερον σεῖς, ὁ πνευματικός αὐτοῦ πατήρ καί καλός ποιμήν.

Συγχρόνως ἤλθομεν διά νά συνεχίσωμεν τήν παράδοσιν τῶν στενῶν καί ἱστορικῶν πνευματικῶν δεσμῶν καί σχέσεων, αἱ ὁποῖαι συνδέουν ἀρρήκτως τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Κιλκίς καί αἱ ὁποῖαι ἐπί τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου σας κυροῦ Φωτίου, τελευταίου Ἐπισκόπου Πολυανῆς, ἀνεθερμάνθησαν καί

ισχυροποιήθησαν, διά τῆς χορηγήσεως τῆς Μητροπολιτικῆς ἀξίας εἰς τὴν καθ' ὑμᾶς τοπικὴν Ἐκκλησίαν, χειρονομίας ἀναξίας τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς αὐτῆς εἰς σύνολον τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὑπὸ τοιούτους ἀγαθοὺς λογισμοὺς κινούμενος ὁ Πατριάρχης σας διὰ τὰ ἐπαίνων ἄξια, ἅτινα κατειργάσατο ὁ Κύριος διὰ τῶν ἐκάστοτε λειτουργῶν Του Ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν τῆς θεοτηρήτου ταύτης Ἐπαρχίας, ὀφειλετικῶς γεραίρομεν τὴν πίστιν, τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὴν τόλμην καὶ τὴν αὐτοθυσίαν ὄλων τῶν γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων ἐκ τε τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ ἐκ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου, πρόσφυγος κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐνηργήθη τὸ μυστήριον τῆς ἀνακαινίσεως καὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ τε ἔσω ἀνθρώπου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων ἐν τῷ ἱστορικῷ τούτῳ τόπῳ. Ἐγραφε περὶ τῆς μεταμορφώσεως ταύτης παλαιὸς Κιλικισιῶτης ἐκπαιδευτικὸς, Πόντιος τὸ γένος: «Ἦλθαμε πρόσφυγες σὸ Κιλκίς τὸ 1923. Σέ ὀλίγα χρόνια μέσα, μέ τόν φλογερὸν ζῆλον, μέ τὴν ἄοκνον δραστηριότητά μας, μέ πλείστους κόπους καὶ μόχθους, ἀπὸ τὸ στέρημά μας, μέ τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά μας, μέ τὴν πίστιν μας τὴν ἁγίαν, κατωρθώσαμε σέ πόλι καὶ χωριά νά δεσπόζη μιὰ μεταμόρφωσις... Ἔτσι σήμερα ὅπου κί' ἂν σταθοῦμε ἀτενίζομεν παντοῦ τὴν Ἱεράν Ἐκκλησίαν με τόν ἐπιβλητικὸν της ὄγκον νά δεσπόζη γύρω καὶ νά φέρη τὰς ψυχὰς μας εἰς κατάστασιν θρησκευτικῆς ἀνατάσεως πρὸς τόν Ὑψιστον».

Ἰστάμενοι, λοιπόν, πάντες ἡμεῖς σήμερον εἰς τὸν Ἱερόν τοῦτον Ναόν τῆς Θείας Μεταμορφώσεως, βλέπομεν νοερῶς τὸν μεταμορφωθέντα Κύριόν μας, ἀνερχόμενον μετὰ τῶν μαθητῶν Του Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου εἰς τὸ Ὅρος Θαβῶρ προσεύξασθαι. Ἐκθαμβοίκαί ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τῶν προπατόρων μας, δοξάζομεν τὸν μεταμορφωθέντα Κύριον καὶ ἀναφωνοῦμεν μετὰ τοῦ Πρωτοκορυφαίου Πέτρου «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι», ἀδελφέ ἅγιε Κιλικισίου κύριε Βαρθολομαῖε. Καλὸν ἐστὶ τὸ θαυμάζειν καὶ τὸ μιμῆσθαι. Καλὸν ἐστὶ διδάσκεσθαι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος καὶ πορεύεσθαι πρὸς τὴν αὔριον, πρὸς τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα νά εἶναι ἀεὶ μεταμορφούμενον, μέχρις ὅτου διὰ τῆς Χάριτος ἴδωμεν τὸ ἀπρόσιτον φῶς, ἐν τῷ ὁποίῳ δικαιοσύνη καὶ φῶς Θαβῶριον καὶ ἀλήθεια ἐκθαμβωτικῆ κατοικεῖ.

Μετὰ τοιούτων αἰσθημάτων κατακλείομεν τὸν λόγον, ὕμνον εὐχαριστίας ἀναπέμποντες πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν τῶν θαυμασιῶν διὰ τὴν ἐπετειακὴν ταύτην ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν

Πολυανῆς καί Κιλκισίου καί διά τήν συνάντησιν μετά πάντων ὑμῶν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ἰδιαιτέραν εὐχαριστίαν ἀπευθύνομεν πρὸς τόν Μακαριώτατον ἀδελφόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κύριον Ἰερώνυμον διά τήν εὐλογητὴν παρουσίαν του καί δι' ὅσα ἀξιάγαστα πράττει διά τήν κοινήν μαρτυρίαν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τοῦ εἴμεθα εὐγνώμονες. Στρεφόμενοι πρὸς ὑμᾶς, Ἰερώτατε καί ἀγαπητέ ἀδελφέ, ἅγιε Πολυανῆς καί Κιλκισίου, εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάθους καρδίας διά τήν ὑποδοχὴν καί διά τήν ὡραίαν προσφώνησιν καί δεόμεθα τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως εὐλογῇ τήν πόλιν καί τήν Μητρόπολιν ταύτην, κρατύνη δέ τόν εὐαγγῆ ἱερόν κληρον, τοὺς Ἐντιμοτάτους Ἀρχοντας καί σύμπαντα τόν εὐσεβῆ λαόν. Αὐτῷ πρέπει πάσα δόξα, τιμὴ καί προσκύνησις νῦν καί αἰεὶ καί εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

**Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν τελετὴν ἀνακηρύξεως αὐτοῦ εἰς Ἐπίτιμον Δημότην
Κιλκίς
(Κιλκίς, Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἰερώτατε Μητροπολίτα Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Βαρθολομαῖε,
Ποιμενάρχα τῆς Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,

Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε,

Ἐντιμότητατοι κύριε Πρόεδρε καὶ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου
Κιλκίς,

Ἐκλεκτὴ ὁμήγουρις,

Εὐρισκόμενοι μετὰ τῆς τιμίας Συνοδείας ἡμῶν εἰς τὴν ὠραίαν καὶ ἱστορικὴν πόλιν σας καὶ ἀναστρεφόμενοι μὲ ἐσᾶς καὶ τοὺς εὐγενεῖς καὶ εὐλαβεῖς δημότας τοῦ ἱστορικοῦ καὶ πλήρους φυσικῆς ὁμορφιάς Κιλκίς, αἰσθανόμεθα ἤδη συμπολίτης καὶ οἰκείος σας. Διό καὶ μετὰ ἰδιαζούσης χαρᾶς καὶ συγκινήσεως ἀποδεχόμεθα τὴν προσγενομένην εἰς τὴν ἡμετέραν Μετριοτήτα τιμὴν τῆς ἀναγορεύσεως εἰς Ἐπίτιμον Δημότην τοῦ Δήμου Κιλκίς, τιμὴν, ἣτις δι' ἡμῶν διαβαίνει ἐπὶ τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὴν τροφὸν τοῦ Γένους ἡμῶν.

Ἡ Κεντρικὴ Μακεδονία καυχᾶται διὰ τὴν πόλιν τοῦ Κιλκίς, τὴν πόλιν τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως. Ἡ σπουδαία κιλκισιανὴ ἱστορία, ἡ ὁποία ξεκινᾷ ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸν Πόλεμον καὶ φθάνει ἕως τῆς σήμερον, διήνυσεν ἀνά τοὺς αἰῶνας ποικίλας περιστάσεις καὶ ἀντιξοότητας. Ἡ Κλασσικὴ, ἡ Ρωμαϊκὴ καὶ ἡ Ὄθωμανικὴ περίοδος ἄφησαν τὸ ἱστορικὸν καὶ πολιτιστικὸν αὐτῶν ἀποτύπωμα εἰς τὰς κώμας καὶ πόλεις τῶν σημερινῶν ὀρίων τοῦ Νομοῦ Κιλκίς. Ἡ δεκαετία τοῦ 1920 ἔμελλεν ὅμως νὰ ἀναδείξῃ τὸ Κιλκίς εἰς ἓνα ἐκ τῶν μεγαλυτέρων κέντρων ὑποδοχῆς καὶ καταφυγῆς τοῦ προσφυγικοῦ στοιχείου. Ἀνατολικοθρακικῶται καὶ Πόντιοι, στιγματισμένοι ἀπὸ τὴν προσφυγιά καὶ τὴν περιπλάνησιν, εὗρον καταφύγιον καὶ στέγην εἰς τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα χωριά τοῦ Κιλκίς, ἔφεραν τὰ ἱερά καὶ σεβάσμια τῶν ἀλησμονήτων πα-

τριδων εις την νεαν αυτων γην, εκτισαν εκκλησίας, διετήρησαν τά ἡθη καί τας παραδόσεις των προγόνων, ἔδωκαν μέ καρτερίαν τόν ἀγώνα ἐπιβιώσεως, εις την διάνοιαν καί την καρδιαν των μέ ἄσβεστον τόν πόθον τῆς ἐπιστροφῆς εις την πατρώαν γην. Εἶη ἡ μνήμη αυτων αιωνία καί ἄληστος!

Ἐντιμότητα καί ἀγαπητέ κύριε Δήμαρχε,

Ἐντιμότητα μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Κιλκίς,

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον χαίρει, διότι ἡ εὐλογημένη Μητρόπολις Πολυανῆς καί Κιλκισίου, ἐορτάζουσα ἐφέτος τήν ἑκατονταετηριδα αὐτῆς, προσεκάλεσε τόν Πατριάρχη τῆς Γένους καί τόν τιμᾶ διά ποικίλων ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ καί ἀγάπης. Αἰσθανόμεθα, δέ, ὅτι ἡ πόλις σας, θά συνδέεται ἀπό τῆς σήμερον στενότερον, δι' ἀρρηκτων δεσμων μετά τῆς Πόλεως τοῦ Κωνσταντίνου, μετά τοῦ Ἱεροῦ Κέντρου τῆς κατὰ Ἀνατολάς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὡς εἰς ἐξ ὑμῶν τοῦ λοιποῦ, παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς, ἀγαπητέ Δήμαρχε καί φίλτατοι Δημοτικοί ἄρχοντες, τό πᾶν νά πράττετε καί οὐδέν νά παραλείψετε διά τήν πρόοδον τοῦ τόπου, διά τήν εὐημερίαν των προσφιλῶν συνδημοτῶν μας καί πρό παντός διά τό καλόν των νέων, διότι μέσω αυτων θά διασωθῆ ὁ πλοῦτος καί ὁ πολιτισμός τῆς περιοχῆς. Διά τήν νεότητα προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρός τόν πανάγαθον Θεόν των θαυμασίων, ὅπως διδῆ εις αὐτήν σύνεσιν ἐν πᾶσι, φρόνησιν καί υἱείαν, ὥστε διά τῆς μαρτυρίας καί τοῦ ἔργου τῆς νά δοξάζεται τό πάντιμον ὄνομα τοῦ Κυρίου καί νά καταγγέλλεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τό κάλλος, ἡ γεναιοδωρία καί ἡ φιλοξενία τοῦ λαοῦ τοῦ Κιλκίς. Ἐχομεν μεγάλην ἐμπιστοσύνην εις τήν δύναμιν των νέων, εις τήν ὑπευθυνότητα καί τήν ἀφοσίωσίν των εις τήν εὐγενῆ καί κοινωφελῆ ἀποστολήν τῆς διασώσεως καί διαδόσεως αὐτῆς τῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας τοῦ τόπου μας. Ὁ Κύριος νά εὐλογῇ τά ἔργα των νέων καί νά χαρίζῃ εις αὐτούς πρόοδον καί φωτισμόν.

Περαίνοντες τόν λόγον, εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ἅπαξ ἔτι πάντας ὑμᾶς, ἀγαπητοί, συνδημοταί, διά τήν προσγενομένην εις τήν ἡμετέραν Μετριότητα τιμήν. Τήν ἐπιγράφομεν ἐξ ὀλοκλήρου εις τήν μαρτυρικὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί τόν ὄν ἠλεήθημεν παρά Θεοῦ νά διακονῶμεν ἅγιον Ἀποστολικόν καί Πατριαρχικόν Οἰκουμενικόν Θρόνον. Ὅταν ἔρχεσθε εις τήν Κωνσταντινούπολιν –καί εὐχόμεθα νά ἔρχεσθε συχνά!– ὁ συνδημότης σας Πατριάρχης θά σᾶς ἀναμένῃ πάντοτε μέ χαράν εις τό παμφαές Φανάριον, διά νά πληρο-

φορηῖται τὰ τῆς προόδου τοῦ Κιλκίς καί τῆς κατά Θεόν ἀνξήσεως τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τῶν γηγενῶν καί τῶν ἀπογόνων τῶν πονεμένων καί δεδοξασμένων προσφύγων τοῦ Γένους. Εἶθε ὁ Ὑψιστος νά εὐλογῇ καί νά προστατεύῃ διηνεκῶς τόν Δῆμον μας, νά φωτίζῃ, νά στηρίξῃ καί νά παρηγορῇ εἰς τὰς δυσκολίας των ὅλους τούς δημότας καί νά καταγράψῃ πάντων τὰ ὀνόματα ἐν Βίβλῳ Ζωῆς!

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἅπαξ ἔτι καί διά παντός!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Πεντεκαίδεκα Ἱερομαρτύ-
ρων Πολιούχων
(Κιλκίς, Σάββατον, 21 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Μακαριώτατε καὶ προσφιλέστατε ἀδελφέ Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Ἱερώνυμε,

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κύριε Βαρθολο-
μαῖε, Πομενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,

Αἰδεσιμολογιώτατε Πρωτοπρεσβύτερε κύριε Πολύκαρπε, Προϊστά-
μενε τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Πεντεκαίδεκα Ἱερομαρτύρων Πολιούχων Κι-
λκίς,

Εὐλαβέστατοι κληρικοί,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ποντιακὴ λαϊκὴ μούσα ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἱερούς ἐκείνους τό-
πους τῆς πατρώας καταγωγῆς καὶ ἐκφράζει τὸν καρδιακὸν πόθον διὰ
τὴν πατρίδα, τὸν μακρινὸν καὶ ἀλησμόνητον Πόντον, κραυγάζουσα:

Πάντα θυμοῦμαι καὶ πονῶ

Τοὶ Πάτριδας τὸν τόπον

Ὁ νοῦς'εμ' ἐπέμενεν ἐκεῖ

Κί' ἀδά ἐν τό κορμί μου

Εἶναι μεγάλη ἡ χαρὰ μας, ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα ἀνάμεσά σας, καὶ
θά παρακολουθήσωμεν τὸ ἑορταστικὸν πρόγραμμα τῶν Πολιτιστικῶν
Συλλόγων τῆς πόλεως τοῦ Κιλκίς, τὸ ὁποῖον εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θά μᾶς
συγκινήσει καὶ θά ἀνακαλέσει εἰς τὴν μνήμην μας τὴν ἱστορίαν, τὸν πό-
νον, τὴν νοσταλγίαν τῆς γενεθλίου γῆς, θά μᾶς παρουσιάσει δὲ παράλ-
ληλα τὴν ἐνεστώσαν κατάστασιν, τὴν συνδυάζουσαν τὸ παρελθόν καὶ
τὸ παρόν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν ἔπαινον τῶν παλαιῶν μιᾶς τῶν ἀρχαιοτέ-

ρων παρουσιῶν τοῦ Γένους μας εἰς χώρους καὶ τόπους καθηγιασμένους μέ δάκρυα, μέ θυσίας, μέ σφραγίδα χριστιανικήν, τήν ὁποίαν μαρτυροῦν τά ἀποπνέοντα ζωήν μνημεῖα τῶν Ναῶν μας καί τῶν ἐκπαιδευτηρίων μας ἐκεῖ, μέ τήν ἐπί αἰῶνα παρουσίαν τῶν ἐκ τοῦ Πόντου κυριῶς προσφύγων ἐνταῦθα. Τό χθές, λοιπόν, καί ἡ σήμερον, ἀπαρτίζουν τήν ἀδιάσπαστον ἐνότητα συνεχείας, συνοχῆς καί συνεπείας, τήν τιμαλφестаτήν παραδόσιν μας.

Ἡ παρουσία τοῦ Πατριάρχου σας ἐνταῦθα συμπίπτει μέ τήν εὐφρόσυνον ἐπέτειον τῆς συμπληρώσεως ἐνός αἰῶνος ἀπό τήν ἀνύψωσιν τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Πολυανῆς εἰς Μητρόπολιν. Συμμετέχομεν, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καί ὁ Πατριάρχης σας, ὀλοψύχως εἰς τάς ἐκδηλώσεις, τάς ὁποίας ὀργανώνει ἡ ὑμετέρα προσφιλῆς Ἱερότης, ἅγιε Πολυανῆς καί Κιλκισίου κ. Βαρθολομαῖε, μέ τήν συμμετοχήν κλήρου καί λαοῦ καί ἐν συνεργασίᾳ μέ τήν Περιφέρειαν Κεντρικῆς Μακεδονίας καί τάς τοπικάς Ἀρχάς. Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται μαρτυροῦν εὐγλώττως τόν σεβασμόν καί τήν ἀγάπην σας διά τόν αἰωνόβιον θεσμόν τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀπό τήν ὁποίαν προέρχεσθε ὡς εὐκρατον κλημα τῆς Ἀμπέλου τῆς.

Ἐκτιμῶμεν ὅλας τάς προσπαθείας διασώσεως τῶν παραδόσεων τοῦ Γένους. Ὁ πολιτισμός, ἡ ζωή καί ἡ ἱστορία τοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς ταύτης, γηγενοῦς καί προσφυγικοῦ, εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα καί συνυφασμένα μέ τήν Ἐκκλησίαν μας καί τήν παραδοσιακὴν Ὁρθόδοξον εὐλάβειαν, πού ἀνέστησεν εἰς τάς ἀλησμονήτους πατρίδας Μονάς, Ναοῦς, Μνημεῖα· καί ἐδῶ ἐδημιούργησε πολιτισμόν ἐπί τῇ βάσει τῶν ἀξιῶν τάς ὁποίας μετέφερεν ἐκεῖθεν καί μεταλαμπαδεύει ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν.

Ἐπί τήν πέτραν τῆς πίστεως ᾠκοδομήθη ἡ πνευματικὴ ζωὴ τῶν προσφύγων καί εἶναι αὕτη, ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, πού τόν κρατεῖ. Εἶναι ἀναρίθμητοι οἱ διωγμοί, τοὺς ὁποίους ὑπέστη ὁ λαός μας, λόγω τῆς ἀφοσιώσεώς του εἰς τόν Χριστόν καί εἰς τά ἰδανικά του. Ὅμως ὅλοι αὐτοί οἱ διωγμοί διελύθησαν «σάν ἰστός ἀράχνης» καί ἐξηφανίσθησαν «ὡς κύματα θαλάσσης στήν ἀκρογιαλιά», ὡς ἔγραφε διά τήν περιοχὴν τῆς Ἰωνίας ὁ μακαριστός ἀκαδημαϊκός Κωνσταντῖνος Δεσποτόπουλος. Καί ἂν οἱ κατατρεγμοὶ συνεχίζονται, ἴσως ὑπό ἄλλην μορφήν σήμερον πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης, τά βιώματα καί αἱ ἐμπειρίαι ζοῦν, καί ἀποτελοῦν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπιγενομένους τήν πνευματικὴν καί πολιτιστικὴν παρακαταθήκην, τήν ὁποίαν φυλάσσομεν καί καλοῦμεθα νά διατηρή-

σωμεν ἀλώβητον. Αὐτός ὁ ἀξιακός προικισμός ἔσωσε τό Γένος κατά τήν μακράν καί περιπετειώδη αὐτοῦ πορείαν. Αὐτός μᾶς ἐνώνει καί μᾶς κρατύνει εἰς τό παρόν, ἢ διαφύλαξις καί ἢ καλλιέργειά του εἶναι ἐγγύησις διά τό μέλλον μας.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀνακαινίζει τόν ὑλικόν κόσμον, τόν ἀναπλάττει καί τοῦ μεταδίδει ἀπό τό ὑπέρ αἴσθησιν κάλλος τῆς Θείας Ἐνεργείας. Καί διά τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας ἐκχέεται ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ εἰς τόν κόσμον. Ἡ πνευματική ἀνύψωσις, ὁ ἐξευγενισμός τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ κοσμία ἔκφρασις τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἡ ἐξωτερίκευσις τοῦ σεμνοῦ ἔσω ἀνθρώπου, εἶναι ὁ σκοπός τῶν παραδοσιακῶν χορῶν, τούς ὁποίους τοσοῦτον ἔχει καλλιεργήσει καί ἀναπτύξει ἡ πόλις σας, καί μάλιστα ἡ φιλόμουσος μέριμνά σας, ἀγαπητέ πάτερ Πολύκαρπε. Χαιρόμεθα, πληροφοροῦμενοι περὶ τῶν προσπαθειῶν σας διά τήν ἐξοικείωσιν τῆς μαθητιώσης νεολαίας μέ τήν μουσικήν καί χορευτικήν αὐτήν παράδοσιν, μέ τήν συμμετοχήν εἰς σχετικούς πανελληνίους μαθητικούς μουσικούς ἀγῶνας, ἀλλά, ἐκ παραλλήλου, καί διά τήν δραστηριότητά σας ὡς ἐνεργοῦ μέλους τῆς Ἐνώσεως Ποντίων Νομοῦ Κιλκίς «Οἱ Ἀργοναῦται». Σᾶς συγχαίρομεν δι' ὅλα αὐτά, τά ὁποῖα εὐφραίνουν τήν καρδίαν καί φωτίζουν τήν διάνοιαν διά νά λογίζεται «ὅσα ἐστίν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα» (Φιλιπ. δ', 8).

Μέ τάς σκέψεις αὐτάς, πλήρεις πνευματικῆς εὐφροσύνης καί χρηστών ἐλπίδων, κατακλείομεν τόν λόγον, ἐπαινοῦντες καί εὐχαριστοῦντες τά μέλη τῶν Πολιτιστικῶν Συλλόγων τῆς πόλεώς σας, τά ὁποῖα πολὺ ἐκοπίασαν διά νά προετοιμάσουν τό πρόγραμμα παραδοσιακῶν χορῶν πού θά ἀπολαύσωμεν ἐν συνεχείᾳ. Ἐπαινοῦμεν ἐπίσης τόν συντονίσαντα τήν ἐκδήλωσιν καί τάς ἐτοιμασίας Πρωτοπρεσβύτερον π. Πολύκαρπον.

Εὐχόμεθα ἡ εὐλογία τῆς Θεοτόκου καί τῶν πολιούχων Πεντεκαίδεκα Ἀγίων νά συνοδεύη ὅλους σας καί αἱ αἰώνια ἀξία τοῦ Εὐαγγελίου καί τοῦ Γένους μας νά ἀποτελοῦν ὁδοδείκτας εἰς τήν ζωὴν καί εἰς τήν σκέψιν σας. Ἀμήν.

Ὁ Χριστός ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν
Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Κιλκίς
(Κυριακή, 22 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολιτα Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Βαρθολομαῖε,
Λοιποὶ Τιμιώτατοι Ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ πάντες οἱ ἐκ τοῦ ἱεροῦ
καταλόγου,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Κρατικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν τῆς
Αὐτοδιοικήσεως,

Εὐλογημένα καὶ προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ!

Ἡ συμπλήρωσις ἑνὸς ὀλοκλήρου αἰῶνος ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς Μητρὸς
Ἐκκλησίας ἀνυψώσεως τῆς τέως Ἐπισκοπῆς Πολυανῆς εἰς ἀξίαν καὶ
περιωπὴν Μητροπόλεως ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως κορυφαῖον ὄροσημον
τῆς ζωῆς καὶ ἱστορίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Γεγονὸς σπουδαῖον καὶ
ἄξιον τοῦ πρέποντος ἑορτασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἤδη λαμπρῶς προητοιμά-
σατε καὶ εὐγενῶς ἀπηθύνετε εὐλαβῆ πρόσκλησιν εἰς τὴν ἡμετέραν
Μετριότητα νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν ἠρωικὴν Μακεδονίαν καὶ νὰ μετά-
σχωμεν αὐτοπροσώπως τῆς κοινῆς χαρᾶς καὶ ἐπετειακῆς εὐφροσύνης.
Ἀναλογιζόμενοι τόσον τὴν σημασίαν ὅσον καὶ τὰς διαστάσεις τῆς ἀγο-
μένης εὐτυχοῦς ἐπετείου, εὐχαρίστως ἀπεδέχθημεν τὴν πρόσκλησιν
καὶ ἰδοὺ εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ ὑμῶν, ἀγαπητοί, κομίζοντες τόσον τὴν
εὐλογίαν καὶ εὐχήν, ὅσον καὶ τὴν πολλὴν ἀγάπην καὶ στοργὴν τῆς ποτ-
νίας Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Αποστολικοῦ
Πατριαρχικοῦ Θρόνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς τὴν προ-
σφιλεῖ ταύτην Ἐπαρχίαν καὶ θυγατέρα τοῦ Θρόνου, πρὸς τὸν ἄοκνον
Ποιμενάρχην τῆς, τὸν περὶ αὐτὸν εὐαγῆ Κληρον, τοὺς τιμίους Ἀρχο-
ντας καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαόν. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ συγκαλέσας ἡμᾶς εἰς
ἱεράν συναγωγὴν εὐχαριστίας, ἀξίας τῆς τοιαύτης δωρεᾶς Του!

Καὶ κατὰ πρῶτον ἐπικαλούμεθα τὰς εὐχὰς τῶν Ἁγίων Γεροντίου,
Λουκιανοῦ καὶ Εὐσεβίου, Ἐπισκόπων τῆς τέως Ἐπισκοπῆς Δοβήρου, ἀρ-
χαίας προμάμμης τῆς σημερινῆς θεοσώστου Μητροπόλεως Πολυανῆς
καὶ Κιλκισίου, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν Γερόντιος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν

Σαρδική Σύνοδο, ἐνῶ ὁ Λουκιανὸς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ὁ Εὐσέβιος τῆς Δ' τοιαύτης. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἁγίου Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου, ὁ ὁποῖος Ἐπίσκοπος ὦν Λητῆς καὶ Ρεντῆνης, διετέλεσε καὶ Πρόεδρος Πολυανῆς. Εἶθε ὅλοι των νὰ πρεσβεύουν ἀπαύστως διὰ τὴν εὐστάθειαν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποῖαν πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἐκεῖνοι θεοφιλῶς ἐποίμαναν, καὶ διὰ τὴν κατὰ Θεὸν πρόοδον καὶ πνευματικὴν αὐξῆσιν ἐν πίστει καὶ ἀρετῇ τοῦ σημερινοῦ αὐτῆς χριστεπωνύμου πληρώματος.

Γνωρίζομεν καλῶς τὰς μεγάλας ἱστορικὰς περιπετείας τῆς περιοχῆς, αἱ ὁποῖαι ἐστοίχισαν εἰς πολὺ αἷμα χριστιανικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἔκπαλαι ὑπῆρχον τμήμα ἀναπόσπαστον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης περιφερείας, τῆς ἐπισκοπικῆς ἕδρας δυστυχῶς συμπεριλαμβανομένης. Γνωρίζομεν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς μεγάλας θυσίας τοῦ τοπικοῦ πληθυσμοῦ προκειμένου νὰ παραμείνῃ πιστὸς εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν μητέρα του Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅταν ἡ προπαγάνδα τοῦ τότε βουλγαρικοῦ σχίσματος διὰ τῆς βίας τῶν ὄπλων καὶ δι' ἀπεριγράπτων ἄμοιρῶν καὶ ραδιουργιῶν ἐπεχείρει λυσσῶδῶς νὰ σφετερισθῇ ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἐθνικῶς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὸν λαὸν της, τῆς ἐπαρχίας ταύτης εὐρεθείσης εἰς τὸ κέντρον τῶν φρικαλεοτήτων. Γνωρίζομεν ἐπίσης τὴν θεοφιλεῖ ἔμμορῆν τοῦ ἐμπεριστάτου πιστοῦ λαοῦ εἰς τὴν πατρῶαν εὐσέβειαν ὅταν, παραλλήλως πρὸς τὰς βουλγαρικὰς πιέσεις, ἡ δυτικὴ προπαγάνδα τῆς Οὐνίας, τὴν φοβερὰν ἀναστάτωσιν ἐκμεταλλευσμένη, προσεπάθησε νὰ ἐξουιτίσῃ τὸν λαὸν τοῦ τόπου, χωρὶς εὐτυχῶς ἐπιτυχίαν. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ Φαναρίου παρηκολούθει ἀνυστάκτως καὶ μὲ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης τὰ κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους καὶ ἀργαλέους διὰ τὸ Γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καιροὺς συμβαίνοντα ἐνταῦθα καί, πέραν τῶν ἐκτενῶν προσευχῶν της καὶ τῆς ἀποστολῆς ὡς Ποιμεναρχῶν ἀξίων Ἀρχιερέων ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ ἐγνωσμένης εὐφυΐας, ἀνδρείας, ἐργατικότητος, διπλωματικότητος καὶ λοιπῶν προσόντων, ὅσον καὶ ἄκρας πιστότητος εἰς τὰ ιδεώδη τοῦ Γένους, οἱ ὁποῖοι, στηριζόμενοι, ἐνισχυόμενοι καὶ καθοδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Κέντρου, ἐβάστασαν μὲ στιβαρὰς χεῖρας τὸν σταυρὸν τοῦ ποιμνίου των καὶ ἀντεπεξῆλθον ἐπιτυχῶς εἰς τὰς πολλὰς πνευματικὰς, ἐκπαιδευτικὰς, κοινωνικὰς καὶ ἐθνικὰς ἀνάγκας του. Εὐλαβῶς τιμῶμεν τοὺς διωγμοὺς, τὰς αἰχμαλωσίας καὶ πολλὰς ταλαιπωρίας πού ὑπέστησάν τινες ἐξ αὐτῶν, μάλιστα δὲ ὁ Φῶτιος ὁ Μαδυτινὸς καὶ ὁ Ἰωακείμ Β' ὁ Σμυρنيώτης. Παραλλήλως, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δὲν ἔπαυεν ὑψοῦσα πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ἰσχυ-

ρὰν φωνὴν ἐναγωνίου διαμαρτυρίας διὰ τὰς πληγὰς τῶν τέκνων τῆς καὶ κρούουσα ἐπιμόνως τὰς θύρας τῶν ἰσχυρῶν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὑπὲρ τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων των. Μελετῶντες προσεκτικῶς τὰς σελίδας τοῦ τότε ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἐκδιδομένου ἐπισήμου ἑβδομαδιαίου αὐτοῦ περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», δύνασθε νὰ ψηλαφήσητε τὴν ἀγωνίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς ὄντως Ἐθναρχοῦσης ἀκόμη τότε Μητρὸς Ἐκκλησίας ὑπὲρ ὑμῶν ἐνταῦθα καὶ ὑπὲρ τοῦ Γένους ὀλοκλήρου!

Ὅμως ὁ φοβερός ἐκείνος χειμῶν εὐτυχῶς δὲν ἐκράτησεν ἐπ' ἄπειρον! Χάριτι Θεοῦ ἤλθεν ἡ ἀνοιξὶς τῆς εὐσεβοῦσης Ρωμοσύνης καὶ τῆς τακτοποιήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαίου καὶ σήμερον δύνασθε ἐπιτέλους νὰ λέγετε πρὸς τὸν Δικαιοκρίτην Κύριον μαζί μὲ τὸν Προφητάνακτα Δαβὶδ: «Ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον... ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν, ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν!» (Ψαλμ. 65, 10,12). Δόξα τῷ Θεῷ, ἀδελφοί, καὶ τούτου καὶ πάντων ἔνεκεν!

Ἡ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν, τὴν Θράκην, τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον ἐπισυμβᾶσα τὸ 1922 καταστροφή τῆς ὑμετέρας παρουσίας ἔφεραν ἐνταῦθα πλήθος ἀδελφῶν μας ὡς προσφύγων, οἱ ὅποιοι καὶ ἐγκατασταθέντες κατέστησαν τὴν Μητρόπολιν μίαν τῶν πλέον προσφυγικῶν τοιούτων. Ἀλλ' οἱ πρόσφυγες δὲν ἔφεραν ἐδῶ μόνον τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν αἰφνιδίαν ἀπόλυτον πενίαν των. Ἐφεραν καὶ ἓνα σπουδαῖον καὶ ἀνεκτίμητον πλοῦτον! Τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς των, τὴν ἀρχοντιάν των, τὴν εὐφυΐαν των, τὸ φιλότιμόν των, τὴν ἐργατικότητά των, τὸ πείσμα των διὰ μίαν σύντομον καὶ ἔντιμον ἀναδημιουργίαν καὶ εὐδοκίμησιν εἰς τὰς νέας ἐστίας των. Προπαντὸς ὅμως ἔφεραν τὴν ὑποδειγματικὴν των εὐσέβειαν καὶ προσήλωσιν εἰς τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους! Ἐφεραν τὰς θεοφιλεῖς παραδόσεις των, τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν Ἁγίων καὶ τὰ σεπτὰ εἰκονίσματα των. Ἐνταῦθα μάλιστα οἱ ἐκ Στρωμνίτης ἐλθόντες Χριστιανοὶ ἔφεραν τοὺς Ἁγίους Πεντεκαίδεκα Μάρτυρας τῆς Τιβεριουπόλεως καὶ τὴν τιμῆαν χεῖρα ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Πέτρου. Πλέον, ἡ νέα πόλις τοῦ Κιλίκις, ἡ ὑπὸ τοῦ αἰοίδιμου τελευταίου Ἐπισκόπου Πολυανῆς καὶ πρώτου Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλικισίου κυροῦ Φωτίου τοῦ Μαδυτινοῦ ὀρισθεῖσα ὡς ἡ νέα ἔδρα τῆς Μητροπόλεως, ἔχει αὐτοὺς ὡς οὐρανίους προστάτας καὶ πολιούχους, καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ Ἱερομάρτυρος Πέτρου εὐλογεῖ καὶ ἀγιάζει ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς Θεοσώστου Μητρο-

πόλεώς σας και ύψοῦται διηνεκῶς εἰς ἰκεσίαν πρὸς τὸν Θεὸν πρὸς σωτηρίαν σας!

Διὰ τῆς ἀπὸ 4ης Σεπτεμβρίου 1928 σεπτῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως ἢ διοικήσεις τῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν, διὰ λόγους καιρικούς, ἀνετέθη εἰς τὴν ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, διατηρουμένου τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἀνωτάτου κανονικοῦ δικαιώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τοῦτου ἕνεκεν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁ κατὰ καιροῦς Ἱερώτατος Μητροπολίτης μνημονεῦει κανονικῶς τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ θεωρεῖται μέλος τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, ὅσον καὶ ἐκείνης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἴσθε λοιπὸν ἕνας ἱερός χρυσοῦς κρικός πὺν συνδέει τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἀγιωτάτην ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Συναφῶς ἐπιθυμοῦμεν νὰ γνωρίζετε ὅτι ἡ θέσις σας τόσοσον εἰς τὴν καρδίαν, ὅσον καὶ εἰς τὰς προσευχάς μας εἶναι πάντοτε διακεκριμένη καὶ παρακαλοῦμεν καὶ σεῖς νὰ προσεύχεσθε ἐκτενῶς ὑπὲρ ἡμῶν, πὺν ἀγωνιζόμεθα νὰ κρατήσωμεν τὰς Θερμοπύλας μας εἰς τὴν Θεοτοκοσκεπάστον Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, τὴν Βασιλεύουσαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ πνευματικὴ, κοινωνικὴ, ἐπαγγελματικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ λοιπὴ πρόοδος καὶ εὐδοκίμησις σας θὰ εἶναι πάντοτε δι' ἡμᾶς αἰτία πολλῆς χαρᾶς καὶ ἐγκραυήσεως ἐν Κυρίῳ! Προτρεπόμεθα δὲ πατρικῶς ἐν ἀγάπῃ νὰ μᾶς ἐρχεσθε ὅποτε δύνασθε εἰς τὸ μαρτυρικὸν Φανάρι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ τῆς Μητρικῆς σας οἰκίας, νὰ λαμβάνετε τὴν εὐλογίαν τῆς Παμμακαρίστου Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τῶν ἐν Βυζαντίῳ διαλαμπάντων καὶ αἰωνίως λαμπόντων ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πολλῶν Ἁγίων, Μαρτύρων, Ὁμολογητῶν, Πατέρων, Πατριαρχῶν καὶ Ὁσίων, παλαιῶν καὶ νεωτέρων, νὰ ἀναβαπτίζεσθε εἰς τὴν πνευματικὴν κολυμβήθραν τῆς Ρωμοσύνης καὶ εἰς τοῦ Βοσπόρου τ' Ἁγιονέρια καὶ νὰ ἀρύεσθε νάματα ζωῆς ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ πηγὴν τοῦ Γένους!

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν καὶ διὰ τοὺς καλοὺς λόγους τῆς προσφωνήσεώς σας, Ἱερώτατε ἀδελφὲ ἅγιε Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου. Εὐχόμεθα ὁ Θεὸς νὰ σᾶς χαρίζῃ ὑγείαν, μακροήμερυσιν, φωτισμὸν καὶ δυνάμεις διὰ νὰ συνεχίσετε ἐπιτυχῶς τὸ ποιμαντορικὸν σας ἔργον ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἀοιδίμων καλῶν προκατόχων σας, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πιστευθέντος ὑμῖν ποιμνίου καὶ ἐν γένει τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεως σας.

Ἀφοῦ σᾶς καταστέψωμεν πάντας, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ προ-

σφιλέστατα, με ὀλοκάρδιον τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, ἐπιθυμοῦμεν, περαίνοντες τὸν λόγον, νὰ σᾶς ἀφήσωμεν ὡς πατρικὴν παρακαταθήκην ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐτόνισε πρὸς τοὺς Κορινθίους καὶ τὸ ἠκούσαμεν ἐνωρίτερον ἀπὸ τὸ ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας: «Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω». (Α' Κορ. 16, 13). Ἀμήν.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
πρὸς τὸν Ἱερὸν Κλῆρον καὶ τὰς μοναστικὰς Ἀδελφότητα τῆς
Ἱεράς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου
(Κιλκίς, Κυριακή, 22 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Ποιμενάρχα τῆς Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας ἀδελφὲ
Μητροπολίτα κύριε Βαρθολομαῖε,

Τιμιώτατοι ἀδελφοὶ Ἱεράρχαι,

Εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλεῖς ἀδελφοὶ συμπρεσβύτεροι, διάκονοι καὶ
μοναχοί, πολυτιμώτατοι συνεργάται τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Πολυ-
ανῆς καὶ Κιλκισίου, τέκνα θεοευλόγητα καὶ ἡγαπημένα τῆς ἡμῶν Με-
τριότητος,

Αἶνον καὶ δοξολογίαν ἐκ βάθους καρδίας ἀναπέμπομεν πρὸς τὸν
ἐν Τριάδι Ἕνα προσκυνητὸν Θεὸν τῶν πατέρων μας, εὐρισκόμενοι ἐν
μέσῳ ὑμῶν, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου,
τοῦ ὁποίου τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας. Καιρὸς
κατάλληλος νὰ μνησθῶμεν σήμερον τοῦ προφητάνακτος Δαυῖδ λέγον-
τος, «ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ
τὸ αὐτό»¹.

Μεγάλην τὴν παράκλησιν δεχόμεθα, ἀλλὰ καὶ βαθύτατα συγκινού-
μεθα βλέποντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνηγμένους τοσοῦτον πλήθος εὐλαβε-
στάτων συλλειτουργῶν, ἐκδαπανωμένων εἰς τὴν διακονίαν Κυρίου καὶ
εἰς τὸ σωτηριῶδες ἔργον τῆς διαποιμάνσεως τοῦ εὐλαβεστάτου λαοῦ
τῆς Ἱεράς ταύτης Μητροπόλεως. Σὰς ἀπευθύνομεν ἐν Κυρίῳ θερμὸν
χαιρετισμὸν ἐν ἀγάπῃ. Χαίρετε, θεηγόροι ὀπλίται παρατάξεως Κυρίου,
οἱ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐκλεξάμενοι, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀφ' ὑμῶν.

Ἰδού, ἀδελφοί, ὁ μεγαλόδωρος Κύριος κατέστησεν ἡμᾶς τοὺς ταπει-
νοὺς λειτουργοὺς Του καὶ ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ἐντολὴν νὰ θεωροῦμεν ἑαυ-
τοὺς δούλους τῶν ὑφ' ἡμῶν διακονουμένων διὰ τὸν Κύριον.

Ἱερεὺς εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐπωμισθῆ τὴν ὑπερκόσμιον «δια-

¹. Ψαλμ. ρλβ', 1.

κονίαν τῆς καταλλαγῆς»² τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Θεοῦ. Πρὸς τοῦτο ἔχει συνεχῶς τὴν μίαν χεῖρα ἐπαναπαυομένην εἰς τὸν ὦμον τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὸν ὦμον τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς προεῖδε τὸ προφητικὸν πνεῦμα τοῦ δικαίου Ἰώβ³. Ποθεινὸν τέλος τῆς καταλλαγῆς ταύτης εἶναι νὰ καταστοῦν οἱ πιστοὶ «καινὴ κτίσις»⁴, τουτέστι «ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»⁵ καὶ «κατοικητήριον τῆς Θεότητος»⁶. Τοῦτο τονίζει κατ' ἐπανάληψιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν»⁷.

Ὁ ἱερεὺς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καθίσταται θεράπων Θεοῦ διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ εἰς ἀχειροποίητον ναὸν τῆς Θεότητος.

Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλιπε μόνον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τοῦ παρέσχεν «ὄπλα δυνατὰ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων»⁸. Κατ' ἀρχάς, ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ ἅγιον Ὄνομα Αὐτοῦ, τὸ «ὑπὲρ πᾶν ὄνομα»⁹, τὸ ὁποῖον γίνεται φορεὺς τῆς Παρουσίας Αὐτοῦ. Δεύτερον, τὸν δημιουργικὸν λόγον Αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἐνοικῆ πλουσίως¹⁰ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, καταρτίζει τοῦτον εἰς ναὸν τῆς Θεότητος. Τὸ τρίτον μέσον, ψηλαφητὸν καὶ παντέλειον, εἶναι ἡ Ἀναίμακτος Μυσταγωγία. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μετέχη εἰς τὸ Μυστήριον καὶ μεταλαμβάνῃ τοῦ ζωηφόρου Σώματος καὶ τοῦ τιμίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ Θεὸς μεταδίδει εἰς αὐτὸν πλήρωμα ἀφθάρτου χάριτος καὶ ζωῆς ἀκαταλύτου.

Ὁ μέγας Παῦλος νουθετεῖ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Τιμόθεον νὰ ἀναζωπυρῇ τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον ἔλαβε «διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν» αὐτοῦ¹¹. Κατ' ἐπέκτασιν καὶ ὁ ἱερεὺς, διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ὑπερφυᾶ διακονίαν αὐτοῦ καὶ νὰ προσαγάγῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν Θεόν, πρέπει ὁ ἴδιος νὰ ζῆ καὶ νὰ κινῆται ἀδιαλείπτως εἰς τὴν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ ἔργον αὐτοῦ προϋποθέτει ἀδιαλείπτου

². Βλ. Β' Κορ. ε',18.

³. Πρβλ. Ἰώβ θ',33.

⁴. Βλ. Β' Κορ. ε',17· Γαλ. στ',15.

⁵. Βλ. Α' Κορ. στ',19.

⁶. Βλ. Ἐφ. β',22.

⁷. Α' Κορ. γ',16· στ',19.

⁸. Βλ. Β' Κορ. ι',4.

⁹. Βλ. Φιλιπ. β',9.

¹⁰. Βλ. Κολ. γ',16.

¹¹. Βλ. Β' Τιμ. α',6.

προσευχὴν, συνεχῆ μελέτην τοῦ θείου λόγου, ἀλλὰ καὶ ἀκατάπαυστον ἀγῶνα μετανοίας «ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ σύμπαντος κόσμου ἀγνοημάτων». Τοιοῦτοτρόπως στερεοῖ τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ πίστει, ὥστε νὰ δράμουν ἀνεκδοιάστως τὴν ὁδὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου πρὸς ἀγιασμόν καὶ ἑξομοίωσιν αὐτῶν μετὰ τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ.

Ὁ Κύριος, διὰ τοῦ ὑποδείγματος Αὐτοῦ, διδάσκει ὅτι, διὰ νὰ βοηθήσῃ τις τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὸν χάρισμα πνευματικόν, ὀφείλει νὰ ἔχη ταπεινὴν στάσιν, καὶ νὰ τιμᾷ ἕκαστον προσερχόμενον πρὸς αὐτόν. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς δὲν ἐξουθενεῖ τοὺς προσεγγίζοντες Αὐτόν, εἴτε ἦσαν οὗτοι ἁμαρτωλοὶ, ὡς ἡ Σαμαρεῖτις Φωτεινὴ, εἴτε ὑπεροπτικοὶ ὡς ὁ Ναθαναήλ, εἴτε δειλοὶ ὡς ὁ Νικόδημος. Ἐν τῇ ἀπεριγράπτῳ ταπεινώσει Αὐτοῦ ὁ Κύριος ἐνέπνεε φιλοτιμίαν εἰς αὐτούς, νὰ δεχθοῦν τὸν λόγον Αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκάθαιρεν αὐτούς, καὶ ἀπειργάζετο τούτους εἰς Ἀποστόλους καὶ Ἰσαποστόλους τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου Αὐτοῦ.

Ὁ ἱερεύς, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν μίμημα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον αὐτοῦ διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης, «σκοπῶν μὴ τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων»¹². Προσδέχεται τοὺς προσεγγίζοντας αὐτόν, ὄχι ὡς παραμορφωμένους ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καθὼς οὗτοι δύνανται νὰ ἀναδειχθοῦν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, φωτόμορφα τέκνα τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ. Διὰ τὸν πεπτωκότα νοῦν φαίνεται παράδοξος ἡ θεώρησις τῶν ἄλλων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Παρὰ ταῦτα, εἶναι ἐφικτὴ, ὅταν ὁ ἱερεύς, ὁ μοναχός, καὶ ἐν γένει ὁ πιστὸς ἔχουν γνῶσιν τοῦ ἐσχάτου προορισμοῦ τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ὁ Θεὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον πρὸ χρόνων αἰωνίων.

Συμφώνως πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἀσάρκου εἰσέτι Λόγου τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅταν ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἰσχυρὸς ἐν τῇ σχέσει αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ, καθίσταται τότε ἰσχυρὸς καὶ εἰς τὴν σχέσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων¹³. Ὑπερασπίζεται τὰ δικαιώματα τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρεσβεύει ὡσαύτως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πάντων καὶ τῆς ἐνότητος παντὸς τοῦ πληρώματος τῆς ἀμιάντου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ καρδιά αὐτοῦ ἔχει οἰκοδομηθῆ ὡς «Χριστοῦ κατοικητήριον» δὲν εἶναι οὐδέτερον, ἀλλὰ ἀντανაკλᾶται εἰς πᾶσαν ἑκφανσιν τῆς πολιτείας αὐτοῦ καὶ τῆς συναναστροφῆς αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Αἱ θλίψεις καὶ οἱ πειρασμοὶ δὲν καταβάλλουν

¹². Βλ. Φιλιπ. β', 3-4.

¹³. Βλ. Γέν. λβ', 28.

αυτόν. «Πάντα ἰσχύει ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι αὐτὸν Χριστῷ»¹⁴.

Ὁ ἱερεὺς, διὰ τῆς ἀγιαστικῆς διακονίας αὐτοῦ, ἀποβαίνει φορεὺς τῆς ἱεράς Παραδόσεως καὶ τοῦ χριστοειδοῦς ἤθους, συνεχιστῆς τῆς ἀγίας ζωῆς, ἢ ὅποια χαρακτηρίζει τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι μέτοχος τῆς μαρτυρικῆς ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ καὶ κληρονόμος τῶν χαρισμάτων τῶν κατακοσμούν-των αὐτήν. Εἶναι τὸ «ἄλας τῆς γῆς»¹⁵.

Παραλλήλως πρὸς τὴν λειτουργικὴν ἱερωσύνην, ἢ ὅποια μεταδίδεται εἰς τοὺς ἱερεῖς κατὰ τὴν θεσμικὴν χειροτονίαν, ὑπάρχει ὡσαύτως καὶ ἡ χαρισματικὴ τοιαύτη, ἢ προφητικὴ ἱερωσύνη «κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ»¹⁶, τὴν ὁποίαν δέχονται τὰ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα, ὡς δυνατότητα ἀγιασμοῦ καὶ θείας τελειώσεως.

Ἡ βασιλικὴ αὕτη ἱερωσύνη ἀποτελεῖ τὴν ἐνδοτέραν, μυστικὴν δύναμιν καὶ τῆς θεσμικῆς ἱερωσύνης. Κύριον ἔργον αὐτῆς εἶναι ἡ προσευχὴ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ συνιστᾷ «τὴν κατέχουσαν δύναμιν»¹⁷, ἢ ὅποια, ἐνόσω ὑπάρχει, περικρατεῖ τὸν κόσμον ἐκ τῆς μεγάλης καταστροφῆς.

Τὸ χάρισμα τῆς βασιλικῆς ἱερωσύνης παρατηρεῖται συχνότερον εἰς τὰς τάξεις τοῦ μοναχισμοῦ, ὅπου διὰ τῆς χάριτος τῆς μοναχικῆς ἀποταγῆς ἀνανεοῦται τὸ βάπτισμα. Διὰ τοῦτο οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἡμῶν ὀρίζουν τὸν μοναχὸν ὡς «εὐχέτην ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου»¹⁸.

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ὠρισμένοι καρδίαι, εἰς ἃς ἐχαρίσθη εἰδικὴ κλησις, ἀφιέρωσαν ἑαυτὰς τῷ Κυρίῳ καὶ ἐπεδόθησαν εἰς γενναίους ἀγῶνας ἀπεκδύσεως τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπενδύσεως τοῦ Χριστοῦ, ἵνα καταποθῆ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

Τῷ ὄντι, ὁ μοναχὸς ἐκπληροῖ τὴν κλησιν αὐτοῦ, πορευόμενος ὀπίσω τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν κενωτικὴν Αὐτοῦ ὁδόν. Κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ὑπακοῆς ἀθλεῖ οὕτως, ἵνα καταστῆ μίμημα Ἐκείνου, ὁ Ὅποῖος «ἐγένετο ὑπήκοος [τῷ Πατρὶ] μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ»¹⁹. Ὁ Χριστὸς ὁ Ὅποῖος ἀνήγγειλεν ὅτι, «Εγὼ εἰμι ἡ ὁδός»²⁰, μεταδίδει εἰς τὸν θερά-

¹⁴. Βλ. Φιλιπ. δ',13.

¹⁵. Ματθ. ε',13.

¹⁶. Βλ. Ἐβρ. ε',6· ε',10· στ',20· ζ',11· ζ',17· ζ',21.

¹⁷. Πρβλ. Β' Θεσ. β',6.

¹⁸. Βλ. Ὁ Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης, σ. 582.

¹⁹. Φιλιπ. β',8.

²⁰. Ἰωάν. ιδ',6.

ποντα Αὐτοῦ τὴν Ἐαυτοῦ κατάστασιν, τὴν ὑπερφυᾶ παγκοσμιότητα Αὐτοῦ, τὸ θέλημα καὶ τὸν πόθον Αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πάντων ἀνθρώπων.

Ὁ μοναχὸς ἀποτάσσεται εἰς πάντα, οὐχὶ μόνον εἰς τὰς ὑλικὰς κτήσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φυσικὴν συγγένειαν, ἔτι δέ, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν. Ἐν τούτοις, ὁ καρπὸς τῆς ἀποταγῆς αὐτοῦ εἶναι θαυμαστός, «ὑπὲρ νοῦν καὶ διάνοιαν». Απολαμβάνει καρδιακῆς ἐλευθερίας καὶ δυνάμει τῆς χάριτος τὴν ὁποῖαν ἐκχέει τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐνοῦται μετὰ πάντων. Γίνεται ὡς «ὁ μηδὲν ἔχων καὶ πάντα, [τὸν Χριστόν], κατέχων»²¹.

Πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος γράφει ὅτι, «ὀφείλομεν οἱ πιστοὶ νὰ παραμένωμεν συνδεδεμένοι μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου ἡμῶν ὡς τῇ κιθάρᾳ αἱ χορδαί». Παραμείνατε πιστοὶ εἰς τὸν πνευματικόν σας Πατέρα. Οὕτω θὰ κιθαρίζετε ὡς οἱ ἀποκαλυπτικοὶ εἰκοσιτέσσαρες Πρεσβύτεροι τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ καὶ θὰ ἀναγγέλλητε τὴν ἀγαλλίασιν καὶ τὴν δόξαν Κυρίου, γινόμενοι λύχνοι καιόμενοι ὑπὲρ τοῦ ὑφ' ὑμᾶς ποιμνίου.

Εὐλογοῦμεν ὑμᾶς πατρικῶς. Εὐλογημένη ἡ ἱερωσύνη σας, ἡ μοχθοῦσα διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν ἁγιασμόν τῶν ἐλαχίστων ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ. Εὐλογημένον τὸ ἔργον σας, τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐργαζομένου δι' ὑμῶν. Παρακαλοῦμεν νὰ ἔχωμεν διαρκεῖς τὰς προσευχὰς σας ὑπὲρ ἡμῶν προσωπικῶς καὶ ὑπὲρ τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐπιδαψιλεύομεν ἐπὶ ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν καὶ τὰς προσφιλεῖς οἰογενεῖας σας ὁλόθυμον τὴν πατρικὴν καὶ Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν.

Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν, πάντοτε, φίλτατοι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα εὐλογημένα.

²¹. Βλ. Β' Κορ. στ',10.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Δημητρίου
(Κιλκίς, Κυριακὴ, 22 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε καὶ προσφιλέστατε ἀδελφέ ἅγιε Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου
κύριε Βαρθολομαίε, Ποιμενάρχα τῆς θεοσωστού ταύτης Ἐπαρχίας,
Τιμώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,
Πατέρες καὶ τέκνα εὐλογημένα ἐν Κυρίῳ,

Μέ ιδιαίτεράν χαράν καὶ συγκίνησιν εὐρισκόμεθα εἰς τὸν ἱερόν
τοῦτον χώρον καὶ εὐλογοῦμεν τό ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἐν ἀκλονήτῳ βε-
βαιότητι ὅτι ἡ πανσθενουργός Χάρις Αὐτοῦ κατευθύνει καὶ κατευοδοῖ
τά κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην καὶ τόν λαόν της πρὸς τό συμφέρον, τό
ὅποῖον προώρισεν ἡ Θεία Βουλή Του διὰ τὴν Νύμφην Του Ἐκκλησίαν,
ἣν ἐκτήσατο τῷ τιμίῳ Αὐτοῦ Αἵματι, καὶ δι' ἓνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Τό
συμφέρον τοῦτο, ὡς τό «εἰς ἀγαθόν φέρον», μαρτυρεῖται διὰ τοῦ πνευ-
ματικοῦ ἔργου, τό ὅποῖον ἐπιτελεῖται ἀδιαλείπτως ἐνταῦθα ὑπό τῆς
Ἐνορίας ταύτης, ὑπό τὴν ἀγρυπνον ποιμαντικὴν μέριμναν τῆς ὑμετέ-
ρας Ὁσιολογιότητος, ἀγαπητέ πάτερ Ἐπιφάνιε, καὶ ὑμῶν πάτερ Εὐστά-
θιε Κοντοζίδη καὶ Ἱεροδιάκονε Σάββα Ἀμοιρίδη, διὰ τῶν κατηχητικῶν
σχολείων αὐτῆς, καθ' ὅτι τό ἔργον τῆς κατηχήσεως τῶν παιδῶν εἶναι
σημαντικωτάτη ἀποστολή.

Εἶναι μεγάλη ἡ ἀνάγκη ἐπαναβαπτίσεως τοῦ λαοῦ εἰς τὰ νάματα
τῆς εὐσεβείας, ὥστε ἐκ τῶν νεαρῶν βλαστῶν, οἱ ὅποιοι προσέρχονται
σήμερον εἰς τούς ναούς μας, νά ἀναδειχθοῦν οἱ αὐριανοὶ πιστοὶ τηρηταί
τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ νέοι ἐκκλησιαστικοὶ ταγοί, οἱ εὐόρκως διακονοῦντες
ἐπιστήμονες, οἱ καλοὶ οἰκογενειάρχαι, τὰ ὑγιᾶ μέλη τῆς κοινωνίας, οἱ
ἄνθρωποι πού θά πλουτίζουν καὶ θά κοσμοῦν τὴν Ἐκκλησίαν μέ τὴν
ἀγάπην των πρὸς τόν Χριστόν καὶ τό Γένος. Μετ' ἐμφάσεως ἐκάλεσεν
ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη 2016)
τούς Ὁρθοδόξους νέους «νά συνειδητοποιήσουν ὅτι εἶναι φορεῖς τῆς
μακραίωνος καὶ εὐλογημένης παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,
ταυτοχρόνως δέ καὶ οἱ συνεχισταί αὐτῆς, οἱ ὅποιοι θά διαφυλάσσουν
θαρραλέως καὶ θά καλλιεργοῦν μέ δυναμισμὸν τὰς αἰωνίους ἀξίας τῆς

Ὁρθοδοξίας διὰ νά δίδουν τήν ζείδωρον χριστιανικήν μαρτυρίαν. Ἐξ αὐτῶν θά ἀναδειχθοῦν οἱ μελλοντικοὶ διάκονοι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» (Ἐγκύκλιος §8).

Ἀληθῶς, «κατηχημένοι τήν ὁδόν τοῦ Κυρίου, καί ζέοντες τῷ πνεύματι» (προβλ. Πράξ. ιη', 25) λαλεῖτε καί διδάσκετε, πατέρες καί ἐκλεκτοί συνεργάται των, ἀκριβῶς τά περί τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καί τοῦ πνευματικοῦ θησαυροῦ τῆς ἀμωμήτου πίστεώς μας καί τῶν ἀγνῶν ἠθῶν καί ἐθίμων μας, διὰ τῶν ὁποίων καί οἱ πατέρες σας ἐμεγαλουργήσαν καί σεις συνεχίζετε ἐπί τῆς εὐθείας πορείας τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματός των, πορευόμενοι εἰς τήν «ὁδόν τοῦ Θεοῦ», τήν μόνην «ὁδόν σωτηρίας».

«Χριστός καί Γένος μᾶς χρειάζονται», ἔλεγεν ὁ μέγας ἐπανευαγγελιστής καί ἐθναπόστολος Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε τήν ζωήν του εἰς τήν κατήχησιν τοῦ λαοῦ, τήν διατήρησιν τῆς πίστεώς του, καί τόν φωτισμόν καί τήν σωτηρίαν του, καί τήν ἐσφράγισε μέ τόν μαρτυρικόν του θάνατον. Ἀδιαλείπτως δέ ἐτόνιζε τήν ἀνάγκην τῆς παιδείας, μιᾶς παιδείας χριστοκεντρικῆς καί εὐαγγελικῆς, καί μέχρι τό μαρτύριόν του δέν ἔπαυεν ἰδρύων σχολεῖα.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τούτῳ, ἐπαινοῦμεν τήν φιλότιμον καί ἐπαινετήν προσπάθειαν διὰ τήν ἀνάδειξιν τῆς πνευματικῆς, ἱστορικῆς καί λοιπῆς ἐκκλησιαστικῆς κληρονομίας τῆς Ἐνορίας ταύτης διὰ τῆς ὁργανώσεως Κεμηλιαρχεῖου, ὥστε οἱ νέοι μας καί τό ποιμνιον γενικώτερον, νά ἐμπνέωνται διὰ τό παρόν καί τό μέλλον μέσα ἀπό τήν σπουδήν τῶν ἀληθειῶν τοῦ παρελθόντος.

Καί ἐάν θησαυρός καί κειμήλια εἶναι τά ἔξοχα δημιουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ἐνεργοῦντος πάντοτε τῆ Χάριτι τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δέν πρέπει νά λησμονῶμεν ὅτι τό κατ' ἔξοχήν κειμήλιον καί ὁ ἀτίμητος θησαυρός εἶναι αἱ νεανικαί ὑπάρξεις. Ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκην παιδείας στοργικῆς, παιδείας ἀληθοῦς ἐλευθερίας ἐν παρρησίᾳ καί ἐν λόγῳ Θεοῦ διδασκομένης. Καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ κατηχητικοῦ της λόγου, καλεῖ τοὺς νέους φιλοστόργως νά συμμετέχουν ἐνσυνειδήτως καί ἐνεργῶς εἰς τήν ζωήν της. Αὐτή εἶναι καί ἡ Πατριαρχική παράκλησις καί προτροπή μας πρὸς τοὺς κατηχητάς.

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις, εὐχαριστοῦντες τήν ὑμετέραν προσφιλή Ἱερότητα, ἅγιε Πολυανῆς καί Κιλκισίου, τόν Ἱερατικῶς Προϊστάμενον τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ π. Ἐπιφάνιον, τοὺς συλλειτουργοὺς καί συνδιακόνους του πατέρας Εὐστάθιον καί Σάββαν, καί τοὺς λοιποὺς συμβαλό-

ντας εἰς τήν ὀργάνωσιν τῆς παρούσης συναντήσεως, διά τήν τιμητικὴν καὶ λίαν φιλάδελφον ὑποδοχὴν, εὐχόμεθα ὁ Δεσπότης καὶ Θεὸς μας Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ εὐλογῇ τὸν λαόν καὶ τήν κληρονομίαν Του ταύτην, ἣν ἐφύτευσεν ἡ Δεξιὰ Του, τήν ἐν Αὐτῷ ἔχουσαν πᾶσαν τήν ἐλπίδα αὐτῆς, ἵνα καρποφοροῦσα ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς ὡς ἀγρὸς πολύκαρπος, ἀξιωθῇ καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ ποθητοῦ Παραδείσου, ἔνθα πολιτεύεται ὁ προστάτης αὐτῆς Ἅγιος Μεγαλομάρτυς Δημήτριος ὁ Μυροβλύτης καὶ οἱ ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἀναδειχθέντες Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀμήν.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Οἰκολογικῆς Ἡμερίδος μέ
θέμα «Τό ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως γιά τόν 21ο
αἰῶνα: Ἐκκλησία, Πολιτεία, Φιλοσοφία καί Θεολογία»
(Συνεδριακόν Κέντρον Περιφερειακῆς Ἐνότητος, Κιλκίς, 23
Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Πολυανῆς καί Κιλκισίου κύριε Βαρθολομαίε, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,
Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,
Ἐξοχώτατε Περιφερειάρχα Κεντρικῆς Μακεδονίας,
Ἐξοχώτατοι κύριοι πρώην Πρόεδρε καί πρώην Ἀντιπρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως,
Ἐντιμότητα κύριε Ἀντιπεριφερειάρχα Κιλκίς μετά τῶν μελῶν τοῦ Περιφερειακοῦ Συμβουλίου,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὁφικιάλιοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,
Ἐλλογιμώτατοι Καθηγηταί,
Ἐκλεκτοί συμμετέχοντες εἰς τὴν Ἡμερίδα,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀσμένως συμμετέχομεν εἰς τὴν παροῦσαν Οἰκολογικὴν Ἡμερίδα, μέ θέμα: «Τό ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως γιά τόν 21ο αἰῶνα: Ἐκκλησία, Πολιτεία, Φιλοσοφία καί Θεολογία», εἰς τό σήμερον ἐγκαινισθέν πανηγυρικῶς Συνεδριακόν Κέντρον τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Κιλκίς τῆς Περιφέρειας Κεντρικῆς Μακεδονίας. Ἐν τῷ προσώπῳ σας, Ἐξοχώτατε κύριε Περιφερειάρχα, συγχαίρομεν πάντας τούς συντελεστάς τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Συνεδριακοῦ τούτου Κέντρου. Εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς, τόν κύριον Ἀντιπεριφερειάρχην Κιλκίς καί τά μέλη τοῦ Περιφερειακοῦ Συμβουλίου διά τὴν τιμητικὴν ὑποδοχήν. Θεορμάς εὐχαριστίας ἐκφράζομεν ἐπίσης διά τὴν ὡραίαν προσφώνησιν.

Εἶναι γνωστόν τοῖς πᾶσιν, ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, πρῶτον εἰς τόν χριστιανικόν κόσμον, ἀνέδειξε τὰς πνευματικάς διαστάσεις τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος, ἐτόνισε τὴν σημασίαν

τῆς συμβολῆς τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς θεολογίας τῆς εἰς τήν κατανόησιν τῶν αἰτιῶν του καί εἰς τήν ἀντιμετώπισιν του καί ἀνέπτυξε ποικίλας δράσεις ἐπικαίρου οἰκολογικῆς μαρτυρίας, μέ στόχον τήν ἔμπρακτον ἀξιοποίησιν τῶν οἰκοφιλικῶν ἀρχῶν καί παραδόσεών τῆς ἐπ' ἀγαθῶ τῆς κτίσεως.

Αἱ σχετικαί δράσεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι συνεχίζονται ἤδη ἐπί τριακονταπενταετίαν, προήγαγον τόν διορθόδοξον, τόν διαχριστιανικόν καί τόν διαθρησκευτικόν διάλογον διά τήν δυνατήν συμβολήν τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν θρησκευιῶν εἰς τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἐνέπνευσαν ἐπίσης πολιτικούς ἡγέτας, κοινοβούλια, παράγοντας τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, οἰκολογικά κινήματα, πανεπιστήμια καί ἐρευνητικά κέντρα, ὀργανώσεις, ἀναριθμήτους ἀνθρώπους ἀπανταχοῦ. Ἀνέδειξαν τήν ἀλήθειαν ὅτι οὐδέν ὄραμα διά τό μέλλον ἔχει ἀξίαν, ἐάν δέν ἀναφέρεται εἰς τήν προσδοκίαν ἑνός κόσμου, ὁ ὁποῖος θά εἶναι καί θά λειτουργῇ ὡς πραγματικὸς «οἶκος» τοῦ ἀνθρώπου.

Αἱ πρωτοβουλίαί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔστρεψαν τήν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν εἰς τήν μελέτην καί προβολήν τοῦ οἰκολογικοῦ περιεχομένου τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας καί κοσμολογίας, τῆς εὐχαριστιακῆς χρήσεως τῆς δημιουργίας καί τοῦ Ὁρθοδόξου ἀσκητισμοῦ. Ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία εἶναι ἐκτενεστάτη καί ἀποτελεῖ σημαντικόν κεφάλαιον τῆς συγχρόνου Ὁρθοδόξου θεολογίας καί τῆς μαρτυρίας τῆς ἔναντι τῶν μεγάλων προβλημάτων καί τῶν παγκοσμίων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας. Κεντρικὴν θέσιν εἰς τόν χῶρον αὐτόν κατέχει τό ἔργον τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Περγάμου καί Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰωάννου (Ζηζιούλα), τοῦ πρωτεργάτου τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας.

Πέραν ὅλων αὐτῶν, ἀναφορικῶς πρὸς τό εἰδικόν θέμα τῆς παρούσης Ἡμερίδος «Τό ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς Μητροπολέως γιά τόν 21ο αἰῶνα», ὑπενθυμίζομεν ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἔχει ἐπανειλημμένως ἀπευθυνθῆ πρὸς τὰς Ἀρχιεπισκοπάς καί τὰς Μητροπόλεις του, τὰς ἐνορίας καί τὰς ἱεράς μονάς, τὰς ὁποίας ἐκάλεσε νά ἀναπτύξουν οἰκολογικάς δράσεις καί συγκεκριμένας πρακτικάς διά τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διά τήν εὐρύτεραν εὐαισθητοποίησιν, πρωτίστως τῆς νέας γενεᾶς, ἀπέναντι εἰς τήν οἰκολογικὴν κρίσιν. Εἰς τό Πατριαρχικόν Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ προσευχῆς ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 2018 εἶχομεν σημειώσει: «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καλεῖ τὰς ἀνά τήν οἰκουμένην Ἀρχιεπισκοπάς καί Μητροπόλεις αὐτῆς, τὰς ἐνορίας καί τὰς ἱεράς Μονάς,

νά αναπτύξουν πρωτοβουλίας και συντονισμένες δράσεις, προγράμματα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, να οργανώσουν συνέδρια και όμιλους, ώστε οι πιστοί να συνειδητοποιήσουν ότι η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος είναι πνευματική ευθύνη εκάστου εξ ημών. Τό φλέγον θέμα της κλιματικής αλλαγής, τα αίτια και αι επιπτώσεις του διά τον πλανήτη και την καθημερινότητα των ανθρώπων αποτελούν ευκαιρία διά προσεγγίσεις και συζητήσεις επί τη βάσει των αρχών της θεολογικής οικολογίας και διά συγκεκριμένες πρακτικές παρεμβάσεις. Είναι ζωτικής σημασίας να δοθῆ ἔμφασις εἰς τήν δρασίαν εἰς τοπικόν ἐπίπεδον. Ἡ ἐνορία ἀποτελεῖ τό κύτταρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, χῶρον προσωπικῆς παρουσίας καί μαρτυρίας, ἐπικοινωνίας καί συνεργασίας, λειτουργικῆ καί διακονικῆ κοινότητα.

Ἰδιαίτερα μέριμνα πρέπει νά ἐπιδειχθῆ διά τήν ὀργάνωσιν τῆς ἐν Χριστῷ διαπαιδαγωγίσεως τῆς νέας γενεᾶς, ὥστε νά καλλιερῆται εἰς αὐτήν τό οικολογικόν ἦθος. Ἡ ἐκκλησιαστική κατήχησις πρέπει νά ἐνσταλάξῃ εἰς τήν ψυχὴν τῶν παιδίων καί τῶν νέων τόν σεβασμόν πρὸς τήν ἁγίαν Λίαν, πλάσιν, κίνητρα διά δραστηριοποιήσιν εἰς τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος καί τήν ἐλευθεροποιόν ἀλήθειαν τῆς ἀπλότητος, τῆς λιτότητος καί τοῦ ἀσκητικοῦ ἠθους, τοῦ μετοχικοῦ τρόπου τοῦ βίου καί τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης. Είναι ἀπαραίτητον, οἱ νέοι νά κατανοήσουν τήν ευθύνην των διά τήν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τῶν οικολογικῶν συνεπειῶν τῆς πίστεώς μας, νά γνωρίσουν καί νά γνωστοποιήσουν τήν καθοριστικὴν συμβολὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τήν ὑπόθεσιν τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος».

Ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, εἰς τό ἀντίστοιχον Πατριαρχικόν Μήνυμα τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 2019, ἐξαίρεται ἡ ἀνάγκη περαιτέρω δραστηριοποίησης διά τήν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τῶν οικολογικῶν καί κοινωνικῶν συνεπειῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. Καί πάλιν ἀναφερόμεθα εἰς τήν σημασίαν τῆς κινητοποίησης τῆς νέας γενεᾶς: «Εἶναι ἐξόχως σημαντικόν ὅτι αἱ καθ' ἡμᾶς ἀρχιεπισκοπαὶ καί μητροπόλεις, πολλαὶ ἐνορίαι καί ἱεραὶ μοναί, ἔχουν ἀναπτύξῃ οικολογικὰς πρωτοβουλίας καί πρακτικὰς διά τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος, καί ποικίλα προγράμματα περιβαλλοντικῆς ἀγωγῆς. Πρέπει νά δοθῆ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τήν ἐν Χριστῷ διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων, ὥστε αὐτὴ νά λειτουργῆ ὡς χῶρος καλλιέργειας καί ἀναπτύξεως οικολογικοῦ ἠθους καί ἀλληλεγγύης. Ἡ παιδικὴ καί ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία ἀποτελοῦν ἰδιαίτερος εὐνοϊκὰς περιόδους τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δι' οικολογικὴν καί κοινωνικὴν ευαισθητοποίησιν».

Ὁ δυναμισμός καί ὁ ἐνθουσιασμός τῶν νέων, ἡ ροπή καί ἡ προθυμία πρὸς δρᾶσιν, ἐμπλουτίζονται διὰ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, εἰς τὴν ὁποίαν καταφάσκεται ἡ δημιουργία, ἡ κτίσις βιοῦται ὡς θεία δωρεά καί ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νὰ λειτουργῇ ὡς οἰκονόμος, φύλαξ καί «ἰερεύς» αὐτῆς, προσάγων αὐτὴν εὐχαριστιακῶς καί δοξολογικῶς εἰς τὸν Δημιουργόν. Παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, τὰ δῆθεν ἐπιστημονικῶς τεκμηριωμένα δεδομένα, ἡ νεότης εἶναι περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μέ πολλὰς μεταφυσικὰς ἀναζητήσεις καί πολλήν ἐλπίδα δι' ἓνα καλύτερον κόσμον. Ἐχει μάλιστα λεχθῆ ὅτι ἀποτελεῖ μίαν ἰδιαίτερον «θρησκευτικὴν» φάσιν τῆς ζωῆς μας. Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς, εἵπομεν πρὸ τριῶν περιπτῶν ἑβδομάδων εἰς τὴν Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου (1-3 Σεπτεμβρίου 2024), ἐνώπιον 160 περιπτῶν Ἀρχιερέων, τὰ ἐξῆς περὶ τῆς νεότητος: «Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν, ἐπιβεβαιουμένην συνεχῶς διὰ τῶν συζητήσεών μας μέ νέους καί νέας ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ νεολαία προσεγγισθῆ μέ ἀγάπην, κατανόησιν καί πνεῦμα ἀλληλεγγύης, ὄχι μόνον ἀνταποκρίνεται, ἀλλὰ ἀποκαλύπτει δημιουργικὰς δυνάμεις ἐντυπωσιακὰς, τὰς ὁποίας θαυμάζομεν... Ἡ Μετριοτήτης ἡμῶν ἐντυπωσιάζεται συχνάκις ἀπὸ τό γεγονός ὅτι οἱ νέοι καί αἱ νέαι μᾶς διδάσκουν μέ τὰς εὐαισθησίας των, μέ τὰς ἰδέας καί τὰς δράσεις των, μέ τό φωτεινόν παράδειγμά των. Διαπιστοῦμεν καθημερινῶς ὅτι ἐπιδεικνύουν μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἀπὸ τοὺς ἐνήλικας διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διὰ τὰ κοινωνικά προβλήματα. Ἡ συνάντησις μέ τοὺς νέους μᾶς ἐπιφυλάσσει πάντοτε χαρὰν καί ἐκπλήξεις».

Ἐκλεκτοὶ παρόντες,

Πέραν πάσης ἀμφιβολίας, τό φυσικόν περιβάλλον ἀπειλεῖται σήμερον, ὅσον ποτέ ἄλλοτε εἰς τὴν ἱστορικὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις ἔχει παγκοσμίους διαστάσεις, δέν γνωρίζει σύνορα, ἔχει ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις εἰς τὴν πανίδα καί τὴν χλωρίδα, εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καί τὰς θαλάσσας, εἰς τοὺς ζῶντας καί τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῶν ἀνθρώπων, αἱ δέ κοινωνικαὶ συνέπειά της εἶναι ἀνυπολόγιστοι. Ἡ κλιματικὴ κρίσις ἀποτελεῖ τό ἀποκορύφωμα τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος καί εἶναι ἤδη ἀπτή καί ἐπώδυνος πραγματικότης. «Ὁ πλανήτης μας πλέον δέν ὑπερθερμαίνεται, βράζει, κοχλάζει», σημειώνει ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Τό πολυδιάστατον οἰκολογικόν πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι γέν-

νημα τῆς κρίσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολιτισμοῦ του, τῆς πολιτικῆς, τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἠθικῆς καί τῆς θρησκείας του. Πάντες εἰς πολλά πταίομεν. Ἡ ἀλματώδης ἀνάπτυξις τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, παρά τὰ μοναδικά εὐεργετήματά της διά τήν ζωήν μας, ἐτροφοδότησε τήν ἔπαρσιν τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τῆς φύσεως, τήν ἀντικειμενοποίησιν καί τήν χειραγώγησιν της. Δέν εἶναι ὅμως δυνατόν ἡ φιλοσοφία νά ἀσκήῃ κριτικήν κατά τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ καί ἐν ταυτῶ νά ἀποσιωπᾷ τήν ἰδικήν της ιδεολογικήν συμμετοχήν εἰς τήν μετατροπήν τοῦ ἀνθρώπου εἰς «*maître et possesseur de la nature*», εἰς κύριον καί κάτοχον τῆς φύσεως. Ὁ δέ Χριστιανισμός δέν καθιέρωσε μέν «ἕνα δυῖσμό ἀνθρώπου καί φύσης... οὔτε ἐπέμενε πῶς τό θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νά ἐκμεταλλεύεται ὁ ἀνθρώπος τή φύση, γιά νά ἐξυπηρετεῖ τούς δικούς του σκοπούς», ὅπως ἤθελεν ὁ Lynn White¹, ἠνόνησεν ὅμως, εἰς τήν δυτικήν θεολογικήν παράδοσιν, τήν μετατροπήν τοῦ «ὑγιοῦς ἀνθρωποκεντρισμοῦ», τοῦ τεθεμελιωμένου εἰς τήν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί καθ' ὁμοίωσιν Αὐτῶ, ἀνθρωπομονιστικάς τάσεις καί τόν ἀτομοκεντρισμόν, ὁ ὁποῖος, ὅπως γράφει ὁ Μητροπολίτης Περγάμου, βρίσκεται «στή ρίζα τῆς οἰκολογικῆς κρίσης»². Εἰς ἄλλην συνάφειαν ὁ Περγάμου σημειώνει: «Ὁ ἀνθρωποκεντρισμός δέν εἶναι ἀνθρωπομονισμός. Μόνον σέ περίπτωση πού τό πρῶτο μετατρέπεται στό δεύτερο ἔχομεν κάτι ἀρνητικό... Ἡ οἰκολογική κρίση δέν εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνθρωποκεντρισμοῦ, ἀλλά ὀφείλεται σέ ἀνθρωπομονιστικές τάσεις καί στή συμπεριφορά τοῦ ἀνθρώπου»³.

Ὅπως ἔχει γραφή, ὁ σύγχρονος αὐτοχειροτόνητος «ἀνθρωποθεός», ὁ ὁποῖος ἀπειλεῖ σήμερον τήν ἰδίαν τήν ἐπιβίωσίν του, «μπορεῖ ἴσως νά αὐτοαποκαλεῖται *homo erectus*, σίγουρα ὅμως δέν εἶναι *homo sapiens*»⁴. Ὁ *homo antisapiens* τῆς ἐποχῆς μας γνωρίζει, ἀλλά συνεχίζει νά δρᾷ ὡς

¹ L. White, «Οἱ ἱστορικές ρίζες τῆς οἰκολογικῆς μας κρίσης» εἰς τό ἔργον: Ζ. Σαρίκας (ἐπιλογή κειμένων-μετάφραση), *Ἡ φωτιά τοῦ Προμηθεά*, ἐκδ. Νησίδες, Αθήνα 1998, σ. 43.

² Ι. Ζηζιούλας, «Τό Δίκαιον τοῦ Προσώπου», *Πρακτικά τῆς Ακαδημίας Αθηνῶν* 72 (1997), τεύχος Β', σ. 598.

³ Metropolitan John of Pergamon, «Towards an Environmental Ethic» εἰς τό ἔργον: M. Ascherson / A. Marshall (ἐπιμ.), *The Adriatic Sea, a Sea at Risk, a Unity of Purpose*, Athens 2005, σ. 96.

⁴ O. Höffe, *Moral als Preis der Moderne*, ἐκδ. Suhrkamp, Frankfurt a.M. 1995, σ. 210.

νά μή ἐγνώριζεν. Ὁ Lynn White σχολιάζει: «Παρά τόν Κοπέρνικο, ὅλο τό σύμπαν κινεῖται γύρω ἀπό τόν μικρό μας πλανήτη. Παρά τόν Δαρβίνο, δέν εἴμαστε, μέσα στίς καρδιές μας, μέρος τῆς φυσικῆς διαδικασίας. Εἴμαστε ἀνώτεροι ἀπό τή φύση, τήν περιφρονοῦμε, εἴμαστε ἔτοιμοι νά τή χρησιμοποιοῦμε γιά νά ἱκανοποιήσουμε ἀκόμη καί τό πιό σημαντικό καπρίτσιο μας»⁵. Φαίνεται ὅτι ἡ γνῶσις δέν φθάνει εἰς τά βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, δέν ὀδηγεῖ εἰς μεταστροφήν, ἀλλά συνυπάρχει μέ κυνισμόν καί ἑαυτοκεντρισμόν.

Τί ποιητέον; Προφανέστατα, ἡ πορεία πρὸς ἓν βιώσιμον μέλλον ἀειφορίας καί οἰκολογικῆς ἰσορροπίας ἔχει τούς ὅρους του. Κατονομάζομεν ἐνδεικτικῶς δύο ἐξ αὐτῶν:

α) Οἰκολογική οἰκονομία. Εἶναι βέβαιον ὅτι τό σημερινόν κυρίαρχον πρότυπον οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐπιτείνει τήν οἰκολογικὴν κρίσιν καί δέν ἐξυπηρετεῖ τό ἀληθές συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου. Δέν ἀνήκει τό μέλλον εἰς τήν προσανατολισμένην ἀποκλειστικῶς εἰς τό κέρδος οἰκονομίαν, ἢ ὅποια ἐκτυλίσσεται ἄνευ ὑπολογισμοῦ τῶν οἰκοκαταστροφικῶν ἐπιπτώσεών της. Κριτήριον μιᾶς οἰκολογικῆς οἰκονομίας εἶναι, ὁμοῦ μετά τῶν οἰκονομικῶν δεικτῶν, καί τά περιβαλλοντικά δεδομένα. Δέν νοεῖται ἀνάπτυξις εἰς βάρος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016), σοφῶς κατωνόμασε τούς κινδύνους τῆς «ιδιονομίας τῆς οἰκονομίας», τῆς αὐτονομήσεως αὐτῆς ἀπό τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὅποια ὑπηρετοῦνται μόνον ἐντός βιωσίμου φυσικοῦ περιβάλλοντος, καί προέτεινε μίαν οἰκονομίαν «τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου»⁶.

β) Εἰρήνη μεταξύ τῶν λαῶν, τῶν θρησκείων καί τῶν πολιτισμῶν. Εἰς τό Πατριαρχικόν Μήνυμα τῆς Ἰνδίκτου τοῦ ἔτους 2022, ἀνεφέρθημεν εἰς τὰς περιβαλλοντικάς καταστροφάς, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ ἐπίθεσις τῆς Ρωσικῆς Ὀμοσπονδίας κατὰ τῆς Οὐκρανίας, πέραν τῶν ἀνθρωπίνων ἀπωλειῶν. Ἐτονίσαμεν ὅτι κάθε πολεμικὴ ἐνέργεια εἶναι καί πόλεμος κατὰ τῆς φύσεως καί μία ἀνθρωπιστικὴ καταστροφή. Ὁ κίνδυνος πυρηνικοῦ ὀλοκαυτώματος, ἢ ρύπανσις τοῦ ἐδάφους, τῶν ὑδάτων καί τῆς ἀτμοσφαιρας ἀπὸ τούς βομβαρδισμούς, ἢ ἀχρήστευσις καλλιεργησίμων ἐκτάσεων καί ἡ καταστροφή τοῦ δασικοῦ πλούτου, αὐτὰ καί πολλά ἀλλὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἀποκαλύπτουν τήν σημασίαν

⁵ L. White, Οἱ ἰστορικές ρίζες τῆς οἰκολογικῆς μας κρίσεως, σ. 46.

⁶ *Εγκύκλιος*, § 15.

τῆς εἰρήνης ὡς ὄρου διὰ τὴν προστασίαν τῆς κτίσεως. Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν εἰρήνην εἶναι συμβολὴ εἰς τὴν διάσωσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἐχομεν ἐκφράσει πολλάκις τὴν πεποίθησίν μας ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις δύναται νὰ συμβάλῃ καθοριστικῶς εἰς τὴν υπέρβασιν τῶν μεγάλων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία ἀπέδειξε τοῦ λόγου τό ἀληθές διὰ τῆς στρατεύσεώς της πρὸς κατανόησιν τῶν αἰτίων καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιπτώσεων τῆς οικολογικῆς κρίσεως. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ θεολογικὴ ὀπτικὴ ἀναδεικνύει ἀφανεῖς διαστάσεις τοῦ περιβαλλοντικοῦ προβλήματος καὶ ἀποκαλύπτει δυνατότητας λύσεώς του. Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς χριστιανικῆς αὐτοσυνειδησίας, ἡ προστασία τῆς φύσεως ἀποκτᾷ ἔμφασιν ὡς ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης, ἡ ὁποία εἶναι εἰρήνη μὲ τὸν Θεόν, εἰρήνη μὲ τὸν συνάνθρωπον, ἀλλὰ καὶ εἰρήνη μὲ τὴν γῆν καὶ εἰρήνη τῆς γῆς.

Ἡ οἰκοφιλικὴ συμπεριφορὰ εἶναι κεντρικόν συστατικόν τῆς Ὁρθοδόξου ταυτότητός μας. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νίκη ἐναντίον ὄλων τῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι συμβάλλουν ἰδεολογικῶς καὶ ἐν τῇ πράξει εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς φύσεως καὶ τὴν διατάραξιν τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων. Εἶναι ἀσύμβατον μὲ τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως νὰ μετατρέπωμεν τὸν συνάνθρωπον εἰς ἀντικείμενον καὶ τὴν κτίσιν εἰς χρησίμον ὑλικόν. Ὁ εὐχαριστιακὸς καὶ ἀσκητικὸς τρόπος τοῦ βίου τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκόμιζον εἰς τοὺς ναοὺς μας «τόν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον» διὰ νὰ τὰ ἀγιάσῃ ὁ ἱερεὺς καὶ νὰ ἀγιασθῇ ἡ ζωὴ καὶ ὁ μόχθος των, διατηρεῖ καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἀνυπέρβλητον ἐπικαιρότητα. Θαυμάζομεν τό δοξολογικόν ἦθος τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι τίποτε δὲν ἐθεώρουν ἰδικόν των κατόρθωμα, αὐτονόητον καὶ δεδομένον, οὔτε τό ψωμί, οὔτε τό νερό, οὔτε τὴν υἰγιάν καὶ τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν διὰ τό δῶρον τῆς ζωῆς, ἐσέβοντο τὴν ἱερότητα τῆς δημιουργίας καὶ ἠσθάνοντο πανταχοῦ τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ. Τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ βίωσις αὐτοῦ τοῦ ἦθους τῆς εὐχαριστιακῆς καὶ ἀσκητικῆς ἐλευθερίας εἶναι ἀνέφικτος ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν, οικονομικῶν καὶ πολιτισμικῶν συνθηκῶν εἶναι τελείως σαθρόν.

Ἡ ποιότης μιᾶς κοινωνίας δὲν κρίνεται πρωτίστως ἀπὸ τό ἐπίπεδον οικονομικῆς καὶ τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικῆς ὀργανώσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τό ἕαν σέβεται τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας καὶ ἀπὸ τὸν πνευματικόν προσανατολισμόν της. Ἡ πίστις εἰς τὸν Θεόν ὡς κτίστην τῶν ἀπάντων, δημιουργόν τοῦ ἀνθρώπου κατ' ἰδίαν εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Αὐτῷ,

καθώς καί εἰς τήν Ἐναθρώπησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου διά τήν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐμπνέει καί ἐνισχύει τάς δημιουργικάς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου καί προσφέρει διέξοδον ἐνώπιον τῶν ὑπαρξιακῶν προβλημάτων καί τῶν μεγάλων προκλήσεων. Ἀπό αὐτάς τάς αἰωνίους πνευματικές ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι σύμφυτοι μέ τήν θεανδρικήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας, τρέφεται καί τό ὄραμα τῆς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως. Τό ζητούμενον εἶναι ἡ στρατηγική ἀποτελεσματικῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν τῶν ἀρχῶν, ἐπί τῇ βάσει τῶν συγχρόνων δεδομένων, ἀπαιτήσεων καί δυνατοτήτων.

Μέ αὐτάς τάς σκέψεις καί τά αἰσθήματα, κηρύσσομεν τήν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίας Οἰκολογικῆς Ἡμερίδος, συγχαίροντες δέ τούς ἐμπνευστάς, τούς συντελεστάς αὐτῆς καί πάντας ὑμᾶς τούς συμμετέχοντας εἰς τήν πνευματικήν ταύτην ἐκδήλωσιν, βέβαιοι διά τήν ἐπιτυχῆ καί καρποτόκον διεξαγωγήν της, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τήν ἄφθιτον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης.

**Αντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου**
εἰς τὸν Ἁγιασμὸν κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν ἀποπερατώσεως
τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἑνορίας
Μαυρονερίου
(Δευτέρα, 23 Σεπτεμβρίου 2024)

* * *

Τερώτατε Μητροπολίτα Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου καὶ ἀγαπητὲ ἐν
Χριστῷ Ἀδελφὲ κ. Βαρθολομαίε,
Πανοσιολογιώτατε Ἀρχιμανδριῖτα κ. Εὐγένιε,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπει σήμερον ὀφειλετικῶς
ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία εἰς τὸν Θεῖον Δομήτορα Αὐτῆς, φωταγωγουμένη
μυστικῶς ὑπὸ τῆς χαριτοβρύτου λάμπσεως τῶν θείων δωρεῶν, τὰς ὁποί-
ας ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Χαραλάμπης, ἔφορος τῆς ἑνορίας Μαυρονερί-
ου, θεαρχίῳ νεύματι, ἀντικαταπέμπει ἱκετευτικῶς ἀπὸ τὸν Πατρικὸν
γνόφον, εἰς τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν τῆς πεφλημένης Ἡμῶν θυγατρὸς
Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου.

Εὐφημος μνεία ἀρμόζει εἰς τὸν οἰκεῖον ὑμῶν Ποιμενάρχη, τὸν λίαν
ἀγαπητὸν ἡμῖν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κ. Βαρθολομαῖον, ὁ ὁποῖος
φέρει τὸ ὄνομα τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, τιμῶν ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου
μὲ ἀφοσίωσιν τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, διὰ τὴν ἀξιόλογον πρωτοβου-
λίαν ἀποπερατώσεως τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς
ἑνορίας τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, καθὼς καὶ εἰς τὸν Ἐφημέριον ὑμῶν
καὶ Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον Πικρολίμνης, Ὁσιολογιώτατον Ἀρχιμαν-
δριῖτην κ. Εὐγένιον Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ 2008 μεριμνᾷ ἀξιεπαίτως
διὰ τὴν δημιουργίαν καταλλήλου χώρου ἀναπτύξεως τῆς Ἑνοριακῆς
καὶ ἐν γένει Κοινοτικῆς ζωῆς τῆς περιοχῆς. Εἰς εὐλογίαν τοῦ πρὸς ἀπο-
περάτωσιν σπουδαίου αὐτοῦ ἔργου προσθέτομεν τὴν εὐαρέσκεϊαν τῆς
Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος προσωπικῶς πρὸς ὅλους
τοὺς ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς συμβαλόντας.

Καλέσατε τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τοῦ Γένους τῶν Ὁρθοδό-
ξων νὰ εὐλογήσῃ τὴν σεπτὴν ταύτην πανήγυριν τῶν ἐγκαινίων ἐπ’

άφορμῇ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, καὶ τὸν ὑπεδέχθητε μὲ πολλὰς τιμάς. Ἡ τιμὴ ποῦ ἀποδίδετε εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διαβαίνει. Ἡ δόξα δὲ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν εἶναι οικονομικὴ ἢ πολιτικὴ, ἀλλὰ εἶναι δόξα πολυπάθου, εὐχαριστιακοῦ καὶ ἀσκητικοῦ ἔθους. Εἶναι ἡ δόξα τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν, ὁ ὁποῖος ἀναφωνεῖ: «ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω» (Γαλ. 6:17). Ὑμεῖς εἶστε τὸ σῶμα. Οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὸν Καύκασον, τὸ Ἀρταχάν, τὴν Θεοδοσιούπολιν, τὴν Τραπεζοῦντα, τὴν Γεωργίαν, τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην, οἱ ἀπόγονοι βυζαντινῶν ἐστίων, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν ὑπὸ τὴν σοφὴν διαποίμανσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου προτοῦ ξαφνικῶς σωπάσουν ὑπὸ τὰ κελεύσματα τῶν Ἀρχόντων τοῦ κόσμου τούτου. Ὑμεῖς, ὄχι ἡ γῆ σας, εἴσθε τὸ εὐχαριστιακὸν Σῶμα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Φέρετε ἐντὸς ὑμῶν ἀνεξίτηλα τὰ στίγματα ἀπὸ τὸν πόνον τοῦ ξεριζωμοῦ. Ἐφθάσατε πρὸ 100 ἐτῶν ἀνέστιοι εἰς τὴν εὐλογημένην γῆν τῆς Πικρολίμνης Κιλκίς, διὰ νὰ δημιουργήσετε ἐδῶ μίαν νέαν κοιτίδα ζωῆς καὶ πολιτισμοῦ, ἀπάνθισμα τῆς ὁποίας θὰ εἶναι ἡ δημιουργία τοῦ Πνευματικοῦ ὑμῶν Κέντρου, τὸ ὁποῖον εὐχόμεθα νὰ ἀποπερατωθῇ τάχιστα. Ἐν Κέντρον, ὅμως, μόνο του δὲν δημιουργεῖ πολιτισμόν. Οἱ ἄνθρωποι δημιουργοῦν πολιτισμόν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι καλοῦνται νὰ ἐπιλέξουν τί εἶδους πολιτισμόν ἐπιθυμοῦν.

Οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες διακρίνουν τὸν πολιτισμόν εἰς πνευματικὸν (culture), ὁ ὁποῖος δηλώνει ἓνα τρόπον ζωῆς, καὶ εἰς τεχνικὸν (civilization), ὁ ὁποῖος δηλώνει ἓνα προχωρημένον στάδιον ἀναπτύξεως τῆς κοινωνίας· περαιτέρω δὲ διακρίνουν τὸν πολιτισμόν εἰς ὑλικὸν καὶ ἄυλον. Τὸ Πνευματικὸν ὑμῶν Κέντρον θὰ συγκαταλέγεται, ὡς κτήριο, εἰς τὸν ὑλικὸν πολιτισμόν τῆς περιοχῆς ὑμῶν. Αἱ τελούμεναι εἰς αὐτὸ δραστηριότητες καὶ ἐκδηλώσεις θὰ δηλώνουν τὴν ἄυλον διάστασιν τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐκφράσετε. Καλεῖσθε νὰ ἐπιλέξετε, τὸ εἶδους τοῦ πολιτισμοῦ: ἀπὸ τὴν μίαν, ἀνοίγεται ὁ τρόπος τοῦ κόσμου· ἀπὸ τὴν ἄλλην, ὁ τρόπος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ διαφορὰ εἶναι λεπτή, ἀλλὰ κεφαλαιώδης.

Ὁ τρόπος τοῦ κόσμου προτάσσει τὴν πρόοδον καὶ τὴν τεχνολογίαν ἔναντι τῶν πνευματικῶν ἀξιών, αἱ ὁποῖαι συνέχουν μίαν κοινωνίαν. Ζῶμεν πλέον εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας, τοῦ διαδικτύου καὶ τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης. Ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν τεχνολογιῶν αὐτῶν ἀναδύονται καὶ αἱ ἀξίαι αἱ ὁποῖαι τὰς συνοδεύουν. Προηγείται

δηλαδή ή τεχνολογική ανακάλυψις και ἔπεται ή ἐμφάνισις τῶν ἀξιῶν, ὡς παρακολούθημα. Ἀναγκαία συνέπεια εἶναι ή ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν σφαιρίαν τῆς χαρᾶς και τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς, καθῶς τὰ πράγματα διαμορφώνουν τὰς ἀξίας ἀντι αἱ ἀξίαι νά διαμορφώνουν τὰ πράγματα.

Ἐντελῶς διαφορετικός εἶναι ὁ τρόπος τῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη προτάσσει τόν πνευματικόν πολιτισμόν ἔναντι τοῦ τεχνικοῦ, χωρίς βεβαίως νά ἀποκηρύσσει τόν τελευταῖον. Ὅμως τόν ὀριοθετεῖ, καθῶς εἰς τήν Ἐκκλησίαν τὰ πάντα νοσηματοδοτοῦνται και ἐκφράζουν αἰωνίας ἀξίας. Ἡ ἴδια ή Ἐκκλησία εἶναι πολιτισμός. Εἶναι τρόπος βίου ἐλευθέρων και ἐνθέων ἀνθρώπων. Κοινωνία προσώπων τὰ ὅποια ὀδεύουν συνειδητῶς ἀπό τὸ κατ' εἰκόνα —τήν κοινήν φύσιν— εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν —τήν πραγματικῶς ἐλευθέραν ὕπαρξιν.

Ἀπό τήν στιγμὴν κατὰ τήν ὁποῖαν ἀνελάβαμεν τήν διακονίαν Πατριαρχίας τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἔχομεν κατ' ἐπανάληψιν καταδείξει τοῦ εὐρίσκεται ή ἀληθινὴ εὐτυχία και τὸ νόημα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου: εἰς τήν ἔγερσιν ἀπό τὸν λήθαργον τῆς ἐνστικτώδους ἀτομικότητος, τὸν βαπτισμόν τοῦ ἀνθρώπου ὡς εὐχαριστιακῆς και δοξολογικῆς ὀντότητος, και τήν ἀγωνιστικὴν ἔνταξιν του εἰς τήν ὁδὸν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἀρχεγόνου ἀγάπης με τὸν συνάνθρωπον, τήν δημιουργίαν και τὸν ἴδιον τὸν θεῖον Δημιουργόν.

Ἀδελφοὶ και τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Ὁραματίζεσθε ἓνα τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον «τόσο οἱ ντόπιοι ὅσο και οἱ ἐπισκέπτες θά ἔχουν τήν δυνατότητα τῆς γνωριμίας και ἐπαφῆς ἐκτὸς ἀπό τήν λειτουργικὴ και λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, με τὸν πολιτισμό, τὸν ἐθελοντισμόν και τήν προσφορὰν στὸν συνάνθρωπο», με ἔμφαση εἰς τήν «μέριμνα, φροντίδα και ἀνακούφιση ἀπόρων και ἡλικιωμένων» (Προσφώνησις π. Εὐγενίου). Νά ἐνθυμῆσθε ὅμως ὅτι οὐχ ὁ τόπος, ἀλλ' ὁ τρόπος διαμορφώνει Πολιτισμόν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι αἱ εὐλογημένα δρασεῖς τὰς ὁποίας ὑμεῖς ὀραματίζεσθε θά βαπτισθοῦν εἰς τὸν τρόπον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς τὸν τρόπον δηλαδή τῆς ἀναζητήσεως νοήματος οἰκουμενικοῦ, νοήματος ἐσχατολογικοῦ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εὐχόμεθα αἱ πολιτιστικαὶ ἐκδηλώσεις αἱ ὁποῖαι θά στεγασθοῦν εἰς τὸ ὑπὸ ἀνέγερσιν Κέντρον, νά ἀρδεύουν νάματα ἀπό τὸ κοινωνικόν, εὐχαριστιακόν και ἀσκητικόν ἔθος τοῦ Πατριαρχείου. Νά ἐμφοροῦνται ἀπό τήν θυσιαστικὴν και ἀδιάκριτον προσφορὰν εἰς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπον, τήν γνωριμίαν και τὸν διάλογον με κάθε

ἀντίληψιν καὶ κοσμοθεωρίαν καὶ τὸν δοξολογικὸν σεβασμὸν εἰς τὴν κτίσιν ὡς εὐχαριστίαν.

Τοῦτο εἶναι καὶ τὸ νόημα τῆς παρουσίας τοῦ Πατριάρχου ὑμῶν ἐδῶ σήμερον: Νὰ σᾶς θυμίση ἀπὸ τοῦ ἔρχεσθε, ἀλλὰ καὶ νὰ σᾶς ἐμπνεύση ἓνα νέο ὄραμα διὰ τὸ τί δύνασθε νὰ ἐπιτύχητε. Ἦλθατε ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· δύνασθε νὰ ἐκπέμψετε τὸ φῶς τοῦ Πατριαρχείου, ἂν ἐπιλέξετε τὸ οἰκουμενικὸν Πνεῦμα του, ἂν δηλαδὴ προκρίνετε τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀποδοχῆς, τῆς ἀνεκτικότητος καὶ τῆς ἀνοικτότητος.

Κληθέντες νὰ ἐγκαινιάσωμεν ἓνα τόπον, ἐν πολιτιστικὸν κέντρον· σᾶς ἀντιπροτείνομεν ἓνα νέον τρόπον: τὸν τρόπον τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης, τῆς χαρούμενης κοινωνίας τῶν προσώπων, τῆς ζωῆς ὡς «εὐχαριστίας μετὰ τῆ Θεῖα εὐχαριστία» (Σμέμαν). Αἰγκαλιᾶστε τὸ ὄραμα τὸ ὁποῖον σᾶς προσφέρει ὁ Πατριάρχης τοῦ Γένους καὶ τὸ ὑπὸ ὀλοκλήρωσιν ἔργον δὲν θὰ εἶναι μόνον ἐν Πολιτιστικὸν Κέντρον τοῦ Μαυρονερίου, ἀλλὰ φῶς τὸ ὁποῖον θὰ ἐκπέμπει τὸ ἰδιαίτερον ἔθος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τότε τὸ Κέντρον ὑμῶν θὰ γίνῃ ἐν πραγματικὸν Πνευματικὸν κέντρον, διότι θὰ ἐνσαρκῶνῃ ἀξίας τοῦ πνεύματος, ἀξίας δηλονότι οἰκουμενικὰς καὶ δι' αὐτὸ πάντοτε ἐπικαίρους. Τότε θὰ γίνῃ τὸ νέον ὑμῶν Κέντρον ἐστία οἰκουμενικότητος, ἐν μικρὸν «Φανάριον», διότι ὁ πολιτισμὸς τοῦ Πνεύματος εἶναι φῶς καὶ τὸ φῶς ἀνατέλει πάντοτε ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν. Γένοιτο.

**Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά το ἐπίσημον δεῖπνον
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως
ἐπὶ τῇ πεντηκοστῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της
(Θεσσαλονίκη, 24 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κύριε
Βαρνάβα, Ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,
Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὁφφικιάλιοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,
Ἐντιμότατοι Ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,
Εὐλαβέστατοι κληρικοί,
Εὐλαβέσταται πρεσβυτέραι,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀποτελεῖ μεγάλην χαράν καί ἱκανοποίησιν νά συνεορτάζωμεν τά
πενήντα χρόνια ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως
καί Σταυρουπόλεως. Πράγματι, ἐδικαιώθη ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας
νά ἰδρῦσῃ τό ἔτος 1974 εἰς τήν περιώνυμον Πόλιν τοῦ Ἁγίου Μεγαλο-
μάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, τήν Θεσσαλονίκη, τό καύχημα
τῆς ἄλλοτε ἐνδόξου Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, δύο νέας ἱεράς Μη-
τροπόλεις, τήν Μητρόπολιν Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως καί τήν
Μητρόπολιν Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς. Ἀμφότεραι ἔμελλον νά λα-
μπρύνουν τήν Βόρειον Ἑλλάδα καί νά ἀποτελοῦν δύο σημαντικὰς Μη-
τροπόλεις τοῦ Θρόνου. Θεωροῦμεν μεγάλην εὐλογίαν τό γεγονός, ὅτι
εἰς τούς δύο Ἰδρυτικούς Τόμους εὐρίσκεται καί ἡ ὑπογραφή τῆς ἡμῶν
Μετριότητος, ὡς Μητροπολίτου τότε Φιλαδελφείας.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καυχᾶται ἐν Κυρίῳ διὰ τό πλούσιον ποιμαντι-
κόν καί κοινωνικόν ἔργον τό ἐπιτελεσθέν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Νε-
απόλεως καί Σταυρουπόλεως κατά τήν πεντηκονταετῆ πορείαν αὐτῆς.
Ἐπιτρέψατε ἡμῖν νά μνησθῶμεν τοῦ πρώτου Μητροπολίτου Νεαπόλε-
ως καί Σταυρουπόλεως Διονυσίου Λαδοπούλου, ἀποφοίτου τῆς κοινῆς
Τροφῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς, διακονήσαντος συνάμα ἐν
τῷ Σεπτῷ Κέντρῳ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ ἀγαπητός ἀδελφός ἀνέλαβεν ἐκ

τοῦ μηδενός νά θεμελιώσῃ καί νά ὀργανώσῃ τήν νέαν αὐτήν ἐκκλησιαστικήν ἔπαλξιν καί ἐπί μίαν τριακονταετίαν εἰργάσθῃ θυσιαστικῶς καί ἐκλείσῃ αὐτήν. Ἡναλώθῃ κυριολεκτικῶς εἰς τήν διακονίαν καί ὀργάνωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως του, ἐδημιούργησε πλειάδα ἐνοριακῶν Ναῶν, Ἱερῶν Μονῶν καί κοινωφελῶν ἰδρυμάτων καί διεκρίθη διά τό ἐκκλησιαστικόν καί λειτουργικόν του φρόνημα.

Ἰδιαιτέρας σημασίας τυγχάνει τό γεγονός, ὅτι ἡ Μητρόπολις Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως ἐκτείνεται εἰς μίαν νευραλγικήν περιοχὴν τῆς Δυτικῆς Θεσσαλονίκης, εἰς τήν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία, παραλλήλως μέ τό πνευματικόν καί ποιμαντικόν ἔργον της, συνέβαλεν ἀποφασιστικῶς εἰς τήν κοινωνικήν πρόοδον ὀλοκλήρου τῆς περιοχῆς.

Εἰς διαδοχὴν τοῦ σεπτοῦ Γέροντός σου κυροῦ Διονυσίου, παραιτηθέντος διά λόγους ὑγείας, ἡ Ἐκκλησία ἐξέλεξε σέ, Ἱερώτατε καί λίαν ἀγαπητέ ἀδελφέ Βαρνάβα, Μητροπολίτην Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως. Ὑπῆρξες ἐκ τῶν σπουδαιότερων καί ἱκανοτέρων συνεργατῶν τοῦ προκατόχου σου καί δικαιολογημένως ἐπελέγης διά νά συνεχίσῃς καί νά διευρύνῃς τό πολυδιάστατον ἔργον του. Ὡν πολυτάλαντος καί χαρακτηριστικός Ἱεράρχης, μέ τήν πλουσίαν πνευματικήν καί ποιμαντικήν σου μαρτυρίαν, ἤδη ἐπί εἰκοσαετίαν ὄλην, ἐδικαίωσας τάς προσδοκίας πάντων ἡμῶν, πάντοτε μέ ταπεινοφροσύνην, τήν «πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτίαν», ἧς «οὐδέν ὑψηλότερον».

Ἰδιαιτέτως ἐκτιμῶμεν τήν ἀγάπην καί τήν ἀφοσίωσίν σου πρός τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν, πού ἐπιδεικνύεις ἔργοις καί λόγοις, τιμῶν τήν καταγωγὴν σου ἀπό τάς ἀλησμονήτους πατρίδας. Ἐνδιαφέρεσαι καί μεριμνᾷς στοργικῶς διά τήν νεολαίαν τῆς Πόλεως καί τῆς Ἰμβρου, προσφέροντας εὐκαιρίας διά νά γνωρίσουν καί νά χαίρωνται τά παιδιά μας τάς κατασκηνώσεις τῆς Μητροπόλεως σου. Καί οἱ πρόθυμοι συνεργάται σου, μέ ἐπί κεφαλῆς τήν Ἐλλογιμωτάτην κυρίαν Μαρίαν Χαραλαμπίδου, δίδουν τό παρῶν εἰς τήν γενέτειραν ἡμῶν καί εἰς τήν Πόλιν μέ ποικίλας πνευματικάς καί καλλιτεχνικάς ἐκδηλώσεις. Ἀναφέρομεν, εὐχαριστοῦντες ἐκ μέσης καρδίας, τήν προσφορὰν εἰς τήν Παιδόπολιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τήν νῆσον Πρώτην, ὅπου ἡ παρουσία τῶν συνεργατῶν σας εἶναι πηγὴ πνευματικοῦ πλούτου διά τά παιδιά.

Ἐπί πλέον, χαίρομεθα κάθε φορὰ, πού ἐπισκέπτεσθε τήν Βασιλίδα τῶν πόλεων μέ τήν συνοδείαν ὄλων τῶν Δημάρχων τῆς Μητροπολιτικῆς σου περιφερείας, γεγονός τό ὅποιον φανερῶνει τήν ἀγαστήν συνεργασίαν μέ τήν τοπικήν αὐτοδιοίκησιν. Συνέχισες καί ἐπολλαπλα-

σίεςες τό ἔργον τοῦ προκατόχου σου, πάντοτε ἔτοιμος πρός διακονίαν τοῦ λογικοῦ σου ποιμνίου. Θά ἦτο δίκαιον νά λεχθῆ ὅτι ἡ Μητρόπολις σου εἶναι ὑποδειγματική, πρωτοποριακή καί ἡ ποιμαντορία σου χαρακτηρίζεται ἀπό κοινωνικήν καί περιβαλλοντικήν εὐαισθησίαν καί στοργήν διά τήν νεότητα. Γνώρισμα τῆς πνευματικότητός σου εἶναι ὁ συνδυασμός ἀκλονήτου πιστότητος εἰς τήν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν ἀνοικτοσύνην πρός τόν κόσμον καί τόν πολιτισμόν. Ὁ «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» χαρακτήρ τῆς πίστεως δέν ἀναίρει, ἀλλά ἐνδυναμώνει τήν ἐγκόσμιον καλήν μαρτυρίαν.

Από αὐτό τό πνεῦμα ἐμφορεῖται καί οἱ καθ' ὑμᾶς ἱερός κληρός, μέ ἀκεραίαν τήν ἐπίγνωσιν τοῦ Χρυσοστομικοῦ: «τό τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα μέγα ἐστί καί θαυμαστόν» (PG 62, 525-6). Ὁ λειτουργός τοῦ ὕψιστου δέν ἀνήκει εἰς τόν ἑαυτόν του ἀλλά εἰς τόν Χριστόν καί τήν Ἐκκλησίαν, ἀφιερωμένος ψυχή τε καί σώματι εἰς τήν εὐλογημένην ἀποστολήν του, πάντοτε θυσιαστικός, πάντοτε μέ ἐνσυναίσθησιν, οὐδέποτε νωθρός ἢ ἀπαισιόδοξος. Διαφυλάσσουν οἱ κληρικοί σας, Ἰερώτατε ἀδελφέ, τό φιλόανθρωπον πνεῦμα καί τό διακονικόν ἦθος τῆς Ὁρθοδοξίας, τά ὅποια ἀποτελοῦν δίοδον διά νά φθάνη εἰς τήν καρδίαν τῶν συνανθρώπων μας ὁ λόγος τῆς ἀληθείας, τό εὐάγγελον μήνυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Διακονοῦν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἐν περιστάσεσι ἀδελφῶν τόν Χριστόν, κατά τήν προτροπήν τοῦ διδάξαντος καί ποιήσαντος τά θεῖα προστάγματα Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Ἔως ἐστί καιρός, Χριστόν ἐπισκεψώμεθα, Χριστόν θεραπεύσωμεν, Χριστόν θρέψωμεν, Χριστόν ἐνδύσωμεν, Χριστόν συναγάγωμεν, Χριστόν τιμήσωμεν» (Περί φιλοπτωχίας, ΙΔ', μ', ΒΕΠΕΣ 59, σ.83).

Ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ, ἐπιθυμοῦμεν νά ἀναφερθῶμεν εἰς τήν μεγάλην προσφοράν τῶν πρεσβυτερῶν εἰς τό ἔργον τῶν συζύγων των ἱερέων. Ἀναγνωρίζομεν καί σεβόμεθα τό θυσιαστικόν των πνεῦμα καί τήν ἀφοσίωσίν των εἰς τήν διακονίαν τῆς ἐνορίας. Εἶναι πολύτιμοι ἀρωγοί καί συγκληρναῖοι τῶν ἱερέων, ἀλλά καί στήριγμα τῆς ἱερατικῆς οἰκογενείας. Σέβονται τόν ρόλον των, τόν ὁποῖον ἐπιτελοῦν μέ σεμνότητα καί μέ πολλήν διάκρισιν.

Ἀπευθύνομεν πρός τάς εὐσεβεστάτας πρεσβυτέρας εὐγνώμονας εὐχαριστίας διά τήν πολύτιμον συμπαράστασίν των εἰς τοὺς ἱερεῖς συζύγους των καί ἀπονέμομεν εἰς αὐτάς τόν δίκαιον ἔπαινον καί τήν εὐαρέσκεϊαν τῆς Μητρός Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καί τῆς ἡμῶν Μετριότητος προσωπικῶς.

Περαίνοντες, ἐκφράζομεν θερμάς εὐχαριστίας διὰ τὴν ὑποδοχὴν, ἐκ μέρους καὶ τῆς τιμίας Συνοδείας ἡμῶν, βέβαιοι ὅτι ἡ Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως θά συνεχίση, καὶ εἰς τὴν ἀρχομένην νέαν πεντηκονταετίαν, τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ χριστιανύμου λαοῦ καὶ πρὸς δόξαν τοῦ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ὀνόματος τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν.

Μέ αὐτά τὰ αἰσθήματα, ἐγείρομεν τὸ κύπελλον, εὐχόμενοι πρὸς τὴν ὑμετέραν φίλην Ἱερότητα ὑγίαν κατ' ἄμφω ἀκλινῆ καὶ πάντα τὰ οὐράνια δωρήματα, ἀπονέμοντες δέ τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν πρὸς τὸν καθ' ὑμᾶς ἱερόν κληρον καὶ τὸν φιλόχριστον λαόν, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς τὴν χάριν καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἐπετειακὴν ἐκδήλωσιν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει
ἑκατονταετίας
ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης
(Θεσσαλονίκη, 25 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεε, Ποιμενάρχα τῆς
θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,
Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,
Ἐλλογιμώτατε κύριε Πρόεδρε τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,
Ἐλλογιμώτατα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱατρικοῦ
Συλλόγου Θεσσαλονίκης μετὰ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀπεδέχθημεν ἀσμένως τὴν εὐγενικὴν πρόσκλησιν καὶ εὐρισκόμε-
θα μετὰ χαρᾶς ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, Ἐλλογιμώτατε καὶ ἀγαπητέ κύριε
Πρόεδρε τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσα-
λονίκης, διὰ νὰ συμμετάσχωμεν εἰς τὰς ἐπετειακὰς ἐκδηλώσεις ἐπὶ
τῇ ἑκατονταετηρίδι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, νὰ διατρανώσωμεν διὰ τῆς
παρουσίας ἡμῶν τὴν ἰδιαιτέραν τιμὴν, τὴν ὁποίαν ἐπιφυλάσσει ἡ Ἐκ-
κλησία καὶ δὴ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον πρὸς τοὺς ἰατροὺς καὶ νὰ
τονίσωμεν εἰς τὴν ἀγάπην σας τὴν βιωματικὴν συνάφειαν τῶν χριστια-
νικῶν ἠθικῶν παραδόσεων πρὸς τὰς ἀπαρασαλεύτους ἱπποκρατικὰς
ἀρχάς, ἀμφοτέρων τόσον ἐπικαίρων εἰς τοὺς σημερινούς καιροὺς τῶν
πολλαπλῶν συγχύσεων.

Κομίζομεν ἀπὸ τό ἀειφεγγές Φανάριον, τό Ἱερόν Κέντρον τῆς πα-
γκοσμίου Ὀρθοδοξίας, τὴν εὐλογίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τόν
Ἱατρικόν Σύλλογον Θεσσαλονίκης. Εἶναι παράδοσις τῆς Μεγάλης Ἐκ-
κλησίας νὰ προσλαμβάνη ὑπὸ τὰς πνευματικὰς πτέρυγας της καὶ νὰ
ἐπισυνάγῃ ὡς θεσμικὰ τέκνα της τὰς ἐπαγγελματικὰς συντεχνίας, νὰ
ἐμπνέῃ εἰς τὰ μέλη των ἀφ' ἑνός αἰσθήματα συναλληλίας καὶ αἰσθητικῆς
συνεργασίας, ἀφ' ἑτέρου διαθέσιν φιλανθρωπίας καὶ ἐντίμου, κατὰ τὰς

χριστιανικός έπιταγός, έπαγγελματισμού.

Ἐκπαλαι, αἱ θρησκευαἰ καὶ αἱ κοινωναἰ ἐτίμησαν τό ἱατρικόν ἐπάγγελμα, ἀναγορεύσασα αὐτό εἰς λειτούργημα. Ὅμως, ἀγαπητοί, μή λησμονήτε ὅτι ἡ προαγωγή τοῦ ἐπαγγέλματος εἰς λειτούργημα καὶ τοῦ ἐπαγγελματίου εἰς λειτουργόν εἶναι προσωπικόν, πνευματικῆς φύσεως ἄθλημα, συνειδητῆ ἐσωτερικῆ ἐπιλογή, καὶ ἡ ἐφαρμογή της εἰς τὴν καθ' ἡμέραν πράξιν αὐτοπροαίρετος ἄσκησις ἀρετῆς. Ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας μας προβάλλει ὡς πρότυπον τόν «ἀνάργυρον» ἱατρόν, ἀλλὰ δέν τό ἐπιβάλλει. Τό ὑποδεικνύει ὡς στόχον καὶ τρόπον ἐξαγιασμοῦ, ὡς μέσον εὐκταῖον τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ εἰρήνης. Αἰταιεῖ ὁμως, καὶ ἀναλόγως παιδαγωγεῖ, τὴν προσέγγισιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ κάθε ἐμπεριστάτου, πάσχοντος καὶ ἀσθενοῦς, μέ διάθεσιν προσφορᾶς, ὄχι κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀνταποδόσεως καὶ προσδοκωμένης ἀμοιβῆς, ἀλλὰ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀπεκδεχομένου τὴν ἱατρικὴν διακονίαν, χωρὶς νά διαχωρίζωνται οἱ «χρεῖαν ἔχοντες ἱατροῦ», βάσει γένους ἢ θρησκευείας ἢ ἡλικίας ἢ ἀσφαλιστικῆς ἰκανότητος καὶ οικονομικῆς δυνατότητος. Εἰς τόν τρόπον αὐτόν, τόν ὅποιον εἰσηγεῖται ἡ Ἐκκλησία, τέλος, προτάσεται ἡ αὐταπάρνησις, ἡ αὐτοθυσιαστικῆ καὶ ἀνανταπόδοτος προσφορᾶ, ἡ ὅποια προσιδιάζει καὶ πρὸς τὰς φιλανθρώπους, χριστιανικὰς παραδόσεις τοῦ Γένους μας.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἱατρός ψυχῶν καὶ σωμάτων, ἐθεράπευεν ἀσθενεῖς καὶ ἀνεκούφιζε πάσχοντας. Τό «ἀσθενοῦντας θεραπεύετε» (Ματθ. ι', 8), αὐτὴν τὴν φιλάνθρωπον δραστηριότητα, παρήγγειλε καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ὅταν τοὺς ἀπέστειλε πρὸς τὰ ἔθνη. Τὴν θεϊκὴν αὐτὴν ἐπιταγὴν ἐπικαιροποιεῖ ἡ Ἐκκλησία καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐπιφορτίζει τοὺς ἱατροὺς μέ ἀποστολικὴν εὐθύνην, ἀλλὰ καὶ τοὺς χρεῖαι συγκυρηναίους τοῦ σταυροῦ, τόν ὅποιον αἶρει ὁ κάθε πάσχων ἄνθρωπος, ἐπαυξάνουσα τὴν τιμὴν, τὴν ὅποιαν ἐπιφυλάσσει εἰς αὐτούς ἢ κοινωνία καὶ ἡ λαϊκὴ συνείδησις, τιμὴν ἀμφίδρομον, καθ' ὅτι ἀποδίδεται πρὸς αὐτούς ὡς ἀναγνώρισις, ὡς εὐχαριστία, ὡς προσευχὴ καὶ ἀνταποδίδεται ὑπ' αὐτῶν πρὸς τό κοινωνικόν σύνολον ἐμπράκτως, διὰ τῆς μερίμνης των διὰ τὴν ὑγείαν, αὐτό τό ἀτίμητον συστατικόν τῆς ὑπάρξεώς μας.

Ἀσκεῖτε, ἀγαπητοί ἱατροί, μίαν ἐπιστήμην αἰχμῆς, διακονεῖτε τόν ἄνθρωπον, σώζετε ζωάς, χαρίζετε εὐρωστίαν. Εἰς τὴν ἀγίαν ἀποστολήν σας διαφυλάσσεται ἡ ἀξιολογικὴ παρακαταθήκη τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ὅποια ἀποδίδει εἰς τό ἀνθρώπινον πρόσωπον ἀπόλυτον τιμὴν καὶ ἱερό-

τητα. Τό θεάρεστον ἔργον σας, ὄχι μόνον δέν εἶναι πεδῖον συγκρούσεως πίστεως καί ἐπιστήμης, ἀλλά χῶρος συνεργασίας καί ἀλληλοπεριχωρήσεως αὐτῶν τῶν δύο ἐξόχων πνευματικῶν μεγεθῶν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κοινωνίας. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τιμῶν τήν προσφοράν τῶν ἰατρῶν, καθιέρωσε νά ἐορτάζεται ἡ Κυριακή, ἡ πλησιεστέρα πρός τήν 17ην καί τήν 18ην Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους, πρός τήν Σύναξιν δηλονότι τῶν Ἁγίων Αναργύρων Κοσμά καί Δαμιανοῦ καί μνήμην τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Λουκά τοῦ Ἰατροῦ ἀντιστοίχως, ὡς ἡμέρα τῆς Συνάξεως πάντων τῶν Ἁγίων Ἰατρῶν. Σᾶς προτρέπομεν νά τιμᾶτε αὐτήν τήν ἐορτήν τῶν ἁγίων Προστατῶν σας.

Ἐλλογιμώτατοι,

Ζῆτε καί πολιτεύεσθε ἐντός τῶν ὁρίων τεσσάρων Μητροπόλεων, Θεσσαλονίκης, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς, καί Κασσανδρείας, αἱ ὁποῖαι, ὑπό τήν πεφωτισμένην εὐθύνην τῶν Μητροπολιτῶν των κυρίων Φιλοθέου, Βαρνάβα, Ἰουστίνου καί Νικοδήμου, ἀναπτύσσουν εὐρύ καί πολυσχιδές κοινωνικόν καί φιланθρωπικόν ἔργον. Ἐπλαισιώσατε τό ἔργον αὐτό μέ φιλοτιμίαν καί ἀνεδείχθητε πρωτεργάται εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τῶν στόχων του. Ἡ εἰρήνη, ἡ ὁποία θά πληρώσῃ τήν καρδίαν σας, θά εἶναι ἡ ἀνεκτίμητος ἀμοιβή σας. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καί ἡ εὐχή τῆς Ἐκκλησίας θά λιπάνουν τόν μόχθον σας καί τά ἀγαθὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας θά ἑκατονταπλασιασθοῦν.

Μέ αὐτάς τάς σκέψεις καί μέ αἰσθήματα πολλῆς ἀγάπης καί τιμῆς, μεταφέρομεν πρός πάντας ὑμᾶς καί τούς ἠγαπημένους σας τήν εὐλογίαν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί συγχαίρομεν ὑμᾶς ἐπί τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ Συλλόγου σας, καταστέφοντες δέ ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν διά τῶν ἡμέτερων πατρικῶν καί πατριαρχικῶν εὐχῶν, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς, πρεσβείαις τῶν Ἁγίων Ἰατρῶν, τήν ἀφθιτον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τήν προσοχήν σας!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν Τελετὴν Ἐγκαινίων τοῦ Διεθνoῦς Ὀγκολογικοῦ Κέντρου
τοῦ Ἱατρικοῦ Ὁμίλου Ἀθηνῶν στὴ Θεσσαλονίκη
(Τετάρτη, 25 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης κύριε Φιλόθεε,

Ἐλλογιμώτατε κύριε Βασίλειε Αποστολόπουλε,

Ἐλλογιμώτατοι κύριοι καὶ κυρίες ἰατροί καὶ νοσηλευταί καὶ λοιπὰ μέλη τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὀγκολογικοῦ τούτου Κέντρου,

Ἐκλεκτοὶ παρόντες,

Μέ αισθήματα πολλῆς χαρᾶς ἐτελέσαμεν σήμερον ἐν τῷ μέσῳ πάντων ὑμῶν, τῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἐν Χριστῷ, τὰ Ἐγκαίνια τοῦ νέου Διεθνoῦς Ὀγκολογικοῦ Κέντρου, ἐδῶ εἰς τὴν Συμβασιλεύουσαν. Συγχαίρομεν τοὺς ἐμπνευστάς τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου καὶ ὅλους ὅσους συνέβαλαν εἰς τὴν ὑλοποίησίν του. Ἡ ἴδρυσις, θεμελίωσις, οἰκοδόμησις καὶ ὀλοκλήρωσις ἐνός νέου καὶ ἀρτίως ἐξοπλισμένου καὶ ἐξειδικευμένου ἱατρικοῦ Κέντρου, ἀφιερωμένου εἰς τὴν μελέτην, τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν ἀποτελεσματικὴν θεραπείαν τῶν ποικίλων καὶ περιπλόκων ὀγκολογικῶν παθήσεων, ὡς παραρτήματος ἐν Θεσσαλονικῇ τοῦ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένου καὶ καταξιωμένου Ἱατρικοῦ Ὁμίλου Ἀθηνῶν, ἀποτελεῖ ἐν σπουδαίῳ ἐπίτευγμα διὰ τὴν τοπικὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀλόκληρον τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ ἱατρικὴν κοινότητα τῆς Ἑλλάδος καὶ, εὐρύτερον, τῆς περιοχῆς τῶν Βαλκανίων. Σαφέστατα, ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἡ «μεγάλῃ δύναμις» τῆς ἐποχῆς μας, ἡ ὁποία ἀλλάζει εἰς βάθος τὴν ζωὴν μας, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν κόσμον μας, ἐπιλύει προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας παρέμενον ἀπροσπέλαστα καὶ ἀνεπίλυτα.

Ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἱατρικῆς καὶ τῆς Φαρμακολογίας κατὰ τὴν τελευταίαν πενηκονταετίαν εἶναι ἰλιγγιώδης. Καὶ βεβαίως τοῦτο ἀποτελεῖ διὰ πάντα πιστόν μίαν ἀκόμη ἀφορμὴν δι' ὀλοκάρδιον δοξολογίαν τοῦ παναγίου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος ὄχι μόνον «ἔκτισεν ἰατρον» καὶ «ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα» (Σοφία Σειράχ λή', 1 καὶ 4), ἀλλὰ καὶ γενικώτερον «ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην

ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις Αὐτοῦ» (ὁ.π. λη',6). Ἡ ἀγαστή συμπόρευσις τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης μετὰ τῆς πίστεως εἰς Χριστόν δύναται νά προσφέρῃ πολλά εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν καὶ τὸν ἄνθρωπον. Πρὸς τοῦτο ὑπάρχουν τὰ λαμπρὰ παραδείγματα τῶν Ἁγίων ἱατρῶν, οἱ ὅποιοι ἔδωκαν τὴν ζωὴν αὐτῶν εἰς τὴν διακονίαν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν, ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ καὶ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ ἱαματικοῦ Παντελεήμονος μέχρι καὶ τοῦ προσφάτως ἀναφανέντος ἁγίου Λουκᾶ τοῦ Ἰατροῦ, Καθηγητοῦ τῆς Χειρουργικῆς καὶ Ἀρχιεπισκόπου Συμφερουπόλεως. Οὗτοι, διὰ τῆς θυσιαστικῆς αὐτῶν προσφορᾶς καὶ τῆς εὐσυνειδήτου ἀσκήσεως τοῦ ὑψηλοῦ λειτουργήματος, ἐκαλλιέργησαν καὶ ἐπολλαπλασίασαν τό δοθέν αὐτοῖς τάλαντον τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν κατεγράφησαν ἐν εὐγνωμοσύνῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὰς ἀγιολογικὰς δέλτους τῆς Ἐκκλησίας.

Στρεφόμενοι σήμερον, πρὸς τοὺς ἱατροὺς καὶ τοὺς νοσηλευτάς, τὰ στελέχη τοῦ νέου τούτου Ὄγκολογικοῦ Κέντρου, τοὺς καλοῦμεν νά διακονοῦν μετὰ ταπεινώσεως, θυσίας καὶ ἀγάπης πολλῆς τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς μας, ὅλους ὅσους θά προσέλθουν διὰ νά ἀναζητήσουν τὴν θεραπείαν ἀπὸ τὴν ἐπάρατον νόσον, ἔχοντες πρό ὀφθαλμῶν τό ἀγιογραφικόν: «Τίμα ἱατρόν πρὸς τὰς χρείας αὐτοῦ τιμαῖς αὐτοῦ» (ὁ.π. λη',1) καὶ «ιατρῶ δός τόπον, καὶ γάρ αὐτόν ἔκτισε Κύριος καὶ μὴ ἀποστήτω σου» (ὁ.π. λη',12). Σᾶς διαβεβαιοῦμεν, ἀγαπητοὶ ἱατροὶ καὶ νοσηλευταί, ὅτι κατέχετε τόπον ἐκλεκτόν εἰς τὴν καρδίαν μας. Σᾶς τιμῶμεν, σᾶς ἐμπιστευόμεθα, σᾶς αἰσθανόμεθα πλησίον μας καὶ σᾶς συνοδεύομεν πάντοτε μέ τὰς προσευχὰς καὶ τὰς εὐλογίας μας!

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις, συγχαίροντες ἅπαξ ἔτι ὑμᾶς διὰ τό νέον τούτο Διεθνές Ὄγκολογικόν Κέντρον, εὐχαριστοῦντες δέ διὰ τὴν τιμὴν τῆς προσκλήσεως εἰς τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ, καταστέφομεν ἅπαντας διὰ τῆς πατρικῆς καὶ Πατριαρχικῆς ἡμῶν εὐλογίας, εὐχόμενοι ὅπως ὁ ἱατρός τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν Κύριος Ἰησοῦς, σᾶς χαρίζῃ πλοῦσια τὰ ἐλέη του καὶ τοὺς οἰκτιρισμούς του.

Ὁ Κύριος νά εὐλογῇ τοὺς κόπους καὶ τὰ ἔργα σας!

Ἰδιαιτέρως συγχαίρομεν τὸν εὐέλπιν ἐπιστήμονα Ἐλλογιμώτατον Δρα Βασίλειον Ἀποστολόπουλον, ὁ ὅποιος συνεχίζει μίαν ἐπιτυχή οἰκογενειακὴν παράδοσιν εἰς τὸν χώρον τῆς υἰείας, καὶ τοῦ εὐχόμεθα ἐπιτυχίαν ἐν παντί ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν χοροστασίαν εἰς τὸν Ἱερὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἁγίου
Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης
(26 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεε,
Τιμώτατοι λοιποὶ ἅγιοι Ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ πάντες οἱ τοῦ ἱεροῦ
Καταλόγου,
Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες,
Εὐλογημένε καὶ πολυφίλητε Λαὸ τοῦ Κυρίου!

Μὲ πολλὴν συγκίνησιν καὶ χαρὰν εὐρισκόμεθα διὰ μίαν ἀκόμη
φορὰν εἰς τὴν ἀγιοσκέπαστον πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας, τὴν ἱστο-
ρικὴν Θεσσαλονίκην, συμβασιλεύουσαν πάλαι εἰς καιροὺς εὐτυχεστέ-
ρους διὰ τὸ Γένος καὶ τὰ νῦν συμπρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία
ὅμως ἐπίσκεψις ἡμῶν εἶναι ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἐπαξίας ἐκλογῆς καὶ
ἐγκαθιδρύσεως τοῦ νέου καὶ φερέλπιδος ποιμενάρχου αὐτῆς, λίαν ἡμῖν
ἀγαπητοῦ Ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κ. Φιλοθέου, τοῦ ἀπὸ Ὠρεῶν.
Δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ εὐχηθῶμεν εἰς τὸν Ἱερώτατον ἅγιον Θεσ-
σαλονίκης μακρὰν, εὐδόκιμον, καλλίκαρπον, πολύκαρπον καὶ κατὰ
πάντα θεοφιλῆ ποιμαντορίαν, πρὸς οἰκοδομὴν καὶ αὐξήσιν τῆς τοπικῆς
Ἐκκλησίας καὶ σωτηρίαν τοῦ πιστευθέντος εἰς αὐτὸν χριστεπωνύμου
πληρώματος! Εἶναι νέος, εἶναι προσοντούχος, εἶναι δεδοκιμασμένος,
εἶναι ταπεινόφρων, εἶναι εὐέντευκτος καὶ συνεργάσιμος, ἔχει ὑψη-
λοὺς ὄραματισμοὺς καὶ ἀγάπην διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἄνθρωπον!
Εἶθε νὰ γράψῃ χρυσᾶς σελίδας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς
Θεσσαλονίκης! Ἄλλωστε ἔχει συνεπικούρους ἐξ οὐρανοῦ, πέραν τοῦ
πολιούχου Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου καὶ τῶν Ἰσαποστόλων
Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, καὶ τριάκοντα πέντε ἀκόμη προκατόχους τοῦ
ἀνεγνωρισμένους Ἁγίους, ἐν οἷς καὶ οἱ Ἅγιοι Θεωνᾶς, Ἰωσήφ ὁ Ὑμνο-
γράφος, Συμεῶν ὁ Μυσταγωγός, ὁ Ἱερομάρτυς Ἰωσήφ ὁ Γ' καὶ, βεβαίως,
ἡ κορυφὴ τῆς Θεολογίας Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ
ὁποίου τιμᾶται ὁ ἱερός οὗτος Μητροπολιτικὸς Ναός, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ
τὸ πρῶτον ἀξιούμεθα σήμερον ὡς Πατριάρχης νὰ εἰσέλθωμεν.

Ἦλθομεν εἰς τὴν ὡραίαν Νύμφην τοῦ Θερμαϊκοῦ, εὐγενῶς προσκληθέντες, διὰ νὰ μετὰσχωμεν τῶν ἑορτασμῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης. Ἀλλὰ ἦλθομεν ἐπίσης καὶ διὰ νὰ ἐγκαινιάσωμεν τὸ Διεθνὲς Ὀγκολογικὸν Κέντρον τοῦ Ἱατρικοῦ Διαβαλκανικοῦ Θεσσαλονίκης, ὅπερ ἐξ ὀρισμοῦ θὰ ἀποτελέσῃ μεγίστην προσφορὰν πρὸς τὸν πάσχοντα ἄνθρωπον! Ἀκόμη, διὰ νὰ ἐγκαινιάσωμεν τὰς νέας ἐγκαταστάσεις τοῦ Ὄργανισμοῦ «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη», εἰς κτίριον τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως παρεχώρησε ἢ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τῶν Βλατάδων, προφρόνῳ συγκαταθέσει καὶ ἀδεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἄλλωστε ἡ ἱστορικὴ αὕτη ἡμετέρα Μονή, τὴν στοργὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν εὐσεβῆ λαὸν τῆς Θεσσαλονίκης ἐκφράζουσα, πάντοτε προθύμως ἔρχεται ἀρωγὸς κατὰ δύναμιν εἰς ὅ,τι θὰ ἦτο χρήσιμον καὶ ἐπωφελὲς διὰ τὴν τοπικὴν κοινωνίαν, Ἐκκλησίαν καὶ ἀκαδημαϊκὴν κοινότητα. Πάντα ταῦτα πληροῦν εὐχαρίστων αἰσθημάτων τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ ἀφορμὴν πολλῆς δοξολογίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ!

Ἀλλ' ἡ παρουσία ἡμῶν συμπίπτει καὶ μὲ τὴν σήμερον ἀγομένην ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου Ἀποστόλου Ἰωάννου, τοῦ Θεολόγου. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ὁ Ἠγαπημένος ἐπιστήθιος Φίλος τοῦ Χριστοῦ καὶ Παρθένος, εἶναι ὁ Εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης. Ἐζησε τὸν Θεὸν ὡς ἀγάπην καὶ τὸν ἐκήρυξε ὡς ἀγάπην! Ἐβίωσε πλήρως καὶ μὲ ἀπόλυτον συνέπειαν τὴν διπλὴν ἀγάπην: Τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὴν ἐκήρυξε μετὰ ἱεροῦ πάθους πρὸς ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ λέγωνται Χριστιανοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ! Ἔως τελευταίας του ἀναπνοῆς παρήγγελλε μετ' ἐπιτάσεως: «Τεκνία μου, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!» Εἰς τὰς χαλεπὰς ἡμέρας μας, κατὰ τὰς ὁποίας ἔχει ψυγὴ ἢ ἀγάπη τῶν πολλῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν θεωρουμένων εὐσεβῶν, τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεολόγου εἶναι εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἐπικαίρον καὶ ἢ πρὸς αὐτὸ συμμόρφωσις ὄλων πρῶτη προτεραιότης! Δυνάμεθα νὰ στοχαζώμεθα, νὰ φιλοσοφοῦμεν, νὰ ἐπιδιδώμεθα εἰς ἔργα κοινωνικῆς προνοίας, φιλογενείας καὶ ἀλτροῦσμοῦ ἢ ἀκόμη καὶ νὰ θεολογῶμεν ἀκαδημαϊκῶς, ἀλλὰ νὰ ἀπουσιάζῃ ἡ ἀγάπη ἀπὸ τὴν καρδίαν μας! Τῆς ἀγάπης ὅμως ἀπουσιαζούσης, πάντα ταῦτα, καὶ ὀτιδήποτε ἄλλο ὡς καλὸν θεωρούμενον ἀπὸ πλευρᾶς κοινωνικῆς, ἐπιστημονικῆς κ.λπ., εἶναι ἀπλῶς πομφόλυγες καὶ μηδεμίαν ἢ ἐλαχίστην ἀξίαν ἔχουν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καθόσον «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Α' Ἰωάν. 4,8). «Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμα μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι», μᾶς λέγει ὁ μέγας Παῦλος, ὁ ἰδρυτὴς τῆς

τοπικῆς σας Ἐκκλησίας (Α' Κορ. 13, 3). Ὅταν δὲ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁμιλεῖ περὶ ἀγάπης, δὲν ὁμιλεῖ δι' ἓν, εὐγενὲς ἔστω, συναίσθημα, ἀλλὰ διὰ κάτι πολὺ βαθύτερον καὶ οὐσιαστικότερον, μέτρον καὶ ἔξαμπλάριον τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ κένωσις καὶ ταπείνωσις τῆς Ἐνσαρκώσεως καὶ ἡ κάμινος τοῦ Σταυροῦ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ!

Ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ὀνομάζει τὴν ἀγάπην «συμψυχίαν»! «Συμψυχίαν τὴν ἀγάπην ὀρίζομαι» (Ποίημα ΛΔ'). Συμψυχία δὲ εἶναι ἀνάκρασις ψυχῶν καὶ ὄχι ἀπλῶς παράλληλος πορεία των. Διὰ νὰ ἐνθυμηθῶμεν καὶ τὸν ἕτερον γίγαντα τῆς Θεολογίας, τὸν φιλοξενοῦντα ἡμᾶς θεῖον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν, ἡ ἀγάπη εἶναι ἄκτιστος ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ! Διὰ νὰ τὴν οικειωθῶμεν, ὅπως ἄλλωστε καὶ πᾶσαν ἄλλην Θεῖαν Ἄκτιστον Ἐνέργειαν, προϋποτίθεται κάθαρσις τῆς καρδίας ἐπιμελῆς διὰ μετανοίας καὶ δακρῶν καὶ ὑπομονῆς πολλῆς εἰς τὰς ἀσθενείας καὶ πάσας τὰς θλίψεις τοῦ βίου, ἀγὼν πνευματικὸς καὶ σύντονος ψυχοσωματικὴ ἄσκησις κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων, ἀκρίβεια ὀρθοδόξου δόγματος, λειτουργικὸς βίος, μυστηριακὴ μετοχή, λεπτομερῆς συνέπεια πρὸς πάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ! Ὅταν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐτρεπίζεται συστηματικῶς ὁ ἔσω ἄνθρωπος, τότε ἡ ἀγάπη, ἀκόμη καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς, ἔρχεται ὡς θεῖον δῶρημα τῆς Χάριτος καὶ ποιεῖ μονὴν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ὁ ἀγωνιστὴς πιστὸς καθίσταται ζῶσα καὶ διαυγῆς εἰκὼν τοῦ ἀγαπῶντος Θεοῦ, λαμπὰς φωτεινὴ πού φωτίζουσα τήκεται θυσιαστικῶς χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον!

Αὐτὴν τὴν ἀγάπην ἐξυμνεῖ ὁ Απόστολος Παῦλος λέγων: «Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν Ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον» (Α' Κορ. 13,1). Τέτοιαν ἀγάπην ἐβίωσαν καὶ ἐξακτίνωσαν πέριξ των ὅλοι οἱ ἀπ' αἰῶνος Ἅγιοι, τὰ ζῶντα ταῦτα καὶ μεγαλόφωνα Εὐαγγέλια τοῦ Χριστοῦ! Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ὠδήγησε εἰς τὸ μαρτύριον τὸν Ἅγιον Δημήτριον καὶ τοὺς μαθητὰς του Νέστορα καὶ Λουῖπον, τοὺς Μάρτυρας Ἀγαθόπουν καὶ Θεόδουλον, τὴν ὁμώνυμον τῆς Πόλεως Ἁγίαν Θεσσαλονίκην, τὸν Ὁσιομάρτυρα Ἀββακοῦμ τὸν Σκητιώτην καὶ εἴ τινα ἕτερον. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ὠδήγησε εἰς τὴν Ὀρθόδοξον ὁμολογίαν τὸν Ἅγιον Ἀντώνιον Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν ἔξαρσιν τῆς εἰκονομαχικῆς αἰρέσεως, τοῦ ὁποίου καὶ τοιχογραφικὴ εἰκὼν σεμνύνει τὸν ἱερόν τοῦτον Μητροπολιτικὸν Ναόν, καθὼς καὶ τὸν ἐκ τῶν διαδόχων του Βασίλειον Γ' τὸν Ὁμολογητὴν. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ὠδήγησε εἰς τὸ μαρτύριον ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Γένους τὸν Ἱερομάρτυρα Ἰωσήφ Γ' Θεσσαλονίκης τὸν ἀπὸ Δράμας. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἐξήγειρε τοὺς αὐταδέλφους Θεσσαλονικεῖς Κύριλλον καὶ Με-

θόδιον και τούς ἔφερε μὲ πολλὴν αὐταπάρησιν εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, ἐνθουσιῶδεις ἀποστόλους τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναγεννητὰς ἐν Χριστῷ λαῶν ὀλοκλήρων καὶ θεμελιωτὰς τοῦ Σλαβικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τούς κατέστησε ὄχι ἀπλῶς Ἅγιους, ἀλλὰ Ἰσαποστόλους! Αὐτὴν τὴν ἀγάπην ἐβίωσαν καὶ ἐξακτίνωσαν ὁ Ἅγιος Θεωνᾶς, ὁ Ἅγιος Νήφων, ὁ κατόπιν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, οἱ Καβάσιλαι Νείλος καὶ Νικόλαος, ἡ Ἁγία Θεοδώρα, ὁ πολὺς τὰ Θεῖα Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καὶ ὄλοι οἱ Ἅγιοί σας! Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἐδημιούργησε ἔργα θαυμαστὰ στὴν πόλιν σας, ὅπως τὸ περίφημον Παπάφειον Ὁρφανοτροφεῖον, ἔργον μεγάλης πνοῆς τοῦ αἰοδίου λαμπροῦ ἐκείνου Χριστιανοῦ καὶ Εὐεργέτου Ἰωάννου Παπάφη, τὸ ὁποῖον καὶ συνιστᾷ τὴν μεγαλυτέραν γνωστὴν οἰκογένειαν, μὲ περισσότερα τῶν τριάκοντα χιλιάδων τέκνα! Αὐτὴν τὴν ἀγάπην, τὴν θεῖαν καὶ θαυματουργὸν ἀγάπην, ἐξαγγέλει πάντοτε εὐσεβῶς ἡ Ἐκκλησία καὶ σαλπίζει ἀποστολικῶς: «διώκετε τὴν ἀγάπην» (Α' Κορ. 14, 1). Αὐτὴν καλλιεργεῖ, δι' αὐτὴν προσεύχεται, εἰς αὐτὴν ἐλπίζει! Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἐκράτησε ζῶν καὶ ἠνωμένον τὸ Γένος εἰς καιροὺς ἀργαλέους. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἡ μὴ ζητοῦσα τὰ ἑαυτῆς ἀλλὰ τὰ τοῦ ἑτέρου, νικᾷ τὸ Ἐγὼ καὶ ἐξυψώνει τὸ Ἐμεῖς! Ἀπομειώνει τὸ ἄτομον καὶ δοξάζει τὸ πρόσωπον! Μεταμορφώνει τὴν ἀγέλην εἰς κοινωνίαν! Ὅπως ἡ Εἰρήνη δὲν εἶναι ἀπλῶς «Μὴ πόλεμος», ἀλλ' ἡ Εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ «πάντα νοῦν ὑπερέχουσα», ἔτσι καὶ ἡ Ἀγάπη δὲν εἶναι ἀπλῶς «Μὴ μῖσος», ἀλλ' ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἄκτιστος Ἐνέργειά Του, ἡ ἀδελφοποιοῦσα κατ' ἀλήθειαν τοὺς ἀνθρώπους καὶ καθιστῶσα αὐτοὺς γνήσια τέκνα τοῦ Οὐρανίου Πατρός, τέκνα φωτόμορφα τῆς Ἐκκλησίας!

Αὐτὴν τὴν ἀγάπην κηρύσσοντες καὶ σήμερον ἀπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ τούτου τῆς Ἐκκλησίας τῶν Θεσσαλονικέων Ναοῦ, χαίρομεθα διότι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ νέου Μητροπολίτου σας κ. Φιλοθέου βλέπομεν ἓνα γνήσιον ἐκφραστὴν τῆς. Ἡ ὅλη δὲ μέχρι σήμερον ἀναστροφή καὶ στάσις του εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, μόνον ἀγαθὰ καὶ θεοφιλῆ προμηνύει καὶ προμνηστεύεται! Νὰ γνωρίζετε, Ἰερώτατε ἅγιε Ἀδελφέ, ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία σᾶς περιβάλλει μὲ πολλὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐκτενῆ ἀγάπην καὶ οὐ παύεται προσευχομένη διὰ τε τὸ προσφιλὲς πρόσωπόν σας, τοὺς συνεργάτας καὶ τὸ ποιμνιόν σας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας τόσον διὰ τὴν εὐλαβὴ καὶ θερμὴν ὑποδοχὴν καὶ διὰ τοὺς εὐγενεῖς λόγους τῆς προσφωνήσεώς σας. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ὀδηγῇ πάντοτε τὰ βήματά σας εἰς τὸ ποιεῖν ἐπιμελῶς τὸ θέλημά Του τὸ ἅγιον, τὸ συμφέρον ὑπὲρ πᾶσαν φρόνησιν ἀνθρωπίνην, πρὸς οἰκοδομὴν, ἁγιασμόν καὶ σωτηρίαν παντός τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Θεσσαλονικέων!

«Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν»! (Β' Κορ. 13,-11).

**Όμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸ Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς
Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(Ἀθήναι, 27 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐρώτατε Μητροπολίτα Φαναρίου, λίαν ἀγαπητέ ἀδελφέ κύριε
Ἀγαθάγγελε,

Όσιολογιώτατοι πατέρες,

Ἀγαπητοὶ φοιτηταί,

Ἐκλεκτοὶ παρόντες,

Μέ πολλήν χαράν καί συγκίνησιν ἐπισκεπτόμεθα σήμερον μετὰ τῆς τιμίας Συνοδείας ἡμῶν τὸ Φοιτητικὸν Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί εὐρισκόμενοι ἐν μέσῳ φοιτητῶν, φιλοχρίστων, φιλομαθῶν καί φιλακολούθων, προερχομένων ἐκ διαφόρων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ Ἐξωτερικοῦ, μεταφέρομεν εἰς ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν τὸν Πατριαρχικὸν καί πατρικὸν ἡμῶν ἀσπασμὸν ἀγάπης καί τὴν εὐλογίαν τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ὡς ἔχει λεχθῆ, ἐσεῖς οἱ νέοι ἀποτελεῖτε ὄχι μόνον τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας ἀλλὰ καί τὸ δυναμικὸ τῆς παρόν. Εἴσθε οἱ πλήρεις δυνάμεως καί ἐνεργείας κληρονόμοι καί μάρτυρες τῶν θαυμασίων τοῦ Κυρίου καί τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς πίστεως καί τῆς παραδόσεως τοῦ Γένους. Εἴσθε ἡ ἐπιβεβαίωσις τῆς ὑγιoῦς πνευματικότητος τῶν γονέων καί διδασκάλων σας, οἱ ὅποιοι σᾶς ἀνέθρεψαν καί σᾶς ἐπαιδαγώγησαν μέ τὰ νάματα καί τὰς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν σημαντικὸν ρόλον καί τὴν δύναμιν τῆς νεότητος ἐξαίρουν καί τὰ κείμενα τῆς ἐν Κρήτῃ, κατά Ἰούνιον τοῦ ἔτους 2016, συνελθούσης Ἁγίας καί Μεγάλης Σύνοδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία προέτρεψε τοὺς νέους, «νά συνειδητοποιήσουν ὅτι εἶναι φορεῖς τῆς μακροαίωνος καί εὐλογημένης παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ταυτοχρόνως δέ καί οἱ συνεχισταὶ αὐτῆς, οἱ ὅποιοι θά διαφυλάσσουν θαρραλέως καί θά καλλιεργοῦν μέ δυναμισμὸν τὰς αἰωνίους ἀξίας τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ νά δίδουν τὴν ζεῖδωρον χριστιανικὴν μαρτυρίαν» (Ἐγκύκλιος, § 8).

Καλεῖσθε καί ἐσεῖς, ἀγαπητοί φοιτηταί, ὅπως ὅλοι οἱ νέοι ὅπου γῆς, νά ζήσετε εἰς ἓν πολιτισμικόν περιβάλλον, τό ὁποῖον δέν ἔχετε δημιουργήσει οἱ ἴδιοι. Τό καθήκον καί ἡ εὐθύνη σας, παρ' ὅλα ταῦτα, εἶναι νά ἐνταχθῆτε εἰς αὐτό καί νά συμβάλλετε εἰς τήν πραγματικήν πρόοδον, ἡ ὁποία ποτέ δέν εἶναι μόνον οἰκονομική ἢ τεχνολογική, ἀλλά περιλαμβάνει καί τήν πνευματικήν διάστασιν. Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, τήν ὁποίαν ζητε καθημερινῶς διά τῆς συμβιώσεώς σας εἰς τούς φιλοξένους χώρους τοῦ Οἰκοτροφείου, σᾶς δίνει τά ἀπαραίτητα ἐφόδια καί τά κίνητρα. Ἡ χριστιανική ὑπαρξις εἶναι καί δι' ἐσᾶς, ἀντίστασις εἰς τάς ἀντικειμενοποιήσεις τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τήν φαλκίδευσιν τῆς ἱερότητος τοῦ προσώπου του, εἴτε αὐταί γίνονται εἰς τό ὄνομα τῆς ἐπιστήμης, εἴτε τῆς πολιτικῆς, εἴτε τῆς οἰκονομίας, εἴτε κάποιας ἰδεολογίας. Ζωή ἐν Χριστῷ σημαίνει νά δοξάζωμεν τόν Θεόν διά τό δῶρον τῆς ζωῆς καί διά τήν ὠραιότητα τῆς δημιουργίας, νά ἀγωνιζώμεθα διά τήν προστασίαν τῆς κτίσεως, ὡς «ἱερεῖς» τῆς, ὅπως μᾶς θέλει ἡ παράδοσις τῆς πίστεώς μας.

Συχνάκις βεβαίως ἀντιμετωπίζομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι προβλήματα, θλίψεις καί στενοχωρίας. Ὅμως ὁ Κύριος ἀπευθύνεται πρὸς κάθε πιστόν διά τοῦ «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 1στ', 33). Ἡ δέ Ἐκκλησία προσφέρει ἓν ἀνεκτίμητον ἐφόδιον, ἓν δῶρον τοῦ οὐρανοῦ, τήν Θεῖαν Λειτουργίαν καί Εὐχαριστίαν. Ὅταν τελεῖται ἡ Θεῖα λειτουργία ἀνοίγουν οἱ οὐρανοί, τά πάντα πληροῦνται φωτός, εὐφροσύνης καί ἀγαλλιάσεως, πλημμυρίζουν ἀνάστασις. Ἡ εὐχαριστιακὴ Σύναξις εἶναι πρόγευσις τῆς Βασιλείας τῶν Ἐσχάτων, ἡ ὁποία, ὅπως ἔγραψεν ὁ μακαριστός π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν, εἶναι «πληρότης ζωῆς, πληρότης χαρᾶς, πληρότης γνώσεως» (Α. Schmemmann, *Πιστεύω*, Ἀθήνα 1998, σ. 129). Χαρακτηριστικόν τῆς ζωῆς κάθε Χριστιανοῦ εἶναι ἡ χαρά καί ἡ εὐχαριστία πρὸς τόν Θεόν διά τήν «ἐλθοῦσαν χάριν» καί τήν «ἐρχομένην Βασιλείαν», διά τήν «αἰεὶ παρουσίαν» τοῦ Χριστοῦ εἰς τήν ζωὴν μας. Ἀνήκομεν εἰς τόν Χριστόν, εἴμεθα μέλη τοῦ Σώματός του. «Ὁ ἐν Θεῷ ὢν, αἰεὶ χαίρει», σημειώνει ὁ ἡρωϊκὸς καί μαρτυρικὸς προκάτοχος τῆς ἡμῶν Μετρούπολιτος εἰς τόν Ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (PG 62, 283).

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις καί τὰ αἰσθήματα, κατακλείομεν τήν σύντομον προσλαλίαν μας πρὸς τούς ἐλπιδοφόρους φοιτητάς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καί ἐκ μέσης καρδίας συγχαίρομεν τούς ἀόκνως κοπιώντας δι' ὑμᾶς, ἀγαπητοί οἰκότροφοι, τόν Ἱερώτατον Μητροπολίτην Φαναρίου κύριον Ἀγαθάγγελον, τόν ἐκλεκτόν ἀδελφόν καί συλλειτουργόν ἡμῶν, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε φείδεται τῆς ἀγάπης καί προθυμίας του

πρός τήν ἡμετέραν Μετριότητα καί τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, καί τόν Ὅσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κύριον Πολύκαρπον Κάστιζαν, τόν πολύ ἀγαπητόν εἰς ἡμᾶς λόγιον καί εὐλαβῆ κληρικόν, τόν καί Διευθυντήν τοῦ Οἰκοτροφείου. Δι' ὅλας τάς εὐεργεσίας καί τούς κόπους των εἰς τήν διακονίαν καί τήν φροντίδα σας, ἐπιδαφιλούμεν εἰς αὐτούς τήν Πατριαρχικήν ἡμῶν εὐχήν. Εἰς ὑμᾶς δέ, τούς ἐντός τῆς καρδίας ἡμῶν εὐρισκομένους φερέλπιδας νέους, εὐχόμεθα πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν εἰς τήν πορείαν τοῦ βίου σας, θείαν ἔμπνευσιν καί πρόοδον εἰς τάς σπουδάς σας, ὑπενθυμίζοντες εἰς ὑμᾶς ὅτι ἡ πίστις εἰς τόν Χριστόν μᾶς ἀπελευθερώνει καί μᾶς στρέφει πρὸς τήν ἀλήθειαν τῆς προσφορᾶς καί τῆς διακονίας.

Ὁ Θεός τῆς ἀγάπης καί πατήρ πάσης παρακλήσεως νά σκέπη τάς ὁδοῦς καί τά ἔργα σας. Καλήν πρόοδον! Χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

**Ἐναρκτήριος Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
 Πατριάρχου
 κ. κ. Βαρθολομαίου
 εἰς τό Πανιμβριακόν Συνέδριον μέ θέμα
 «Ἰμβρος καί Τενέδος: Νόστος καί Προοπτική»
 Ἰδρυμα Μείζονος Ἑλληνισμοῦ
 (Ἀθήναι, 28 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐξοχωτάτη κυρία Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,
 Ἐρώτατε ἐκπρόσωπε τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
 καί πάσης Ἑλλάδος κυρίου Ἱερωνύμου,
 Ἐξοχώτατε ἐκπρόσωπε τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως,
 Ἐρώτατε Μητροπολίτα Ἰμβρου καί Τενέδου κύριε Κύριλλε,
 Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,
 Ἐξοχώτατοι,
 Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι,
 Ἐντιμότατοι Πρόεδροι τῶν Ἰμβριακῶν καί Τενεδιακῶν Σωματείων,
 Εὐγενεστάτη κυρία Δέσποινα Πορτοκάλλη, Πρόεδρε τῆς
 Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου, καί Ἐντιμότατα λοιπὰ
 μέλη της,
 Ἀγαπητοί συμπατριῶται Ἰμβριοι ὅπου γῆς,
 Ἀγαπητοί Τενέδιοι,
 Προσφιλέστατοι νέοι καί νέες τῆς Ἰμβρου καί Τενέδου,
 Ἀγαπητοί φίλοι τῶν νησιῶν μας,
 Τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,
 Κυρίαί καί κύριοι,

Δοξάζουμε καί εὐχαριστοῦμε τόν Θεό τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης γιά
 τό μεγάλο δῶρο τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου
 μας. Μετά Θεόν, οἱ εὐχαριστίες μας στρέφονται πρὸς ὅλους ἐκείνους οἱ
 ὅποιοι ἐμόχθησαν γιά τήν προετοιμασία τοῦ Συνεδρίου, ἡ ὁποία ἦταν
 καθ' ἑαυτήν ἕνα δύσκολο ἐγχείρημα. Τίποτε καλό δέν ἐπιτυγχάνεται,
 βέβαια, χωρίς κόπο. Ἀναγνωρίζουμε, ἀγαπητοί, τήν προσφορά σας καί

χαιρόμαστε μαζί σας για τό θετικό αποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν σας.

Ἰδιαίτερες εὐχαριστίες ἀνήκουν καί στούς χορηγούς γιά τή γεναιόδωρη συμβολή τους. Τούς εὐγνωμονοῦμε καί τούς διαβεβαιώνουμε ὅτι καλόν ἔργον ἐποίησαν.

Προσωπικῶς εὐχαριστοῦμε τήν Ἐξοχωτάτη Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κυρία Κατερίνα Σακελλαροπούλου γιά τήν τιμητική παρουσία της, γιά τό γενικώτερο ἐνδιαφέρον της διά τά καθ' ἡμᾶς καί γιά τήν εὐγενή στήριξή της. Εἰλικρινεῖς εὐχαριστίες ἀπευθύνουμε πρὸς ὅλους τούς Ἐπισήμους καί τούς ἐκπροσώπους θεσμῶν πού βρίσκονται σήμερα μαζί μας.

«Ἴμβρος καί Τένεδος», λοιπόν, «Νόστος καί Προοπτική», τό θέμα τοῦ Συνεδρίου μας. Δύο ἱστορικά νησιά στά βορειοανατολικά τοῦ Αἰγαίου. Κοινή ἡ πορεία τους, ἰδίως μετά τό 1923. Κοινή ἡ μοῖρα τους ἀπό τό 1964. Καί σήμερα συζητοῦμε τό θέμα τοῦ νόστου, τῆς ἐπιστροφῆς, καί τίς προοπτικές γιά ὅσους θέλουν νά παλινοστήσουν, γι' αὐτούς πού δέν ἔφυγαν ποτέ ἀπό ἐκεῖ καί γιά ἐκείνους πού ἤδη ἐγκαταστάθηκαν, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἰδίως στήν Ἴμβρο.

Θά ξεκινήσουμε ἀπό τό 1964, τήν «πιό μαύρη χρονιά στήν μακρά ἱστορία τῆς Ἴμβρου», ὅπως ἔχει λεχθῆ. Τότε ἄρχισε ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἀδυσώπητου «Προγράμματος διάλυσης» τοῦ κοινωνικοῦ ἴστού τῆς Ἴμβρου. Σέ ὅλους τούς τομεῖς, στήν οἰκονομική ζωή, στήν ἐκπαίδευση, στόν πολιτισμό, στά ἡθῆ καί τά ἔθιμα, στήν πληθυσμιακή σύνθεση, στήν καθημερινότητα, ἐπέρχεται μία καταστροφική ἀνατροπή. Τό κλείσιμο τῶν σχολείων, ἡ ἐγκατάσταση στρατοῦ στό νησί, ἡ δέσμευση τῆς καλλιεργήσιμης γῆς καί τῶν ἐλαιῶνων, καί ἄλλα ἀνείπωτα δεινά, εἶχαν τραγικές συνέπειες. Ἀδίασε ἡ Ἴμβρος, ἀλλά καί ἡ Τένεδος. Πρόσφυγες οἱ κάτοικοί τους στήν Ἑλλάδα, στήν Αὐστραλία, στή Δυτική Εὐρώπη, στήν Ἀμερική καί στή Νότια Ἀφρική. Οἱ Ἴμβριοι, χωρίς προοπτική ζωῆς, χωρίς πόρους, χωρίς ὁμογενειακή παιδεία, μέσα στόν φόβο καί τήν ἀνασφάλεια, ἐγκατέλειψαν τήν ἀγαπημένη μικρή πατρίδα καί πῆραν τόν δρόμο τῆς ξενιτειᾶς. Παρελαύνουν μπροστά στά μάτια μας οἱ ἀδελφοί μας πού ἐγκατέλειψαν τά σπίτια καί τά κτήματά τους, τούς ναούς, τά ξωκκλήσια καί τούς τάφους τῶν προγόνων τους, καί πορεύονταν στό ἄγνωστο. Ἐνα ἀπό τά μεγαλύτερα δεινά στή ζωή εἶναι νά χάσει ὁ ἄνθρωπος τήν πατρίδα του, νά ἐγκαταλείψῃ τά πάντα καί νά μή γνωρίζῃ τί τόν ἀναμένῃ.

Αὐτοί πού στά πέτρινα χρόνια ἔμειναν στό νησί, οἱ ὀλίγοι, περίπου

250 ψυχές γύρω στο 1990, από τούς πάνω από έπτά χιλιάδες περίπου όμογενείς, υπέμειναν καρτερικά στερήσεις και ταπεινώσεις, ξένοι στον τόπο τους. Χωρίς αυτούς, αυτό είναι βέβαιο, δέν θά υπήρχε τίποτε δικό μας σήμερα στην Ίμβρο, ούτε οί εκκλησίες μας, ούτε ή πανάρχαιη ιμβριώτικη λαλιά, ούτε τά χωριά μας. Είμαστε υπερέφανοι γι' αυτούς και τούς χρωστάμε μεγάλη εύγνωμοσύνη. Άν συναντούμε στην πατρίδα μας, έμεις προσωπικά, ό,τι αγαπήσαμε έξ άπαλων όνύχων, αυτό τό όφείλουμε στους γενναίους συμπατριώτες μας, πού έμειναν εκεί και φύλαξαν ύπομονητικά τόν τόπον μας και τόν τρόπον του βίου.

Πολλά χρωστούμε και στους πάνω από έξι χιλιάδες Ίμβριούς πού ξενιτεύθηκαν άκοντες. Κι αυτοί δέν είχαν εύκολη πορεία. Όμως διέτρεξαν τόν δόλιχο της προσφυγιάς μέ άξιοπρέπεια και αυτοπεποίθηση. Μέ τήν εύφυΐα, τήν εργατικότητα και τήν τιμιότητά τους, όχι μόνον επιβίωσαν, αλλά πρόκοψαν, διακρίθηκαν σέ πολλούς τομείς, στην εκκλησιαστική διακονία, στά γράμματα, τήν εκπαίδευση, και τίς έπιστήμες, στό έμπόριο και τίς έπιχειρήσεις, στην ιδιωτική πρωτοβουλία, χωρίς νά λησμονήσουν τήν έρατεινή Ίμβρο, πάντοτε μέ τόν πόθο γιά τό νόστιμον ήμαρ, τόν όποιο μετέδιδαν στά παιδιά τους και στά έγγονιά τους. Είμαστε υπερέφανοι γιά τούς συμπατριώτες μας και γιά τούς Τενέδιους της διασποράς, γιά όσα κατώρθωσαν κάτω από συνθήκες προσφυγιάς. Σήμερα, άποτελούν τή δεξαμενή από τήν όποία άντλεί άνθρώπινο δυναμικό κάθε είδους εξέλιξη στά νησιά μας.

Κυρίως από αυτούς, μέ τήν άνεκτίμητη συμβολή τών δύο Ίμβριακων Σωματείων τών Άθηνών και της Θεσσαλονίκης, προέρχονται οί μαθητές και οί μαθήτριες τών σχολείων μας από τό 2013 και έξης. Η έπαναλειτουργία τών όμογενειακων σχολείων, τήν όποία βιώσαμε ως θαύμα, άνεπτέρωσε τίς έλπίδες μας. Ήδη συμπληρώθηκε μία δεκαετία και προχωρούμε μέ αυτοπεποίθηση και πολλές προσδοκίες. Εύγνωμονούμε όλους εκείνους οί όποιοι συνέβαλαν στην επανεκκίνηση της όμογενειακής παιδείας στην Ίμβρο. Αναγνωρίζουμε τήν στήριξη τών τουρκικων άρχων στό έγχείρημα και εύχαριστούμε τούς ύπευθύνους πού συνέβαλαν προσωπικά.

Αναμένουμε τίς όμιλίες, οί όποίες θά φωτίσουν πολλές πτυχές τών εξέλιξεων στά νησιά μας και θά άναδείξουν τίς προοπτικές γιά ένα βιώσιμο μέλλον. Έπιθυμούμε στή συνέχεια νά άπαριθμήσουμε έπιλεκτικά και έν συντομία τούς κυριότερους παράγοντες, οί όποιοι είναι βέβαιο ό,τι θά λειτουργήσουν καθοριστικά γιά τίς εξέλιξεις στην Ίμβρο.

α) Ξεκινᾶμε ἀπό τό Τουρκικό Κράτος καί τίς ἑλληνοτουρκικές σχέσεις. Τίποτε δέν εἶναι δυνατόν νά ὀρθοποδήσῃ γιὰ τήν ὁμογένεια στά δύο νησιά χωρίς στήριξη ἐκ μέρους τῶν κρατικῶν ἀρχῶν. Τό ἴδιο τό κράτος, τό ὁποῖο ἐφήρμοσε τό ἐξοντωτικό «Πρόγραμμα διάλυσης» καλεῖται νά βοηθήσῃ γιὰ νά ἀποκατασταθῇ τό δίκαιο. Ὑπάρχουν ὄντως πολλά καί οὐσιαστικά τά ὁποῖα πρέπει νά γίνουν ἐκ μέρους τοῦ τουρκικοῦ κράτους στό θέμα τῶν σχολείων, σέ ζητήματα ὑπηκοότητας καί στά περιοριστικά δικαιώματα. Τό «Πρόγραμμα διάλυσης» δέν ὠφέλησε κανένα, οὔτε φυσικά τό ἴδιο τό κράτος πού τό κατήρτισε καί τό ἔθεσε σέ ἐφαρμογή. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς Ἰμβρου θά ἦταν τελείως διαφοροετική, σαφῶς ἐπ' ὠφελεία καί τῆς Τουρκίας, ἂν δέν εἶχε ὑπάρξει αὐτό τό καταστροφικό Πρόγραμμα.

Κρίσιμος παράγων, δυστυχῶς ἀστάθμητος, παραμένουν οἱ σχέσεις μεταξύ Τουρκίας καί Ἑλλάδος. Ἡ Ἰμβρος καί ἡ Τένεδος ὑπῆρξαν θύμα τῶν ἐντάσεων στίς σχέσεις αὐτές, μέ ἀποκορύφωμα τό ζήτημα τῆς Κύπρου, ἀλλά ὄχι μόνον λόγῳ αὐτοῦ. Ἡ βελτίωση καί σταθεροποίηση τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων εἶναι ἡ βάση γιὰ καλή πορεία τῆς παρουσίας τῆς ὁμογενείας στήν Ἰμβρο.

β) Ἡ Ἰμβριακή Ὅμογένεια στήν Ἑλλάδα καί στή διασπορά. Στήν Ἀθήνα καί στή Θεσσαλονίκη ζῆ ὁ μέγας ὄγκος τῶν Ἰμβριῶν. Τά δύο Σωματεῖα μας, ὁ ἐν Ἀθήναις Σύλλογος Ἰμβριῶν καί ἡ Ἰμβριακή Ἐνωση Μακεδονίας Θράκης, ἔχουν πολυσχιδῆ δράση καί προσφορά στόν ἀγῶνα γιὰ τήν προάσπιση τῶν δικαίων τῶν Ἰμβριῶν, στή διεθνοποίηση τοῦ Ἰμβριακοῦ ζητήματος, στή διάσωση καί προβολή τῶν παραδόσεών μας, στήν ἐπαναλειτουργία τῶν σχολείων μας, στόν τομέα τῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς ὑποστήριξης συμπατριωτῶν μας, μέ τά περιοδικά καί τό ἐκδοτικό ἔργο, καί μέ πολλές ἄλλες ἀξιόλογες δραστηριότητες. Τά δύο αὐτά Σωματεῖα εἶναι βέβαιο ὅτι θά ἔχουν σημαντικό ρόλο στήν προσέγγιση τῶν Ἰμβριῶν τῆς Ἑλλάδος καί στήν πορεία τῶν πραγμάτων.

Αναγνωρίζουμε καί ἐπαινοῦμε τή σημαντική συμβολή τῶν ἀνά τήν οἰκουμένην Ἰμβριακῶν Σωματείων γιὰ τήν ὑπόθεση τῆς Ἰμβρου καί τή διάσωση τοῦ πολιτισμοῦ μας. Εἶναι τόπος συναντήσεως, σημεῖο ἀναφορᾶς γιὰ τοὺς ξενιτεμένους. Χαιρόμεθα πού θά συναντήσουμε σέ λίγες ἡμέρες τά μέλη τῶν Ἰμβριακῶν Σωματείων τοῦ Σύνδνεῦ καί τῆς Μεμβούρνης. Ἀγαπητοί ἐκπρόσωποι τῶν Συλλόγων μας, προσφέρετε πολλά στήν Ἰμβρο μας καί σᾶς προτρέπουμε νά συνεχίσετε μέ τό ἴδιο σθένος καί σέ αὐτή τήν κρίσιμη γιὰ τό μέλλον τοῦ νησιοῦ μας καμπή!

γ) Οί διαμένοντες στήν Ίμβρο όμογενείς. Είναί εκείνοι οί όποιοί έχουν τήν πείρα τής συμβίωσης μέ τούς νέους κατοίκους του νησιού, άπογόνους τών πρώτων έποίκων ή άλλους πού ζούν και δραστηριοποιούνται στήν Ίμβρο. Κάποιοι ήμέτεροι έχουν δημιουργήσει δικές τους επιχειρήσεις, τά παιδιά τους φοιτούν στά σχολεία μας, αὐτοί κρατούν τά χωριά μας. Μέ αὐτούς θα συνεργασθουν οί όμογενείς πού θα έγκατασταθουν στο νησί. Είναί σημαντικό ότι ή πλειονότης τών νέων κατοίκων τής Ίμβρου φαίνεται ότι έχει άποδεχθῆ, μέσα από τήν συμβίωση μέ τούς όμογενείς, τή θετική σημασία και γι' αὐτούς τούς ίδιους τής παρουσίας τών γηγενών κατοίκων στο νησί.

δ) Η Ίμβριακή νεολαία. Είναί βέβαιο ότι μέ τή νεολαία μας και τή στάση της, τό ενδιαφέρον και τήν προθυμία της νά συμβάλλει στον άγώνα γιά τήν πορεία τής Ίμβρου προς τό μέλλον, συναρτώνται όλες οί εξέλιξεις. Έμεις άπευθυνόμαστε πάντοτε προς τούς νέους και τούς υπενθυμίζουμε τήν ευθύνη τους. Τούς θέτουμε τό έξῆς έρώτημα: «Αν δέν ενδιαφερθῆτε έσεις γιά τήν Ίμβρο, τότε ποιός θα τό πράξη». Τονίζουμε τή σημασία τής μέριμνας γιά τά σχολεία μας και γιά τήν καλλιέργεια του πνευματικού πολιτισμού μας. Τούς προτρέπουμε νά μή λησμονούν τήν προσφορά τής Έκκλησίας στήν επιβίωση και τή διαμόρφωση τής πολιτισμικής και πνευματικής ταυτότητάς μας. Πάντοτε, παρά τά περί του άντιθέτου υποστηριζόμενα, ή Έκκλησία κατέγραφε τά σημεία τών καιρών και άνεδείκνυε στήν πράξη τήν επικαιρότητα, τήν έγκυρότητα και τό ύπαρξιακό περιεχόμενο τών χριστιανικών αληθειών. Είναί τελείως άτοπο νά ακούγονται σήμερα φωνές, οί όποιες υποστηρίζουν ότι ή πρόταση έλευθερίας πού κομίζει και προβάλλει ή Έκκλησία εγκλωβίζει τή ζωή, ιδίως τών νέων, σε άγονα και παρωχημένα σχήματα. Αυτό πού ισχύει είναι ότι ή χριστιανική ύπαρκτική πρόταση είναι ή ζωή αυθεντικής έλευθερίας, έλευθερίας δεσμευμένης στήν αλήθεια. Ανυπομονούμε νά ακούσουμε σήμερα τίς θέσεις τών νέων μας γιά τό μέλλον τής Ίμβρου.

ε) Η Ίερά Μητρόπολις Ίμβρου και Τενέδου. Έχει μεγάλο ενδιαφέρον γιά τά καθ' ήμάς νά αναρωτηθούμε ποιά ήταν τά δεδομένα, οί προϋποθέσεις και τά στοιχεία τής εκπαιδευτικής, πολιτισμικής και οικονομικής άνθισης τής Ίμβρου μεταξύ τών έτών 1951-1963. Τί μπορούμε νά διδαχθούμε από αυτό; Σαφώς υπήρχε άλλο ανθρώπινο δυναμικό στήν Ίμβρο, σχολεία μέ πολλές έκατοντάδες μαθητές, μία σχετική ισορροπία - έκτός από τό 1954/55 - στίς έλληνοτουρκικές σχέσεις, ενώ όλοι ή Ίμβρος άνηκε ιδιοκτησιακά στους όμογενείς. Καθοριστικής σημασίας ήταν

ὅμως, μαζί μέ ὅλα αὐτά, ἡ παρουσία ἑνός δυναμικοῦ καί ὄραματιστοῦ ποιμενάρχου, τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος καί Εὐεργέτου μας Μητροπολίτου Ἰμβροῦ καί Τενέδου, τοῦ μετέπειτα Χαλκηδόνος Μελίτωνος.

Φυλλομετρῶντας τήν «Αὐτοβιογραφία τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων Ἰακώβου Παπαπαΐσιου», Μητροπολίτου Ἰμβροῦ καί Τενέδου ἀπό τό 1926 μέχρι τό 1950, -ἐπετρόπη ἢ μετάβασή του στήν Ἰμβρο τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1929- βρήκα τά ἐξῆς ἐνδιαφέροντα γιά τή δράση του μόλις ἀρχισε τήν ποιμαντορία του: «Ἡ ἐπαρχία μου καί οἰκονομική αὐτάρκειαν ἠδύνατο νά ἀποκτήσῃ, ἀλλά καί ἀκτινοβολίαν πνευματικήν, διά τῆς προγραμματικῆς ἐνθαρρύνσεως καί ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας, τῆς ἐλαιοκομίας, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς μελισσοκομίας, μάλιστα δέ τῆς οἰκιακῆς βοτεχνίας. Ἐκάστη οἰκογένεια ὤφειλε καί ἠδύνατο ὡς κάλλιστα νά ἀποκτήσῃ 1ον ἀνά 50 – 100 ἐλαιόδενδρα, 2ον κλήματα, 3ον ἀμυγδαλέας, καί ἀνάλογα δένδρα φιστικιάς δι' ἐμβολιασμοῦ τῶν ἀναριθμητῶν δένδρων ἀγριελαιίας ἢ τσερεβινθιάς, ἀνά 50 – 100 κυψέλας συγχρονισμένας, μάλιστα δέ ἀνά μίαν ἢ δύο ἀγελάδας. Ἡ δέ ἐξυπνάδα καί ἀπαράμιλλος ἐργατικότης τῶν γυναικῶν, ἦτο μία ἐγγύησις διά τήν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκιακῆς βοτεχνίας εἰς τά ὑφάντα» (2024, σ. 180).

Αφήνουμε ἀσχολίαστα τά περί τῆς συμβολῆς τῶν δύο Μητροπολιτῶν στήν ἀνάπτυξη τῶν νησιῶν μας, καί τονίζουμε ὅτι τό διακύβευμα εἶναι τό συμφέρον τῆς Ὁμογενείας στήν Ἰμβρο καί τήν Τένεδο, ὡς «τό εἰς ἀγαθόν φέρον» καί ὄχι ἡ διεκδίκησις ἀρμοδιοτήτων.

στ) Ἡ ἰμβριακή διανόηση καί οἱ ἰμβριοὶ ἐπιχειρηματίες. Καυχόμεστε ὅτι ἡ Ἰμβρος ἔχει ἀναδείξει σειρά ἐπιστημόνων, διανοουμένων καί ἐπιτυχημένων ἐπιχειρηματιῶν. Ὅλοι ἀποτελοῦν πολύτιμο κεφάλαιο γιά τό παρόν καί τό μέλλον τῆς. Κατά τίς τελευταῖες δεκαετίες ἔχουν κυκλοφορηθῆ σπουδαῖα συγγράμματα γιά τήν Ἰμβρο, γιά τήν ἀρχαιολογία τῆς, τή λαογραφία, τήν ἐκκλησιαστική ἱστορία, τά χριστιανικά τῆς μνημεῖα, τήν ἀρχιτεκτονική σπιτιῶν καί ναῶν, γιά τήν ἐκπαίδευση, τό γλωσσικό τῆς ἰδίωμα, γιά σημαντικές προσωπικότητές τῆς καί ἄλλα πολλά. Ἡ Ἰμβρος, ἡ μακρά ἱστορία τῆς, ὁ πολιτισμός τῆς, οἱ πρόσφατες περιπέτειές τῆς, συγκινοῦν, μελετῶνται ὄχι μόνον ἀπό Ἰμβριούς ἐρευνητές ἀλλά καί ἀπό ἄλλους ἐνδιαφερομένους. Δέν εἶναι πιά ἡ πατρίδα μας τό ξεχασμένο καί χαμένο στά κύματα τοῦ Αἰγαίου νησί!

Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς Ἰμβριούς ἐπιχειρηματίες, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά ἀποτελέσουν καί αὐτοὶ σημαντικούς παράγοντες στή ἀναπτυξιακή πορεία τοῦ νησιοῦ μας. Καί ὄχι μόνον αὐτοί, ἀλλά καί ἄλλοι εὐαίσθητοι

καί φιλογενεῖς παράγοντες τῆς οἰκονομίας ἐλπίζουμε ὅτι θά στηρίζουν τὴν προσπάθειά μας. Ἦδη ἀρκετοὶ ἔχουν συμβάλει στὴν ἀνακαίνιση ναῶν καὶ ἐξωκκλησιῶν. Αναμένουμε μὲ ἐνδιαφέρον τίς εἰσηγήσεις ἐκπροσώπων ἐταιρειῶν στό συνέδριό μας καί τοὺς εὐχαριστοῦμε ἐκ τῶν προτέρων.

Ἐκλεκτοὶ παρόντες, προσφιλέστατοι Ἴμβριοι καί Τενέδιοι,

Στό Συνέδριό μας θά συζητηθοῦν μὲ ρεαλισμὸ οἱ ἐξωτερικοὶ ὄροι καί οἱ οικονομικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν βιώσιμη ἀνάπτυξη τῆς ὁμογενείας στὰ δύο νησιά μας. Ἐκτός ὅμως ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς παράγοντες, ὑπάρχει καί ὁ ἐσωτερικὸς παράγων, ἡ πνευματικὴ ἰδιοπροσωπία, τὸ ὄραμα καί ἡ ἀναφορὰ πέρα ἀπὸ τὸ χρησιμο. Προφανέστατα, οἱ ἡμέτεροι πού θά ἐγκατασταθοῦν στό νησί, θά πρέπει γιὰ νά ἐπιβιώσουν, νά προσαρμοσθοῦν στὰ σύγχρονα οικονομικά, τεχνολογικά, κοινωνικά καί πολιτισμικά δεδομένα. Ὅμως δέν πρέπει νά ἀλλοιωθῆ ἢ νά χαθῆ τὸ «πνεῦμα τῆς Ἴμβρου» στὴ διαδικασία προσαρμογῆς στίς ἐξωτερικὲς ἀπαιτήσεις.

Τὸ μέλλον τῆς Ἴμβρου ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτοὺς πού διασώζουν μέσα στὴν καρδιά τους αὐτὸ τὸ πνεῦμα, ὡς ἀξιακὸ προικισμό, ὡς πολιτισμὸ, ὡς πυξίδα γιὰ τὸ παρὸν καί τὸ μέλλον. Ὅπου οἱ Ἴμβριοι κράτησαν μέσα τους αὐτὸν τὸν πνευματικὸ πολιτισμὸ ζῆ ἢ Ἴμβρος, ἀφοῦ ἡ ἀλήθεια καί τὸ ἦθος τῆς εἶναι βιωμένη, ριζωμένη στό εἶναι τῶν ἀνθρώπων τῆς πραγματικότης.

Μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι οἱ ἡμέτεροι πού θά ἐγκατασταθοῦν στὴν Ἴμβρο, μαζί μὲ ὅσους εἶναι ἤδη ἐκεῖ, θά ἐκπροσωποῦν μία κοινότητα, ἢ ὅποια θά ἀποτελῆ πρότυπο καί ἄλλων κατοίκων τῆς Ἴμβρου; Θά ἀγαποῦν τὸν τόπο ἢ θά ἀγωνίζονται κυρίως γιὰ νά ἐπιβιώσουν; Θά τὸν ὁμορφαίνουν ἢ θά εἶναι ἀδιάφοροι γιὰ τὴν ἱερότητα καί τὴν ὠραιότητα τοῦ νησιωτικοῦ περιβάλλοντος; Ἡ ἀλήθεια εἶναι τρόπος, ὄχι πρωτίστως τόπος. Ἡ Ἴμβρος ὡς τρόπος ζωῆς, ὡς ἱεράρχηση ἀξιών, πρέπει νά βρῆται βαθιά μέσα στὴν καρδιά μας γιὰ νά ἀνθίση ὅταν ἐγκατασταθοῦμε στό νησί μας.

Ἡ ἐννοια τῆς βιώσιμης ἀνάπτυξης περιλαμβάνει καί τὴν πνευματικὴ διάσταση, ἢ ὅποια θέλει ἀγῶνα καί ἐπιμονή γιὰ νά ριζώση καί νά καρποφορήσῃ, νά γίνῃ ἦθος πού μπορεῖ νά ἐμπνεύσῃ καί τὴ νέα γενιά. Δέν ὑπάρχει ἀδάπανη, ἀνέξοδη ὑπαρξιακά, Ἴμβριακὴ πνευματικὴ ταυτότης. Σαφῶς, τὸ κοινωνικὸ πειβάλλον καί οἱ ἐξωτερικὲς συνθήκες ἐπηρεάζουν τὸν ἔσω ἄνθρωπο, ὅμως δέν τὸν καθορίζουν. Ἡ φορὰ τῆς

διαμόρφωσης τοῦ ἤθους, τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, δέν εἶναι ἀπό τήν κοινωνία πρὸς τήν ἀνθρώπινη καρδιά, ἀλλά ἀντιστρόφως: Ἀπό τόν ἕσω ἄνθρωπο πρὸς τά ἔξω.

Συνεχίζουμε, λοιπόν, ἀγαπητοί συμπατριῶτες, τόν ἀγῶνα καί στό πνευματικό επίπεδο. Οἱ Ἰμβριοί ἀνέπτυξαν ὑψηλό πνευματικό πολιτισμό ἐλευθερίας, ἀπλότητας, ἀλληλεγγύης καί φιλανθρωπίας, εὐγενείας καί ἐνσυναισθήσεως, εὐσεβείας καί ἐμπιστοσύνης στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἀξίες μέ πανανθρώπινη ἐμβέλεια. Ὅπου καί ἂν πῆγαν, ὅσο μακριά ἀπό τήν γενέτειρα κι ἂν βρέθηκαν, μετέφεραν, ἐγχαραγμένο στό μύχια τῆς ψυχῆς τους, τό πνεῦμα τῆς Ἰμβρου, μέ τά ἤθη καί ἔθιμα, πού δέν ἦταν ἀπλῶς φοκλόρ ἀλλά ἦθος ἐλευθερίας, πόθος αἰωνιότητος, ἀλήθεια ὡς σχέση καί ὄχι ὡς κτήση, ὡς εἶναι καί ὄχι ὡς ἔχειν. Καυχόμαστε γιά τούς συμπατριῶτες μας, οἱ ὅποιοι καί ἐν τῇ ξένη δέν ἀποκόπηκαν ἐσωτερικά καί ὑπαρξιακά ἀπό τό «πνεῦμα τῆς Ἰμβρου». Ἐξ ἄλλου, ὅπου βιώνεται σέ ὑπαρξιακό βάθος ἡ ἀλήθεια, δέν εἶναι δυνατόν νά καταποθῆ ἀπό τή λήθη. Τά ἀληθινά πράγματα δέν ἔχουν ἡμερομηνία λήξεως, κατά τόν λόγον τοῦ Χριστοῦ: «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μή παρέλθωσι» (Ματθ. κδ', 35).

Μέ αὐτά τά αἰσθήματα πνευματικῆς εὐφροσύνης ψυχικῆς ἀνάτασης καί συγκίνησης, βιώνοντας τήν παρουσία σας ἀπό τά πέρατα τῆς γῆς ὀλοζώντανη ἀνάμεσά μας, ἀπευθύνουμε πρὸς ὅλους σας ἐγκάρδιο χαιρετισμό ἀγάπης. Σᾶς συγχαίρουμε καί σᾶς εὐχαριστοῦμε γιά τό ἐνδιαφέρον σας γιά τήν Ἰμβρο καί τήν Τένεδο. Βέβαιοι δέ γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου, κηρύττουμε τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν του, μεταφέρουμε σέ ὅλους σας τήν εὐλογία τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καί ἐπικαλούμαστε γιά ἐσᾶς καί τούς ἀγαπημένους σας τή χάρη καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῶν θαυμασιῶν.

Εὐχαριστοῦμε γιά τήν προσοχή σας!

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν χειροθεσίαν τοῦ Ἐντιμολ. κ. Γεωργίου Παπαθεοδώρου
εἰς Ἄρχοντα Εὐταξίαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας
Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης
(29 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἐντιμολογιώτατε Ἄρχων,

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἐπιβραβεύουσα τὴν ἀφοσίωσίν σας εἰς αὐτήν, τό Ὄρθόδοξον φρόνημά σας, τὴν πιστότητα σας εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τὰς ἀξίας τοῦ Γένους καὶ τὴν ἄοκνον προσφοράν σας εἰς τὴν ἐν Ἱμβρῶ ὁμογένειαν, σᾶς ἀπονέμει σήμερον, εἰς τὸν περικαλλῆ ιστορικόν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης, τό ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχοντος Εὐταξίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τοῦ ὑπάτου θεσμοῦ τῆς Ὄρθοδοξίας.

Ἐντάσσεσθε, ἀγαπητέ Ἄρχων, κατ' ἰδίαν ἡμῶν Πατριαρχικὴν προαίρεσιν καὶ φιλοτιμίαν, εἰς τὴν χορείαν τῶν Ὄφφικιαλίων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῶν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας προσενεγκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τό Γένος, τόσον κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον, ὅσον καὶ κατὰ τοὺς μετὰ τὴν Ἄλωσιν χρόνους, συνεχιζόντων δέ καὶ σήμερον τὴν ἀνεκτίμητον αὐτῶν μαρτυρίαν.

Τό Ἀρχοντίκιον, μέ τό ὅποῖον τιμᾶσθε, παραπέμπει εἰς ἱεροπρεπές διακονικόν ἔργον εἰς τοὺς ἱερούς Ναοὺς, ἀναφορικῶς πρὸς τὸν καλλωπισμὸν τῶν, τὴν τήρησιν τῆς ἰσχυούσης, συμφώνως πρὸς τὴν λατρευτικὴν παράδοσιν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, εὐταξίας κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ, γενικώτερον, πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐνδιαιτήμασι τάξιν καὶ εὐπρέπειαν. Καὶ τό λειτούργημά σας, ὅπως ὅλα τὰ ἀξιώματα ἐν τῇ Ὄρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, εἶναι διακονικόν. Ὁ ὅρος «διακονία» ἀνήκει εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, κατὰ τό ὑπόδειγμα τοῦ Δομήτορος αὐτῆς, τοῦ οὐκ ἐλθόντος «διακονηθῆναι», ἀλλὰ «διακονῆσαι» (βλ. Ματθ. κ', 28).

Χαιρόμεθα, Ἐντιμολογιώτατε, διότι σήμερον προάγεται ἓν γνήσιον τέκνον τῆς Ἱμβρου, γόνος τῆς Κοινότητος τῶν Ἁγίων Θεοδώρων. Διακονεῖτε ἐπὶ μακρόν, μέ ὑπευθυνότητα, αὐτοθυσίαν, σεμνότητα καὶ σύγ-

χρονον πνεῦμα, τόν ἐν Αθήναις Σύλλογον Ἰμβριῶν, ἀπό δέ τοῦ ἔτους 2021 ὡς Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ. Συνεβάλετε καθοριστικῶς εἰς τήν προετοιμασίαν καί τήν ἐπιτυχή διεξαγωγήν τοῦ Πανιμβριακοῦ μας Συνεδρίου. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θά συνεχίσετε τόν καλόν ἀγῶνα διά τήν κοινήν γενέτειραν, διά τήν βιώσιμον ἀνάπτυξιν καί τήν διάσωσιν τῆς πνευματικῆς καί πολιτισμικῆς κληρονομίας τῆς ἱμβριακῆς ὁμογενείας.

Μέ αὐτά τά αἰσθήματα, ἐκφράζοντες τήν χαράν ἡμῶν διά τήν προαγωγήν σας εἰς Ἀρχοντα Εὐταξίαν τῆς Αγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἀκλονήτῳ πεποιθήσει ὅτι θά ἀποδειχθῆτε ἄξιος τῆς τιμῆς καί τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς ἡμῶν Μετριότητος, συνεχίζοντες καί ἐντεινοντες τήν φιλογενῆ καί φιλοπάτριδα διακονίαν σας, χαιρετίζομεν ἐγκαρδίως τήν συμπροσευχομένην σύζυγόν σας Παρασκευήν καί τάς θυγατέρας σας Μαρίαν καί Νεφέλην – Δήμητραν, δεόμενοι δέ τοῦ Κυρίου ὅπως σκέπη τήν Εὐγενεστάτην μητέρα σας Μαρίαν καί ἀναπαύη ἐν σκηναῖς δικαίων τόν μακαριστόν κατά σάρκα πατέρα σας Νικόλαον, παλαιόν ἡμέτερον προσωπικόν φίλον, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς καί ἐπί πάντας τούς παρόντας καί συνευχόμενους τήν ἄφθιτον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

**Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν τελετὴν ὀνοματοθεσίας τῆς «Πλατείας Ἰμβρου καὶ
Τενέδου»
(Νέα Σμύρνη, 29 Σεπτεμβρίου 2024)**

* * *

Ἰερώτατε Μητροπολίτα Νέας Σμύρνης κ. Συμεών,
Ἰερώτατε Μητροπολίτα Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλε,
Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε Νέας Σμύρνης,
Ἐντιμότητα μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Νέας Σμύρνης,
Ἐντιμολογιώτατε κύριε Πρόεδρε τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου Ἰμβρίων,
Ἐκλεκτοὶ παρόντες,

Μέ πολλήν χαράν καὶ συγκίνησιν συμμετέχομεν εἰς τὴν τελετὴν ὀνοματοθεσίας τῆς «Πλατείας Ἰμβρου καὶ Τενέδου» εἰς τὴν ὁδὸν Ἐλευθερίου Βενιζέλου Νέας Σμύρνης. Ἐκφράζομεν ἐκ βάθους καρδίας θερμὰς εὐχαριστίας ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν Ἰμβρίων καὶ τῶν Τενεδίων, διὰ τὴν φιλογενῆ ἀφιέρωσιν τῆς ὡραίας αὐτῆς πλατείας εἰς τὰς δύο ἱστορικὰς νήσους τοῦ Βορειοανατολικοῦ Αἰγαίου, τὰς μικρὰς πατρίδας τῆς καρδιάς μας.

Διὰ τῆς ἀποφάσεώς σας αὐτῆς, Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε, μετὰ τῶν περὶ ὑμᾶς μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Νέας Σμύρνης, ἐνεγράψατε τὰ ὀνόματά σας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰμβρίων καὶ Τενεδίων καὶ εἰς τὰς βίβλους τῆς ἱστορίας τῶν δύο νήσων, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων διακονεῖ ὁ Ὅμηρος. Τὴν ταυτότητά μας συγκροτεῖ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ φυσικοῦ κάλλους τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου καὶ τοῦ φωτός τοῦ Αἰγαίου, ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς μέ τὴν μακρὰν ἱστορικὴν του διαδρομὴν, δημιούργημα καὶ ἔκφρασις τῆς εὐεργετικῆς συζεύξεως ἀρχαίου ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ ἠθους.

Ἡ νέα πλατεία θὰ εἶναι μία μαρτυρία τῆς μαρτυρικῆς Ἰμβρου καὶ τῆς ὁμοιοπαθοῦς Τενέδου, σύμβολον Σταυροῦ καὶ Ἀναστάσεως, ὑπόμνησις διηνεκῆς ὅτι ἡ Νέα Σμύρνη ἀνεδείχθη νέα πατρίς τῶν προσφύγων τῆς Ἰμβρου μετὰ τὸ 1964, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐδῶ εἰς τὸν Δῆμον σας τὴν

ἔδραν τοῦ Συλλόγου των. Μὲ χιλιάδας μέλη, ὁ Σύλλογός μας ἀγωνίζεται εὐόρκως διὰ τὰ δίκαια τῆς Ἰμβρου καὶ ἔχει νὰ ἐπιδείξη ἀξιόλογον κοινωνικόν καὶ πολιτιστικόν ἔργον. Δέν εἶναι τυχαῖον ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐβράβευσε τόν Σύλλογον Ἰμβριῶν διὰ τήν προσφοράν του.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ὅσους προσῆλθαν εἰς τήν τελετήν ὀνομα-
τοθεσίας τῆς «Πλατείας Ἰμβρου καὶ Τενέδου», διὰ νὰ τιμήσουν τήν
ἐνταῦθα ὁμογένειαν πού κατάγεται ἀπό τὰ δύο αὐτὰ νησιά. Ἡ ζεστα-
σιά καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Δήμου ἐθέρμανε τὰς καρδίας μας καὶ τὰς ἐπλήρω-
σε χαρᾶς καὶ ἐλπίδος. Αἰσθανόμεθα ὅτι ἐπιστρέφομεν σήμερον εἰς μίαν
μυστικήν καὶ ἀστείρευτον πηγὴν φωτός, ἡ ὁποία φωτίζει τήν Ἰμβρον
καὶ τήν Τένεδον, τήν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, τήν Ανατολικὴν Θράκην,
τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας, τήν Καππαδοκίαν, τόν Πόντον, ὀλόκληρον τήν
Μικρὰν Ἀσίαν. Εἶναι τό φῶς τό πηγάζον ἀπό τό Φῶς τό ἀληθινόν, τό
φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τόν κόσμον (Ἰωάν. 1, 9), τό
ὁποῖον φῶς οὐδεμία σκοτία, οὐδέν ἐμπόδιον δύναται νὰ κρύψη.

Μέ αὐτά τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς σκέψεις, ἡ ἡμετέρα Μετριοτής ἐκ-
φράζει, ἅπαξ ἔτι, ἐγκαρδίους εὐχαριστίας πρὸς ἐσᾶς, ἀγαπητέ κύριε
Δήμαρχε καὶ Ἐντιμότετα μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, διὰ τήν τι-
μὴν πρὸς τήν γενέτειράν μας καὶ τήν Τένεδον, μεταφέροντες δέ πρὸς
ὑμᾶς καὶ πάντας τοὺς δημότας τῆς Νέας Σμύρνης τήν εὐλογίαν τῆς
Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τήν
πλουσιόδωρον χάριν καὶ τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς σοφίας καὶ
τῆς ἀγάπης.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ, ΜΕΛΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

Συγχαρητήριο Μήνυμα τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν
Πάπαν Ρώμης

Your Holiness, beloved brother in Christ,

Amidst the turbulence and travails of our time, God has granted us once again the opportunity to extend our fraternal congratulatory wishes to Your Holiness on this bright and luminous festival of the Chief Apostles Peter and Paul, the Thronal Feast of the Church of Rome, through our Patriarchal Delegation consisting of His Eminence Metropolitan Emmanuel of Chalcedon, His Eminence Metropolitan Nathanael of Chicago and the Very Reverend Deacon Eucumenius Amanatidis, Deputy Secretary of the Holy and Sacred Synod and Secretary of this year's venerable representation. Each year on this day we feel the strengthening of the blessed bond of charity between us, which spurs and inspires us on the path towards the fullness of unity.

In our hymns for this great feast, we exclaim that "though separated in body," Peter and Paul "were united in the Spirit" (Vespers of the Feast, Stichera). Their unity of mind and heart by the grace of the Holy Spirit is the great exemplar and model of unity for us all. It is ultimately their perfect unity in Christ that made of this God-chosen pair "the glorious adornment of Rome, and the delight of the whole world" (Ibid.). Our own pursuit of unity takes its inspiration from theirs, and our goal must be to share together fully "the unity of the Spirit in the bond of peace" (Ephesians 4:3) through the re-establishment of Eucharistic communion.

We have rejoiced at Your Holiness' efforts to strengthen and deepen the theological and practical understanding of synodality in the life of the Church. We pray fervently that the second and concluding Synod on Synodality, to be held later this year in Rome, will yield abundant fruit, and help to draw us ever closer to one another. Synodality is a difficult path, and

there are many who would reject it simply for that reason. Yet it is, as Your Holiness has said, “a constitutive element of the Church,” and as the Holy and Great Council of the Orthodox Church held in Crete in 2016 declared, for the Orthodox, “the Church in herself is a Council (Synodos), established by Christ and guided by the Holy Spirit” (Encyclical I.3). We stand with Your Holiness in Your desire for “an entirely synodal Church” (Address on the 50th Anniversary of the Institution of the Synod of Bishops).

We know that the achievement of Christian unity is both an ineffable gift of grace and an ongoing task. We are heartened by the continuing work of the Joint International Commission for Theological Dialogue between our Churches, whose document on “Synodality and Primacy in the Second Millennium” issued at Alexandria in 2023 is still being received and studied by the faithful with great interest. The recent meeting of the Dialogue’s Coordinating Committee, graciously hosted by the Archdiocese of Bari, has successfully initiated the process of drafting two documents dealing with the historical and theological issues related to the Filioque and Infallibility, respectively. This marks a crucial step in the Dialogue, where we can freely and openly approach each other on issues that have long divided us, only now without resorting to groundless and destructive polemics, but seeking in common, with humility and love, the way of healing and truth. Here again we look to the Chief Apostles, those “unbreakable foundations of the divine dogmas” (Matins of the Feast, Praises), for inspiration and guidance, asking for their constant aid that “we all attain unto the unity of the faith ... unto the measure of the stature of the fullness of Christ” (Ephesians 4:13).

Giving thanks for Your Holiness’ visionary emphasis on synodality, we likewise give thanks for Your witness as an instrument of dialogue, peace, and reconciliation throughout the world. Especially in this time of war and pain, particularly in the Ukraine and the Middle East, Your Holiness has shone as a tireless advocate for the cessation of conflict. We join You in these efforts, and we pray with You to our Almighty Lord that he would “guide our feet into the way of peace” (Luke 1:79). The savagery and inhumanity of our world is too much for us to bear alone. We find our solution, our redemption, as St Peter tells us, “with the precious blood of Christ, as of a lamb without blemish and without spot” (1 Peter 1:19). Our hymns address Paul at one point with these words: “Rome received your blood, and with it she makes her boast” (Matins of the Feast, Hypakoe). We boast with Rome in the blood of the martyrs, and above all these two great martyrs and Apostles, knowing that their death for Christ bears witness to and

foreshadows the end of all death and all bloodshed through his wondrous and awe-inspiring economy of salvation. Part of that boast, however, is the ardent preaching of peace here and now throughout the world, of which Your Holiness is such a precious and inspiring example.

Your Holiness, dearest Brother Francis, though absent from You “in presence, not in heart” (1 Thessalonians 2:17), we celebrate together with You on this day the Thronal Feast of the Church of Rome. We take this opportunity to reaffirm our commitment to achieving, by the grace of the Holy Spirit, the restoration of communion between us. We pray that Our Lord grant You perfect health and strength, inspiring Your every step in the exercise of Your ministry, and we look forward with eagerness and spiritual joy to our joint commemoration in 2025 of the 1,700th anniversary of the First Ecumenical Council held at Nicaea. Conveying to Your Holiness, the venerable Hierarchs and the Christ-loving faithful of Your Church, our warmest greetings, we embrace You fraternally and remain with much honour and love in our Lord Jesus Christ, “the chief cornerstone” of the household of God (cf. Ephesians 2:19–20).

At the Ecumenical Patriarchate,
on the twenty-ninth of June, 2024

Your Holiness’
beloved Brother in Christ,
✠ Bartholomew
Archbishop of Constantinople-New Rome and Ecumenical Patriarch

**Ειρηνικὸν Γράμμα τοῦ Μακ. Πατριάρχου Σόφιας καὶ πάσης
Βουλγαρίας κ. Δανιὴλ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ.
Βαρθολομαῖον
(12.7.2024)**

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα

τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως – Νέας Ῥώμης

καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον

Κωνσταντινούπολιν, Φανάριον

Ἀγιώτατε, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργεῖ,

Περιπτυσσόμεθα ἀδελφικῶς τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα καὶ ἀπευθύνομεν ἀδελφικοὺς χαιρετισμοὺς.

Πιστοὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπόμενοι ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἐπικοινωνοῦμεν μὲ τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα μὲ τὸ παρὸν κανονικὸν Εἰρηνικὸν γράμμα, ὅπως γνωρίσωμεν Ὑμῖν ὅτι μετὰ τὴν χηρείαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας, ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Βουλγαρίας καὶ Μητροπολίτου Σόφιας Νοεφύτου, ἡ Πατριαρχικὴ ἐκλογικὴ ἐκκλησιαστικὴ Συνέλευσις, ἡ ὁποία συνήλθε τῇ 30ῇ Ἰουνίου 2024 εἰς τὴν Σόφιαν, ἐξέλεξεν τὴν ἡμετέραν ταπεινότητα ὡς Πατριάρχην Βουλγαρίας καὶ Μητροπολίτην Σόφιας, συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, τὸν κανονισμὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς περὶ ἐκλογῆς κανονισμοὺς, ἐπικυρωθέντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ. Τὴν αὐτὴν ταύτην ἡμέραν ἐτελέσθη καὶ ἡ κανονικὴ ἡμῶν ἐνθρόνισις ὡς Πατριάρχου Βουλγαρίας καὶ Μητροπολίτου Σόφιας.

Βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην ἀναπέμπομεν πρὸς τὸν Πανοικτίρμονα Θεὸν διὰ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν μεγάλην περιωπὴν. Συνειδητοποιοῦντες τὰς εὐθύνas καὶ τὰ καθήκοντα ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἰστάμεθα, προβαίνομεν πρὸς Ὑμᾶς μετ' ἀδελφικοῦ ἀσπασμοῦ εἰρήνης ὑπὲρ ἐνότητος ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ τελείᾳ κοινωνίᾳ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν. Ὁμολογοῦμεν καὶ διακηρύττομεν ὅτι πιστεύομεν συμφώνως τῷ Συμβόλῳ τῆς Πίστεως ἡμῶν καὶ θὰ τηρῶμεν πλήρως τὰ ἱερά δόγματα (τοὺς ὅρους) καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, θεσπισθέντας καὶ ἐπικυρωθέντας παρὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν τοπικῶν συνόδων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Ὁμολογοῦμεν καὶ διακηρύττομεν ὅτι, τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ στηρίξει, θὰ ἀκολουθῶμεν καὶ θὰ τηρῶμεν ἄνευ οἰωνδῆποτε ἀλλοιώσεων τὴν διδασκαλίαν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Θὰ ἀποβάλλωμεν πάντα ὅσα ἀπεβλήθησαν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἕτερα καὶ ἀνορθόδοξα. Θὰ κοπιᾶζωμεν παντοίαις δυνάμεσιν ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας. Τηροῦντες αὐστηρῶς τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως, καθὼς καὶ ὡς ἔκφρασιν ἀδελφικῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τελείας ἀγάπης πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἁγιότητα, ἐκφράζομεν τὴν βαθεῖαν βεβαιότητα ἡμῶν ὅτι θὰ ἔχωμεν τὴν Ὑμετέραν στήριξιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βαρέος καθήκοντος τούτου καὶ τῆς μεγίστης εὐθύνης, ἣ ὁποία ἀνετέθη ἡμῖν.

Θὰ ἠθέλωμεν ὅπως ἐκφράσωμεν τὴν εὐλικρινῆ ἡμῶν εὐχαριστίαν καὶ ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην πρὸς Ὑμᾶς προσωπικῶς καὶ τὰ μέλη τῆς Ὑμετέρας Ἀντιπροσωπείας διὰ τὴν παροῦσίαν, τὰ θεομὰ λόγια καὶ τὰς εὐχὰς Ὑμῶν κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν ἡμῶν ὡς Πατριάρχου Βουλγαρίας, ἣ ὁποία ἐτελέσθη τῇ 30ῇ Ἰουνίου ἐ.ἔ. εἰς τὴν Σόφειαν, τὴν πόλιν τοῦ Θρόνου. Ἡ Ὑμετέρα συμμετοχὴ εἰς τὸ σημαντικὸν διὰ τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν γεγονός τούτο, ἀπετέλεσεν ἄπαξ ἔτι κατάθεσιν μαρτυρίαν διὰ τὰς ἀδελφικὰς κανονικὰς σχέσεις ἀγάπης, εἰρήνης καὶ ἐνότητος ἐν Χριστῷ μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν.

Ἐξαιτούμεθα ταπεινῶς τὰς Ὑμετέρας πρὸς Κύριον ἁγίας εὐχὰς, ὡς ἔκφρασιν ἀδελφικῆς ὁμοφροσύνης, ἀγάπης καὶ ἐν τῇ πίστει ἐνότητος.

Ἴκετεύομεν τὸν Παντοδότην Θεόν, ἵνα εὐλογήσῃ μὲ μακροήμερουσιν τὴν Ὑμετέραν εὐκαρπον καὶ λίαν ὑπεύθυνον διακονίαν.

Περιπτυσσόμεθα τὴν Ὑμετέραν Ἁγιότητα μετ' ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης,

ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Δανιήλ,
ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας.

Σχόλια για την παρουσία τῶν Χριστιανῶν στήν Ἀττάλεια, βάσει ένός Κανονισμοῦ τῆς Κοινότητος τῆς Ἀτταλείας τοῦ 1911¹

Μητροπολίτου Μύρων Δρος Χρυσοστόμου

Πρόκειται γιά ἕνα Κανονισμό ἔκδοσης τοῦ 1911, ἐπί Ἰωακείμ τοῦ Γ' καί ἀρχιερατείας Πισιδίας Κωνσταντίνου Βαλλιούδη ἢ Ἀποστόλου ἢ Κωνσταντινίδη (1862-1912) (βλέπετε πληθώρα ἐπωνύμων), ἀποφοίτου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ὁ ὁποῖος κατήγετο ἀπό τό χωριό Σκοπός τῆς Ανατολικῆς Θράκης, τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης Κοινότη-
τας Ἀτάλλειας, μιά καί εἴμαστε στήν Ἀντάλεια, πλὴν ὅμως ἔχει ψη-
φιστεῖ 17 Αὐγούστου 1908, ἐπί Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἐπαναλαμβάνω, ὅμως
ἐπεκυρώθηκε τῆ 17ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1910, ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς
Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἤτοι τῆς Μητρὸς ἡμῶν Με-
γάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Παρενθετικά νά σημειώσω ἐδῶ ὅτι ἐγώ τὴν Πισιδεΐα τὴν γνώρι-
σα στοὺς Κώδικες τοῦ Ἀρχείου τῶν Πατριαρχείων μέ δύο σσ, τό τόμισα
αὐτό καί στήν προσφώνησή μου ἅγιε Πισιδίας στήν ἐνθρόνησή Σου,
ὅπως καί τὴν κατάληξη οἱ παλιοὶ ἀρχιερεῖς τὴν γράφανε μέ εἰ, ὅπως
καί ἄλλες μητροπόλεις Χαλδεΐας, Κολωνεΐας κλπ. ταῦτα πρὸς πληρο-
φορίαν καί μόνο.

Ἐπειδὴ δέ θά διατρέξω τίς σελίδες τοῦ Κανονισμοῦ κατὰ σειράν
ὀφείλω ἐξ ἀρχῆς νά Σᾶς εἶπω ὅτι εἶναι καταχωρημένος στόν Γ' Τόμο
τοῦ ἔργου μου, ὑπὸ τόν τίτλο «Καί ὁ λόγος περί Κανονισμῶν. Βυζαντινά
κατάλοιπα. Βυζαντινές ἐπιβιώσεις», τοῦ 2019 στίς σελίδες 355–375.

Ἡ Κοινότητα τῆς Ἀττάλλειας τότε ἀποτελεῖτο ἀκόμα ἐκ πάντων τῶν
Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ἀνεξαρτήτως ὑπηκοότητος. Ἀκόμη
δέν εἶχαν ἀρχίσει φαίνεται τά πέτρινα χρόνια γιά τὴν Μικρασιατική
Ρωμηοσύνη, ἂν καί ἤδη ἀπό τό 1913-4-5 καί μετὰ ἀρχίζουν νά διαφαί-
νονται μαῦρα συννεφάκια στόν ὀρίζοντα, μέ τίς διάφορες ἐπίμονες
ἐθνικές διακρίσεις καί ἀπαγορεύσεις κατὰ τῶν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς
χριστιανῶν, τά ὁποῖα οἱ προπάτορές μας ἀρχικά δέν ἤθελαν νά τά λά-
βουν ὑπόψη τους, ἐνῶ στήν πραγματικότητα ἦταν ἡ ἀρχή ἑνός ὀδυνη-

¹ Ἐλέχθη κατὰ τό ὄργανωθέν ἐν Ἀτταλείᾳ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πισι-
δίας Διεθνές Ἐπιστημονικόν Συνέδριον, 15–17 Ἰανουαρίου 2024.

ροῦ τέλους, ὁ ἀφανισμὸς τοῦ ἐνός σκέλους τῆς Ἑλλάδας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Καί πάντα ταῦτα ἕνεκα τοῦ ἔθνισμοῦ τοῦτέστιν τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ, πού μέχρι καί σήμερα κατατρῶγει τὰ σωθικά τῆς ἀνθρωπότητος (Ἄρθρ. 1).

Υπεύθυνος τῆς πραγματικότητος αὐτῆς, δηλ. τῆς Κοινότητος, ὁ Μητροπολίτης Πισσιδεΐας (ἔτσι υπέγραφε ὁ ἴδιος τόν Κανονισμό) ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος, διευθύνων νοῦς αὐτοδικαίως τῶν πάντων (Ἄρθρ. 2) ἢ ὁ Ἐπίτροπος αὐτοῦ (Ἄρθρ. 3).

Ἡ Κοινότητα διοικεῖτο ἀπό πέντε Σωματεῖα: α) τήν Γεν. Συνέλευση, β) τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, γ) τήν Δημογεροντία, δ) τήν Ἐφορεία τῶν Ἐκπαιδευτηρίων καί ε) τήν Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπή. (Ἄρθρ. 4).

Ἡ Γενική Συνέλευση

Ἡ Γενική Συνέλευση ἀποτελεῖτο ἀπό εἴκοσι δύο ἀντιπροσώπους πού ἐκλέγονταν κάθε τετραετία ἀπ' ὅλους ὅσοι ἦσαν εἴκοσι πέντε ἐτῶν καί πάνω μέχρις ἑβδομήντα. Ἡ ψηφοφορία γινόταν ἀπ' ὅλο τόν κόσμο, μέ κατάθεση αὐτοπροσώπου ψήφου στήν κάλη καί ἂν ὑπῆρχαν ἀγράμματοι διά τοῦ ἱερέως. Ὑπῆρχαν τρεῖς γραμματεῖς καί ἕξ ψηφολέκτες (λέγε ψηφουλέκτες) ἐκ τῶν δώδεκα τῆς Ἐποπτικῆς Ἐπιτροπῆς. Τό ἀποτέλεσμα πῆγαινε στήν Ἐποπτική Ἐπιτροπή καί αὐτή ἐντός τριῶν ἡμερῶν μέ πιττάκια στή Γεν. Συνέλευση, ἡ ὁποία ἐξέλεγε κατά τάξιν ἀπαράβαρα α) τήν Δημογεροντία, β) τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, γ) τήν Ἐφορεία τῶν Σχολῶν καί δ) τήν Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπή (Ἄρθρ. 5).

Καθήκοντα τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως

α) Ἐτήσια ἐκλογή καί ἀνανέωση τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῶν Σωματείων τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Δημογεροντίας, τῆς Ἐφορείας τῶν Σχολῶν καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, μέ μυστική ψηφοφορία κατ' ἔτος μεταξύ 10 καί 20 τοῦ Δεκέμβρη, ἡμέρα Κυριακή. Ἀπαρτία τῆς Γεν. Συνέλευσης ἐθεωρεῖτο τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἧτοι δέκα πέντε, τῆ δεύτερη μέρα τῶν Χριστουγέννων. Ἄν δέν ὑπῆρχε ἀπαρτία τρίτη συνεδρίαση ὄχι πέρα τῆς 8ης Ἰανουαρίου (Ἄρθρ. 6).

Καθήκοντα τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς

Τά μέλη ἐκλέγονταν ἀνά διετία, τὰ μισά ἀνανεοῦνταν (4) κατ' ἔτος, ἡλικίας 30 ἐτῶν καί ἄνω (Ἄρθρ. 8). Καθήκοντά των: α) ἡ κατά τριμηνίαν

ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν τῶν Σωματείων, β) ἤλεγχαν τό γενικό Ταμείο καί τίς εἰσπράξεις ἐκάστου Ταμίου, γ) κατήγγειλαν στή Δημογεροντία ὅσους δέν συμμορφοῦνταν πρὸς τὸν Κανονισμό, δ) ἔκαναν ἐτήσιο ἔλεγχο ἀπολογισμοῦ ἐκάστου Σωματείου, ε) ἐξήλεγχαν τήν ἐργασία τοῦ Γραμματέως, στ) τήν ἐκπλήρωση τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ, ζ) τίς συνεδρίες τῶν ἄλλων Σωματείων, η) ἦσαν ὑπεύθυνοι γιά τή μελέτη, ἀπόφαση, ἔγκριση ἢ ἀπόρριψη κανονισμῶν παντός φιλομούσου ἢ φιλεκπαιδευτικοῦ ἢ φιλανθρωπικοῦ Σωματείου, τό ὁποῖο ἤθελε ἰδρυθεῖ μελλοντικά στήν Ἀττάλεια (Ἄρθρ. 9).

Περὶ Δημογεροντίας

Ἦσαν ὀκτώ τὰ μέλη. Οἱ Δημογέροντες ἐκλέγονταν καί γιά μιά ἄλλη ἐπιπλέον διετία, μεθ' ἣν ἀναγκαιῶς ἐφησύχαζαν ἐπί μιά διετῆ περίοδο, ἐκλόγμοι γιά ἄλλα Σωματεία (Ἄρθρ. 11). Ἡ Δημογεροντία ἐκλέγονταν τὸν Δεκέμβρη καί ἀμέσως συνέτασσαν ἐτήσιο προϋπολογισμό (Ἄρθρ. 12). Καθήκοντά των: α) ἀντιπροσώπευαν τήν Κοινότητα στίς Ἀρχές. β) δίκάζαν ὡς μικτό Ἐκκλησιαστικό Δικαστήριο, γ) ἐξέλεγαν μετά τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς Ἐφορείας τὸν Κεντρικό Ταμία καί τὸν Γραμματέα τῆς Κοινότητος, , δ) ἐπεκύρωναν τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμό, ε) συσκέπτονταν μετά τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἐφορείας καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τὰ ἑκτακτά ἔξοδα, ἀγοροπωλησίες, σχολεῖα, φιλανθρωπικά καταστήματα, στ) ἐπεκύρωναν τοὺς προϋπολογισμοὺς καί ἀπολογισμοὺς τῶν Σωματείων, , ζ) διόριζαν ἀντιπρόσωπο γιά τήν ἐκλογή Πατριάρχῃ, η) συζητοῦσαν καί ἔλυναν τίς ὑποθέσεις τῆς Κοινότητος, θ) εἰσέπρατταν τὰ τέλη ἀραβῶνων, βαπτίσεων, γάμων σύμφωνα μέ τήν κρατοῦσα ἐκτίμηση, ι) ὑπεστήριζαν κάθε κοινωφελῆ πράξη καί ἐπιχείρηση, ια) εἰσέπρατταν τίς ὀφειλές τῶν ὀφειλετῶν καί ιβ) λογοδοτοῦσαν στή Γενική Συνέλευση (Ἄρθρ. 14).

Συνεδρίαζαν δύο φορές τήν ἐβδομάδα καί ἐκτάκτως ὅταν χρειαζόταν (Ἄρθρ. 15). Ἀπαρτία ὑπῆρχε μέ τέσσερα μέλη σὺν ὁ Πρόεδρος. Ἐν ἰσοψηφία ὑπερίσχυε ἡ γνώμη τοῦ Προέδρου (Ἄρθρ. 16). Ἐνας ἀπὸ τὰ μέλη ἦταν Ταμίας (Ἄρθρ. 18).

Περὶ Ἐφορείας

Πενταμελής (Ἄρθρ. 20). Διάρκεια διετῆς. Ἐπιτρεπόταν ἐπαναληπτικῆ ἐκλογή γιά μιά ἀκόμα περίοδο, μετά ὅμως ἀποχωροῦσαν καί ξαναεκλέγονταν μετά παρέλευση διετίας (Ἄρθρ. 21). Ἐπρεπε νά διακρίνονται

για παιδεία και φιλομουσία (Άρθρ. 22). Ένας από τους Έφορους ήταν υπεύθυνος για τη Βιβλιοθήκη (Άρθρ. 24). Εξέλεγαν μεταξύ τους ένα Γραμματέα και έναν Ταμία. Κρατούσαν λογιστικά βιβλία Ημερολόγιο και Καθολικό (Άρθρ. 26). Ο καταναλισκώμενος κηρός στις Έκκλησίας ήταν προς όφελος των Εκπαιδευτηρίων (Άρθρ. 27). Συνεδρίαζαν μία φορά την εβδομάδα και εκτάκτως όταν τους καλούσε ο Πρόεδρος, αποφάσιζαν κατά πλειοψηφία, άπαρτία όταν ήσαν τρεις και υπερίσχυε ή ψήφος του Προέδρου εν ίσοψηφία (Άρθρ. 31). Διόριζαν τους δασκάλους τόν Ίούλιο, φρόντιζαν για τό πρόγραμμα 1 Σεπτέμβρη (Άρθρ. 32). Η Έφορεία είχε δική της σφραγίδα (Άρθρ. 33). Μπορούσε νά παύσει δάσκαλο και στή μέση της χρονιάς, εν ανάγκη λόγω διαγωγής (Άρθρ. 34). Έπισκεπτόταν τά Σχολεία δίσ του μηνός εν σώματι ή κατά μόνας (Άρθρ. 36). Πόροι: α) κατανάλωση κηρού, β) είσπραξη εισιτηρίων, γ) δίσκοι της έορτής των Σχολείων, δ) κτήματα και τά ένοικία των, ε) εισφορές πλουσίων και φιλομούσων, στ) πωλήσεις βιβλίων, έργοχειρών, λαχειά και ό,τι άλλο μπορούσαν νά σκεφτούν οί Έφοροι.

Περί Έκκλησιαστικῆς Έπιτροπῆς

Στό τμήμα αυτό έγώ δέν θά τό σχολιάσω, προτιμῶ νά παραθέσω αυτόσια τά Άρθρα 38 και 39 για την ιδιαίτερη αυτών σημασία.

Άρθρον 38. «Έπί του παρόντος υπάρχουνσι δύο ένοριακαί εκκλησiai ή της Παναγίας και ή του Αγίου Παντελεήμονος, ως και αι εκκλησiai του Αγίου Γεωργίου, Νικολάου και Άλυπίου, και ή περιουσία των καέντων ναών Αγίου Δημητρίου (θά πρέπει ναταν Μονή), των Αγίων Θεοδώρων και του Αγίου Λεοντίου». Βλέπετε λοιπόν άγιε Πισσιδείας, αυτό που λέγαμε περί εκκλησίας των Αγίων Θεοδώρων τό συναντάμε και έδῶ!

Περί των Έκκλησιών τούτων και της εν γένει καταστάσεως στή ζωή της Αττάλειας περισσότερα πληροφοριακά στό τέλος της εισηγήσεώς μου από έντυπό μου του έτους 2007.

Άρθρον 39. «Πασών τούτων των εκκλησιών κηδεμονεύει ή Ίερά Μητρόπολις διά δεκαμελοῦς Έκκλησιαστικῆς Έπιτροπῆς, εκλεγομένης μέν υπό της Γενικῆς Συνελεύσεως κατά τό 6^{ον} άρθρο, διαιρουμένης δέ εις τρία τμήματα· ὧν τό μέν εκ τεσσάρων μελῶν αποτελούμενον διορίζει απ' ευθείας ή Ίερά Μητρόπολις και επιστατεῖ των ίερῶν εκκλησιῶν Παναγίας, Αγίου Γεωργίου και Αγίου Νικολάου, τό δέ έτερον εκ των δύο μελῶν αποτελούμενο και διοριζόμενον επίσης υπό της Ίεράς Μητροπόλεως, επιστατεῖ των κτημάτων των καεισῶν εκκλησιῶν του Αγίου

Δημητρίου, τῶν Ἁγίων Θεοδώρων καί τοῦ Ἁγίου Λεοντίου, τό δέ ἕτερον ἐκ τεσσάρων μελῶν ἀποτελούμενον ὑποδεικνύμενο μεταξύ τῶν δέκα ὑπό τῆς διαθήκης Ἐπιτρόπου Χ. Κωνστίναγα ἐφόσον ζεῖ οὗτος, διορίζεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μή δικαιουμένων ποσῶς εἰς τόν διορισμόν τῶν ἐκ διαθήκης κληρονόμων τοῦ αἰοιδίμου Χ. Στράταγα καί ἐπιστατεῖ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως τῶν Πατριαρχείων». Ἐδῶ φαίνεται στό τελευταῖο σημεῖο ὅτι ὑπῆρχε κάποιο πρόβλημα ἄν μή διαμάχη τις! Ἢ καταφανεῖ ὅμως καί τοῦτο ἀπό τά περαιτέρω παρατεθησόμενα στό τέλος.

Περί τοῦ Γενικοῦ Ταμείου καί Γραμματέως

Ὁ Ταμίας ἔπρεπε οικονομικῶς νά εἶναι ἀνεξάρτητος, νά ἔχει κτηματική περιουσία καί νά χαιρεῖ τῆς γενικῆς ἐκτίμησής τῆς Κοινότητος. Ὁ δέ Γραμματέας νά γνωρίζει καλῶς τήν Ἑλληνική γλῶσσα καί τήν Τουρκική καί εἰ δυνατόν νά ἔχει καί τήν ἰκανότητα νά χειρίζεται καί λογιστικά βιβλία (Ἄρθρ. 47). Πάντως ὁ Γραμματέας τῆς Κοινότητος ἦταν ἔμμισθος, τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ὁ μισθός του ὅμως ὀριζόταν ὑπό τῆς Δήμογεροντίας (Ἄρθρ. 50).

Στή συνέχεια δίνεται ἡ πληροφορία τοῦ 49 Ἄρθρου ὅτι ἡ Μητρόπολις εἶχε καί Πτωχοκομεῖο. Καί περί αὐτοῦ στά ἐξῆς παρακάτω. Πάντως στό Ἄρθρο 57 ἀναφέρεται ὅτι «Πᾶσα πληρωμή ἐκ τοῦ Πτωχοκομείου γίνεται δυνάμει ἐντάλματος τῆς Δήμογεροντίας». Πᾶσα δέ κατάθεση χρημάτων στά πιστωτικά Καταστήματα γινόταν ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοινότητος μή συγχωρουμένης τῆς ἐπ' ὀνόματι ἀτόμου ἢ τοῦ Ταμείου καταθέσεως, γινομένη δέ θεωροῦνταν κατάχρηση καί προκαλοῦσε τή παύση (Ἄρθρ. 51).

Ἡ Κοινότητα φαίνεται ὅτι εἶχε καί δωρητές, αὐτοῖ προσέφεραν 1000-5000 γρόσια, εὐεργέτες 5000-15000 γρόσια καί μεγάλους εὐεργέτες τούς προσφέροντας κτηματική ἢ χρηματική περιουσία ἄνω τῶν 15000 γροσίων. Σ' αὐτούς ἔστειλε δίπλωμα ἀναγόρευσης, τά δέ ὀνόματά των καταγράφονταν σέ ἰδιαίτερη στήλη, μετά θάνατο δέ τελοῦσε ἐτήσιο μνημόσυνο ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς των κατά τήν ἐπέτειο ἐορτῆ τῶν Σχολῶν.

Καί τινά γενικά:

- α) Στό Ἄρθρο 62 ἀναφέρεται: «Τά μέλη τῶν Σωματείων τῆς Γενικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἐφορείας καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς δέν ὑπάγονταν στόν περὶ ἐθνικότητος νόμο, ἐνῶ τά μέλη τῆς Γενικῆς

Συνέλευσης καί τῆς Δημογεροντίας ἔπρεπε νά εἶναι ὅπωςδῆποτε ὀθωμανοί ὑπήκοοι (Ἄρθρ. 62).

- β) Προσόντα πού ἔπρεπε νά ἔχουν κάποιοι γιά νά ἐκλεγοῦν σ' ὅποιο-δῆποτε Σωματεῖο ἦταν 1) ἡ τιμιότητα, 2) ἡ φιλοπατρία καί ἡ φιλογένεια, 3) ἡ ἀμεμπτη διαγωγή καί πολιτικά καί ἐκκλησιαστικά καί ἐθνικά (τό τελευταῖο ὑπερτονίζεται στους Μικρασιάτες!), 4) νά μήν ἔχουν ἐκκρεμότητες μέ τήν Κοινότητα σέ λογαριασμούς καί ἀνεξέλεγκτες διαχειρήσεις, 5) νά μήν εἶναι ἀναποκατάστατοι χρεοκόποι, 6) ἄν ἦταν ξένοι καί ὄχι Ἀτταεῖς νά διέμεναν ἀπό τριετίας στήν Ἀττάλεια (Ἄρθρ. 64).
- γ) Τά μέλη τῶν Σωματείων Δημογεροντίας, Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, Ἐφορείας τῶν Σχολῶν καί Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς δέν μποροῦσαν νά εἶναι συγγενεῖς μέχρι τετάρτου βαθμοῦ ἐξ αἵματος συμπεριλαμβανομένου, ἐνῶ τά μέλη τῆς Γεν. Συνέλευσης μποροῦσαν νά ἐκλέγωνται ἐλεύθερα ἀπό τὸν λαό καί μεταξύ τῶν στενωτάτων συγγενῶν.

Ὁ Κανονισμός τῆς Ἀττάλειας τόν ὅποιο ἐξετάσαμε ἤδη ἴσχυε γιά μιά τετραετία, ἐπαναλαμβάνω ἔγινε στήν Ἀττάλεια 16 Αὐγούστου 1908, ἀναγνώσθηκε καί ἐπικυρώθηκε στό Μητροπολιτικό μέγαρο τῆς Κοινοτήτας Ἀττάλειας, ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτη Πισιδείας Κωνσταντίνου, ἀφοῦ προηγουμένως μεταφράστηκε ὑπό τινος διερμηνέα Ἀλέξανδρου Κωστάκογλου πρὸς πλήρη κατανόηση τῶν τουρκόφωνων μελῶν τῆς Συνέλευσης, διά βοῆς! Ὁ Κανονισμός ἐξετυπώθη στήν Ἀττάλεια, τύποις Κ. Μελη, τό 1911 καί ἐγώ τόν βρῆκα στήν Πατριαρχική Βιβλιοθήκη.

Ὁ ἱστορικὸς χώρος τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κατὰ τὸ Ἀρχεῖο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης¹

Ἱερομονάχου Μελετίου Στεφανάτου

Ἡ περιγραφικὴ ἔκθεση τῶν στοιχείων πού ἀφοροῦν στὸν χώρο τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας βασίζεται σὲ ἀντίστοιχα γυμνάσματα τῶν ἱεροσπουδαστῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, προερχόμενα ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ τῆς Ἀρχεῖο. Οἱ Πισιδεῖς, βεβαίως, σπουδαστὲς τῆς Σχολῆς ἦταν περιορισμένοι ἀριθμητικῶς καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τῆς λειτουργίας της. Αἰτία τῆς ἀπουσίας πολλῶν σπουδαστῶν ἐκ τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας, ἢ ὅποια τότε ἦταν γεωγραφικῶς μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας², ὑπῆρξαν ἢ μασιζέουσα τοὺς πληθυσμοὺς τῶν περιοχῶν οἰκονομικὴ στενότης³, ἀλλὰ καὶ ἡ μαρτυρουμένη καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν σπουδαστῶν ἐγκατάλειψη κατὰ περιοχὲς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀντ' αὐτῆς χρῆση ἐξ ὀλοκλήρου τῆς τουρκικῆς⁴, φαινόμενον τὸ ὅποιον κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα παρατηρεῖται σὲ ἀρκετὲς περιοχὲς τῆς Ἀνατολῆς, καὶ συγκεκριμένως στὶς Μητροπόλεις Καισαρείας, Ἀγκύρας, Φιλαδελφείας, Πισιδίας καὶ Ἐφέσου⁵.

¹ Ἐλέχθη κατὰ τὸ ὄργανωθὲν ἐν Ἀτταλεΐα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πισιδίας Διεθνὲς Ἐπιστημονικόν Συνέδριον, 15–17 Ἰανουαρίου 2024.

² Σταυρίδου Β., Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη, 1996

³ Παπαθεοδώρου Χρ., *Ἀυτοβιογραφία*, Γυμνάσματα τοῦ Β' ἔτους, 1892, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, 3–4, ὅπου σημειοῦνται, μεταξύ ἄλλων· «ἀλλ' ἐν τοιοῦτον ἔργον, οἷον τὸ σπουδάειν, ἀπήτει βεβαίως ἄνδρα γενναϊόδωρον καὶ ταμείον ἀκένωτον· τῶν τοιούτων ἐστερεῖτο δυστυχῶς ἡ οἰκογένεια ἡμῶν· ἀπετάθην τότε πρὸς τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς, ἐπικαλούμενος τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ φωνὴ μου γέγονεν φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ».

⁴ Σταυρίδου Β., ὁ.π., 289.

⁵ Πρβλ. τίς ἐκδόσεις τῶν ἑλληνικῶν λειτουργικῶν βιβλίων εἰς τὴν τουρκικὴν μετ' ἑλληνικῶν χαρακτήρων πρὸς χρῆσιν ἐν ταῖς περιοχαῖς ταύταις, ὡς καὶ τὴν ὑπαρξίν διγλώσσων περιοδικῶν τῶν κατὰ τόπους Μητροπόλεων, ἐκδομένων ἑλληνιστί καὶ τουρκιστί, πρὸς κατανόησιν τοῦ Ὁρθοδόξου τουρκοφώνου πληθυσμοῦ, ὅπως «Ὁ ἄγγελος τῆς Φιλαδελφείας» τῆς ὁμωνύμου

Οί Χαλκίτες σπουδαστές, αναφερόμενοι στὰ φοιτητικά τους κείμενα⁶ ἐν γένει στὸν Ἀπόστολο Παῦλο καὶ τὴν πορεία τοῦ στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἐπαναλαμβάνουν στερεοτυπικῶς⁷ τὴν διέλευσή του ἀπὸ διάφορες περιοχές τῆς Μητροπόλεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Ἀντιόχεια καὶ ἡ Ἀττάλεια, κατ' ἀκολουθία πρὸς τὰ ἀντίστοιχα χωρία τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων⁸. Μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον, ὡστόσο, παρουσιάζει ἡ ἐκ μέρους τῶν καταγομένων ἀπὸ περιοχές τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας περιγραφή τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ τῶν κατοίκων, τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς ὀργάνωσης, τῶν ἐθίμων καὶ τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς καὶ τῶν λοιπῶν πτυχῶν τῆς κοινωνικῆς δραστηριοποιήσεως τῶν πληθυσμῶν, Ὁρθοδόξων καὶ μὴ, οἱ ὅποιοι κατοικοῦσαν στὴν εὐρεῖα περιοχή τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως.

Βεβαίως, ἡ προσεκτικὴ καὶ εἰς βάθος ἐξέταση ὅλων τῶν στοιχείων ποὺ περιλαμβάνονται στὰ γυμνάσματα τῶν Πισιδῶν σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς ἀποτελεῖ ἀντικείμενο μιᾶς ἐκτενέστερης μελέτης. Στὴν παρούσα εἰσήγηση ἐπιχειρεῖται νὰ ἐξεταστοῦν διὰ βραχέων τὰ κοινὰ σημεῖα τῶν μαθητικῶν αὐτῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένα ἀκόμη ἀπὸ τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα ἱστορικὰ στοιχεῖα ποὺ παραδίδουν. Βάση τῆς μελέτης αὐτῆς ἀποτελοῦν τὰ ἴδια τὰ κείμενα τῶν ἱεροσπουδαστῶν, καὶ συγκεκριμένα τὰ «Ἀπομνημονεύματα τῆς ἑμαντοῦ βιοτῆς»⁹ τοῦ Γρηγορίου Γερασιμίδου, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὸ προσωνύμιο Παλλαδάς¹⁰, ἡ «Ἀυτοβιογραφία» καὶ ἡ «Πατριδωγραφία»¹¹ (sic) τοῦ Χρυσοστόμου Πα-

Μητροπόλεως.

⁶ Περί τῶν κειμένων τούτων βλ. *Κανονισμὸς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας*, Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, Κωνσταντινούπολις, 30.

⁷ Πρβλ. ἐνδεικτικῶς Ἱεροθέου Ἱεροδιακόνου Δημητριάδου, *Ἱστορικὴ Διατριβὴ περὶ τῶν Ἀποστόλων*, Φροντιστήριον Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, 1874, ἐκ τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, 8.

⁸ Περί τῶν Περιοδειῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς διελεύσεως του ἀπὸ τὴν Πισιδία καὶ τὴν δρᾶση του σὲ ὠρισμένες πόλεις της, βλ. Holzner J., *Παῦλος*, Ἡ Δαμασκός, Ἀθῆναι, 1948, 117–127, 140–141.

⁹ Γρηγορίου Γερασιμίδου, *Ἀπομνημονεύματα τῆς ἑμαντοῦ βιοτῆς*, Κώδιξ τῶν Σχολαστικῶν Γυμνασμάτων, 1852, 239–250, *Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης*.

¹⁰ Βλ. Σταυρίδου Β., *Ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης*, Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη, 1988, 252.

¹¹ Παπαθεοδώρου Χρ., *Ἀυτοβιογραφία-Πατριδωγραφία*, Γυμνάσματα τοῦ Β' ἔτους, 1892, *Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης*.

παθεοδώρου¹², «Τὸ Λιβήσιον¹³» τοῦ Ἀριστάνδρου Καλαφάτου¹⁴ καὶ τὰ γυμνάσματα τοῦ Β' ἔτους τοῦ Δημητρίου Χρηστίδου¹⁵, μετέπειτα Ἐπισκόπου Πατάρων Μελετίου.

Πρῶτο κοινὸ σημεῖο ὄλων τῶν ἀνωτέρω κειμένων εἶναι ἡ σύνδεσις τῆς περιοχῆς τῆς Πισιδίας μὲ τὸ ἀρχαιοελληνικὸ παρελθόν της καὶ συγκεκριμένως μὲ τὸν ἀποικισμό καὶ τὴν δωρικὴ καταγωγὴ τῶν κατοίκων της. Ἐπισημαίνει σχετικῶς ὁ σπουδαστὴς Χρυσόστομος Παπαθεοδώρου, στὴν Αὐτοβιογραφία του, ὅτι κατάγεται ἀπὸ τὴν Σπάρτη τῆς Πισιδίας, ἢ ὅποια «ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ὀνόματος, κατοικισθεῖσα ἔκπαλαι ἐκ τῶν ἀποικίων τῆς εὐάνδρου ἑλληνικῆς πόλεως Σπάρτης, ἐπραττεν ἔργα ἀντάξια τῆς Μητροπόλεως», δηλαδὴ τῆς Σπάρτης τῆς Πελοποννήσου, «τῆς ὁποίας ἠκολούθει τοῖς ἴχνεσι, γενναίως ὑπὲρ πατρίδος κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀγωνιζομένη καὶ μέχρι τινὸς προεξάρχουσα τῶν πέριξ πόλεων καὶ χωρῶν¹⁶». Ὁ ἴδιος σπουδαστὴς, στὴν «Πατριδωγραφία» του, στὴν περιγραφή δηλαδὴ τῆς πόλεως Σπάρτης, ἀναφέρει, γράφοντας τὸ 1892, ὡς τεκμήρια τῆς καταγωγῆς τῶν κατοίκων ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς τίς ἐπιγραφές ποὺ ἀνακαλύφθηκαν μόλις λίγα ἔτη νωρίτερα, ἀλλὰ καὶ τὰ μέχρι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ διατηρούμενα στὴν καθομιλουμένη γλῶσσα τῶν κατοίκων τῆς Σπάρτης «λεξιδία», ὅπως τὰ ἀποκαλεῖ, τῆς λακωνικῆς διαλέκτου, προσθέτοντας ὅτι ἡ τοπικὴ γλῶσσα, «καίτοι μετὰ τὴν ὀλοσχερῆ καθυποδούλωσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐξεβαρβαρίσθη, διέσωσεν ὅμως τὰ λείψανα ταῦτα ἐν τῷ μέσῳ τῶν κατακλυζόντων αὐτὴν κυμάτων διὰ σκοποὺς φαίνεται λίαν ὑψηλούς¹⁷». Μάλιστα, ὁ ἴδιος ἱεροσπουδαστὴς μὲ λύπη ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν διαμονή του στὴ Σπάρτη, πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς του στὴν Θεολογικὴ Σχολή, δὲν εἶχε τὴν εὐαισθησία νὰ ἀντιγράψῃ τὸ κείμενο τῶν ἐπιγραφῶν, ὡς ἀπόδειξη τῆς δωρικῆς καταγωγῆς τῶν κατοίκων τῆς Σπάρτης¹⁸.

Ἡ ὑπαρξὴ δωρισμῶν μαρτυρεῖται καὶ γιὰ τὴν διάλεκτο τοῦ Λιβησίου,

¹² Βλ. Σταυρίδου, ὁ.π., 272.

¹³ Καλαφάτου Ἀρ., *Ἐκθέσεις β' ἑξαμήνου, τάξεως Βα*, 1900, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

¹⁴ Σταυρίδου, ὁ.π., 276.

¹⁵ Χρηστίδου Δ., *Ῥητορικὰ γυμνάσματα τάξεως Δη*, 1900, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

¹⁶ Παπαθεοδώρου Χρ., *Αὐτοβιογραφία*, ὁ.π., 1.

¹⁷ Παπαθεοδώρου, *Πατριδωγραφία*, ὁ.π., 6.

¹⁸ ὁ.π., 6.

ύπαγομένου τότε στην Μητρόπολη Πισιδίας, από τὸν καταγόμενον ἀπὸ αὐτὴ τὴν περιοχὴ σπουδαστὴ Ἀρίστανδρο Καλαφάτη, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει ὅτι «ἡ γλῶσσα τῶν Λιβησιανῶν εἶναι ὁμαλὴ καὶ ἀδιάφθορος¹⁹», ἐνῶ σὲ αὐτὴν πέρα τῶν πολλῶν δωρικῶν καταλοίπων ὑπάρχουν «ὀλίγισται τουρκικαὶ καὶ τινες λατινικαὶ» λέξεις²⁰. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν διατήρηση ὠρισμένων γλωσσικῶν στοιχείων, τὴν δωρικὴ καταγωγὴ τους οἱ Πισιδεῖς σπουδαστὲς τῆς Χάλκης ἐπιχειροῦν νὰ ἀναδείξουν καὶ μέσῳ τῶν κοινωρικῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἐθίμων, ὅπως ἡ ἐθιμικὴ πάλη, κατὰ μίμηση τῆς ἀρχαίας, πού διοργανώνεται κατ' ἔτος στὸ Λιβήσι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ τὴν Παρασκευὴ τῆς Διακαινησίμου²¹, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνασχόληση μὲ συγκεκριμένα ἀθλήματα ὅπως ἡ ἵπποδρομία, τὸ ἄλμα καὶ ὁ δίσκος²².

Ἡ ἐπιλογή, ἀκόμη, τῶν Πισιδῶν σπουδαστῶν πρὸς συγγραφὴ γυμνασμάτων σχετικῶν μὲ τοὺς Δωριεῖς καὶ ἰδίως μὲ τὴν ἱστορία τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ἀποτελεῖ στοιχεῖο πού ἐνισχύει τὴν σημασία πού ἔδιδαν οἱ ἴδιοι στὸ ἀρχαῖο παρελθόν τους καὶ στὴν ἱστορικὴ σύνδεσή τους μὲ τὴν δωρικὴ Μητρόπολη τῆς Πελοποννήσου. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ἡ συγγραφὴ ἀπὸ τὸν Δημήτριον Χρηστίδην δύο σχετικῶν γυμνασμάτων, ἤτοι «Φιλοποίμενος τοῦ Μεγαλοπολίτου Ἐγκώμιον» καὶ «Ἀγησιλάου τοῦ Λακωνίας Βασιλέως Ψόγος²³».

Πέρα τῆς συνδέσεως μὲ τὴν ἀρχαία δωρικὴ καταγωγὴ καὶ τὸ ἱστορικὸ παρελθόν, σὲ ὅλα τὰ κείμενα τῶν καταγομένων ἀπὸ τὴν ἐπαρχία τῆς Πισιδίας σπουδαστῶν γίνεται προσπάθεια ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ ἀκριβοῦς ἀποτυπώσεως τῆς θέσης τόσο τῆς ἐπαρχίας, ὅσο καὶ τῆς συγκεκριμένης περιοχῆς καταγωγῆς τοῦ καθενός, στὴν ἀχανῆ γῆ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας²⁴, μὲ κέντρο ἀναφορᾶς τὴν ὄροσειρὰ τοῦ Τμῶλου, τὸ ὄρος Ταῦρος καὶ τὸν Ὀλυμπο τῆς Λυκίας²⁵. Ἡ δικαιοδοσία τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας περιγράφεται ὡς εὐρισκομένη «πέριξ τῆς ἐκτεταμένης ταύτης

¹⁹ Καλαφάτου, ὁ.π., 26.

²⁰ ὁ.π., 26.

²¹ ὁ.π., 28–29.

²² ὁ.π., 29.

²³ Χρηστίδου Δ., *Ρητορικὰ γυμνάσματα τάξεως Δης*, 1900, 2–9, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

²⁴ Περί τοῦ γεωγραφικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς Ἐπαρχίας Πισιδίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ περὶ τῶν σημαντικωτέρων πόλεων αὐτῆς βλ. Ἡ.Ρ., «Σημειώσεις περὶ τῆς Ἱερᾶς Γεωγραφίας», *Ἀποθήκη τῶν ὠφελίμων γνώσεων*, 1844, 120–122.

²⁵ Παπαθεοδώρου, *Πατριδωγραφία*, ὁ.π., 5.

κατωφερείας...πρὸς Νότον» καὶ περιλαμβάνουσα τὶς περιοχὲς «Λυκίας, Πισιδίας, Παμφυλίας καὶ Κιλικίας²⁶». Ἡ Σπάρτη τῆς Πισιδίας, κατὰ τὸν ἐξ αὐτῆς καταγόμενον σπουδαστὴ Χρυσόστομο Παπαθεοδώρου, «περιβάλλεται πανταχόθεν ὑπὸ εὐφόρων καὶ καταφύτων πεδιάδων καὶ κοιλάδων, αἵτινες τὰ ὅρια αὐτῆς ἐπεκτείνουνσι [...], ὥστε πρὸς Βορρᾶν μὲν φθάνουσα μέχρι Ἰσαυρίας, πρὸς Νότον μέχρι τῆς Ἀντιοχείας τῆς Μικρᾶς, πρὸς Ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Ταύρου, καὶ πρὸς Δυσμᾶς μέχρι τῆς Ἀπολλωνίας²⁷».

Τὰ ἀχανῆ γεωγραφικὰ ὅρια μιᾶς τόσο μεγάλης σὲ ἕκταση Μητροπόλεως ἐπέβαλλαν στοὺς ἐκάστοτε Μητροπολίτες τὴν διενέργεια ποιμαντικῶν περιοδειῶν, ὅπως κατ' ἔτος ἀναλάμβανε ὁ Πισιδίας Γεράσιμος²⁸, κατὰ τὴν σχετικὴ αὐτοβιογραφικὴ πληροφορία τοῦ ἐγγονοῦ του, Γρηγορίου Γερασιμίδου²⁹. Ἡ ἐτήσια περιοδεία αὐτῆ ἦταν μάλιστα τέτοιας διάρκειας, ἀλλὰ καὶ σημασίας, ὥστε ὁ Ἱεράρχης νὰ ἔχει πλησίον του ὡς βοηθὸ ἕναν γραμματέα³⁰. Ὄταν, ὁμως, ἐπιχείρησε νὰ λάβῃ μαζί του τὸν νεαρὸ ἐγγονό του, «περιερχόμενον» ἀρχικὰ «μετ' αὐτοῦ τὰς πόλεις τῆς Ἐπαρχίας³¹», λίγο ἀργότερα αὐτός, μὴ καταγόμενος ἀπὸ τὴν περιοχὴ καὶ εὐρισκόμενος ἐκεῖ λόγῳ τῆς συγγενικῆς του σχέσης πρὸς τὸν ἐπιχώριο Ἱεράρχη, ἀσθένησε ἐξ αἰτίας τοῦ ἐντελῶς ἰδιαιτέρου κλίματος, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ κριθῆ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη ἀναγκαία ἢ μεταφορὰ του σὲ τόπο μὲ περισσότερο εὐνοϊκὲς συνθῆκες³².

Ἡ ἕκταση τῆς Μητροπόλεως καὶ ἡ θέση της στὸν Νότο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ τὶς ιδιόμορφες κλιματικὲς συνθῆκες κατέστησαν ἀναγκαία τὴν συχνὴ μετακίνηση τοῦ Μητροπολίτου, ἐδρεύοντος τότε κατὰ κοινὴ μαρτυρία ὅλων τῶν κειμένων στὴν Σπάρτη τῆς Πισιδίας (σημειωτέον ὅτι σὲ κανένα ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν σπουδαστῶν δὲν ἀναφέρεται ὡς δευτέρη ἔδρα τοῦ Ἐπισκόπου ἢ Ἀττάλεια, ὅπως παραδίδεται στὴ βιβλιο-

²⁶ Ὁ.π., 5.

²⁷ Ὁ.π., 6.

²⁸ Πρόκειται περὶ τοῦ Πισιδίας Γερασίμου, δις ἀρχιερατεύσαντος ἐν Πισιδίᾳ (1821–1827 καὶ 1830–1848), κληρικοῦ προερχομένου ἐξ ἐγγάμων, ἀποθανόντος ὡς πρῶην Πισιδίας τὸ 1859.

²⁹ Γερασιμίδου, Ὁ.π., 241.

³⁰ Ὁ.π., 241.

³¹ Ὁ.π., 242.

³² Ὁ.π., 242–243.

γραφία³³), αλλά περιερχομένου ὅλη τὴν ἐπαρχία του, ὅπως φανερώνει ἡ μαρτυρουμένη εὐφήμη ἀναγνωρισιμότητα τοῦ Πισιδίας Γερασίμου στὸ νησιωτικὸ ἄκρο τῆς Ἐπαρχίας του, τὸ Καστελόριζο³⁴.

Τρίτο, κατὰ συνέπεια, σημεῖο, περὶ τοῦ ὁποίου παρέχονται στοιχεῖα στὰ ὑπὸ ἐξέταση κείμενα τῶν Πισιδῶν σπουδαστῶν, εἶναι ἡ ἀναφορά τους στὴν ἐκκλησιαστικὴ ὑπαγωγή τῶν περιοχῶν καταγωγῆς τους καὶ ἡ διοικητικὴ ὀργάνωση τῶν πραγμάτων τῆς Μητροπόλεως. Στὴν Σπάρτη τῆς Πισιδίας, ὅπου καὶ ἡ καθέδρα τοῦ Μητροπολίτου, φαίνεται νὰ προϋπῆρχε Ναὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου³⁵, στοιχεῖο πὺ μαρτυρεῖ γιὰ τὴν τιμὴ του στὸν χώρο, ὅπου ἔδρασε καὶ ἐκήρυξε. Πέραν τούτου, ἀναφέρονται καὶ περιγράφονται ἕτεροι ναοὶ τῆς Μητροπόλεως, ὅπως τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης στὸ Καστελόριζο³⁶ καὶ δύο ναῖσκοι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στὸ Λιβήσι³⁷, τῆς Ἁγίας μάλιστα τιμωμένης, κατὰ τοπικὴ παράδοση, ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ προσκυνητὲς ἐκ Μάκρης τὴν Δευτέρα τῆς Διακαινησίμου³⁸. Πλὴν τῶν δύο τούτων ναῖσκῶν στὸ ἀποκλειστικῶς Ὁρθοδόξο χωριὸ Λιβήσι ἀναφέρονται λειτουργοῦντες τρεῖς ἐνοριακοὶ ναοί, μὲ πέντε ἱερεῖς, πολλὰ ἐξωκκλήσια καὶ μία Ἱερὰ Μονή³⁹, ἐνῶ ἡ περιοχὴ περιγράφεται ὡς ἀνέπαφη ἀπὸ τὴν μαστίζουσα τότε ὄλην σχεδὸν τὴν Μικρὰ Ἀσία προτεσταντικὴ προπαγάνδα⁴⁰.

Ἰδιαίτερα περιγραφὴ γίνεται γιὰ τὸ μονύδριο τῆς «Καταφυγῆς» στὸ Λιβήσι, τὸ ὁποῖο «ὑπῆρξε καταφύγιον τῶν Χριστιανῶν, καταφυγόντων εἰς αὐτὸ εἰς δυσχερεῖς περιστάσεις», καὶ τὸ ὁποῖο κατὰ τὴν ἐποχὴ συγγραφῆς τοῦ κειμένου κατοικεῖτο ἀπὸ ἕνα μόνον μοναχό⁴¹.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν περιγραφὴ τῶν ναῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης τῶν περιοχῶν τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας, ὑπάρχουν σημαντικὲς

³³ Σταυρίδου, *Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου*, ὁ.π., 286.

³⁴ ὁ.π., 243–244.

³⁵ Μητροπολίτου Μύρων Χρυσοστόμου Καλαϊτζῆ, *Οἱ Ἑλληνορθόδοξες Κοιτίδες τῆς Μικρασίας: Ὀδηγὸς ἱστορικός, θρησκευτικὸς καὶ ἐκκλησιαστικός*, Ἱερὰ Μητρόπολις Μύρων, Ἀθήνα, 2017, 82–84.

³⁶ Γερασιμίδου, ὁ.π., 246.

³⁷ Καλαφάτου, ὁ.π., 22.

³⁸ ὁ.π., 22–23.

³⁹ ὁ.π., 23–25.

⁴⁰ ὁ.π., 23.

⁴¹ ὁ.π., 25.

αναφορές στην ελληνίδα παιδεία εκείνης τῆς περιόδου στή δικαιοδοσία τῆς Ἐπαρχίας, ἡ ὁποία προοδευτικά, ὑπερμεσούντος τοῦ 19ου αἰῶνος, παρουσίαζε ἰκανοποιητική ἀνάπτυξη, σύμφωνα μὲ τις σχετικές μαρτυρίες. Περί τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος παραδίδεται ἡ πληροφορία γιὰ τὴν ἀρτισύστατο Σχολή τῆς Σπάρτης, «διευθυνομένην ὑπὸ τινος διδασκάλου Φιλαδελφέως, Γεωργίου Βασιλειάδου ὀνόματι⁴²». Ἡ διδασκαλία, μάλιστα, γινόταν διὰ τῆς μεταφράσεως τῶν ὑπὸ μελέτη κλασσικῶν ἔργων στήν τουρκικὴ γλῶσσα, λόγῳ τῆς μὴ ἐπαρκοῦς γνώσεως τῆς ἑλληνικῆς ἀπὸ τοὺς νεαροὺς τῆς πόλεως⁴³.

Ἀπόπειρα ἐκμάθησης τῆς ἑλληνικῆς καὶ δὴ τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τὸν σπουδαστὴ Γρηγόριο Γερασιμίδη, πλησίον τοῦ διδασκάλου τοῦ Πολυδουρίου, κωμοπόλεως τῆς Ἐπαρχίας, κατέληξε στήν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ μετάφραση τῶν λειτουργικῶν κανόνων τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν στήν τουρκικὴ γλῶσσα γιὰ τις πνευματικὲς ἀνάγκες τοῦ Ὁρθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς⁴⁴.

Κύριος λόγος τῆς ἀδυναμίας παροχῆς ἀρτίας μορφώσεως στοὺς νέους τῆς περιοχῆς τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας μέχρι τὸ δεύτερο ἡμισυ τοῦ 19ου αἰῶνος ὑπῆρξεν ἀσφαλῶς ἡ οικονομικὴ στενότης⁴⁵, ἀλλὰ ὄχι ὁ μοναδικός· ἡ ὑπαρξὴ σχολῶν μόνο σὲ σημαντικὰ κέντρα μὲ συμπαγῆ Ὅμογενῆ πληθυσμό, οἱ μεγάλες ἀποστάσεις, ἡ ἀδυναμία στελεχώσεως τῶν κατὰ τόπους σχολῶν διὰ καταλλήλων διδασκάλων, ὁ φόβος τῶν γονέων γιὰ τὴν τύχη τῶν τέκνων τους μακρὰν τῆς πατρικῆς οἰκίας⁴⁶, ἀλλὰ καὶ ἡ ἑλλιπὴς πολλὰς φορὲς κατανόηση τῆς σημασίας τῆς ἐκπαίδευσης⁴⁷, ἀποτελοῦσαν ἐμπόδια ποὺ συμπλήρωναν τὴν ἔλλειψη πόρων καὶ καθιστοῦσαν συχνὰ τὴν μόρφωση μὴ προσιτὴ γιὰ τοὺς νέους τῆς Ἐπαρχίας. Ὁ δρόμος ἑνὸς νέου γιὰ φοίτηση σὲ μία σχολὴ μπορεῖ νὰ παραλληλιστῆ πρὸς τοὺς δρόμους ποὺ ἀκολουθοῦσαν οἱ ἔμποροι τῆς ἐποχῆς, ἀπὸ διάφορες περιοχὲς πρὸς τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα τῆς Κωνσταντινούπολης καὶ τῆς Σμύρνης⁴⁸, ἐνῶ συχνὰ ἀποτελοῦσε προνόμιο

⁴² Γρηγορίου Γερασιμίδου, ὁ.π., 248–249.

⁴³ ὁ.π., 249.

⁴⁴ ὁ.π., 242.

⁴⁵ ὁ.π., 249.

⁴⁶ ὁ.π., 247–248.

⁴⁷ ὁ.π., 249.

⁴⁸ ὁ.π., 249.

τοῦ πρωτοτόκου ἢ τοῦ ὑστεροτόκου γόνου μιᾶς οἰκογένειας⁴⁹.

Ἡ ἐκπαιδευτική, ὥστόσο, κατάσταση στήν Μικρὰ Ἀσία ἐν γένει καί ἰδιαίτερος στήν Ἐπαρχία τῆς Πισιδίας παρουσίαζε ἀξιοσημείωτη βελτίωση κατὰ τήν δεύτερη πεντηκονταετία τοῦ 19ου αἰῶνος⁵⁰. Ἡ λειτουργία τῶν ὡς ἄνω ἀρτισυστάτων σχολῶν, πού ἰδρύθηκαν λίγο πρὸ τοῦ 1850, ἄρχισε νά εἶναι περισσότερο ὀργανωμένη καί νά καρποφορῇ. Λίγες δεκαετίες ἀργότερα ἢ ἴδια «δημοτική σχολή» τῆς Σπάρτης δέχεται μαθητές γιά τετραετὴ φοίτηση⁵¹, τοὺς ὁποίους ἀποστέλλουν ἐκεῖ οἱ οἰκογένειές τους, ἐνῶ ἡ μόρφωση τῶν νέων τῆς πόλεως συμπληρώνεται μετὰ ταῦτα στὸ «Σχολαρχεῖον»⁵², «συγκείμενον ἐκ τεσσάρων τάξεων, δύο ἑλληνικῶν καί δύο γυμνασιακῶν», πρὸς παρακολούθηση «ἀνωτέρων μαθημάτων»⁵³.

Τὴν ἀρτία ὀργάνωση καί λειτουργία τοῦ «Σχολαρχεῖου» τῆς Σπάρτης περιγράφει ἱεροσπουδαστῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, φοιτήσας σὲ αὐτὸ περὶ τὰ τέλης τῆς δεκαετίας τοῦ 1880, ἀναφερόμενος στήν «εὐμέθοδον τάξιν καί τὰς ἀκαμάτους προσπαθείας τῶν διδασκόντων πρὸς ταχεῖαν μόρφωσιν καί ἠθικοποίησιν τῶν διδασκομένων», ἀλλὰ καί στήν διδασκαλία τῶν ἔργων «τῶν ἐνδόξων προγόνων καί μάλιστα τῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων»⁵⁴.

Ἡ παρατηρουμένη αὐτῇ βελτίωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων, ἀναμενόμενη ἐν μέρει γιά ἓνα διοικητικὸ καί ἐκκλησιαστικὸ κέντρο, ὅπως ἡ Σπάρτη τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας, ἐπεκτάθηκε καί στήν περιφέρεια. Στὸ Λιβήσι, κατὰ τίς τελευταῖες δεκαετίες τοῦ ἰδίου αἰῶνος ἐντοπίζεται ἀνθιση τῆς ἐλληνίδος παιδείας, μὲ τὴν σύσταση καί λειτουργία δύο σχολείων, τῇ φιλοτίμῳ μάλιστα δαπάνῃ «τοῦ τὰ μάλιστα φιλοπόλιδος συμπολίτου Νικολάου Λουϊζίδου», στὸν ὁποῖο ὀφείλουν καί τὴν προσωνυμία ὡς «Λουϊζίδεια»⁵⁵. Ἐκ τῶν δύο τούτων σχολείων, τὸ προοριζόμενο γιά τὴν φοίτηση θηλέων δὲν λειτουργοῦσε κατὰ τὴν περίοδο αὐτῇ λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ἱκανοῦ ἀριθμοῦ μαθητριῶν⁵⁶.

⁴⁹ Ὁ.π., 246.

⁵⁰ Μητροπολίτου Μύρων Χρυσοστόμου, Ὁ.π., 85.

⁵¹ Παπαθεοδώρου Χρ., Ὁ.π., 3.

⁵² Ὁ.π., 3.

⁵³ Ὁ.π., 3.

⁵⁴ Ὁ.π., 3.

⁵⁵ Καλαφάτου Ἀρ. Ὁ.π., 25.

⁵⁶ Ὁ.π., 25.

Τὸ σχολεῖο ἀρρένων τοῦ Λιβησίου ἀποτελεῖ «ἀτελὲς Σχολαρχεῖον», δηλαδή σχολὴ μέσης παιδείας, στερουμένη ὅμως τῆς διδασκαλίας ὠρισμένων μαθημάτων. Ἀποτέλεσμα τοῦ ἀτελοῦς χαρακτήρα τοῦ σχολείου εἶναι ἡ συχνὴ ἀπόσυρση τῶν μαθητῶν πρὸ τοῦ πέρατος τῆς φοίτησής τους ἢ ἡ ἀπομάκρυνσή τους ἀπὸ τὴν πατρίδα γῆ πρὸς συνέχεια τῶν σπουδῶν τους⁵⁷.

Αἰτία τῆς, παρὰ τὴν ὑπαρξιν δύο σχολείων, μὴ ἐπαρκoῦς ὁργανώσεως τους εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν Λιβησιωτῶν, ἢ ὁποία δὲν τοὺς ἐπιτρέπει τὴν συντήρησιν δύο ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων⁵⁸, κυρίως ὅμως ἄλλοι παράγοντες, ὅπως διαζωγραφοῦνται ἀπὸ τὸν ἐκ Λιβησίου σπουδαστὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀρίστανδρο Καλαφάτη· «τὸ αἴτιον δικαίως δύναται ν' ἀποδοθῆ εἰς τοὺς διέποντας τὰ πράγματα τῆς πατρίδος μου καὶ εἰς τὴν ἐπίσης ἀμελῶς διακειμένην πνευματικὴν ἀρχήν. Ἐπικρατοῦσι δυστυχῶς καὶ ἐν τῇ πατρίδι μου αἱ διαίρεσεις καὶ τὰ κόμματα, παρακωλύοντα πᾶσαν πρόοδον⁵⁹». Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἡ παιδεία τῆς περιοχῆς σὲ σύγκρισιν «πρὸς τὴν ἀλλαχοῦ σύγχρονον καϋστερεῖ κατὰ πολὺ⁶⁰».

Παρὰ ταῦτα, σημειώνει συμπερασματικὰ ὁ ἴδιος σπουδαστὴς γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν στὸ Λιβησί ὅτι «ἡ νῦν ὑφιασταμένη, συγκρινομένη πρὸς τὴν πρὸ 20 περίπου ἐτῶν, ὄντως ἐβελτιώθη⁶¹». Ἡ ἐπικρατήσασα, ὅμως, κατὰ τὶς προηγούμενες δεκαετίες ἀπαιδευσία τοῦ πληθυσμοῦ δὲν ἄφησε ἀνεπηρέαστο καὶ τὸν ἱερό κλῆρο τῆς περιοχῆς. Συγκεκριμένως, κατὰ τὴν ἴδια μαρτυρία, οἱ ἱερεῖς τοῦ Λιβησίου στεροῦνται τῆς καταλλήλου παιδείας, ἡ ἔλλιψη ὅμως αὐτὴ ἀναπληρῶνεται χάρι στὴν εὐσέβεια καὶ τὴν βαθειὰ πίστη τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως, οἱ ὅποιοι, μαθόντες ἀπὸ τὴν οἰκογένειά τους τὰ τῆς πίστεως, δὲν ἔχουν ἀνάγκη κατηχήσεως καὶ συνεχοῦς ἐπαγρυπνήσεως⁶². Σημαντικὸ ἀκόμη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴ στοιχεῖο εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀσκουμένη τότε συστηματικὴ Προτεσταντικὴ προπαγάνδα σχεδὸν σὲ ὅλη τὴν Μικρὰ Ἀσίαν δὲν ἔφθασε στὴν περιοχὴ τοῦ Λιβησίου καὶ δὲν ἐπηρεάσε τοὺς κατοίκους⁶³.

⁵⁷ Ὁ.π., 26.

⁵⁸ Ὁ.π., 26.

⁵⁹ Ὁ.π., 25-26.

⁶⁰ Ὁ.π., 25.

⁶¹ Ὁ.π., 25.

⁶² Ὁ.π., 23.

⁶³ Ὁ.π., 23.

Ἡ ἀναζήτηση καταλλήλου ἐκπαιδευτηρίου ἦταν, ἰδίως γιὰ τοὺς πληθυσμούς τῆς περιφέρειας, σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις, αἰτία μετακινήσεως ἀπὸ ἓνα σημεῖο τῆς Ἐπαρχίας σὲ ἄλλο, ἢ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, δὲν ἀποτελοῦσε, ὡστόσο, τὸ μοναδικὸ αἶτιο, καθὼς ἡ δικαιοδοσία τῆς Μητροπόλεως, πού περιελάμβανε μίᾳ ἀχανῆ ἔκταση στὸν μικρασιατικὸ Νότο, ἐπέβαλλε ἐν πολλοῖς τὰ ταξείδια καὶ τὶς μετακινήσεις, μεμονωμένες ἢ ὁλόκληρων τοπικῶν πληθυσμῶν. Παράδειγμα τέτοιας ὁμαδικῆς μετακίνησης, κατ' ἔτος ἐπαναλαμβανομένης, εἶναι ἡ τῶν Λιβησιωτῶν ἀπὸ τὴν κυρίως πόλη, τὸ Κάστρο, στὴν εὐφορη πεδιάδα τῆς περιοχῆς, ὅπου διέμεναν ἀπὸ τὶς ἀρχές Μαΐου γιὰ ἓνα τετράμηνο, μαζί μὲ τοὺς κατοίκους τῆς Μάκρης πού ἔρχονταν ἐκεῖ κατὰ τὴν ἴδια περίοδο⁶⁴.

Οἱ μετακινήσεις αὐτὲς ἦταν ὁργανωμένες, ἀποσκοποῦσαν στὴν προστασία τῶν πληθυσμῶν ἀπὸ τὸ βαρὺ κλίμα τῆς περιοχῆς καὶ στὴν συλλογὴ τῶν ἀναγκαίων καρπῶν καὶ προϊόντων γιὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνες⁶⁵. Ἡ γεωγραφία καὶ οἱ κλιματολογικὲς συνθήκες τῆς ἐπαρχίας ἐπέβαλλαν τέτοιου εἴδους μετακινήσεις, ἐνῶ ἡ ἔκτασή τῆς ὑπαγόρευε πολλὰς φορὰς τὴν διενέργεια ταξειδίων γιὰ τὴν διευθέτηση ποικίλων ὑποθέσεων. Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἐγγονοῦ τοῦ ἐξ ἐγγάμων προερχομένου Μητροπολίτου Πισιδίας Γερασίμου νὰ ἀντέξῃ τὸ πνικτικὸ κλίμα τῆς Ἀτταλείας, ὁδηγεῖ τὸν Μητροπολίτη στὴν ἀπόφαση νὰ ταξιδέψουν μαζί στὸ νησιωτικὸ ἄκρο τῆς Ἐπαρχίας του, τὸ Καστελόριζο, γιὰ τὴν ἀνακούφιση τοῦ νεαροῦ ἐγγονοῦ του⁶⁶.

Ὁ ἀπόπλους ἀπὸ τὴν Ἀττάλεια γιὰ τὸ Καστελόριζο ἔγινε μετὰ ἀπὸ τριήμερη σχετικὴ προετοιμασία, ἐνῶ μετὰ ἀπὸ ταξίδι ἐνὸς νυχθημέρου ἐν μέσῳ μεγάλης θαλασσοταραχῆς καὶ πολλῶν κινδύνων, κατώρθωσαν νὰ φθάσουν μόνον μέχρι τὶς ἀκτὲς τῆς Λυκίας, στὴν ἀρχαία πόλη Ἀνδριάκη, ὅπου κατέληξε τὸ πλοῖο λόγῳ τῆς τρικυμίας⁶⁷.

Στὸ λιμάνι τῆς Ἀνδριάκης ὁ Μητροπολίτης μὲ τὸν ἐγγονό του ἐπιβιβάστηκαν γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια σὲ ἄλλο πλοῖο, μεγαλύτερο καὶ ἀνθεκτικώτερο, μὲ σκοπὸ τὴν ἐπομένη νὰ συνεχίσουν τὸν πλοῦ⁶⁸. Οἱ καιρικὲς συνθήκες, ὅμως, παρὰ τὶς προσπάθειες τῶν πλοιάρχων καὶ τῶν δύο πλοίων, τοὺς κράτησαν στὸ λιμάνι γιὰ δώδεκα ἡμέρες, μέχρι

⁶⁴ ὁ.π., 29.

⁶⁵ ὁ.π., 29.

⁶⁶ Γρηγορίου Γερασιμίδου, ὁ.π., 242.

⁶⁷ ὁ.π., 243.

⁶⁸ ὁ.π., 243.

νά καταφέρουν νά ἀναχωρήσουν καί νά φθάσουν μετὰ ἀπὸ ἕνα ἡμερο-
νύκτιο θαλασσοταραχῆς στοῦ Καστελόριζο⁶⁹. Μετὰ τὸ συνολικῶς δεκα-
επτὰ ἡμερῶν ταξίδι τους, ἔμειναν στὴν νῆσο γιὰ 27 ἡμέρες⁷⁰.

Ἡ παράθεση ὄλων αὐτῶν τῶν στοιχείων καὶ τῶν λεπτομερειῶν περὶ
τοῦ ταξιδιοῦ αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τοῦ Μητροπολίτου τῆς Ἐπαρχίας, ὁ
ὁποῖος, ὡς γνωστὸς στοὺς πλοιάρχους καὶ στοὺς τοπικοὺς πληθυσμοὺς
δὲν εἶχε τὴν τυχοῦσα μεταχείριση, βοηθᾷ ἴσως στὴν καλύτερη κατα-
νόηση τῶν στίχων τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων ποὺ ἀφοροῦν τόσο
στοῦ ταξιδιοῦ τοῦ Παύλου ἀπὸ τὴν Πάφο στὴν Πέργη τῆς Παμφυλίας⁷¹,
ὅσο καὶ στίς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἐπαρχίας μετακινήσεις του (ἀπὸ τὴν
Πέργη στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια στὴν Λυκαο-
νία καὶ πάλι στὴν Ἀντιόχεια, τὴν Πέργη καὶ τέλος στὴν Ἀττάλεια)⁷²,
τῶν ὁποίων μνημονεύει καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος στὴν Πρὸς Τιμόθεον Β'
ἐπιστολή του, ἀναφερόμενος ὄχι μόνο στοὺς «διωγμούς», ἀλλὰ καὶ σὲ
ἄλλα «παθήματα» κατὰ τὴν δράση του στὴν εὐρύτερη περιοχὴ⁷³.

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Πισιδίας Γερασίμου ἀπὸ τὸ Καστελόριζο ἐγίνε
χωρὶς τρικυμία, ἀλλὰ μὲ ἐνδιαμέσους σταθμοὺς στοῦ Λιβήσι, τὸ Πολυ-
δούριο καὶ τὴν Ἀττάλεια⁷⁴. Ἐκτὸς αὐτῶν, οἱ ταξειδιῶτες τῆς περιόδου
ἔρχονταν ἀντιμέτωποι μὲ ποικίλα ἀπρόοπτα, ἐμπόδια καὶ ἀσυνήθη πε-
ριστατικά. Ἐνα τέτοιο περιστατικό, τὸ ὁποῖο ἐντυπώθηκε στὴν μνήμη
τοῦ ἱεροσπουδαστοῦ Γρηγορίου Γερασιμίδου καὶ τραυμάτισε τὴν νεανι-
κὴ ψυχὴ του ἦταν ὁ ἄδικος φόνος ἑνὸς Ἑβραίου μεταξοπώλου ἀπὸ τὸ
ἐξαργυρωμένο πλῆθος στοῦ Καστελόριζο, ἀφιχθέντος ἐκεῖ ἐκ Ρόδου γιὰ
νά πωλήσῃ τὸ ἐμπόρευμά του⁷⁵.

Ὅλα τὰ παραπάνω στοιχεῖα συνθέτουν μία ἀμυδρὴ εἰκόνα γιὰ τὴν
γεωγραφία, τὸ κλίμα, τίς ἀποστάσεις καὶ τὴν ἔκταση τῆς περιοχῆς τῆς
Πισιδίας καὶ τίς ἐντὸς αὐτῆς μετακινήσεις, ὡς τοῦ ἱστορικοῦ χώρου δι-
ελεύσεως καὶ δράσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν θρη-
σκευτικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ καὶ ὀργάνωση αὐτῆς κατὰ τὸν 19ο αἰῶνα,
μὲ βάση τίς μαρτυρίες τῶν Πισιδῶν σπουδαστῶν τῆς Θεολογικῆς Σχο-

⁶⁹ ὁ.π., 244.

⁷⁰ ὁ.π., 246.

⁷¹ Βλ. Πραξ. ιγ' 13.

⁷² Πρβλ. Πραξ. ιγ'-ιδ'.

⁷³ Πρβλ. Β' Τιμ. γ' 11.

⁷⁴ Γρηγορίου Γερασιμίδου, ὁ.π., 246.

⁷⁵ ὁ.π., 245-246.

λῆς τῆς Χάλκης. Συμπερασματικά, ὡς κοινὰ στοιχεῖα ὄλων τῶν ἀνωτέρω μαρτυριῶν, δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ἡ συνειδητοποίηση τοῦ ἱστορικοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ παρελθόντος τῆς Πισιδίας, ἡ προσπάθεια καλλιέργειας τῆς ἐλληνίδος παιδείας καὶ τῆς γλώσσας καὶ ἡ διαζωγράφηση τῆς κοινωνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς μὲ κέντρο τὴν Σπάρτη τῆς Πισιδίας, ὅπου ἡ ἔδρα τοῦ Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος μάλιστα περιοδεύει κατὰ διαστήματα σὲ περιοχὲς τῆς ἀχανοῦς Ἐπαρχίας του.

Ἡ συστηματικὴ ἀναφορὰ τῶν Πισιδῶν σπουδαστῶν στὴν δωρικὴ καταγωγὴ καὶ τὸ ἀρχαιοελληνικὸ παρελθόν τους ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, καθὼς λειτουργεῖ ὡς ἀποδεικτικὸ στοιχεῖο τῆς ἐλληνικῆς τους ταυτότητας, ἐφ' ὅσον μάλιστα στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα εἶχε παραχωρήσει τὴν θέση τῆς στὴν τουρκικὴ. Μόνα, κατὰ συνέπεια, στοιχεῖα τῆς ἰδιαίτερης ταυτότητος τοῦ Ὁμογενοῦς Ὁρθόδοξου πληθυσμοῦ τῆς Ἐπαρχίας εἶναι ἡ ἀρχαία δωρικὴ καταγωγὴ καὶ ἡ Ὁρθόδοξη πίστις. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο, ἄλλωστε, κατὰ τὴν ἀναφορὰ τους στὴν Ὁρθόδοξη παράδοση τῆς περιοχῆς, οἱ σπουδαστὲς ἐπιλέγουν τὴν παρουσίαση τῆς συγχρόνου τους καταστάσεως, ὡς ἀπόδειξη τῆς διατηρήσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς πολιτιστικῆς ταυτότητάς τους, καὶ λιγότερο τὴν διαζωγράφηση ἱστορικῶν στοιχείων τοῦ παρελθόντος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ διέλευση καὶ δράση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν εὐρύτερη περιοχὴ. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ ἔμφασις μὲ τὴν ὁποία τονίζεται ἀπὸ ἕνα σπουδαστὴ ἡ ἐκλογή τοῦ Μητροπολίτη Πισιδίας Εὐγενίου⁷⁶ στὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνον⁷⁷, σὲ σχέση μὲ τὴν ἀποσιώπησις τοῦ ἴδιο κείμενου στοιχείων περὶ τοῦ Ἀποστόλου.

Ἐνα τελευταῖο στοιχεῖο, τὸ ὁποῖο ἔχει ἰδιαίτερη ἀξία, τόσο γιὰ τὴν ἐπαρχία τῆς Πισιδίας εἰδικῶς, ὅσο καὶ ἐν γένει γιὰ τὴν ἱστορία τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς, εἶναι ἡ λειτουργία τῶν Ἐπιχωρίων Ἱεραρχῶν ὡς προσστατῶν τῆς παιδείας, ὡς ὑποστηρικτῶν τῶν φερελπίδων νέων τῆς Μητροπόλεώς τους, ὡς οἰκονομικῶν συντηρητῶν κατὰ τὴν διάρκειά τῶν

⁷⁶ Πρόκειται περὶ τοῦ Πατριάρχου Εὐγενίου τοῦ Β', Πατριαρχεύσαντος κατὰ τὰ ἔτη 1821–1822, διαδεχθέντος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον Ε', καὶ Ἀρχιερατεύσαντος ἐν Πισιδίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1814–1821. Περισσότερα περὶ τοῦ Πισιδίας Γερασίμου βλ. Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρου, «Ὁ θεσμὸς τῶν συγκέλλων ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ», *Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν*, 1932, 277.

⁷⁷ Γρηγορίου Γερασιμίδου, ὁ.π., 239–240.

σπουδῶν τους⁷⁸, στήν περίπτωση δὲ τῆς εἰσαγωγῆς τους στήν Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης μετὰ τίς ἐγκύκλιες σπουδές τους, ὡς ἐγγυητῶν γιά τήν εἰσοδοχή καί τήν φοίτησή τους σέ αὐτήν⁷⁹.

---

⁷⁸ Βλ. Γρηγορίου Γερασιμίδου, ὀ.π., 246· Παπαθεοδώρου Χρ., ὀ.π., 4· Παπαθεοδώρου Χρ., Γ' Ἐπιστολή Ἐγκωμιαστική, Γυμνάσματα τοῦ Γ' ἔτους, 1893, Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, 4-6.

⁷⁹ Παπαθεοδώρου Χρ., *Ἀὐτοβιογραφία*, ὀ.π., 4· Παπαθεοδώρου Χρ., Γ' Ἐπιστολή Ἐγκωμιαστική, ὀ.π., 5.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἀυτονόμου Δημοκρατίας τῆς Ἀμπχαζίας στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο

Συνάντηση μετὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο εἶχε τὴν Τετάρτη, 3 Ἰουλίου 2024, ὁ Ἐξοχ. κ. Ruslan Abashidze, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐν ἐξορίᾳ Κυβερνήσεως τῆς Ἀυτονόμου Δημοκρατίας τῆς Ἀμπχαζίας.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συναντήσεώς τους, εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσουν ἐπίκαιρα ζητήματα. Ὁ Παναγιώτατος, μεταξὺ ἄλλων, ἀναφέρθηκε στὶς εἰρηνευτικὲς πρωτοβουλίες καὶ στὶς δράσεις τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, στὴν Ἔδρα τῆς ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμο.

Στὴ συνάντηση, ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου, παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, ἐνῶ ὁ Ἐξοχ. κ. Abashidze, συνοδευόταν ἀπὸ τὴν σύζυγό του Εὐγεν. κ. Tamar Chkheidze, τὸν Γενικὸ Πρόξενο τῆς Γεωργίας στὴν Πόλη Ἐντιμ. κ. Aleksandre Jishkariani, καὶ τὸν Υπουργὸ Δικαιοσύνης καὶ Πολιτικῆς Ἐνταξης τῆς Ἀμπχαζίας κ. Giorgi Gabedava, μετὰ στελέχη τοῦ γραφείου του.

Ἀναχώρησις τῆς Α.Θ.Παναγιότητος εἰς Ἰταλίαν

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος ἀνεχώρησε σήμερα, Πέμπτη, 4 Ἰουλίου, τὸ μεσημέρι ἀεροπορικῶς στὸ Μίλανο, ἀπὸ ὅπου θὰ συνεχίσῃ γιὰ τὴν Ἐπισκοπὴ τῆς Ἰντρεα, προσκεκλημένος τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Θεοφιλ. κ. Edoardo Aldo Cerrato, γιὰ νὰ παραστῇ σὲ ἐπίσημες τοπικὲς ἐκκλησιαστικὲς ἐκδηλώσεις, θὰ ἐπιστρέψῃ δὲ στὴν ἔδρα του τὸ ἔσπερας τοῦ Σαββάτου.

Μέλη τῆς συνοδείας του εἶναι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰταλίας κ. Πολύ-

καρπος, ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ξανθουπόλεως κ. Παῖσιος, οἱ Πανοσιολ. Τριτεύων κ. Βαρνάβας καὶ Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰωάννης Μπατοῆς, ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Milano, καὶ ὁ ἐκ τῶν Γραμματέων τοῦ Πατριαρχείου Ἐντιμ. κ. Χρυσοβαλάντης Γκιουλγκούν.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου στὸ Φανάρι

Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος Μητροπολίτης Γέρον Δέρκων κ. Απόστολος, ὑποδέχθηκε στὸ Φανάρι, τὸ Σάββατο, 6 Ἰουλίου 2024, τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Γεώργιο, μὲ ὄμιλο πιστῶν ἀπὸ τὴν Μεγαλόνησο, οἱ ὁποῖοι τὶς προηγούμενες ἡμέρες πραγματοποίησαν προσκύνημα στὴν Ἀγιωτόκο Καππαδοκία καὶ τώρα ἐπισκέπτονται τοὺς Ναοὺς καὶ τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Πόλεως.

Ὁ Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος καλωσόρισε μὲ ἐγκαρδιότητα τὸν Μακαριώτατο καὶ τὸν ὄμιλο τῶν προσκυνητῶν, ἐκ μέρους τοῦ Παναγιωτάτου, ὁ ὁποῖος ἐπισκέπτεται τὴν βόρειο Ἰταλία, ἐνῶ τὸ μεσημέρι προσεκάλεσε τὸν Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου νὰ παρακαθήσει στὴν τράπεζα.

Κατὰ τὴν ἀφιξη τοῦ Προκαθήμενου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου στὸ Φανάρι τὸν ὑποδέχθηκαν τὰ μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πανοσιολ Μ. Πρωτοσύγκελλο κ. Γρηγόριο.

Ἐγκάρδια συνάντηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὴν Κυριακή, 7 Ἰουλίου 2024, συμπροσευχήθηκε, μαζί μὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κ. Γεώργιο, κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία, στὴν Ἱ. Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ. Ἀμέσως μετὰ, καλωσόρισε ἐγκαρδίως τὸν Μακαριώτατο, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ ὄμιλο προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Μεγαλόνησο πραγματοποίησαν τὶς προηγούμενες ἡμέρες προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψη στὴν Καππαδοκία, στὴν Σηλυβρία καὶ στὴν Πόλη. Ἀπευθυνόμενος στοὺς προσκυνητές, τοὺς ἐξέφρασε τὴν ἀγάπη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀπένειμε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς οἰκείους τους τὴν Πατριαρχικὴ εὐλογία καὶ τὶς πατρικὲς εὐχές του.

Οἱ δύο Προκαθήμενοι εἶχαν κατ' ἴδιαν ἐγκάρδια συνάντηση στὸ Ἡγουμενεῖο τῆς Μονῆς, καὶ στὴ συνέχεια, ὁ Παναγιώτατος, παρουσιά

του Μακαριωτάτου και τῶν προσκυνητῶν, τέλεσε Τρισάγιο στὸν Τάφο του αἰοδίμου προκατόχου Τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς σημερινῆς 52ης ἐπετείου ἀπὸ τὴν ἐκδημία του.

Ὁ Πατριάρχης στὸν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναὸ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς Κοντοσκαλίου

Ἀμέσως μετὰ τὴ Μονὴ Βαλουκλῆ, ὁ Πατριάρχης, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐορτὴ τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς, ἐπισκέφθηκε καὶ προσκύνησε στὸν πανηγυρίζοντα φερώνυμο Ἱ. Ναὸ τῆς Κοινότητος Κοντοσκαλίου. Στὴ Θεία Λειτουργία, ὕστερα ἀπὸ προτροπὴ τοῦ Παναγιωτάτου, χοροστάτησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Θεόκλητος, ὁ ὁποῖος ἐπισκέπτεται τὴν Πόλη μαζὶ μὲ προσκυνητὲς ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία του.

Στὴν ὁμιλία του, ἀμέσως μετὰ, ὁ Παναγιώτατος καλωσόρισε μὲ θερμούς λόγους τὸν Ἱεράρχη τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὄλους τοὺς προσκυνητὲς.

«Καλῶς ἦλθετε πλησίον μας, ἀγαπητοὶ ἐπισκέπται ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολην Σταγῶν καὶ Μετεώρων, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν φίλτατον Ποιμενάρχην σας, Ἱερώτατον ἀδελφὸν κ. Θεόκλητον, τὸν ὁποῖον καὶ εὐχαριστοῦμεν ὀλοθέρωμας διὰ τὴν σημερινὴν χοροστασίαν. Καλωσορίζουμε καὶ τὸν ὄμιλον προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Κύπρον, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀγαπητοῦ πατρὸς Λίνου. Εὐρισκόμενοι ἐδῶ εὐρίσκεσθε εἰς τὰ ἴδια. Γνωρίζουμε τὴν λαχτάρα μὲ τὴν ὁποία ἦλθετε προσκυνητὲς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ λάβετε τὴν εὐλογίαν της καὶ νὰ ἀσπασθῆτε τὸ χεῖρι τοῦ Πατριάρχου σας. Ἀλλὰ ἐπιθυμοῦμε νὰ γνωρίζετε καὶ ἐσεῖς μὲ πόση νοσταλγία καὶ χαρὰ σας ἀναμένουμε πάντοτε καὶ ἐμεῖς ἐδῶ στὴν Πόλι, ἐσᾶς καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἀγωνιζόμενα τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ τιμῶντα τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ τοῦ Γένους μας, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς ἢ θρησκείας, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ ταπεινόν, ἀλλὰ ἀειλαμπὲς Φανάρι καὶ τὴν Βασιλίδα τῶν Πόλεων.

Ὅταν ἐρχεσθε ἐδῶ πιστεύουμε ὅτι παίρνετε χαρὰ καὶ ἐνίσχυσι καὶ εὐλογία, ἀλλὰ καὶ δίδετε ἐνίσχυσι καὶ πνευματικὴ ἀγαλλίασι στὸν Πατριάρχην σας, καὶ ἀκόμη, ὑπερηφάνεια καὶ καύχησι ἐν Κυρίῳ γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν ἀφοσίωσί σας στὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ γιὰ τὴν ἐμμονή σας στὶς ὠραῖες παραδόσεις τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους.

Συγχαίρομεν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, τὸν καλὸν καὶ ἄξιον Ποιμενάρχην σας ἅγιον Σταγῶν καὶ Μετεώρων διὰ τὸ θεάρεστον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ μὲ σύνεσιν καὶ πολλὴν στοργὴν πρὸς τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον. Εὐχόμεθα, ἅγιε ἀδελφέ, ὁ πάνδωρος Θεὸς νὰ εὐλογῇ δαψιλῶς τοὺς κόπους σας καὶ νὰ ὀδηγῇ τὴν θεοσκεπαστον ἐπαρχίαν σας ἀπὸ προόδου εἰς πρόοδον, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς καύχησιν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εἶναι εὐτυχῆς ἔχουσα ἐκλεκτοὺς Ἱεράρχας, ὡς ἡ ὑμετέρα πεφλημένη Ἱερότης.»

Ἀκολουθῶς, ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε στὴ σημερινὴ 52ῃ ἐπέτειο ἀπὸ τὴν ἐκδημία τοῦ αἰοίδιμου Πατριάρχου Ἀθηναγόρου.

«Κάθε χρόνο τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἡ σκέψις καὶ ἡ καρδιά μας στρέφεται ἰδιαίτερος πρὸς τὸν αἰοίδιμο προκάτοχό μας, τὸν μεγάλο Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ὁ ὁποῖος σὰν σήμερα, πρὶν ἀπὸ πενήντα δύο ἔτη ἀκριβῶς, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. Εἶη αἰωνία καὶ ἄληστος ἡ μνήμη αὐτοῦ!

Ἐμεῖς, ὡς ταπεινοὶ συνεχιστὲς τῶν ὁραματισμῶν τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός, προσπαθοῦμε, πάντοτε σὲ ἀγαστὴ συνεργασία μὲ τοὺς συγκυρηναίους ἀδελφούς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, νὰ δίδουμε, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν καλὴν μαρτυρίαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, μέσῳ τοῦ ποιμαντικοῦ μας ἔργου ἐνταῦθα, καὶ διὰ τῶν ἐκασταχοῦ Ἱεραρχῶν μᾶς εἰς τὰς λοιπὰς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, καθῶς, ἐπίσης, καὶ τοῦ διορθοδόξου καὶ τοῦ διαχριστιανικοῦ, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως'».

Ὁ Πατριάρχης, στὴ συνέχεια, μίλησε γιὰ τὴ συνάντηση ποὺ εἶχε νωρίτερα μὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Γεώργιο, στὴν Ἱ. Μονὴ Βαλουκλή.

«Ὡς πλέον πρόσφατο παράδειγμα τῶν διορθοδόξων ἐπαφῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας δυνάμεθα νὰ ἀναφέρουμε τὴν προσκυνηματικὴ παρουσία ἐνταῦθα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κυρίου Γεωργίου, μὲ τὸν ὁποῖον εἶχαμε ἀδελφικὴ ἐπικοινωνία σήμερα τὸ πρῶν μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας στὴν Ἱ. Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλή, ὅπου συναντηθήκαμε μὲ τὸν ἅγιο Ἀδελφὸ καὶ ὄμιλο προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Μεγαλόνησο, γι' αὐτὸ καὶ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ χοροστατήσουμε, ὅπως κάθε χρόνο, στὴν πανηγυρίζουσα Κοινότητά σας. Ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ περὶ Αὐτὸν πραγματοποιοῦσαν ἱερὰ ἀποδημία στὴν Ἁγιοτόκο Καππαδοκία, στὴ Σηλυβρία καὶ στὴν Ἐπτάλοφο Βασιλίδα τῶν Πόλεων, γιὰ νὰ προσκυνήσουν σεβάσματα ἱερὰ καὶ ἐν-

δοξα τῆς πίστεώς μας καὶ γιὰ νὰ δοῦν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς χώρους ὅπου συνεκλήθησαν Σύνοδοι Οἰκουμενικὲς καὶ Τοπικὲς, ὅπου ἔζησαν καὶ ἔδρασαν ποιμαντορικῶς καὶ συγγραφικῶς μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ἦνθισεν ὁ μοναχισμὸς, τὰ θεολογικὰ γράμματα καὶ οἱ ἐκκλησιαστικὲς τέχνες, τοὺς χώρους αὐτοὺς, ἐπάνω τῶν ὁποίων ‘πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο’.

Χαιρόμεθα ἰδιαίτερος γιὰ τὴν ἐπίσκεψι αὐτῆ τοῦ ἁγίου Κύπρου καὶ διαβεβαιούμεν ὅτι παρ’ ἡμῖν θὰ εὐρίσκη πάντοτε καὶ αὐτός, ἀλλὰ καὶ κάθε ἀδελφὸς Προκαθημένος, πολλὴν τιμὴν καὶ πολλὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ εἰλικρίνειαν εἰς τὰς συζητήσεις μας πρὸς περαιτέρω οἰκοδομὴν τῆς Πανορθοδόξου ἐνότητος, τὴν ὁποίαν ἐτάξαμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῆς Πατριαρχείας μας ὡς κύριο μέλημα τῆς ταπεινῆς μας διακονίας καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἀγωνισθήκαμε καὶ θὰ συνεχίσουμε νὰ τὸ πράττουμε μέχρι τέλους. Ὁ Ἰερὸς Αὐγουστῖνος ἔλεγεν ὅτι οἱ καιροὶ ἀλλάζουν, ἀλλὰ δὲν ἀλλάζει ἡ πίστις. Θὰ προσθέταμε ὅτι, φυσικὰ, δὲν ἀλλάζει καὶ ἡ ἀγάπη. Αντιθέτως, ὅσες δυσκολίες καὶ ὅσοι πειρασμοὶ καὶ ἐὰν ἐκδηλωθοῦν, ἡ ἀγάπη πάντα ὑπομένει –καὶ μένει– καὶ οὐδέποτε ἐκπίπτει, κατὰ τὴν Παύλεια διαβεβαίωσι.

Λοιπόν, ὑπεράνω ὅλων νὰ ἔχετε καὶ ἐσεῖς, προσφιλέστατα τέκνα, ἀγάπη πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς πάντας. Ἐὰν αὐτὸ ἀπαιτῆται ἀπὸ ὅλους, πολὺ περισσότερο ἀπαιτεῖται ἀπὸ τοὺς Προκαθημένους σας, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἀποτελοῦν ζωντανὸ παράδειγμα ἐμπράκτου ἀγάπης καὶ συγγνώμης καὶ μακροθυμίας καὶ ἐνότητος. Διαφορετικὰ, χάνουν τὴν ἀξιοπιστία τους, ἄλλα κηρύττοντες καὶ ἄλλα ἐφαρμόζοντες εἰς τὴν ζωὴν των καὶ γίνονται αἵτιοι νὰ βλασφημηταὶ δι’ αὐτοὺς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του, ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε καὶ στὶς διαχριστιανικὲς δραστηριότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μνημονεύοντας τὴν ἐπίσκεψή του στὴ βόρειο Ἰταλία, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐπέστρεψε ἀργὰ τὸ βράδυ τοῦ Σαββάτου, ἀλλὰ καὶ τὴν πρόσφατη ἀποστολὴ ἐπισήμου Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας στὸ Βατικανὸ μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης.

«Ὡς τελευταῖες δὲ ἐκδηλώσεις διαχριστιανικῆς δραστηριότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπισημαίνουμε τὴν μόλις ὀλοκληρωθεῖσαν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν ἐν Βορείῳ Ἰταλίᾳ Ῥωμαιοκαθολικὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Inrea, κατόπιν εὐγενοῦς καὶ λίαν τιμητικῆς προσκλήσεως τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου, προκειμένου νὰ παραστοῦμε αὐτοπροσώ-

πως εις την τοπικὴν πανήγυριν ἑνὸς Ἁγίου τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Σαβίνου, Ἐπισκόπου καὶ προστάτου τῆς πόλεως, καθὼς καὶ τὴν ὄλως πρόσφατον ἀποστολὴν ἐπισήμου Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ Βατικανόν, κατὰ τὰ κρατοῦντα ἀπὸ τὸ 1977, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πολῦπειρον Ἱερώτατον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κύριον Ἐμμανουήλ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ Συμπρόεδρος τῆς ἀρτισυστάτου Μικτῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς προετοιμασίας τοῦ κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος τῆς 1700ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κατὰ τὸ ἐπόμενο ἔτος, μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ἁγιωτάτου Πάπα Ῥώμης Φραγκίσκου καὶ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος. Μὲ μίαν λέξιν, ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχίζεται μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ἐνῶ τὰ πρόσωπα θὰ διαδέχωνται ἄλληλα, ὅπως ὀρίζει ὁ νόμος τῆς φύσεως».

Προηγουμένως, τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Μάξιμος, Ἐπόπτης τῆς Περιφέρειᾶς Ὑψωμαθειῶν, καὶ ἀκολούθως ἡ Πρόεδρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑυγεν. κ. Ἀλεξάνδρα Τσιτσέκογλου, ἐνῶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σταγῶν καὶ Μετεώρων ἐξέφρασε τὴν εὐχαριστίαν τοῦ πρὸς τὸν Πατριάρχη γιὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν εὐλογία νὰ χοροστατήσῃ στὸν πανηγυρίζοντα Ναό, τοῦ προσέφερε δὲ ἀντίγραφο τοῦ Εὐαγγελισταρίου τοῦ Ὁσίου Ἰωάσαφ τοῦ Μετεωρίτου, δευτέρου κτήτορος τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Μετεώρου.

Ὁ Μ. Ἐσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ θαύματος τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας στὸ Φανάρι

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης, 10 Ἰουλίου 2024, συμπροσευχήθηκε στὸν Μ. Ἐσπερινὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ θαύματος τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας, ὁ ὁποῖος τελέστηκε χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Θεολήπτου, στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναό.

Τὸ ἱερὸ λείψανο τῆς Ἁγίας, τὸ ὁποῖο βρίσκεται ἀποθησαυρισμένον στὸν Πατριαρχικὸ Ναό, ἐκτέθηκε στὸν Σολέα πρὸς προσκύνηση ἀπὸ τοὺς πιστοὺς.

Πατριαρχική Λειτουργία για τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὴν Κυριακὴν, 14 Ἰουλίου 2024, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ μνήμη τῶν 630 Θεοφόρων Πατέρων ποὺ συγκρότησαν τὴν Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος, προεξήρχε τῆς πανηγυρικῆς Θείας Λειτουργίας ποὺ τελέστηκε στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου Πριγκήπου, μὲ ἀφορμὴ τῆ διπλῆ ἐπέτειο τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων καὶ τῆς πεντηκονταετίας ἱερατικῆς διακονίας τοῦ Ποιμενάρχου αὐτῆς.

Μὲ τὸν Παναγιώτατο συλλειτουργῆσαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Γέρων Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριος, Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, Σεβάστειας κ. Σεραφεῖμ, Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμων, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Σμύρνης κ. Βαρθολομαῖος, Σύμης κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Πανιερώτατος Φαναρίου κ. Ἀγαθαγγελος. Συμμετεῖχε, ἐπίσης, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ναθαναήλ, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων Ἁγίου Ὁρους.

Ἐκκλησιάστηκαν οἱ Ἀρχιερεῖς Σεβ. Ανθηδώνος κ. Νεκτᾶριος, Ἐπίτροπος τοῦ Πανάγιου Τάφου στὴν Πόλη, Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κ. Στέφανος, Κυδωνιῶν κ. Αθηναγόρας, Σηλυβρίας κ. Μάξιμος, Σαράντα Ἐκκλησιῶν κ. Ἀνδρέας, Προύσης κ. Ἰωακείμ, καὶ ὁ Θεοφιλ. Ξανθουπόλεως κ. Παῖσιος, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ἐκπρόσωποι ἄλλων χριστιανικῶν Κοινοτήτων τῆς Πόλεως, ὁμογενειακοὶ κοινοτικοὶ παράγοντες, ἐκπρόσωποι τῶν συλλόγων τῶν ἐν Αθήναις Πριγκηπιανῶν καὶ Χαλκιτῶν, καὶ πλῆθος πιστῶν ἀπὸ τὰ Πριγκηπόννησα καὶ τὴν Πόλη. Ἐπίσης, παρέστη ὁ Δήμαρχος Πριγκηποννήσων (Adalar) Ἐντιμ. κ. Ali Ercan Akrolat.

Στὴν ὁμιλία του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσήμανε, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Δοξάζομεν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, τὸν ἀξιώσαντα πάντας ἡμᾶς νὰ συναχθῶμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὸν πανίερον καὶ καλλιμάρμαρον Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου Πριγκήπου, διὰ νὰ τιμήσωμεν καὶ νὰ συνεορτάσωμεν σκιρτώντες τῷ πνεύματι τὴν συμπλήρωσιν ἑκατονταετίας ὅλης ἀπὸ

τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων ὑπὸ τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τὸ «κανονικὸν ἔθος» καὶ συμφώνως πρὸς ‘τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ τὴν κοινὴν τοῦ ὅλου τῆς Ἐκκλησίας συγκροτήματος ὠφέλειαν’».

Ὅντως, θεοκίνητος ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ ἀοιδίμου Προκατόχου τῆς ἡμῶν Μετροιότητος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ’ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, προσθέσασα εἰς τὰς ἐν Τουρκίᾳ Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν συρρίκνωσιν τοῦ πληρώματος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης, μίαν νέαν εὐπλοὺν ὀλκάδα. Ἐκτοτε, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Πριγκηποννήσων, ὑπὸ τὴν σοφὴν διακυβέρνησιν τῶν ἐννέα οἰακοστρόφων τῆς, ἐπορεύθη ἄχρι τῆς σήμερον ἐν καιροῖς εὐδίας καὶ ἐν καιροῖς ὀδυνῶν καὶ ὠδίνων, μαρτυροῦσα θεαρέστως περὶ τῆς ἐλθούσης ἐν Χριστῷ χάριτος καὶ τῆς ἐρχομένης αἰωνίου Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, διακονοῦσα τὸν ἐπίγειον καὶ τὸν αἰώνιον προορισμὸν τῶν πνευματικῶν τέκνων αὐτῆς.

Καὶ οἱ ἐννέα Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων ἐφοίτησαν εἰς τὴν Τροφὸν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, φορεῖς ἅπαντες τοῦ πνεύματός τῆς, τοῦ πνεύματος τοῦ Φαναρίου, τῆς ἀκλονήτου πιστότητος δηλονότι εἰς τὰ πατρῶα δόγματα καὶ τὰς θεοτερεῖς παραδόσεις τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀγαπητικῆς μερίμνης διὰ τὸν ἄνθρωπον, δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. Εἰς τὴν Θεολογικὴν μας Σχολὴν ἴσχυε τὸ Πατερικόν, ὅτι ἡ «πρᾶξις» εἶναι «ἐπίβασις» τῆς «θεωρίας». Ἐκ τῆς μετοχῆς εἰς τὴν λειτουργικὴν, κοινοβιακὴν καὶ ἀσκητικὴν ζωὴν, ἐδιδάχθημεν νὰ ἀνιχνεύωμεν ὀλόκληρον τὴν πίστιν καὶ τὴν θεολογίαν μᾶς εἰς τὸ ρᾶσον, τὸ πετραχήλι, τὴν κανδήλαν, τὸ κερί, τὸ θυμίαμα, εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους καὶ τὴν ψαλμωδίαν, εἰς τὴν γλυκύτητα τῶν ἱερῶν προσώπων εἰς τὰς εἰκόνας. Ἡ καθημερινὴ λατρευτικὴ ἐμπειρία ἦτο ὁ ἀσφαλέστερος καὶ πληρέστερος τρόπος οἰκειώσεως τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεώς μας. Αὐταὶ συνδέουν, ἐνώνουν καὶ χαρακτηρίζουν ὅλους τοὺς Χαλκίτας».

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Γέροντα Πριγκηποννήσων, ὁ Παναγιώτατος εἶπε:

«Ὑμεῖς, Ἱερώτατε καὶ ἀγαπητὲ Μητροπολῖτα Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριοι, ἐορτάζετε κατὰ τὸ τρέχον ἔτος τὴν συμπλήρωσιν πεντηκονταετίας ἱερωσύνης, ἐξ ἧς τὰ τριάκοντα τέσσαρα ἔτη ὡς ἀρχιερεῦς. Σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὴν ἐπέτειον, σᾶς ἐπαινοῦμεν ὀλοκαρδίως διὰ

τὴν προσφορὰν σας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τῶν πολλῶν θέσεων εὐθύνης τὰς ὁποίας κατείχετε ἐπαξίως καὶ κατέχετε ἐν αὐτῇ. Ἐξαίρομεν τὴν καλλίκαρπον διακονίαν σας εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Πριγκηποννήσων, τὴν ποιμαντικὴν σας εὐαισθησίαν, τὴν θαρρύνουσαν παρουσίαν καὶ συμπαραστάσιν πρὸς τὰ πνευματικὰ σας τέκνα, τὰ ὁποῖα ἀγαπᾶτε καὶ σας ἀγαποῦν, ἔξαίρομεν τὴν ὠριμότητά σας, τὴν φιλόξενον διάθεσιν καὶ τὴν ἀρίστην ὀργάνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, τὰς ὠραίας πρωτοβουλίας σας, καὶ τὴν διαδικτυακὴν προβολὴν τῶν δρασεῶν τῆς Μητροπόλεώς σας, συμφώνως καὶ πρὸς τὸ Κυριακὸν «οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη» (Μάτθ. ε', 14).

Διακονεῖτε τοὺς πιστοὺς, χωρὶς νὰ τοὺς ἀποκόπτετε ἀπὸ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ χώρος ὅπου ἐκτυλίσσεται ἡ ζωὴ των, περιβάλλον μὲ πολλὰς προκλήσεις καὶ ἀδιέξοδα, ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὰς θετικὰς προοπτικὰς, τὰς ὁποίας εἶναι ἀδιανόητον νὰ ἀγνοῶμεν. Ἡ ἀληθὴς πρόοδος ὅμως εἶναι βεβαίως συνυφασμένη μὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, πεποίθησις, ἡ ὁποία ζητᾷ ἀπὸ τὴν αἴσθησιν διὰ τὸ μέγα, τὸ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν μυστήριον τοῦ Θεοῦ. Ἐχει ὀρθῶς παρατηρηθῆ, ὅτι ἡ λήθη τῆς θρησκευτικῆς διαστάσεως ἐξασθενίζει τὸ αἰσθητήριον διὰ τὸ ἀπαραβίαστον τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὀδηγεῖ εἰς ποικίλας συρρικνώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ὑμεῖς, ἅγιο ἀδελφέ, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν σας μαρτυρεῖτε περὶ τῆς ἀληθείας ὅτι «ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι πείραμα, ὅτι εἶναι ἓνα ὄν ξεκάθαρα καθορισμένο ὡς πρὸς τὴν προέλευση καὶ τὸν προορισμὸν του».

Προηγουμένως, τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὴν ἐορταζομένη ἐπέτειο, καθὼς καὶ οἱ Ἑυγεν. κυρίες Ἀγνή Νικολαΐδου, ἐκ μέρους τῶν Κοινοτήτων τῆς Μητροπόλεως, καὶ Ζωρζέτα Ἀναγνωστοπούλου, Πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου Πριγκηπιανῶν. Ἐπίσης, σύντομο χαιρετισμὸ ἀπηύθυνε ὁ Ἐντιμ. Δήμαρχος Πριγκηποννήσων, ἐκφράζοντας τὶς ἐγκάρδιες εὐχὰς μὲ ἀφορμὴ τὸν ἐορτασμὸ τῆς ἐκατονταετηρίδας τῆς τοπικῆς Μητροπόλεως.

Τὸ μεσημέρι ὁ Πατριάρχης εὐλόγησε τὴν ἐόρτιο τράπεζα πού παρέθεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων καὶ στὴ συνέχεια προσκύνησε στὴν Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Κουδουνά, προτοῦ ἐπιστρέψῃ ἀργὰ τὸ ἑσπέρας στὴν Πόλη.

Ὁ Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος, ἐκπρόσωπος τοῦ Παναγιωτάτου, στοὺς ἐφετινοὺς ἑορτασμοὺς γιὰ τὴν ἐπέτειο τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Ῥώσ τοῦ Κιέβου

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ἐκπροσωπήθηκε ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ ἐθνικοὺς ἑορτασμοὺς, πὺν πραγματοποιηθῆκαν στὸ Κιέβο, στίς 15 Ἰουλίου 2024, γιὰ τὴν ἐπέτειο ἀπὸ τὸ βάπτισμα τοῦ λαοῦ του Κιέβου, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Ἰσαποστόλου Βασιλέως Ἁγίου Βλαδιμήρου τὸ 988.

Στὴν ὁμιλία τοῦ μετὰ τὴν πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία, πὺν τελέστηκε προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας κ. Ἐπιφανίου, ὁ συλλειτουργήσας Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Μακαριώτατε Μητροπολίτα Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας κύριε Ἐπιφάνιε,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἀδελφοὶ ἀρχιερεῖς,

Εὐλαβέστατοι κληρικοὶ καὶ λαὸ τοῦ Θεοῦ ἠγαπημένε τῆς μαρτυρικῆς καὶ πολυπάθου Οὐκρανίας,

Μίαν ἀκόμη εὐκαιρίαν ἀπετέλεσε καὶ ἡ σημερινὴ Θεία Λειτουργία, ὥστε νὰ ἐπαναβιώσωμεν τὸ σωτήριο μῆνυμα καὶ γεγονός τῆς Οἰκονομίας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ πρὸς ὄλην τὴν κτίσιν ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπαναβεβαιώσωμεν τὴν κοινὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ τοὺς ἀκαταλύτους πνευματικούς δεσμοὺς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἐν Οὐκρανίᾳ θυγατρὸς αὐτῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ ἀδελφικὰ μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν αἰσθήματα τιμῆς καὶ ἐν Κυρίῳ ἀγάπης τῶν ἱεραρχῶν ἀμφοτέρων. Καὶ εἶναι περισσότερον ἐπίκαιρος ἢ παρουσία τῆς ἐλαχιστότητός μου, τοῦτο μὲν ὡς ἐκπροσώπου τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως – Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τοῦτο δὲ ὡς ταπεινοῦ Ποιμενάρχου τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος, μίαν ἡμέραν μετὰ τὸν πανηγυρικὸν ἑορτασμὸν τῆς μνήμης τῶν Ἁγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων.

Ἡ Σύνοδος αὕτη τῆς Χαλκηδόνος, ἡ Ἁγία Τετάρτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἔχει ἀπὸ θεολογικῆς πλευρᾶς τὴν καιρίαν καὶ καταλυτικὴν σημασίαν δι' ὑμᾶς τοὺς ἐν Οὐκρανίᾳ, ὅσον καὶ διὰ πάντα Χριστιανόν, καθὼς ἐπὶ τῶν δογμάτων τῆς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπεκρυστάλλωσεν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι τὴν Ἀλήθειαν, ὀρθοτόμησε περὶ τοῦ Σαρκωθέντος

Υίου και Λόγου του Θεού και ἀπηλλάγη πάσης αίρετικῆς κακοδοξίας και ἐπιβουλῆς. Τὸ δόγμα δὲν εἶναι ἀνθρώπινος ἐπινόησις ἢ ἐφεύρεσις. Τὸ δόγμα τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Ὅροι τῆς, εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ζωή. Εἶναι ἡ Ἀληθεια, ἡ ὁποία προϋπάρχει τῶν ἀποφάσεων, και ἀπλῶς οἱ Ἅγιοι Πατέρες τὴν ἐβίωσαν πρῶτον και ἐν συνεχείᾳ τὴν κατέγραψαν και τὴν παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς, ὥστε ἐν αὐτῇ τῇ ἱερᾷ Ἀληθείᾳ νὰ σωζώμεθα ὑπὸ τοῦ θείου ἐλέους. Διὰ τοῦτο και τὰ δόγματα, τὰ καταγραφέντα και διατυπωθέντα ὑπὸ τῆς Συνόδου ταύτης, ὅπως και ὑπὸ τῶν λοιπῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, σώζουν, διότι μᾶς διδάσκουν πῶς νὰ πιστεῦωμεν ὀρθῶς, ἐν πνεύματι και Ἀληθείᾳ, εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Σωτῆρα ἡμῶν. Πᾶσα ἀλλοίωσις τοῦ παραδοθέντος δόγματος δὲν ἀναιρεῖ τὴν σωτηρίαν μας, ἐπειδὴ ἀπλῶς δὲν ὑπακούομεν εἰς τὴν φωνὴν τῶν Πατέρων, ἀλλ' ἐπειδὴ μᾶς ὀδηγεῖ ἔξω τῆς κιβωτοῦ τῆς Ἀληθείας, ἔξω τοῦ Κυριακοῦ Σώματος.

Ὅμως, ἐὰν ἡ Χαλκηδὼν και ἡ Σύνοδος τῆς εἶναι ἐξάκουστος διὰ τὴν θεολογίαν τῆς, ἄλλο τόσον εἶναι ἐξάκουστος και διὰ τὸ ἱεροκανονικόν τῆς ἔργον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίδρασις ἦτο και εἶναι ἄμεσος εἰς τὴν ἱστορίαν και τῆς Ὑμετέρας Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, Μακαριώτατε! Οἱ δύο Κανόνες τῆς, 9ος και 17ος, ἔτσι ὅπως τοὺς ἐβίωνε πρὸ τῆς Συνόδου αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία, ἔτσι ὅπως τοὺς ἐθέσπισεν ἐν τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παρακλήτου και κυρίως ἔτσι ὅπως καθηγίασε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμέραν πράξει τῆς αἰῶνες τώρα ἀδιακόπως, ἀπετέλεσαν και δι' ὑμᾶς πάντας τὴν ἀφορμὴν τοῦ ἀναβαπτισμοῦ σας, τὴν λύσιν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν σᾶς ἐξ ὀδυνηρῶν παλαιῶν καταστάσεων και τὴν ἀποκατάστασίν σας εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ Κυριακοῦ Σώματος και ἄρα τὴν σωτηρίαν σᾶς ἐν αὐτῷ. Οἱ δύο οὗτοι Κανόνες, οἱ εὐρισκόμενοι ἐντὸς πασῶν τῶν Κανονικῶν Συλλογῶν, οἱ ἀποδεκτοὶ ἐκ Δυσμῶν και Ἐώας, ἀνεξαρτήτως ἐπὶ μέρους προσωπικῶν ἐρμηνειῶν, εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δίδουν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν εὐθύνην νὰ δέχεται ἐκκλητήτους προσφυγὰς ἐκ παντὸς προσώπου τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ὅτι διὰ τῆς τελεσιδίκου ἀποφάσεως ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας, ὅπου ἀνήκει, ἀδικεῖται. Διὰ τῆς κρίσεως, ὄχι πάντοτε εὐμενοῦς, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως δίδεται ἡ ὀριστικὴ και ἀμετάκλητος λύσις και τὸ πέρας εἰς τοιαύτας περιπτώσεις. Καὶ τὴν ὀνομάζομεν ἐκκλητον εὐθύνην, διότι εἶναι χρῆος και εὐθύνη νὰ ἀναλαμβάνη κανεὶς τὰ τοιαῦτα ζητήματα και νὰ ἀπονέμη ἐν φόβῳ Θεοῦ και ἀπροσωπολήπτως τὴν δικαιοσύνην ἐπ' αὐτῶν εἰς τυχὸν λύπην ἀγαπητῶν κατὰ τὰ λοιπὰ ἀδελφῶν. Καὶ ἐκ τῆς βιωματικῆς ἐρμηνείας τῶν Ἱερῶν Κανόνων

καὶ συνόλου τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ καθημερινότητι προκύπτει ἡ ὀρθὴ ἐκκλησιολογία, ἡ ὁποία καὶ εἶναι ἡ βάσις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐδράζεται ἡ Ὀρθόδοξος Θεολογία. Ὀρθὸν δόγμα μὴ ἐδραζόμενον ἐπὶ τῆς ὑγιοῦς περὶ ἐκκλησιολογίας θεωρίας καὶ πράξεως στερεῖται τοῦ σωτηρίου πνεύματος καὶ δὲν ἀποδίδει καρποὺς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀκριβῶς διότι ὁ Κύριος ἀπεκάλυψε τὴν αἰωνίαν καὶ ἄχρονον Ἐκκλησίαν ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ. Συνεπῶς, ἐορτάζοντες σήμερον τὴν μνήμην τοῦ Ἰσαποστόλου Βασιλέως Ἁγίου Βλαδιμήρου, τοῦ πρωτεργάτου τοῦ μεγάλου καὶ ἱεροῦ ἔργου τοῦ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐκχριστιανισμοῦ ἐνταῦθα, μιμνησκόμεθα μετὰ συγκινήσεως τοῦ Βαπτίσματος ὑμῶν εἰς τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐν ταύτῳ δὲ συμπανηγυρίζομεν πάλιν καὶ πολλάκις καὶ ὅλως δικαίως τὸν ἀναβαπτισμὸν ὑμῶν, ἐπὶ τοῖς μεθεόρτοις τῆς χθεσινῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πατέρων, καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τῆς βαπτισάσης καὶ ἀναβαπτισάσης, τῆς γεννησάσης καὶ ἀναγεννησάσης διὰ τῶν μοναδικῶν εὐθυνῶν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὰ ἐν Οὐκράνῳ, ἢ μᾶλλον καὶ τὰ ἐν Οὐκράνῳ, τέκνα τῆς, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ μετὰ σκέψιν καὶ προσευχὴν ἀπέδωσε καὶ τὸ καθεστῶς τῆς Αὐτοκεφαλίας, οὐχὶ πρὸς ἀπομόνωσιν καὶ κακῶς νοουμένην αὐτάρκειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν λειτουργικότεραν ζωὴν καὶ δραστηριότητα τῆς κατὰ τόπον Ἐκκλησίας ταύτης, ὡς ἄλλωστε ἔπραξε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν μὲ πολλὰς ἀδελφὰς ὑμῶν Ἐκκλησίας. Εἶναι καθήκον ἰδικόν σας, ἅγιοι ἀδελφοὶ καὶ οἱ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ἰθύνοντες, νὰ μένητε πάντοτε ἐντροχιασμένοι οὐχὶ μόνον εἰς τὰ παραδεδομένα ἅγια δόγματα ἀλλὰ συγχρόνως εἰς τὴν ὑγιᾶ καὶ ἀληθῆ ἐκκλησιολογίαν, μακρὰν νεωτεριστικῶν καὶ καινοφανῶν προσμίξεων, ὥστε νὰ κληροδοτήσητε αὐτὴν καὶ εἰς τὰς νεωτέρας γενεᾶς ὀδιδάσκοντες οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε νὰ ὑπάρχη ἡ ἐλπίς καὶ εἰς τὸ μέλλον!

Μὲ αὐτὰς τὰς ὀλίγας ἀλλὰ καρδιακὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα ἀδελφικῆς στοργῆς καὶ ἀγάπης, ἔχω τὸ προνόμιον καὶ τὴν εὐθύνην νὰ μεταφέρω σήμερον εἰς Ὑμᾶς, Μακαριώτατε καὶ ἅγιοι ἀρχιερεῖς, τὸν ἐν φιλήματι ἁγίῳ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τοῦ ἀληθινοῦ καὶ κοινοῦ μας Εὐεργέτου, τὰ συγχαρητήριά Του διὰ τὴν σημερινὴν ἐπέτειον ὑμῶν, τὴν Πατρικὴν εὐχὴν καὶ τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογία Του πρὸς κληρὸν καὶ λαὸν καὶ πρὸς ὅλην τὴν καθ' Οὐκράνῳ Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ὀλοθέρμους τῶν προσευχῶν Του διὰ εἰρήνην εἰς τὴν περιοχὴν σας, εἰρήνην ὅμως ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, ὑπὲρ τῆς ὁποίας καὶ ὑπὲρ τῶν

βωμῶν καὶ ἐστιῶν δίδουν τὸ αἷμά τους χιλιάδες τέκνων σας.

Εἰς πολλὰ ἔτη, Μακαριώτατε ἅγιε Κιέβου!».

Συναντήσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Γέροντος Χαλκηδόνος στὸ Κιέβο

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, ὁ ὁποῖος ἐκπροσώπησε τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ ἐθνικοὺς ἑορτασμοὺς, ποὺ πραγματοποιήθηκαν στὸ Κιέβο, γιὰ τὴν ἐπέτειο ἀπὸ τὸ βάπτισμα τοῦ λαοῦ τοῦ Κιέβου, τὸ 988, ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Μητροπολίτη Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας κ. Ἐπιφάνιο, στὸν ὁποῖο εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ διαβιβάσει ἐκ νέου τὶς συγχαρητήριες εὐχὲς τοῦ Παναγιωτάτου καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ σημαντικὴ αὐτὴ ἐπέτειο.

Ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε συνάντηση καὶ μὲ τὸν Ἐξοχ. Πρωθυπουργὸ τῆς Οὐκρανίας κ. Denys Shmyhal, στὸν ὁποῖο ἐπανέλαβε τὴν ἀταλάντευτη συμπαράσταση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πρὸς τὸν σκληρὰ δοκιμαζόμενο ἀπὸ τὸν πόλεμο Οὐκρανικὸ λαό.

Ὁ Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος στὴ Λιθουανία

Ἐπίσκεψη στὴ Λιθουανία πραγματοποίησε κατόπιν σεπτῆς Πατριαρχικῆς ἐντολῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, ὁ ὁποῖος συναντήθηκε μὲ τὸν Πατριαρχικὸ Ἐξαρχο Ὅσιολ. Ἱερομόναχο κ. Ἰουστῖνο Κiviloo καὶ τοὺς κληρικοὺς τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν χώρα.

Τὴν Τετάρτη, 17 Ἰουλίου 2024, ὁ Σεβασμιώτατος μαζί μὲ τὸν Ἐξαρχο ἐπισκέφθηκαν τὴν Ἐξοχ. Πρωθυπουργὸ τῆς Λιθουανίας κ. Ingrida Šimonytė. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συναντήσεως, ἡ ὁποία διεξήχθη σὲ ἐγκάρδια ἀτμόσφαιρα, συζητήθηκαν θέματα ποὺ ἀφοροῦν στὴν Ἐξαρχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθὼς καὶ ἐπίκαιρα ζητήματα. Ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε τὴν Ἐξοχωτάτη Πρωθυπουργὸ καὶ τὴν Κυβέρνηση τῆς Λιθουανίας γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν μέριμνα τοὺς γιὰ τὴν Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία.

Ἡ κυρία Šimonytė ἐξέφρασε τὶς εὐχαριστίες τῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο καὶ τὴν περι Αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδο, ἀλλὰ καὶ προσωπικὰ πρὸς τὸν Σεβασμι-

ώτατο, για την αναγέννηση της παρουσίας της Μητρὸς Ἐκκλησίας στὴ Λιθουανία.

Ἐπικοινωνία Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀντιοχείας

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἐπεκινώησε τὴν Τετάρτη, 7 Αὐγούστου 2024, τηλεφωνικῶς πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννην καὶ ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀνησυχητικὴν κατάστασιν εἰς τὸν Λίβανον καὶ εὐρύτερα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ καὶ τὸν διεβεβαίωσε διὰ τὰς προσευχὰς τοῦ ἰδίου καὶ πάντων τῶν ἐν Φαναρίῳ ὑπὲρ τῆς ὑπερβάσεως τῶν κινδύνων καὶ τῆς συνεχίσεως ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀσφαλείᾳ τῆς πρωθιεραρχικῆς διακονίας αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἔργων τῶν ὑπ' αὐτὸν δοκιμαζομένων Χριστιανῶν.

Ἡ Α. Μακαριότης εὐχαρίστησε θερμῶς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀδελφόν του καὶ τὸν ἐνημέρωσεν ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ ἴδιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν δὲν διατρέχουν ἄμεσον κίνδυνον, παρεκάλεσε δὲ νὰ συνεχισθοῦν αἱ ὑπὲρ αὐτῶν προσευχαὶ καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης Χριστόν.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας καὶ Ἀντιπροσωπεία τῆς Πολιτείας αὐτῆς στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ὑποδέχθηκε μὲ ἀδελφικὴ ἀγάπη, στίς 13 Αὐγούστου 2024, στὸ Φανάρι, τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Μητροπολίτη Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας κ. Ἐπιφάνιο, συνοδευόμενο ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μπίλα Τσέρκβα κ. Εὐστράτιο, καὶ ἄλλους συνεργάτες του.

Ὁ Παναγιώτατος δέχθηκε μὲ ἐγκαρδιότητα καὶ ἐπίσημη Ἀντιπροσωπεία τοῦ κράτους τῆς Οὐκρανίας ὑπὸ τὴν Ἑσοχ. κ. Olena Kovalska, Ἀναπληρώτρια ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς χώρας, καὶ τοὺς Ἑσοχ. κ. Viktor Yelensky, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Κρατικῆς Ὑπηρεσίας γιὰ τίς ἐθνοτικὲς ὑποθέσεις καὶ τὴν ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, καὶ κ. Vasyl Bodnar, Πρόεδρος τῆς Οὐκρανίας στὴν Ἄγκυρα, καθὼς καὶ τὸν Ἐντιμ. κ. Roman Nedilskyi, Γενικὸ Πρόξενο τῆς Οὐκρανίας στὴν Πόλη, μὲ τὸν ἀναπληρωτὴ τοῦ Ἐντιμ. κ. Andriy Boyko.

Στίς κατ' ἴδιαν συναντήσεις παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον

Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Ἀέτιος, Διευθυντῆς τοῦ Ἰδιαίτερου Πατριαρχικοῦ Γραφείου, καὶ ὁ Ἱερολ. Πατριαρχικός Διάκονος κ. Ἐπιφάνιος Kamyanovich, ὁ ὁποῖος ἐκτέλεσε χρέη μεταφραστοῦ.

Τὸ μεσημέρι ὁ Παναγιώτατος παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν ὑψηλῶν ἐπισκεπτῶν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας στὸ κτήριο τῆς Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλή.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὴν Ἰμβρο

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ μεσημέρι τῆς Τετάρτης, 14 Αὐγούστου 2024, βρίσκεται στὴν γενέτειρά του Ἰμβρο γιὰ νὰ ἐορτάσει τὸ «Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ», χοροστάτησε, τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, κατὰ τὸν Μ. Ἑσπερινὸ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σχοινουδίου.

Ὁ Παναγιώτατος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα, ἐξέφρασε τὴν χαρὰ καὶ τὴν συγκίνησή του πού βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς συμπατριῶτες του γιὰ νὰ τιμήσουν μαζὶ τὴν Παναγία. Στὴ συνέχεια, μεταξὺ ἄλλων, μίλησε γιὰ τὴν προστάτιδα τοῦ Πόντου, Παναγία Σουμελᾶ, στὴν Ἰ. Μονὴ τῆς ὁποίας τέλεσε δέκα φορές τὴν Θεία Λειτουργία ἀπὸ τὸ 2010. Ἰδιαίτερα συγκινημένος ἀναφέρθηκε στὴν ἱστορία τῆς μεταφορᾶς τῆς πανιέρου εἰκόνας τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων στὴν Ἑλλάδα, τὸ 1931 ἀπὸ τὸν π. Ἀμβρόσιο Σουμελιώτη, τὰ ὁποῖα εἶχαν κρῦψει οἱ Μοναχοί, κοντὰ στὴν Σουμελᾶ, ὅταν ὑποχρεώθηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ Μοναστήρι κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν. Στὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του εὐχήθηκε ἡ Παναγία νὰ προστατεύει ὅλους καὶ νὰ ἐπικρατήσει ἡ εἰρήνη στὸν δοκιμαζόμενο ἀπὸ τὸν πόλεμο κόσμον μας, ἰδιαίτερος στὴν Οὐκρανία καὶ τὴν Μ. Ἀνατολή.

Ἐκκλησιάστηκαν ὁ Ἐντιμ. κ. Μάξιμος Χαρακόπουλος, Μέλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου καὶ Γενικὸς Γραμματέας τῆς ΔΣΟ, καὶ πλῆθος Σχοινοδιωτῶν καὶ κατοίκων τῆς νήσου.

Τὸ μεσημέρι στὸν Λιμένα τῆς νήσου τὸν Παναγιώτατο ὑποδέχθηκαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μοσχονησίων κ. Κύριλλος, Μύρων κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ ἐπιχώριος Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλος, ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀντανίας κ. Παρθένιος, Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Μπίγκορσκι μὲ μέλη τῆς Ἀδελφότητός του καὶ μέλη γυναικείων ἀδελφοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., καθὼς καὶ

πλήθος συμπατριωτῶν του, μεταξύ τῶν ὁποίων πολλὰ μικρὰ παιδιά καὶ νέοι μὲ ἀνθοδέσμες. Ἀμέσως μετὰ ὁ Παναγιώτατος μετέβη στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Παναγίας ὅπου προσκύνησε καὶ εὐλόγησε κλῆρο καὶ λαὸ καὶ ἀπήντησε συγκινημένος στὸ καλωσόρισμα τοῦ Ποιμενάρχου.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὰ Ἀγρίδια τῆς Ἰμβρου γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου

Μὲ θρησκευτικὴ κατάνυξη καὶ σὲ ἔντονα συγκινησιακὰ φορτισμένη ἀτμόσφαιρα ἑορτάστηκε στὴν αἰγαιοπελαγίτικη Ἰμβρο ἡ μεγάλη θεομητορικὴ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος προεξῆρχε τῆς Θείας Λειτουργίας στὸν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναὸ τοῦ ὄρεινου χωριοῦ τῶν Ἀγριδίων, συμπαραστατούμενος ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς Σεβ. Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλο, Μοσχονησίων κ. Κύριλλο, καὶ Μύρων κ. Χρυσόστομο καὶ τὸν Θεοφιλ. Ἀντανίας κ. Παρθένιο, Ἱεράρχη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος.

Ἐκκλησιάστηκαν Μοναχοὶ καὶ Μοναχῆς ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος, ὁ Ἐντιμ. κ. Μάξιμος Χαρακόπουλος, Μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Γενικὸς Γραμματέας τῆς ΔΣΟ, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ἐκπρόσωποι Ἰμβριώτικων Σωματείων καὶ πλήθος Ἰμβριῶν καὶ ἐπισκεπτῶν ἀπὸ τὴν Πόλη καὶ τὸ ἐξωτερικὸ.

Ὁ Παναγιώτατος, στὴν ὁμιλία του, ἐπεσήμανε τὴν ιδιαίτερη εὐσέβεια τῶν Ἰμβριῶν πρὸς τὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἀνήγειραν πέντε ἑνοριακοὺς Ναοὺς καὶ δεκάδες ἐξωκκλησία, καὶ τόνισε ὅτι παρὰ τὶς δοκιμασίες ποὺ βίωσαν οἱ Ἰμβριοὶ διέσωσαν καὶ διατήρησαν τὸν χριστιανικὸ πολιτισμὸ τῆς νήσου.

«Ἡ Θεοτόκος εἶναι Μήτηρ τῆς ζωῆς καὶ Μητέρα πάντων ἡμῶν. Τὴν προστασία της ἐπικαλούμεθα σὶς θλίψεις καὶ τὶς ἀγωνίες μας, πρὸς αὐτὴν προσφεύγουμε ἐν κινδύνοις, εἰς αὐτὴν ἀναθέτουμε «τὴν πᾶσαν ἐλπίδα» μας. Ἀπτὴ ἀπόδειξη γιὰ τὸ Ὁρθόδοξο φρόνημα καὶ τὴν εὐσέβεια τῶν Ἰμβριῶν ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ τιμὴ πρὸς τὴν Θεομήτορα κατέχει περίοπτη θέση στὴ ζωὴ τους. Στὴν Παναγία εἶναι ἀφιερωμένοι πέντε ἑνοριακοὶ ναοὶ μας, στὸ ὄνομά της τιμᾶται μέγας ἀριθμὸς ἐξωκκλησιῶν μας, -Παναγία ἢ Καρδαμιώτισσα, Παναγία ἢ Ἐλεοῦσα, Παναγία ἢ Μπαλωμένη, Παναγία ἢ Ταξιδιανή, ἢ Ἀρασιανή, ἢ Θεοτόκος, ἢ Ζωοδόχος Πηγὴ, Παναγία ἢ Πλάκα, Παναγία ἢ Μειντανιώτισσα καὶ

ἄλλα πολλά-, γνήσια μαρτυρία γιὰ τὸν σεβασμὸ τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ μας πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Ἡ ἐγγύτης τῆς Παναγίας πρὸς τὸν Υἱὸν τῆς τὴν καθιστᾷ τὴν κατ' ἐξοχὴν μεσίτριαν πρὸς Κύριον, ἐκείνην ἢ ὅποια προσάγει πρὸς Αὐτὸν τὴν ἡμετέραν προσευχὴν γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν μας. Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἔκφραση τῆς λαϊκῆς εὐσεβείας, ἀλλὰ ἔχουν βαθύτατο θεολογικὸ περιεχόμενον καὶ ἀνήκουν στὸν πυρῆνα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ταυτότητός μας.

Ὁ Ἰμβριος Πατριάρχης αἰσθάνεται ὑπερήφανος γιὰ τοὺς συμπατριῶτες του, τοὺς ἐν εἰρήνῃ τελειωθέντας καὶ τοὺς περιλειπομένους, γιὰ τὴ συμβολὴ τους στὴ διαμόρφωση καὶ τὴ διάσωση τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τῆς νήσου, ἐπὶ μακροὺς αἰῶνες, κάτω ἀπὸ δύσκολες κατὰ κανόνα συνθήκες. Ποτὲ ἢ ἐξέλιξη τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν εἶναι εἰδυλλιακὴ, ποτὲ δὲν ὑπάρχει «ἀδάπανος εὐλάβεια». Εἰδικώτερα γιὰ τὴ γενεὰ τῶν Ἰμβριῶν πού ἐβίωσαν τὸ 1964, «τὴν πιὸ μαύρη χρονιά» στὴν ἱστορία τοῦ νησιοῦ μας καὶ ὅσα ἀκολούθησαν, νοιώθουμε ἰδιαίτερη ἀγάπη καὶ ἐκτίμηση. Τιμοῦμε τὸ σθένος, τὴν ὑπομονή, τὴν ἀντοχὴ καὶ τὶς θυσίες ἐκείνων πού ἔμειναν στὴν πατρίδα μας κατὰ τὰ πέτρινα ἐκεῖνα χρόνια. Τὸ ξαναλέμε: Χάρη σὲ αὐτοὺς ὑπάρχουν σήμερον τὰ χωριά μας, οἱ Ἐκκλησίες μας, ἡ παρουσία μας, ἡ λαλιά μας. Κατανοοῦμε καὶ ἐκτιμοῦμε αὐτοὺς πού ἔφυγαν ἄκοντες ἀπὸ τὴν Ἰμβρο γιὰ τὰ ξένα. Ἔδωσαν μὲ ἐπιτυχία τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπιβιώσεως, πρόκοψαν, χωρὶς νὰ λησμονήσουν τὴν φιλότιμη πατρίδα. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτούς, μόνις ἄρχισαν νὰ βελτιώνωνται οἱ συνθήκες, ἀνακαίνισαν τὰ σπίτια τους, ἄρχισαν νὰ ἐπισκέπτονται τὸ νησὶ μὲ τὰ παιδιά τους. Καὶ σήμερον, ἀπὸ αὐτὲς τὶς δύο ομάδες συμπατριωτῶν προέρχονται ἐκεῖνοι πού ἔχουν τὰ παιδιά τους στὰ σχολεῖα μας. Τὸ μέλλον τῆς «παιπαλοέσεως» Ἰμβρου συνδέεται μὲ αὐτοὺς πού διέσωσαν μέσα στὴν καρδιά τους τὴν Ἰμβρο ὡς βίωμα, ἀξία, πολιτισμὸ, πυξίδα, ὡς παρὸν καὶ μέλλον τῆς ζωῆς τους».

Στὴ συνέχεια, ὁ Παναγιώτατος ἀπευθύνθηκε στὴ νέα γενιὰ τῆς ἰδιαίτερης πατρίδος του, ἐνῶ προέτρεψε τοὺς ἀπανταχοῦ Ἰμβριῶν νὰ συμμετάσχουν στὸ Πανιμβριακὸ Συνέδριον, πού θὰ πραγματοποιηθεῖ τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον στὴν Ἀθήνα, συγχαίροντας τοὺς ὀργανωτῆς, τοὺς φιλογενεῖς χορηγοὺς καὶ ὅλους ὅσοι ἐργάζονται γιὰ τὴν προετοιμασία του.

«Ἄδυνατοῦμε, ὅπως πάντοτε συμβαίνει, νὰ ὀμιλήσουμε γιὰ τὴν Ἰμβρο καὶ νὰ μὴν ἀναφερθοῦμε στὴν Ἰμβριακὴ νεολαία. Ἀγαπητοὶ νέοι

καὶ νέες, εἶναι προνόμιο νὰ εἴσθε οἱ φορεῖς καὶ οἱ συνεχιστὲς τῆς μακρῆς πολιτισμικῆς καὶ πνευματικῆς παραδόσεως τῆς Ἰμβρου μας, τοῦ 'μικροῦ νησιοῦ μὲ τὴν μεγάλη ἱστορία'. Προνόμιο, βεβαίως, πὺν ἔμπειρικλεῖ καὶ συνεπάγεται καὶ ὑποχρεώσεις. Σὲ αὐτὲς συγκαταλέγεται τὸ χρέος γιὰ τὴν οἰκειώση καὶ διαφύλαξη τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος τῆς Ἰμβρου. Ἐπίσης, τὸ χρέος νὰ ἐπισκέπτεσθε τὸ νησί μας ὅσο συχνότερα μπορεῖτε. Καὶ τρίτον, νὰ ἐνδιαφερθῆτε ἐνεργῶς γιὰ τὰ σχολεῖα μας. Ἡ ἐπανεκκίνηση τῆς ὁμογενειακῆς παιδείας ἐπέτυχε. Ἡ συνέχιση ὁμως καὶ οἱ θετικὲς προοπτικὲς γιὰ τὸ μέλλον ἀπαιτοῦν στράτευση, ἀφιέρωση, γνήσιο καὶ ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπη. Τὰ σχολεῖα μας καὶ τὰ μάτια σας! Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ εὐδοκίμησῃ στὴν ἐρατεινὴ πατρίδα μας χωρὶς τὴ συμμετοχὴ καὶ τὴ συμβολὴ σας, πολὺ ἀγαπητοὶ μας νέοι, ὑπερήφανα Ἰμβρωτόπουλα.

Θὰ ἀναφέρουμε γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ περισσότερα στὸ Πανιμβριακὸ Συνέδριο, τέλος Σεπτεμβρίου στὴν Ἀθήνα. Τὸ Συνέδριό μας θὰ ἀποτελέσῃ ἓνα σημαντικό γεγονός στὴν πορεία τῶν ἀγῶνων γιὰ τὴν παρουσία καὶ τὸ μέλλον μας στὴ μικρὴ μας πατρίδα. Ἐπαινοῦμε τοὺς ὀργανωτὲς, τοὺς γενναιόδωρους καὶ φιλογενεῖς χορηγοὺς, ὅλους ὅσοι κοπιᾶζουν γιὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν ἄλλων συναφῶν ἐκδηλώσεων. Πρέπει νὰ δώσουμε οἱ ἀπανταχοῦ Ἰμβριοὶ μαζικὸ καὶ ἠχηρὸ παρῶν!»

Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του ἐξέφρασε καὶ πάλι τὴ χαρὰ του ἀπὸ τὴν συνάντησή του μὲ τοὺς συμπατριῶτες του, καὶ καλωσόρισε ὅλους τοὺς φίλους τῆς Ἰμβρου, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν παρουσία τους 'πάντοτε μᾶς ἐνισχύουν μὲ τὴν ἀγάπη τους». Ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ποιμενάρχη τῆς νήσου, Μητροπολίτη Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλο, τοῦ ἐξέφρασε τὴν Πατριαρχικὴ εὐαρέσκειά του «γιὰ ὅλες τὶς ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες καὶ τὶς πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις πὺν ὀργανώνει καὶ ἐφέτος στὰ «Ἰμβριῶν Θεοτόκεια» καὶ γιὰ τὴν ἀκούραστη ποιμαντικὴ του δράση', καί, στὴ συνέχεια, εὐχαρίστησε τὸν ἱερό κληρο τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου γιὰ τὴν πνευματικὴ του προσφορὰ.

Μὲ καρδιακοὺς λόγους προσφώνησαν τὸν Παναγιώτατο ὁ Ποιμενάρχης τῆς νήσου, καὶ ἀκολουθῶς ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης Ὁρθοδοξίας Ἐντιμ. κ. Μάξιμος Χαρακόπουλος.

Ἀμέσως μετὰ, πραγματοποιήθηκε λιτάνευση τῆς ἱερῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας στοὺς δρόμους τοῦ γραφικοῦ χωριοῦ.

Μετά την Θεία Λειτουργία προσφέρθηκε παραδοσιακό Ίμβριώτικο κέρασμα στην πλατεία των Αγριδίων, όπου νέες και νέοι από την Αρχιεπισκοπή Αχρίδος τραγούδησαν και χόρεψαν προς τιμήν του Οικουμενικού Πατριάρχου και όλων τῶν προσκυνητῶν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε ἐθιμοτυπικά τὸν Ἐπαρχο (Kaymakam) τῆς Ἰμβρου.

Ὁ Πατριάρχης ὑποδέχθηκε τὸν πρῶην Πρωθυπουργὸ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας κ. Ahmet Davutoğlu, στὸ χωριὸ του στὴν Ἰμβρο

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του Ἰμβρο, δέχθηκε τὸ Σάββατο, 17 Αὐγούστου 2024, στὴν κατοικία του, τὸν Ἐξοχ. κ. Ahmet Davutoğlu, πρῶην Πρωθυπουργὸ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας καὶ ἰδρυτὴ καὶ Ἀρχηγὸ τοῦ κόμματος «Gelecek». Ὁ Ἐξοχώτατος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νὰ ἐπισκεφθῆι τὸν Παναγιώτατο, μαζί με τὴν θυγατέρα του καὶ συνεργάτες του.

Ὁ Πατριάρχης παρέθεσε πρόγευμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐξοχ. κ. Ahmet Davutoğlu καὶ τῆς συνοδείας του, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὁποῖου εἶχαν ἐγκάρδια συζήτηση γιὰ ἐπίκαιρα θέματα. Ἰδιαίτερη ἀναφορὰ ἔγινε στὰ ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὅπως αὐτὸ τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ἐνῶ μίλησαν καὶ γιὰ τὴν πορεία τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων. Ὁ πρῶην Πρωθυπουργὸς θυμῆθηκε καὶ τίς ἐπισκέψεις πού πραγματοποίησε, ὡς Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας, στὴν Ἔδρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ 2012, καὶ στὸν Σύλλογο Ἰμβριῶν Ἀθηνῶν, τὸ 2013. Στὸ τέλος, ἀντήλλαξαν βιβλία καὶ ἄλλα ἀναμνηστικὰ δῶρα.

Στὸ πρόγευμα παρεκάθησε καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλος, ὁ ὁποῖος νωρίτερα ὑπεδέχθη τὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη στὴν κεντρικὴ πλατεία τοῦ χωριοῦ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Στὴ συνέχεια, ὅλοι μαζί, διερχόμενοι πεζῇ τοὺς δρόμους τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἐπισκέφθηκαν τὸ μικρὸ Μουσεῖο, πού εἶναι ἀφιερωμένο στὴ ζωὴ καὶ τὴ διακονία τοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος καὶ ξενάγησε τὸν πρῶην Πρωθυπουργό. Στὸ βιβλίο τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Μουσείου, ὁ κ. Davutoğlu ἔγραψε ὅτι θεωρεῖ τιμὴ του τὸ ὅτι ἐπισκέφθηκε τὸν Πατριάρχη καὶ θυμῆθηκαν μαζί παλαιότερες συναντήσεις τους. Ἀκόμα, τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὴν φιλοξενία του καί, μεταξὺ ἄλλων, εὐχήθηκε οἱ διάφορες θρησκευτικὲς παραδόσεις στὴν Χώρα νὰ ζοῦν ἀρμονικά, μέσα

σὲ ἀτμόσφαιρα ἀμοιβαίας κατανόησης. Στὴ συνέχεια ἐπισκέφθηκαν τὸ Καφενεῖο-Κουρεῖο τοῦ ἀειμνήστου πατέρα τοῦ Παναγιωτάτου, καθὼς καὶ ἓνα ἀκόμα γειτονικὸ καφενεῖο.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὸν ἑορτασμὸ τῶν ἐν Ἱμβρῳ καὶ Τενέδῳ Ἁγίων

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος συμπροσευχήθηκε στὴν Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ποὺ τελέστηκε τὴν Κυριακὴ, 18 Αὐγούστου 2024, στὸν Ι. Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Ἱμβρου, γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἐν Ἱμβρῳ καὶ Τενέδῳ Ἁγίων, ἱερουργούντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσόστομου.

Ἐκκλησιάστηκαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μοσχονησίων κ. Κύριλλος, Μύρων κ. Χρυσόστομος, καὶ ὁ ἐπιχώριος Ἱμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλος, ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀντανίας κ. Παρθένιος, Ἱεράρχης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, κληρικοί, μοναχοὶ καὶ μοναχές, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε. καὶ πλῆθος πιστῶν.

Μετὰ τὴν Απόλυση ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱμβρου καὶ Τενέδου καλωσόρισε καὶ πάλι τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Πατρῶν, ὁ ὁποῖος ἀφίχθη στὴ νῆσο τὴν προηγούμενη, καί, μετὰξὺ ἄλλων, τὸν εὐχαρίστησε ἐγκαρδίως, γιὰτὶ μετέφερε ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ του ἕδρα καὶ τοῦ παρέδωσε ἀπότμημα τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ὁσίου Γερβασίου τῶν Πατρῶν, τὸ ὁποῖο καὶ ἐκτέθηκε στὸ κέντρο του σολέα πρὸς προσκύνηση ἀπὸ τοὺς πιστοὺς. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του, ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν ἐξέφρασε τὴ συγκίνησή του γιὰ τὴν ἐπίσκεψή του αὐτὴ στὴν πονεμένη γῆ τῆς Ἱμβρου, ἀναφερόμενος ἐκτενῶς στὴ διακονία καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ πλέον ἐπιφανοῦς γόνου αὐτῆς, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Στὸ τέλος, ὁ Παναγιώτατος καλωσόρισε μὲ θερμοὺς λόγους τὸν Μητροπολίτη Πατρῶν, τονίζοντας ὅτι ἡ παρουσία του στὸ νησὶ εἶναι αἰτία χαρᾶς, καὶ χαρακτηρίσε μεγάλη εὐλογία γιὰ τὸν λαὸ τῆς Ἱμβρου τὴν παράδοση πρὸς τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία ἀποτιμήματος τοῦ λειψάνου τοῦ νεοφανοῦς Ἁγίου.

Τὸ μεσημέρι, ὁ Πατριάρχης παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μητροπολίτη Πατρῶν καὶ τῆς συνοδείας του καὶ τὸ ἀπόγευμα τὸν ὑποδέχθηκε στὸ μικρὸ μουσεῖο ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στὴ ζωὴ καὶ τὴ διακονία του, καὶ ἔχει δημιουργηθεῖ δίπλα ἀπὸ τὴν πατρικὴ οἰκία του στὸ χωριὸ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Αμέσως μετά, ο Παναγιώτατος, μαζί με τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Πατρῶν κ. Χρυσόστομο καὶ τὸν μόλις ἀφιχθέντα Σεβ. Μητροπολίτη Μεξικῆ κ. Ἰάκωβο, κληρικούς καὶ πολυάριθμο κοινό, παρέστησαν σὲ πολιτιστικὴ ἐκδήλωση ποὺ διοργανώθηκε ἀπὸ κοινῶν ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολη Ἰμβροῦ καὶ Τενέδου καὶ τὴν Ἀγιορειτικὴ Ἑστία, στὴν Αἶθουσα τοῦ Συλλόγου Προστασίας, Ἀλληλεγγύης καὶ Βιώσιμης Ἀνάπτυξης «Ἰμβρος», στὸ χωριό του.

Στὸ πλαίσιο τῆς ἐκδηλώσεως ἐκτέθηκαν ὕδατογραφίες τῶν 20 Ἱ. Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ποὺ φιλοτέχνησε ὁ Ἱερομόναχος Λουκάς Ξενοφωντινός, καὶ προβλήθηκε τὸ ντοκιμαντέρ «Ἱερὴ Τέχνη» τοῦ Πάνου Καρκανεβάτου. Τὴν ἐκδήλωση παρουσίασαν ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἑστίας Ἐντιμ. κ. Ἀναστάσιος Ντοῦρος. Σὲ σύντομο χαιρετισμὸ του, στὸ τέλος τῆς ἐκδηλώσεως, ὁ Παναγιώτατος συνεχάρη τοὺς δημιουργοὺς καὶ ὅλους ὅσοι συνέβαλαν γιὰ τὴν πραγματοποίησή της.

Ὁ Πατριάρχης στὸ Ἐξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Τρίτης, 20 Αὐγούστου, ὁ Παναγιώτατος, μετὰ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Ἰμβροῦ καὶ Τενέδου κ. Κύριλλο καὶ Μεξικῆ κ. Ἰάκωβο, κληρικούς καὶ μοναχούς, καθὼς καὶ ἀρκετοὺς συμπατριῶτες τοῦ Ἰμβρίου, ἐπισκέφθηκαν προσκυνηματικῶς τὸ ἐξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, ποὺ βρίσκεται μέσα στὸ δάσος, κοντὰ στὸ χωριό του, τοὺς Ἁγίους Θεόδωρους, καὶ συμπροσευχήθηκαν κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ ποὺ τέλεσε ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ π. Ἀστέριος Ὁκομούσης.

Τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία τοῦ Προέδρου τῆς Οὐκρανίας μετὰ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη

Μὲ τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, ὁ ὁποῖος συνεχίζει τὴν θερινὴ ἐπίσκεψή του στὴν ἰδιαίτερη πατριδα τοῦ Ἰμβρο, ἐπικοινωνήσε τὴν Τετάρτη, 21 Αὐγούστου 2024, νωρὶς τὸ ἀπόγευμα, ὁ Ἐξοχ. Πρόεδρος τῆς Οὐκρανίας κ. Volodymyr Zelenskyy. Κατὰ τὴν ἐγκάρδια ἐπικοινωνία τοὺς ὁ Ἐξοχ. κ. Πρόεδρος τὸν εὐχαρίστησε καὶ προσωπικῶς γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἐπισήμου Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ποὺ θὰ παραστῆι στὴν ἐθνικὴ ἐπέτειο τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Οὐκρανίας, στὶς 24 Αὐγούστου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν θερμὴ ὑποδοχὴ ποὺ ἐπεφύλαξε στοὺς ἐκπροσώπους του ποὺ ἐπισκέφθηκαν πρόσφατα τὸ Φανάρι.

Ὁ Παναγιώτατος εὐχαρίστησε τὸν κ. Πρόεδρο γιὰ τὴν ἐπικοινωνία καὶ εὐχήθηκε σύντομα νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ εἰρήνη στὴν Οὐκρανία, ἐπαναλαμβάνοντας τὴν ἀμέριστη στήριξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν δοκιμαζόμενο ἀπὸ τὸν πόλεμο ἀγαπητὸ οὐκρανικὸ λαό.

Ἦδη τὴν Οὐκρανία εἶχε ἐπισκεφθῆ ἡ ἐπίσημη Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Γουνιπεγκ κ. Ἰλαρίωνα καὶ Πισιδίας κ. Ἰώβ, καὶ τὸν Ἱερολ. Πατριαρχικὸ Διάκονο κ. Ἐπιφάνιο Kamyanovich.

Ἡ Απόδοση τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὸ χωριὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος προεξήρχε τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν Παρασκευή, 23 Αὐγούστου 2024, γιὰ τὴν Απόδοση τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (Ἐννιάμερα), στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ στὸ χωριὸ του, τοὺς Ἁγίους Θεοδώρους Ἱμβρου.

Μὲ τὸν Παναγιώτατο συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μύρων κ. Χρυσόστομος καὶ Μεξικῆ κ. Ἰάκωβος, ἐνῶ παρέστη συμπροσευχόμενος ὁ ἐπιχώριος Σεβ. Μητροπολίτης Ἱμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλος.

Ἐκκλησιάστηκαν Κληρικοί, μοναχές, Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., στελέχη Ἱμβριακῶν Συλλόγων, καὶ πλῆθος πιστῶν.

Τὸν θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεξικῆ.

Ἐψαλαν, στὸ δεξιὸ ἀναλόγιο, ὁ Ἱμβριος Ἄρχων Λαμπαδάριος τῆς Μ.τ.Χ.Ε. Μουσικολ. κ. Στυλιανὸς Φλοῖκος μὲ Ἱεροψάλτες τῆς Ι. Μητροπόλεως, ἐνῶ στὸ ἀριστερὸ ἀναλόγιο κλίμακιο τοῦ Βυζαντινοῦ Χοροῦ «Οἱ Δομέστικοι τῆς Δράμας» ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Μουσικολ. κ. Γρηγορίου Παπαεμμανουήλ.

Στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας πραγματοποιήθηκε λιτάνευση τῆς παλαιότητας εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, ἀπὸ τὸν πανηγυρίζοντα Ναὸ στὸν γειτονικὸ Ι. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου καὶ τελέστηκε Ἀρτοκλασία.

Μετὰ τὴν Απόλυση, ὁ Παναγιώτατος, ἐξέφρασε τὴν χαρὰ του ποὺ συνεόρτασε τὸν Δεκαπενταύγουστο καὶ τὰ Ἐννιάμερα τῆς Παναγίας μὲ τοὺς συμπατριῶτες του Ἱμβριους, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἀπόδημα τέκνα καὶ τοὺς φίλους τῆς Ἱμβρου, εὐχόμενος πρὸς ὅλους νὰ τοὺς προστατεύει ἡ Χάρις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Στὴ συνέχεια παρουσίασε πρὸς τὸ

έκκλησίασμα τὸν Μητροπολίτη Μεξικοῦ, ὑπογραμμίζοντας ὅτι παρὰ τὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἐκλογή καὶ ἐνθρόνισή του ἐργάζεται μὲ ἀφοσίωση γιὰ τὸ ποίμνιο τῆς ἱεραποστολικῆς ἐπαρχίας του, ἢ ὅποια περιλαμβάνει πολυάριθμες κοινότητες σὲ σχεδὸν 50 κράτη τῆς κεντρικῆς καὶ λατινικῆς Ἀμερικῆς. Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του ἐξέφρασε τὴν Πατριαρχικὴ εὐαρέσκειά του πρὸς τὸν Μητροπολίτη Ἰμβρου καὶ Τενέδου γιὰ τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο στὴν νησιωτικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία του, ἐνῶ ἀναφέρθηκε καὶ στὴ σημασία τοῦ ἐπικείμενου Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου ποῦ θὰ πραγματοποιηθεῖ τὸν ἐρχόμενο μῆνα στὴν Ἀθήνα, στὸ ὅποιο θὰ παραστῆ καὶ θὰ εὐλογῆσει τὶς ἐργασίες του.

Ἀμέσως μετὰ, στὴν γειτονικὴ Αἴθουσα τοῦ Συλλόγου Προστασίας, Ἀλληλεγγύης καὶ Βιώσιμης Ανάπτυξης «Ἰμβρος», πραγματοποιήθηκε ἑορταστικὴ ἐκδήλωση τῆς Μητροπόλεως, στὸ πλαίσιο τῆς ὁποίας ὁμιλος μελῶν τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Δράμας, χόρευαν παραδοσιακοὺς χορούς.

Χθὲς τὸ ἀπόγευμα ὁ Παναγιώτατος χοροστάτησε στὸν Μ. Ἑσπερινὸ τῆς ἑορτῆς, κατὰ τὸν ὅποιο τὸν θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Ἀέτιος, Διευθυντῆς τοῦ Ἰδιαίτερου Πατριαρχικοῦ Γραφείου.

Στὸ τέλος τῆς Ἱ. Ἀκολουθίας ὁ Παναγιώτατος, μετὰξὺ ἄλλων, μίλησε μὲ θερμοὺς λόγους γιὰ τὸν στενὸ συνεργάτη τοῦ Μ. Ἐκκλησιάρχου κ. Ἀέτιο, ἐξαίροντας τὰ χαρίσματά του καὶ ἰδιαίτερος τὴν ἀφοσίωση καὶ τὴν ἐργατικότητά του.

Στὴ συνέχεια, ὁ Παναγιώτατος παρέστη σὲ πολιτιστικὴ ἐκδήλωση, στὴν ὁποία μέλη τῆς χορωδίας «Ἴωνία Ἀηδῶν» ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο Κρήτης ἀπέδωσε παραδοσιακὰ κρητικὰ καὶ ἔντεχνα τραγούδια.

Ἀὔριο τὸ πρωί, ὁ Παναγιώτατος, μὲ τὴν συνοδεία του, θὰ ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴν Ἰμβρο γιὰ τὴν Πόλη.

Πατριαρχικὰ Τρισάγια γιὰ τοὺς προσφάτως κοιμηθέντες Ἀρχοντες ὀφφικιαλίους

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἐμνήσθη τὶς ἡμέρες αὐτὲς καὶ ἐτέλεσε τρισάγια γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν ψυχῶν τῶν ἀειμνήστων ὀφφικιαλίων τῆς Μητρος Ἐκκλησίας Ἀριστείδου Πανώτη, θεολόγου Καθηγητοῦ καὶ συγγραφέως, Ἀλεξάνδρου Ἀλεξανδρῆ, Πρέσβεως ε.τ. καὶ Καθηγητοῦ Ἱστορίας, καὶ Χρήστου Γιανναρά, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Φιλοσοφίας τοῦ Παντείου Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Οικουμενικός Πατριάρχης: Μόνο με συλλογική δράση και καινοτόμες λύσεις θα αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις για τὸν σεβασμὸ τοῦ νεροῦ ὡς οὐσιαστικοῦ συστατικοῦ τῆς ζωῆς στὴ γῆ καὶ τῆς σωτηρίας στὸν οὐρανό

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς, 30 Αὐγούστου 2024, πρὶν ἀπὸ τὴ συνεδρία τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, κήρυξε τὴν ἑναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνoῦς Οἰκολογικοῦ Συνεδρίου «Halki Summit VI», μὲ θέμα: «Ὑδωρ: πνεῦμα καὶ ἐπιστήμη», στὴν Αἶθουσα ἐκδηλώσεων τῆς προσφάτως ἀνακαινισμένης Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλή, παραπλευρῶς τοῦ κτηριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Πατριαρχείου.

Στὴν ὁμιλία του, ποὺ ἐκφώνησε στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα, ὁ Παναγιώτατος ὑπενθύμισε ὅτι ὁ αἰδίδιμος προκατόχος του, Οἰκουμενικός Πατριάρχης κυρὸς Δημήτριος, καθιέρωσε τὴν 1η Σεπτεμβρίου, ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ὡς τὴν ἐπίσημη ἡμέρα προσευχῆς ὑπὲρ τῆς προστασίας τῆς Δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Ἐκτοτε, συνέχισε, οἱ Αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καί, στὴ συνέχεια, ἄλλες χριστιανικὲς ὁμολογίες — ἀλλὰ καὶ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν καὶ τὸ Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ πρὸ πρόσφατα ἡ Ἀγγλικανικὴ Κοινωνία καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία — υἱοθέτησαν αὐτὴ τὴν πρωτοβουλία. Στὴ συνέχεια ἀναφέρθηκε στὶς οἰκολογικὲς πρωτοβουλίες τοῦ Πατριαρχείου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 9 ἐν πλῶ διεπιστημονικὰ Οἰκολογικὰ Συμπόσια, σὲ διάφορα ἀπειλούμενα ὑδάτινα οἰκοσυστήματα τοῦ πλανῆτη. Ἀναφερόμενος στὸ παρὸν Συνέδριο «Halki Summit VI», ὁ Πατριάρχης ἐπεσήμανε ὅτι προωθεῖ καὶ συμπυκνώνει αὐτὴ τὴν συσσωρευμένη ἀνεκτίμητη ἐμπειρία καὶ οἱ σύνεδροι θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ ἓνα εὐρὸ φάσμα θεολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν στὸ νερὸ καὶ στὴ σημασία του γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

«Τὸ νερὸ ἦταν πάντα κάτι περισσότερο ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ φυσικὴ ἀνάγκη. Ἔχει ριζωθεῖ βαθιὰ στὴν πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ συνείδηση τῆς ἀνθρωπότητας. Σὲ διάφορους πολιτισμοὺς καὶ θρησκείες, τὸ νερὸ ἔχει γίνε ἀντιληπτὸ ὡς σύμβολο τῆς ζωῆς», τόνισε ὁ Παναγιώτατος, καὶ ἀφοῦ ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὴ σημασία ποὺ ἀποδίδει στὸ νερὸ ὁ Χριστιανισμὸς, ἀναφέρθηκε στὶς σύγχρονες προκλήσεις ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ κόσμος σήμερα γιὰ τὴν προστασία καὶ ὀρθὴ διαχείρισή του.

«Τὸ νερὸ ἔχει γίνε κυριολεκτικὰ ἓνας κρίσιμος πόρος στὴν

έποχή μας. Αναγνωρίζουμε ότι τὸ νερὸ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ, ὑποστηρίζοντας τὴν ὑγεία, τὴν ἐπισιτιστικὴ ἀσφάλεια, τὴν οἰκονομικὴ εὐημερία καὶ τὴν περιβαλλοντικὴ βιωσιμότητα. Ὡστόσο, παρὰ αὐτὴ τὴ θεμελιώδη καὶ ζωτικὴ σημασία, ἀντιμετωπίζουμε τώρα μιὰ κλιμακούμενη παγκόσμια κρίση νεροῦ, ἢ ὅποια ἀπαιτεῖ ἄμεση προσοχὴ καὶ συλλογικὴ προσέγγιση. Παγκοσμίως, πάνω ἀπὸ δύο δισεκατομμύρια ἄνθρωποι δὲν ἔχουν πρόσβαση σὲ ἀσφαλὲς πόσιμο νερὸ καὶ περισσότερα ἀπὸ τέσσερα δισεκατομμύρια ἀντιμετωπίζουν τακτικὰ σοβαρὴ λειψυδρία. Τὰ δεδομένα εἶναι συγκλονιστικὰ καὶ ὑπογραμμίζουν τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἡ δίκαιη προσβασιμότητα στὸ νερὸ, ἢ ποιότητα τοῦ νεροῦ καὶ ἡ βιωσιμότητα τῶν ὑδάτινων πόρων. Ἐπιπλέον, ἡ ἔλλειψη καθαροῦ νεροῦ ἐπηρεάζει δυσανάλογα τοὺς εὐάλωτους πληθυσμούς, ἐπιδεινώνοντας περαιτέρω τὴν ἀνισότητα καὶ ἐμποδίζοντας τὴν ἰσόρροπὴ ἀνάπτυξη.

Μὲ τὴν ἴδια λογικὴ, ἡ κλιματικὴ ἀλλαγὴ ἐντείνει τὴν κρίση τοῦ νεροῦ ἀλλάζοντας τὴν κατανομὴ τῶν βροχοπτώσεων, αὐξάνοντας τὴ συχνότητα καὶ τὴ σοβαρότητα τῶν ξηρασιῶν καὶ τῶν πλημμυρῶν, ἐνῶ ταυτόχρονα ἐπιταχύνει τὸ λιώσιμο τῶν παγετῶνων. Αὐτὲς οἱ ἀλλαγές διαταράσσουν τὴ διαθεσιμότητα καὶ τὴ διανομὴ τῶν πόρων γλυκοῦ νεροῦ, ἀπειλῶντας ἐξίσου τὰ οἰκοσυστήματα καὶ τὶς ἀνθρώπινες κοινότητες».

Ὅπως εἶπε ὁ Παναγιώτατος, καθὼς ὁ παγκόσμιος πληθυσμὸς συνεχίζει νὰ αὐξάνεται, ἡ ζήτησις γιὰ τροφή —καί, ἐπομένως, γιὰ νερὸ— θὰ αὐξηθεῖ δραστικά, καὶ ἐπεσήμανε ὅτι οἱ ἀποτελεσματικὲς καὶ καινοτόμες πρακτικὲς διαχείρισης τοῦ νεροῦ καὶ οἱ βιώσιμες τεχνικὲς καλλιέργειας εἶναι ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴ διασφάλισις τῆς ἐπισιτιστικῆς ἀσφάλειας χωρὶς νὰ ἐξαντλοῦνται οἱ πόροι γλυκοῦ νεροῦ. Σημείωσε δέ, ὅτι «μόνο μὲ συλλογικὴ δράσις καὶ καινοτόμες λύσεις θὰ ἀντιμετωπίσουμε τὶς προκλήσεις γιὰ τὸν σεβασμὸ τοῦ νεροῦ ὡς οὐσιαστικοῦ συστατικοῦ τῆς ζωῆς στὴ γῆ καὶ τῆς σωτηρίας στὸν οὐρανό. Μαζί, μποροῦμε νὰ προστατεύσουμε καὶ νὰ διατηρήσουμε αὐτὸν τὸν πολύτιμο πόρο γιὰ τὶς σημερινὲς καὶ τὶς μελλοντικὲς γενιές».

Προηγούμενος, τὸν Παναγιώτατο καὶ τοὺς συνέδρους καλωσόρισε ὁ Ἱερολ. Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου κ. Ἰωάννης Χρυσουγῆς, ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ὀργάνωσις τοῦ Συνεδρίου, ἐνῶ σύντομους χαιρετισμούς ἀπήνθυναν οἱ Ἑλλογιμ. Καθηγητὲς Ἰωάννης Καλαβρουζιώτης, Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου,

σὲ συνεργασία μὲ τὸ ὁποῖο διεξάγεται τὸ «Halki Summit VI», καὶ Volkan Oral, ἀπὸ τὸ Istanbul Aydin University.

Στὴν ἐναρκτήρια συνεδρία παρέστησαν Ἱεράρχες, κληρικοί, θεολόγοι, Πανεπιστημιακοὶ Καθηγητές, εἰδικοί ἐπιστήμονες καὶ στελέχη Ἰδρυμάτων καὶ Ὄργανισμῶν, ἐνῶ οἱ ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, τὴν δευτέρα ἡμέρα, θὰ συνεχιστοῦν στὴν Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης.

Χειροτονία εἰς Πρεσβύτερον τοῦ Δευτερεύοντος Καλλινίκου

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὸ Σάββατο, 31 Αὐγούστου 2024, συμπροσευχήθηκε στὴν Θεία Λειτουργία, πὺν τελέστηκε ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἐλπιδοφόρου, στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναό.

Κατὰ τὴ διάρκειά της, ὁ Σεβασμιώτατος, κατόπιν ἀδείας καὶ προτροπῆς τοῦ Παναγιωτάτου, τέλεσε τὴν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ Πανοσιολ. Δευτερεύοντος κ. Καλλινίκου.

Ἐκκλησιάστηκαν πλῆθος Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐν Δυτικῇ καὶ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ κ. Ἀντώνιος, Ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας, Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., συγγενεῖς τοῦ νέου Ἱερομονάχου, καὶ πλῆθος πιστῶν ἀπὸ τὴν Πόλη καὶ προσκυνητὲς ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό.

Ἀκολουθῶς, στὴ δεξίωσιν πὺν παρετέθη στὴν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου, ὁ Παναγιώτατος ἀπηύθυνε πατρικὲς εὐχὲς καὶ νουθεσίες πρὸς τὸν νέο Ἱερομόναχο κ. Καλλινίκο Χασάπη, ἐν ᾧφει καὶ τῆς ἐπικείμενης διακονίας του στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Πατριαρχικὴ χοροστασία στὸν Μ. Ἑσπερινὸ τῆς ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου καὶ ἐγκαίνια τῶν ἀναστηλωμένων κελίων τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου στὸ Πέρα

Τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, 31 Αὐγούστου 2024, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης χοροστάτησε στὸν Μ. Ἑσπερινὸ γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Ἰνδίκτου, στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναὸ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Πέρα.

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι Ἱεράρχες τοῦ Θρόνου, κληρικοί, Ἄγιορεῖτες μοναχοί, ὁ Ἐξοχ. Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιος Κώτσηρας, ὁ Ἐξοχ. Πρέσβης κ. Κωνσταντῖνος Κούτρας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Πόλη, Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς

Μ.τ.Χ.Ε., και πλήθος πιστών από την Πόλη και τὸ ἐξωτερικό.

Μετὰ τὴν Απόλυση, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης χειροθέτησε στὸ ὄφθίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὸν Ἱερομόναχο κ. Καλλίνικο Χασάπη.

Ἀκολούθως, στὸν ἀλόγυρο τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, ὁ Παναγιώτατος τέλεσε τὸν Ἅγιασμό τῶν ἐγκαινίων τῶν ἐκ βάθρων ἀναστηλωμένων κελίων του, στὰ ὁποῖα κατὰ τὸ παρελθὸν διέμεναν οἱ ἐφημέριοι τοῦ Ναοῦ, μέχρι τὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1970 ὅποτε καὶ καταστράφηκαν ἀπὸ πυρκαγιά. Ἡ ἀναστήλωση τῶν κελίων ἔγινε δυνατὴ μετὰ ἀπὸ δωρεὰ τοῦ Ἑλληνοαμερικανοῦ Ἀρχοντος Ὁφφικιαλίου Ἐντιμολ. κ. George Marcus, ἀπὸ τὴν Καλιφόρνια.

Στὸν σύντομο χαιρετισμὸ του, ὁ Παναγιώτατος ἐπεσήμανε ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ ἀποτελεῖ μίᾶ ἀκόμα μαρτυρία τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς ἀνθεκτικότητος τῆς Ρωμηοσύνης.

«Δίνουμε τὴ μαρτυρία τῆς ἀποφασιστικότητάς μας νὰ μείνουμε ἐδῶ, νὰ φυλάξουμε τὰ ἱερά καὶ τὰ ὄσια τοῦ Γένους μας, ὅσα κληρονομήσαμε ἀπὸ τοὺς ἀείμνηστους προγόνους μας, καὶ μὲ αἰσιοδοξία καὶ μὲ ἐλπίδα, ἢ ὁποῖα οὐδέποτε καταισχύνει, μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, νὰ πορευόμεθα πρὸς τὸ μέλλον μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔρθουν καλύτερες ἡμέρες», εἶπε ὁ Πατριάρχης καὶ σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του τόνισε:

«Ἀντέχουμε, ἀγωνιζόμεθα καὶ ἀτενίζουμε μὲ αἰσιοδοξία τὸ μέλλον γιατί πιστεύουμε στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα φύλαξε τὴν Ρωμηοσύνη, καὶ πρὸ πάντων καὶ ὑπεράνω ὅλων τὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο, σὲ αὐτὴν τὴν γωνία τῆς γῆς, στὶς ὄχθες τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Κερατίου ἐπὶ τόσους πολλοὺς συναπτοὺς αἰῶνες. Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ μείνουμε ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐδῶ νὰ διακονοῦμε τὴν οἰκουμένη, τὴν Ἐκκλησία, τὴν Ὁρθοδοξία, τὸν πανανθρώπινο πολιτισμὸ».

Ὁ Πατριάρχης συνεχάρη τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Σαράντα Ἐκκλησιῶν κ. Ἀνδρέα, Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενο τῆς Περιφέρειας Σταυροδρομίου, καὶ τὴν Ἐφοροεπιτροπὴ τῆς μεγαλωνύμου αὐτῆς Κοινότητος, καὶ ἰδιαίτερος τὸν δραστήριο Πρόεδρο τῆς Ἐντιμ. κ. Γεώργιο Παπαλιάρη, γιὰ τὴν ὀλοκλήρωση τοῦ ἔργου. Εὐχαρίστησε, δέ, τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς κ. Ἐλπιδοφόρο γιὰ τὴν συνολικὴ συμβολὴ τοῦ, καὶ ἐπέδωσε, ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος, τιμητικὴ πλακέτα γιὰ τὸν Ἐντιμολ. κ. Marcus, ποῦ δὲν κατέστη δυνατὸ νὰ παραστῆ στὰ ἐγκαίνια, καὶ τὴν ὁποῖα παρέλαβε ὁ ποιμενάρχης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτης Ἁγίου

Φραγκίσκου κ. Γεράσιμος.

Προηγούμενος, τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ Ἐντιμ. κ. Γεώργιος Παπαλιάρης, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὸ ἔργο ἀναστηλώσεως τῶν κελίων καὶ στὸ ἱστορικό τους.

**Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης: «Ἡ σύγχρονος οἰκολογικὴ κρίσις
πλήττει πρωτίστως καὶ ἐντονώτερον τοὺς πτωχοτέρους κατοίκους
τῆς γῆς»**

Μὲ ιδιαίτερη λαμπρότητα, σύμφωνα μὲ τὴν μακραίωνη ἐκκλησιαστικὴ τάξη καὶ παράδοση, ἐορτάστηκε τὴν Κυριακὴ, 1 Σεπτεμβρίου 2024, στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου – ἡ ἐκκλησιαστικὴ πρωτοχρονιά – καὶ ἡ Σύναξη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Παμμακαριστοῦ, τῆς ὁποίας ἡ πανίερη εἰκόνα φυλάσσεται στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναό. Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία ἔχει ἀφιερῶσει τὴν ἡμέρα αὐτὴ, ἀπὸ τὸ 1989, καὶ στὴν προσευχὴ ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος χοροστάτησε στὴ Θεία Λειτουργία, συγχοροστατούντων τῶν Ἀρχιερέων Σεβ. Ταλλίνης καὶ πάσης Ἑσθονίας κ. Στεφάνου, Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, Γέροντος Δέρκων κ. Ἀποστόλου, Γέροντος Πριγκηποννήσων κ. Δημητρίου, Βρουύλων κ. Παντελεήμονος, Ἀγκύρας κ. Τερεμιά, Καναδᾶ κ. Σωτηρίου, Δέρβης κ. Ἰεζεκιήλ, Βοστώνης κ. Μεθοδίου, Βιζύης κ. Ἀθηναγόρα, Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀμβροσίου, Μιλήτου κ. Ἀποστόλου, Ἀνέων κ. Μακαρίου, Προικοννήσου κ. Ἰωσήφ, Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνα, Σεβαστείας κ. Σεραφεῖμ, Διδυμοτείου, Ὁρεσιτιάδος καὶ Σουφλίου κ. Δαμασκηνοῦ, Ξάνθης κ. Παντελεήμονα, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου, Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως κ. Εἰρηναίου, Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεταννίας κ. Νικήτα, Κολωνείας κ. Ἀθανασίου, Λαοδικείας κ. Θεοδωρήτου, Ἰκονίου κ. Θεολήπτου, Κασσανδρείας κ. Νικοδήμου, Εἰρηνοπόλεως κ. Νικάνδρου, Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Θεολόγου, Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάνου κ. Ἀνδρέα, Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου, Πιττοβούργου κ. Σάββα, Ἁγίου Φραγκίσκου κ. Γερασίμου, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Ἰωήλ, Σάρδεων κ. Εὐαγγέλου, Βελγίου κ. Ἀθηναγόρα, Ρόδου κ. Κυρίλλου, Ἐλευθεροπόλεως κ. Χρυσοστόμου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παύλου, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, Κουόπιο καὶ Καρελίας κ. Ἀρσενίου, Γουίννιπεγκ κ. Ἰλαρίωνος, Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπалаί-

ας κ. Παισίου, Κρήτης κ. Εὐγενίου, Κορέας κ. Ἀμβροσίου, Ιταλίας κ. Πολυκάρπου, Χόνγκ Κόνγκ κ. Νεκταρίου, Κρήνης κ. Κυρίλλου, Κώου και Νισύρου κ. Ναθαναήλ, Ἄρτης κ. Καλλινίκου, Καλλιουπόλεως και Μαδύτου κ. Στεφάνου, Ἀμερικής κ. Ἐλπιδοφόρου, Σιγκαπούρης κ. Κωνσταντίνου, Αὐστρίας κ. Ἀρσενίου, Μπουένος Ἄιρες κ. Ἰωσήφ, Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Χρυσοστόμου, Ἰερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους και Ἀρδαμερίου κ. Θεοκλήτου, Κυδωνιῶν κ. Ἀθηναγόρα, Μαρωνείας και Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμονα, Πισιδίας κ. Ἰώβ, Κίτρους κ. Γεωργίου, Σουηδίας κ. Κλεόπα, Ἰωαννίνων κ. Μαξίμου, Ἐλασσῶνος κ. Χαρίτωνα, Σηλυβρίας κ. Μαξίμου, Γρεβενῶν κ. Δαυίδ, Ἀδριανουπόλεως κ. Ἀμφιλοχίου, Νέας Ἱερσῆς κ. Ἀποστόλου, Ὀουλου κ. Ἠλία, Αὐστραλίας κ. Μακαρίου, Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου, Πέτρας και Χερρονήσου κ. Γερασίου, Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου, Ἰμβρου και Τενέδου κ. Κυρίλλου, Ἱεραπύτνης και Σητείας κ. Κυρίλλου, Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Στεφάνου, Σύμης κ. Χρυσοστόμου, Σικάγου κ. Ναθαναήλ, Νέας Ζηλανδίας κ. Μύρωνος, Ἐλβετίας κ. Μαξίμου, Σισανίου και Σιατίστης κ. Ἀθανασίου, Λήμνου και Ἁγίου Εὐστρατίου κ. Ἰεροθέου, Θεσσαλονίκης κ. Φιλοθέου, Ρεθύμνης και Αὐλοποτάμου κ. Προδρόμου, Ἰρλανδίας κ. Ἰακώβου, Ἰσπανίας και Πορτογαλίας κ. Βησσαρίωνος, Σαράντα Ἐκκλησιῶν κ. Ἀνδρέα, Προύσης κ. Ἰωακείμ, Γαλλίας κ. Δημητρίου, Λαγκαδᾶ, Λητῆς και Ρεντίνης κ. Πλάτωνος, Καστορίας κ. Καλλινίκου, Πολυανῆς και Κιλκισίου κ. Βαρθολομαίου, Ντένβερ κ. Κωνσταντίνου, Δράμας κ. Δωροθέου, Παραμυθίας, Φιλιατῶν και Γηρομερίου κ. Σεραπίωνος, Φλωρίνης, Πρεσπῶν και Ἑορδαίας κ. Εἰρηναίου, Σελευκείας κ. Θεοδώρου, και Μεξικοῦ κ. Ἰακώβου, Πανιερ. Ἱεραπόλεως κ. Ἀντωνίου, Νύσσης κ. Γρηγορίου, Ἀσπένδου κ. Ἱερεμία, και Παμφίλου κ. Δανιήλ, και Θεοφιλ. Τορόντο κ. Ἀνδρέα, Πιαρνού και Σααρέμα κ. Ἀλεξάνδρου, Πέρθης κ. Ἐλπιδίου, Ἀδελαΐδος κ. Σιλουανοῦ, Μελβούρνης κ. Κυριακοῦ, Χώρας κ. Εὐμενίου, και Βρισβάνης κ. Βαρθολομαίου.

Στὸ Μήνυμά του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὑπενθυμίζει ὅτι ἐφέτος συμπληρώνονται 35 ἔτη ἀπὸ τὴν καθιέρωση ἀπὸ τὴν Ἁγία και Ἱερά Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς 1ης Σεπτεμβρίου ὡς Ἡμέρας προσευχῶν ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, και ἐπισημαίνει:

«Ἡ περιβαλλοντικὴ ἀπειλὴ εἶναι μία διάστασις τῆς ἐκτεταμένης κρίσεως τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς λογικῆς δηλαδὴ ἢ ὅποια τὸ ἐδημιούργησε.

Ἐχομεν ἐκφράσει κατ' ἐπανάληψιν τὴν πεποιθήσιν μας ὅτι εἰς τὴν ζωτικὴν διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πλανήτου μας πνευματικὴν καὶ ἀξιολογικὴν μεταστροφὴν δύνανται νὰ συμβάλουν μέγας αἱ Ἐκκλησίαι καὶ αἱ θρησκείαι. Ἡ γνησίᾳ θρησκευτικῇ πίστις καταλύει τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸν τιτανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ ἀνάχωμα εἰς τὴν μετατροπὴν του εἰς 'ἀνθρωποθεόν', ὁ ὁποῖος καταργεῖ μέτρα, ὄρια καὶ ἀξίας, αὐτοαναγορεύεται εἰς 'πάντων μέτρον', ἐργαλειοποιεῖ τὸν συνάνθρωπον καὶ τὴν φύσιν διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀκορέστων ἀναγκῶν καὶ τῶν αὐθαιρέτων ἐπιδιώξεών του».

Σὲ ἄλλο σημεῖο, τοῦ μηνύματός του, ὁ Παναγιώτατος ἐπισημαίνει:

«Ἠγωνίσθημεν καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν διορθόδοξον καὶ διαχριστιανικὴν συνεργασίαν διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς κτίσεως καὶ διὰ τὴν ἔνταξιν τῆς θεματικῆς αὐτῆς εἰς τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογον καὶ τὰς κοινὰς δράσεις τῶν θρησκειῶν. Τονίζομεν δὲ ἰδιαίτερος τὴν ἀνάγκην νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἡ σύγχρονος οἰκολογικὴ κρίσις πλήττει πρῶτιστως καὶ ἐντονώτερον τοὺς πτωχοτέρους κατοίκους τῆς γῆς. Εἰς τὸ κείμενον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου "Ἐπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς". Τὸ κοινωνικὸν ἦθος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπογραμμίζεται μετ' ἐμφάσεως τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἡ ἀναγκαῖα μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῶν ἐπιπτώσεων τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς: «Πρέπει νὰ κατανοήσουμε ὅτι ἡ διακονία τοῦ πλησίον καὶ ἡ διαφύλαξις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένες. Παρόμοια ἄρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους εἶναι καὶ ἡ φροντίδα μας γιὰ τὴ δημιουργία καὶ ἡ διακονία μας πρὸς τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὅπως εἶναι ἀλληλένδετες καὶ οἱ οικονομικὲς συνθήκες τῶν φτωχῶν μὲ τις οικονομικὲς συνθήκες τοῦ πλανήτη. Οἱ ἐπιστήμονες μᾶς λένε ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πληγῆ περισσότερο ἀπὸ τὴν τρέχουσα οἰκολογικὴ κρίση εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὅσοι κατέχουν ἐλάχιστα. Ἐπομένως, τὸ πρόβλημα τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς ἀποτελεῖ καὶ ζήτημα κοινωνικῆς πρόνοιας καὶ κοινωνικῆς δικαιοσύνης' (§ 76)».

Ἐκκλησιαστικὰν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηδῶνος κ. Νεκτάριος, Ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Πόλη, Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι τοῦ Θρόνου, κληρικοί, Ἀρχόντες Ὀφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ὁ Ἐξοχ. Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιος Κώτσηρας, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὁ Ἐξοχ. Πρέσβης κ. Κωνσταντῖνος Κούτρας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Πόλη, καὶ πιστοὶ ἀπὸ τὴν Πόλη, τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλες χῶρες.

Στὸ τέλος πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη τελετὴ τῆς Ἰνδίκτου, κατὰ τὴν ὁποία ἀναγνώστηκε ἀπὸ τὸν Πατριάρχη, ἡ νενομισμένη εὐχὴ καὶ Πράξη τῆς νέας Γ' Ἰνδικτιῶνος. Στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος ὑπέγραψε τὸ σχετικὸ κείμενο στὸν Κώδικα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἀκολούθως ὑπέγραψαν κατὰ σειρὰ ὅλοι οἱ παριστάμενοι Μητροπολίτες, Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι – Χωρεπίσκοποι.

Στὴ συνέχεια τελέστηκαν τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῆς ἀνακαινισμένης Πατριαρχικῆς Αστικῆς Σχολῆς Μαρασλή, ὅπου καὶ παρετέθη δεξίωση.

Ἐναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

Τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κήρυξε τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 1 Σεπτεμβρίου 2024, ὁ Α.Θ.Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος.

Στὴ Συνάξει, πὺν πραγματοποιεῖται ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Παναγιωτάτου, στὴν Πόλη, μετέχουν περίπου 160 Ἱεράρχες, ἀπὸ ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη.

Στὴν ὁμιλία του, ἀμέσως μετὰ τὴν Ἱ. Ἀκολουθία πὺν τελέστηκε κατὰ τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεως, ὁ Παναγιώτατος καλωσόρισε ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ σημείωσε ὅτι ἡ συνάντηση αὐτὴ πραγματοποιεῖται καὶ ἐφέτος γιὰ νὰ μελετηθοῦν «ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν πορείαν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ πανορθόδοξον ἀλλὰ καὶ παγχριστιανικὴν ἐμβέλειαν καὶ ἀναφορᾶν».

Σὲ ἄλλο σημεῖο ὁ Παναγιώτατος ἐπεσήμανε:

«Ἡ μαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι συνδυασμὸς ἀμετακινήτου πιστότητος εἰς τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνοικτοσύνης πρὸς τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν κόσμον. Ἡ Παράδοσις δὲν εἶναι μόνον παρελθόν. Εἶναι πάντοτε ζῶσα καὶ ταυτίζεται μετὰ τὴν ἰδίαν τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἐνότητα, ἀγιότητα, καθολικότητα καὶ ἀποστολικότητα τῆς, εἶναι ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἐργάζεται τὴν σωτηρίαν μας. Δυστυχῶς, ἐπὶ μακρόν, ἀκόμη καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ πιστότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Παράδοσιν ἐταυτίζετο ἐκ μέρους τῶν θύραθεν καὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν μετὰ συντηρητισμὸν καὶ κλειστότητα, μετὰ πρόσημον τὴν προσκόλλησιν εἰς τὴν λατρευτικὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν ἀκοσμικὸν μοναχισμὸν.

Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἀποτελεῖ πρόκλησιν καὶ χρέος διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἢ ἀντιμετώπισις τῶν παρανοήσεων τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πνευματικότητός της, εἴτε αὐταὶ διαδίδονται ἐντέχνως ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ὁρθοδοξίας, εἴτε προέρχονται ἔξωθεν. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι αἱ θέσεις, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς οὐσιαστικῶς ἀρνητικὴν πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον καὶ ἀδιάφορον διὰ τὴν συνάντησιν μετὰ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ τῶν νέων ἰδεῶν, ὡς ἐσωστρεφῆ καὶ ἐθνοκεντρικὴν, ἐκφέρονται ὑπὸ τῶν ἐντὸς τῶν τειχῶν ὡς ἔπαινος καὶ ὡς μαρτυρία γνησίου ὀρθοδόξου φρονήματος, ἐνῶ ὑπὸ τῶν ἐκτὸς μὲ κριτικὴν διάθεσιν καὶ πρὸς στιγματισμὸν της κατ' αὐτοὺς οἰκοθεν 'κλειστής' Ὁρθοδοξίας. Τρανήν ἀπόδειξιν περὶ τούτων ἀποτελεῖ ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν φονταμενταλιστῶν ἡμετέρων ὡς 'οἰκουμενιστικῆς', ἐνῶ ἔνιοι τῶν ἐκτὸς θεωροῦν ὅτι ἡ Σύνοδος δὲν ἐτόλμησε νὰ λάβῃ τὰς δεούσας ἀποφάσεις ἐνώπιον τῶν συγχρόνων μεγάλων προκλήσεων. Ἡ κριτικὴ αὐτὴ ἀστοχεῖ πλήρως ὅταν στόχος της εἶναι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ σθεναρῶς ἀγωνιζόμενον διὰ τὴν εὐστάθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν κοινὴν μαρτυρίαν της ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς τὴν πανορθόδοξον εὐθύνην της καί, ἐπίσης, τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καὶ ἀσκήσεώς της. Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τὰς διορθόδοξους σχέσεις ἔχουν καταστήσει σαφές ὅτι ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπειλεῖται, ὅταν ἀμφισβητῆται ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ὀνόματι διαφόρων ἀκάρπων ἰδεολογημάτων, τὰ ὁποῖα, ἀντὶ νὰ κρίνωνται ἀπὸ τὴν πανίερρον Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνουν αὐτὴν ἀκρίτως καὶ δημιουργοῦν ἐπικινδύνους καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ποικιλοτρόπως ὑποσκάπτουν τὴν διορθόδοξον εἰρήνην καὶ κωλύουν τὴν συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Χωρὶς τὰς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν θὰ ὑπῆρχε συμμετοχὴ καὶ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, οὔτε θὰ εἶχε συνέλθει ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα καὶ ἔχομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἐπιβλέψῃ ἰλέω ὁμματι ἐπὶ τὴν ἄμπελον Αὐτοῦ καὶ θὰ καταρτίσῃ τα κατ' αὐτήν».

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, ἐπισήμανε, μετὰξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Προσέλθωμεν οὖν μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ συνέσεως πνευματικῆς εἰς τὴν ἱεράν ταύτην σύναξιν, ἵνα ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πτερύγων τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ τὴν ἔμπνευσιν τῆς θείας σοφίας, τὰ συμφέροντα τῆ Ἐκκλησία βουλευσώμεθα καὶ πράξωμεν. Ὁ γὰρ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ τῷ ἰδίῳ αἵματι περιποιησάμενος, αὐτὸς ἔσται ἐν μέσῳ ἡμῶν, καθοδηγῶν καὶ φωτίζων τὰς διανοίας ἡμῶν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ἐν ταύτῃ οὖν τῇ ἱερᾷ συνάξει, ὥσπερ οἱ μαθηταὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ συνηγμένοι, τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Παρακλήτου ἀναμένομεν. Καὶ καθάπερ ἐκεῖνοι ὑπὸ τῆς Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας περιεστοιχίζοντο, οὕτω καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τῆς μητρικῆς ἀγκάλῃς τῆς Ἐκκλησίας περιθάλλομεν. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ πνεύματι τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀγάπης, στρέφομεν τὰ ὄμματα ἡμῶν πρὸς τὸν κορυφαῖον τῆς συνάξεως ταύτης, τὸν Παναγιώτατον ἡμῶν Πατριάρχην, ὃς ὡς ὄρατὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ ἡμῖν διακονεῖ καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ σώματος συμβολίζει».

Στὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεως, οἱ ὁποῖες θὰ ὀλοκληρωθοῦν τὸ μεσημέρι τῆς Τρίτης, 3 Σεπτεμβρίου, παρέστησαν ὁ Ἐξοχ. Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιος Κώτσηρας καὶ ὁ Ἐξοχ. Πρέσβης κ. Κωνσταντῖνος Κούτρας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Πόλη.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὴν Χίο

Στὶς πολυδιάστατες οἰκολογικὲς πρωτοβουλίες καὶ δράσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὶς ὁποῖες ἀνέπτυξε κατὰ τὶς τελευταῖες τέσσερις δεκαετίες, ἀναφέρθηκε ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, στὴν ὁμιλία του στὴν Ἡμερίδα γιὰ τὴν κλιματικὴ ἀλλαγὴ ποὺ διοργάνωσε ἡ Περιφέρεια Βορείου Αἰγαίου, τὸ ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς, 6 Σεπτεμβρίου 2024.

Ὁ Παναγιώτατος ὑπογράμμισε ὅτι οἱ προσπάθειες τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας συνέβαλαν στὴν κινητοποίηση τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ στὴν ἔνταξη τῆς οἰκολογικῆς θεματικῆς στοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους, ἐνῶ ὑπενθύμισε ὅτι ἡ καθιέρωση, τὸ 1989, τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, Ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου, ὡς ἡμέρας προσευχῶν γιὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, υἰοθετήθηκε καὶ ἀπὸ ἄλλες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ διαχριστιανικοὺς ὀργανισμοὺς. Σημείωσε δὲ ὅτι ἡ Μεγάλῃ Ἐκ-

κλησία δὲν ἀπευθύνθηκε μόνο πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὅλες τὶς θρησκείες καὶ πρὸς κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως, καλῶντας σὲ πανστρατιά γιὰ τὴν προστασία τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας.

«Ἡ οἰκολογικὴ μαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπετέλεσεν ἕναυσμα διὰ τὴν θεολογίαν νὰ μελετήσῃ τὰς βαθυτέρας πνευματικὰς, θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς διαστάσεις τοῦ περιβαλλοντικοῦ προβλήματος καὶ νὰ προβάλλῃ τὸ οἰκοφιλικὸν περιεχόμενον τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ κοσμολογίας. Θεολογικῶς, καὶ ἡ καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος κατανοεῖται ὡς προέκτασις τῆς τραγικῆς ἀλλοτριώσεως τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεόν, τῆς «ἀμαρτίας», ἡ ὁποία ἔχει ὀλεθρίας συνεπείας διὰ τὴν αὐτοσυνειδησίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὰς διανθρωπίνας σχέσεις καὶ τὴν σχέσιν ἀνθρώπου καὶ φύσεως.

Πρώτη ἡ Ὁρθόδοξος θεολογία ἀνέδειξεν εἰς τὴν ἐποχὴν μας τὰς κοσμολογικὰς διαστάσεις καὶ ἐπιπτώσεις τῆς ἀμαρτίας. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας δὲν ἐγεννήθη ἀπλῶς ὡς ἀντίδρασις εἰς τὴν σύγχρονον οἰκολογικὴν κρίσιν. Αὐτὴ ἦτο ἀπλῶς ἡ εὐκαιρία διὰ νὰ ἐκφράσῃ, νὰ ἀναπτύξῃ καὶ νὰ προβάλλῃ ἡ Ἐκκλησία τὰς οἰκοφιλικὰς ἀρχὰς τῆς. Τὸ οἰκολογικὸν πρόβλημα τοῦ παρόντος ἦτο ἡ ἀφορμὴ, ὄχι ἡ αἰτία τῆς περιβαλλοντικῆς μερίμνης καὶ μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἶναι συνέπεια καὶ προέκτασις ὅλων ὅσων βιοῦμεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τῆς ὁποίας ἔχει οἰκολογικὴν ὑφὴν καὶ ἀναφορὰν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ εἶναι «ἐφηρμοσμένη οἰκολογία». Καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἐκκλησία εἶναι νίκη ἐναντίον ὅλων ἐκείνων τῶν στάσεων, αἱ ὁποῖαι, ιδεολογικῶς καὶ ἐμπράκτως, παράγουν οἰκοκαταστροφικὰς τάσεις, ὅπως ἡ αὐτοαποθέωσις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἐγκεντρισμός, ἡ πλεονεξία, ἡ ἀδιαφορία διὰ τὸν συνάνθρωπον καὶ διὰ τὰς μελλοντικὰς γενεὰς κ. α.».

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του ὁ Παναγιώτατος σημείωσε ὅτι θὰ συνεχίσει τὶς προσπάθειές του γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἰδιαίτερος γιὰ τὴν εὐαισθητοποίηση τῆς νέας γενιᾶς.

«Ἡ Μετρίότης ἡμῶν θὰ συνεχίσῃ νὰ προβάλλῃ τὸ οἰκολογικὸν δυναμικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς δοξολογικῆς, μετοχικῆς, εὐχαριστιακῆς καὶ ἀσκητικῆς σχέσεως μὲ τὴν κτίσιν. Θὰ συνεχίσωμεν ἐπίσης νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν εὐαισθητοποίησιν τῆς νέας γενεᾶς ἀπέναντι εἰς τὰς συγχρόνους ἀρνητικότητας, χωρὶς βεβαίως νὰ ἀποσιωπῶμεν τὰς θετικὰς ὀψεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἡ παιδικὴ καὶ ἡ

έφηβική ηλικία είναι ή καταλληλοτέρα περίοδος εις τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐνσταλαχθῆναι εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ὁσεβασμὸς διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τὴν ἀκεραιότητα καὶ ὠραιότητα τῆς κτίσεως».

Στὸ πλαίσιο τῆς Ἡμερίδος ὁμιλίες πραγματοποίησαν ὁ Ἐξοχ. Πρῶην Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας Καθηγητῆς Προκοπῆς Παυλόπουλος, καὶ οἱ Ἑλλογιμ. Καθηγητῆς Σταμάτιος Κριμιζῆς καὶ Χρῆστος Ζερεφός, Πρόεδρος καὶ Γενικὸς Γραμματέας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀντίστοιχα, καθὼς καὶ ἄλλοι εἰδικοί ἐπιστήμονες καὶ προσωπικότητες, ἐνῶ χαιρετισμὸ ἀπηύθυνε ὁ Ἐντιμ. Περιφερειάρχης Βορείου Αἰγαίου κ. Κωνσταντῖνος Μουτζούρης.

Τὸ πρωὶ τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τὴν ἔδρα τῆς Περιφερειακῆς ἐνότητος Χίου, ὅπου ἔτυχε θερμῆς ὑποδοχῆς ἀπὸ τὸν Περιφερειάρχην Βορείου Αἰγαίου καὶ τοὺς Περιφερειακοὺς Συμβούλους, παρουσία τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν. Ὁ κ. Μουτζούρης χαρακτήρισε ιδιαίτερη τιμὴ γιὰ τὴν Περιφέρεια τὴν παρουσία τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ προσέφερε συμβολικὰ ἓνα Ἀρχιερατικὸ ἐγκόλπιο.

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Πατριάρχης εὐχαρίστησε τὸν Περιφερειάρχην καὶ τοὺς συνεργάτες του γιὰ τὴν τιμητικὴ ὑποδοχή, καί, μεταξύ ἄλλων, τόνισε:

«Τὴν αἰγαιοπελαγίτικὴν Χίον, ἡμεῖς ἰδιαίτερος ἀγαπῶμεν ὡς αἰγαιοπελαγίτης καὶ νησιώτης, πού εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἰς τὴν ἐρατεινὴν Ἰμβρον. Δι' ἡμᾶς ἡ θαλασσία αὖρα καὶ τὸ ἀπέραντο γαλάζιο τοῦ Αἰγαίου ἀποτελοῦν ὑπαρκτικὸν στοιχεῖον ἀνεκτίμητον. Δὲν συγκροτεῖ ὅμως μόνον ἡ φύσις τὴν μοναδικότητα τοῦ Αἰγαίου, ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτισμικὴ ἱστορία του. Ἐδῶ ἐγεννήθησαν αἱ οἰκουμενικαὶ ἀξίαι, αἱ ὁποῖαι τὸ κατέστησαν ἄξονα τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ».

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, ὁ Πατριάρχης ὑπογράμμισε:

«Προφανέστατα, ἡ πορεία τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν, οὔτε εἶναι καὶ σήμερον, εἰδυλλιακὴ. Ἐξ ἄλλου, ὡς ἔχει λεχθῆ, ἡ πολιτικὴ, ὡς διαχειρίσις τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, εἶναι τὸ δυσκολώτερον πρόβλημα τὸ ὁποῖον καλοῦνται νὰ ἐπιλύσουν ἢ μᾶλλον, νὰ ἐπιλύουν πάντοτε ἐντὸς συγκεκριμένων ἱστορικῶν πλαισίων, οἱ λαοί. Ἐχει ἐπίσης γραφῆ, ὅτι «ὁ δρόμος πρὸς τὴν εἰρήνην εἶναι ἡ εἰρήνη». Ἡμεῖς τονίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόβλημα, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται νὰ λυθῆ διὰ μέσου τοῦ εἰλικρινοῦς διαλόγου. Ὅσοι ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δύναμιν τοῦ διαλόγου δὲν εἶναι οὐτοπισταὶ καὶ ὄνειροπόλοι. Πι-

στεύουν ότι ή βία δὲν προσφέρει λύσεις καὶ ὅτι αὐτὸ πὸν ἐμφανίζεται ὡς λύσις, κυοφορεῖ τὴν ἐπερχομένην βιαίαν ἀντιπαράθεσιν.

Ἐμμένομεν εἰς ὅσα εἶχομεν ἀναφέρει πρὸ ἐννέα ἐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν νήσον σας, εἰς τὸ παρατεθὲν ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Χίου δεῖπνον: «Ἡμεῖς, οἱ σύγχρονοι Αἰγαιῶται», εἶπομεν τότε, «ἔχομεν ἱστορικὴν εὐθύνην νὰ συνεχίσωμεν τὸν πνευματικὸν πολιτισμὸν καὶ νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν εἰρηνικὴν καὶ δημιουργικὴν συνύπαρξιν... Ἄς βλέπωμεν τὸ Αἰγαῖον ὡς θάλασσαν ἐνότητος, ὡς θάλασσαν πνεύματος, ὡς θάλασσαν πολιτισμοῦ, καὶ ἄς ἀναδεικνύωμεν ὅσα μᾶς ἐνώνουν».

Στὴ συνέχεια, ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τὶς ἐγκαταστάσεις τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου «Ἅγιος Ἀγαπητός», ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Ποιμενάρχης Σεβ. Μητροπολίτης κ. Μᾶρκος. Στὴν προσφώνησή του ὁ Σεβασμιώτατος, μίλησε, μετὰξὺ ἄλλων, γιὰ τὴ διαχρονικὴ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ διάσωση τῆς γνώσεως, καὶ γιὰ τὶς ἱστορικὲς βιβλιοθηκὲς πὸν ἰδρύθηκαν μὲ πρωτοβουλία αὐτῆς στὰ μεγάλα χριστιανικὰ Κέντρα. Ἀναφερόμενος στὴ βιβλιοθήκη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου εἶπε ὅτι ἡ ἰδρυσὴ τῆς ἔγινε μὲ δωρεὰ τῆς Ἐυγεν. κ. Ἀλεξάνδρας Μαμαλίγκα – Προκοπίου, ἐνῶ ἀναφέρθηκε καὶ στὶς δραστηριότητες πὸν φιλοξενοῦνται στοὺς χώρους τῆς.

«Εἰς τὸν χώρον τῆς ἡμετέρας Βιβλιοθήκης λαμβάνει χώραν τὸ «ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΙΛΗΤΑΡΙΟΝ», μορφωτικὴ διακονία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου διὰ τὴν μελέτην, ἔρευναν καὶ καλλιέργειαν τῆς θύραθεν παιδείας, ἐπιμορφωτικὰ σεμινάρια Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν Συνεργατῶν τῆς Ἐκκλησίας, συνάξεις εἰσηγήσεων θεμάτων Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου ΡΩΜΑΝΟΣ Ὁ ΜΕΛΩΔΟΣ, παρουσιάσεις ἐκδόσεων, ἐκθέσεις βιβλίων ἐπὶ τοῖς ἐπετείοις ἐκκλησιαστικῶν ἢ ἱστορικῶν γεγονότων, μετακατασκοπτικαὶ συνάξεις νέων, διαδικτυακαὶ συνεδρία Βιβλιοθηκῶν, ὡς ἐκείνων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ Μεγάλου Φωτίου ἔτους 2022 κ. α.».

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Πατριάρχης εὐχαρίστησε τὸν Ποιμενάρχη τῆς νήσου γιὰ τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῆι τὴν ἐμβληματικὴ βιβλιοθήκη τῆς Μητροπόλεως του, καὶ ἐξέφρασε τὴν ἰδιαίτην ἀγάπην του γιὰ τὸ βιβλίον, σημειώνοντας ὅτι «κάθε καλὸν βιβλίον εἶναι ἀποτύπωμα τῆς ζωῆς, τῆς ἐμπειρίας, τῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν γνώσεων, τοῦ στοχασμοῦ,

μαρτυρία περὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ συγγραφέως». Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, τόνισε:

«Κατανοεῖτε, ἀδελφὲ ἅγιε Χίου, πόσῃ χαρὰν καὶ συγκίνησιν αἰσθανόμεθα σήμερον, εὐρισκόμενοι εἰς τὴν ἐντυπωσιακὴν Βιβλιοθήκην της καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πνευματικὴν ὄασιν καὶ μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν καὶ παραμένει χώρος δημιουργίας, διασώσεως καὶ διαφυλάξεως ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ. Γνωρίζομεν ἅπαντες ὅτι ἄνευ τῆς πνευματικῆς διαστάσεως εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκροτηθῇ ἡ πολιτισμικὴ ταυτότης ἑνὸς λαοῦ. Ἐπαινοῦμεν τὴν μέριμνάν σας διὰ τὴν ἴδρυσιν, τὴν καλὴν λειτουργίαν καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς Βιβλιοθήκης της καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Αὐτὴ ἀποτελεῖ κοιτίδα πολιτισμοῦ, γνώσεως, πνευματικῆς ἀναστάσεως, ἐπαφῆς μὲ ἔξοχα ἱστορικά, λαογραφικά, θεολογικά, ἀρχαιολογικά καὶ πολλὰ ἄλλα βιβλία καὶ εἶναι σύμβολον τῆς ἀρρήκτου σχέσεως Ἐκκλησίας καὶ πολιτισμοῦ, Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ, ἀδιασπάστου ἐνότητος καὶ συνεχείας τοῦ Γένους μᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν βυζαντινὴν καὶ τὴν νεωτέραν πορείαν καὶ μαρτυρίαν του, ἐλπίς καὶ διὰ τὸ μέλλον καὶ διὰ τὸ «πῶς» τῆς διασώσεως τῆς ταυτότητός μας.

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, βεβαίως, ἔχει δημιουργηθῆ καὶ εὐρέως διαδοθῆ διὰ τῆς κυριαρχίας τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ διαδικτύου, μία ἄλλη κουλτούρα ἀναγνώσεως, τὸ ἠλεκτρονικὸν βιβλίον καὶ τὰ συναφῆ. Δὲν ὑποτιμῶμεν τὰς νέας δυνατότητας ταχείας ἢ ἀμέσου προσβάσεως εἰς τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ πιστεύομεν ὅτι εἰς τὴν πορείαν τῶν πραγμάτων θὰ ὑπερβαθοῦν πολλαὶ ἀρνητικότητες, συνδεδεμένα μὲ τὴν ταχύτητα τῶν ἐξελίξεων καὶ τῶν ἀλλαγῶν εἰς τὴν σχέσιν μὲ τὴν ἀνάγνωσιν. Πάντως, φαίνεται ὅτι ἰσχύει ἡ ρῆσις, ὅτι ὁ καλὸς ἀναγνώστης διαβάζει τὸ καλὸ βιβλίον ἀργά'. Ὁ ἴπολιτισμὸς τοῦ βιβλίου ἔχει τοὺς ὅρους του. Τὸ ὠραῖον ἀναγνωστήριόν σας δὲν εἶναι χώρος ἴγια βιαστικὸς ἀνθρώπου».

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, σᾶς ἐπαινοῦμεν, ἅγιε ἀδελφέ, διὰ τὴν μέριμνάν σας διὰ τὸ βιβλίον καὶ διὰ τὴν ὑπέροχον βιβλιοθήκην «Ἅγιος Ἀγαπητός». Αὐτὴ εἶναι ἓνα κόσμημα διὰ τὴν Χίον μὲ τὴν μεγάλην πνευματικὴν, χριστιανικὴν παράδοσιν καὶ κληρονομίαν της, παράδοσιν ἀγιότητος, ἠρωισμοῦ, θυσιαστικοῦ πνεύματος, φιλογενείας, φιλοξενίας καὶ ἀρχοντίας».

Ὁ Παναγιώτατος εὐχαρίστησε ἰδιαίτερος τὸν Μητροπολίτη Χίου γιὰ τὴν τιμὴ νὰ τὸν ἀνακηρύξει σὲ ἐπίτιμο Πρόεδρο τῆς Βιβλιοθήκης «Ἅγιος

Αγαπητός».

Στήν ἐκδήλωση παρέστησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Δαμασκηνός, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου, κληρικοί τῆς Μητροπόλεως Χίου, ὁ Ἐντιμολ. Ἀρχων τῆς Μ.τ.Χ.Ε. κ. Γεώργιος Προκοπίου, ἐφοπλιστὴς καὶ δωρητὴς τῆς Βιβλιοθήκης, οἱ Ἐντιμ. Βουλευτὲς τοῦ Νομοῦ κύριοι Νότης Μηταράκης καὶ Σταῦρος Μιχαηλίδης, ὁ Περιφερειάρχης Βορείου Αἰγαίου, καθὼς καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης καὶ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν.

Ἀκολουθῶς, ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τὸ «Ἱερὸν Τάγμα Ἁγίου Παντελεήμονος», τὸ ὁποῖο ἴδρυσε ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Χίου Παντελεήμων Φωστίνης, καὶ ξεναγήθηκε στὸ μουσεῖο μὲ ἀντικείμενα καὶ κειμήλια ἀπὸ τῆ ζωὴ καὶ τῆ διακονία τοῦ ἱδρυτοῦ του.

Ὁ Παναγιώτατος, μὲ τὴν τιμία συνοδεία του, ἀφίχθησαν στὴν Χίο, τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης, 5 Σεπτεμβρίου, ἀκτοπλοϊκῶς ἀπὸ τὸν γειτονικό *Cesme*, μὲ σκάφος πού διέθεσε ὁ Ἐντιμολ. Ἀρχων τῆς Μ.τ.Χ.Ε. Καπετὰν Παναγιώτης Τσάκος. Στὸν κεντρικό λιμένα ἔγινε δεκτὸς ἐπισήμως, μὲ τιμητικό ἄγγελμα, ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Χίου κ. Μάρκο, τὸν ἐκπρόσωπο τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἰερωνύμου, τὸν ἱερό κληρὸ τῆς Μητροπόλεως καὶ ὅλες τὶς Ἀρχές τοῦ Νομοῦ, παρουσία πλήθους πιστῶν.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐγκαινίασε τὴν Ἀκαδημία Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ πού ἴδρυσε ὁ Καπετὰν Παναγιώτης Τσάκος στὴν Χίο

Ἡ Α.Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος συνεχίζει τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στὴν Χίο, τέλεσε τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, 7 Σεπτεμβρίου 2024, τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ γιὰ τὰ ἐγκαινία τῆς Ἀκαδημίας Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους τοῦ Ναυτικοῦ Λυκείου Χίου τῆς ἐταιρείας «Τσάκος Ναυτιλιακὴ Παιδεία».

Τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε μὲ θερμούς λόγους ὁ ἱδρυτὴς τῶν δύο ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων Ἐντιμολ. Ἀρχων Ἐξαρχος τῆς Μ.τ.Χ.Ε. Καπετὰν Παναγιώτης Τσάκος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε, μεταξὺ ἄλλων, στὸ ὄραμά του γιὰ τὴ ναυτικὴ ἐκπαίδευση, ἀλλὰ καὶ στὴ σημασία τῆς ναυτιλίας.

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Πατριάρχης τόνισε ὅτι τὰ δύο ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα φέρουν τὴν προσωπικὴ σφραγίδα τοῦ Καπετὰν Τσάκου, καὶ εἶναι ἔκφραση τῆς μέριμνάς του γιὰ τὴ νεότητα καὶ τῆς ἀγάπης του γιὰ τὴν θάλασσα.

«Μὲ ἐνθουσιασμόν καὶ ρεαλισμόν, μὲ θάρρος καὶ αὐτοπεποίθησιν, μὲ γνώσιν καὶ μαεστρίαν, ἐδημιουργήσατε ἓνα ἀξιοζήλευτον ἐμπορικὸν στόλον. Τὰ πλοῖα σας διασχίζουν τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς καὶ μεταφέρουν, μαζὶ μὲ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, τὸ μῆνυμα ἀδελφοσύνης καὶ εἰρήνης. Ὅντως, ἀγαπητὲ Ἄρχων, ἐσεῖς εἶδατε τὴν θάλασσαν ὡς μίαν δύναμιν, ἢ ὁποῖα συνδέει καὶ ἐνώνει τοὺς λαοὺς καὶ τοὺς πολιτισμούς.

Καὶ ἰδοὺ! Χαρίζετε εἰς τὴν νέαν γενεάν, διὰ μέσου τοῦ Κοινωφελοῦς Ἰδρύματος «Μαρία Τσάκος-Διεθνὲς Κέντρο Ναυτικῆς Ἐρευνας καὶ Παράδοσης» καὶ τῆς Ἀστικῆς Μὴ Κερδοσκοπικῆς Ἐταιρείας «Τσάκος Ναυτιλιακὴ Παιδεία», χαρίζετε στὰ νιάτα τὸ πρῶτον ἰδιωτικὸν ἐπαγγελματικὸν Λύκειον ναυτικῆς κατευθύνσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα, μὲ ἔδραν τὴν Χίον, καὶ τὴν πρῶτην Ἀκαδημίαν Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἢ ὁποῖα ἔλαβε πιστοποίησιν ἐκ τοῦ Ὑφυπουργείου Ναυτιλίας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Σὰς συγχαίρομεν ὀλοκαρδίως διὰ τὰς πρωτοβουλίας σας αὐτάς, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ὄνομά σας θὰ γραφῆ μὲ χρυσᾶ γράμματα εἰς τὰς βίβλους των μοχθησάντων διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν παιδείαν τῆς νέας γενεᾶς. Μεταλαμπαδεύετε εἰς τοὺς φερέλπιδας νέους τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς ναυτοσύνης ὡς οὐσιαστικὸν στοιχεῖον τῆς ταυτότητός των καὶ εἰς τὴν διακονίαν ἑνὸς ἀγαθοῦ σκοποῦ.

Οἱ νέοι Πλοίαρχοι καὶ οἱ Μηχανικοὶ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ θὰ εἶναι οἱ συνεχισταὶ τῆς παραδόσεως τῶν ναυτικῶν τῆς Χίου, οἱ ὁποῖοι διεκρίθησαν εἰς τὸν τομέα τῆς ναυτιλίας καὶ κατέστησαν τὴν ἑρατεινὴν αὐτὴν νῆσον παγκοσμίως γνωστήν. Ἡ ἐνασχόλησις μὲ τὴν θάλασσαν δὲν εἶναι διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Χίου ἀπλῶς ἐν παραδοσιακὸν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ ἄθλημα. Οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας σας θὰ διαπορεύονται τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς, διακονοῦντες τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον καὶ τὴν ἀλληλεγγύην, ἀριστα κατηρητισμένοι εἰς τὰ πράγματα τῆς συγχρόνου ναυτιλίας, θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς, ἀλλὰ θὰ εἶναι καὶ φορεῖς ὑψηλῶν ἀξιῶν.»

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, ὁ Παναγιώτατος, εἶπε:

«Συμμετέχομεν εἰς τὴν χαρὰν σας διὰ τὴν λειτουργίαν δύο Ἰδρυμάτων ναυτικῆς παιδείας, μὲ στόχον τὴν ἀριστείαν εἰς τὸν χῶρον τῆς

ναυτιλίας και την συνέχισιν, με σύγχρονον πνεῦμα, μιᾶς μεγάλης παραδόσεως εἰς τὴν Χίον, τὴν ὁποῖαν ἐξόχως ἐκπροσωπεῖτε ἐσεῖς, φίλτατε Καπετὰν Παναγιώτη. Θὰ προσευχώμεθα, ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ ὁ Ἅγιος Νικόλαος νὰ προστατεύουν τοὺς νέους ναυτιλλομένους, τοὺς μελλοντικούς ἀξιούς ἀποφοίτους τῆς Ἀκαδημίας σας, καὶ νὰ τοὺς χαρίζουν ἡρεμον θάλασσαν. Νὰ εἶναι καλοτάξιδα τὰ πλοῖα σας, αὐτοὶ οἱ γίγαντες τῶν μεταφορῶν, βασικὸς παράγων τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας.

Σᾶς συγχαίρομεν, ἀγαπητὲ Ἄρχων, δι' ὅλα αὐτὰ καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν πάλιν καὶ πολλάκις δι' ὅσα γενναιοφόνως προσφέρετε ὡς συμπαραστάτης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς τὸ πολυδιάστατον ἔργον τῆς, διὰ μέσου τοῦ Ἰδρύματος Ὑποστηρίξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἀδελφότητος Ὁφφικιαλίων «Παναγία ἢ Παμμακάριστος» καὶ προσφάτως, ὡς μέγας χορηγὸς τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου τὸ ὁποῖον πραγματοποιεῖται τέλη τοῦ τρέχοντος Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις. Ἀνεξίτηλος θὰ παραμείνη ἢ σφραγίς σᾶς εἰς τὴν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου εἰς τόν, ἰδική σας φιλογενεῖ δαπάνη, ἀνακαινισθέντα Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Πικριδίου, τὴν ὁποῖαν Ἁγίαν ὑμεῖς μεγάλως τιμᾶτε καὶ εὐλαβεῖσθε.»

Προηγήθηκε ὁμιλία τῆς Ἐξοχ. Ὑφυπουργοῦ Ναυτιλίας τῆς Κύπρου κ. Μαρίνα Χατζημανώλη.

Στὸ πλαίσιο τῆς ἐκδηλώσεως βραβεύτηκαν οἱ μαθητὲς καὶ μαθήτριες τοῦ Ναυτικοῦ Λυκείου πὺν ἀρίστευσαν.

Παρέστησαν πολυάριθμοι ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι ἀπὸ τὸν χῶρον τῆς πολιτικῆς, τῆς ναυτοσύνης, τῆς ἐπιχειρηματικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς.

Ἀκολούθως, ὁ Παναγιώτατος εὐλόγησε τὴν τράπεζα πὺν παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Ὁ. Ἐντιμολ. Ἄρχων Καπετὰν Παναγιώτης Τσάκος, στὸ Αἶθρο τοῦ Ἰδρύματος «Μαρία Τσάκος».

Τὸ πρωὶ τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τέλεσε τρισάγιο στὸν τάφο τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου πρ. Βελγίου κυροῦ Παντελεήμονος, στὸ Κοιμητήριον τοῦ Βασιλεώνικου, καὶ ἀκολούθως ἐπισκέφθηκε τὸ Μουσεῖο Μαστίχας στὸ Πυργί, ὅπου ξεναγήθηκε στοὺς χώρους του καὶ ἐνημερώθηκε γιὰ τὴν παραγωγή καὶ τὴν ἐμπορικὴ διάθεση τοῦ θησαυροῦ τῆς Χιακῆς γῆς. Ἀργότερα, τὸ μεσημέρι, ὁ Παναγιώτατος εὐλόγησε τὴν τράπεζα πὺν παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁ. Ἐνωσῆ Μαστιχοπαραγωγῶν Χίου.

Πατριαρχική χοροστασία στην Καλλιμασιά τῆς Χίου

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, κατὰ τὴν τελευταία ἡμέρα τῆς ἐπισκέψεώς του στὴν Χίο, τὴν Κυριακή, 8 Σεπτεμβρίου 2024, ἑορτῆ τοῦ Γενεθλίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, χοροστάτησε στὸν Ἱ. Ναὸ Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλλιμασιάς.

Μετὰ τὴν Απόλυση, τέλεσε Μνημόσυνο γιὰ τοὺς ἐκ Καλλιμασιάς ἀοιδίμους προκατόχους Αὐτοῦ, Πατριάρχες Ἰωακείμ Β΄ καὶ Ἰωακείμ Δ΄.

Στὴ συνέχεια, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Μᾶρκος, προσφωνῶντας τὸν Παναγιώτατο, ἐπεσήμανε τὴ διαχρονικὴ μέριμνα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γιὰ τὴ διατήρηση τῆς παιδείας καὶ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἀπανταχοῦ τέκνων του. Ὅπως εἶπε, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀνεδείχθη σωστικὴ κιβωτὸς τῆς Πίστεως καὶ τῆς Παραδόσεως, οἱ ὁποῖες διατηρήθηκαν μὲ τοὺς ἀγῶνες καὶ τίς θυσίες κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Αναφερόμενος δὲ στὴ διαμορφωθείσα πραγματικότητα, μετὰ τὸ 1453, τόνισε, μετὰξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡ ἐκπαίδευσις τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἦτο θέμα ζωτικῆς ἀνάγκης, τὸ ὁποῖον, μὴ καλυπτόμενον, θὰ ὀδήγει εἰς τὴν ἀδυναμίαν μεταδόσεως τοῦ μηνύματός Του. Ἄνευ τῆς ἀπαραιτήτου καταρτίσεως, οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκπληρώσουν στοιχειωδῶς τὰ λειτουργικὰ τῶν καθηκόντων καὶ νὰ πραγματοποιήσουν οἰανδήποτε παρέμβασις, ἀφορῶσαν εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ δημοσίου βίου.

Ὡς ἐκ τούτου, διαχρονικὴ καὶ διακτινιζομένη εἰς ἅπασαν τὴν περιφέρειαν ὑπῆρξεν ἡ πατριαρχικὴ μέριμνα διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς παιδείας ἀφικομένη ἕως τῆς πλέον ἀπομεμακρυσμένης ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας καὶ κοινότητος ἐκ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ περιλαμβάνουσας πάσας τὰς βαθμίδας τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Σταδιακῶς, εἰς ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν καὶ δὴ εἰς τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα, ἰδρύθησαν ἐκπαιδευτήρια καὶ ἀνώτεροι σχολαί, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἐλειτούργησαν ἀπροσκόπτως, δεδομένου ὅτι ἡ κρατικὴ διοίκησις δὲν ἐγκατέλειψε τὴν πρόθεσιν ἐξισλαμισμού τῶν ὑποδούλων, οὔτε τὴν φιλοχρηματίαν τῆς.»

Ὁ Μητροπολίτης Χίου ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὴν προσφορὰ πολλῶν Πατριαρχῶν, μὲ ἔμφαση στὸ ἔργο καὶ τὴ διακονία πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση τῶν ἐκ Καλλιμασιάς ὡς ἄνω δύο Πατριαρχῶν.

Στην αντιφώνησή του, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, με άφορμή την έορτή του Γενεθλίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀναφέρθηκε στήν ιδιαίτερη τιμή πού ἡ Ἐκκλησία ἀποδίδει πρὸς τὸ πρόσωπό της.

«Ἐχει πολλές ιδιότητες καὶ γι' αὐτὸ καὶ πολλὰ ὀνόματα ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος. Ἐμεῖς ἐπιθυμοῦμε νὰ ὑπογραμμίσουμε σήμερα τὴν ιδιότητά της ὡς συμβόλου ἐνότητας. Καὶ πράγματι εἶναι, διότι ἐγέννησε τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν σωτηρίαν ὁλοκλήρου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως.

Ἡ Κυρία Θεοτόκος εἶναι ἡ κοινὴ Μητέρα, ἡ ὁποία ἐνώνει ἀρρήκτως τὰ τέκνα τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Πανορθοδόξων. Εἰς ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους ναοὺς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, τὸ εἰκόνισμα τῆς Βρεφοκρατούσης Θεομήτορος κατέχει ἀπαραιτήτως τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ εἰκονοστασίου. Καὶ οὐδεὶς εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐκθρονίσῃ τὴν Παναγίαν ἀπὸ τοὺς ναοὺς καὶ ἀπὸ τὶς καρδιᾶς τῶν Ὁρθοδόξων.

Ἐπειτα, τὴν Παναγία θεωροῦμε ὡς Μητέρα καὶ Προστάτιδα ὄλων τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον πολυαρίθμων τέκνων του καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ εἰς Αὐτὴν ἀναθέτουμε τὴν μεσιτείαν ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ κατὰ Χριστὸν ἀυξήσεως καὶ προκοπῆς αὐτῶν. Ὑπερηφανευόμεθα πατρικῶς ὡσάκις διαπιστοῦμεν τὴν εὐλάβειαν τῶν ἀπανταχοῦ τέκνων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν Κεχαριτωμένην, εὐλάβειαν τὴν ὁποίαν ἐνεφύσησε καὶ ἐνέπνευσε εἰς αὐτὰ ἀπὸ τῆς παιδικῆς τῶν ἡλικίας ἢ ἀτίμητη Ρωμῆὰ μάνα. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλεῖο τῶν θρησκευτικῶν καὶ οἰκογενειακῶν πατρογονικῶν μας παραδόσεων, ἀλλὰ καὶ τῆς φυλῆς μας, ἡ ὁποία γνωρίζει νὰ τηρῇ καὶ νὰ μεταδίδῃ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν τις πάντοτε ζωντανῆς αὐτῆς παραδόσεις».

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του τόνισε:

«Ἐπὶ τῆ σημερινῇ ἐπισκέψει μας ἐνταῦθα, εἰς τὸν γενέθλιον τόπον τῶν αἰοιδίμων Προκατόχων ἡμῶν Ἰωακείμ Β' καὶ Δ', ἀνέρχονται αὐθορμήτως εἰς τὰ χεῖλή μας καὶ οἱ λόγοι τοῦ μεγάλου τραγικοῦ ποιητοῦ Εὐριπίδου, «οὐδὲν πατρῶας χθονὸς ἀνδρὶ φίλτερον», δηλαδὴ τίποτε δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ἄνθρωπον περισσότερον ἀγαπητὸν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν πατέρων του! Πράγματι, δὲν ὑπάρχει προσφιλέστερον τμῆμα τῆς γῆς δι' ἓνα ἄνθρωπον ἀπὸ ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον εἶδε το φῶς τῆς ἡμέρας. Τοῦτο συμπεραίνομεν καὶ ἀπὸ τὰ διακατέχοντα ἡμᾶς συναισθήματα χαρᾶς καὶ συγκινήσεως ὡσάκις ἐπισκεπτόμεθα τὴν γενέτειράν μας, ἐπίσης Αἰγαιοπελαγίτικὴν, Ἰμβρον, ὅπως πρὸ δύο ἑβδομάδων, καὶ τὸ χωρίον μας τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ὅπου ἐγεννήθημεν, διήλθομεν τοὺς

παιδικούς ἡμῶν χρόνους καὶ ἐδιδάχθημεν τὰ πρῶτα γράμματα.»

Ὁ Πατριάρχης ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στοὺς ἐκ Καλλιμασιάς προκατόχους Του, Πατριάρχες Ἰωακείμ Β' καὶ Ἰωακείμ Δ'. Γιὰ τὸν πρῶτο, μεταξὺ ἄλλων, εἶπε:

«Πρόξενος ἰδιαίτερας συγκινήσεως ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς προσωπικῶς καὶ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸν βίον τοῦ Ἰωακείμ Β' περὶ τῆς ψαλτικῆς διακονίας του ὡς νέου κανονάρχου εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου των Χίων, εἰς τὴν ὁδὸν Μαστιχοπωλῶν ἐν Γαλατᾶ, ναὸς ὁ ὁποῖος ἀνήκειν εἰς τὴν Χιακὴν παροικίαν τῆς Πόλεως. Εἰς αὐτὸν τὸν ναὸν ὑπηρετήσαμεν καὶ ἡμεῖς ὡς νέος διάκονος. Δυστυχῶς, σήμερον, παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου, ὁ ναὸς εἶναι κατελιημμένος καὶ ἡ ἐμφάνισις του ἀποκαρδιωτική. Δεόμεθα τοῦ Ὑψίστου, ὁ ναὸς σύντομα νὰ ἐπιστραφῆ εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν νομίμως ἀνήκει, καὶ εἰς τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.»

Μιλῶντας γιὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὴ διακονία τοῦ Ἰωακείμ Δ', ἀνέφερε:

«Πρωτοφανὲς διὰ τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς ἦταν τὸ γεγονὸς ὅτι διὰ τὴν Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν του ἔλαβε τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς καὶ αὐτοῦ τοῦ Πάπα Ρώμης Λέοντος ΙΓ', τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐπισκεφθῆ ὅταν ὡς Μητροπολίτης Δέρκων μετέβη εἰς Ἰταλίαν διὰ θεραπείαν.

Ἐκ τῆς συντόμου Πατριαρχείας του, διαρκείας μόλις δύο ἐτῶν (Ὀκτώβριος 1884 – Νοέμβριος 1886), ξεχωρίζει ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἄλλοτε χαλαρῶν σχέσεων μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Σερβίας καὶ Ρουμανίας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐχορηγήθη αὐτοκέφαλον καθεστῶς ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τὸ ἔτος 1885. Τὴν 140ὴν ἐπέτειον τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, μαζὶ μὲ τὴν ἑκατονταετίαν ἀπὸ τῆς ἀποδόσεως Πατριαρχικῆς ἀξίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ρουμανίας, θὰ τιμήσωμεν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, μεταβαίνοντες αὐτοπροσώπως εἰς Βουκουρέστιον, κατόπιν ἀδελφικῆς προσκλήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Δανιήλ.»

Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του, ὁ Παναγιώτατος τόνισε:

«Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς ἐπισήμου ἐπισκέψεώς μας εἰς Χίον εὐχαριστοῦμεν ὀλοκαρδίως τὸν Ἱερώτατον Ποιμενάρχη τῆς Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας ἅγιον Χίου κ. Μᾶρκον διὰ τὴν τιμητικὴν πρόσκλησιν, διὰ τὴν Ἀβραμιαίαν φιλοξενίαν πού ἐπεφύλαξεν εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν τιμίαν συνοδείαν μας, καθὼς καὶ δι' ὅσα ἀγαθὰ προσεῖπεν ἡμῖν ἐπὶ καλωσορισμῷ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς κανονικῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς ὡς Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμηνικοῦ Θρόνου ὑμᾶς, ἅγιε ἀδελφέ! Συγχαίρομεν ὑμῖν πατρικῶς, ἀγαπητοὶ Καλλιμασιῶτες, διὰ τὸν ἄξιον καὶ στοργικὸν ποιμενάρχη γινεσθαι σας καὶ σᾶς προτρέπουμε νὰ εὐρίσκεσθε πάντοτε ἀφωσιωμένοι στὸ πλευρό του, πρὸς συνέχισιν ἀπὸ κοινοῦ τοῦ μακροῦ βίου τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς.

Ἡ προσευχομένη καρδιά μας εὐρίσκεται πλησίον τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς εὐσεβῶν τέκνων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Δι' ὃ καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπικοινωνίαν μας ἐπιδαψιλεύομεν ὀλόθερμον τὴν πατρικὴν καὶ Πατριαρχικὴν εὐλογία γινεσθαι σας ἐπὶ πάντας ὑμᾶς καὶ τοὺς οἰκείους σας. Εὐχόμεθα δὲ εἰς ὅλους εὐλογημένον νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος καὶ δι' αὐτοῦ καλὴν εἴσοδον εἰς τὴν περίοδον τῆς ἐντατικῆς καὶ πάλιν ἐργασίας μετὰ τὴν ἀνάπαυλα τῶν θερινῶν διακοπῶν, οἱ ὅποιες μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ κύλησαν ὁμαλῶς, χάρις ἐν πολλοῖς καὶ εἰς τὴν ἑλληνοτουρκικὴν προσέγγισιν, ἡ ὁποία, ὁμολογουμένως, ἀπέδωσε καρπούς. Προσευχόμεθα ἐνθέρμως νὰ συνεχίσουμε νὰ βλέπουμε εἰκόνες, ὅπως αὐτὲς τοῦ ἐφετεينوῦ καλοκαιριοῦ, μὲ τοὺς ἐκ Τουρκίας ἐπισκέπτες, εἰς τὴν Χίον καὶ τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ νησιά, καὶ τοὺς πολλοὺς ἐξ Ἑλλάδος, εἰς τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ εἰς ἄλλας ἱστορικὰς περιοχὰς τῆς γείτονος χώρας. Σᾶς συγχαίρομεν ὀλοκαρδίως, ἀγαπητοὶ Χιῶτες, ἐπειδὴ δίδετε ἕξοχον παράδειγμα ἀληθοῦς φιλοξενίας, διδάσκοντας ὅλους μας ὅτι οἱ θάλασσοι δὲν μᾶς χωρίζουν, ἀλλὰ μᾶς ἐνώνουν!»

Στὴν συνέχεια, σὲ ἀτμόσφαιρα συγκίνησης, ὁ Παναγιώτατος τέλεσε Τρισάγιο ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ αἰοιδίμου Πατριαρχοῦ Ἰωακείμ Δ'.

Τὸ μεσημέρι, ὁ Πατριαρχὸς εὐλόγησε τὴν τράπεζα πού παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Ὁ. Ἐντιμ. Δήμαρχο Χίου κ. Ἰωάννης Μαλαφῆς, καὶ στὴ σύντομη ὁμιλία του εὐχαρίστησε τὸν Ποιμενάρχη καὶ ὅλες τὶς ἀρχὲς τοῦ τόπου γιὰ τὴ θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ φιλοξενία πού τοῦ ἐπεφύλαξαν κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς παραμονῆς του στὴν Χίο.

Ἀργὰ τὸ μεσημέρι, μαζί μὲ τὴ συνοδεία του, ἀναχώρησε ἀκτοπλοϊκῶς γιὰ τὸν γειτονικὸ Ἰσμιρ.

Ἐπιστροφή τῆς Α. Θ. Παναγιότητος

Ἀφοῦ ὀλοκλήρωσε τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στὴν Χίο (5-8 Σεπτεμβρίου) καὶ μετὰ ἀπὸ τριήμερη ἀνάπαυση, ἐπέστρεψε στὸ Φανάρι ἢ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Πατριαρχὸς κ.κ. Βαρθολομαῖος, χθές, 11 Σεπτεμβρίου, καὶ σήμερον, Πέμπτη, ἀνῆλθε στὴν Ἱ. Μονὴ Ἁγίας Τριάδος Χάλκης γιὰ

νά προστή τὴν ἐπομένη τῶν ἐν αὐτῇ ἐκδηλώσεων μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς (Σεπτέμβριος 1844).

Σημειωτέον, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπέτειος τῶν 180 ἐτῶν ἐτιμήθη καὶ ὑπεγράμμισθη καὶ μέσα στὸ πλαίσιο τῶν ἐγκαινίων τῆς Διεθνoῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης.

Ὁ Δήμαρχος Θεσσαλονίκης στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο

Ἐπίσκεψη στὴν Ἑδρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν πρώτη μετὰ τὴν ἐκλογή καὶ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων τοῦ, πραγματοποιήσε τὴν Κυριακῇ, 15 Σεπτεμβρίου 2024, ὁ νέος Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Ἐντμ. κ. Στέλιος Ἀγγελούδης, ὁ ὁποῖος ἐγίνε θερμὰ δεκτός, μαζί μὲ τοὺς συνεργάτες του, ἀπὸ τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο.

Ὁ Πατριάρχης συνεχάρη τὸν κ. Ἀγγελούδη καὶ τοῦ εὐχήθηκε ἐγκαρδῶς κάθε ἐπιτυχία στὸ ἔργο του πρὸς ὄφελος τῶν κατοίκων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς Θεσσαλονίκης.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συναντήσεώς τους εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναφερθοῦν στοὺς μακραίωνα πνευματικούς καὶ ἱστορικούς δεσμούς τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Θεσσαλονίκη, καθὼς, ἐπίσης, νὰ συζητήσουν διάφορα ἐπίκαιρα θέματα.

Στὴν ἐπίσκεψη ἦταν παρὼν καὶ ὁ Ἐξοχ. Πρέσβυς κ. Κωνσταντῖνος Κούτρας, Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Πόλη.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὴν ἐπίσημη προβολὴ τοῦ Ντοκυμαντέρ γιὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ὁμογενειακῆς ἐφημερίδος «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ»

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, παρέστη, τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 15 Σεπτεμβρίου 2024, στὴν ἐπετειακὴ ἐκδήλωση ποὺ διοργάνωσε ἡ δραστηρία Κοινότητα Νεοχωρίου Βοσπόρου, κατὰ τὴν ὁποία πραγματοποιήθηκε ἡ ἐπίσημη προβολὴ τοῦ Ντοκυμαντέρ γιὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἱστορικῆς ὁμογενειακῆς ἐφημερίδος «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ», μὲ τίτλο «100 – Οὐδεὶς γεννᾶται, οὐδεὶς ἀποθνήσκει ἄνευ τῆς Ἀπογευματινῆς».

Στὴν ἐκδήλωση μίλησαν ἡ Ἑυγεν. κ. Melike Çapan, δημοσιογράφος καὶ δημιουργὸς τοῦ Ντοκυμαντέρ, οἱ Ἐντμ. κ. Μιχάλης Βασιλειάδης,

δημοσιογράφος, και Μηνάς Μίχ. Βασιλειάδης, Εκδότης-Διευθυντής της ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗΣ, και ή Έυγεν. κ. Sibel Güneş, Γενική Γραμματέας της Ένώσεως Συντακτών Τουρκίας. Χαιρετισμό άπηύθυνε ό Πρόεδρος της Έκκλησιαστικής Κοινότητας Έντιμ. κ. Νικόλαος Καλαμάρης.

Παρέστησαν ό Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνιών κ. Αθηναγόρας, Έπίπτης της Περιφέρειάς Βοσπόρου, κληρικοί, Άρχοντες Όφφικιάλιοι της Μ.τ.Χ.Ε., Κοινοτικοί παράγοντες, δημοσιογράφοι και πλήθος άναγνωστών και φίλων της «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗΣ».

Οικουμενικός Πατριάρχης: Ρωμαίικη παιδεία είναι Χριστός και γλώσσα έλληνική! Χριστός και παιδεία άχώριστη άρετής! Είναι Χριστός και Γένος!

Η Α. Θ. Παναγιότης ό Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, την Δευτέρα, 16 Σεπτεμβρίου 2024, τέλεσε τόν Άγιασμό με την εύκαιρία της έναρξέως του νέου σχολικού έτους, παρουσία του Διευθυντή, των Καθηγητών και των μαθητών της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής στον παρακείμενο αυτός βυζαντινό Ι. Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Μουχλίου.

Στην όμιλία του, άμέσως μετά, ό Παναγιώτατος, μεταξύ άλλων, άπηύθυνε προς τίς μαθήτριες και τούς μαθητές πατρικές συμβουλές και νουθεσίες.

«Έσείς έδώ, οί μαθητές και οί μαθήτριες του εύλογημένου αυτού Διδακτηρίου, έχετε τó έξαιρετικό προνόμιο να έχετε λάβει την εύλογία και την σκέπη της Μεγάλης Έκκλησίας ήδη άπό τó όνομά σας. Είσθε ή Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή. Είσθε τó παρόν και είσθε ταυτόχρονα και τó ευόίωνο μέλλον της. Στη Ρωμηοσύνη, όμως, κάθε δόξα έχει τόν δικό της Σταυρό. Κάθε προνόμιο πηγάζει άπό μία εύθύνη. Κάθε λόφος ύψηλός και λόγος μας καλλιεπής έχει εύωδία Γολγοθά. Η δική σας, λοιπόν, εύθύνη άπό αυτόν τόν ύψηλό, φύσει και θέσει, τόπο, είναι να γίνεσθε διαρκώς «Φώς». Φώς της Ρωμαίικης παιδείας μας. Διότι, τί είναι Ρωμαίικη παιδεία; Είναι Χριστός και γλώσσα έλληνική! Χριστός και παιδεία άχώριστη άρετής! Είναι Χριστός και Γένος!

Δέν σās συνιστώ να περάσετε ούτε αυτόν ούτε κανένα των σχολικων και πανεπιστημιακων σας χρονων άποστηθίζοντας ξηρά και στείρα γνώσι! Αντίθετα, σās προτρέπω πατρικώς να μορφώνεσθε με τὰ ίερά και τὰ έγκόσμια Γράμματα και να μορφώνετε Χριστόν, να δίνετε δηλαδή μορφή στον Χριστό μέσα σας. Διότι, παιδιά μου, τó καταλαβαίνουμε

μέ κάθε τρόπο: δὲν ἔχουμε τὴν πολυτέλεια τόσο ὡς Γένος, ὅσο καὶ ὡς ἀνθρωπότης, νὰ ζοῦμε ἔστω καὶ ἓνα λεπτό μακριὰ ἀπὸ τὸν Χριστό μας! Ὁ Χριστὸς εἶναι Ἀγάπη. Εἶναι ὁ δρόμος, εἶναι ἡ Ἀλήθεια, εἶναι ἡ Ζωή! Εἶναι τὸ Φῶς! Εἶναι τὰ πάντα μᾶς ὁ Χριστὸς! Ποιὸς Χριστὸς, ὅμως; Ὅχι ἓνας ἀπροσδιόριστος καλὸς Διδάσκαλος καὶ ὑπέροχος Ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ὅπως μᾶς τὸν προβάλλει Σταυρωμένο καὶ Ἀναστάντα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας!

Ἄρα, λοιπόν, μαζί με τὴν μάθησι, αὐτὸ πού σᾶς προτρέπει ἐντονώτερα ὁ πνευματικὸς σας πατέρας, εἶναι νὰ γίνεσθε κάθε λεπτό καὶ καλύτεροι Χριστιανοί, ἀγαπώντας τὴν Ἐκκλησία μας, μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, μέσα ἀπὸ τὰ Μυστήριά της, με ταπεινῶσι, με σεμνότητα, με θάρρος, με λογισμό καὶ με ὄνειρο ὅτι τὸ «αὔριο» σᾶς ἀνήκει. Καὶ ὄχι μόνον τὸ «αὔριο» ἀλλὰ ἐφ' ὅσον εἴμαστε τοῦ Χριστοῦ, μᾶς ἀνήκει ἡ αἰωνιότητα μαζί Του. Ὅμως, μὴ ξεχνᾶτε ὅτι κανεὶς δὲν φθάνει στοῦ «αὔριο» με ἐπιτυχία, ἀν δὲν ἀξιοποιήσῃ πρῶτα τὰ διδάγματα τοῦ παρελθόντος καὶ ἀν δὲν ἐργάζεται διαρκῶς στοῦ τώρα. Ὅσο θὰ γίνεσθε καλλίτεροι Χριστιανοί, τόσο θὰ ἀγαπᾶτε τοὺς συνανθρώπους σας ἀδιακρίτως, θὰ γίνεσθε ὑπόδειγμα ζωῆς καὶ πολιτείας, θὰ μεταβάλλεσθε σὲ «ἄλας τῆς γῆς».»

Στὴ συνέχεια ὁ Πατριάρχης εἶπε:

«Ἀπὸ ἐδῶ σήμερα, ἀπὸ τὸν Ναὸ τῆς Παναγίας μας, ἀπὸ τὴν βυζαντινὴ Μουχλιώτισσα, στέλνουμε ὅλοι μαζί πρὸς ὅλους τὸ μήνυμα τοῦ ἀνακαινισμού καὶ τῆς φρεσκάδας πού βλέπουμε οἱ μεγαλύτεροι στὰ ζωηρά, στὰ γεμάτα ζωή, πρόσωπά σας. Ξεχυθεῖτε, παιδιά μου, στὸν ὑπέροχο χρόνο τῆς μαθητείας τοῦ ἀγαθοῦ! Ἀδρᾶστε τὴν εὐκαιρία ὥστε διὰ τῆς παιδείας νὰ καλλιεργήτε διαρκῶς τὸν ἑαυτό σας, με ὑπακοή στὸν φίλεργο κ. Διευθυντὴ σας καὶ τοὺς καλοὺς σας Καθηγητές, καὶ ἀσφαλῶς μαζί με τοὺς ἀγαπημένους σας συμμαθητὲς ἀπὸ τὰ ἐπίσης εὐλογημένα Σχολεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μας: τὸ Παναγιοσκέπαστο Ζωγράφειο, ὅπου φοίτησα καὶ ὁ ἴδιος, καὶ τὸ γειτονικὸ στὴν Ἁγία Τριάδα Ζάππειο.»

Παιδιά μου, ὁ πατέρας σας σᾶς ἀγαπάει πολὺ! Σᾶς ἀγαπῶ πολὺ! Σᾶς σκέπτομαι πολὺ! Χαίρομαι καὶ καμαρώνω με τὶς ἐπιτυχίες σας, κατανῶ καὶ συμμερίζομαι τοὺς φόβους καὶ τὶς ἀγωνίες σας γιὰ τὸ μέλλον. Ὅμως εἶμαι ἐδῶ, δίπλα σας, μαζί σας, προσεύχομαι πολὺ, πάρα πολὺ γιὰ ἐσᾶς, καὶ σᾶς εὐλογῶ ἀπὸ καρδιάς στοῦ Ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ μας Θεοῦ.»

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀλικαρνασ-

σοῦ κ. Ἀδριανός, Ἐπόπτης τῆς Περιφερείας Φαναρίου-Κερατίου Κόλπου, ὁ Ἐντιμ. κ. Παντελεήμων Παναγιωτίδης, Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ἡ Ἐυγεν. κ. Δήμητρα Βουρδόγλου, Συντονίστρια Ἐκπαίδευσης στοῦ Γενικοῦ Προξενεῖο τῆς Ἑλλάδος στήν Πόλη, καί στελέχη τῆς Σχολῆς.

Ἀκολουθῶς, ὁ Πατριάρχης εὐλόγησε τήν τράπεζα τῆς Σχολῆς καί γευμάτισε μαζί μέ τοὺς Καθηγητές καί τοὺς μαθητές.

Ἐπίσκεψη στοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεῖο Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ΗΠΑ γιά τήν Διεθνή Ὀρησκευτική Ἐλευθερία

Ἐπίσκεψη στήν Ἔδρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, στοῦ Φανάρι, πραγματοποίησε τὸ ἀπόγευμα τῆς Τρίτης, 17 Σεπτεμβρίου 2024, Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ΗΠΑ γιά τήν Διεθνή Ὀρησκευτική Ἐλευθερία (USCIRF), ποὺ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ τοὺς Ἐξοχ. Ἐπιτρόπους κυρία Vicky Hartzler καί κύριο Asif Mahmood, καθὼς καί τίς Ἐυγεν. κυρίες Susan Bishai καί Molly Blum, στελέχη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὴν Ἀντιπροσωπεία δέχθηκε ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καί εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσουν ἔκτενῶς θέματα ἀμοιβαίου ἐνδιαφέροντος.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συναντήσεως τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς συνόδευαν ἡ Ἐυγεν. κυρία Molly Rivera-Olds καί ὁ Ἐντιμ. κ. Batu Kinayyigit, στελέχη τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῶν Η.Π.Α. στήν Πόλη, ἐνῶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας παρέστη ὁ Πανοσιολ. Μ. Σύγκελλος κ. Ἰάκωβος.

Πατριαρχικὸ Τρισάγιο γιά τὸν ἀείμνηστο Ἐπίσκοπο Χριστιανουπόλεως

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος τὴν Τετάρτη, 18 Σεπτεμβρίου 2024, κατήλθε στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ καί, παρουσία τῶν μελῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τέλεσε Τρισάγιο γιά τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως κυροῦ Παύλου, ὁ ὁποῖος διετέλεσε ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν βοηθὸς ἐπίσκοπος στήν Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας.

Αναχώρηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου γιὰ τὴν Ἑλλάδα

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἀναχώρησε τὴν Πέμπτη, 19 Σεπτεμβρίου 2024, ἀπὸ τὴν ἔδρα του, γιὰ πολυήμερη ἐπίσκεψη στὴν Ἑλλάδα, στὸ πλαίσιο τῆς ὁποίας, ἀνταποκρινόμενος σὲ σχετικὲς προσκλήσεις, ἐπισκέφθηκε τὶς Ἱ. Μητροπόλεις Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, Θεσσαλονίκης, καὶ Ν. Σμύρνης, ἐνῶ κατὰ τὴν παραμονή του στὴν Πρωτεύουσα, μεταξὺ ἄλλων, παρέστη καὶ ὁμίλησε στὸ Πανιμβριακὸ Συνέδριο, καθὼς καὶ στὴν Συναυλία ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸ Ωδεῖο Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν σχολείων τῆς γενέτειράς του Ἰμβρου.

Τὴν Πατριαρχικὴ Συνοδεία ἀπετέλεσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Σμύρνης κ. Βαρθολομαῖος καὶ Δράμας κ. Δωρόθεος, οἱ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Ἀέτιος, Διευθυντὴς τοῦ Ἰδιαίτερου Πατριαρχικοῦ Γραφείου, Διάκονος κ. Οἰκουμένιος Ἀμανατίδης, Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ Τριτεύων κ. Βαρνάβας, ὁ Ἐντιμ. κ. Νικόλαος-Γεώργιος Παπαχρήστου, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ Ἐπικοινωνίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ ὁ Ἐντιμ. κ. Παναγιώτης Γραφιαδέλης, Πατριαρχικὸς ὑπάλληλος.

Ἐπίτροπος κατὰ τὴν ἀπουσία τοῦ Πατριάρχου ὀρίσθηκε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Δέρκων κ. Απόστολος, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν προέπεμψε στὸ Ἀεροδρόμιο τῆς Πόλης, μαζὶ μὲ τὸν Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλο κ. Γρηγόριο.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὴν Ἱ. Μητρόπολη Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος πραγματοποίησε ἀπὸ τὸ Σάββατο, 21 Σεπτεμβρίου 2024, ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὴν Ἱ. Μητρόπολη Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, γιὰ τοὺς ἑορτασμοὺς τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς.

Κατὰ τὴν ἄφιξη τοῦ στὸ Κιλκίς, μαζὶ μὲ τὴν τιμίαν συνοδεία του, τὸν ὑποδέχθηκαν ὁ Ποιμενάρχης Σεβ. Μητροπολίτης κ. Βαρθολομαῖος καὶ ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως Ἐντιμ. κ. Δημήτριος Κυριακίδης, παρουσία πλήθους Ἱεραρχῶν, κληρικῶν, Μοναχῶν καὶ Ἀρχόντων Ὀφφικιαλίων τῆς Μ.τ.Χ.Ε., τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως Ἐξοχ. Ὑφυπουργοῦ Ἑσωτερικῶν (Μακεδονίας – Θράκης) κ. Κωνσταντίνου Γκιουλέκα, τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης κ. Γεωργίου Φλωρίδη, τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Γεωργίου Γεωργαντᾶ, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ

Προέδρου του Κοινοβουλίου, τῶν ἕτερων βουλευτῶν τοῦ Νομοῦ, Ἐντιμ. κυριῶν Πέτρου Παππᾶ καὶ Στέφανου Παραστατίδη, τοῦ Ἀρχηγοῦ ΓΕ-ΕΘΑ Ἐνδοξ. Στρατηγοῦ Δημητρίου Χούπη, τοῦ ἐπιτίμου Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ τ. ὑπηρεσιακοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Ἰωάννη Σαρμᾶ, τοῦ Ἀντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Κιλκίς Ἐντιμ. κ. Ἀνδρέα Βεργίδη, τοῦ Πολιτικοῦ Διοικητῆ Ἁγίου Ὄρους Ἐντιμ. Ἀλκιβιάδη Στεφανή, ὑψηλόβαθμων στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, Ἀυτοδιοικητικῶν παραγόντων, ἐκπροσώπων πολιτιστικῶν καὶ κοινωνικῶν φορέων, καὶ πιστοῦ λαοῦ.

Στὴν ὁμιλία του, στὸν αὐλεῖο χῶρο τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὁ Δήμαρχος Κιλκίς καλωσόρισε μὲ θερμοῦς λόγους τὸν Παναγιώτατο στὸν δῆμο του, λέγοντας, μεταξύ ἄλλων:

«Εἶναι ἱστορική ἢ σημερινὴ ἡμέρα, καθὼς ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐπισκέπτεται γιὰ πρώτη φορὰ ἐπισήμως τὸν τόπο μας καὶ τὸν ἐπιδοτεῖ μὲ τὴν εὐλογία Σας.

Ἡ ἀγία Σᾶς ἐπίσκεψη Παναγιώτατε, προσδίδει ἀυξημένη αἴγλη στοὺς ἐπετειακοὺς ἐορτασμοὺς γιὰ τὰ ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τὴν ἀνακήρυξη τῆς Ἐπισκοπῆς Πολυανῆς σὲ Ἱερὰ Μητρόπολη Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου καὶ ἔχετε σαφέστατα, τὴ μεγαλύτερη πνευματικὴ συμβολὴ σ' αὐτὴν τὴν θεάρεστη πράξη, καθὼς ἡ ἀνύψωση τῆς Μητροπολιτικῆς μας Ἐπαρχίας ἐπιτεύχθηκε ὑπὸ τις εὐλογίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.»

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Πατριάρχης εὐχαρίστησε τὸν Δήμαρχο γιὰ τοὺς ἐγκάρδιους λόγους καὶ τὴν θερμὴ ὑποδοχή, καὶ ἐπεσήμανε, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Καλοῦμεν πάντας ὑμᾶς νὰ μὴ λησμονήτε τὴν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐπιβίωσιν καὶ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς πολιτισμικῆς καὶ πνευματικῆς ταυτότητος τοῦ Γένους. Πάντοτε, παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου θουλούμενα, ἡ Ἐκκλησία κατέγραφε τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν καὶ ἀνεδείκνυεν ἐν τῇ πράξει τὴν ἐπικαιρότητα, τὴν ἐγκυρότητα καὶ τὸ ὑπαρξιακὸν περιεχόμενον τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Εἶναι τελείως ἄτοπον τὸ γεγονός ὅτι σήμερον ἀκούονται φωναὶ αἱ ὁποῖαι ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ πρότασις ζωῆς καὶ ἐλευθερίας τὴν ὁποῖαν κομίζει καὶ προβάλλει ἡ Ἐκκλησία ἐγκλωβίζει τὴν ζωὴν, ἰδίως τῶν νέων, εἰς ἄγωνα καὶ παρωχημένα σχήματα. Αὐτὸ πού ἰσχύει εἶναι ὅτι ἡ ζωὴ ἐν Ἐκκλησίᾳ εἶναι ζωὴ ἀθηντικῆς ἐλευθερίας, ἐλευθερίας δεσμευμένης εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐνώπιον σᾶς τὴν πεποίθησίν μας ὅτι ἡ

αδιάσπαστος ένότης τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν συνάνθρωπον εἶναι μία πραγματικὴ ἐπανάστασις εἰς τὸν χῶρον τοῦ ἥθους, μία ριζοσπαστικὴ τομὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ γεγονός ὅτι «τὸ πολίτευμα» τῶν Χριστιανῶν «ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλίπ. γ, 20), ὄχι μόνον δὲν ἀναιρεῖ, ἀλλὰ ἐμπνέει καὶ ἐνισχύει τὴν μαρτυρίαν των ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ χριστοεὶδὴς ἄνθρωπος, ὅπως τονίζει σύγχρονος θεολόγος, διακρίνεται διὰ τὴν ἀνοιχτοσύνην του πρὸς τὸν κόσμον, διὰ τὴν εὐαισθησίαν του διὰ τὰς περιπετείας τῆς ἐλευθερίας μας, εἶναι «φιλότεχνος καὶ φιλόλογος, φιλόμουσος καὶ μὲ μέτρο στὸ ζῆν»»

Στὴ συνέχεια, τελέστηκε δοξολογία στὸν Ἱ. Ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, παρουσία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου.

Στὴν προσφώνησή του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Βαρθολομαῖος, καλωσόρισε μὲ ἐγκαρδιότητα τὸν Παναγιώτατο, ἀναφερόμενος στὴν ἱστορικὴ γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία του ἐπέτειο τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἀποδόσεως σὲ αὐτὴ τῆς μητροπολιτικῆς ἀξίας ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Παναγιώτατος, εἶπε ὅτι ἤρθε νὰ συνεορτάσει μὲ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία καὶ ἔκανε ἰδιαιτέρη ἀναφορὰ στοὺς Ἱεράρχες ποὺ διαποιίμαναν τὴν Μητρόπολη αὐτὴ, μετὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1924 γιὰ τὴν ἴδρυσή τῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς.

«Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν εὐγενῆ πρόσκλησίν σας, ἅγιε ἀδελφέ, καθ' ὅτι ἡ αἰσίως συμπληρωθεῖσα ἑκατονταετία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀποτελεῖ μαρτυρίαν ζωῆς καὶ προσφορᾶς, μαρτύριον συνεχείας καὶ συνεπειᾶς· αἰῶνα κόπων, θλίψεων, ἀγώνων καὶ στεναγμῶν τῶν ποιμένων καὶ τοῦ κλήρου αὐτῆς διὰ τὴν κατὰ Θεὸν πορείαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Κιλκίς, τοῦ ὁποίου τοὺς καρδιακοὺς πόθους καὶ τὰς ἐντεύξεις συνελάμβανον οἱ ἑκάστοτε ποιμένες καὶ ἱερεῖς, συλλαμβάνετε δὲ καὶ ἐκφράζετε σήμερον σεῖς, ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ πατὴρ καὶ καλὸς ποιμὴν.

Συγχρόνως ἤλθομεν διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὴν παράδοσιν τῶν στενῶν καὶ ἱστορικῶν πνευματικῶν δεσμῶν καὶ σχέσεων, αἱ ὁποῖαι συνδέουν ἀρρήκτως τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Κιλκίς καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου σᾶς κυροῦ Φωτίου, τελευταίου Ἐπισκόπου Πολυανῆς, ἀνεθερμάνθησαν καὶ

ισχυροποιήθησαν, διὰ τῆς χορηγήσεως τῆς Μητροπολιτικῆς ἀξίας εἰς τὴν καθ' ὑμᾶς τοπικὴν Ἐκκλησίαν, χειρονομίας ἀνταξίας τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς αὐτῆς εἰς σύνολον τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὑπὸ τοιοῦτους ἀγαθοὺς λογισμοὺς κινούμενος ὁ Πατριάρχης σας διὰ τὰ ἐπαίνων ἄξια, ἅτινα κατειργάσατο ὁ Κύριος διὰ τῶν ἐκάστοτε λειτουργῶν τοῦ Ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν τῆς θεοτηρήτου ταύτης Ἐπαρχίας, ὀφειλετικῶς γεραίρομεν τὴν πίστιν, τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὴν τόλμην καὶ τὴν αὐτοθυσίαν ὄλων τῶν γνωστῶν καὶ ἀγνωστων, ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων ἐκ τε τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ ἐκ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, διὰ τοῦ ὁποῦ, πρόσφυγος κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐνηργήθη τὸ μυστήριον τῆς ἀνακαινίσεως καὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ τε ἔσω ἀνθρώπου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων ἐν τῷ ἱστορικῷ τούτῳ τόπῳ. Ἐγράφε περὶ τῆς μεταμορφώσεως ταύτης παλαιὸς Κιλικισιῶτης ἐκπαιδευτικὸς, Πόντιος τὸ γένος: «Ἦλθαμε πρόσφυγες στὸ Κιλκίς τὸ 1923. Σὲ ὀλίγα χρόνια μέσα, μὲ τὸν φλογερὸν ζῆλον, μὲ τὴν ἄοκνον δραστηριότητά μας, μὲ πλείστους κόπους καὶ μόχθους, ἀπὸ τὸ στέρημά μας, μὲ τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμά μας, μὲ τὴν πίστιν μας τὴν ἀγίαν, κατωρθώσαμε σὲ πόλι καὶ χωριὰ νὰ δεσπόζη μιὰ μεταμόρφωσις... Ἔτσι σήμερα ὅπου κ'ἴαν σταθοῦμε ἀτενίζομεν παντοῦ τὴν Ἱερὰν Ἐκκλησίαν μὲ τὸν ἐπιβλητικὸν της ὄγκον νὰ δεσπόζη γύρω καὶ νὰ φέρη τὰς ψυχὰς μᾶς εἰς κατάστασιν θρησκευτικῆς ἀνατάσεως πρὸς τὸν Ὑψιστον.»

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε τὶς εὐχαριστίες του πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Γερώνυμο γιὰ τὴν παρουσίαν του.

«Ἰδιαιτέραν εὐχαριστίαν ἀπευθύνομεν πρὸς τὸν Μακαριώτατον ἀδελφὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριον Γερώνυμον διὰ τὴν εὐλογητὴν παρουσίαν του καὶ δι' ὅσα ἀξιάγαστα πράττει διὰ τὴν κοινὴν μαρτυρίαν Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τοῦ εἴμεθα εὐγνώμονες.»

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὁ Παναγιώτατος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Κιλικισίου μετέβησαν περὶ τὸ Δημαρχεῖο τοῦ Κιλκίς, ὅπου, στὴν εἰσοδὸν του, τὸν καλωσόρισε ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως, μαζί μὲ τὸν Πρόεδρο καὶ τὰ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου. Ἀκολούθησε σύντομη κατ' ἴδιαν συνάντησις τοῦ Πατριάρχου μὲ τὸν Δήμαρχο, καὶ στὴ συνέχειαν, σὲ εἰδικὴ τελετῇ, στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τοῦ Δήμου, ἀνακηρύχθηκε Ἐπίτιμος Δημότης Κιλκίς.

Στὴν ὁμιλία του, μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῆς σχετικῆς ὁμόφωνης ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τὸν Πρόεδρο αὐτοῦ Ἐντιμ. κ. Ἰωάννη Χατζηπαποστόλου καὶ τὴν προσφώνηση τοῦ Δημάρχου, ὁ Πατριάρχης ἐπισήμανε μετὰξὺ ἄλλων:

«Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον χαίρει, διότι ἡ εὐλογημένη Μητρόπολις Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, ἐορτάζουσα ἐφέτος τὴν ἑκατονταετηρίδα αὐτῆς, προσεκάλεσε τὸν Πατριάρχη τῶν Γένους καὶ τὸν τιμᾶ διὰ ποικίλων ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης. Αἰσθανόμεθα, δέ, ὅτι ἡ πόλις σας, θὰ συνδέεται ἀπὸ τῆς σήμερον στενότερον, δι' ἀρρήκτων δεσμών μετὰ τῆς Πόλεως τοῦ Κωνσταντίνου καὶ μετὰ τοῦ Ἱεροῦ Κέντρου τῆς κατὰ Ανατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὡς εἰς ἐξ ὑμῶν τοῦ λοιποῦ, παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς, ἀγαπητὲ Δημάρχε καὶ φίλτατοι Δημοτικοὶ ἄρχοντες, τὸ πᾶν νὰ πράττετε καὶ οὐδὲν νὰ παραλείψετε διὰ τὴν πρόοδον τοῦ τόπου, διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν προσφιλῶν συνδημοτῶν μας καὶ πρὸ παντὸς διὰ τὸ καλὸν τῶν νέων, διότι μέσῳ αὐτῶν θὰ διασωθῇ ὁ πλοῦτος καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς περιοχῆς. Διὰ τὴν νεότητά προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν πανάγαθον Θεὸν τῶν θαυμασίων, νὰ δίδῃ εἰς αὐτὴν σύνεσιν ἐν πᾶσι, φρόνησιν καὶ ὑγείαν, ὥστε διὰ τῆς μαρτυρίας καὶ τοῦ ἔργου τῆς νὰ δοξάζεται τὸ πάντιμον ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ νὰ καταγγέλλεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος, ἡ γεναιοδωρία καὶ ἡ φιλοξενία τοῦ λαοῦ τοῦ Κιλκίς. Ἐχομεν μεγάλην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δύναμιν τῶν νέων, εἰς τὴν ὑπευθυνότητα καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ κοινωφελῆ ἀποστολήν τῆς διασώσεως καὶ διαδόσεως αὐτῆς τῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας τοῦ τόπου μας. Ὁ Κύριος νὰ εὐλογῇ τὰ ἔργα τῶν νέων καὶ νὰ χαρίζῃ εἰς αὐτοὺς πρόοδον καὶ φωτισμόν.»

Στὴ συνέχεια ὁ Ποιμενάρχης Σεβ. Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου πραγματοποίησε ὁμιλία γιὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς Μητροπόλεως καὶ ἀμέσως μετὰ προβλήθηκε σχετικὴ ἀφιερωματικὴ ταινία, ἐνῶ ἀκολούθησε μουσικὴ ἐκδήλωση ποὺ διοργανώθηκε ἀπὸ τὸ Πολυάνειο Ὡδεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Παρέστησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, πλῆθος Ἱεραρχῶν, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως Ἐξοχ. Ὑφυπουργὸς Μακεδονίας-Θράκης, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Προέδρου αὐτῆς, οἱ τοπικοὶ

βουλευτές, ὁ Ἀρχηγὸς ΓΕΕΘΑ καὶ στελέχη τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, καὶ πλῆθος κόσμου.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίων Πεντεκαίδεκα Ἱερομαρτύρων Πολιούχων Κιλκίς, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε πλῆθος πιστῶν, καὶ προσκύνησε τὴν ἐφέστιο εἰκόνα τῶν Πολιούχων τοῦ Κιλκίς καὶ ἀπότμημα τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Πέτρου τοῦ Πρεσβυτέρου. Ἀμέσως μετὰ, στὸν αὐτεῖο χῶρο, ὁ Πατριάρχης τέλεσε τὸν Ἁγιασμό γιὰ τὴν καθιέρωση τῆς Φιάλης τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ μαζί μὲ τὸν Ποιμενάρχη ἀποκάλυψαν ἀναμνηστικὴ ἐπιγραφή.

Τὸν Πατριάρχη προσφώνησε μὲ θερμοὺς λόγους ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Πολύκαρπος Κοντοζίδης, Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Ἐνορίας. Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε καὶ πάλι τὴν χαρὰ του γιὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Κιλκίς καὶ ἐπεσήμανε τὴ σημασία τῆς συνεργασίας ὄλων τῶν ἀρχῶν γιὰ τὴ διοργάνωση τῶν ἐπετειακῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων.

«Συμμετέχουμεν, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ ὁ Πατριάρχης σας, ὁλοψύχως εἰς τὰς ἐκδηλώσεις, τὰς ὁποίας ὀργανώνει ἡ ὑμετέρα προσφιλῆς Ἱερότης, ἅγιε Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Βαρθολομαῖε, μὲ τὴν συμμετοχὴν κλήρου καὶ λαοῦ καὶ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Περιφέρειαν Κεντρικῆς Μακεδονίας καὶ τὰς τοπικὰς Ἀρχάς. Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται μαρτυροῦν εὐγλώττως τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην σας διὰ τὸν αἰωνόβιον θεσμὸν τοῦ Οἴκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεσθε ὡς εὐκρατον κλῆμα τῆς Ἀμπέλου τῆς.

Ἐκτιμῶμεν ὅλας τὰς προσπάθειας διασώσεως τῶν παραδόσεων τοῦ Γένους. Ὁ πολιτισμὸς, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἱστορία τοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς ταύτης, γηγενοῦς καὶ προσφυγικοῦ, εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα καὶ συνυφασμένα μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὴν παραδοσιακὴν Ὁρθόδοξον εὐλάβειαν, πού ἀνέστησεν εἰς τὰς ἀλησμονήτους πατρίδας Μονάς, Ναοὺς, Μνημεῖα· καὶ ἐδῶ ἐδημιούργησε πολιτισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀξιῶν τὰς ὁποίας μετέφερεν ἐκεῖθεν καὶ μεταλαμπαδεύει ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως ὠκοδομήθη ἡ πνευματικὴ ζωὴ τῶν προσφύγων καὶ εἶναι αὕτη, ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, πού τὸν κρατεῖ. Εἶναι ἀναρίθμητοι οἱ διωγμοί, τοὺς ὁποίους ὑπέστη ὁ λαὸς μας, λόγω τῆς ἀφοσιώσεώς του εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὰ ἰδανικά του. Ὅμως ὅλοι αὐτοὶ οἱ διωγμοὶ διελύθησαν «σὰν ἰστός ἀράχνης» καὶ ἐξηφανίσθησαν «ὡς κύματα θαλάσσης στὴν ἀκρογιαλία», ὅπως ἔγραφε διὰ τὴν περιοχὴν

τῆς Ἰωνίας ὁ μακαριστὸς ἀκαδημαϊκὸς Κωνσταντῖνος Δεσποτόπουλος. Καὶ ἂν οἱ κατατρεγμοὶ συνεχίζονται, ἴσως ὑπὸ ἄλλην μορφήν σήμερον πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης, τὰ βιώματα καὶ αἱ ἐμπειρίαι ζοῦν, καὶ ἀποτελοῦν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπιγενομένους τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτιστικὴν παρακαταθήκην, τὴν ὁποίαν φυλάσσομεν καὶ καλοῦμεθα νὰ διατηρήσωμεν ἀλώβητον. Αὐτὸς ὁ ἀξιακὸς προικισμὸς ἔσωσε τὸ Γένος κατὰ τὴν μακρὰν καὶ περιπετειώδη αὐτοῦ πορείαν. Αὐτὸς μας ἐνώνει καὶ μᾶς κρατύνει εἰς τὸ παρόν, ἢ διαφύλαξις καὶ ἡ καλλιέργειά του εἶναι ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον μας.»

Ἀκολούθησε μουσικὴ ἐκδήλωση μὲ παραδοσιακοὺς χοροὺς πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου ἀπὸ τοὺς πολιτιστικοὺς συλλόγους τοῦ Κιλκίς, ἐνῶ ιδιαίτερη συγκίνηση προκάλεσε ὅταν ὁ π. Πολύκαρπος τραγουδῆσε ἓνα παραδοσιακὸ ποντιακὸ τραγούδι.

Θεομὲς ἐκδηλώσεις σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης ἀπὸ τὸν Ἱερό κληρο καὶ τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Κιλκίς πρὸς τὸν Πατριάρχη καὶ τὴν Μητέρα τοὺς Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ὁ ὁποῖος ἐπίσκεφθηκε τὸ Κιλκίς, προεξῆρχε τῆς Θείας Λειτουργίας, γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, τὴν Κυριακὴν, 22 Σεπτεμβρίου 2024, στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, συλλειτουργοῦντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Βαρθολομαίου, Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου, Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου,, Λήμνου κ. Ἱεροθέου, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Δαμασκηνοῦ καὶ Δράμας κ. Δωροθέου.

Ἐκκλησιάστηκαν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κληρικοί, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ὁ Ὑφυπουργὸς Ἑσωτερικῶν (Μακεδονίας – Θράκης) κ. Κωνσταντῖνος Γκιουλέκας, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Γεώργιος Γεωργαντάς, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Προέδρου τοῦ Κοινοβουλίου, ὁ ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ τ. ὑπηρεσιακὸς Πρωθυπουργὸς κ. Ἰωάννης Σαρμάς, ὁ Ἀντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Κιλκίς Ἐντιμ. κ. Ἀνδρέας Βεργίδης, στελέχη τοῦ Στρατοῦ καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, Ἀυτοδιοικητικοὶ παράγοντες, ἐκπρόσωποι πολιτιστικῶν καὶ κοινωνικῶν φορέων, καὶ πλῆθος πιστῶν.

Στὴν ὁμιλία του, ὁ Πατριάρχης, ἀναφέρθηκε στὴν τιμώμενη ἐπέτειο,

τὴν ὁποία χαρακτήρισε «κορυφαῖον ὄροσημον τῆς ζωῆς καὶ ἱστορίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας», καί, στὴ συνέχεια, ἐπισήμανε, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Γνωρίζομεν καλῶς τὰς μεγάλας ἱστορικὰς περιπετείας τῆς περιοχῆς, αἱ ὁποῖαι ἐστοίχισαν εἰς πολὺ αἷμα χριστιανικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἐκπαλαί ὑπῆρχον τμήμα ἀναπόσπαστον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης περιφερείας, τῆς ἐπισκοπικῆς ἕδρας δυστυχῶς συμπεριλαμβανομένης. Γνωρίζομεν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς μεγάλας θυσίας τοῦ τοπικοῦ πληθυσμοῦ προκειμένου νὰ παραμείνη πιστὸς εἰς τὴν Ὁρθόδοξιαν καὶ τὴν μητέρα τοῦ Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅταν ἡ προπαγάνδα τοῦ τότε βουλγαρικοῦ σχίσματος διὰ τῆς βίας τῶν ὄπλων καὶ δι’ ἀπεριγράπτων ὠμοτήτων καὶ ραδιουργιῶν ἐπεχειρεῖ λυσσωδῶς νὰ σφετερισθῇ ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἐθνικῶς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὸν λαὸν τῆς, τῆς ἐπαρχίας ταύτης εὐρεθείσης εἰς τὸ κέντρον τῶν φρικαλεοτήτων. Γνωρίζομεν ἐπίσης τὴν θεοφιλῆ ἐμμονὴν τοῦ ἐμπεριστάτου πιστοῦ λαοῦ εἰς τὴν πατρῶαν εὐσέβειαν ὅταν, παραλλήλως πρὸς τὰς βουλγαρικὰς πιέσεις, ἡ δυτικὴ προπαγάνδα τῆς Οὐνίας, τὴν φοβερὰν ἀναστάτωση ἐκμεταλλευομένη, προσεπάθησε νὰ ἐξουνιτίσῃ τὸν λαὸν τοῦ τόπου, χωρὶς εὐτυχῶς ἐπιτυχίαν. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ Φαναρίου παρηκολούθει ἀνυστάκτως καὶ μὲ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης τα κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους καὶ ἀργαλέους διὰ τὸ Γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καιροὺς συμβαίνοντα ἐνταῦθα καί, πέραν τῶν ἐκτενῶν προσευχῶν τῆς, ἀπέστειλεν ὡς Ποιμενάρχας ἀξιόους Ἀρχιερεῖς ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ ἐγνωσμένης εὐφυΐας, ἀνδρείας, ἐργατικότητος, διπλωματικότητος καὶ λοιπῶν προσόντων, ὅσον καὶ ἄκρας πιστότητος εἰς τὰ ἰδεώδη τοῦ Γένους, οἱ ὁποῖοι στηριζόμενοι, ἐνισχυόμενοι καὶ καθοδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Κέντρον, τοῦ Φαναρίου, ἐβάστασαν μὲ στιβαρὰς χεῖρας τὸν σταυρὸν τοῦ ποιμνίου τῶν καὶ ἀντεπεξῆλθον ἐπιτυχῶς εἰς τὰς πολλὰς πνευματικὰς, ἐκπαιδευτικὰς, κοινωνικὰς καὶ ἐθνικὰς ἀνάγκας του. Εὐλαβῶς τιμῶμεν τοὺς διωγμοὺς, τὰς αἰχμαλωσίας καὶ πολλὰς ταλαιπωρίας πού ὑπέστησάν τινες ἐξ αὐτῶν, μάλιστα δὲ ὁ Φῶτιος ὁ Μαδυτινὸς καὶ ὁ Ἰωακείμ Β' ὁ Σμυρنيώτης. Παραλλήλως, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δὲν ἔπαυεν ὑψοῦσα πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ἰσχυρὰν φωνὴν ἐναγωνίου διαμαρτυρίας διὰ τὰς πληγὰς τῶν τέκνων τῆς καὶ κρούουσα ἐπιμόνως τὰς θύρας τῶν ἰσχυρῶν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὑπὲρ τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων τῶν. Μελετῶντες προσεκτικῶς τὰς σελίδας τοῦ τότε ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἐκδιδόμενου ἐπισήμου ἐβδομαδιαίου αὐτοῦ περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια»,

δύνασθε νὰ ψηλαφήσετε τὴν ἀγωνίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς ὄντως Ἐθναρχούσης ἀκόμη τότε Μητρός Ἐκκλησίας ὑπὲρ ὑμῶν ἐνταῦθα τῶν Μακεδόνων καὶ ὑπὲρ τοῦ Γένους ὀλοκλήρου!»

Ὁ Παναγιώτατος ὑπενθύμισε ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1922 πλῆθος προσφύγων ἐγκαταστάθηκε στὴν περιοχὴ τοῦ Κιλκίς, οἱ ὅποιοι ἔφεραν μαζί τους, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν δυστυχία καὶ τὴν αἰφνιδιαστικὴ ἀπόλυτη φτώχεια τους, ἕνα σπουδαῖο καὶ ἀνεκτίμητο πλοῦτο. «Τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς των, τὴν ἀρχοντιάν των, τὴν εὐφυΐαν των, τὸ φιλότιμόν των, τὴν ἐργατικότητά των, τὸ πείσμα των διὰ μίαν σύντομον καὶ ἔντιμον ἀναδημιουργίαν καὶ εὐδοκίμησιν εἰς τὰς νέας ἐστίας των.», εἶπε ὁ Πατριάρχης, καὶ πρόσθεσε: «Προπαντὸς ὅμως ἔφεραν τὴν ὑποδειγματικὴν των εὐσέβειαν καὶ προσήλωσιν εἰς τὰ ἱερά καὶ τὰ ὄσια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους! Ἐφεραν τὰς θεοφιλεῖς παραδόσεις των, τὰ ἱερά λείψανα τῶν Ἁγίων καὶ τὰ σεπτὰ εἰκονίσματά των.» Ἐνταῦθα μάλιστα οἱ ἐκ Στρωμνίτης ἐλθόντες Χριστιανοὶ ἔφεραν τοὺς Ἁγίους Πεντεκαίδεκα Μάρτυρας τῆς Τιβεριουπόλεως καὶ τὴν τιμίαν χεῖρα ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Πέτρου.»

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, ὁ Παναγιώτατος εἶπε:

«Διὰ τῆς ἀπὸ 4ης Σεπτεμβρίου 1928 σεπτῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως ἢ διοικήσις τῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν, διὰ λόγους καιρικούς, ἀνετέθη εἰς τὴν ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, διατηρουμένου τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἀνωτάτου κανονικοῦ δικαιώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τούτου ἕνεκεν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁ κατὰ καιροὺς Ἱερώτατος Μητροπολίτης μνημονεῦει κανονικῶς τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ θεωρεῖται μέλος τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὅσον καὶ ἐκείνης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἴσθε λοιπὸν ἕνας ἱερός χρυσοῦς κρίκος ποὺ συνδέει τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἀγιωτάτην ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Συναφῶς ἐπιθυμοῦμεν νὰ γνωρίζετε ὅτι ἡ θέσις σας τόσο εἰς τὴν καρδίαν, ὅσον καὶ εἰς τὰς προσευχάς μας εἶναι πάντοτε διακεκριμένη καὶ παρακαλοῦμεν καὶ σεῖς νὰ προσεύχεσθε ἐκτενῶς ὑπὲρ ἡμῶν, ποὺ ἀγωνιζόμεθα νὰ κρατήσωμεν τὰς Θερμοπύλας μᾶς εἰς τὴν Θεοδοκοσκεπάστον Πόλιν τοῦ Κωνσταντινίου, τὴν Βασιλεύουσαν τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ πνευματικὴ, κοινωνικὴ, ἐπαγγελματικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ λοιπὴ πρόοδος καὶ εὐδοκίμησις σας θὰ εἶναι πάντοτε δι' ἡμᾶς αἰτία πολλῆς χαρᾶς καὶ ἐγκαυχήσεως ἐν Κυρίῳ! Προτρεπόμεθα δὲ πατρικῶς ἐν ἀγάπῃ νὰ μᾶς ἐρχεσθε

ὅποτε δύνασθε εἰς τὸ μαρτυρικὸν Φανάρι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ τῆς Μητρικῆς σας οἰκίας, νὰ λαμβάνετε τὴν εὐλογίαν τῆς Παμμακαρίστου Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τῶν ἐν Βυζαντίῳ διαλαμφάντων καὶ αἰωνίως λαμπόντων ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πολλῶν Ἁγίων, Μαρτύρων, Ὁμολογητῶν, Πατέρων, Πατριαρχῶν καὶ Ὁσίων, παλαιῶν καὶ νεωτέρων, νὰ ἀναβαπτίζεσθε εἰς τὴν πνευματικὴν κολυμβήθραν τῆς Ρωμοσύνης καὶ εἰς τοῦ Βοσπόρου τ' Ἁγιονέρια καὶ νὰ ἀρύεσθε νάματα ζωῆς ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ πηγὴν τοῦ Γένους!»

Προηγουμένως, τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε μὲ θερμοὺς λόγους ὁ Ποιμενάρχης Σεβ. Μητροπολίτης κ. Βαρθολομαῖος, ἐπισημαίνοντας, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἐκ βάθους καρδίας ἐξομολογούμεθα Ὑμῖν ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμων Παναγιωτατε Δεσποτα κατανοοῦμεν τὸ βαθυτατον περιεχομενον της γνωστης φρασεως, διὰ τῆς ὁποίας οἱ βυζαντινοὶ Ἄυτοκρατορες Βασιλειος ὁ Μακεδων καὶ Λεων ὁ Σοφος προσδιορίζουσι τὸν Πατριάρχην· «Ὁ Πατριάρχης ἐστὶν εἰκὼν ζωσα Χριστοῦ καὶ ἐμψυχος, δι' ἔργων καὶ λογῶν χαρακτηρίζουσα τὴν ἀληθειαν».

Ὡς ἐκ τουτου, καὶ ἡμεῖς θεωροῦμεν Ὑμας ὡς ζωσαν καὶ ἐμψυχον εἰκὼνα τοῦ Χριστοῦ. Ὡς τὸν προασπιστην των δογματων καὶ τῆς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας· ὡς τὸν φυλακα των ἀποστολικων καὶ πατερικων παραδοσεων τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδοξου Πίστεως· καὶ διὰ τουτο Σᾶς εὐχαριστοῦμεν καὶ Σᾶς εὐγνωμονοῦμεν. Προσέτι, Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τους ἀτρότους κοπους καὶ τοὺς ἀγῶνας εἰς τοὺς ὁποίους ὑποβαλλεσθε χαρὶν τοῦ Ἑυαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἀγωνίαν Σας νὰ διαφυλαχθῆ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ συνδεσμῷ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, διὰ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τους μοχθους τοὺς ὁποίους καταβαλατε διὰ τὴν Συγκλησιν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρητης, τοῦ ἔτους 2016, ἐπι τῷ σκοπῷ ρυθμισεως ζητηματων ἀφορωντων εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, τέλος, «παλιν καὶ πολλακις» διὰ τὴν ἐν μεσῷ ἡμῶν παρουσίαν Σας, διὰ τῆς ὁποίας χαίρομεν «χαρὰ ἀνεκλαλητῶ», δοξαζοντες τον Θεον ἡμῶν, ὁ Ὅποιος μᾶς καταξίωνει αὐτῆς τῆς μεγίστης εὐλογίας.»

Μετὰ τὴν Ἀπόλυση, ὁ Παναγιώτατος, σὲ ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του ἀποκάλυψε ἐντοιχισμένη πλάκα στὴν εἴσοδο τοῦ Ναοῦ.

Τὸ μεσημέρι, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετέβη στὴν Ἱερὰ Μονή

Αγίου Γεωργίου Λόφου, όπου ομίλησε πρὸς τὸν Ἱερό Κληρο καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου.

Τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ Ποιμενάρχης τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἀνέφερε ὅτι ἡ Ἱερά Μητρόπολη Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου ἔχει καλοὺς, εὐσεβεῖς, φιλοτίμους καὶ ἐργατικούς Κληρικούς, οἱ ὁποῖοι «ἀγαποῦν καὶ σέβονται τὸ ποίμνιόν των καὶ ἀνταγαπῶνται ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν μας, ἀπολαμβάνοντες τιμῆς καὶ σεβασμοῦ».

Στὴν ὁμιλία του ὁ Πατριάρχης ἐπεσήμανε, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ὁ ἱερεὺς, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν μίμημα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον αὐτοῦ διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης, «σκοπῶν μὴ τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων». Προσδέχεται τοὺς προσεγγίζοντας αὐτόν, ὄχι ὡς παραμορφωμένους ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καθὼς οὗτοι δύνανται νὰ ἀναδειχθοῦν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, φωτόμορφα τέκνα τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ. Διὰ τὸν πεπτωκότα νοὺν φαίνεται παράδοξος ἡ θεώρησις τῶν ἄλλων κατ' αὐτόν τὸν τρόπον. Παρὰ ταῦτα, εἶναι ἐφικτή, ὅταν ὁ ἱερεὺς, ὁ μοναχός, καὶ ἐν γένει ὁ πιστὸς ἔχουν γνώσιν τοῦ ἐσχάτου προορισμοῦ τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ὁ Θεὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον πρὸ χρόνων αἰωνίων.

Συμφώνως πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἀσάρκου εἰσέτι Λόγου τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅταν ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἰσχυρὸς ἐν τῇ σχέσει αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ, καθίσταται τότε ἰσχυρὸς καὶ εἰς τὴν σχέσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὑπερασπίζεται τὰ δικαίωματα τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρεσβεύει ὡσαύτως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πάντων καὶ τῆς ἐνότητος παντός του πληρώματος τῆς ἁμιάντου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ καρδία αὐτοῦ ἔχει οἰκοδομηθῆ ὡς «Χριστοῦ κατοικητήριον» δὲν εἶναι οὐδέτερον, ἀλλὰ ἀντανακλᾶται εἰς πᾶσαν ἔκφασιν τῆς πολιτείας αὐτοῦ καὶ τῆς συναναστροφῆς αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Αἱ θλίψεις καὶ οἱ πειρασμοὶ δὲν καταβάλλουν αὐτόν. «Πάντα ἰσχύει ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι αὐτόν Χριστῷ».

Ὁ ἱερεὺς, διὰ τῆς ἁγιαστικῆς διακονίας αὐτοῦ, ἀποβαίνει φορεὺς τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ τοῦ χριστοειδοῦς ἠθους, συνεχιστῆς τῆς ἁγίας ζωῆς, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι μέτοχος τῆς μαρτυρικῆς ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ καὶ κληρονόμος τῶν χαρισμάτων τῶν κατακοσμοῦντων αὐτήν. Εἶναι τὸ «ἅλας τῆς γῆς».

Ὁ Παναγιώτατος, στὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του, ἀναφέρθηκε στὴ διαχρονικὴ διακονία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς πανορθόδοξης ἐνότητος, κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο καὶ ὁ ἴδιος προσωπικά,

ὅπως εἶπε, ἐργάστηκε μὲ ἀφοσίωση ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς Πατριαρχίας του, συγκαλῶντας συνάξεις τῶν Προκαθήμενων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Αναφέρθηκε δὲ στὴ σύγκληση τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Κρήτη τὸ 2016, στὴν ὁποία, ὅπως εἶπε, εἶχαν συμφωνήσει ὅλες οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ἂν καὶ τέσσερις ἀπὸ αὐτές, προβάλλοντας διάφορες δικαιολογίες ἀρνήθηκαν τὴν τελευταία στιγμή νὰ λάβουν μέρος. Ἐπίσης, μίλησε καὶ γιὰ τὴν ἀπονομὴ τοῦ καθεστῶτος Αὐτοκεφαλίας στὴν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας καὶ στὴν ἀντίδραση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, χωρὶς νὰ παραλείψει νὰ ἐκφράσει καὶ τὴν βαθιὰ λύπη του γιὰ τὴν στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας μετὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν ρωσικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων στὴν Οὐκρανία καὶ γιὰ τὸν αἱματηρὸ πόλεμο ποὺ ἐξελίσσεται στὴν περιοχή. Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στὰ ἐλπιδοφόρα μηνύματα καὶ τὶς εὐαίωνες προοπτικὲς γιὰ τὴν ἐπαναλειτουργία τῆς «σιωπηλῆς» ἀπὸ τὸ 1971 Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ἐκφράζοντας τὴν εὐχή καὶ τὴν ἐλπίδα σύντομα νὰ ἀνοίξει τὶς πύλες τῆς καὶ νὰ δεχθεῖ τοὺς πρῶτους σπουδαστές.

Στὴ συνέχεια, στὸν περίβολο τῆς Μονῆς, ὅπου βρίσκονται οἱ τάφοι τῶν μακαριστῶν Μητροπολιτῶν Ἀπόστολου καὶ Ἐμμανουήλ, ὁ Πατριάρχης τέλεσε τρισάγιο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν ὅλων τῶν ἀειμνήστων Μητροπολιτῶν Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, ἐνῶ σὲ ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του φύτευσε ἕνα μικρὸ κυπαρίσσι.

Τὸ ἀπόγευμα, ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τὸν Ι. Ναὸ Ἁγίου Δημητρίου, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκαν μὲ πολλὴ ἀγάπη δεκάδες χαριτωμένα μικρὰ παιδιά, νέες καὶ νέοι ποὺ συμμετέχουν στὰ Κατηχητικὰ τῆς Ἐνορίας. Ἀφοῦ προσκύνησε τὴν παλαιὰ εἰκόνα καὶ ἀπότμημα τοῦ λειψάνου τοῦ Μυροβλύτου Ἁγίου, τὸ ὁποῖο ἔφεραν μαζί τους οἱ πρόσφυγες στὸ Κιλκίς, τέλεσε τὸν Ἀγιασμό τῶν ἐγκαινίων τοῦ Κειμηλιαρχείου καὶ τοῦ Κέντρου Νεότητος τῆς Ἐνορίας.

Τὸν Παναγιώτατο καλωσόρισε ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἐπιφάνιος Θεοδωρίδης, Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὴν ἱστορία τῆς Ἐνορίας, ἀλλὰ καὶ στὴ δημιουργία τοῦ Κειμηλιαρχείου καὶ τοῦ Κέντρου Νεότητος, ἡ ὁποία κατέστη δυνατὴ μὲ τὴν συνδρομὴ δωρητῶν ἐκ τῆς τοπικῆς κοινωνίας.

Ὁ Πατριάρχης, στὴν ὁμιλία του, ὑπογράμμισε τὴ σημασία τῆς κατηχήσεως καὶ πρόσθεσε:

««Χριστὸς καὶ Γένος μας χρειάζονται», ἔλεγεν ὁ μέγας ἐπανευαγγε-

λιστής και ἔθναπόστολος Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του εἰς τὴν κατήχησιν τοῦ λαοῦ, τὴν διατήρησιν τῆς πίστεως του, καὶ τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν σωτηρίαν του, καὶ τὴν ἐσφράγισε μὲ τὸν μαρτυρικὸν του θάνατον. Ἀδιαλείπτως δὲ ἐτόνιζε τὴν ἀνάγκην τῆς παιδείας, μιᾶς παιδείας χριστοκεντρικῆς καὶ εὐαγγελικῆς, καὶ μέχρι τὸ μαρτύριόν του δὲν ἔπαυεν ἰδρῶν σχολεῖα.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τούτῳ, ἐπαινοῦμεν τὴν φιλότιμον καὶ ἐπαινετὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς πνευματικῆς, ἱστορικῆς καὶ λοιπῆς ἐκκλησιαστικῆς κληρονομίας τῆς Ἐνορίας ταύτης διὰ τῆς ὁργανώσεως Κειμηλιαρχείου, ὥστε οἱ νέοι μας καὶ τὸ ποίμνιον γενικώτερον, νὰ ἐμπνέωνται διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον μέσα ἀπὸ τὴν σπουδὴν τῶν ἀληθειῶν τοῦ παρελθόντος.

Καὶ ἂν θησαυρὸς καὶ κειμήλια εἶναι τὰ ἔξοχα δημιουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ἐνεργοῦντος πάντοτε τῆ Χάριτι τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι τὸ κατ' ἔξοχὴν κειμήλιον καὶ ὁ ἀτίμητος θησαυρὸς εἶναι αἱ νεανικαὶ ὑπάρξεις. Ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκην παιδείας στοργικῆς, παιδείας ἀληθοῦς ἐλευθερίας ἐν παρρησίᾳ καὶ ἐν λόγῳ Θεοῦ διδασκομένης. Καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ κατηχητικοῦ της λόγου, καλεῖ τοὺς νέους φιλοστόργως νὰ συμμετέχουν ἐνσυνειδήτως καὶ ἐνεργῶς εἰς τὴν ζωὴν της. Αὕτη εἶναι καὶ ἡ Πατριαρχικὴ παράκλησις καὶ προτροπὴ μας πρὸς τοὺς κατηχητάς.»

Στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος περιηγήθηκε στοὺς χώρους τοῦ Κειμηλιαρχείου καὶ τοῦ Κέντρου Νεότητος, στὴν αἴθουσα ἐκδηλώσεως τοῦ ὁποίου παρακολούθησε μία σύντομη ταινία μὲ τίς δραστηριότητες τῶν Κατηχητικῶν τῆς Ἐνορίας καὶ στὴ συνέχεια τὰ παιδιὰ τραγούδησαν γιὰ τὸν Πατριάρχη. Στὸ τέλος, ὁ Παναγιώτατος ἔδωσε σὲ ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς κατηχητές τους, τὴν εὐλογία καὶ τὴν πατρικὴ εὐχὴ του μαζί μὲ σταυρουδάκια καὶ ἄλλα ἀναμνηστικά, ἐνῶ συνεχάρη τὸν Ἀρχιμανδρίτη κ. Ἐπιφάνιο, Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεως, καὶ τοὺς συνεφημέριους του γιὰ τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο στὴ Ἐνορία.

Οικουμενικός Πατριάρχης: Η προστασία τῆς φύσεως ἀποκτᾶ ἔμφασιν ὡς ἐντολή τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης, ἡ ὁποία εἶναι εἰρήνη μὲ τὸν Θεόν, εἰρήνη μὲ τὸν συνάνθρωπον, ἀλλὰ καὶ εἰρήνη μὲ τὴν γῆν καὶ εἰρήνη τῆς γῆς

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὴν Δευτέρα, 23 Σεπτεμβρίου 2024, στὸ πλαίσιο τῆς ἐπισκέψεώς του στὸ Κιλκίς, κήρυξε τὴν ἐναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Οἰκολογικῆς Ἡμερίδος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, μὲ θέμα «Τὸ ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως γιὰ τὸν 21ο αἰῶνα: Ἐκκλησία, Πολιτεία, Φιλοσοφία καὶ Θεολογία», ποῦ πραγματοποιήθηκε στὸ νέο Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Κιλκίς. Προηγούμενος, ὁ Παναγιώτατος τέλεσε τὸν Ἁγιασμό τῶν ἐγκαινίων τοῦ Συνεδριακοῦ Κέντρου παρουσία Ἱεραρχῶν, κληρικῶν, τοῦ Περιφερειάρχου Κεντρικῆς Μακεδονίας καὶ νέου Ἐπιτρόπου τῆς Ε.Ε. Ἐξοχ. κ. Αποστόλου Τζιτζικώστα, τοῦ Ἀντιπεριφερειάρχου Π.Ε. Κιλκίς Ἐντιμ. κ. Ἀνδρέα Βεργίδη, ἐκπροσώπων τῶν πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, καὶ πλήθους ἄλλων ἐπισήμων, καθὼς καὶ ἐργαζόμενων στὴν Περιφέρεια.

Μετὰ τίς προσφωνήσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Βαρθολομαίου, καὶ τοῦ Περιφερειάρχου Ἐξοχ. κ. Τζιτζικώστα, ὁ Παναγιώτατος πραγματοποίησε τὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία τῆς Ἡμερίδος, στὴν ὁποία ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὶς πρωτοβουλίες τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν εὐαίσθητοποίηση τῆς παγκόσμιας κοινῆς γνώμης γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς Δημιουργίας τοῦ Θεοῦ.

«Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, πρῶτον εἰς τὸν χριστιανικὸν κόσμον, ἀνέδειξε τὰς πνευματικὰς διαστάσεις τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος, ἐτόνισε τὴν σημασίαν τῆς συμβολῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θεολογίας τῆς εἰς τὴν κατανόησιν τῶν αἰτίων του καὶ εἰς τὴν ἀντιμετώπισίν του καὶ ἀνέπτυξε ποικίλας δράσεις ἐπικαίρου οἰκολογικῆς μαρτυρίας, μὲ στόχον τὴν ἔμπρακτον ἀξιοποίησιν τῶν οἰκοφιλικῶν ἀρχῶν καὶ παραδόσεών της ἐπ' ἀγαθῶ τῆς κτίσεως.

Αἱ σχετικαὶ δράσεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι συνεχίζονται ἤδη ἐπὶ τριακονταπενταετίαν, προήγαγον τὸν διορθόδοξον, τὸν διαχριστιανικὸν καὶ τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογον διὰ τὴν δυνατὴν συμβολὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θρησκευτῶν εἰς τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἐνέπνευσαν ἐπίσης πολιτικοὺς ἡγέτας, κοινοβούλια, παράγοντας τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, οἰκολογικὰ κινήματα, πανεπιστήμια

καὶ ἐρευνητικὰ κέντρα, ὀργανώσεις, ἀναριθμήτους ἀνθρώπους ἀπανταχοῦ. Ἀνέδειξαν τὴν ἀλήθειαν ὅτι οὐδὲν ὄραμα διὰ τὸ μέλλον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν προσδοκίαν ἑνὸς κόσμου, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι καὶ θὰ λειτουργῇ ὡς πραγματικὸς «οἶκος» τοῦ ἀνθρώπου.»

Ὁ Παναγιώτατος ὑπογράμμισε τὴ σημασία δραστηριοποίησης τῶν νέων στὴν προσπάθεια προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀλλὰ καὶ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων κοινωνικῶν προβλημάτων. «Ὁ δυναμισμὸς καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν νέων, ἡ ροπή καὶ ἡ προθυμία πρὸς δρᾶσιν, ἐμπλουτίζονται διὰ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, εἰς τὴν ὁποίαν καταφάσκεται ἡ δημιουργία, ἡ κτίσις βιοῦται ὡς θεία δωρεὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νὰ λειτουργῇ ὡς οἰκονόμος, φύλαξ καὶ «ἱερεὺς» αὐτῆς, προσάγων αὐτὴν εὐχαριστιακῶς καὶ δοξολογικῶς εἰς τὸν Δημιουργόν. Παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, τὰ δῆθεν ἐπιστημονικῶς τεκμηριωμένα δεδομένα, ἡ νεότης εἶναι περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μὲ πολλὰς μεταφυσικὰς ἀναζητήσεις καὶ πολλὴν ἐλπίδα δι' ἕνα καλύτερον κόσμον.»

Ὁ Πατριάρχης ἐπεσήμανε ὅτι γιὰ ἕνα βιώσιμο μέλλον ἀειφορίας καὶ οἰκολογικῆς ἰσορροπίας καθοριστικὲς συνθήκες, μεταξὺ ἄλλων, εἶναι ἡ οἰκολογικὴ οἰκονομία καὶ ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῶν λαῶν, τῶν θρησκειῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν.

Στὸ πλαίσιο τῆς Ἡμερίδος, τὸν συντονισμό τῆς ὁποίας εἶχε ὁ Ἑλληγογιμ. Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. κ. Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος, ὁμιλίες πραγματοποίησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεῶν, Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκολογίας καὶ Περιβάλλοντος τῆς Ι. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ Ἐξοχ. κ. Ἰωάννης Σαρμάς, πρῶν Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, καὶ Εὐάγγελος Βενιζέλος, πρῶν Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ Καθηγητῆς τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου τοῦ Α.Π.Θ., καὶ ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰσίδωρος Κάτσος, Ἐπίκουρος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Οἰκολογικῆς Α.Μ.Κ.Ε. τῆς Ι. Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου «Ὁ Κορμοράνος».

Ἀμέσως μετὰ, ὁ Παναγιώτατος εἶχε κατ' ἴδιαν συνάντηση μὲ τὸν Περιφερειάρχην Ἐξοχ. κ. Τζιτζικώστα, τὸν ὁποῖο συνεχάρη θερμὰ γιὰ τὸ σημαντικὸ εὐρωπαϊκὸ ἀξίωμα ποὺ προτάθηκε νὰ ἀναλάβει, καὶ μὲ τὸν Ἀντιπεριφερειάρχην Κυλικῆς Ἐντιμ. κ. Ἀνδρέα Βεργίδη.

Τὸ μεσημέρι, ἐπισκέφθηκε τὸ Μουσεῖο Φυσικῆς Ἱστορίας τῆς Λίμνης

Δοϊράνη, όπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Δήμαρχος Κιλκίς Ἐντ. κ. Δημήτριος Κυριακίδης, καὶ ἐνημερώθηκε γιὰ τὸ οἰκοσύστημα τῆς καὶ τὶς ἐνέργειες προστασίας τῆς χλωρίδας καὶ πανίδας τῆς.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε τὸ χωριὸ Μαυρονέρι, ὅπου στὸν Ι. Ναὸ Ἁγίου Χαραλάμπους τέλεσε τὸν Ἁγιασμό γιὰ τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν ἀποπεράτωσης τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἑνορίας.

Στὴν ὁμιλία του, εὐχαρίστησε καὶ πάλι γιὰ τὴν θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ ἐπαίνεσε κληρὸ καὶ πιστὸ λαὸ γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ καὶ τὴν ἐπιθυμία τους νὰ δημιουργηθεῖ τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἑνορίας, ἐπισημαίνοντας ὅτι οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὄχι ἓνα Κέντρο, δημιουργοῦν πολιτισμό.

Ἁγιασμός καταθέσεως Θεμελίου Λίθου τοῦ νέου Δικαστικοῦ Μεγάρου Κιλκίς

Τὸ πρωὶ τῆς Τρίτης, 24 Σεπτεμβρίου, τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐπισήμου ἐπισκέφεινός του στὸ Κιλκίς, ὁ Παναγιώτατος τέλεσε τὸν Ἁγιασμό καταθέσεως Θεμελίου Λίθου τοῦ νέου Δικαστικοῦ Μεγάρου τῆς πόλεως, παρουσία τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης κ. Γεωργίου Φλωρίδη, τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Γεωργίου Γεωργαντά, τοῦ Ἐξοχ. Ἰωάννη Σαρμά, πρώην Πρωθυπουργοῦ, τοῦ Ἀντιπεριφερειάρχου καὶ τοῦ Δημάρχου τῆς πόλης, τῆς Προέδρου τοῦ Πρωτοδικείου Κιλκίς καὶ Δικαστῶν, τῆς Προέδρου καὶ μελῶν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου τοῦ Νομοῦ καὶ πλήθους κόσμου.

Στὴν ὁμιλία του, ὑπογράμμισε τὴ σημασία τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἀναφερόμενος στὴν πρωτοβουλία ἀνέγερσης νέου Δικαστικοῦ Μεγάρου στὸ Κιλκίς, ὁ Πατριάρχης εἶπε:

«Ἡ υπεράσπισις τοῦ Κράτους Δικαίου καὶ τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ἀνήκει κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν Δικαιοσύνην καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς, οἱ ὅποιοι θεωρακίζονται θεσμικῶς μὲ τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των προσωπικὴν καὶ λειτουργικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προάσπισις τῆς δικαστικῆς ἀνεξαρτησίας περιλαμβάνει πρωτίστως τὴν υπεράσπισιν τοῦ κύρους αὐτῆς. Τὸ δὲ κύρος αὐτὸ ἐξαρθᾶται, ἔστω καὶ εἰς ἐπίπεδον συμβόλων, καὶ ἀπὸ τὸν χῶρον ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης, ὁ ὅποιος πρέπει νὰ ἐμπνέη τὸν ἀνάλογον σεβασμὸν εἰς ὅλους τοὺς παράγοντας ἀπονομῆς αὐτῆς, δικαστὰς καὶ διαδίκους.

Ἀπτόν δείγμα τῆς εὐρύθμου λειτουργίας τῶν θεσμῶν ἑνὸς ἀληθοῦς Κράτους Δικαίου εἶναι, πέραν τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου, καὶ ἡ ἀνάλογος μὲ τὸ κῦρος τῶν θεσμῶν διαμόρφωσις τῶν κτιρίων πού στεγάζουν αὐτούς. Εἰς τὸν κατὰ Θουκυδίδην «Ἐπιτάφιον» τοῦ Περικλέους, ὁ τελευταῖος θεμελιώνει τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας καὶ εἰς τὰ ἐπιβλητικὰ δημόσια κτίριά της ὡς μέσον διακρίσεως τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ.

Δυστυχῶς, μέχρι καὶ σήμερα, ἡ ὑφισταμένη κτιριακὴ ὑποδομὴ τῶν δικαστικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ Κιλκίς εἶναι, ἐξ ὧν πληροφοροῦμεθα, ἀκατάλληλος καὶ προβληματικὴ, δι' ὃ καὶ ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης ἐνταῦθα γίνεται ὑπὸ συνθήκας πού δυσχεραίνουν οὐσιωδῶς τὸ ἔργον τῶν ὑπηρετούντων δικαστικῶν λειτουργῶν. Αἰξίζουν πράγματι πολλὰ συγχαρητήρια καὶ ἐπαινοὶ εἰς ὅλους τοὺς παράγοντας τῆς τοπικῆς δικαιοσύνης, δικαστὰς, γραμματεῖς καὶ δικηγόρους, οἱ ὅποιοι εἰς ὅλως ἀπροσφόρους συνθήκας ἐργασίας διατηροῦν εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον τὴν λειτουργίαν καὶ ἀπονομὴν τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὸν τόπον σας.

Ἡ σύγχρονος Δικαιοσύνη εἰς τὸν 21ον αἰῶνα ἀπαιτεῖ ἀξιοποιήσιν καὶ τῶν νέων τεχνολογιῶν διὰ τὴν ποιοτικὴν ἀναβάθμισιν αὐτῆς, πρωτίστως ὅμως δικαιοῦται στέγης ἀνταξίας τοῦ ρόλου, τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀποστολῆς της. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τὸ νέον Δικαστικὸν Μέγαρον πού θεμελιώνομεν σήμερα θὰ ἐκπληρώσῃ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, συγκεντρώνοντας εἰς ἓνα κτίριον τὰς ὑφισταμένας καὶ κατακερματισμένας εἰς διαφορετικὰς ἐγκαταστάσεις δικαστικὰς ὑπηρεσίας καὶ παρέχοντας ἓνα σύγχρονον περιβάλλον ἐργασίας εἰς δικαστικούς λειτουργούς, ὑπαλλήλους καὶ δικηγόρους καὶ συγχρόνως εἰς τὸν πολίτην περισσότεραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαιότητα διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν λειτουργίαν τοῦ Κράτους Δικαίου.

Συγχαίρομεν τὸν Ἐντιμότατον Δήμαρχον Κιλκίς κ. Δημήτριον Κυριακίδην διὰ τὴν κατόπιν εἰσηγήσεώς του γενναῖο-δωρὸν ἀπόφασιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου νὰ παραχωρήσῃ τὸ δημοτικὸν αὐτὸ ἀκίνητον τῆς περιοχῆς Μύλων Σαμαρᾶ εἰς τὸ Ταμεῖον Χρηματοδοτήσεως Δικαστικῶν Κτιρίων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ νέου Δικαστικοῦ Μεγάρου. Ὡς συνδημότης σας, χαίρομεθα ἰδιαίτερος διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτήν, ἡ ὁποία διαδηλοῖ τὴν πρόκρισιν τῆς τοπικῆς κοινωνίας τοῦ Κιλκίς διὰ τὴν ἐξασφάλισιν συγχρόνων ὑποδομῶν πού συμβάλλουν καθοριστικῶς εἰς τὸν ἐκσυγχρονισμόν τοῦ ἐν Ἑλλάδι δικαιοδοτικοῦ συστήματος καὶ εἰς τὴν ποιοτικὴν ἀναβάθμισιν τῶν λειτουργιῶν του.

Θεωρούμεν δὲ ἰδιαίτερος εὐτυχῆ συγκυρίαν τὸ γεγονός ὅτι τὸ κτίριον τοῦ νέου Δικαστικοῦ Μεγάλου Κιλκίς θεμελιώνεται σήμερον ὑπὸ τοῦ συντοπίτου σας, τοῦ συντοπίτου μας πλέον, Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Ἐξοχωτάτου κ. Γεωργίου Φλωρίδου, ἀξίου τέκνου τῆς γῆς τοῦ Κιλκίς, ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησεν εὐόρκως τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς μαχόμενος καὶ καταξιωμένος δικηγόρος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Κιλκίς, σήμερον δὲ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θέσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης. Εὐχόμεθα ὁλοψύχως κύριε Ὑπουργέ, ἐπὶ θητείας σᾶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ὁ κύριος τοῦ ἔργου, νὰ ἀξιωθῆτε νὰ ἐγκαινιάσετε τὸ ἀποπερατωμένον πλέον νέον Δικαστικὸν Μέγαρον τῆς γενετείρας σας, τὸ ὁποῖον εἶθε πέρα ἀπὸ χῶρον ἀπονομῆς δικαιοσύνης νὰ ἀποτελέσῃ καὶ ἀληθὲς σύμβολον λειτουργίας τοῦ Κράτους Δικαίου.»

Προηγουμένως, τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ Ἐξοχ. Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης, ὁ ὁποῖος, μεταξὺ ἄλλων, τὸν εὐχαρίστησε θερμὰ γιὰ τὴν παρουσία του καὶ τὴν τέλεση τοῦ Ἁγιασμοῦ καταθέσεως τοῦ Θεμελίου Λίθου.

Τὸ μεσημέρι, ὁ Παναγιώτατος παρακάθησε στὸ ἀποχαιρετιστήριο γεῦμα πὺν παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, τὸν ὁποῖο καὶ εὐχαρίστησε γιὰ ἀκόμη μία φορὰ καὶ τὴν θερμὴ φιλοξενία καὶ τὶς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησία καὶ πρὸς τὸ πρόσωπο του ἀπὸ τὸν ἱερό κλῆρο καὶ τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Κιλκίς.

Στὴ συνέχεια ἀναχώρησε γιὰ τὴν Ἱ. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν οἰκεῖο Ποιμενάρχη Σεβ. Μητροπολίτη κ. Φιλόθεο.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὴν Θεσσαλονίκη

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὴν Τετάρτη, 25 Σεπτεμβρίου 2024, στὸ πλαίσιο τῆς ἐπισκέψεώς του στὴν Θεσσαλονίκη, ἐγκαινίασε τὰ γραφεῖα τῆς Ἀστικῆς Μὴ Κερδοσκοπικῆς Ἐταιρείας «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» καὶ τὴν ἔκθεση πὺν φιλοξενεῖται στοὺς χώρους τῆς μὲ τίτλο «Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης: 180 χρόνια προσφορᾶς στὰ γράμματα καὶ στὸν ἄνθρωπο».

Στὴν ὁμιλία του ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε τὴν αἰσιοδοξία καὶ τὴν εὐχή του γιὰ τὴν ἐπαναλειτουργία τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης. Προηγουμένως, ἀναφερόμενος στὴν ἔκθεση γιὰ τὴν ἐπέτειο τῶν 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἰδρυση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία συνδιοργα-

νώνεται από την Ι. Θεολογική Σχολή, την «Βυζαντινή Θεσσαλονίκη» και το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, τόνισε τα ἑξῆς:

«Κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, συνεπληρώθησαν ἤδη πενήκοντα τρία ἔτη ἀπὸ τῆς, ὅλως ἀδίκου, καταργήσεως τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος τῆς Τροφου Χαλκίτιδος Σχολῆς. Ἐπαναλαμβάνομεν, ὡστόσο, καὶ πάλιν ὅτι δὲν θὰ παύσωμεν νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν ἐπαναλειτουργίαν τῆς, διὰ νὰ διδάσκεται καὶ πάλιν εἰς τὸ ἡγιασμένον τοῦτο σχολεῖον ἡ ἐκκλησιαστικὴ θεολογία, νὰ καλλιεργῆται καὶ νὰ διακηρύσσεται ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ μαρτυρία πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Τότε, ἡ Πρωτόθρονος Ἐκκλησία τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἀποκτήσῃ καὶ πάλιν τὸ θεολογικὸν τῆς φυτῶριον, τὸ ὁποῖον θὰ τὴν τροφοδοτῆ μὲ ἱκανὰ στελέχη, σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς, εὐλαβεῖς κληρικούς καὶ ἐργάτας τῆς θεολογίας, συνεχιστὰς τῶν παραδόσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀναλάβουν θέσεις εὐθύνης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἐκφραστὰι τοῦ κοινου πνεύματος τῆς Χάλκης καὶ τοῦ ἀειφεγγοῦς Φαναρίου. Τίποτε εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας δὲν εὐδοκμεῖ, ἐὰν δὲν ἔχη σταθερὰ θεολογικὰ θεμέλια.»

Μὲ ἀφορμὴ τὰ ἐγκαινία τοῦ ἀνακαινισμένου κτηρίου, τὸ ὁποῖο παρῶρηθη ἀπὸ τὸ Πατριαρχικὸ Ίδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, γιὰ τὴν στέγαση τῶν γραφείων τῆς ΑΜΚΕ «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» σημείωσε ὅτι πρόκειται γιὰ μίαν ἐταιρεία ἡ ὁποία δραστηριοποιεῖται, τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ ἰδιαίτερη ἐπιτυχία καὶ ποικίλες δράσεις, «διὰ τὴν πολιτιστικὴν ἀνάδειξιν τῆς βυζαντινῆς ἰδιοπροσωπίας τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία εἰς τὰς βυζαντινὰς πηγὰς δὲν χαρακτηρίζεται μόνον ὡς «μαρτυροπλούτιστος» καὶ «μαρτυροφύλακτος», λόγῳ τοῦ πολιούχου κηδεμόνος αὐτῆς, τοῦ ἀθλοφόρου μάρτυρος Δημητρίου, ἀλλὰ καὶ ὡς μίαν μεγαλόπολιν τοῦ Βυζαντινοῦ κόσμου, ἐπαινουμένη διὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ βυζαντινοῦ χαρακτῆρος τῆς: «ἢ πάσης Μακεδονίας προκαθεζομένη ἐν πόλεσι... παντοίοις κάλλεσιν ὠραῖζομένη καὶ μονοῦ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ἐρυθριῶσα κοσμίως τα δευτερεῖα λέγεσθαι ἔχειν» (κατὰ τὸν βιογράφον τοῦ ὁσίου Μακαρίου Μακρῆ, τοῦ Θεσσαλονικέως ἡγουμένου τῆς ἱστορικῆς μονῆς Παντοκράτορος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν).

Στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος ῥάντισε μὲ ἁγιασμό τοὺς χώρους τῶν ἐγκαινιασθέντων γραφείων καὶ ξεναγήθηκε στὴν ἔκθεση γιὰ τὴν Θεολογικὴ Σχολή.

Πρὶν ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Σεβ. Μητρο-

πολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος, ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀμορίου κ. Νικηφόρος, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Βλατάδων καὶ Πρόεδρος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, ὁ Ἐντιμ. κ. Παντελεήμων Φιλιππίδης, Πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης, καὶ ἡ Ἐυγεν. κ. Ζαχαρῶ Παπαδοπούλου, Γραμματέας τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης».

Παρέστησαν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνος, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ πλῆθος Ἱεραρχῶν, κληρικοί, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ὁ Ἐξοχ. Ὑφυπουργὸς Ἐσωτερικῶν κ. Κωνσταντῖνος Γκιουλέκας, ἐκπρόσωποι κομμάτων, τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωματίων Ἀσφαλείας, Πολιτιστικῶν φορέων καὶ πλῆθος κόσμου.

Τὸ πρωὶ τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Πατριάρχης πραγματοποίησε τὴν κεντρικὴ ὁμιλία στὴν ἐπετειακὴ ἐκδήλωση τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ του, μὲ θέμα: «Ὁρθόδοξος Πίστη καὶ Ἱατρικὴ Ἐπιστῆμη».

Προηγουμένως, ὁμιλίες ἀπηύθυναν οἱ Ἑλλογιμ. κύριοι Νικόλαος Νίτσας, Πρόεδρος τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης, Νικόλαος Λαζαρίδης, Καθηγητὴς στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ., καὶ Θεόδωρος Δαρδαβέσης, Κοσμητορὰς τῆς Σχολῆς Ἐπιστημῶν Ὑγείας τοῦ ἴδιου Πανεπιστημίου.

Τὸ προηγούμενο βράδυ, ἀμέσως μετὰ τὴν ἄφιξη τοῦ στὴν Θεσσαλονίκη, ὁ Παναγιώτατος παρακάθησε σὲ ἑόρτιο δεῖπνο πού παρέθεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, γιὰ τὴν συμπλήρωση 50 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἰδρυση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας του.

«Ἀποτελεῖ μεγάλην χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν νὰ συνεορτάζωμεν τὰ πενήντα χρόνια ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως. Πράγματι, ἐδικαιώθη ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἰδρῦσῃ τὸ ἔτος 1974 εἰς τὴν περιώνυμον Πόλιν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, τὴν Θεσσαλονικὴν, τὸ καύχημα τῆς ἄλλοτε ἐνδόξου Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, δύο νέας ἱερᾶς Μητροπόλεις, τὴν Μητρόπολιν Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως καὶ τὴν Μητρόπολιν Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς. Ἀμφότεραι ἔμελλον νὰ λαμπρύνουν τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀποτελοῦν δύο σημαντικὰς Μητροπόλεις τοῦ Θρόνου. Θεωροῦμεν μεγάλην εὐλογίαν τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τοὺς δύο Ἰδρυτικὸς Τόμους εὐρίσκεται καὶ ἡ ὑπογραφή τῆς ἡμῶν

Μετριότητας, ὡς Μητροπολίτου τότε Φιλαδελφείας.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καυχᾶται ἐν Κυρίῳ διὰ τὸ πλούσιον ποιμαντικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τὸ ἐπιτελεσθὲν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κατὰ τὴν πεντηκονταετὴ πορείαν αὐτῆς. Ἐπιτρέψατε ἡμῖν νὰ μνησθῶμεν τοῦ πρώτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Διονυσίου Λαδοπούλου, ἀποφοίτου τῆς κοινῆς Τροφῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς, διακονήσαντος συνάμα ἐν τῷ Σεπτῷ Κέντρῳ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ἀνέλαβεν ἐκ τοῦ μηδενὸς νὰ θεμελιώσῃ καὶ νὰ ὀργανώσῃ τὴν νέαν αὐτὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔπαλξιν καὶ ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν εἰργάσθῃ θυσιαστικῶς καὶ ἐκλείσεν αὐτήν. Ἡναλώθη κυριολεκτικῶς εἰς τὴν διακονίαν καὶ ὀργάνωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως του, ἐδημιούργησε πλειάδα ἐνοριακῶν Ναῶν, Ἱερῶν Μονῶν καὶ κοινοφελῶν ἰδρυμάτων καὶ διεκρίθη διὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ λειτουργικὸν του φρόνημα.»

Μὲ θερμούς λόγους ἀναφέρθηκε καὶ στὸν σημερινὸ Μητροπολίτη, Σεβ. κ. Βαρνάβα, τὸν ὁποῖο χαρακτήρισε πολυτάλαντο καὶ χαρισματικό, μὲ πλούσια πνευματικὴ καὶ ποιμαντικὴ μαρτυρία, ἤδη γιὰ μία εἰκοσαετία, δικαίωνοντας, ὅπως εἶπε, τίς προσδοκίες ὄλων.

«Ἰδιαιτέρως ἐκτιμῶμεν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσίν σου πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, πού ἐπιδεικνύεις ἔργοις καὶ λόγοις, τιμῶν τὴν καταγωγὴν σου ἀπὸ τὰς ἀλησμονήτους πατρίδας. Ἐνδιαφέρεσαι καὶ μεριμνᾷς στοργικῶς διὰ τὴν νεολαίαν τῆς Πόλεως καὶ τῆς Ἰμβρου, προσφέροντας εὐκαιρίας διὰ νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ χαίρωνται τὰ παιδιά μας τὰς κατασκηνώσεις τῆς Μητροπόλεως σου. Καὶ οἱ πρόθυμοι συνεργάται σου, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Ἐλλογιμωτάτην κυρίαν Μαρίαν Χαραλαμπίδου, δίδουν τὸ παρὼν εἰς τὴν γενέτειραν ἡμῶν καὶ εἰς τὴν Πόλιν μὲ ποικίλας πνευματικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς ἐκδηλώσεις. Ἀναφέρομεν, εὐχαριστοῦντες ἐκ μέσης καρδίας, τὴν προσφορὰν εἰς τὴν Παιδόπολιν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν νῆσον Πρώτην, ὅπου ἡ παρουσία τῶν συνεργατῶν σας εἶναι πηγὴ πνευματικοῦ πλούτου διὰ τὰ παιδιά.

Ἐπὶ πλέον, χαιρόμεθα κάθε φορὰ, πού ἐπισκέπτεσθε τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων μὲ τὴν συνοδείαν ὄλων τῶν Δημάρχων τῆς Μητροπολιτικῆς σου περιφερείας, γεγονός τὸ ὁποῖον φανερῶνει τὴν ἀγαστὴν συνεργασίαν μὲ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν. Συνέχισες καὶ ἐπολλαπλασίασες τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου σου, πάντοτε ἔτοιμος πρὸς διακονίαν τοῦ λογικοῦ σου ποιμνίου. Θὰ ἦτο δίκαιον νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ Μητρόπολις σου εἶναι ὑποδειγματικὴ, πρωτοποριακὴ καὶ ἡ ποιμαντορία σου χα-

ρακτηρίζεται από κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία και στοργήν δια την νεότητά. Γνώρισμα τῆς πνευματικότητός σου εἶναι ὁ συνδυασμός ἀκλονήτου πιστότητος εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἀνοικτοσύνην πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὸν πολιτισμόν. Ὁ «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» χαρακτήρ τῆς πίστεως δὲν ἀναίρει, ἀλλὰ ἐνδυναμώνει τὴν ἐγκόσμιον καλὴν μαρτυρίαν.»

Προηγουμένως τὸν Παναγιώτατο καλωσόρισε μὲ θερμούς λόγους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὴν ἱστορία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας του, τὸ ποίμνιο τῆς ὁποίας ἦταν πρόσφυγες καὶ σήμερα ἀπόγονοί τους, ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ τὸν Πόντο.

Στὸ δεῖπνο παρακάθησαν πλῆθος Ἱεραρχῶν καὶ σύσσωμος ὁ Ἱερός κλήρος τῆς Μητροπόλεως, οἱ Ἐξοχ. κύριοι Κωνσταντῖνος Γκιουλέκας, Ὑφυπουργὸς Ἑσωτερικῶν, καὶ Εὐάγγελος Βενιζέλος, πρῶην Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ Καθηγητῆς Συνταγματικοῦ Δικαίου στὸ Α.Π.Θ. ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς, τῆς τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, τοὺς Στρατοῦ καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, καὶ πολλοὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι.

Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης: «Οἱ νέοι ἀποτελεῖτε ὄχι μόνον τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ τὸ δυναμικὸ τῆς παρόν»

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τὴν Παρασκευή, 27 Σεπτεμβρίου 2024, εὕρισκόμενος στὴν Ἀθήνα μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου, ποῦ θὰ πραγματοποιηθεῖ στίς 28 Σεπτεμβρίου, ἐπισκέφθηκε τὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν χώρο τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὸν ὁμώνυμο δῆμο τῆς Ἀττικῆς.

Τὸν Παναγιώτατο ὑποδέχθηκαν στὸν αὐλεῖο χώρο τοῦ Προσκυνηματος ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, καὶ ὁ Δήμαρχος Ἁγίας Βαρβάρας Ἐντιμ. κ. Λάμπρος Μίχος, παρουσία τῆς Ὑφυπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἐξοχ. κ. Ζέττας Μακρή, τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Γεωργίου Καλαντζῆ, Αὐτοδιοικητικῶν παραγόντων καὶ πιστῶν.

Στὴ συνέχεια, ὁ Παναγιώτατος μετέβη στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ παρακείμενου Οἰκοτροφείου, ὅπου τὸν καλωσόρισε ἐγκαρδῶς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος περιστοιχισμέ-

νος από τους οικότροφους και τὰ στελέχη τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ἕνας ἐκ τῶν οικότροφων, καὶ στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος, στὴν ὁμιλία του, ἐξέφρασε τὴν χαρὰ του ποὺ βρέθηκε ἀνάμεσα στοὺς φιλοξενούμενους φοιτητές, οἱ ὅποιοι προέρχονται ἀπὸ διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

«Ὡς ἔχει λεχθῆ, ἐσεῖς οἱ νέοι ἀποτελεῖτε ὄχι μόνον τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ τὸ δυναμικὸ τῆς παρόν. Εἴσθε οἱ πλήρεις δυνάμει-ως καὶ ἐνεργείας κληρονόμοι καὶ μάρτυρες τῶν θαυμασίων τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Γένους. Εἴσθε ἡ ἐπιβεβαίωσις τῆς ὑγιοῦς πνευματικότητος τῶν γονέων καὶ διδασκάλων σας, οἱ ὅποιοι σᾶς ἀνέθρεψαν καὶ σᾶς ἐπαιδαγώγησαν μὲ τὰ νάματα καὶ τὰς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν σημαντικὸν ρόλον καὶ τὴν δύναμιν τῆς νεότητος ἐξαίρουν καὶ τὰ κείμενα τῆς ἐν Κρήτη, κατὰ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 2016, συνελθούσης Ἁγίας καὶ Μεγάλης Σύνοδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία προέτρεψε τοὺς νέους, «νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι εἶναι φορεῖς τῆς μακραίωνος καὶ εὐλογημένης παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ταυτοχρόνως δὲ καὶ οἱ συνεχισταὶ αὐτῆς, οἱ ὅποιοι θὰ διαφυλάσσουν θαρραλέως καὶ θὰ καλλιεργοῦν μὲ δυναμισμὸν τὰς αἰωνίους ἀξίας τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ νὰ δίδουν τὴν ζεῖδωρον χριστιανικὴν μαρτυρίαν» (Εγκύκλιος, § 8).

Καλεῖσθε καὶ ἐσεῖς, ἀγαπητοὶ φοιτηταί, ὅπως ὅλοι οἱ νέοι ὅπου γῆς, νὰ ζήσετε εἰς ἕνα πολιτισμικὸν περιβάλλον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχετε δημιουργήσει οἱ ἴδιοι. Τὸ καθῆκον καὶ ἡ εὐθύνη σας, παρ' ὅλα ταῦτα, εἶναι νὰ ἐνταχθῆτε εἰς αὐτὸ καὶ νὰ συμβάλλετε εἰς τὴν πραγματικὴν πρόο-δον, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν εἶναι μόνον οἰκονομικὴ ἢ τεχνολογικὴ, ἀλλὰ περιλαμβάνει καὶ τὴν πνευματικὴν διάστασιν. Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, τὴν ὁποίαν ζητε καθημερινῶς διὰ τῆς συμβιώσεώς σας εἰς τοὺς φιλοξένους χώρους τοῦ Οἰκοτροφείου, σᾶς δίνει τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια καὶ τὰ κίνη-τρα. Ἡ χριστιανικὴ ὑπαρξις εἶναι καὶ δι' ἐσᾶς, ἀντίστασις εἰς τὰς ἀντι-κειμενοποιήσεις τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν φαλκίδευσιν τῆς ἱερότητος τοῦ προσώπου του, εἴτε αὐταὶ γίνονται εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἐπιστήμης, εἴτε τῆς πολιτικῆς, εἴτε τῆς οικονομίας, εἴτε κάποιας ἰδεολογίας. Ζωὴ ἐν Χριστῷ σημαίνει νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν διὰ τὸ δῶρον τῆς ζωῆς καὶ διὰ τὴν ὠραιότητα τῆς δημιουργίας, νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν προστασίαν τῆς κτίσεως, ὡς «ἱερεῖς» τῆς, ὅπως μᾶς θελεῖ ἡ παράδοσις τῆς πίστεώς μας.»

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήριά του πρὸς «τοὺς ἀόκνως κοπιῶντας δι' ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ οἰκότροφοι, τὸν Ἰε-

ρώτατον Μητροπολίτην Φαναρίου κύριον Ἀγαθάγγελον, τὸν ἐκλεκτὸν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν ἡμῶν, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε φεΐδεται τῆς ἀγάπης καὶ προθυμίας του πρὸς τὴν ἡμετέραν Μετριότητα καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καὶ τὸν Ὀσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κύριον Πολύκαρπον Κάστιζαν, τὸν πολὺ ἀγαπητὸν εἰς ἡμᾶς λόγιον καὶ εὐλαβῆ κληρικόν, τὸν καὶ Διευθυντὴν τοῦ Οἰκοτροφείου. Δι' ὅλας τὰς εὐεργεσίας καὶ τοὺς κόπους τῶν εἰς τὴν διακονίαν καὶ τὴν φροντίδα σας, ἐπιδαφιλεύομεν εἰς αὐτοὺς τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐχὴν. Εἰς ὑμᾶς δέ, τοὺς ἐντὸς τῆς καρδίας ἡμῶν εὐρισκομένους φερέλιπιδας νέους, εὐχόμεθα πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν εἰς τὴν πορείαν τοῦ βίου σας, καὶ θείαν ἔμπνευσιν καὶ πρόοδον εἰς τὰς σπουδὰς σας, ὑπενθυμίζοντες εἰς ὑμᾶς ὅτι ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν μᾶς ἀπελευθερῶνει καὶ μᾶς στρέφει πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς διακονίας.»

Νωρίτερα, ὁ Παναγιώτατος τέλεσε τρισάγια ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν προσφάτως κοιμηθέντων ἀειμνήστων Ἀρχιμανδρίτου Πατρικίου Καλεώδη, ἀποφοίτου Χάλκης, στὸν τάφο του στὸ Κοιμητήριον Χαλανδρίου, καὶ Χρήστου Γιανναρά, Ἀρχοντος Ὁφφικιαλίου τῆς Μ.τ.Χ.Ε. καὶ Πανεπιστημιακοῦ Καθηγητοῦ, καὶ Μαριάννας Βαρδινογιάννη, φιλανθρώπου καὶ ἰδρυτριάς τοῦ Συλλόγου ΕΛΠΙΔΑ, στοὺς τάφους αὐτῶν στὸ Α' Κοιμητήριον Ἀθηνῶν.

Τὸ βράδυ τῆς προηγουμένης, ἀμέσως μετὰ τὴν ἄφιξη τοῦ στὴν Ἀθήνα, ὁ Παναγιώτατος μετέβη στὴν Παλλήνη, ὅπου ἑκατοντάδες πολῖτες του ἐπεφύλαξαν θερμὴ ὑποδοχὴ. Ὁ Δήμαρχος τῆς πόλης, Ἐντιμ. κ. Χρήστος Ἀηδόνης, καλωσόρισε ἐπισημῶς τὸν Πατριάρχη, σὲ τελετὴ στὸν αὐλεῖο χῶρο τοῦ Δημοτικοῦ Μεγάρου, παρουσία ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων, τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, πολιτιστικῶν φορέων καὶ ἄλλων ἐπισημῶν. Στὴ συνέχεια πραγματοποιήθηκε ἔκτακτη συνεδρίαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν ὁποία ὁμοφώνως ἀποφασίστηκε ἡ ἀναγόρευση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου σὲ Ἐπίτιμο Δημότη Παλλήνης καὶ ἡ ἀπονομὴ πρὸς Αὐτὸν τοῦ χρυσοῦ κλειδιοῦ τῆς πόλης.

Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης: Τὸ μέλλον τῆς Ἰμβρου ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ διασώζουν μέσα στὴν καρδιά τους τὸ «πνεῦμα τῆς Ἰμβρου»

Τὸ Σάββατο, 28 Σεπτεμβρίου, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, παρουσία τῆς Ἐξοχ. Προέδρου τῆς Ἐλ-

ληνικής Δημοκρατίας κ. Κατερίνας Σακελλαροπούλου, τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Σταυροπηγίου κ. Ἀλεξίου, ἐκπροσώπου τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἱεραρχῶν, τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος Ἐξοχ. κ. Γεωργίου Κώτσηρα, ἐκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως, Ὑπουργῶν, ἐκπροσώπων κομμάτων, τῶν ἐπὶ κεφαλῆς Συλλόγων Ἰμβριῶν καὶ Τενεδίων καὶ πλήθους Ἰμβριῶν καὶ Τενεδίων ἀπὸ κάθε γωνιά τοῦ πλανήτη, κήρυξε τὴν ἔναρξη τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στὸ Κέντρο Πολιτισμοῦ «Ἑλληνικὸς Κόσμος» τοῦ Ἰδρύματος Μείζονος Ἑλληνισμοῦ.

Στὴν ὁμιλία του, ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε στὸν ἀγῶνα των Ἰμβριῶν νὰ διατηρήσουν τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὶς παραδόσεις καὶ κυρίως τὴν παρουσία τους στὴν πατρογονικὴ γῆ. Μεταξὺ ἄλλων, σημείωσε τὰ ἑξῆς:

«*Ἰμβρος καὶ Τένεδος*», λοιπόν, «*Νόστος καὶ Προοπτικὴ*», τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου μας. Δύο ἱστορικὰ νησιὰ στὰ βορειοανατολικά τοῦ Αἰγαίου. Κοινὴ ἡ πορεία τους, ἰδίως μετὰ τὸ 1923. Κοινὴ ἡ μοῖρα τους ἀπὸ τὸ 1964. Καὶ σήμερα συζητοῦμε τὸ θέμα τοῦ νόστου, τῆς ἐπιστροφῆς, καὶ τὶς προοπτικὲς γιὰ ὅσους θέλουν νὰ παλινοστήσουν, γι' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἔφυγαν ποτὲ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ γιὰ ἐκείνους ποὺ ἤδη ἐγκαταστάθηκαν, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἰδίως στὴν Ἰμβρο.

Θὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὸ 1964, τὴν «*πιὸ μαύρη χρονιά* στὴν μακρὰ ἱστορία τῆς Ἰμβρου», ὅπως ἔχει λεχθῆ. Τότε ἄρχισε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀδυσώπητου «*Προγράμματος διάλυσης*» τοῦ κοινωνικοῦ ἱστοῦ τῆς Ἰμβρου. Σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, στὴν οικονομικὴ ζωὴ, στὴν ἐκπαίδευση, στὸν πολιτισμὸ, στὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα, στὴν πληθυσμιακὴ σύνθεση, στὴν καθημερινότητα, ἐπέρχεται μία καταστροφικὴ ἀνατροπὴ. Τὸ κλείσιμο τῶν σχολείων, ἡ ἐγκατάσταση στρατοῦ στὸ νησί, ἡ δέσμευση τῆς καλλιεργήσιμης γῆς καὶ τῶν ἐλαιῶνων, καὶ ἄλλα ἀνείπωτα δεινὰ, εἶχαν τραγικὲς συνέπειες. Ἄδειασε ἡ Ἰμβρος, ἀλλὰ καὶ ἡ Τένεδος. Πρόσφυγες οἱ κάτοικοί τους στὴν Ἑλλάδα, στὴν Αὐστραλία, στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη, στὴν Ἀμερικὴ καὶ στὴ Νότια Ἀφρικὴ. Οἱ Ἰμβριοι, χωρὶς προοπτικὴ ζωῆς, χωρὶς πόρους, χωρὶς ὁμογενειακὴ παιδεία, μέσα στὸν φόβο καὶ τὴν ἀνασφάλεια, ἐγκατέλειψαν τὴν ἀγαπημένη μικρὴ πατρίδα καὶ πῆραν τῶν ὁμματιῶν τους, πῆραν τὸν δρόμο τῆς ξενιτειᾶς. Παρελαύνουν μπροστὰ στὰ μάτια μας οἱ ἀδελφοί μας ποὺ ἄφησαν τὰ σπίτια καὶ τὰ κτήματά τους, τοὺς ναοὺς, τὰ ξωκκλήσια καὶ τοὺς τάφους τῶν προγόνων τους, καὶ πορεύονταν στὸ ἀγνωστο. Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα δεινὰ στὴ ζωὴ

είναι να χάση ο άνθρωπος την πατρίδα του, να εγκαταλείψει τὰ πάντα και να μη γνωρίζει τί τὸν ἀναμένει.

Αὐτοὶ ποὺ στὰ πέτρινα χρόνια ἔμειναν στὸ νησί, οἱ ὀλίγοι, περίπου 250 ψυχές γύρω στὸ 1990, ἀπὸ τοὺς πάνω ἀπὸ ἑπτὰ χιλιάδες περίπου ὁμογενεῖς, ὑπέμειναν καρτερικὰ στερησεις καὶ ταπεινώσεις, ξένοι στὸν δικό τους τὸν τόπο. Χωρὶς αὐτούς, αὐτὸ εἶναι βέβαιο, δὲν θὰ ὑπῆρχε τίποτε δικό μας σήμερα στὴν Ἰμβρο, οὔτε οἱ ἐκκλησίες μας, οὔτε ἡ πανάρχαιη ἱμβριώτικὴ λαλιά, οὔτε τὰ χωριά μας. Εἴμαστε ὑπερήφανοι γι' αὐτούς καὶ τοὺς χρωστάμε μεγάλη εὐγνωμοσύνη. Ἄν συναντοῦμε στὴν πατρίδα μας, ἐμεῖς προσωπικὰ, ὅτι ἀγαπήσαμε ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, αὐτὸ τὸ ὀφείλουμε στοὺς γενναίους συμπατριῶτες μας, ποὺ ἔμειναν ἐκεῖ καὶ φύλαξαν ὑπομονητικὰ τὸν τόπον μας καὶ τὸν τρόπον τοῦ βίου.

Πολλὰ χρεωστοῦμε καὶ στοὺς πάνω ἀπὸ ἑξὶ χιλιάδες Ἰμβριούς ποὺ ξενιτεύθηκαν ἄκοντες. Κι αὐτοὶ δὲν εἶχαν εὐκολὴ πορεία. Ὅμως διέτρεξαν τὸν δόλιχο τῆς προσφυγιάς μὲ ἀξιοπρέπεια καὶ αὐτοπεποίθηση. Μὲ τὴν εὐφυΐα, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν τιμιότητα τους, μὲ τὸ φιλότιμό τους, ὄχι μόνον ἐπιβίωσαν, ἀλλὰ πρόκοψαν, διακρίθηκαν σὲ πολλοὺς τομεῖς, στὴν ἐκκλησιαστικὴ διακονία, στὰ γράμματα, στὴν ἐκπαίδευση, καὶ στὶς ἐπιστῆμες, στὸ ἐμπόριο καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις, στὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, χωρὶς νὰ λησμονήσουν τὴν ἐρατεινὴ Ἰμβρο, πάντοτε μὲ τὸν πόθο γιὰ τὸ νόστιμον ἡμᾶρ, τὸν ὁποῖο μετέδιδαν στὰ παιδιὰ τους καὶ στὰ ἐγγονιά τους. Εἴμαστε ὑπερήφανοι γιὰ τοὺς συμπατριῶτες μας καὶ γιὰ τοὺς Τενέδιους τῆς διασποράς, γιὰ ὅσα κατώρθωσαν κάτω ἀπὸ συνθήκες προσφυγιάς. Σήμερα ἀποτελοῦν τὴ δεξαμενὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλεῖ ἀνθρώπινο δυναμικὸ κάθε εἶδους ἐξέλιξη στὰ νησιά μας.

Κυρίως ἀπὸ αὐτούς, μὲ τὴν ἀνεκτίμητη συμβολὴ τῶν δύο Ἰμβριακῶν Σωματείων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, προέρχονται οἱ μαθητὲς καὶ οἱ μαθήτριες τῶν σχολείων μας ἀπὸ τὸ 2013 καὶ ἐξῆς. Ἡ ἐπαναλειτουργία τῶν ὁμογενειακῶν σχολείων, τὴν ὁποία ὀνειρευτήκαμε καὶ ἀξιοθήκαμε, χάριτι Θεοῦ, νὰ βιώσουμε ὡς θαῦμα, ἀνεπτέρωσε τὶς ἐλπίδες μας. Ἦδη συμπληρώθηκε μία δεκαετία καὶ προχωροῦμε μὲ αὐτοπεποίθηση καὶ πολλὲς προσδοκίες. Εὐγνωμονοῦμε ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνέβαλαν στὴν ἐπανεκκίνηση τῆς ὁμογενειακῆς παιδείας στὴν Ἰμβρο. Αναγνωρίζουμε τὴν στήριξη τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν στὸ ἐγχείρημα καὶ εὐχαριστοῦμε τοὺς ὑπευθύνους ποὺ συνέβαλαν προσωπικὰ.»

Ολοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του, ὁ Ἰμβριος Πατριάρχης, ἐπεσήμανε ὅτι τὸ μέλλον τῆς Ἰμβρου ἐξααρτᾶται ἀπὸ αὐτούς ποὺ διασώζουν μέσα

στην καρδιά τους αυτό το πνεῦμα, ὡς ἀξιακὸ προικισμό, ὡς πολιτισμό, ὡς πυξίδα γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον.

«Ὅπου οἱ Ἰμβριοὶ κράτησαν μέσα τους αὐτὸν τὸν πνευματικὸ πολιτισμὸ ζῆ ἢ Ἰμβρος, ἀφοῦ ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ἦθος τῆς εἶναι βιωμένη, ριζωμένη στὸ εἶναι τῶν ἀνθρώπων τῆς πραγματικότης.

Μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι οἱ ἡμέτεροι ποῦ θὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Ἰμβρο, μαζί μὲ ὅσους εἶναι ἤδη ἐκεῖ, θὰ ἐκπροσωποῦν μία κοινότητα, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελῆ πρότυπο καὶ τῶν μὴ ὁμογενῶν κατοίκων τῆς Ἰμβρου; Θὰ ἀγαποῦν τὸν τόπο ἢ θὰ ἀγωνίζονται κυρίως γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν; Θὰ τὸν ὁμορφαίνουν ἢ θὰ εἶναι ἀδιάφοροι γιὰ τὴν ἱερότητα καὶ τὴν ὠραιότητα τοῦ νησιωτικοῦ περιβάλλοντος; Ἡ ἀλήθεια εἶναι τρόπος, ὄχι πρωτίστως τόπος. Ἡ Ἰμβρος ὡς τρόπος ζωῆς, ὡς ἱεράρχηση ἀξιών, πρέπει νὰ βρίσκεται βαθιὰ μέσα στὴν καρδιά μας γιὰ νὰ ἀνθίσθῃ ὅταν ἐγκατασταθοῦμε στὸ νησί μας.

Ἡ ἔννοια τῆς βίωσης ἀνάπτυξης περιλαμβάνει καὶ τὴν πνευματικὴ διάσταση, ἡ ὁποία θέλει ἀγῶνα καὶ ἐπιμονὴ γιὰ νὰ ριζώσῃ καὶ νὰ καρποφορήσῃ, νὰ γίνῃ ἦθος ποῦ μπορεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ τὴ νέα γενιά. Δὲν ὑπάρχει ἀδάπανη, ἀνέξοδη ὑπαρξιακά, Ἰμβριακὴ πνευματικὴ ταυτότητα. Σαφῶς, τὸ κοινωνικὸ πειβάλλον καὶ οἱ ἐξωτερικὲς συνθήκες ἐπηρεάζουν τὸν ἔσω ἄνθρωπο, ὅμως δὲν τὸν καθορίζουν. Ἡ φορὰ τῆς διαμόρφωσης τοῦ ἦθους, τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν κοινωνία πρὸς τὴν ἀνθρώπινη καρδιά, ἀλλὰ ἀντιστρόφως: Ἀπὸ τὸν ἔσω ἄνθρωπο πρὸς τὰ ἔξω.

Συνεχίζουμε, λοιπόν, ἀγαπητοὶ συμπατριῶτες, τὸν ἀγῶνα καὶ στὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο. Οἱ Ἰμβριοὶ ἀνέπτυξαν ὑψηλὸ πνευματικὸ πολιτισμὸ ἐλευθερίας, ἀπλότητας, ἀλληλεγγύης καὶ φιλανθρωπίας, εὐγενείας καὶ ἐνσυναίσθησης, εὐσεβείας καὶ ἐμπιστοσύνης στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἀξίες μὲ πανανθρώπινη ἐμβέλεια. Ὅπου καὶ ἂν πῆγαν, ὅσο μακριὰ ἀπὸ τὴν γενέτειρα κι ἂν βρέθηκαν, μετέφεραν, ἐγχαραγμένο στὰ μύχια τῆς ψυχῆς τους, τὸ πνεῦμα τῆς Ἰμβρου, μὲ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, ποῦ δὲν ἦταν ἀπλῶς φολκλόρ ἀλλὰ ἦθος ἐλευθερίας, πόθος αἰωνιότητας, ἀλήθεια ὡς σχέση καὶ ὄχι ὡς κτήση, ὡς εἶναι καὶ ὄχι ὡς ἔχειν. Καυχόμαστε γιὰ τοὺς συμπατριῶτες μας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐν τῇ ξένῃ δὲν ἀποκόπηκαν ἐσωτερικὰ καὶ ὑπαρξιακὰ ἀπὸ τὸ «πνεῦμα τῆς Ἰμβρου». Ἐξ ἄλλου, ὅπου βιώνεται σὲ ὑπαρξιακὸ βάθος ἡ ἀλήθεια, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταποθῆ ἀπὸ τὴ λήθη. Τὰ ἀληθινὰ πράγματα δὲν ἔχουν ἡμερομηνία λήξεως, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ: «ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσο-

νται, οί δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι» (Μάτθ. κδ', 35).»

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς του στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, ὁ Παναγιώτατος εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συνομιλήσει μὲ συμπατριώτες του, ἀλλὰ καὶ νὰ περάσει λίγη ὥρα μὲ μικρὰ Ἰμβριωτόπουλα, στὰ ὁποῖα διάβασε ἓνα παραμῦθι σχετικὸ μὲ τὶς παραδόσεις τοῦ νησιοῦ τους.

Πατριαρχικὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος προεξήρχε τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν Κυριακὴ, 29 Σεπτεμβρίου 2024, στὸν Ἱερό Ναὸ Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης.

Μὲ τὸν Παναγιώτατο συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Νέας Σμύρνης κ. Συμεῶν, Σμύρνης κ. Βαρθολομαῖος, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλος καὶ Δράμας κ. Δωρόθεος.

Ἐκκλησιάστηκαν Κληρικοὶ, Ἄρχοντες Ὀφικιᾶλιοι τῆς Μ.τ.Χ.Ε., ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐσωτερικῶν Ἐξοχ. κ. Βασίλειος-Πέτρος Σπανάκης, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Γενικὴ Γραμματέας Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ καὶ Δημόσιας Διπλωματίας Ἑυγεν. κ. Μάϊρα Μυρογιάννη, ὁ Δήμαρχος Νέας Σμύρνης Ἐντιμ. κ. Γεώργιος Κουτελάκης, καὶ ἐκπρόσωποι τῆς τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, στελέχη Ἰμβριακῶν Συλλόγων καὶ σύεδροι τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου, καὶ πλῆθος πιστῶν.

Τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε μὲ θερμοὺς λόγους ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. Συμεῶν.

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀναφέρθηκε στοὺς προσφυγικῆς καταγωγῆς κατοίκους τῆς Νέας Σμύρνης, ἓνα δῆμο στὸν ὁποῖο ἐγκαταστάθηκαν καὶ πολλοὶ Ἰμβριοι μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ 1964.

Μεταξὺ ἄλλων, ὁ Παναγιώτατος εἶπε:

«Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀγαπᾷ βεβαίως πάντοτε ἐξ ἴσου ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ τέκνα της. Ὅφείλει ὁμως μίαν ἐπιπλέον δόσιν στοργῆς καὶ φροντίδος πρὸς τὰ ἐμπεριόστατα, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐδέχθησαν εἰς τὴν ζωὴν των τὰς μεγαλυτέρας καταϊγίδας καὶ συμφορᾶς. Ἐδῶ εἰς τὴν Νέαν Σμύρνην τέτοιου εἴδους τέκνα μας ἦλθαν παλαιότερον ἀπὸ τὴν θλίψιν τὴν μεγάλην τῆς Ἀνατολῆς καὶ συνέπηξαν τὴν νέαν αὐτὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἔδωσαν τὸ ὄνομα τῆς ἱστορικῆς πρωτευούσης τῆς Ἰωνίας. Τὴν ἔθεσαν δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς πολιούχου ἐκείνης Ἁγίας Με-

γαλομάρτυρος και Ἰσαποστόλου Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος, ἀνεγείραντες μὲ πολλὰς θυσίας ἐκ τοῦ ὑστερήματός των τὸν λαμπρὸν τοῦτον Μητροπολιτικὸν Ναὸν, ὁ ὁποῖος θεμελιώθηκε πρὸ ἑκατὸν ἀκριβῶς ἐτῶν, ἀνηγέρθη καὶ ὠλοκληρώθη μερικὰ ἔτη ἀργότερον, ἐνῶ τα ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐτέλεσεν ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρῦσανθος ὁ ἀπὸ Τραπεζοῦντος, πρόσφυξ καὶ ἐκεῖνος ἐλθὼν ἐκ τοῦ Πόντου μετὰ τοῦ ποιμνίου του καὶ Ἀποκρισάριος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἀθήναις κατ' ἀρχὴν χρηματίσας.

Συγκινούμεθα βαθύτατα ἱερουργοῦντες τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν, μαζὶ μάλιστα μὲ τοὺς Ἱερωτάτους Μητροπολίτας τόσον τῆς Ἰωνίδος Σμύρνης κ. Βαρθολομαῖον, ὅσον καὶ τῆς Νέας Σμύρνης κ. Συμεῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ φέρουν τὸ βᾶρος τοῦ ἱστορικοῦ ὀνόματος τῆς δευτέρας Λυχνίας τῆς Αποκαλύψεως, ὁ μὲν ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ ἀρχαίου λυχνοστάτου, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δευτέρου, τοῦ ἐν τῇ γῆ τῆς Ἀττικῆς. Τὸν Ναὸν τοῦτον οἱ Σμυρναῖοι πρόσφυγες ἐφρόντισαν νὰ κοσμήσουν καὶ μὲ τὸ τέμπλον, τὸν ἄμβωνα καὶ τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς παλαιᾶς ἐκείνης Σμύρνης, ἀριστουργήματα ὅλα τῶν ξυλογλυπτικῆς τέχνης, τὰ ὁποῖα κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ εἶχον διασωθῆ ἀπὸ τὴν φοβερὰν πυρκαϊὰν τοῦ 1922 καὶ θαυμαστῶς ἐφθασαν ἐνταῦθα πρὸ ὀγδοήκοντα ἀκριβῶς ἐτῶν, ἕξι μόλις ἡμέρας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς! Παραλλήλως ἔπαινος μέγας καὶ εὐαρέσκεια πολλὴ ὀφείλεται εἰς τὸ Κοινωφελὲς Ἰδρυμα «Ἀλέξανδρος Ὠνάσης» διὰ τὴν φιλογενῆ πρωτοβουλίαν του νὰ «ἀναστήσῃ» ἐδῶ ἀναλώμασί του κατ' ἀκριβῆ ἀντιγραφὴν τὸ περιβλεπτον κωδωνοστάσιον τῆς πυρκαϊύστου Ἁγίας Φωτεινῆς τῆς Σμύρνης, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει σημεῖον ἀναφορᾶς καὶ καύχημα ὅλων των Σμυρναίων. Ασφαλῶς τὸ αὐτὸ ἰσχύει πλέον καὶ διὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νεότευκτον ἀντίγραφον. Ὅποια, ἀληθῶς, ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ φιλογένεια τῶν Σμυρναίων, ἀξίων πνευματικῶν τέκνων τῶν Ἁγίων καὶ Μαρτύρων!»

Σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του, τόνισε:

«Μητρόπολις Σμύρνης καὶ Μητρόπολις Νέας Σμύρνης! Οἴκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος! Ἰμβριοι τῆς Ἰμβρου καὶ Ἰμβριοι τῆς Ἑλλάδος! Γηγενεῖς καὶ προσφύγων ἀπόγονοι! Λαὸς Χάριτος καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ! Λαὸς τοῦ Θεοῦ γνήσιος, τέκνα τῆς αὐτῆς καλλιγόνου Μητρὸς Μεγάλῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὰ αὐτὰ στίγματα τῶν παθημάτων τῆς Ρωμηοσύνης! Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἰδίαν πίστιν καὶ εὐσέβειαν, τὸ αὐτὸ φρόνημα, τὰ αὐτὰ ὄνειρα, τὴν ἰδίαν ἐλπίδα καὶ μὲ ἐκτενὴ καὶ ἀνυπόκρι-

τον ἀμοιβαίαν ἀγάπην! Σύμψυχοι, ἠνωμένοι ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ κοινῇ τιμαλφεστάτῃ κληρονομία τοῦ Γένους! Τὸν ἱερὸν αὐτὸν σύνδεσμον καὶ τὴν ἀρραγῆ ἀγίαν ἐνότητα ὑπογραμμίζει τρανῶς καὶ διασαλπίζει ἡ σημερινὴ ἀγία καὶ χαρμόσυνος Εὐχαριστιακὴ μας ἐνταῦθα σὺνάξις, εἰς τὴν Ἁγίαν Φωτεινὴν! Σᾶς ἀναμένομεν λοιπόν, προσφιλέστατε Ἀδελφὲ Ἁγίε Νέας Σμύρνης καὶ εἰς τὴν Πόλιν, εἰς τὸ ἀειλαμπὲς μαρτυρικὸν Φανάρι, εἰς τὸν ἅγιον οἶκον τῆς Παμμακαριστοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀποκαλυπτικὴν Σμύρνην, τὴν ὠραίαν Νύμφην τῆς Ἰωνίας, ὅπου αἱ ἅγιοι ρίζαι τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεώς σας! Νὰ μᾶς δώσετε τὴν χαρὰν καὶ Σεῖς καὶ οἱ καλοὶ συνεργάται σας καὶ τὰ πνευματικὰ σας τέκνα νὰ σᾶς ἐπιδείξωμεν ἀγάπης ἀντέκτισιν!»

Μετὰ τὴν Απόλυση, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπένειμε τὸ Ὄφφικιο τοῦ Ἀρχοντος Εὐταξία τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας στὸν Ἐντιμολ. κ. Γεώργιο Παπαθεοδώρου, Πρόεδρο τοῦ Συλλόγου Ἰμβριῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ μεσημέρι τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Παναγιώτατος παρέστη καὶ ὁμίλησε στὴν τελετὴ ὀνοματοθεσίας πλατείας τοῦ Δήμου Νέας Σμύρνης, κοντὰ στὴν ἔδρα τοῦ Συλλόγου Ἰμβριῶν Ἀθηνῶν, σὲ «Πλατεία Ἰμβρου καὶ Τενέδου».

«Διὰ τῆς ἀποφάσεώς σας αὐτῆς, Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε, μετὰ τῶν περὶ ὑμᾶς μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Νέας Σμύρνης, ἐνεγράψατε τὰ ὀνόματά σας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰμβριῶν καὶ Τενεδίων καὶ εἰς τὰς βίβλους τῆς ἱστορίας τῶν δύο νήσων, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων διαιώνίζει ὁ Ὅμηρος. Τὴν ταυτότητά μας συγκροτεῖ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ φυσικοῦ κάλλους τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ Αἰγαίου, ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς μὲ τὴν μακρὰν ἱστορικὴν του διαδρομὴν, δημιούργημα καὶ ἔκφρασις τῆς εὐεργετικῆς συζεύξεως ἀρχαίου ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ ἥθους.

Ἡ νέα πλατεία θὰ εἶναι μία μαρτυρία τῆς μαρτυρικῆς Ἰμβρου καὶ τῆς ὁμοιοπαθοῦς Τενέδου, σύμβολον Σταυροῦ καὶ Ἀναστάσεως, ὑπόμνησις διηνεκῆς ὅτι ἡ Νέα Σμύρνη ἀνεδείχθη νέα πατρίς τῶν προσφύγων τῆς Ἰμβρου μετὰ τὸ 1964, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐδῶ εἰς τὸν Δήμον σας τὴν ἔδραν τοῦ Συλλόγου των. Μὲ χιλιάδας μέλη, ὁ Σύλλογός μας ἀγωνίζεται εὐόρκως διὰ τὰ δίκαια τῆς Ἰμβρου καὶ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἀξιόλογον κοινωνικὸν καὶ πολιτιστικὸν ἔργον. Δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐβράβευσε τὸν Σύλλογον Ἰμβριῶν διὰ τὴν προσφορὰν του.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ὅσους προσῆλθαν εἰς τὴν τελετὴν ὀνομα-

τοθεσίας τῆς «Πλατείας Ἰμβρου καὶ Τενέδου», διὰ νὰ τιμήσουν τὴν ἐνταυθα ὁμογένειαν ποὺ κατάγεται ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ νησιά. Ἡ ζεστασιά καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Δήμου ἐθέρωσαν τὰς καρδίας μας καὶ τὰς ἐπλήρωσε χαρᾶς καὶ ἐλπίδος. Αἰσθανόμεθα ὅτι ἐπιστρέφομεν σήμερον εἰς μίαν μυστικὴν καὶ ἀστεϊρευτὸν πηγὴν φωτός, ἡ ὁποία φωτίζει τὴν Ἰμβρον καὶ τὴν Τένεδον, τὴν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην, τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας, τὴν Καππαδοκίαν, τὸν Πόντον, ὀλόκληρον τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Εἶναι τὸ φῶς τὸ πηγάζον ἀπὸ τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον (Ἰωάν. 1, 9), τὸ ὁποῖον φῶς οὐδέμια σκοτία, οὐδὲν ἐμπόδιον δύναται νὰ κρύψῃ.»

Τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ Δήμαρχος Νέας Σμύρνης, ἐνῶ χαιρετισμὸ ἀπηύθυναν ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Ἰμβριῶν Ἀθηνῶν καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Τενεδίων Ἀθηνῶν, μαζὶ μὲ τοὺς ὁποίους ἀποκάλυψε καὶ τὸ γλυπτό ποὺ κοσμεῖ ἀπὸ σήμερον τὴν πλατεία Ἰμβρου καὶ Τενέδου. Ἀμέσως μετὰ, ἐπισκέφθηκε τὴν ἔδρα τοῦ Συλλόγου Ἰμβριῶν Ἀθηνῶν, ὅπου συναντήθηκε μὲ τὴν Ἰμβριακὴ νεολαία καὶ ἀκολούθως μὲ τὸ Δ.Σ., τὸ ὁποῖο παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου.

Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Παναγιώτατος, μαζὶ μὲ τὴν Ἐξοχ. Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κατερίνα Σακελλαροπούλου, παρακολούθησαν, στὸ κατάμεστο ἀπὸ κόσμον Ὡδεῖο Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὴ μεγάλη συναυλία μὲ τίτλο «Γιὰ τὴν Ἰμβρο. Γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ σχολεῖα μας», μὲ τὴ συμμετοχὴ διακεκριμένων καλλιτεχνῶν, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὸ πλαίσιο τοῦ Πανιμβριακοῦ Συνεδρίου.

Συναντήσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὴν Ἀθήνα

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς του στὴν Ἀθήνα, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος δέχθηκε, στὸ κατάλυμά του, τὶς ἐπισκέψεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Δωδώνης κ. Χρυσοστόμου, Προέδρου τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη κ. Σπυρίδωνα Κατραμάδο, Γραμματέα τοῦ ἴδιου Γραφείου, καθὼς καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου, μὲ τὸν βοηθὸ τοῦ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπο Λακεδαιμονίας κ. Θεόφιλο, τὸν Ἐντιμ. Δήμαρχο Σπάρτης κ. Μιχάηλ Βακαλόπουλο καὶ τὸν Ἑλλογιμ. Πρύτανι τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Ἀθανάσιο Κατσή, ἐν ὄψει τῆς ἐπικειμένης Πατριαρχικῆς ἐπισκέψεως στὴν Σπάρτη, τὸν ἐρ-

χόμενο Νοέμβριο.

Επίσης, δέχθηκε τούς Έξοχ. Υπουργούς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, Ἐξωτερικῶν κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη, Ἐθνικῆς Ἀμυνας κ. Νικόλαο Δένδια, Παιδείας, Θρησκευμάτων καὶ Ἀθλητισμοῦ κ. Κυριάκο Πιερρακάκη, μὲ τὸν Ἐντιμ. Γέν. Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Γεώργιο Καλαντζῆ, Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῆς Ἀσφάλισης κυρία Νίκη Κεραμέως, καὶ Ἐπικρατείας κ. Ἄκη Σκέρτσο.

Στὶς συναντήσεις, πὺν πραγματοποιήθηκαν σὲ καλὴ ἀτμόσφαιρα, συζητήθηκαν θέματα κοινῶν ἐνδιαφέροντος.

Τέλος, δέχθηκε τὴν ἐπίσκεψη τῆς Α.Μ. Βασίλισσας Ἄννας Μαρίας, ἣ ὁποία συνοδεύεται ἀπὸ τὴν Α.Β.Υ. Πρίγκηπα Παῦλο καὶ τὴν Α.Β.Υ. Πριγκίπισσα Αλεξία. Ὑπενθυμίζεται ὅτι ὁ Παναγιώτατος διατηροῦσε μακροχρόνια φιλία μὲ τὸν αἰμίμηστο Βασιλέα Κωνσταντῖνο, ὅπως ἐπίσης καὶ μὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του, τὰ ὁποία πάντοτε ἐκφράζουν τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἀφοσίωσή τους πρὸς τὴ Μητέρα Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συναντήσεως ὁ Παναγιώτατος συνεχάρη τὴν Μεγαλειοτάτη γιὰ τοὺς πρόσφατους γάμους τῆς θυγατέρας τῆς Θεοδώρας.

Τὸ μεσημέρι τῆς 30ης Σεπτεμβρίου, λίγο πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του γιὰ τὴν Πόλη, ὁ Παναγιώτατος παρακάθησε σὲ γεῦμα πὺν παρέθεσε πρὸς τιμὴν του ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητος Ὁφφικιαλίων τῆς Μ.τ.Χ.Ε. «Παναγία ἢ Παμμακάριστος».

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Κανονικαὶ Πράξεις — Ἀνακοινωθέντα

Διορισμὸς νέου Ἡγουμένου στὴν Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Ἀστόριας

Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, νέος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Ἀστόριας διορίσθηκε ὁ μέχρι σήμερα προσωρινῶς ὑπεύθυνος αὐτῆς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Μελέτιος Μπουγᾶς, σὲ διαδοχὴ τοῦ προσφάτως κοιμηθέντος μακαριστοῦ Ἐπισκόπου Εὐκαρπίας κυροῦ Ἱεροθέου.

Καθαιρέσεις

Ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καθυπεβλήθησαν, διὰ τὰ εἰς ἃ ἔπесον κανονικὰ παραπτώματα, τῇ ἐσχάτῃ ποινῇ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὄν ἔφερον βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐπανήχθησαν εἰς τὰς τάξεις τῶν λαϊκῶν οἱ τέως Πρεσβύτεροι Θεόδωρος Αλαμᾶνος, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Καναδᾶ, καὶ Μᾶρκος Μυσοζ, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σικάγου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς.

Ἀνακοίνωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιὰ τὴν τελετὴ ἔναρξης τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων στὸ Παρίσι

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἀποτελοῦν κορυφαῖο ἀθλητικὸ γεγονός, τὸ ὁποῖο προσελκύει τὸ ἐνδιαφέρον ἑκατομμυρίων συνανθρώπων μας ἀπὸ κάθε γωνία τῆς ὑψηλίου καὶ ἡ τελετὴ ἔναρξίς τους ἔχει βαρύνουσα σημασία, καθὼς προσφέρεται γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς διοργανώτριας χώρας καὶ τῇ διάχυση θετικῶν μηνυμάτων σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο.

Μὲ πολλὴ θλίψη παρακολογήσαμε νὰ προβάλλονται, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς τελετῆς στὸ Παρίσι, προσβλητικὲς παραστάσεις γιὰ τὸν Χριστιανισμὸ καὶ τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε πολιτισμένον ἄν-

θρωπο, ὁ ὅποῖος ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς πίστεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ στὰ θρησκευτικὰ σύμβολα.

Οἱ εἰκόνες αὐτὲς ὄχι μόνο δὲν ἐλάμπρυναν τὴν τελετὴ ἀλλὰ τὴν ἀμαύρωσαν. Δὲν εἶναι πρόοδος ἢ βλασφημία πρὸς τὸν Θεό, οὔτε δικαίωμα ἢ προσβολὴ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν συνανθρώπων μας. Ἡ ἀυθόρμητη ἔκφραση ἀποστροφῆς καὶ ἀποδοκιμασίας ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ κόσμου, εὐελπιστοῦμε ὅτι ἔστειλε ἓνα ἀρκούντως ἤχηρὸ μῆνυμα στοὺς ἰθύνοντες καὶ ἀποτελεῖ πηγὴ ἐλπίδας γιὰ ἀποφυγὴ παρόμοιων ἐνεργειῶν στὸ μέλλον.

Φανάρι, 29 Ἰουλίου 2024.

Communiqué of the Ecumenical Patriarchate on the Opening Ceremony of the Olympic Games in Paris

The Olympic Games constitute a supreme athletic event, which draws the interest of millions of our brothers and sisters from every corner of the planet, and the opening ceremony is of solemn importance inasmuch as it provides an occasion for the host nation to highlight its history and civilization, while transmitting positive messages on a universal level.

It is with great sorrow that, during the opening ceremony in Paris, we witnessed the promulgation of offensive scenes for Christianity and the sacred Gospel, but also for every civilized person who recognizes the right to faith and the respect for religious symbols.

Not only did these images fail to enrich the ceremony; they actually impoverished it. Blasphemy against God is not progress; nor is the insult of people's religious conviction a right. We expect that the spontaneous expression of repulsion and rejection on the part of so many has conveyed a sufficiently strong message to those responsible and will serve as a source of hope for the prevention of similar behavior in the future.

Phanar, 29 July 2024

Communiqué du Patriarcat œcuménique sur la cérémonie d'ouverture des Jeux Olympiques de Paris

Les Jeux Olympiques constituent un événement sportif suprême, qui suscite l'intérêt de millions de nos frères et sœurs aux quatre coins de la

planète, et la cérémonie d'ouverture revêt une importance primordiale dans la mesure où elle offre l'occasion au pays hôte de mettre en valeur son histoire et civilisation, tout en transmettant des messages positifs au niveau universel.

C'est avec affliction que nous avons assisté, lors de la cérémonie d'ouverture à Paris, à la diffusion de scènes offensantes pour le christianisme et le saint Évangile, mais aussi pour toute personne civilisée qui reconnaît le droit à la foi et au respect des symboles religieux.

Non seulement ces images n'ont pas illuminé la cérémonie, mais elles l'ont en fait ternie. Ce n'est pas un progrès de blasphémer Dieu, ni un droit d'insulter les convictions religieuses de nos semblables. Nous espérons que l'expression spontanée de répulsion et de désapprobation de la part du public aura transmis un message suffisamment fort aux responsables et servi de source d'espoir pour prévenir des actions similaires à l'avenir.

Phanar, le 29 juillet 2024.

Ανακοινωθέν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Συνήλθεν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδριάς τὴν Τρίτην, 16ην, καὶ τὴν Τετάρτην, 17ην τ.μ. Ἰουλίου 2024.

Κατὰ τὰς συνεδριάς ταύτας, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος, μεταξύ ἄλλων:

α) ἴδρυσε, κατόπιν αἰτήματος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Μακαρίου, διὰ τὴν ἀρτιωτέραν διαποίμανσιν τῶν ἐκείσε Ὀρθόδοξων πιστῶν, τὰς Ἐπισκοπὰς Καμπέρας, Μεμβούρνης, Πέρθης, Ἀδελαιδος, Βρισβάνης καὶ Χώρας. Ἐν συνεχείᾳ δέ ἐξέλεξε Χωρεπίσκοπον Μεμβούρνης τόν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Σωζοπόλεως κ. Κυριακόν, Χωρεπίσκοπον Πέρθης τόν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Κυανέων κ. Ἐλπίδιον, Χωρεπίσκοπον Ἀδελαιδος τόν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Σινώπης κ. Σιλουανόν, Χωρεπίσκοπον Βρισβάνης τόν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Χαριουπόλεως κ. Βαρθολομαῖον, καὶ Χωρεπίσκοπον Χώρας τόν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Κερασούντος κ. Εὐμένιον, καὶ

β) Ἐξήτασε τὰ θέματα τῶν Προσβυτέρων Θεοδώρου Ἀλαμάνου, κληρικοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Καναδᾶ, καὶ Μάρκου Μυνοζ, κληρικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σικάγου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικής,

καί ἐπέβαλεν αὐτοῖς τήν ποινήν τῆς ἀπό τῆς ἱερωσύνης καθαιρέσεως ἐπανάγουσα αὐτούς εἰς τάς τάξεις τῶν λαϊκῶν, διά τὰ εἰς ἃ ὑπέπεσον ἐκκλησιαστικά παραπτώματα.

Περαιτέρω, ἐθεωρήθησαν ἅπαντα τά ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένα θέματα, ἐφ' ὧν καί ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 17ῃ Ἰουλίου 2024
Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπείας τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου

Ἀνακοινωθὲν τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου

Συνήλθε σήμερον, Πέμπτην, 29ην Αὐγούστου 2024, ἡ Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου καί συνεζήτησεν ἐκτενῶς τὸ θέμα τοῦ νέου Συντάγματος τῆς Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, τὸ ὁποῖον καί ἐνεκρίθη ὁμοφώνως. Προσκληθεῖς παρέστη κατὰ τὴν συζήτησιν καί ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας κ. Μακάριος, ὁ ὁποῖος ἀπήντησεν εἰς σχετικὰς ἀπορίας καί ἐρωτήσεις τῶν ἁγίων συνοδικῶν παρέδρων καί ἐδέχθη ἐν τέλει τὰ θεορμὰ συγχαρητήρια αὐτῶν.

Ἐν συνεχείᾳ, τὸ Ἱερόν Σῶμα, προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν δύο Βοηθῶν Ἐπισκόπων, τοῦ μὲν Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερῶς Μητροπόλεως Αὐστρίας Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτοῦ κ. Μαξιμου Rudko, ὡς Βοηθοῦ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἀρσενίου, ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀρίστης, τοῦ δέ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτοῦ κ. Εὐαγγέλου Ρατα Τυκτुक, ὡς Βοηθοῦ παρὰ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Μεξικοῦ κ. Ἰακώβω, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμφάσης Ἐπισκοπῆς Σασίμων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 29ῃ Αὐγούστου 2024
Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπείας τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου

Ἀνακοινωθὲν τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου

Συνεχιζομένων τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Ἱερῶς Συνόδου, αὕτη ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως ὅπως γένηται δεκτὴ ἡ εἰσήγησις τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ κατατάξεως εἰς τὸ ἁγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ μακαριστοῦ μοναχοῦ Χριστοφόρου Παναγιωτοπούλου τοῦ ἐπιλεγομένου Παπουλάκου, τῆς μνήμης αὐτοῦ ἐορταζομένης κατ' ἔτος

τὴν 18ην Ἰανουαρίου.

Ἐξ ἄλλου, σήμερον, Παρασκευὴν 30ὴν τ.μ. Αὐγούστου, ἐγένετο τὸ Μικρὸν καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα τῆς ἐκλογῆς ὡς Ἐπισκόπου Ἀρίστης τοῦ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐστρίας Θεοφ. κ. Μαξίμου (Rudko).

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 30ῇ Αὐγούστου 2024
Ἐκ τῆς Ἀρχιεραγματείας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀνασυγκρότηση τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Γενομένης τῆς τακτικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ταύτην θὰ ἀποτελέσουν, διὰ τὸ ἐξάμηνον 01.09.2024 – 28.02.2025, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι:

1. Ἀγκύρας κ. Ἱερεμίας
2. Καναδᾶ κ. Σωτήριος
3. Ἀνέων κ. Μακάριος
4. Λαοδικείας κ. Θεοδώρητος
5. Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος
6. Βελγίου κ. Ἀθηναγόρας
7. Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός
8. Κώου καὶ Νισύρου κ. Ναθαναήλ
9. Κυδωνιῶν κ. Ἀθηναγόρας
10. Σικάγου κ. Ναθαναήλ
11. Ἰρλανδίας κ. Ἰάκωβος
12. Σελευκείας κ. Θεόδωρος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 2024
Ἐκ τῆς Ἀρχιεραγματείας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀνακοινωθὲν Ἰ' Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

Συνήλθε, τῇ προσκλήσει καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, εἰς τὴν

Γ' αὐτῆς Σύναξιν, ἡ σεβασμία Ἱεραρχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῆ συμμετοχῇ καὶ τῶν Ἀρχιερέων τῶν ὑπὸ τὴν κανονικὴν αὐτοῦ προστασίαν Ἀυτονόμων Ἐκκλησιῶν Φιλλανδίας καὶ Ἑσθονίας, ἐν τῇ Πόλει τοῦ Κωνσταντίνου, ἀπὸ 1ης μέχρι καὶ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 2024.

Τῆς Συνάξεως προηγήθη ἡ Θεία Λειτουργία ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ἰνδίκτου, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, συγχροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου μετὰ τῶν τιμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων τοῦ Θρόνου.

Ἡ Σύναξις, ἡ ὁποία ἤρχισε μέ τὴν εἰθισμένην εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν τοῦ Παναγιωτάτου καὶ μέ τὴν ἀντιφώνησιν τοῦ πρώτου τῆ τάξει ἐκ τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Ἐμμανουήλ, περιελάμβανε τὰς κάτωθι πέντε θεματικὰς συνεδριάς, ἀφιερωμένας εἰς τὴν μελέτην ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ, μέ πανορθόδοξον καὶ παγχριστιανικὴν ἐμβέλειαν:

(α) «Διόρθοδοξοὶ καὶ διαχριστιανικαὶ σχέσεις», μέ εἰσηγήσεις ἀναφερομένας εἰς τὰς ἐπιπτώσεις τοῦ ἐν ἐξελίξει αἱματηροῦ πολέμου ἐν Οὐκρανίᾳ διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα εἰς τὴν χώραν αὐτὴν καὶ εἰς τὰ κράτη τῆς Βαλτικῆς, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ, οὕτω καλουμένην, «Ὁρθόδοξον Διασποράν». Ἠκολούθησαν ὁμιλίαι περὶ τῆς πορείας τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ Ὁρθόδοξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς συμβολῆς τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸ Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὸ Φόρουμ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν ἐν Εὐρώπῃ.

(β) «Κανονικολειτουργικὰ Ζητήματα», ὅπου ἀνεπτύχθησαν θέματα σχετικῶς μέ παρατηρουμένας ἀποκλίσεις ἐκ τοῦ Τυπικοῦ καὶ τῆς λειτουργικῆς παραδόσεως τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ μέ περιπτώσεις εἰσπηδήσεως διὰ τῆς χρήσεως τῶν μέσων γενικῆς ἐνημερώσεως.

(γ) «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ», μέ εἰσηγήσεις περὶ τοῦ λίαν ἐπικαίρου ζητήματος τῆς τεχνητῆς νοσημοσύνης (AI) γενικῶς, καὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ περὶ τῆς μερίμνης αὐτῆς ἐνώπιον τῶν ἀμφισβητήσεων καὶ τῶν πνευματικῶν ἀναζητήσεων τῶν νέων τῆς σήμερον.

(δ) «Ἐκκλησία καὶ γεωπολιτικὰ ζητήματα», μέ παρουσιάσιν τῆς γενέσεως, ἀναπτύξεως καὶ ἐφαρμογῆς τῆς θεωρίας τοῦ λεγομένου «ρωσ-

σικοῦ κόσμου». Απερίφραστος ὑπήρξεν ἡ καταδίκη ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου τοῦ ιδεολογήματος αὐτοῦ καί τῆς μετατροπῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐγκόσμιον καθίδρυμα καί τῆς ἐργαλειοποιήσεώς της διά τήν προώθησιν κρατικῶν συμφερόντων, καθὼς καί τοῦ, παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου, συνεχιζομένου πολέμου εἰς τήν Οὐκρανίαν μετά τήν ἀπρόκλητον εἰσβολήν τῆς Ρωσσοικῆς Ὀμοσπονδίας εἰς τό ἔδαφος ἐνός κυριάρχου κράτους.

Οἱ συναχθέντες Ἱεράρχαι στρέφουν τήν σκέψιν καί τήν προσευχήν των πρὸς τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἐν Οὐκρανίᾳ ἐμπεριστάτων ἀδελφῶν μας καί δέονται τοῦ Ἀρχοντος τῆς Εἰρήνης διά τόν ἄμεσον τερματισμόν τοῦ πολέμου καί τήν ἐπικράτησιν δικαίας καί σταθερᾶς εἰρήνης εἰς τήν χειμαζομένην Οὐκρανίαν, ἀλλά καί εἰς τήν πολύπαθον Μέσην Ἀνατολήν καί δὴ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου καί ἡ ἔδρα τοῦ Παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Ἀκόμη, τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνάξεως ἐμνήσθησαν προσευχητικῶς καί τοῦ ἑτέρου ἐμπεριστάτου Πρεσβυγενοῦς Πατριαρχείου Ἀντιοχείας καί ἠυχθήθησαν διά τήν εἰρηναίαν κατάστασιν ἐν Συρίᾳ καί Λιβάνῳ.

Εἰς τό τέλος τῆς συνεδρίας αὐτῆς, ἀνεγνώσθη τό συναφές, ἀπό 31ης Αὐγούστου ἐ.ἔ., Γράμμα τῆς Α. Θ. Μακαριότητος, τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄ πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας περὶ τῆς ἀήθους καί ὄλως ἀντιθέτου πρὸς τήν ὑγιᾶ ἐκκλησιολογίαν εἰσπηδήσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἰς τό κανονικόν ἔδαφος τῆς παλαιφάτου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας καί τοῦ προκληθέντος διχασμοῦ καί σκανδαλισμοῦ τοῦ ἐν Ἀφρικῇ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σύναξις κατεδίκασεν ὁμοφώνως καί ὁμοψύχως τὰς ὡς ἄνω ἀντικανονικὰς ἐνεργείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας καί ἐξέφρασε τήν ἀμέριστον συμπαραστάσιν της πρὸς τό ταλανιζόμενον Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καί πρὸς τήν δοκιμαζομένην Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Οὐκρανίας.

(ε) «Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί ἱεραποστολή», μέ ἀναφοράν εἰς τήν Ὁρθόδοξον ἱεραποστολήν εἰς τοὺς Ἀντίποδας καί εἰς τόν Ὁρθόδοξον ἀνδρῶν καί γυναικειῶν μοναχισμόν εἰς τόν 21ον αἰῶνα, καθὼς καί εἰς τὰς σχέσεις τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως μέ τό Ἅγιον Ὄρος.

Οἱ συμμετέχοντες ἐπήνεσαν τήν ἀρίστην ὀργάνωσιν τῆς Συνάξεως, τήν ἐπικαιρότητα τῶν συζητηθέντων θεμάτων καί τό γεγονός ὅτι ἀνε-

δείχθη δι' αὐτῶν ἡ ἀληθῶς οἰκουμενική διάστασις καί εὐθύνη τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας. Ἡ Σύναξις ἐλειτούργησεν ὡς φόρουμ διαλόγου καί εὐκαιρία περιεκτικῶν συζητήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐτροφοδοτήθησαν ἐκ τῆς ἐπικαίρου θεματολογίας καί ἐκ τῆς ποιότητος καί τοῦ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου τῶν εἰσηγήσεων.

Εἰς τὴν καταληκτικὴν ὁμιλίαν του, ὁ Παναγιώτατος ὑπενθύμισεν εἰς τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν ὅτι ἐντὸς τοῦ ἀρξαμένου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, κατὰ τὰ τέλη Μαΐου 2025, θά πραγματοποιηθῆ εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας ὁ ἐπίσημος ἑορτασμός τῆς συμπληρώσεως 1700 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκεῖσε συγκλήσεως τῆς Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆ αὐτοπροσώπῳ συμμετοχῇ τοῦ Ἀγιωτάτου Πάπα Ῥώμης Φραγκίσκου. Ἐπικαίρως, ἡ παρούσα Σύναξις τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν ἐπέτειον, γεγονός τό ὅποιον ἐξεφράσθη διὰ τῆς ἐπιλογῆς ὡς κεντρικοῦ συνθήματος τῆς ἐφετεινῆς Συνάξεως τοῦ ὑμνολογικοῦ στίχου ἐκ τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων καί Θεοφόρων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τό πρῶτον, οἱ ὅποιοι, μεταξύ ἄλλων, ἠσυχολήθησαν καί μέ τό ζήτημα τῆς ρυθμίσεως τῆς ἡμερομηνίας ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα: «τοῖς θείοις αὐτῶν δόγμασιν ἐπόμενοι, βεβαίως πιστεύοντες λατρεύομεν, ... ἐν μιᾷ Θεότητι, Τριάδα ὁμοούσιον». Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἐκφράζεται ὁμοθυμαδόν ἡ εὐχή ὁ κοινός ἑορτασμός τοῦ Πάσχα κατὰ τό ἐπόμενορον ἔτος ὑπό τῆς Ἀνατολικῆς καί Δυτικῆς Χριστιανοσύνης, νά μή ἀποτελέσῃ μίαν εὐτυχή ἀπλῶς σύμπτωσιν, ἀλλά τὴν ἀπαρχὴν τῆς καθιερώσεως κοινῆς ἡμερομηνίας διὰ τόν ἑορτασμόν του κατ' ἔτος, συμφώνως πρὸς τό Πασχάλιον τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἠκολούθησεν ἡ ἀντιφώνησις τοῦ πρῶτου τῆ τάξει ἐκ τῶν παρόντων Μητροπολιτῶν τῶν Νέων Χωρῶν, Σεβ. Μητροπολίτου Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καί Σουφλίου κ. Δαμασκηνοῦ. Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνάξεως ἐπερατώθησαν μέ τὴν εἰθισμένην καταληκτικὴν ἀκολουθίαν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 3ῃ Σεπτεμβρίου 2024
Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου

ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Orthodox-Lutheran Common Statement on the Filioque (GENEVA, Switzerland and ISTANBUL, Türkiye 30 July 2024)

The Lutheran World Federation (LWF) and the Orthodox Church have issued a joint statement on the addition of the Filioque clause to the Nicene-Constantinopolitan Creed, a theological issue that has divided the Eastern and Western Church traditions for almost a thousand years.

The word ‘filioque’ (‘and the Son’ in English) to describe the procession of the Holy Spirit, was added by the Latin Church to the Creed centuries after its composition to counter Arianism but the Eastern Church has always protested this insertion.

In a Common Statement of the Joint International Commission on Theological Dialogue between the LWF and the Orthodox Church, both partners “suggest that the translation of the Greek original (without the Filioque) be used in the hope that this will contribute to the healing of age-old divisions between our communities and enable us to confess together the faith of the Ecumenical Councils of Nicæa (325) and Constantinople (381).”

The Commission developed the statement at its 18th Plenary Session held in Cairo, Egypt, in May this year. The Commission emphasized that the Creed is a foundational liturgical and doctrinal statement and expressed hope for a renewed focus on Trinitarian theology in the life of churches. “We both affirm the full divinity and personhood of the Holy Spirit, which was expressed in different ways in the eastern and the western traditions.”

The Common Statement is the result of over 40 years of dialogue and ecumenical commitment between the LWF and the Orthodox Church. It is offered as a sign of reconciliation for the 1700th anniversary of Nicæa in 2025. It also marks a hopeful step toward greater theological understanding and unity between Lutheran and Orthodox churches.

The full Common Statement follows:

Common Statement on the Filioque

The Joint International Commission on Theological Dialogue Between the Lutheran World Federation and the Orthodox Church

We, representatives of The Lutheran World Federation and the Orthodox Church, have come together in a spirit of love and Christian communion to discuss the Church-dividing issue of the procession of the Holy Spirit. We both affirm the full divinity and personhood of the Holy Spirit, which was expressed in different ways in the eastern and the western traditions. We know that the Filioque was inserted in the Nicene-Constantinopolitan Creed by the Latin Church in response to the heresy of Arianism centuries after the Nicene-Constantinopolitan Creed's composition. The Eastern Church has always protested this insertion. As part of the Latin tradition, the reformers inherited the Creed with the Filioque and did not consider it problematic. Valuing this old and most venerable ecumenical Christian text, we suggest that the translation of the Greek original (without the Filioque) be used in the hope that this will contribute to the healing of age-old divisions between our communities and enable us to confess together the faith of the Ecumenical Councils of Nicaea (325) and Constantinople (381).

The Nicene-Constantinopolitan Creed is a doctrinal statement used in the liturgy. The people of God pray the Nicene-Constantinopolitan Creed and in that prayer their faith is shaped by the Triune God. Renewed focus on the original wording of the Nicene-Constantinopolitan Creed may encourage renewed theological reflection on the Trinity and the role of the Holy Spirit.

Moreover, we both affirm that in our Trinitarian doctrine the Father is the cause (αἴτιος) of the generation of the Son and of the procession of the Spirit. The Orthodox understand that the Filioque was often meant to underline the relationship between the Son and the Spirit and the Lutherans are aware that in the Orthodox tradition the Spirit is sometimes conceived as proceeding (ἐκπορευόμενον) through the Son. We are also aware that there are other ways to indicate the relationship of the Son and the Spirit. We hope that the exploration of the formula "through the Son" used by Maximus the Confessor, John of Damascus, and Tarasius of Constantinople and relevant views by Gregory of Cyprus and Gregory Palamas, might facilitate our common effort to reach further agreement regarding the procession of the Holy Spirit.

27 May 2024

Meeting between representatives of the Orthodox Church and the Oriental Orthodox Churches

(September 16-17, 2024 Monastery of St. Bishoy, Egypt)

Communiqué

In response to His Holiness Pope Tawadros II Pope of Alexandria and Patriarch of the See of St Mark's invitation for a preparatory meeting of the Orthodox Church and the Oriental Orthodox Churches "For the love of Christ compels us" (II Corinthians 5:14), dedicated to the unity of the Orthodox Churches, the representatives of these Churches met at the Logos Papal Center, situated in the Monastery of Saint Bishoy, Wadi El Natrun, Egypt, on the 16th -17th of September 2024.

Gathered in the name of the Triune God, Father, Son and Holy Spirit, the members of the meeting attended a prayer, at the Transfiguration Church, led by His Holiness Pope Tawadros II, who welcomed everyone with sincere joy and emphasized: "building relations of love in Christ, deepening our understanding of each other, continuous dialogue, and relentless prayers would [...] take us all to the heart of Our Lord Jesus Christ," and that " we need to have one Orthodox voice built on a mutual view of global social issues that are forming a great concern now for our churches."

His All-Holiness the Ecumenical Patriarch Bartholomew, underlined in his message: "Our concern for and our dedication to the task of Christian unity [...] springing from a sense of responsibility and from the conviction that mutual understanding and cooperation are of fundamental importance if we never wish to 'put an obstacle in the way of the gospel of Christ,' (I Cor. 9:12) with the common goal being 'the ultimate restoration of unity in true faith and love.' "

The two co-chairmen of the Joint Commission for the Theological dialogue between the Orthodox Church and the Oriental Orthodox Churches, HE Elder Metropolitan Emmanuel of Chalcedon (Ecumenical Patriarchate) and HE Metropolitan Thomas of Quosia and Mir (Coptic Orthodox Church) made introductions regarding the previous stages and achievements of the dialogue, and recommendations for future steps. HE Metropolitan Emmanuel also recalled the blessed memory of Metropolitan Bishoy of Damietta, former co-chairman, who played a predominant

and decisive role together with his late predecessors Metropolitan Damaskinos of Switzerland and Metropolitan Chrysostomos of Myra, the first co-chairman, for their tireless efforts for having advanced rapidly the theological dialogue. Moreover, HE Metropolitan Thomas pointed out the need for an immediate action towards the implementation of the agreements of the Dialogue and noted that in our days the voice of the Orthodox faith can bring hope to the people and restore Christianity in the fragile society of today's world.

The representatives of the two Orthodox families met in an atmosphere of Christian fraternal love in the round table. They recognized the successful steps of the dialogue while elaborating the concrete measures needed for the restoration of full communion by considering a 'Road Map' previously prepared by the working group of official delegates in Athens, 24th-25th November 2014. An intense and fruitful discussion took place. Separate meetings of the families discussed the issues from the perspective of each family followed by a series of plenary sessions, addressing: the stance of each Church on the Agreed Statements; how to implement them, how to proceed, and how to deal together with contemporary challenges, including social and ethical issues, facing the Orthodox.

Furthermore, with one voice and in faithfulness to our shared theological, biblical and patristic tradition, all members raised the issue of the crisis surrounding family matters and anthropological challenges present in today's secular society. They expressed the wish, that all Christians may become ambassadors (cf. II Cor 5:20) of Christ's message to the modern society, in order to transfigure the world with the light of truth and wisdom.

Our Church Families view the indissoluble and loving union between a man and a woman in holy matrimony as a "great mystery" (Eph 5:32), reflecting the relationship between Christ and the Church, in contrast to certain contemporary approaches to marriage. From this union arises the family, which is seen as the sole foundation for the birth and upbringing of children according to the divine plan. Our Churches, therefore, consider the family a "small Church" and provide it with appropriate pastoral care and support.

Our Churches categorically reject the justification of same-sex relations within what is called "absolute human freedom" which causes harm to humanity. Our Churches, while affirming their complete belief in human rights and freedom, also confirm that the freedom of the created is not absolute to the point of transgressing and breaking the commandments of

the Creator.

The participants unanimously agreed that: i) the two Joint Sub-Committees on liturgical and pastoral issues continue their work; ii) the two co-chairmen of the Commission visit the Primate of the Orthodox Churches and Oriental Orthodox Churches in order to communicate the positive outcome of the dialogue and to receive their feedback regarding the signed Agreed Statements and Proposals; iii) a joint website to be created, containing all the necessary documents of the previous bilateral dialogue at the disposal of the new members of the Joint Commission to be appointed by their Churches, to facilitate the decision making process; iv) the two Orthodox families involve all levels of the clergy, monastics and lay people in the implementation of the dialogue.

As 2025 marks the 1700th anniversary of the first ecumenical council of Nicaea, and Christians around the world will celebrate Pascha at the same date, the representatives of the two families expressed their wish that all Christians in the whole world celebrate Pascha following the canonical tradition of Nicaea and the Orthodox Paschalion.

During the last session all participants expressed their sincere gratitude to our Risen Lord, Jesus Christ, for granting them the gift of being together after a period of internal reflection and growing interest on the Dialogue and its fruits in all levels of their local Churches. The participants were grateful to the Coptic Orthodox Church and His Holiness Pope Tawadros II for their Abrahamic hospitality and hosting the meeting.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΑΛΚΗΣ

Ἡ ἑορτὴ τῆς Παναγίας Πausολύπτης στὴν Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή

Στὸ ναῦδριο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τελέστηκε τὸ Σάββατο 31 Αὐγούστου 2024, ὁ ἐόρτιος Ὁρθρος καὶ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Συνάξεως τῆς Παναγίας τῆς Πausολύπτης, τῆς ὁποία ἡ ἱερὰ εἰκόνα θησαυρίζεται στὴν Σχολή. Τῆς πανηγύρεως προεξήρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σαράντα Ἐκκλησιῶν κ. Ἀνδρέας, Ἐφορος τῆς Σχολῆς, ὁ ὁποῖος στὸ τέλος τῆς Λειτουργίας εὐλόγησε τὴν ἀρτοκλασία.

Ἐκκλησιάστηκαν οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανός, Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, καὶ Συνάδων κ. Αντώνιος, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιδιάκονος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου Ἰωάννης Χρυσουργῆς μὲ ὄμιλο Καθηγητῶν πού βρίσκονται στὴν Πόλη γιὰ τὶς ἐργασίες τοῦ Halki Summit VI, ὁ Ἐντιμολ. Ἀρχων κ. Γ. Στεφανόπουλος, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βοσπόρου, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καλαβρουζιώτης, καθὼς καὶ πολυπληθεῖς ὄμιλοι προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε δεξίωση στὸ Μέγα Συνοδικὸ τῆς Σχολῆς, κατὰ τὴν ὁποία ἀντελλάγησαν προσφωνήσεις μετὰξὺ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τοῦ ἀγ. Καθηγουμένου, καὶ ἐόρτιος τράπεζα, εὐλογηθεῖσα ἀπὸ τὸν προεξάρχοντα Ἀρχιερέα.

Ἀφ' ἐσπέρας τελέστηκε ὁ Μέγας Ἐσπερινὸς τῆς ἑορτῆς, χοροστατοῦντος τοῦ Καθηγουμένου, κατὰ τὸν ὁποῖο ἐκκλησιάστηκαν πιστοὶ ἀπὸ τὰ Πριγκηπόννησα καὶ τὴν Κύπρο.

Ἡ δευτέρη ἡμέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Halki Summit VI στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης

Στὸ Μέγα Συνοδικὸ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς πραγματοποιήθηκαν, ἐπίσης, τὸ Σάββατο 31 Αυγούστου 2024 οἱ ἐργασίες τοῦ Halki Summit VI, με θέμα “Water: spirit and science”, ὑπὸ τὴν ὀργανωτικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἐποπτεία τοῦ Ἀρχιδιακόνου τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχ-

χείου κ. Ιωάννου Χρυσουγή, σὲ συνεργασία μὲ πολλοὺς Καθηγητὲς καὶ ἔρευνητὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὶς Η.Π.Α. καὶ ἄλλες χῶρες, καθὼς καὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου κ. Ιωάννου Καλαβρουζιώτη.

Τοὺς συνέδρους χαιρέτισε καὶ καλωσόρισε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ ὁ Καθηγούμενος, Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανός, καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σαράντα Εκκλησιῶν κ. Ἀνδρέας, εὐρισκόμενος στὴ Σχολὴ γιὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Παναγίας Πausολύτης.

Κατὰ τὴν προσφώνησή του πρὸς τοὺς συνέδρους, ὁ Θεοφιλέστατος Καθηγούμενος τόνισε τὰ ἀκόλουθα:

«Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Σαράντα Ἐκκλησιῶν κ. Ἀνδρέα, Ἐφορε τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ προεξάρχων τῆς σημερινῆς πανηγύρεως,

Θεοφιλέστατε ἅγιε Συνάδων,

Πανοσιολογιώτατε Ἀρχιδιάκονε κ. Ἰωάννη Χρυσουγή,

Ἑλλογιώτατε κ. Πρόεδρε τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου,

Ἀξιότιμοι Καθηγητὲς, ἀγαπητοὶ σύνεδροι,

Ἐορτάζομεν καὶ ἐφέτος τὴν σύναξιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς καλουμένης «Πausολύτης», τῆς ἐφεστίου θαυματουργοῦ καὶ ἱστορικῆς εἰκόνας τῆς καθ' ἡμᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς ἐν αὐτῇ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς «ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς», μὲ λαμπρότητα καὶ κατάνυξη, μὲ ἱεροπρέπεια καὶ δοξολογία πρὸς τὴν Μητέρα τῆς Ζωῆς, πού παύει τὶς καθ' ἡμέραν λύπες τῆς ζωῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου, πού εἶναι πάντα βοηθὸς καὶ παραστάτης μας, πού μᾶς χαρίζει τὴν χαρὰ τοῦ Υἱοῦ τῆς καὶ Σωτῆρος μας Χριστοῦ, τὴν ὁποῖαν «οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ἡμῶν».

Ὁ Χριστὸς ἦλθε στὸν κόσμον κομίζων τὴν χαρὰν. Καὶ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος εἶναι πράγματι «Πausολύπη», ἀφοῦ ἔπαυσε τὴν λύπη τῆς προμήτορος Εὐας, τὴν λύπη τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ κατεσίγησε τὸν θρήνο τοῦ ἐξορίστου ἀπὸ τὸν Παράδεισο Ἀδάμ. Διότι μὲ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Σωτηρίας ἡμῶν, «ἡ κτίσις ἀγάλλεται».

Παρὰ τὴν παύση, ὅμως, τῆς λύπης ἀπὸ τὴν γέννηση, τὴν θεία οικονομία καὶ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὁ σύγχρονος κόσμος ζεῖ μακρὰν τῆς χαρᾶς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ, κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, καρπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὰ ποικίλα προβλήματα καὶ οἱ δυσκολίες, οἱ βιοτικὲς

μέριμνες και οί πειρασμοί τῆς καθημερινότητος συνθέτουν τὴν λύπη τῆς ζωῆς μας, τὴν ὁποία δείχνουμε νὰ προτιμοῦμε ἀπὸ τὴν χαρὰ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸ γεγραμμένο «ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς».

Βασικὸ καὶ συνεχῶς διογκούμενο μὲ ῥαγδαίους ῥυθμοὺς πρόβλημα τῆς συγχρόνου καθημερινότητος, μὲ ποικίλες προεκτάσεις καὶ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα σὲ ὅλες τὶς πτυχές τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εἶναι τὸ λεγόμενο «οἰκολογικὸ πρόβλημα», τὸ ὁποῖο βρῖσκει τὴν ἀνθρωπότητα συνολικῶς ἀπροετοίμαστη καὶ ἀδιάφορη.

Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ μείζονος αὐτοῦ προβλήματος, μὲ διορατικότητα καὶ μὲ πραγματικὴ προφητικὴ παρρησία ἤδη πρὶν ἀπὸ τριάντα πέντε χρόνια τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἄρθρωσε λόγο θεολογικὸ, σύγχρονο, ἐπιστημονικὸ καὶ πρωτοποριακὸ. Οἱ πολλὲς προσπάθειες τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν εὐαισθητοποίηση κρατῶν καὶ λαῶν, τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος καὶ ὅλων τῶν καλῆς θελήσεως ἀνθρώπων σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα αὐτὸ περιελάμβαναν μεταξὺ ἄλλων τὴν διοργάνωση πολλῶν ἐπιστημονικῶν συνεδρίων καὶ συνεστιάσεων, μὲ οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα καὶ ἀποτύπωμα στὴν συγκέντρωση τῆς διεθνοῦς προσοχῆς στὴν φροντίδα καὶ τὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Μὲ τὴν σεπτὴ εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μας κ.κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος ἀγωνιᾷ καὶ ἀγωνίζεται γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ἔγινε κατὰ τὶς τρεῖς τελευταῖες δεκαετίες τὸ ἐπίκεντρο τῶν σχετικῶν δράσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μέσῳ τῆς διοργάνωσης πολλῶν ἐπιστημονικῶν ἡμερίδων καὶ συνεδρίων περιβαλλοντικοῦ ἢ συναφοῦς ἐνδιαφέροντος, μὲ τὴν φροντίδα τῆς Σεβαστῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς, τῆς ὁποίας δυναμικὸ καὶ ἐκλεκτὸ μέλος τυγχάνει ὁ Σεβασμιώτατος ἅγιος ἀδελφός, Μητροπολίτης Σαράντα Ἐκκλησιῶν κ. Ἀνδρέας, ὁ προεξάρχων τῆς σημερινῆς πανηγύρεως.

Ἡ ἐπιλογὴ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὡς τόπου διεξαγωγῆς τῆς δευτέρας ἡμέρας τῶν ἐργασιῶν τοῦ Halki Summit IV (Χάλκη Σάμιτ 6), ἀποτελεῖ βεβαίως τὴν πλέον κατάλληλη, διότι ὁ ἐπιστημονικὸς προβληματισμὸς καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ περιβαλλοντικῶν ζητημάτων, δὲν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ὀργανωθῆ σὲ καλύτερο χῶρο ἀπὸ αὐτὸν τοῦ εἰδυλλιακοῦ καὶ παραδεισίου φυσικοῦ περιβάλλοντος τῆς Σχολῆς, τοῦ ὁποῖου τὸ κάλλος ὠθεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν κατανόηση τῆς ἐντολῆς τοῦ «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν» τὸν παράδεισο.

Μὲ αὐτὲς τὶς σύντομες σκέψεις καλωσορίζουμε ὅλους ἐσᾶς ποὺ ἤρθατε ἀπὸ μακριὰ γιὰ τὴν σημερινή πανήγυρη καὶ τὸ παρὸν ἐπιστημονικὸ συνέδριο, καὶ εὐχόμεσθε μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Παρακλήτου καὶ τὴν χάρι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς Πανσολύπτης, καλὴ ἐπιτυχία στὶς ἐργασίες τοῦ φετινοῦ Halki Summit IV, ποὺ ἔχει πλέον καταστῆ «θεσμὸς» καὶ πραγματοποιεῖται χάρι στὶς ἄοκνες προσπάθειες, στὴν ἀνιδιοτελεῖ ἐργασία, τὸ μεράκι καὶ τὴν ὄρεξη τοῦ ἀγαπητοῦ μας Ἀρχιδιακόνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου π. Ἰωάννου Χρυσανγῆ, πρὸς τὸν ὁποῖο ἐκφράζουμε καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς δημοσίως τὶς εὐχαριστίες μας γιὰ τὴν ἀριστη κατὰ πάντα συνεργασία στὴ διοργάνωση τοῦ παρόντος συνεδρίου.

Καλῶς ἦλθατε καὶ καλὴ ἐπιτυχία! Χρόνια πολλὰ καὶ εὐλογημένα!»

Ἀκολούθησαν οἱ συνεδρίες τῶν ὁμιλητῶν, ἐνῶ τὰ συμπεράσματα στὸ τέλος ἐξήγαγε ὁ π. Ἰωάννης Χρυσανγῆς.

Ἐπετειακὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἑκατονταετία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης

Μὲ τὴν ὑψηλὴ παρουσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πραγματοποιήθηκαν τὴν Τετάρτη 4 Σεπτεμβρίου 2024 οἱ ἐπετειακὲς ἐκδηλώσεις ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου στὸς χώρους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση ἑκατὸ ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της. Καλωσορίζοντας τοὺς συμμετέχοντες ὁ Καθηγούμενος, Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανὸς ἀναφέρθηκε στὴ σχέση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μὲ τὴν Ἐπαρχία Φιλίππων καὶ τοὺς δύο πρώτους Μητροπολίτες της, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς, τονίζοντας χαρακτηριστικὰ τὰ ἀκόλουθα:

«Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Φιλίππων κ. Στέφανε,

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀνθηδῶνος κ. Νεκτάριε, Ἐπίτροπε τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνταῦθα,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐχοξώτατε Πρέσβυ κ. Κωνσταντῖνε Κούτρα, Γ. Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει,

Σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ συμμετέχοντες,

Με αίσθήματα ειλικρινούς χαρᾶς σᾶς καλωσορίζω στήν Ἱερὰ Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, γιά τόν ἑορτασμό ἑκατό ἐτῶν ἀπό τήν ἴδρυση τῆς Ἱερᾶ Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου, ἡ ὁποία ἐξ ἀρχῆς συνεδέθη βαθεῖα καί ἄρρηκτα μέ τήν Χαλκίτιδα Σχολή.

Ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ζ' (ἔβδομος), ἀπόφοιτος τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, κατὰ τήν βραχεῖα Πατριαρχεία του, ἔλαβε σημαντικές καί καθοριστικές γιά τήν ὑπόσταση τοῦ Θρόνου ἀποφάσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καί ἡ ἴδρυση νέων Ἐπαρχιῶν. Ἐτσι, τόν Ἰανουάριο τοῦ 1924 ἰδρύθηκε πρῶτον ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Πριγκηποννήσων, ἡ ὁποία μέ τήν φροντίδα τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου της κ. Δημητρίου, ἐώρτασε πρὸ διμήνου τήν συμπλήρωσιν ἐνὸς αἰῶνος ζωῆς καί ἐγκαινίασε τήν δευτέρη ἑκατονταετία τοῦ βίου της. Τόν Μάρτιο τοῦ 1924 ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος πρέβη στήν ἴδρυση τῆς Ἱερᾶ Μητροπόλεως Αὐστραλίας, τῆς ὁποίας τοὺς ἐπετειακοὺς φετινοὺς ἑορτασμοὺς θά τιμήσῃ, διὰ τῆς ὑψηλῆς Αὐτῆς παρουσίας, ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης.

Τέλος, τόν Νοέμβριο τοῦ 1924, λίγες μέρες πρὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας του, ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Γρηγόριος λόγῳ «τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν, γενικῶν καί ἐπὶ μέρος ἀναγκῶν», σέ ὀριστικὴ διαρρῦθμιση τῶν ὁρίων τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, βάσει τῆς ὁποίας ἰδρύθηκε ἡ Μητρόπολη ἀρχικῶς Καβάλας καί μετέπειτα Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου. Ἡ νέα Μητρόπολη, ὅπως καί οἱ περισσότερες ἀπὸ αὐτὲς πού δημιουργήθηκαν τότε, βρῆκε σέ πρόσωπα Χαλκιτῶν κληρικῶν καί ἀποφοίτων τοὺς πρῶτους ποιμένες της. Ὁ Χρυσόστομος Χατζησταύρου, ὁ ἀπὸ Φιλαδελφείας καί Ἐφέσου καί μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, κατέστη πρῶτος Ποιμενάρχης τῆς Ἐπαρχίας, τόν ὁποῖο διαδέχθηκε ὁ Μητροπολίτης Ἀλέξανδρος Καντώνης, μετατεθεὶς ἀργότερα στήν Μητρόπολη Περιστερίου. Ἀμφότεροι οἱ ἱεράρχες, οἱ ὁποῖοι διεποίμαναν τήν Ἐπαρχία Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου συνολικὰ ἐπὶ 50 ἔτη, ὑπῆρξαν ἀπόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς ταύτης Σχολῆς καί κατὰ τήν πολυετῆ ἀρχιερατεία τους ἐκεῖ, χρησιμοποίησαν ὅλα τὰ πνευματικά, ἠθικά, γνωστικά καί ἀκαδημαϊκὰ ἐφόδια, τὰ ὁποῖα ἔλαβαν ἀπὸ τήν ἑπταετία τῶν σπουδῶν τους στὸ ἱερὸ αὐτὸ παλλάδιο τῶν γραμμάτων καί τῆς θεολογικῆς Ἐπιστήμης.

Ὅχι μόνον ἡ Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου, ἡ ὁποία χρεωστικῶς μνημονεύει κατὰ τήν ἐπέτειο αὐτῆν τήν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ἀλλὰ ὅλες σχεδὸν οἱ Μητροπόλεις τῶν λεγομένων «Νέων Χωρῶν» ὀφείλουν τοὺς πλέον ἐξέχοντες Ἀρχιερεῖς καί λοιποὺς κληρι-

κούς τους στην Χαλκίτιδα Σχολή της Μεγάλης Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἔθεσαν τὶς βάσεις τῆς ὀργάνωσης καὶ λειτουργίας τους σὲ ὅλα τὰ πεδία τῆς δραστηριοποίησής τους.

Δὲν θὰ ἦταν μάλιστα ὑπερβολὴ νὰ τονιστῆ ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ παρουσία τοῦ Γένους μας σὲ καιροὺς χαλεποὺς σὲ αὐτὲς τὶς περιοχές, ἢ διατήρηση τῆς γλώσσας, τῆς ταυτότητας καὶ τῆς ἱστορικῆς συνείδησης τῶν πληθυσμῶν ποὺ κατοικοῦσαν σὲ αὐτὲς ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς συστηματικῆς δράσης τῶν Χαλκιτῶν Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν κληρικῶν. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο πρόκειται, τὴν προσεχῆ Παρασκευή, 13 Σεπτεμβρίου, μὲ τὴν σεπτῆ παρουσία τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος νὰ τιμηθῆ ἡ ἐπέτειος τῶν 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ταύτης.

Μὲ αὐτὲς τὶς σύντομες σκέψεις, ἐκφράζουμε ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς, τὸν δίκαιο ἔπαινο πρὸς τὸν Σεβασμιώτατο ἅγιο Φιλίππων γιὰ τὴν πρωτοβουλία νὰ τιμηθῆ ἡ ἱστορικὴ ἐπέτειος αὐτῆ στοὺς χώρους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὶς προσήκουσες εὐχαριστίες τόσο στὸν ἴδιο ὅσο καὶ στὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Θεσπιῶν, γιὰ τὴν καλὴ συνεργασία μὲ σκοπὸ τὴ διοργάνωση τῶν σημερινῶν ἐκδηλώσεων, καλωσορίζουμε τὴν εὐλογοῦσα τὸν ἱστορικὸ αὐτὸ σταθμὸ τῆς πορείας τῆς Μητροπόλεως στὸν χρόνο Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότητα καὶ ὅλους τοὺς συμμετέχοντες καὶ εὐχόμαστε τόσο ἡ Ὑμετέρα Σεπτῆ Κορυφή ὅσο καὶ ἡ περὶ Αὐτὴν Σεπτῆ χορεία τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων νὰ ἐορτάση πολλὲς ἀκόμη ἐπετείους, πρὸς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ Σωτῆρος ἡμῶν».

Στὴ συνέχεια, ὁ Παναγιώτατος κήρυξε τὴν ἑναρξη ἐπιστημονικῆς ἡμερίδας γιὰ τὴν ἱστορικὴ αὐτῆ ἐπέτειο, ἀναφερόμενος στὴν ἴδρυση καὶ ἱστορία τῆς Μητροπόλεως Φιλίππων. Ὁ Παναγιώτατος, ὑπενθύμισε ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐορτάζονται καὶ τιμῶνται ἐπέτειοι, «σηματοδοτήσασαι τὴν ἐπὶ αἰῶνα πορείαν λαῶν καὶ τόπων, εἰς οὓς ἐπεξετάθη καὶ ἐπεκτείνεται ἡ στοργικὴ μέριμνα καὶ κηδεμονία τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως».

Χαρακτηριστικὰ ἀνέφερε τὶς ἐξῆς:

«Πρωτίστως μὲν τιμᾶται ἡ χορήγησις αὐτοκεφάλου καθεστώτος ὑπὸ τοῦ ἔχοντος τὸ ἀποκλειστικὸν πρὸς τοῦτο κανονικὸν δικαίωμα Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὴν Ἀγιωτάτην ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Εἶτα δὲ ἡ ἴδρυσις πολλῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων: τῆς πλησιοχώρου τῆ ἔδρα ἡμῶν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων, τῆς ὁποίας τὴν ἐπέτειον ἐτιμήσαμεν δεόντως ἡ ἡμετέρα Μετριότης, ὁ ἐπι-

χώριος Ποιμὴν καὶ σύμπασα ἡ Ἱεραρχία, ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς βασιλίδος κατὰ τὴν 14ην παρελθόντος Ἰουλίου· καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας. Τῶν ὀργανουμένων ἐκεῖσε κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον ἑορτίων ἐπὶ τούτῳ ἐκδηλώσεων μέλλομεν ἵνα προστῶμεν καὶ εὐλογῆσωμεν αὐτὰς προσωπικῶς. Ὡσαύτως, ὁ προβιβασμός, κατόπιν ἄγνωμοδοτήσεως καὶ αὐτῆς τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἑπαιτήτων τῶν Ἐπισκοπῶν αὐτῆς: Ἀρδαμερίου, Κίτρον, Καμπανίας, Πολυανῆς καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρου· καὶ ἡ ἀνάδειξις... νέων ἐπαρχιῶν διὰ ἀποσπάσεως καὶ ἐξυψώσεως τμημάτων ἐξ ἐνίων Ἐπαρχιῶν τῶν Νέων Χωρῶν τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι τῶν: Σουφλίου, Καβάλας καὶ Νέστου, Θάσου, Ζίχνης, Νιγρίτης, Λαγκαδᾶ, Γουμενίσσης καὶ Γιαννιτσῶν, Μετσόβου, Φιλιατῶν, Ἰκαρίας, Καρδαμύλων, Οἰνουσῶν καὶ Ψαρῶν καὶ Πλωμαρίου».

Στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε στὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου:

«Μεταξὺ τῶν ἑορταζουσῶν αἰῶνα διακονίας καὶ προσφορᾶς Ἱερῶν Μητροπόλεων τούτων, ἀσφαλῶς καιρίαν θέσιν κατέχει ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καβάλας καὶ Νέστου, ἡ μετέπειτα μετονομασθεῖσα εἰς Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ὅχι μόνον διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν αὐτῆς ἐν Μακεδονίᾳ, ἀλλὰ κυρίως διότι ἀπετελεῖτο ἐκ προσφυγικοῦ κυρίως καὶ κατὰ πλειονότητα πληθυσμοῦ, ἔχοντος ἀνάγκην ἐκκλησιαστικῆς μερίμνης καὶ στιβαρᾶς χειραγωγίας, ὥστε νὰ καταστῆ ἐκ τοῦ μηδενὸς σχεδόν, εἰς ἀκμάζουσαν Ἐπαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ ὁποῖος ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἐκλογὴν δεδοκιμασμένου Ἱεράρχου αὐτῆς, δώσαντος πολυειδῆ μαρτυρίαν προσφορᾶς ἐν τε τῇ Ἰωνίᾳ καὶ ἀργότερον, μετὰ τὴν ἐπισυμβάσαν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ τραγωδίᾳ, ἐν Αθήναις καὶ Βεροίᾳ, ἦτοι τοῦ Χρυσοστόμου Χατζησταύρου, φίλου προσωπικοῦ καὶ ἐπιστηθίου τοῦ Χαλκηδόνος Γρηγορίου τοῦ Ζερβουδάκη, τοῦ μετέπειτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Αἰσθανόμεθα, λοιπόν, προσωπικῶς λίαν εὐτυχῆς, ὡς διάδοχος τοῦ μεγάλου ἐκείνου Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ', τιμῶντες τὴν ἐπέτειον ἱερῶν πρωτοβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, ἐν τῇ τροφῇ ταύτῃ πλείστων ἱερῶν φυσιογνωμιῶν Χαλκίτιδι Θεολογικῆ Σχολῆ, σεμνώματι καλλιεργείας τῆς παρ' ἡμῖν «ιερᾶς θεολογίας», ἐκ τῆς ὁποίας «ἀκριβεῖς δοκιμασίαι εἰς τὰ θεολογικὰ ἐπιδείξαντες», ἀνεδείχθησαν οἱ πρῶτοι Ποιμενάρχαι τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 2017 ποιμαίνει ἡ ὑμετέρα προσφιλῆς

Ἰερότης, ἀδελφὲ ἅγιε Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κύριε Στέφανε, καὶ ἡ ὁποία ἀξιοῦται νὰ τιμᾷ τόσον τὴν ἐπέτειον, ὅσον καὶ τοὺς τρεῖς προκατόχους ὑμῶν, οἱ ὅποιοι εἶδον ἀσφαλῶς «φῶς ἄδυτον Κυρίου» καὶ τὴ δύναμει Αὐτοῦ τὸν δρόμον ἐτέλεσαν, τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν ἐτήρησαν, καὶ κατέστησαν τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην ὄρνιν στοργικὴν, περιθάλλουσαν ὡς νοσσία τὸν λαόν της».

Ἀκολουθῶς ἔκανε ἐκτενὴ ἀναφορὰ στὸ ἔργο καὶ τὴν συνολικὴ προσφορὰ τῶν ἀείμνηστων Ποιμεναρχῶν τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς τοῦ Θρόνου, καὶ συγκεκριμένα στοὺς Χρυσόστομο Χατζησταύρου, μετὰ ταῦτα Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν, Ἀλέξανδρο Καντώνη καὶ Προκόπιο Τσακουμάκα, ἀλλὰ καὶ στὴ διακονία τοῦ σημερινοῦ Μητροπολίτου κ. Στεφάνου.

Στὸ πλαίσιο τῆς ἡμερίδας ὁμιλίες πραγματοποίησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, μὲ θέμα: «Αἰωνοβίου πόλου ἀστὴρ σελασφόρος, Χρυσόστομος, ποιμὴν, ἐπιστολὴ καὶ στέφανος Φιλιππησίων», ὁ Ὅσιολ. Ἱερομόναχος κ. Μελέτιος Στεφανᾶτος, ἐκ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς, μὲ θέμα: «Ὁ τὴν Χριστοῦ Ἱεραρχίαν ἐν ἑαυτῷ ὑπογράφων· Μητροπολίτης Ἀλέξανδρος Καντώνης», καὶ ἡ Ἑλλογιμ. κ. Σαπφῶ Ἀγγελούδη-Ζαρκάδα, Δρ. Ἀρχιτέκτων, μὲ θέμα: «Ὁ Ἰωακείμ Σγουρός, Μητροπολίτης Ξάνθης καὶ ὁ Περικλὴς Φωτιάδης, ἀρχιτέκτων τῆς Ἱ. Μονῆς Χάλκης. Οἱ δύο συντελεστὲς τῆς μελέτης καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱεροῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου Καβάλας». Κατὰ τὴν ἔναρξη τῆς ἡμερίδος προβλήθηκε εἰδικὴ ἀφιερωματικὴ ταινία, ἐνῶ τὴν καταληκτικὴ ὁμιλία ἐξεφώνησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλίππων κ. Στέφανος.

Προηγήθηκε Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Μητροπολίτου Φιλίππων, ὁ ὁποῖος τέλεσε καὶ ἱερὸ μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν μακαριστῶν προκατόχων του καὶ τῶν ἐκ Καβάλας ἀποφίτων τῆς Σχολῆς.

Παρέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι Ἀρχιερεῖς Σηλυβρίας κ. Μάξιμος, ἐκ μέρους τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς, Ἀνθηδώνος κ. Νεκτάριος, Ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνταῦθα, Μιλήτου κ. Ἀπόστολος, Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, Καλλιουπόλεως κ. Στέφανος, Ἀμερικής κ. Ἐλπιδοφόρος, Σμύρνης κ. Βαρθολομαῖος, Προύσης κ. Ἰωακείμ, Μεξικοῦ κ. Ἰάκωβος, Δαφνουσίας κ. Σμάραγδος καὶ Θεσπιῶν κ. Παῦλος, κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ τῆς Μητροπόλεως Φιλίππων, ὁ Ἐξοχ. Πρέσβης κ. Κωνσταντῖνος Κούτρας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Πόλη,

ὁ πρ. Ὑπουργὸς κ. Γ. Καλαντζῆς, ὁ Περιφερειάρχης Ἀν. Μακεδονίας – Θράκης κ. Χριστόδουλος Τοψίδης μὲ τοὺς Ἀντιπεριφερειάρχες κ. Θεόδωρο Μαρκόπουλο καὶ κ. Ἀλέξανδρο Ἰωσηφίδη, ὁ Δήμαρχος Θάσου κ. Ἐλ. Κυριακίδης, Βουλευτές, Ἄρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ πλῆθος κόσμου ἀπὸ τὴν Καβάλα, τὴν Πόλη καὶ τὰ Πριγκηπόννησα. Ἀκολούθησε ἐόρτιος τράπεζα, εὐλογηθεῖσα ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ 180 ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Α. Οί έορτασμοί στην Θεολογική Σχολή τής Χάλκης

Χοροστατούσης τής Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τιμήθηκε στοῦ ναῦδριο τής Θεολογικῆς Σχολῆς τήν Παρασκευή 13 Σεπτεμβρίου 2024, μνήμη τῶν Ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως καί ἡμέρα κατὰ τήν ὁποία ἐγκαινιάστηκε ἡ Θεολογική Σχολή ἀπό τόν Πατριάρχη Γερμανό Δ΄ τὸ 1844, ἡ 180ῆ ἐπέτειος ἀπὸ τήν ἰδρυσή τῆς, μὲ τήν τέλεση τοῦ ἑορτίου Ὁρθρου καί τῆς Θείας Λειτουργίας, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὁ Πατριάρχης ἀνέγνωσε νεκρώσιμο τρισάγιο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν αἰοδίδμων ἰδρυτῶν, κτητόρων, ἀνακαινιστῶν, Ἐφόρων, Σχολαρχῶν, Καθηγητῶν, Ἐπιμελητῶν, μαθητῶν καί ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς.

Ἐκκλησιάστηκαν οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς Γέρων Χαλκηδόνος Ἐμμανουήλ, Γέρων Δέρκων Απόστολος, Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τοῦ ἱεροῦ καθιδρύματος, Ἀνθηδῶνος Νεκτάριος, Ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν τῇ Πόλει, Μυριοφύτου καί Περιστάσεως Εἰρηναῖος, Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου Στέφανος, Σαράντα Ἐκκλησιῶν Ἀνδρέας καί Σελευκείας Θεόδωρος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ἀραβισσοῦ Κασσιανός, Δαφνουσίας Σμάραγδος καί Ξανθουπόλεως Παῖσιος, κληρικοί, ὁ Ἐξοχ. Πρέσβης κ. Κωνσταντῖνος Κούτρας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Κωνσταντινούπολη, ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Ἐντιμολ. Καθηγητοῦ Νικολάου Ξεξάκη, Προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης καί φίλων αὐτῆς, Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πιστοὶ ἀπὸ τὰ Πριγκηπόννησα καί πολυπληθεῖς ὄμιλοι προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καί τὴν Κύπρο.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασα ἐκδήλωση στοῦ Μέγα Συνοδικὸ τῆς Σχολῆς, τὴν ὁποία συντόνισε ὁ Ἐντιμολ. Ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΕΚΠΑ κ. Κωνσταντῖνος Δεληκωσταντής, Διευθυντῆς τοῦ Ἀ΄ Πατριαρχικοῦ Γραφείου, ὁ Παναγιώτατος, στὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία του, ἀναφέρθηκε στὴν ἰδρυση καί τὴν ἱστορία τῆς Σχολῆς, καθὼς καί στὴν ὑπὸ ἐξέλιξη ἀνακαινιση μὲ τὴν ἐλπίδα καί τὴν προσδοκία τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς. Ἀκόμη, στὴν ὁμιλία του ὁ Παναγιώτατος ἀναφέρθηκε στὴ μέριμνα τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν παιδεία καί ὑπογράμμισε τὴν πολυδιάστατη προσφορὰ τῆς Σχολῆς καί τὴν στήριξη

πὸν αὐτὴ παρείχε στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, κατὰ τὰ 127 ἔτη τῆς λειτουργίας της.

Ἀκολούθως χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας, ὁ Θεοφιλέστατος ἀγ. Καθηγούμενος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης, ἐνῶ μὲ εἰσηγήσεις τους συμμετείχαν ὁ Ἄρχιμ. Δημήτριος Στρατῆς, Καθηγητὴς τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης, μὲ θέμα «Προσωπογραφικὰ καὶ ἰδεολογικὰ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης», καὶ Πρωτοπρ. Κυπριανὸς Κουντούρης, Διευθυντὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, μὲ τίτλο «Τὸ ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἱστορικὸ περιβάλλον τῆς ἰδρύσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης».

Ἀκολούθησε ἡ λήψη ἀναμνηστικῆς φωτογραφίας στὰ προπύλαια τῆς Σχολῆς καὶ ἐόρτιος τράπεζα, εὐλογηθεῖσα ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο.

Ἡ ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος

Ἰερώτατε Πρόεδρε τῆς Ἐφορείας μετὰ τῶν Τιμιωτάτων μελῶν αὐτῆς καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἡγουμένου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,

Ἐσοχώτατε κύριε Πρόεσβυ, Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλιοι,

Προσφιλέστατοι ὁμογάλακτοι ἀδελφοί Χαλκίται,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εὐδοκία καί χάριτι τοῦ πανδώρου Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, τοῦ «καιρούς καί χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἔξουσία θεμένου»¹ ἐσρτάζομεν σήμερον ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ὠδαῖς πνευματικαῖς τήν συμπλήρωσιν ἑκατόν ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἀπό τῆς ἰδρύσεως τῆς Τροφῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπό τοῦ αἰοιδίμου Προκατόχου ἡμῶν Πατριάρχου Γερμανοῦ τοῦ Δ'. «Ἐγκαινία τιμᾶσθαι, παλαιός νόμος καί καλῶς ἔχων»², κατὰ τόν ὕμνωδόν, καθὼς τιμῶμεν τήν ἐκπλήρωσιν εὐσεβοῦς καί μυχίου πόθου τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς σύστασιν Σχολῆς, δυναμένης νά καταρτίζη ἀρτίως τὰ στελέχη αὐτῆς, συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καί τὰ ἀκαδημαϊκά πρότυπα ἐκάστης ἐποχῆς.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἄλλωστε, συνεδέετο μετὰ τῆς παιδείας διαχρονικῶς, ἰδίᾳ ὅμως ἀπό τῆς Ἀλώσεως τῆς Βασιλευούσης καί ἐντεῦθεν, ὅτε ἐλειτούργησεν ὡς προστάτις τῶν γραμμάτων, μέ ἀφετηρίαν καί ὑπόδειγμα τήν ἀνασυγκρότησιν, ὑπό τοῦ πρώτου μετὰ τήν Ἄλωσιν Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας.

Στοιχῶν εἰς τήν παράδοσιν ταύτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Στ', εἰς τήν πρώτην αὐτοῦ Πατριαρχεῖαν, ἐπληροφόρει, κατὰ τό ἔτος 1839, διά Πατριαρχικῶν Σιγιλλίων τό εὐσεβές πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς συστάσεως ἐν Φαναρίῳ Θεολογικῆς Σχολῆς, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν πολλῶν προκλήσεων τῆς περιόδου ἐκείνης, πρωτίστως δέ τῶν ἀτοπημάτων τοῦ Θεοφίλου Καίρη.

Ὁ αἰοιδίμος προκατόχος τῆς ἡμῶν Μετριότητος διά τῶν ὡς ἄνω

¹ Πρβλ. Ἀπολυτίκιον Ἀρχῆς τῆς Ἰνδίκτου.

² Πρβλ. Στιχηρόν Ἑσπέριον ἐορτῆς τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως.

Σιγιλίων αὐτοῦ, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἴδρυσιντῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς, ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς νέους, καλῶν αὐτοὺς «εἰσερχεσθαι ἄνευ χρόνου ἀναβολῆς εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συστασάν Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ διαμένοντας διδάσκεσθαι τακτικῶς τὴν ἱεράν θεολογίαν, τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις παραδοθεῖσαν καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων κηρυχθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῶν θεοσόφων πατέρων ἡμῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἀλληλοδιαδόχως διαδοθεῖσαν, καθὼς ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἐξεγγύων τοῦ Πνεύματος διερμηνευτῶν, ἀνεπτύχθη καὶ ἐδιδάχθη, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκαινοτομήτως ὑπὸ τῶν αὐτῆς ἱερῶν διδασκάλων διδάσκεται»³.

Ἡ λειτουργία τῆς ἐν Φαναρίῳ Θεολογικῆς Σχολῆς, διὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁποίας καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων ἐκλήθη ὁ Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός ὁ Ἰμβριος, διήρκεσε μόλις ἐν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος, διαψευθείσης ταχέως τῆς ἐλπίδος τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ὅπως καταρτίζη τὰ κληρικὰ καὶ λαϊκὰ στελέχη αὐτῆς.

Ἄλλ' ἡ ἐκλογή εἰς τὸν Ἀγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Δ', διακρινομένου διὰ τὸ φιλογενές φρόνημα καὶ τὴν φιλεκπαιδευτικὴν δρᾶσιν αὐτοῦ, ἔδωκεν ἐκ νέου ὄθησιν εἰς τὸ παλαιὸν τοῦτο ὄραμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Πατριάρχης Γερμανός ἐπέδειξεν ὡς καταλληλότερον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τόπον, τὴν ἐπὶ τοῦ Λόφου τῆς Ἐλπίδος τῆς νήσου Χάλκης Ἱεράν καὶ ἱστορικὴν Μονὴν Ἁγίας Τριάδος, ἡ ὁποία τότε, μετὰ ἀπὸ καταστροφικὴν πυρκαϊάν, παρέμενεν ἡρημωμένη.

Ὁ προκριθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ τόπος ἐγκαταστάσεως τῆς νέας Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπῆρξε, πράγματι, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὁ πλέον κατάλληλος καὶ ἱκανός πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν καὶ πληρῶσιν τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς «ἡ θεραπεία τῆς θύραθεν καὶ τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας μόνον ὑπὸ καταλλήλους ὄρους καὶ περιστάσεις καὶ ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν ροπὴν τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως διεξάγεται καὶ δι' αὐτῶν προωθεῖται καὶ προάγεται»⁴. Τὸ παραδείσιον φυσικὸν περιβάλλον τῆς ἡμετέρας Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπετέλει ἀσφαλῶς τὸν πλέον κατάλληλον τόπον μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως

³ Μ. Γεδεών, *Κανονικαὶ Διατάξεις, Ἐπιστολαί, Λύσεις, Θεοπίσματα, τῶν Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου μέχρι Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως*, τ. Α', Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, Κωνσταντινουπόλις, 1888, σ. 233.

⁴ Ἐμμ. Φωτιάδου, «Γερμανός ὁ Δ'», *Ὁρθοδοξία*, 1953 (ΚΗ'), σ. 401.

τῶν προσωπικοτήτων τῶν ἱεροσπουδαστῶν, διότι ἡ Σχολή ἡμῶν «ἔχει τὴν ὠραιότερη θέσι τοῦ κόσμου»⁵, καθ' ὁμολογίαν τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Δωροθέου, τὴν ὁποίαν ἐπιμαρτυροῦμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς διαβίωσαντες ἐπὶ ἑπταετίαν ὡς σπουδαστῆς καὶ ἐπὶ τετραετίαν ὡς Βοηθός Σχολάρχου εἰς τὸ φυσικῶς καὶ πνευματικῶς εἰδυλλιακόν περιβάλλον τῆς Σχολῆς.

Διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν Χάλκῃ ὁ Πατριάρχης Γερμανός Δ' ἐπηρεάσε καταλυτικῶς τὴν πορείαν τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καθὼς ἡ Χαλκίτις Σχολή, καθ' ὅλα τὰ ἑκατὸν εἴκοσι ἑπτὰ ἔτη τῆς λειτουργίας αὐτῆς, ὑπῆρξε παραστάτης, πολλάκις δὲ καὶ ἐμπνευστῆς, τῶν σημαντικῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἰδίως εἰς τὰ πεδία τῶν διορθοδόξων καὶ τῶν διαχριστιανικῶν σχέσεων, ἀλλὰ καὶ ἡ τροφοδότις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἄλλων Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, δι' ἱκανῶν καὶ ἀρτίως κατηρητισμένων στελεχῶν, διακρινομένων διὰ τὴν εὐσέβειάν των, διὰ τὸν θεῖον ζῆλόν των ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὸ φίλεργον καὶ φιλομαθές τοῦ χαρακτήρος των, διὰ τὴν εὐρύτητα σκέψεως καὶ τὴν ἀνοικτοσύνην των, διὰ τὸ πνεῦμα καταλλαγῆς καὶ εἰρήνης πρὸς πάντας, διὰ τὸ ἦθος καὶ τὸ φρόνημά των. Πέραν τῶν ἀνωτέρω ὅμως ἰδανικῶν, τοὺς Χαλκίτας ἀποφοίτους ἐχαρακτηρίζεν «ἡ δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των μέσων καὶ ἐναντίον παντός ἀμφισβητοῦντος αὐτὰ ὑποστήριξις καὶ προάσπισις τῶν ἱερῶν καὶ ἀπαραγράπτων δικαίων καὶ προνομίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου»⁶.

Τὴν ἔναρξιν λειτουργίας τῆς Θεολογικῆς ἡμῶν Σχολῆς ἠκολούθησαν ἡ ἴδρυσις καὶ ὀργάνωσις τῆς περιπύστου καὶ ἐμβληματικῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς διὰ τῆς ἀνεγέρσεως εἰδικοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον οἰκοδομήματος κατὰ τὴν δευτέραν Πατριαρχεῖαν Γερμανοῦ τοῦ Δ' (1853), ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ κτηριακοῦ συγκροτήματος τῆς Σχολῆς, τὸ ὁποῖον ὑπέστη σημαντικὰς καταστροφὰς κατὰ τὸν ἰσχυρὸν σεισμόν τοῦ 1894, ἡ σύνταξις τῆς περιφήμου καὶ ἱστορικῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» (1920) ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ὁ μετασχηματισμὸς τῆς λειτουργίας τῆς (1950/1) πρὸς παρακολούθησιν τῶν διεθνῶν ἐξελίξεων περὶ τὰ

⁵ Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Δωροθέου, *Ἡ Συνάντησις*, Μυρτίδης, Αθῆναι, 1960, σ. 55.

⁶ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Βαρθολομαίου, «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης», *Ἐπετηρὶς Ἐστίας Θεολόγων Χάλκης*, Αθῆναι, 1980, σ. 167.

εκπαιδευτικά και ακαδημαϊκά πράγματα, ή καταλυτική συμβολή του Καθηγητικού προσωπικού της Σχολής εις τās αναληφθείσας υπό του όραματιστού Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου πρωτοβουλίας διορθοδόξου και διαχριστιανικού χαρακτήρος, ιδίως από τό 1960 και έξης, ή στελέχωςις σημαντικῶν Συνοδικῶν Έπιτροπῶν και αί γνωμοδοτήσεις του Καθηγητικού Συλλόγου, ως «έπιτελικού διεργαστηρίου»⁷ της Μητρος Έκκλησίας, διά πληθώραν ζητημάτων ιστορικού, κανονικού, πανορθοδόξου και διεκκλησιαστικού ένδιαφέροντος.

Από της άποφράδος ήμέρας της 12ης Αύγουστου 1971, κατά την οποίαν άνεκοινώθη έπισήμως ή καταναγκαστική άναστολή λειτουργίας του Θεολογικού Τμήματος της ήμετέρας Σχολής, μέχρι σήμερα, αυτή έλειτούργησε, παρά τās ποικίλας δυσκολίας, ως μία σύγχρονος άκαδημία, ως τόπος όργανώσεως έπιστημονικῶν συνεδρίων και ήμεριδων, θεολογικού, ιστορικού ή οικολογικού ένδιαφέροντος, ως τόπος μελέτης διά της πλουσίας και ιστορικής Βιβλιοθήκης της και διά της άξιοποίησεως του έν τη Σχολή τεθησαυρισμένου αρχειακού ύλικού. Ίδιαιτέρως μνημονεύομεν τάτέσσαρα οικολογικά συνέδρια, τά όποια έπραγματοποιήθησαν την δεκαετίαν του 1990, τά ανά διετίαν διοργανούμενα συναφους περιεχομένου Halki Summits, μέ τό έκτον νά έχη διοργανωθή πρό δύο περιόπου έβδομάδων, δι' ών ή Χαλκίτις Σχολή συμμερίζεται τās περιβαλλοντικάς άνησυχίας της Μητρος Έκκλησίας, αλλά και τά έσχάτως γενόμενα συνέδρια, τά όποια προέβαλον την ιστορίαν της Σχολής, «ιστορίαν περιλάμπρον και τετιμημένην, πλουσίαν εις ευγενή παλαίσματα και άγωνίσματα», αλλά και «ιστορίαν άλαλήτων στεναγμών και παθημάτων»⁸, κατά την προσφυή έκφρασιν του ήμετέρου Σχολάρχου, μακαριστού Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Μαξίμου.

Εις την επ' έσχάτων πορείαν της Σχολής ιδιαιτέραν άναμφιβόλως θέσιν κατέχει ή άρξαμένη, τη φιλοτίμω και φιλογενεί δαπάνη του Αρχοντος Έξάρχου της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Έκκλησίας κ. Αθανασίου Μαρτίνου, Προέδρου της έν Αθήναις Αδελφότητος Όφφικιαλίων του Οικουμενικού Θρόνου «Παναγία ή Παμμακάριστος», εκ βάθρων άνακαίνισις και επέκτασις του κτηριακού συγκροτήματος του ιερού

⁷ Μητροπολίτου Έφέσου Χρυσοστόμου, «Τό Καθηγητικό σώμα της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης», *Επιστημονική Παρουσία Έστίας Θεολόγων Χάλκης*, Τόμος Γ', Έστία Θεολόγων Χάλκης, Αθήναι, 1994, σ. 677.

⁸ Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Μαξίμου, «Επικήδειος Λόγος εις τον άείμνηστον Καθηγητήν Έμμανουήλ Φωτιάδη», *Γρηγόριος Παλαμᾶς*, 1988, σ. 928.

ἡμῶν καθιδρύματος, διά τῆς ὁποίας τοῦτο θά καταστῆ ἱκανόν νά ἀνταποκριθῆ εἰς τάς ἀνάγκας τῆς σήμερον καί ἔτοιμον διά τήν ποθεινὴν ἡμέραν τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς Σχολῆς μας, ἡ ὁποία πιστεύομεν μετ' ἐλπίδος βεβαίας, ἥτις «οὐ καταισχύνει», ὅτι θᾶπτον ἢ βράδιον θά ἔλθῃ. Ἡ κατά τούς τελευταίους μῆνας ἔναρξις σοβαροῦ διαλόγου μετὰ τῶν ἐνταῦθα ἀρμοδίων Ἀρχῶν πρὸς τήν κατεύθυνσιν ταύτην ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἐλπιδοφόρον σημεῖον.

Ἐκλεκτοὶ παρόντες,

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει σήμερον ἀνάγκην στελεχῶν μέ λιπαράν θεολογικὴν παιδείαν, μέ γλωσσομάθειαν, σύγχρονον πνεῦμα, εὐαισθησίαν καί ἐνσυναίσθησιν, δυναμικούς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἔχουν γνήσιον ἐνδιαφέρον διά τόν συνάνθρωπον καί τόν πολιτισμόν, πάντα δέ ταῦτα ἐν συνδυασμῶ μέ τό ὀρθόδοξον βίωμα, τό ἐκκλησιαστικόν ἦθος, τό πνεῦμα διακονίας καί τήν εὐχαριστιακὴν χρῆσιν τοῦ κόσμου, τοιούτους θεολόγους καί ἐκκλησιαστικούς ἀνδρας ἐξεπαιδεύειν ἢ τροφός Σχολή, χορηγοῦσα εἰς αὐτούς «φῶς Χριστοῦ», ἐν τῇ λειτουργικῇ, μυσταγωγικῇ καί ἀσκητικῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος. Κατανυκτικαὶ ἱεραὶ ἀκολουθίαι καί προσευχή, πνεῦμα μαθητείας καί θεολογικὴ διδαχὴ, σπουδαστήριον καί μελέτη, λιτὴ καθημερινότης καί κοινοτικόν ἦθος, εὐγενεῖς ὀραματισμοὶ διά τό μέλλον ἄνευ διχασμῶν καί δισταγμῶν, πόθος διά προσφορὰν εἰς τήν ἐκκλησίαν καί τό Γένος, ἀκλόνητος πιστότης εἰς τήν πατρώαν παρακαταθήκην, μέ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τήν πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καί τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν θείαν χάριν, συνεκρότουσιν τήν ταυτότητα τοῦ Χαλκίτου. Ἡ Θεολογικὴ μας Σχολὴ ἦτο σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ θεολογικός βραχίον καί ὁ τροφοδότης του μέ ἱκανὰ στελέχη, διά νά ἄρουν εἰς τούς ὤμους των τὰς πολλαπλᾶς εὐθύνas τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἄνευ τῆς συμβολῆς τῶν ἀποφοίτων τῆς Χαλκίτιδος Σχολῆς δέν θά εἶχεν ἀναπτυχθῆ ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις, δέν θά εἶχεν ὀδηγηθῆ ἡ Ὁρθοδοξία εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον, δέν θά εἶχεν ἀκουσθῆ ἡ φωνὴ τῆς εἰς τήν οἰκουμένην.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, χαιρετίζοντες τήν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν παρουσίαν ἐνίων ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς, ὑπό τήν ἡγεσίαν τοῦ Ἐντιμολογιστάτου Ἀρχοντος καί Καθηγητοῦ Νικολάου Ξεζάκη, Προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης καί Φίλων αὐτῆς, συμπληροῦσης ἐφέτος ἐβδομήκοντα ἔτη ζωῆς καί ἱστορίας καί δεχομένης πλέον εἰς

τούς κόλπους αὐτῆς καί μή φοιτήσαντας ἐν τῇ Σχολῇ φίλους αὐτῆς, δοξολογοῦμεν τόν Θεόν τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης, τόν αἰεὶ δαψιλεύοντα τῇ Ἀγίᾳ Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ πᾶσαν δόσιν ἀγαθῆν καί πᾶν δῶρημα τέλειον, τόν καταξιώσαντα ἡμᾶς ἐορτάσαι τήν ἱστορικὴν ἐπέτειον ταύτην, εὐχαριστοῦντες τοὺς διοργανωτάς, τοὺς εἰσηγητάς καί πάντας τοὺς συντελεστάς τῆς ἐπετειακῆς ταύτης πνευματικῆς ἐκδηλώσεως καί εὐλογοῦντες, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἱερωτάτου Προέδρου τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, τό ἐνταῦθα ἐπιτελούμενον ἀξιάγαστον ἔργον, εὐχόμενοι δέ ἀγλαόκαρπον συνέχισιν τῆς προσφορᾶς καί τῆς μαρτυρίας τῆς Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης καί Φίλων αὐτῆς, ἐπικαλούμεθα ἐπί τοὺς παρόντας καί τοὺς ὅπου γῆς ἀποφοίτους τῆς Σχολῆς καί ἐπί πάντας ὑμᾶς τοὺς συμμετέχοντας εἰς τήν Ἡμερίδα ταύτην, τήν χάριν τῆς ἀπαύστως ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ σκηνώματι ἐνδοξαζομένης Παναγίας καί Ζωαρχικῆς Τριάδος, ταῖς πρεσβείαις τοῦ ἐν Ἁγίοις Προκατόχου τῆς ἡμῶν Μετριότητος Φωτίου τοῦ πάνυ καί Ὁμολογητοῦ.

Χρόνια πολλά καί εὐλογημένα!

Ὁ λόγος τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς Ἐφορείας

Παναγιώτατε, Πάτερ καί Δέσποτα,
 Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν Χορεία,
 Θεοφιλέστατε ἐν Χριστῶ ἀδελφέ ἅγιε Ἀραβισσοῦ, Καθηγούμενε τῆς
 ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος,
 Ἐξοχώτατε Πρέσβυ, Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει,
 Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ
 Μεγάλης Ἐκκλησίας,
 Ἐντιμολογιώτατε Πρόεδρε τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑστίας Θεολόγων Χάλ-
 κης καί Ὀμότιμε Καθηγητά τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-
 μίου Ἀθηνῶν,
 Ἀγαπητοί ὀμογάλακτοι ἀδελφοί,
 Κυρίες καί Κύριοι,

Ἀνετέθη εἰς τήν ταπεινότητά μου ὡς ἐπί δεκαεξατίαν πρόων ἡγού-
 μενον τῆς κατά Χάλκην Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τρι-
 ᾶδος καί νῦν Προέδρον τῆς Ἐφορείας αὐτῆς, νά ἀπευθύνη χαιρετισμόν
 ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ γεγονότος τῆς συμπληρώσεως ἑκατόν ὀγδοήκοντα
 ἐτῶν ἀπό τῆς ἰδρύσεως τῆς περιπτύστου Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς
 Χάλκης, τοῦ πνευματικοῦ τούτου φυτωρίου τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογί-
 ας, τό ὁποῖον κατηύγασε τήν οἰκουμένην ἐμποτίζον τάς ψυχάς μέ τά
 φῶτα τῆς κατά Θεόν γνώσεως καί πίστεως τοσοῦτων ἀξίων τέκνων τῆς
 Μητροῦς Ἐκκλησίας ἀπό τά ὅποια ἄλλα ἐκλήθησαν ὑπό τῆς Θεῆς Προ-
 νοίας εἰς τόν μαρτυρικόν Πατριαρχικόν Θρόνον δυστήνους καί ἀνελευ-
 θέρους διά τέ τήν Ἐκκλησίαν καί τό Γένος ἡμῶν, ἀλλά δέν ἠδυνήθησαν
 νά καταλάβουν πολλά ἐκκλησιαστικά καί ἐκπαιδευτικά ἀξιώματα, κα-
 θοδηγοῦντα μέ τόν ζῶντα λόγον καί τά συγγράμματα αὐτῶν, κυρίως
 τήν νέαν γενεάν εἰς τόν δρόμον τῆς κατά Θεόν βιωτῆς. Ἡ Σύναξις ἡμῶν
 αὕτη σήμερον εἰς τόν ἱερόν τοῦτον τόπον, εἰς τό κτήριον ὅπου ἐστεγά-
 σθη ἡ ἐν λόγῳ Σχολή, ἀποτελεῖ ἐν εὐλαβικόν προσκύνημα, ἐν συγκινη-
 τικόν μνημόσυνον διά τάς ψυχάς, αἱ ὅποια, ἀφοῦ ἔλαβον τό ζεῖδωρον
 ὕδωρ ἐκ τῆς ἀνεξαντλήτου πνευματικῆς πηγῆς αὐτῆς, τό μετέφεραν εἰς
 ἄλλας διψασμένας ψυχάς, αἱ ὅποια ὑπέφερον εἰς τήν φρυγμένην γῆν
 τῆς κακίας, τῆς ἀδικίας, τοῦ ψεύδους καί τοῦ ἀχαλινώτου ἐγωῖσμοῦ,

ὅπου ἔχει τό βασίλειον αὐτοῦ «ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου»⁹ κατά τήν εὐαγγελικήν ρῆσιν καί ἐνεφύσησαν τό πνεῦμα τῆς ἐλπίδος τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων διά τοῦ σταυρικοῦ θανάτου καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Οἱ ἄνθρωποι ἔρχονται καί παρέρχονται. Τά ἔργα ὁμως αὐτῶν, ὑλικά καί πνευματικά, μένουν, διά νά ὑπομιμήσκουν τοὺς δημιουργοὺς των. Οὕτω, λοιπόν, καί τό ἐνδιαίτημα τοῦτο τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, ὡς κτήριο καί δὴ δεόντως ἀνακαινισμένον καί ἐνισχυμένον ἐναντι τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καί τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, δαπάναις τοῦ εὐσεβοῦς τέκνου τῆς Μητρός Ἐκκλησίας Ἐντιμολογιωτάτου Ἀρχοντος Ἐξάρχου κ. Αθανασίου Μαρτίνου, παραμένει, ὡς κτήριο, ὡς ζωσα ἱστορία, ἐκφράζουσα πάντοτε τό πνεῦμα τῆς Σχολῆς, τῆς μοναδικῆς ἀνά τήν οἰκουμένην, ὅπου ἐνεχαράσσοντο εἰς τὰς ψυχὰς τῶν σπουδαστῶν αὐτῆς αἱ θεολογικαὶ γνώσεις συνδεδεμέναι ἀρρηκτως μέ τά ἐκκλησιαστικά καί λειτουργικά βιώματα, τά ὅποια ἐνίσχουν τήν πίστιν, ἢ ὅποια εἰς τήν συνέχειαν ἀπέδιδε ἄλλας δύο ἀρετάς, τήν ἐλπίδα καί τήν ἀγάπην, ἀπαραιτήτους, κατά τήν εὐαγγελικήν διδασκαλίαν διά τήν κατά Θεόν κατηξιωμένην ζωὴν ἐκάστου πιστοῦ.

Τό κτήριο τῆς Σχολῆς ὑψοῦται ἀκατάβλητον καί ἀγέρωχον καί προκαλεῖ ἐνίοτε τήν ζηλοφθονίαν τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως ἡμῶν, διά νά ἐκφράζη σιωπηρῶς τήν κατάφωρον ἀδικίαν, τήν ὁποίαν ὑφίσταται μέχρι σήμερον ἀπό τήν ἀποφράδα ἡμέρα τῆς ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας τοῦ θεολογικοῦ αὐτῆς τμήματος. Πεντήκοντα τρία ἔτη παρῆλθον ἀπό τότε καί παρά τοὺς διηνεκεῖς ἀγῶνας διά τῆς διεθνοποιήσεως τοῦ σχετικοῦ προβλήματος ἐκ μέρους τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί δὴ ἐκ μέρους τοῦ ἀγωνιστοῦ διά τὰ δίκαια αὐτῆς, τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, δυστυχῶς μόνο ἀνεκπλήρωτες ὑποσχέσεις ἀπό τοὺς κρατικούς ἰθύνοντας ἔχουν ληφθῆ καί αἱ ἐλπίδες τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς ἀπέβησαν φροῦδαί.

Τό κτήριο τῆς Σχολῆς παρέμεινεν ὡς εἶχε καί δὴ κατεβλήθη προσπάθεια νά διατηρηθῶν οἱ ἴδιοι χώροι: αἱ αἰθουσα διδασκαλίας τῶν σπουδαστῶν μέ τά θρανία καί τοὺς πίνακας, τό ἀναρρωτήριο, οἱ διὰδρομοί, οἱ κοιτῶνες τῶν σπουδαστῶν, ἡ θαυμασία βιβλιοθήκη μέ τό ἀναγνωστήριόν της, τά δωμάτια τῶν καθηγητῶν καί τῶν λοιπῶν ἐργαζομένων, τό μαγειρεῖον καί ἡ τραπεζαρία, ὅπου ἔτρωγον ἀπό κοινοῦ διδάσκοντες καί διδασκόμενοι, ἢ αἰθουσα συγκεντρώσεως ὅλων τῶν

⁹ Ἰωαν. 12,31

σπουδαστῶν μέ τό ἀρμόνιον τῆς, τά πατριαρχικά δώματα, ὅπου ἀνεπαύετο ὁσάκις ἤρχετο εἰς τήν Σχολήν ὁ Πατριάρχης, τό γραφεῖον τοῦ Σχολάρχου, ἡ αἶθουσα τῶν καθηγητῶν, ὁ ὑπέροχος κήπος μέ τά δένδρα καί τά ποικιλόχρωμα ἄνθη του, τά γήπεδα ἀθλήσεως τῶν σπουδαστῶν καθῶς καί οἱ ὑπόλοιποι βοηθητικοί χώροι καί κυρίως τό ναῦδριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου ἐτελοῦντο, κατά τήν μοναστικήν τάξιν, καθ' ἑκάστην τά μυστηριακά καί λειτουργικά γεγονότα εἰς τά ὅποια συμμετεῖχον διδάσκοντες καί διδασκόμενοι. Ὅλα παρέμειναν περίπου ὡς εἶχον διά νά μαρτυροῦν τήν αἰωνιότητα τοῦ θεοῦ μέ τό πνεῦμα του, τό ὅποῖον, ὡς σῆμα κατατεθέν, τόν χαρακτηρίζει. Διότι ἡ ἐν λόγῳ Σχολή δέν εἶναι ἐν ἀπλοῦν σχολεῖον, τό ὅποῖον δύναται νά μεταφερθῆ ἀλλαχοῦ μόνον καί μόνον διά νά λειτουργήσῃ, ὅπως συμβαίνει μέ ἄλλας κρατικές καί ιδιωτικές σχολάς, οὔτε εἶναι δυνατόν νά ἀποτελέσῃ αὕτη ἐν παράρτημα μιᾶς ἄλλης λειτουργούσης Σχολῆς ἐντός ἐνός κρατικοῦ ἢ ιδιωτικοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ὡς ἄλλα σχήματα ὡς ἔχει προταθῆ ἀπό μέρους κρατικῶν ἰθυνότων ἀγνοούντων ταύτην τήν πραγματικότητα. Ὁ σκοπός τῆς Σχολῆς ἦτο ἡ μέ κληρικούς καί λαϊκοὺς θεολόγους στελέχους, τόσον τοῦ ἐνταῦθα Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅσον καί ἀνά τήν οἰκουμένην ὑπό τήν αἰγίδα, ἐποπτεῖαν καί πνευματικήν ἐπιστασίαν τῶν εὐρισκομένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Δέν παρεῖχε ξηρᾶς γνώσεις, ὡς αἱ διάφορα πανεπιστημιακά σχολαί, ἀλλά γνώσεις αἱ ὅποια εὐρίσκοντο εἰς ἄμεσον συνάρτησιν μετά τοῦ περιεχομένου τοῦ θυμοειδοῦς τοῦ ἀνθρώπου, τό ὅποῖον ἦτο ἀπόσταγμα τῆς πίστεως εἰς τόν Θεόν ἐνισχυμένον ὑπό τῶν ἐκκλησιαστικῶν καί λειτουργικῶν βιωμάτων προσλαμβανομένων ἐντός τοῦ Ναοῦ. Οὕτω, ἡ ἐκπαίδευσις τῶν σπουδαστῶν ἐπραγματοποιεῖτο τόσον εἰς τήν αἶθουσαν διδασκαλίας, ὅσον καί εἰς τόν Ναόν. Ὅσοι, ὅπως καί ἡ ταπεινότης μου, εἶχον τό πρόνομιον νά διατελέσουν σπουδασταί τῆς Σχολῆς, μέ πολλήν συγκίνησιν ἐνθυμοῦνται ψαλλομένους, μέ τᾶς γλυκείας φωνάς ταλαντούχων σπουδαστῶν, τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὕμνους μέ τό ἀφθάστου κάλλους περιεχόμενον των καί μέ τό γνωστόν «Πατριαρχικόν ὕφος», τό ὅποῖον ἀπέδιδον ἀψόγως καί ἐδίδασκον κορυφαῖοι διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἐπίσης, οὗτοι ἀναβιώνουν τήν κατάνυξιν τῶν λειτουργικῶς τελουμένων τόσον ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ὅσον καί ἐκτός Αὐτοῦ. Τοιαῦται, ὄντως, στιγμαί ἀποτελοῦν τήν πλημμυρίδα τῆς ψυχῆς, τήν ὁποίαν σπανίως κατά τήν διάρκειαν τοῦ ἐπί γῆς βίου ἡμῶν μάς δίδεται ἡ εὐκαιρία νά συναισθανθῶμεν.

Ὅτι καί νά εἴπωμεν εἶναι ὀλίγον διά τήν τροφόν ἡμῶν Σχολήν.

Όποιαδήποτε περιγραφή αυτής είναι άνεπαρκής. Μόνον όσοι έγαλουχήθησαν από αυτήν γνωρίζουν καλῶς τήν ιστορικῆς αὐτῆς καί ἠθικὴν ἀξίαν. Μᾶς προκαλεῖ πολὺν πόνον ἢ σιγή της. Πονοῦμεν, διότι ὀρθότατα παρατηρεῖ ἡ Α. Θειοτάτη Παναγιότης, ἡ Σχολή ἐλειτούργησε ἀπροσκόπτως εἰς χρόνους καί καιρούς, ὅταν ἡ χώρα αὕτη εἶχε μοναρχίαν, ὅταν θά ἦτο φυσιολογικόν νά ὑπάρξουν προβλήματα ὀμαλῆς λειτουργίας της, ἐνῶ σήμερον ἐν πλήρει δημοκρατίᾳ, ὅταν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν διακηρύσσονται ὁ ἀναγκαστικός σεβασμός πρὸς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καί ἡ ἀνεξαρτησία τῆς δικαιοσύνης, στραγγαλιζονται αὐτά τὰ δικαιώματα καί κωφεύει ἡ δικαιοσύνη γιά νά ἀποδώσῃ τὰ κεκτημένα ἑνός θεσμοῦ ὅπως εἶναι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον.

Ἐπιθυμῶ νά περατώσω τόν λόγον μου μέ ἕν ποίημα, τό ὅποιον ἔγραψε διά τήν Σχολήν εἰς ἐκ τῶν προτελευταίων ἀποφοίτων τοῦ θεολογικοῦ τμήματος αὐτῆς, ὅπου ἐκφράζονται τό πνεῦμα καί ὁ ιστορικός της ρόλος, ἀλλά καί ἡ πικρία καί τό παράπονο τῆς ἀδίκου ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας της.

ΣΤΗ ΜΑΝΑ ΜΑΣ

(Τήν Ἱερά Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης)

Ἀνάμεσα οὐρανοῦ καί γῆς ἀνάερη, ἦσουν, σκάλα,
πού τήν ψυχή ταξίδευες στ' ἀγνά καί τὰ μεγάλα.
Μεσ' στή ζεστή σου ἀγκαλιά ἔκρυσες τὰ ὄνειρά μας
καί τράνεψες, γιά μακρινά ταξίδια, τὰ φτερά μας.

Μᾶς πότισες, τῆς γνώσης σου τ' ἀθάνατο τό γάλα
καί κῆπος, ἦσουν, τῆς Ἐδέμ στοῦ χρόνου τήν ἀντάρα.
Κί ὅταν ἡ νύχτα ἔπεφτε, ἐσύ ψηλά ἀγρυπνοῦσες,
σάν φάρος, καί ὀλάκερο τόν κόσμο πυρπολοῦσες.

Ω! Πῶς ἐχλώμιασε μεμιᾶς ἡ πρόσχαρη μορφή σου!
Τά κύματα πῶς ἔπνιξαν τή βροντερή φωνή σου
καί στέκεις ζωντανή-νεκρή, κακόμοιρή μας Μάνα,
προσμένοντας Ἀνάσταση νά κράξει μιά καμπάνα!...

Ἡ προσφώνηση τοῦ Ἡγουμένου

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Γέρον Δέρκων κ. Απόστολε, Πρόεδρε τῆς Ἐφορείας τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν καθιδρύματος,

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀνθηδῶνος κ. Νεκτάριε, Ἐπίτροπε τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνταῦθα,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐχοξώτατε Πρόεβυ κ. Κωνσταντῖνε Κούτρα, Γ. Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει,

Σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ συμμετέχοντες,

Μὲ πολλὴ χαρὰ καὶ βαθειὰ συγκίνηση ἡ Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ὑποδέχεται σήμερα τὴν Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότητα, τοὺς Σεβασμιωτάτους καὶ Θεοφιλεστάτους ἁγίους Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλη τὴν ἐκλεκτὴ ὁμήγηρη, κατὰ τὴν εὐσημο αὐτὴν ἡμέρα, τοῦ ἐπετειακοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της. Στὴν βυζαντινὴ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, μὲ ἱστορία χιλίων ἐτῶν, ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς Δ' ἴδρυσε τὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία κατέστη ὁ δεξιὸς βραχίονας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ πρὸς τὴν ὁποία στράφηκαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ φροντίδα τοῦ Πατριαρχείου. Τὴν ἴδια προσοχὴ καὶ στοργὴ πρὸς τὴν Σχολὴ ἐπέδειξαν καὶ ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ διάδοχοι τοῦ Γερμανοῦ τοῦ Δ' Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχης, οἱ ὁποῖοι μεριμνοῦσαν γιὰ τὴν ἐν γένει ἄρτια ὀργάνωση, ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε πτυχὴ τῆς λειτουργίας της. Ἰδιαίτερη, βεβαίως, θέση στὴν ἱστορία τῆς Σχολῆς κατέχει ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης, ἡ ὁποία καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μακρᾶς Αὐτῆς Πατριαρχείας ἐπιδεικνύει ἀνύστακτο, ὑψηλὸ καὶ ἀμείωτο ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ τὴν ἀφοροῦν, καὶ μάλιστα γιὰ τὸ φλέγον καὶ πάντοτε ἐπίκαιρο θέμα τῆς ἐπαναλειτουργίας της.

Ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ἱστορίας τῆς Σχολῆς ἀποτελεῖ, βεβαίως, καὶ ἡ Ἐφορεία αὐτῆς, ἔργο τῆς ὁποίας εἶναι νὰ ἐπιστατῇ, νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ νὰ βοηθῇ κάθε πτυχὴ τῆς λειτουργίας καὶ δραστηριοποιήσεώς της. Ὑψηλὲς προσωπικότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπηρετήσαν τὴν Σχολὴ ἀπὸ τὴν θέση τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορείας, ὅπως ὁ γηραιὸς Δέρκων Ἰάκωβος, ὁ Πριγκηποννήσων Δωρόθεος καὶ ὁ σοφὸς Σάρδεων Μάξιμος. Προσωπικῶς ἐνθυμοῦμαι, ὡς νεαρὸς κληρικὸς, τὸν χειροτονήσαντά με Ἀρχιερέα, μακαριστὸ Μητροπολίτη Νικομηδείας Ἰωακείμ,

ώς Πρόεδρος της Έφορείας της Σχολής και μιμνήσκομαι τοῦ συνεχοῦς ἐνδιαφέροντός του, ἀλλὰ και τῆς εἰλικρινοῦς διαθέσεώς του πρὸς συνεργασία μετὰ τῶν Ἐφόρων, τοῦ Ἡγουμένου και ἄλλων προσώπων, γιὰ τὴν πρόοδο και τὴν κατὰ Θεὸν προκοπή της. Τὴν παράδοση αὐτὴ συνεχίζει και ὁ σημερινὸς Πρόεδρος τῆς Έφορείας, Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Δέρκων κ. Απόστολος, μοχθῶντας γιὰ τὴν ὀρθὴ και ὀργανωμένη λειτουργία της πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Σχολῆς.

Στὴν ἱστορία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς προστέθηκε, ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ προηγούμενου αἰῶνα, και ἡ ἐδρεύουσα στὴν Ἀθήνα Ἑστία Θεολόγων Χάλκης, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ ἤδη ἑπτὰ δεκαετίες ζωῆς και ἀντικρῦζει τὸ μέλλον μὲ μεγαλύτερη αἰσιοδοξία, καθὼς ἀπὸ τὸ προηγούμενο ἔτος δέχεται στοὺς κόλπους της και φίλους τῆς Σχολῆς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν φοιτήσει σὲ αὐτὴν. Ἡ Ἑστία Θεολόγων Χάλκης και φίλων αὐτῆς, ὅπως εἶναι ἡ νέα της ἐπωνυμία, ἡ ὁποία ἐκπροσωπεῖται σήμερον ἀπὸ Ἀντιπροσωπεία μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρό της, Ἐντιμολογιώτατο Καθηγητὴ κ. Νικόλαο Ξεξάκη, συμβάλλει οὐσιαστικά, μὲσω τῶν ἐκδόσεών της και κυρίως μὲσω τῆς «Ἐπιστημονικῆς Παρουσίας Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης» στὴν ἀνάδειξη τόσο τῆς ἐπιστημονικῆς παραγωγῆς τῶν ἀποφοίτων, ὅσο και τῆς ἱστορίας τῆς ἴδιας τῆς Σχολῆς.

Εὐχαριστίες ἐκφράζω στοὺς δύο ἐκλεκτοὺς ὁμιλητὲς τῆς σημερινῆς ἐκδήλωσης, οἱ ὁποῖοι ἤλθαν ἀπὸ μακρὰ προκειμένου νὰ μιλήσουν ἐπιστημονικά γιὰ τὰ ἱστορικά γεγονότα τῆς ἴδρυσης, ὀργάνωσης και στερέωσης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἡ σύσταση τῆς Σχολῆς ἀπὸ τὸν ἀοίδιμο Πατριάρχη Γερμανὸ ἀποτελεῖ γεγονὸς ἐντασσόμενο σὲ συγκεκριμένο ἱστορικὸ πλαίσιο, ἀλλὰ πρόκειται βεβαίως γιὰ ἔργο Θεοῦ, «ὑπὸ τῆς θείας πάντως προνοίας» γεγεννημένον, ὅπως ἀναφέρει χαρακτηριστικά ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Ἀγχιάλου Βασίλειος, ὁ ὁποῖος διετέλεσε δύο φορὲς Σχολάρχης τῆς ἱστορικῆς Σχολῆς μας.

Ἔργο Θεοῦ ἦταν, ὁμως, ἐξ ἴσου και ἡ πρωτοβουλία τοῦ Ἄρχοντος Ἐξάρχου τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κ. Ἀθανασίου Μαρτίνου, νὰ ἀναλάβῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν δαπάνη τῆς ἀποκατάστασης, ἐκ βάθρων ἀνακαίνισης και ἐπέκτασης τοῦ κτηριακοῦ συγκροτήματος τῆς Χαλκίτιδος Σχολῆς, ἔργο τὸ ὁποῖο, κατόπιν πολλῶν κόπων ὄλων τῶν ἐμπλεκόμενων μερῶν ἔχει ἀρχίσει ἤδη πρὶν ἀπὸ ἓνα ἔτος περίπου και βαίνει μὲ τοὺς προγραμματισμένους ῥυθμοὺς πρὸς τὴν ὀλοκλήρωσή του.

Μὲ αὐτὲς τὶς σύντομες σκέψεις ἐκφράζω τὶς εἰλικρινεῖς εὐχαριστίες

μου, ἐξ ὀνόματος καὶ τῆς περὶ ἐμὲ ἀδελφότητος, γιὰ τὴν ὑψηλὴ παρουσία τῆς Ἑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, ποὺ τιμᾶ καὶ εὐλογεῖ τὴν ἐπέτειο αὐτὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ πρὸς ὅλους τοὺς συνελθόντες, ἐν πνεύματι δοξολογίας πρὸς τὸν πανοικτίρμονα Σωτῆρα Χριστόν, τὸν Κύριον τῶν δυνάμεων καὶ Θεὸν πάσης παρακλήσεως, διότι μᾶς ἀξιώνει νὰ ἐορτάσουμε τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ ἡμέρα ἀναπέμποντας δόξαν εἰς Αὐτόν, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Χρόνια πολλά!

Ὁ Χαιρετισμὸς τοῦ Προέδρου τῆς Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης καὶ φίλων αὐτῆς

Παναγιώτατε,

Σεβαστοί, ἀγαπητοί καὶ ἐκλεκτοί συνεορτάζοντας,

Μετὰ πολλαπλῶν ἐντόνων αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης, τιμῆς, συγκινήσεως, ὑπερηφανίας καὶ χαρᾶς, ἀκριβέστερον δὲ χαρμολύπης, προσέρχομαι σήμερον, τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 2024, εἰς τὴν Χαλκίτιδα Τροφὸν Σχολήν, κατόπιν τῆς τιμητικῆς προσκλήσεως τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Σεβαστῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Προέδρου τῆς Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης καὶ φίλων αὐτῆς, προκειμένου νὰ συμμετάσχω, μετ' ἐνίων ὁμογαλάκτων, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς 180ῆς ἱστορικῆς ἐπετείου τῆς ποτνίας καὶ περιωνύμου Τροφοῦ Σχολῆς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της. Σημειωτέον ὅτι τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1844 ἠύλογηθη ἡ ἔναρξις τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, τὴν δὲ 8ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων.

Κατὰ τὴν ἐπετειακὴν αὐτὴν σεμνὴν ἑορταστικὴν ἐκδήλωσιν, εὐλαβῶς, γηθοσύνας καὶ εὐγνωμόνας ἡ σκέψις τῶν ὁμογαλάκτων στρέφεται πρὸς τὸ πολυσέβαστον πρόσωπον τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ τοῦ Δ'. Ὁ λόγος, βεβαίως, εἶναι προφανῆς, δεδομένου ὅτι ἀγλαὸν καρπὸν τοῦ ἐνθέου καὶ διακαοῦς ζήλου του πρὸς τὴν παιδείαν ἀπετέλεσε τὸ λαμπρὸν τοῦτο σέμνωμα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπὶ τοῦ «Λόφου τῆς Ἐλπίδος», τῆς ἐρατεινῆς Χάλκης τῶν Πριγκηποννήσων, τὸ ὁποῖον διεδραμάτισε σημαντικὸν μέρος εἰς τὴν πνευματικὴν πορείαν τοῦ ἱστορικοῦ, μαρτυρικοῦ, ἡγιασμένου καὶ ἀειφεγγοῦς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ φυλάσσοντος τὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

Εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης ἐξομολογεῖται: «σκοπὸν ἐθέμεθα καὶ πόθον ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν συνελάβομεν, ὅπως οἰκοδομήσωμεν τὸ κατὰ τὴν νῆσον Χάλκην ἱερὸν μοναστήριον τῆς Παναγίας Τριάδος...καὶ ἀναδείξωμεν τὸ μοναστήριον τοῦτο Θεολογικὴν Σχολήν».

Βασικοὶ λόγοι τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς ὑπῆρξαν ἡ ἀνάγκη παροχῆς παιδείας εἰς τὸν ἀπαίδευτον κλῆρον καὶ ἡ διατήρησις ἀβλαβῶς τῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν πνευματικῶν ἀξιών.

Σχετικῶς ὁ φιλομαθῆς καὶ φιλοπρόοδος Πατριάρχης παρατηρεῖ: «ἔθεωροῦμεν μὲ ἐνδόμυχον λύπην...τὴν ἀπαιδευσίαν τοῦ κλήρου καὶ τὴν γυμνωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πεπαιδευμένους καὶ ἐναρέτους ἱερωμένους, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ἐβλέπομεν καὶ τὴν ὁσημέραι αὐξάνουσαν πρὸς τὸ ἱερατεῖον ψυχρότητα καὶ ἀνευλάβειαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν τόλμην πολλῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἡμῶν πολεμίων».

Ἀσφαλῶς μετὰ συγκινήσεως καὶ δέους ἀναπολῶ τὴν τετραετῆ μαθητείαν μου εἰς τὸν εὐλογημένον τοῦτον «Λόφον τῆς Ἑλπίδος». Τὰ πάντα συνετέλουν εἰς τὴν Σχολήν, κατὰ τρόπον θεοστήρικτον, διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν, τὴν θεολογικὴν ἐκγύμνασιν καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου καὶ χαρακτήρος τῶν θεραπόντων τῆς ἱεραῆς ἐπιστήμης. Ἡ στοργικὴν πνευματικὴ τροφὸς ἀπετέλει ὄασιν ὀρθοδόξου πνευματικότητος καὶ ἐφαλτήριο ὀρανοῦ ἀναγωγῆς καὶ ἐνατενίσεως ἐπίγειον παραδείσων!

Ἡ συνύπαρξις τῆς Ἱεραῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ καλλιέργεια θεωρίας καὶ πράξεως, ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ ἐδράνου διδασκαλίας καὶ τοῦ στασιδίου εἰς τὸ κατασκευτικὸν ναῦδριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ πλουσιοπάτη καὶ ἀξιολογοπάτη Βιβλιοθήκη, ἡ κοινοβιακὴ ζωὴ, τὸ παραδεισίον φυσικὸν περιβάλλον, ἡ ἀκτινοβολία καὶ θαλπωρὴ τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου ἀπετέλουν ἰδανικοὺς παράγοντας θεοφιλοῦς διαπαιδαγωγίσεως.

Τόπος ἅγιος, ἱερός, σεβάσμιος, μυσταγωγικός, θαυμαστός, προσφέρων οὐράνιον καὶ ζωογόνον νέκταρ, τὸ ὅποιον οἱ νεαροὶ μαθηταὶ ὄφειλον νὰ προσλάβουν καὶ νὰ ἀξιοποιήσουν εἰς βίωμα κατὰ Χριστὸν καὶ ἐν Χριστῷ. Προϋποθέσεις ἰδανικαὶ διὰ τὴν συνειδητοποίησιν τῆς πατερικῆς ἐπιστημάνσεως: «Ὁ γὰρ τῆς θεοσεβείας τρόπος ἐκ δύο τούτων συνέστηκε, δογμάτων εὐσεβῶν καὶ πράξεων ἀγαθῶν...» (Κυρίλλου Ἱεροσολύμων), «πρᾶξις γὰρ ἐπίβασις θεωρίας» (Γρηγορίου Θεολόγου).

Καθηγηταὶ μαθηταὶ ἀπῆρτιζον μίαν εὐλογημένην οἰκογένειαν. Αἶσепται μορφαὶ τοῦ Σχολάρχου καὶ τῶν Καθηγητῶν, φωτισμέναι προσωπικότητες μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν γνῶσιν, τὴν ἀγάπην, τὴν στοργὴν καὶ τὴν θυσιαστικὴν μέριμνάν των, ἐνέπνεον καὶ καθωδήγουν· πραγματικοὶ πνευματικοὶ πατέρες καὶ διδάσκαλοι καὶ καθοδηγηταί.

Τόσον μεταξὺ Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν, ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν μαθητῶν ἀνεπτύχθησαν ἀκατάλυτοι δεσμοὶ σεβασμοῦ, εὐγνωμοσύνης, στοργῆς, ἀγάπης, φιλίας. Ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν μαθητῶν ὡς ὀμογαλάκτων, τιμητικὸς καὶ εὐγενής, διὰ τοῦ ὁποίου, μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότη-

τος και ένθουσιασμοῦ ἐπικοινωνοῦν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς των, συνιστᾶ δι' αὐτοὺς ἀνεκτίμητον και ἀνεξίτηλον ταυτότητα.

Ἐορτάζοντες σήμεραν, σεμνοπρεπῶς και γηθοσύνως, τὴν ἱστορικὴν 180ην ἐπέτειον τῆς Τροφοῦ Χαλκίτιδος Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς, συνορτάζομεν και μίαν ἄλλην σημαντικὴν ἐπέτειον, ὄχι ξένην, ἀλλ' ἀρρήκτως πρὸς αὐτὴν συνδεδεμένην, δηλαδὴ τὴν 71ην, ἀκριβέστερον μάλιστα τὴν 72αν ἐπέτειον τῆς «Ἐστίας Θεολόγων Χάλκης και φίλων αὐτῆς», ἡ ὁποία Ἐστία ἀποτελεῖ «ὄστουν ἐκ τῶν ὀστέων» τῆς Τροφοῦ Σχολῆς.

Ἡ ἴδρυσις τῆς Ἐστίας ἀπεφασίσθη τὴν 31ην Ἰουλίου 1952 εἰς τὴν Χαλκίτιδα Σχολὴν, κάτω ἀπὸ τὸ πελώριον δένδρον, τὴν τοικουδιάν, κατὰ τὸν ἐτήσιον ἑορτασμόν τῆς ἡμέρας τῶν ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε καθιερώσει ὁ ἀείμνηστον Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κυρὸς Ἀθηναγόρας. Ἡ ἀπόφασις αὐτή, κατὰ τὴν λήψιν τῆς ὁποίας παρευρίσκετο και ὁ Πατριάρχης, ἐνεκρίθη ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Σκοποὶ τῆς Ἐστίας εἶναι ἡ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἡ προβολὴ τοῦ ἔργου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ ἠθικὴ συμπαράστασις πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον και ἡ συμβολὴ διὰ τὴν εὐδῶσιν τοῦ μεγάλου ὁράματος τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς Σχολῆς.

Μετὰ τὴν ἀναστολὴ τῆς λειτουργίας τῆς πνευματικῆς Τροφοῦ, ἡ Ἐστία, καθηκόντως και εὐγνωμόνως, ἀνέλαβε και τὸ δυσχερές, ἀλλὰ και λίαν τιμητικὸν ἔργον τῆς συνεχίσεως τῆς θεολογικῆς παρουσίας και μαρτυρίας τῆς. Ἔργον, τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ, παρὰ τὰς πολυεδεῖς δυσχερείας, μετ' ὑπευθυνότητος και πιστότητος, μάλιστα δὲ μετὰ πνεύματος αἰσιοδοξίας, κατόπιν τῆς, διὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς (16/11/2023), δυνατότητος ἐγγραφῆς εἰς τὰς τάξεις τῆς, ὡς νέων μελῶν, προσώπων μὴ φοιτησάντων εἰς τὴν Σχολὴν, μεθ' ὠρισμένων, βεβαίως, βασικῶν προϋποθέσεων. Τὰ νέα μέλη ὀφείλουν νὰ εἶναι συγκυρηναῖοι εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐστίας.

Εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐστίας, ἡ ὁποία πλέον φέρει τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐστία Θεολόγων Χάλκης και φίλων αὐτῆς», λαμβάνομεν θάρρος και ἐκ τῶν συγκινητικῶν λόγων τοῦ ἀειμνήστου Σχολάρχου μας, Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Μαξίμου (Ρεπανέλλη), τοῦ ἀνυστάκτου φρουροῦ τῆς πνευματικῆς Τροφοῦ μέχρι τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας του (+1991), ἀπευθυνομένου ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ μέλους τῆς Ἐστίας

πρὸς τὴν προσφιλεστάτην Τροφόν: «Τὰ παιδιά σου συμπάσχουν, ζοῦν τὸ πάθος σου καὶ τὴν προσδοκία σου. Γιατὶ ἡ πίστις γεννᾷ τὴν καρτερία καὶ τὴν ὑπομονή καὶ ἡ ὑπομονή ὑφαίνει τὸ νῆμα τῆς προσδοκίας καὶ ἡ προσδοκία μεταβάλλει τὸν χῶρο σὲ ἄπειρο καὶ τὸν χρόνο σὲ αἰωνιότητα» («Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης», Ἐπετηρὶς Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης, Ἀθῆναι, 1980, 245).

Εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἐκδοτικῆς τῆς δραστηριότητος ἡ Ἑστία εὐελπιστεῖ ὅτι θὰ φέρῃ εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνός, τὸν Ἰ' Τόμον τῆς «Ἐπιστημονικῆς Παρουσίας Ἑστίας Θεολόγων Χάλκης», τὸν ἀφιερωθέντα, καθηκόντως καὶ εὐγνωμόνως, εἰς τὸν ἀνιδρυτὴν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης καὶ προστάτην τῆς Τροφοῦ Χαλκίτιδος Σχολῆς, τὸν πεφωτισμένον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἱερὸν Φώτιον.

Ἡ Ἑστία Θεολόγων Χάλκης καὶ φίλων αὐτῆς συνεχίζει τὴν ἀποστολήν τῆς, προσδοκοῦσα διακαῶς, τῇ βοηθείᾳ τῆς Παναγίας Τριάδος, τὴν ἐπαναλειτουργίαν τῆς ἐπὶ πεντήκοντα καὶ τρία ἔτη προσκαρτερούσης Χαλκίτιδος Σχολῆς, ἡ ὁποία, βεβαίως, οὐδόλως ἀδρανεῖ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἀναστολῆς τῆς, ἀλλὰ, μερίμνη τῶν ὀρητῶν ἐργατῶν αὐτῆς, διὰ πολλαπλῶν σημαντικῶν ἐκδηλώσεων καὶ δραστηριοτήτων, εὐρίσκεται, κατὰ τρόπον δυναμικὸν καὶ γόνιμον, εἰς τὸ προσκίηνιον. Ἀναμένει, πάντως, τὸν εὐλογημένον χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον, διὰ τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς, θὰ ἔχη τὴν εὐλογίαν νὰ ἐμπλουτίσῃ τὴν Ἑστίαν διὰ νέων ὁμογαλάκτων· νὰ προσφέρῃ, ὡς πνευματικὸν φυτώριον καὶ ἐπιστημονικὸν ἐπιτελεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸν ζωτικὸν καὶ ἀνόθευτον θησαυρὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ πνευματικότητος, ὡς ἔπραξε καὶ κατὰ τὸ πολύκαρπον καὶ ἀγλαόκαρπον παρελθόν τῆς· νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν προβολὴν τοῦ γνησίου νοήματος τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς σώματος Χριστοῦ καὶ Κιβωτοῦ τῆς Σωτηρίας, ἐν ἐνότητι, ἀγάπῃ καὶ ὑπευθυνότητι, μακρὰν τοῦ κοσμικοῦ καὶ ψυχοφθόρου φρονήματος.

Ὁ πολυτρόπως δοκιμαζόμενος ἄνθρωπος χρήζει πνευματικοῦ στηριγμοῦ καὶ θεοφιλοῦς προσανατολισμοῦ, ὁ ὁποῖος συνοψίζεται εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλ. 3, 20), τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς νοηματοδοτεῖται ἐκ τῆς ἐπιγείου βιοτῆς.

Εὐχαριστῶ διὰ τὴν προσοχὴν Σας!

Προσωπογραφικά και ιδεολογικά κατά την σύστασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης

Αρχιμ. Δημητρίου Στρατή, Καθηγητοῦ ΠΑΕΑΚ

Στὰ 1843 ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Δ', «συνοδικῆ διαγνώμη» παίρνει τὴν ἀπόφαση γιὰ τὴν ἴδρυση Θεολογικῆς Σχολῆς στὴν ἀνακαινισμένη Μονὴ τῆς Ἁγ. Τριάδος στὴν νῆσον Χάλκη τῶν Πριγκηποννήσων. Στὶς 13 Σεπτεμβρίου τοῦ 1844 γίνονται τὰ ἐγκαίνια καὶ ἀρχίζουν τὰ μαθήματα¹⁰.

Στὴν ἀπόφαση καὶ πράξη αὐτὴ ἤχθη ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ ἔχει τὸν δικὸ της θεολογικὸ λόγο ἀπέναντι στὰ ἀναφυόμενα θεολογικὰ ζητήματα ποὺ προέκυπταν, διαμορφώνοντας τὸ θεολογικὸ κριτήριό τῶν μελλοντικῶν ταγῶν της.

Ἦδη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνάγκη ὠθούμενος ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Στ' προέβη στὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ραφάνου ἐν Φαναρίῳ τὸ 1839 σύστασι Θεολογικῆς Σχολῆς. Σκοπὸς της ἦταν ἡ ἀποσώβηση τῆς καιρικῆς αἰρέσεως τοῦ Θ. Καῖρη στὰ ὀρθόδοξα νάματα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ Σχολὴ αὐτὴ ἦταν βραχύβια¹¹. Τὸ 1840 ἔκλεισε. Παρέμεινε ὅμως τὸ αἷτημα καὶ ἡ ἀνάγκη. Οἱ συνεχεῖς ἀλλαξοπατριαρχεῖες τὸ μετέθεταν χρονικά, μέχρι τὸ 1844¹².

Σ' αὐτὴ τὴν πρώτη Θεολογικὴ Σχολὴ εἶχε κληθεῖ ὡς σχολάρχης ὁ πολὺπειρος ἀπὸ τὴν μακρόχρονη ἐκπαιδευτικὴ πορεία καὶ ἐκδοτικὴ φροντίδα του καὶ φημισμένος ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ Ἰμβριος ἱερομόναχος Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός. Μὲ τὸ κλείσιμο τῆς τότε ἀρτισυστάτου ἅμα καὶ βραχυβίας Σχολῆς τοῦ Φαναρίου ὁ ἐν λόγῳ διδάσκαλος τοῦ Γένους ἀνέλαβε τὴν διεύθυνση τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ποὺ ἤδη ὑπήρχε, ὑπὸ τὴν σκέπη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τὸ 1831, διαδεχόμενος μετὰ τὸν Ἀβράμιο Ὀμηρόλη, τὸν ἐπὶ συντόμῳ

¹⁰Βλ. Β. Σταυρίδου, *Ἡ Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης*, τ.Α' (1844-1923), Ἀθῆναι 1978.

¹¹Βλ. Βαρθ. Ἀρχοντῶνη, Μητρο. Φιλαδελφείας (νῦν Οἰκ. Πατριάρχου), «Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανὸς ὁ Ἰμβριος καὶ ἡ ἐν Φαναρίῳ Θεολογικὴ Σχολή», *Ξενία Ἰακώβω Ἀρχιεπισκόπῳ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀφρικῆς*, (Ἀνάτυπο), Θεσσαλονίκη 1985.

¹²Βλ. Μ. Γεδεών, *Πατριαρχικοὶ Πίνακες*, Ἀθῆναι 19962, σσ. 615 κ.έξ.

διευθυντή αὐτῆς Δανιὴλ Μάγνητα, μέχρι τὸ 1847 ποὺ ἀναχώρησε γιὰ τὴ Μονὴ τῆς μετανοίας του¹³.

Γιὰ τὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ἐκλήθη ὡς διευθυντῆς ὁ ἱερομόναχος Κωνσταντῖνος Τυπάλδος Ἰακωβάτος καὶ ἀπὸ τὸ 1848 μητροπολίτης Σταυρουπόλεως¹⁴.

Εἶναι εὐρέως γνωστὰ τὰ τοῦ βίου, τῆς πολιτείας καὶ τῆς προσφορᾶς τόσο τοῦ Τυπάλδου ὅσο καὶ τοῦ Βαρθολομαίου, ποὺ κατὰ τὴν μαρτυρία τοῦ κοινοῦ μαθητοῦ τους Νικηφόρου (Νικολάου) Γλυκᾶ, τοῦ μετέπειτα διδασκάλου, διευθυντοῦ τῆς Θ.Σ. Χάλκης καὶ μητροπολίτου Μηθύμνης, «ὁ μακρὸς καὶ περὶδοξος βίος ἀπαιτεῖ πραγματείαν ὄλην πρὸς ἀποχρῶσαν αὐτοῦ ἐκτίμησιν»¹⁵.

Αναλογιζόμεστε τὴν εὐεργετικὴ παρουσία τῶν δύο αὐτῶν διδασκάλων στὴν μουσοτρόφο Χάλκη, ἰδίως γιὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ δρώμενα. Τὴν ὄσμωση τῆς πνευματικῆς τους προσφορᾶς σὲ σχέση καὶ μ' αὐτὴ τῶν ἄλλων διδασκάλων καὶ μάλιστα στὰ χρόνια τῆς πνευματικῆς του ὠρίμανσης καὶ ὀλίγον πρὸ τὸ πέρας τῆς θεοφιλοῦς τους ζωῆς καὶ τῆς μακαρίας τελευτῆς των. Ὅπως καὶ τὰ πνευματικὰ καταθύμια καὶ ἱερά κατὰλοιπα στοὺς πολλούς, ἀξίους, σπουδαίους μαθητές του ποὺ ἐμελλε νὰ ἀναλάβουν τὴν σκυτάλη καὶ τὴν διεργασία τῶν πνευματικῶν δρωμένων στὴν παιδεία τοῦ Γένους καὶ στὸ κοσμοσωτήριο ἔργο τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Συμβαίνει ὅμως κατὰ θεία Πρόνοια ποὺ ὀδηγεῖ τὰ ἱστορικὰ δρώμενα καὶ οἰκονομεῖ τις λεγόμενες συγκυρίες, οἱ πορεῖες τῶν βίων τῶν δύο διδασκάλων νὰ βαίνουν ἐκ παραλλήλου κατὰ προθύστερη ἀκολουθία, φτάνοντας μέχρι τῶν πνευματικῶν των καταβολῶν, τῶν προϋπαρχόντων καὶ αὐτῶν τῶν βιολογικῶν των ὑπάρξεων, ἀλλὰ κατατιθεμένων εἰς τὸν πλούσιον ἀμητὸν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τουτέστι εἰς τὸ ἄφθιτον ταμεῖον τοῦ Δωροεδότου Θεοῦ, «πρὸ πάντων τῶν αἰώνων».

Οἱ παραπάνω διαπιστώσεις ἐπιβεβαιώνονται ἂν παρατηρήσουμε ὅτι ὁ Β.Κ. γεννημένος στὴν Ἰμβρο στὰ 1772 μὲ σφοδρὸ πόθο παιδεί-

¹³Βλ. Ξ. Μογέ, *Ἡ ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικὴ Σχολή, ἐν Κωνσταντινουπόλει* 1879, σσ. 170–176.

¹⁴Βλ. Ἀμ. Ἀλεβιζάτου, «Τυπάλδος Ἰακωβάτος Κωνσταντῖνος», ἐν *Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη, ἐν Ἀθήναις* 1931, τ.11, σ. 978 καὶ Σταυρίδου, ὁ.π..

¹⁵Βλ. Ν. Γλυκᾶ, *Λόγοι ἐπιτάφιοι καὶ πανηγυρικοὶ ἐκφωνηθέντες κατὰ διαφόρους καιρούς, ἐν Κωνσταντινουπόλει* 1887, σ.4.

ας κατέφυγε σὸν Ἄθω γενόμενος μαθητὴς τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου¹. Ἀντίστοιχα ὁ Κ. Τυπάλδος γεννημένος στὴν Κεφαλονιά στὰ 1795 μὲ τὸν ἴδιο πόθο μετέβη στὴν Χίο² στὸ ἐκεῖ Γυμνάσιο ἔχοντας δασκάλους τοὺς Ἁγίους Ἀθανάσιο τὸν Πάριο καὶ Νικηφόρο τὸν Χίο . Καὶ οἱ δύο σὲ νεαρότατη ἡλικία.

Τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους εἶναι ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ ἱεροῦ καταλόγου τῶν ἐπὶ «δόξη καὶ ἀτιμία» ἐπωνομαζομένων Κολλυβάδων³, μεταξὺ τῶν κυριωτέρων ἐκπροσώπων τῆς νεωτέρας φιλοκαλικῆς ἀναγεννήσεως. Ἐνῶ παράλληλα ἀποτελοῦν ὀγκολίθους μνημοσύνης καὶ λογιουσύνης μὲ πλούσια συγγραφικὴ προσφορά, ἐρμηνείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμματείας καὶ οἰκοδομῆς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, δυσεξαριθμουμένων συγγραμμάτων. Πρωτίστως δὲ καὶ κυρίως «συναριθμοῦνται τοῖς ἁγίοις» οἱ Διδάσκαλοι τῶν Διδασκάλων τῆς Χάλκης.

Κατανοοῦμε λοιπὸν ὁποίους διδασκάλους ἐπέλεγε ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία συστοιχοῦσα εἰς τὴν τιμαλφὴν παράδοσίν Της, τῆς ἀγιολέκτου καὶ ἀγιοτρόφου ἀνατροφῆς Της. Εἶναι γνωστὴ ἐξάλλου ἡ ἀναστροφή τῶν Ἁγ. Νικοδήμου καὶ Ἀθανασίου μὲ τὸν Ἅγιο ἐπίσης ἱερομάρτυρα Πατριάρχῃ Γρηγόριον τὸν Ε' κατὰ τὰ μεσοδιαστήματα τῶν ἀλλαξοπατριαρχειῶν του⁴ στὸ ἱερὸ καταφύγιο τοῦ Ἄθω, ἔνθα καὶ τὸ καθαγιασμένο κλίμα τῶν τότε Ἀθωνιτῶν Νεομαρτύρων, τῶν εὐωδιαζόντων ἱερῶν λειψάνων των, τῶν νεοσυντασσομένων ἱερῶν ἀκολουθιῶν των. Σὲ πόσους καὶ πόσα δὲν ἔχει γίνεαι ἀλείπτῃς καὶ ὑποφύτῃς ὁ καθοσιωμένος καὶ μαρτυρικὸς Πατριάρχης μὲ συνεργούς του ἐν Κυρίῳ τοὺς ἐν λόγῳ ἁγίους. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὶς περιπτώσεις τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων Ἀγαθαγγέλου καὶ Τιμοθέου τῶν Ἐσφιγμενιτῶν, Ἀκακίου, Εὐθυμίου, Ἰγνατίου τῶν Ἰβηροσκητιωτῶν, Νεκταρίου Ἀγιαννανίτου κ.ἄ.⁵

¹Βλ. Δ. Στρατῆ, *Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανός (1772–1851). Βιογραφία – Ἐργογραφία*, Ἅγιον Ὅρος 2002, σσ. 62, 63, 193, 194.

²Βλ. Ν. Γλυκά, ὁ.π., σ.31.

³Βλ. Χ. Τζώγα, *Ἡ περὶ μνημοσύνων ἔρις ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κατὰ τὸν 17^ο αἰῶνα*, Θεσσαλονίκη 1969. Κ. Παπουλίδη, *Τὸ κίνημα τῶν Κολλυβάδων*, Ἀθήνα 1971.

⁴Βλ. Μ. Γεδεών, ὁ.π., σσ. 582–589, 592–594, 599–602.

⁵Βλ. Δ. Στρατῆ, *Νεομαρτυρολογικὰ καὶ Ὑμνολογικὰ κείμενα τοῦ Ἀ.Ζ. Μάμουκα*, Θεσσαλονίκη 2002, σσ. 63 κ.έξ. καὶ ἐπιπλέον 4 ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τοῦ Ἁγ. Νικοδήμου πρὸς τὸν Πατριάρχῃ Ἅγιο Γρηγόριον τὸ Ε', βλ. Π. Νικολοπούλου, Βιβλιογραφικὴ ἐπιστάσις τῶν ἐκδόσεων Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, *Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν*, τ. ΙΣΤ' (1996–2000) Πρακτικὰ Συ-

Κύριο μέλημα πάντων τῶν προαναφερομένων ὑπῆρξε ἡ διαφύλαξη τῆς ψυχοτρόφου ἀγιοπατερικῆς παραδόσεως καὶ ἡ συνέχεια τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πληρώματός της. Παρατηροῦμε λοιπὸν ὅτι ἂν ὁ Ἁγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὑπῆρξε ὁ «κατεξοχὴν θεολόγος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς λατρείας»⁶, ὁ μαθητῆς τοῦ Β.Κ. κατέστη γνωστὸς ὡς ὁ χαλκέντερος διορθωτῆς καὶ ἐκδότης τοῦ ὅλου σώματος τῶν προσευχητικῶν καὶ λειτουργικῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας⁷.

Ἄν τὸν Ἁγ. Ἀθανάσιο τὸν Πάριο χαρακτηρίσαν «θεολόγον ἄριστον, πρῶτον ἐκδόντα διὰ τοῦ τύπου θεολογίαν ὀρθόδοξον»⁸, ὁ μαθητῆς τοῦ Κ. Τυπάλδος καίτοι διδάσκαλος τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου συνέγραψε Κατήχηση, Δογματική, Ποιμαντική, Ἑρμηνευτική καὶ Περὶ ἱεραῶν εὐγλωττίας, καθιστάμενος ὁ ἴδιος «ῥήτωρ εὐφραδέστατος, καθὼς καὶ πολλὲς ἱερὲς ἀκολουθίες, ἐν οἷς καὶ αὐτὴ διὰ τὸν ἱερόν Φώτιον, τὸν κατὰ τὴν παράδοσιν συστήσαντα τὴν Ἱ.Μ. Ἁγ. Τριάδος Χάλκης ἐν ἡ καὶ ἡ Ἱ. Θεολογικῆ Σχολῇ.»⁹

Ἡ δὲ εὐμέθοδος καὶ συναρπαστικὴ διδασκαλία τόσο τοῦ Β.Κ. ὅσο καὶ τοῦ Κ. Τυπάλδου ὑμνεῖται κυριολεκτικῶς ὑπὸ τῶν κοινῶν μαθητῶν των, χαρακτηρίζοντας τὸν ἕνα γιὰ τὸν ἄλλον «ὁμότροπον αὐτῶ καὶ ὁμόζηλον κατὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν»¹⁰. Χαρακτηριστικότερη εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ κοινῶν μαθητοῦ των στὴν Ἐμπορική καὶ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Νικηφόρου Γλυκᾶ. Αναφέρεται καὶ στοὺς δύο μὲ λόγους εὐγνωμοσύνης καὶ ἐκθειαστικῆς ἀναφορῆς, ἐμφανῶς εὐεργετημένος

μποσίου «Νικόδημος Ἀγιορείτου τοῦ Ναξίου. Πνευματικὴ μαρτυρία» Νάξος 8–11 Ἰουλίου 1993, Ἀθῆνα 2000, σσ. 631, 632.

⁶ Βλ. Σ. Εὐστρατιάδου, «Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης», *Μακεδονικά* 1 (1940), σσ. 39–57. Κ. Παπουλίδη, «Nicodème! Hagiorite (1749-1809)», *Θεολογία* ΛΖ' (1966), σσ. 293–313, 390–415, 576–590 καὶ ΛΗ' (1967), σσ. 95–118, 301–311, Θεοκλήτου Διονυσιάτου, *Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του 1749–1809*, Ἀθῆναι 19782, σσ. 10 κ.ξξ. Χρ. Γιανναρά, *Ὁρθοδοξία καὶ Δύση στὴ νεώτερη Ἑλλάδα*, σσ. 196 κ.ξξ. καὶ Κ. Καραϊσαρίδη, *Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης καὶ τὸ λειτουργικὸ του ἔργο*, Ἀθῆνα 1988, σσ. 302 κ.ξξ.

⁷ Βλ. Δ. Στρατῆ, «Ἡ ἐκδοτικὴ μέριμνα τοῦ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ γιὰ τὸ Ἑορτοδρόμιον τοῦ Ἁγ. Νικόδημου τοῦ Ἀγιορείτου», *Παρνασσός*, τ. ΜΗ', (Ἀνάτυπο), Ἀθῆναι 2006.

⁸ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, ὁ.π., σ. 31, τὸν συλ. Τόμο Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος. Πρακτικὰ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου (Πάρος 29 Σεπτεμβρίου – 4 Ὀκτωβρίου 1998), Πάρος 2000 καὶ Δ. Στρατῆ, *Νεομαρτυρολογικά*, ὁ.π.

⁹ Βλ. Α. Ἀλεβιζάτου, ὁ.π.

¹⁰ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, ὁ.π., σ. 37.

καὶ ἀπὸ τὴν ἐκφορὰ τοῦ δικοῦ του λόγου προῖον τῆς παιδείας πὺν ἔλαβε ἀπὸ τοὺς δύο διδασκάλους¹¹. Ἐξεφώνησε καὶ γιὰ τοὺς δύο μνημειώδεις ἐπιμνημοσύνους λόγους¹² καὶ ἀφιέρωσε στὴ μνήμη τους τὰ δύο σώματα - τόμους τῶν λόγων του¹³.

Ἀξίζει δὲ νὰ ἀναφέρουμε ὅτι σώζεται στὸ ἀρχεῖον τῆς Θ.Σ. Χάλκης ἡ συστατικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Β.Κ. γιὰ τὸν Νικόλαο (τότε) Γλυκᾶ μὲ ἡμερομηνία 1η Αὐγούστου 1845¹⁴, τὴν ὁποῖαν προσκόμισε γιὰ νὰ εἰσαχθεῖ στὴν

¹¹ Βλ. ὅ.π., σ. 19 «... καὶ ὁμως ὁ Βαρθολομαῖος καθὼς καὶ ὁ ἀειμνήστος Τυπάλδος ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ ἐδίδασκεν ὡς τακτικὸς καθηγητῆς ἑλληνικὰ καὶ ἱερὰ μαθήματα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν· διότι ἐκ μὲν τῶν ἑλληνικῶν ἐδίδασκε τοὺς ποιητάς, οἶον, Ὅμηρον, Εὐριπίδην, Ἀριστοφάνην καὶ λοιπούς, ἐκ δὲ τῶν ἱερῶν τὴν κατήχησιν καὶ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν μετὰ σπουδαίων φιλολογικῶν σημειώσεων. Βεβαίως ὁ Βαρθολομαῖος δὲν ἐδίδασκε κατὰ τὴν ἤδη παραδεδομένην νεωτέραν ἢ γερμανικὴν μέθοδον, διότι ἠγνόει τὰ γερμανικὰ, ἐγνώριζε ὁμως κάλλιστα τὰ γαλλικὰ καὶ ἰταλικὰ, ὧν εἶχε διαφόρους ἐκδόσεις, καθὼς καὶ τοὺς ἀρχαιότερους τῶν ἑλλήνων ποιητῶν, καὶ ἐπομένως τὴ διδασκαλίαν αὐτοῦ δὲν ἦτο σχολαστικὴ τις, καθὼς ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ἀλλὰ ζωηρὰ πάντοτε καὶ ἐμψυχωμένη καὶ πρακτικὴ, ἅλλως δὲ δὲν περιωριζέτο εἰς μόνον τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐξήγησιν, ἀλλ' ὑποχρέου τοὺς μαθητὰς νὰ ποιῶσι περιλήψεις γραπτὰς ἐκάστου μαθήματος καὶ νὰ τὰς ἀναγινώσκωσιν ἐπὶ παραδόσεως ...» καὶ σ. 42: γιὰ τὸν Τυπάλδο: «Τύπος καὶ κανὼν ἀληθοῦς ποιμένος καὶ διδασκάλου ἐποίμανε πατρικῶς τοὺς ἐν τῇ Σχολῇ καὶ ἐδίδασκεν. Ἐδίδασκεν ἐν ταῖς παραδόσεσιν ὥρας ὀλοκλήρους κατὰ συνέχειαν· ἐδίδασκεν συνεχῶς ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ ναῷ αὐτοσχεδίου, ἀλλὰ αὐτόχρομα χρυσοστομικὰς ὁμιλίας· ἐδίδασκεν ἐν τῇ τραπέζῃ, ἐδίδασκε πανταχοῦ. Ἐδίδασκε καὶ τί ἄρα ἐδίδασκεν; Ἐν μὲν τῇ παραδόσει, ὅλα τὰ κυριώτερα θεολογικὰ μαθήματα, κατὰ τὰ πρῶτα μάλιστα ἔτη, πρὶν μορφωθῶσιν ὅποσόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ πρὸς τούτοις, δι' ἑλλειψιν ἐιδικοῦ καθηγητοῦ, ἀνέλαβε τὴν παράδοσιν καὶ αὐτῶν τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων· καὶ ταῦτα πάντα ἐδίδασκεν οὐχὶ ἀπλῶς θεωρητικῶς, ἀλλὰ μετὰ τῆς προσηκούσης ἐφαρμογῆς εἰς τὸν βίον, ὅπερ ἐστὶ τὸ οὐσιωδέστερον καὶ ἀναγκαϊότερον διὰ τὸν μαθητὴν τῆς σχολῆς ...».

¹² Βλ. ὅ.π., σσ. 2-57.

¹³ Βλ. ὅ.π., χ.ἀρ.σ.: «Τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων καὶ πατριωτῶν μου Κυρίλλου καὶ Βαρθολομαίου τῶν αὐταδέλφων εὐγνωμόνως ἀνατίθεται» καὶ Ν. Γλυκᾶ, *Ἐκκλησιαστικοὶ λόγοι καὶ ὁμιλίαι*, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1886, χ.ἀρ.σ.: «Τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων καὶ καθηγητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς θεολογικῆς σχολῆς Κωνσταντίνῳ Τυπάλδῳ Μητροπολίτῃ Σταυρουπόλεως, Ἰωάννῃ Τάξῃ, Ἠλίᾳ Τανταλίδῃ εὐγνωμόνως ἀνατίθεται».

¹⁴ Βλ. Γ. Μεταλληνοῦ καὶ Β. Καλογεροπούλου *Μεταλληνοῦ, Ἀρχεῖον ἱερᾶς*

νεοσύστατη τότε, ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Κ. Τυπάλδου Θεολογικὴ Σχολή. Ὁ Γλυκᾶς εἶχε μαθητεύσει στὴν Ἰμβρο, στὸν μεγαλύτερο ἀδελφὸ τοῦ Β.Κ. Κύριλλο Κουτλουμουσιανὸ καὶ στὴ συνέχεια στὴν Ἐμπορικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης κοντὰ στὸ Βαρθολομαῖο¹⁵.

Παρόλο ποῦ οἱ δύο διδάσκαλοι εἶχαν σταθερὴ πρόσδεση στὴν βάση τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, θρέμματα οἱ ἴδιοι τῆς καθ' ἡμᾶς Ανατολῆς, δὲν ἀποποιοῦνται τὰ «φῶτα» τῆς θύραθεν παιδείας οὔτε ἀναστέλουν τὴν ἐφесή τους γιὰ μάθηση, «ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν» καὶ δεσμευόμενοι ὑπὸ τὴν δυσμένεια τῶν καταστάσεων.

Ὁ Β.Κ. φοιτᾷ στὴν Σχολὴ τῶν Κυδωνιῶν μαζί με δύο ἀδελφούς του (1806-1809), κέντρο παραδοσιακῆς ἀλλὰ καὶ νεωτερικῆς παιδείας. Κατὰ τὴν ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση μεταβαίνει γιὰ νὰ διασώσει τὴ ζωὴ του καὶ νὰ ἐπιβιώσει στὴ Μασσαλία. Μαθαίνει γαλλικὰ, σπουδάζει. Συνδέεται με τὸν Κοραῆ, με παρότρυνσή του συντάσσει Βοτανικὴ. Τὸ 1827 τὸν βρίσκουμε στὶς κλεινὲς Βενετίες, σχολάρχῃ, διδάσκαλο τῆς Φλαγγινείου, ἐφημερίο στὸν Ἄγ. Γεώργιο, νὰ ἐπιμελεῖται τὴν ἔκδοση τοῦ Ὁρολογίου νὰ συντάσσει εὐχὲς κατ' ἐπάγγελμα με προτροπὴ τοῦ Κυβερνήτη Καποδίστρια καὶ μεσολάβηση τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη κύριον βαχίονα τοῦ ὀργανωτικοῦ του ἔργου, ὑπουργοῦ του καὶ «λογιωτάτου, φιλολόγου τέ και φιλαρχαιολόγου»¹⁶.

Ὁ Κ. Τυπάλδος με τὴν μεσολάβηση τῶν ἐπιφανῶν ἀδελφῶν του καὶ με τὴ μέριμνα καὶ ὑποστήριξή τους εἶχε μεταβεῖ ἤδη στὴ Βενετία, ὅπου ἐπιμελήθηκε τὴν ἔκδοση τῆς Γραμματικῆς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τοῦ Νεοφύτου Βάμβα τὸ 1825. Τέσσερα χρόνια ἀργότερα ὁ Β.Κ. ἐξέδωσε τὴν Ἐισαγωγὴ εἰς τὴν Γραμματικὴν, τὸ 1829, γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τῆς Φλαγγινείου. Πραγματοποίησε κατ' ἰδίαν σπουδὲς καὶ ἔμαθε γλῶσσες. Χρημάτισε διάκονος στὸ ναὸ τῆς παροικίας καὶ καθηγητῆς στὸ Φλαγγιανὸ¹⁷. Δὲν συναντήθηκε ἐκεῖ με τὸν Β.Κ., ἀφοῦ τὸ 1824 εἶχε

θεολογικῆς σχολῆς τῆς Χάλκης, θεολογικῆς σχολῆς τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Σχολαρχία Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνου (Τυπάλδου – Τακωβάτου) 1844–1864, γράμματα ιδιωτῶν καὶ ἀπαντήσεις τοῦ Σχολάρχῃ, Ἐταιρεία Μελέτης τῆς καθ' ἡμᾶς Ανατολῆς, Ἀθήνα 2006, τομ. Δ', ἀρ. ἐγγρ. 2301, σ. 564.

¹⁵ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, *Λόγοι Ἐπιτάφιοι*, ὁ.π., σσ. 4 κ.έξ.

¹⁶ Βλ. Δ. Στρατιῆ, *Β. Κουτλουμουσιανός*, ὁ.π., σσ. 53 κ.έξ.

¹⁷ Βλ. Α. Ἀλεβιζάτου, ὁ.π. καὶ Γ. Βελουδῆ, *Τὸ ἑλληνικὸ τυπογραφεῖο τῶν Γλυκῆδων στὴ Βενετία (1670–1854). Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας*, χ.τ.χ ἐκ., σσ. 73, 274.

ἀναχωρήσει για τὴν Κέρκυρα. Ὁ Βαρθολομαῖος ὅπως προαναφέραμε φτάνει στὴ Βενετία τὸ 1827.

Συνδέθηκαν ὅμως μὲ σημαίνοντα πρόσωπα τῆς παροικίας καὶ οἱ δύο, μὲ ἐπιτρόπους—*deputati* τῆς Φλαγγινείου. Στὸν Τυπάλδο ἀνοίγουν δρόμο οἱ ἀδελφοί του καὶ καταξιώνεται ἤδη ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας, ὁ Β.Κ. τὸ ἐπιτυγχάνει ἀγωνιζόμενος καὶ ἀποδεικνύοντας τὴν ἀξία του¹⁸.

Μὲ τὴ μεσολάβηση τοῦ Μουστοξύδη ὁ ὑπάτος ἀρμοστής τῶν Ἰονίων Guilford καλεῖ τὸν Κ. Τυπάλδο καὶ ἀναλαμβάνει τὸ θεολογικὸ τμήμα τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, πρώτης πανεπιστημιακῆς Σχολῆς στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο στὰ 1824 καὶ χρηματίζει παράλληλα ἱεροκήρυκας.

Ἀντιλαμβάνεται τὴν ὀρθόδοξη παράδοση καὶ θεολογία. Ἐπιθυμεῖ σπουδὲς ποὺ νὰ ὑπουργοῦν τὸ σωτήριο ἔργο τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τὴν διακονία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Κατορθώνει καὶ αἰτεῖται τὴν σύσταση τοῦ Ἱεροσπουδαστηρίου, τμήματος τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας ἀπ' ὅπου θὰ ἀποφοιτοῦσαν, ἱερωμένοι, κήρυκες καὶ ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀργότερα στὴ Χάλκη. Γίνεται ἔφορος τοῦ τὸ 1833¹⁹.

Ἐνα χρόνο ἀργότερα, τὸ 1834, σ' αὐτὸ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ ἔργω καὶ λόγω Σπουδαστήριου μεταβαίνει ὡς διδάσκαλος ὁ Β.Κ. ἀπὸ τὴν Βενετία, μὲ ἴδιο μεσολαβητὴ καὶ κοινὸ τους φίλο, τὸν Ἀνδρέα Μουστοξύδη.

Μένει δύο χρόνια. Συνεχίζει κι ἀπὸ 'κεῖ τὸ διὰ βίου του διορθωτικὸ ἔργο. Διορθώνει τὸ Πεντηκοστάριο καὶ τὸ πλουτίζει μὲ ἓνα πολύτιμο πρόλογο²⁰. Ἡ συνεργασία τῶν δύο διδασκάλων ἀρίστη ὡς «ὁμοτρόπων καὶ ὁμοζήλων»²¹ ἐχόντων βαθύτατο σέβας στὴν Μητέρα Ἐκκλησία τῆς Κων/λεως, μὲ καρποφόρο συγκομιδὴ καθὼς κατὰ τὸ κοινὸ τῆς διδασκαλίας τους διάστημα «ικανὸς ἀριθμὸς μαθητῶν τελειοποιηθέντες ἀπεφοίτησαν τῆς σχολῆς, ἀποτελοῦντες σήμερον τὸν κόσμον τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἐν Ἐπτανήσῳ, καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς (ὁ Κ. Τυπάλδος) προσέλαβεν ἔπειτα δύο, τοὺς ἱκανωτέρους, ὡς συμβοηθοὺς εἰς τὸ Ἱεροσπουδαστήριον»²².

¹⁸ Βλ. ὅ.π. καὶ Ν. Γλυκᾶ, ὅ.π., σ. 19, ὅπου ἀναφέρεται χαρακτηριστικά: «Ἄλλ' ἂν ὁ Βαρθολομαῖος δὲν εἶχεν ἀξίαν πραγματικὴν καὶ ἰκανότητα περὶ τὸ διδάσκειν ἰδίαν, δυσκόλως ἤθελε σώζειν αὐτὸν ἢ προστασία οἰουδήποτε ἰσχυροῦ· αὕτη ἐχρησίμευε μόνον εἰς τὸ ν' ἀποκρούη τὰς ἀδίκους καὶ παραλόγους κατὰ τῆς διευθύνσεως ἐπιθέσεις».

¹⁹ Βλ. Α. Ἀλεβιζάτου, ὅ.π.

²⁰ Βλ. Δ. Στρατῆ, Β. Κοντλουμουσιανός, ὅ.π., σσ. 115 κ.έξ.

²¹ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, ὅ.π., σ. 37.

²² Βλ., ὅ.π.

Στὰ 1836 ὁ Β.Κ. ἀναχωρεῖ γιὰ τὴν Ἰμβρο, ὑπακούοντας στὴ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ κελεύσματος πού τοῦ ἀπηύθυνε ὁ Ἰμβρου Ἰωσήφ νὰ ἐπαναλάβει τὸ ἐκπαιδευτικὸ ἐγχείρημα στὸ νησί πού εἶχε ξεκινήσει ἀπὸ τὸ 1803 καὶ πού συνέχιζε ὁ ἀδελφός του Κύριλλος, ἀπὸ τὸ 1809 μετὰ τὴν ἐπιστροφή τους ἀπὸ τὶς Κυδωνίες²³.

Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι οἱ κοινοὶ φίλοι καὶ ὑποστηρικτὲς τῶν δύο διδασκάλων, Καποδίστριας καὶ Μουστοξύδης ἐμπνέονται μὲ τὰ ἴδια φρονήματα τῆς ἐμμονῆς στὴν ὀρθόδοξη Παράδοση, τοῦ σεβασμοῦ στὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνο καὶ τῆς πρόσληψης τῶν ὁποίων θετικῶν στοιχείων προέκυπταν ἀπὸ τὴν «μετακένωση τῶν Φώτων», ἰδίως ὅσον ἀφοροῦσε σὲ θέματα παιδείας, ἐκπαίδευσης, μόρφωσης, διδασκαλίας²⁴.

Καθίστανται ὅλοι τους ἐκπρόσωποι τοῦ λεγομένου παραδοσιακοῦ Διαφωτισμοῦ μὲ βάση τὶς παραπάνω θέσεις τὴν ἀποφυγὴ τῶν ἀκροτήτων, ἀκολουθοῦντες «τὴν μέση καὶ βασιλικὴ ὁδὸ, ἣτις εἶναι καλλίστη καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ συνήθης». Χωρὶς νὰ ἀπεμπολοῦν τίποτε ἀπὸ τὰ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς, προσλαμβάνουν ὅτι θετικὸ προερχόταν ἀπὸ τὴ Δύση καὶ τὴν πρόοδο τῶν ἐπιστημῶν²⁵.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐκπαιδευτικῆς τους πορείας καὶ προσφορᾶς οἱ δύο διδάσκαλοι βρέθηκαν στὴ Χάλκη, ὅπως προαναφέραμε. Ὁ Βαρθολομαῖος ἀπὸ τὸ 1840 μέχρι τὸ 1846, συντάσσοντας ἓνα Ὑπόμνημα Ἱστορικὸν περὶ τῆς κατὰ τὴν Χάλκην Μονῆς τῆς Θεοτόκου²⁶, πού ἐκδόθηκε κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ ἔχοντας προβεῖ σὲ δύο ἤδη ἐκδόσεις τῶν ἀναθεωρημένων καὶ διορθωμένων ἀπὸ τὸν ἴδιο Μηναίων. Γιὰ τὸ Ἱστορικὸ Ὑπόμνημα βασίστηκε ἐν πολλοῖς ἐπὶ τῶν «φιλολογικῶν σημειώσεων τοῦ ἐν λόγοις ἐπισημοτάτου, κυρίου Ἀνδρέου Μουστοξύδου τοῦ Κερκυραίου, ἐπίτηδες ἐρωτηθέντος περὶ ἀρχαιολογίας τῆς Χάλκης», ὅπως καὶ γιὰ τὸ Ἱστορικὸν Ὑπόμνημα τῆς Ἰμβρου²⁷, τὸ ὁποῖο εἶχε

²³ Βλ. Δ. Στρατῆ, Β. Κουτλουμουσιανός, ὁ.π., σσ. 77 κ.έξ.

²⁴ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, ὁ.π., σ. 19, 42 καὶ παρ. μελέτη, σημ. 17.

²⁵ Βλ. Δ. Στρατῆ, Β. Κουτλουμουσιανός, ὁ.π., σσ. 153 κ.έξ., ὅπου καὶ βιβλιογραφία.

²⁶ Βλ. Ὑπόμνημα Ἱστορικὸν περὶ τῆς κατὰ τὴν Χάλκην Μονῆς τῆς Θεοτόκου. Ἐκτιθέμενον τὴν φυσικὴν τῆς νήσου θέσιν, τὴν ἀνέκαθεν οἰκοδομὴν τῆς Μονῆς, τὰς μετὰ ταῦτα ἀνακαινίσεις καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν μεταρρύθμισιν αὐτῆς εἰς Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον, ἐκ πολλῶν μὲν συλλεγὲν παρὰ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου, Δαπάνη δὲ ἐκδοθὲν τῆς τοῦ Φροντιστηρίου τούτου Ἐφορίας, Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Τυπογραφεῖον Ἀντωνίου Κορομηλᾶ καὶ Πλάτωνος Πασπάλλη κατὰ τὸ ἐν Γαλατᾶ, Γιουκσεκ Καλλιπῆμι, 1846.

²⁷ Βλ. Ὑπόμνημα Ἱστορικὸν περὶ τῆς Νήσου Ἰμβρου. Συνταχθέν μὲν παρὰ τοῦ

έκδοθεῖ ἕνα χρόνο πρὶν τὸ 1845.

Ὁ Κ. Τυπάλδος παρέμεινε στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ἀπὸ τὸ ἀνοίγμά της τὸ 1844 γιὰ εἴκοσι χρόνια μέχρι τὸ 1864, ὅποτε ἀποσύρθηκε τυφλὸς πλέον στὸ Ληξούρι, μετὰ τὴν ἐπανένωση τῆς Ἑπτανήσου μετὴν Ἑλλάδα²⁸.

Ἡ συνεργασία τῶν δύο διδασκάλων μαρτυρεῖται ἀγαστῆ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς συνενερέσεώς τους στὴ Χάλκη.

Μὲ ἐπιστολὴ τοῦ ὁ Β.Κ. τῆς 8ης Ὀκτωβρίου 1844 στέλνει στὸν Τυπάλδο «τρία ἀντίτυπα τοῦ Ἱεροῦ Ἀπανθίσματος», διαβεβαιώνοντάς τον μὲ προθυμία ὅτι «ἐντὸς τῆς παρουσίας ἐβδομάδος θὰ γενῆ πρόβλεψις», ὥστε τὰ ἀντίτυπα νὰ εἶναι ἀνάλογα τῶν «ὕπερ τῶν εἰκοσιν»²⁹ μαθητῶν ποὺ ὑπήρχαν ἤδη στὴ Θεολογικὴ Σχολή.

Πρόκειται πιθανότατα γιὰ τὸ «Μικρὸν Προσευχτάριον»³⁰ ποὺ εἶχε συνθέσει ὁ Βαρθολομαῖος στὴ Βενετία γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς Φλαγγινείου καὶ ποὺ γνωρίζοντάς το ὁ Τυπάλδος θέλησε νὰ τὸ χρησιμοποιήσει στὶς πρῶτες μέρες λειτουργίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς γιὰ τοὺς μόλις εἴκοσι καὶ κάτι σπουδαστές, ποὺ εἶχαν προσέλθει.

Ἡ ἔκδοση τῆς «Συνόψεως εὐχῶν» ποὺ εἶχε συντάξει ὁ Κ.Κ. μὲ προτροπὴ καὶ ὑποστήριξη τῶν Ι. Καποδίστρια καὶ Α. Μουστοξύδη εἶχε ἤδη ματαιωθεῖ μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ Κυβερνήτη στὶς 27 Σεπτ. 1831³¹. Ὁ Θ. Φαρμακίδης μὲ τοὺς ὄπαδούς του στράφηκαν ἐναντίον καὶ τῆς «Συνόψεως» ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κύριο ἔργο τους ποὺ ἦταν ἡ βίαη ἀπόσπαση καὶ ἀποκοπὴ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, γεγονός «δυσάρεστον καὶ λυπηρὸν εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν ψυχὴν», καθὼς

φιλολογιωτάτου κυρίου Α. Μουστοξύδου τοῦ Κερκυραίου. Αναπληρωθὲν δὲ τὰ ἐλλείποντα ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου, ὑφ' οὗ καὶ ἐξεδόθη, Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Α. Κορομηλᾶ καὶ Π. Πασπάλλη, 1845.

²⁸ Βλ. Α. Ἀλιβιζάτου, ὁ.π.

²⁹ Βλ. Γ. Μεταλληνοῦ καὶ Β. Καλογεροπούλου, *Ἀρχεῖον Ι.Θ.Σ.Χ.*, ὁ.π., ἀρ. ἐγγρ. 1669, σ. 39.

³⁰ Βλ. *Μικρὸν Προσευχτάριον εἰς χρῆσιν τῶν σπουδάζοντων νέων, ἐκδοθὲν ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου, ὑφ' οὗ προσετέθη καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τῶν Κτιτόρων τοῦ Φροντιστηρίου, ἐν ᾧ σπουδάζουσι, καὶ ἡ Κυριακὴ Προσευχὴ διὰ στίχων ἐξαμέτρων, ἐν Βενετία παρὰ Μιχαήλῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων 1828 καὶ Δ. Στρατῆ, Β. Κουτλουμουσιανός, ὁ.π., σσ. 231 κ.ἑξ.*

³¹ Βλ. Δ. Στρατῆ, Β. Κουτλουμουσιανός, ὁ.π., σσ. 252 κ.ἑξ.

ἔγραφε ὁ Βαρθολομαῖος στὸ Μουστοξύδη. Χαρακτήριζε δὲ τὸν Φαρμακίδη «νέον εἰκονοκλάστην» καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν «Λουθηροκαλβίνους»³².

Ὁ Κ. Τυπάλδος εἶχε πλήρη ἰδεολογικὴ ταύτιση στὰ ἐν λόγῳ θέματα μὲ τὸν Βαρθολομαῖο. Ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν κανονικὴ ἐπαναφορὰ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐν συνόδῳ μαζί μὲ τὸν Μεσημβρίας Σαμουήλ κ.ἄ. μητροπολίτες, τὸ δὲ κείμενο τοῦ αὐτοκεφάλου εἶναι κατεξοχὴν προϊὸν τῆς γραφίδος του. Μολαταῦτα γιὰ τὸν Φαρμακίδη ὑπῆρξε «ὁ τοῦ ὅλου δράματος πρωταγωνιστής»³³. Ὁ δὲ Κ. Τυπάλδος χαρακτήριζε τὸν Φαρμακίδη καὶ τοὺς ὁπαδοὺς του Μανιχαίους, γράφοντας σ' ἓνα ἀνέκδοτο κείμενό του, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἦταν μόνο στὰ χεῖλη τους, δὲν ἦταν οὔτε στὰ γραφόμενά τους οὔτε στὰ λόγια οὔτε στὸ πνεῦμα τους, παραβάλλοντας τὸ τοῦ ἱεροῦ Ἀύγουστίνου γιὰ τοὺς Μανιχαίους: «Dicebant: Veritas, veritas et multum dicebant, et nusquam erat in eis» (Les Apologistes 205-206)³⁴.

Οἱ ἀείμνηστοι διδάσκαλοι Β.Κ. καὶ Κ. Τυπάλδος συνεδέθησαν διὰ βίου μὲ κοινὸς ἀγῶνες καὶ παλαιήματα, εὐγενεῖς ἐπιδιώξεις, κοινὰ ὁράματα καὶ στόχους γιὰ τὴν παιδεία τοῦ Γένους, τὸν καταρτισμὸ τῶν μελλοντικῶν ταγῶν του, ἔχοντας κοινὸ καὶ μόνιμο σέβας στὴν Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ὑπήκουαν σ' αὐτὴ καὶ ἔσπευδαν μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις τους νὰ ἀνταποκριθοῦν στὴ φωνή της γιὰ τὴν διακονία τοῦ ἐμπειπιστευμένου ποιμνίου Της, τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ κατὰ θεία οἰκονομία ἱερὸς σύνδεσμος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συνεργασίας τους κορυφώθηκε στὴ Χάλκη μὲ τὴ συνύπαρξη τῶν Σχολῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, στὶς ἀπαρχές τῆς Σύστασης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς στὴν παλαιάτη Μονὴ τῆς Αγ. Τριάδος. Ἡ ἐπικοινωνία τους συνεχίσθηκε καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρηση τοῦ Βαρθολομαίου τὸ 1846 γιὰ τὸ Ἅγιο Ὄρος³⁵.

Ὁ Κ. Τυπάλδος μὲ θλίψη πληροφορεῖται τὴν ἐκδημία του, μὲ ἐπιστολὴ γραμμένη τὴν ἴδια ἡμέρα τῆς θανάτου του, 12 Ἰουλίου 1851 τῶν πατέρων τῆς Ἱ.Μ. Κουτλουμουσίου, μὲ τὴν ὁποία τὸν παρακαλοῦσαν νὰ ἀποστείλει στὴν Μονὴ τὸν μικρότερο ἀδελφὸ τοῦ Βαρθολομαίου Βαρ-

³² Βλ. Δ. Στρατῆ, *Β. Κουτλουμουσιανός*, ὁ.π., σσ. 279 κ.ἑξ.

³³ Βλ. Γ. Μεταλληνῶ, *Ἑλλαδικὸ Ἀυτοκεφάλου Παραλειπόμενα*, Ἀθήνα 1989, σσ. 223 κ.ἑξ.

³⁴ Βλ. ὁ.π., σ. 273.

³⁵ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, ὁ.π., σ. 22 καὶ Δ. Στρατῆ, *Β. Κουτλουμουσιανός*, ὁ.π., σσ. 132–134.

νάβα πού σπούδαζε στη Θ. Σχολή τῆς Χάλκης, γράφοντας: «... ὁ ἡμέτερος συνάδελφος ἀείμνηστος Διδάσκαλος κύριος Βαρθολομαῖος, περὶ τὴν 12α τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου εἰσηλθεν εἰς τὰς αἰωνίους Μονὰς καὶ ἐδέησε νὰ μετακαλέσωμεν ἐνταῦθα τὸν καλόγηρόν του ἱεροδιάκονον Βαρνάβαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ μακαρίτου δωρηθέντων αὐτῷ πραγμάτων καθότι ἦν ἀναγκαῖος νὰ παρευρεθῇ ἐνταῦθα ὀλίγας ἡμέρας, διὰ νὰ τακτοποιηθῶσι τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ μακαρίτου διαλαμβανόμενα καὶ τῇ ὑποσχόμεθα πάσῃ ἀληθείᾳ, ὅτι μετὰ ταῦτα θέλομέν τον ἐξαποστείλει αὐτόσε εἰς τὴν Σχολὴν νὰ διαμείνῃ μέχρι τῆς ἐκπεραιώσεως τῆς σειρᾶς τῶν μαθημάτων κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ μακαρίτου καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν»³⁶.

Μὲ τὴν ἴδια θλίψῃ μαθαίνει ἀπὸ ἐπιστολὴ ἀπὸ τὶς Καρυές τοῦ Ἄθω τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1857 τοῦ μαθητοῦ του Ν. Γλυκᾶ, ὅταν διηύθυνε τὴν Αθωνιάδα γιὰ τὴν πυρκαγιὰ στὴ Μ. Κουτλουμουσίου καὶ τὴν καταστροφὴ καὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ μακαρίτου Βαρθολομαίου!³⁷

Ὁ ἴδιος αὐτὸς ὁ κοινὸς μαθητὴς τους ὁ Νικηφόρος Γλυκᾶς ἀναφέρει πολλὰ καὶ σπουδαῖα καὶ γιὰ τοὺς δύο του διδασκάλους, στοὺς ὁποίους ὤφειλε τὸ εὖ ζῆν. Σπουδαῖα εἶναι τὰ ὅσα παραθέτει γιὰ τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας τους καὶ τὰ ἐπιπλέον τῶν προσπαθειῶν τους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν αἰθουσῶν διδασκαλίας³⁸. Μακαρίζει τὰ ὀνόματα τῶν ιδρυτῶν τῶν Σχολῶν, ιδίως τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ τοῦ Δ', πού πραγματοποίησε μὲ τὴν ἐπίνοιά του τὴν σύσταση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς³⁹.

Στὸ ναὸ τῆς Σχολῆς, τῆς Αγ. Τριάδος, ὡς σχολάρχης πλέον καταλήγει ἕνας ἐπιμνημόσυνος λόγος του γιὰ τὸν διδάσκαλό του Κ. Τυπάλδο μὲ σκέψεις πού εἶναι πάντοτε ἐπίκαιρες, ἀκόμα καὶ γιὰ μᾶς σήμερα, καὶ πού μᾶς φέρνουν πρὸ τῶν εὐθυνῶν μας, ἐπισημαίνοντας:

«Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ καὶ φίλοι, ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ὑπῆρξεν ἀνατιρορήτως ὁ Πάνταϊνος τῆς ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς· ἀλλ' ὁ Πάνταϊνος, μᾶλλον δὲ ἡ σχολὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπιζητεῖ τοὺς διαδόχους ἐκείνους

³⁶ Βλ. *Ἀρχεῖον Ι.Θ.Σ.Χ.*, ὅ.π., ἀρ. ἐγγρ. 1821, σσ. 146, 147.

³⁷ Βλ. *Ἀρχεῖον Ι.Θ.Σ.Χ.*, ὅ.π., ἀρ. ἐγγρ. 2010, σ. 309.

³⁸ Βλ. Ν. Γλυκᾶ, ὅ.π., σσ. 19, 42 παρ. μελ. Σημ. 17 καὶ σ. 40 ὅπου σημειώνει ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος «προκατήρξατο» τῆς συστάσεως θεολογικῆς Σχολῆς «ἐν Φαναρίῳ».

³⁹ Βλ. ὅ.π., σ. 40: «Εὐλογητὸν τὸ ὄνομα καὶ τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου πατριάρχου (Γερμανοῦ τοῦ Δ') καὶ πάντων τῶν εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως συνεργησάντων καὶ συνδραμόντων εἰς τὴν σύστασιν τῆς σχολῆς καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ Τυπάλδου».

καὶ μαθητάς, ἐπιζητεῖ τοὺς Κλήμεντας καὶ τοὺς Ὠριγένεις, καθόσον ἀφορᾷ τὴν φιλοπονίαν αὐτῶν καὶ τὴν πολυμάθειαν, ἐπιζητεῖ τοὺς Διονυσίους καὶ Γρηγορίους, καθόσον ἀφορᾷ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν, ἐπιζητεῖ τοὺς λοιποὺς πατέρας καὶ ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης σχολῆς προεκλάμψαντας. Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ χορηγῆσας τῇ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ τὸν πρῶτον, δὲν θέλει στερήσει αὐτὴν καὶ τοῦ δευτέρου ὥστε νὰ ἴδῃ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἡ νῦν τεθλιμμένη καὶ πάσχουσα, νὰ ἴδῃ πάλιν ἡμέρας ἀγαθὰς, ἡμέρας εὐκλείας καὶ δόξης, ν' ἀναμνησθῇ ἡμερῶν ἀρχαίων, νὰ εὐφρανθῇ ἐπὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς καὶ δοξάσῃ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν. Γένοιτο»⁴⁰.

---

⁴⁰ Βλ. ὅ.π., σ. 57, Λόγος εἰς τὸ δεύτερον μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Κ. Τυπάλδου.

**Τὸ ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἱστορικὸ περιβάλλον τῆς ἰδρύσεως τῆς
Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης**

**Πρωτοπρ. Κυπριανοῦ Κουντούρη, Διευθυντοῦ τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου**

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατε ἅγιε Δέσκων, Πρόεδρε τῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Μο-
νῆς Ἀγίας Τριάδος,

Θεοφιλέστατε ἅγιε Ἠγούμενε,

Ἄγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐντιμολογίωτατε κ. Καθηγητά, Πρόεδρε τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑστίας Θε-
ολόγων Χάλκης,

Πανοσιολογιώτατε κ. Εἰσηγητά,

Εὐχαριστῶ, πρωτίστως, θερμότατα τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Πα-
ναγιότητα, γιὰ τὴν ἐξαιρέτως τιμητικὴ εὐλογία Σας, νὰ ἀνατεθεῖ στὴν
ἀναξιότητά μου ἡ παροῦσα εἰσήγηση. Ἡ ἀνάθεση αὐτὴ ἐκλαμβάνεται
ὡς ἰδιαίτερη τιμὴ πρὸς τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ, ἐπίσης, τὴν Μακαριότητά του, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύ-
πρου κ.κ. Γεώργιο, γιὰ τὴν εὐλογία του νὰ βρισκομαι σήμερα ἐδῶ καὶ νὰ
σᾶς μεταφέρω τὸν ἀσπασμὸ τοῦ ἰδίου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνό-
δου. Διὰ στόματος τοῦ Μακαριωτάτου καὶ μὲ εὐχές ἀπὸ ὅλη τὴν Ἱεραρ-
χία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατὰ τὴ χθεσινὴ συνεδρία τῆς Συνόδου,
μοῦ ζητήθηκε νὰ σᾶς μεταβιβάσω τὰ αἰσθήματα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς
ἀγάπης τους, ἀλλὰ καὶ τὶς ὀλόθυμες εὐχές τους γιὰ τὴν ἐπαναλειτουρ-
γία τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἐπαναφορὰ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ
καθιδρύματος στὴ θέση γιὰ τὴν ὁποία προορίστηκε.

Ἐπιτρέψατέ μου, πρὶν ἀρχίσω τὴν εἰσήγησή μου, νὰ ἐκφράσω τὴν
εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὸν αἰδιμο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κυρὸ Χρυ-
σόστομο τὸν Β'. Τὸ πνεῦμα λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς
τῆς Χάλκης διαπερνοῦσε πέρα γιὰ πέρα τὸ ὄραμά του γιὰ τὴν ἴδρυση
Θεολογικῆς Σχολῆς στὴν Κύπρο.

Θεωρῶ χρέος μου, ἐπίσης, νὰ μνημονεύσω τὸν Χαλκίτη, πρὸ τριετίας
κοιμηθέντα, Πρωτοπρεσβύτερο Σωτήριο Παναγιωτόπουλο, χάρις στὸν

όποιο μνήθηκα πολύ νωρίς στο μεγαλείο του πνευματικού κόσμου της Χάλκης.

Έκατόν ογδόντα χρόνια μετά από την έμβληματική ημέρα της 13ης Σεπτεμβρίου 1844 είναι δύσκολο / ακόμα και να ψηλαφήσουμε, / την ιστορία εγκαθίδρυσης της Ίερας Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, στον λόφο αυτό της Ήλπίδος, χωρίς να διακινδυνεύουμε να φανούμε ανεπαρκείς: / να αδικήσουμε το κατόρθωμα, προσπαθώντας να αποτυπώσουμε, έστω ακροθιγώς, το εκπαιδευτικό και ιστορικό περιβάλλον, στο οποίο αυτό κατορθώθηκε.

Αναπόφευκτα ή προσπάθειά μας δεν μπορεί να μείνει ανεπηρέαστη από τη μεταγενέστερη γνώση μας, για την εκπληκτική πορεία που ακολούθησε η Σχολή, γεγονός που αιτιολογεί τον έπετειακό έορτασμό. Παράλληλα, αναπόφευκτο είναι (ότι) ή ματιά με την οποία θα αποτιμούσαμε το περιβάλλον ιδρύσεως της Σχολής, μάλλον, θα λείπει στον άκροατή, περισσότερο για τη δική μας περιορισμένη αντίληψη, παρά για το περιβάλλον αυτό καθ' αυτό!

Θα επιχειρήσω, στην εισήγηση αυτή, να δοθεί μιὰ περιγραφή για το εκπαιδευτικό περιβάλλον στο οποίο ιδρύθηκε η Σχολή, βασιζόμενος σε στοιχεία από την ευρύτερη ιστορική περιφέρεια. Άλλωστε, ή πρόσφατη έπετειακή έκδοση, από τη Σχολή, της έμπεριστατωμένης και ένδελεχούς μελέτης του ιερομονάχου Μελετίου Στεφανάτου, είναι τόσο αναλυτική και λεπτομερής, που αφήνει ελάχιστα μόνο περιθώρια για προσθήκες.

Για μιὰ περιγραφή του ευρύτερου περιβάλλοντος ίδρυσης της Σχολής θα δανειστώ διαπιστώσεις, που κατέθεσε προ έβδομηκονταετίας, σε σχετική όμιλία του στον ίδιο αυτό χώρο, ο αοίδιμος καθηγητής της Σχολής, διάκονος τότε, Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης. Κατέγραφε τις μεγάλες προκλήσεις της έποχής: τις έκτακτες πολιτικές, κοινωνικές, ιδεολογικές και πνευματικές συνθήκες, που έκαλείτο να διαχειριστεί ή Ίεραρχία και να καθοδηγήσει τον λαό. Οί πολιτικές προκλήσεις είχαν την άφετηρία τους στη μεγάλη Γαλλική Έπανάσταση, που, με τον αντίκτυπό της, ξεκίνησε μιὰ σειρά από κοινωνικές τάσεις και θεωρίες καθόλου καθησυχαστικές και ιδιαίτερα άνατρεπτικές. Οί ιδεολογικές προκλήσεις άφορούσαν σε ρεύματα που κυριάρχησαν, σε όλόκληρη την έπόμενη περίοδο, με κυρίαρχο τον ύλισμό, τον όρθολογισμό και τον φιλελευθερισμό. Ο Διαφωτισμός που γέννησε ή Δύση θα άπλωνόταν, ταχύτατα και προς την καθ' ήμās Ανατολή.

Θὰ μπορούσαμε νὰ προσθέσουμε ὅτι τὰ ιδεολογικὰ ρεύματα αὐτά, γένησαν μὲ τὴ σειρά τους κινήματα καὶ καθεστώτα, στὸν 20ο αἰῶνα, πού θὰ ἔπαιζαν καθοριστικὸ ρόλο γιὰ τὴ διαμόρφωση τῆς σημερινῆς πραγματικότητος.

Αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑλιστικῆς διάθεσης, πού, στὴ δική μας ἐποχή, ἔχει κατακτήσει ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τοῦ βίου, μὲ τὸν ἄκρατο καταναλωτισμό, που χαρακτηρίζει πλέον ὅλες τὶς προηγμένες οἰκονομικὰ κοινωνίες, ξεκίνησε τότε νὰ εἰσχωρεῖ στὸν χώρο τῆς Ανατολῆς, / καὶ νὰ μετατρέπει τὸν κοινοτικὸ χαρακτήρα τῆς ὀργάνωσης τοῦ βίου / στὶς κατακερματισμένες ἀτομοκεντρικὲς ἐκφάνσεις του. Τὸ πνεῦμα ὑλιστικῆς διάθεσης ἐπικεντρωνόταν, ἐν ὀλίγοις, σὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα περιχαράκωσης τοῦ ἐγώ, πού βρίσκονται ὅμως ἀκριβῶς στὸν ἀντίποδα τῆς ἐμπειρίας, τὴν ὁποία κομίζει τὸ ἐκκλησιαστικὸ γεγονός. Ἡ ἔκφραση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος μέσα ἀπὸ τὴ μετοχὴ στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, λειτούργησε ὡς ἀκρογωνιαίος λίθος στὴ λειτουργία, στὴν ἀνάπτυξη καὶ στὴν προσφορὰ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ὅπως καταγράφεται μέσα ἀπὸ τοὺς Κανονισμοὺς τῆς.

Τὸ πνεῦμα αὐτὸ τοῦ ὑλισμοῦ φέρεται νὰ πέρασε στὴν Ανατολή, κυρίως, μέσα ἀπὸ τὴ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν, στὰ σχολεῖα τῶν μισιονάριων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ τῆς Προτεστάντικης Προπαγάνδας, μὲ τὴ διάδοση ξενόγλωσσων βιβλίων πού τὸ προωθοῦσαν. Ἐλλείπει καταλλήλοτερων σχολείων, τὰ μέλη τῆς ἀναδυόμενης ἀστικῆς τάξης, στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα, τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνα, ἔστελναν, ἀνυποψίαστα, τὰ παιδιά τους στὰ σχολεῖα αὐτά, γιὰ νὰ μποροῦν, πιὸ ἀποτελεσματικά, νὰ ἀκολουθήσουν τὶς ἐμπορικὲς δραστηριότητες τῆς οἰκογενειακῆς ἐπιχειρηματικότητος. Παράλληλα, στὸν χώρο τοῦ νεοπαγοῦς νεοελληνικοῦ κράτους, ἢ εἰσροὴ τῶν νέων αὐτῶν ιδεῶν γινόταν σὲ πολὺ μεγαλύτερη ἔκταση καὶ φάνταζε σὰν φῶς ἀπὸ τὴν Ἑσπερία, παρ' ὅλο πού οἱ ιδέες αὐτὲς ἦταν ἐντελῶς ξένες πρὸς τὴ ρωμαϊκὴ παράδοση.

Θὰ ἀνέμενε κανεὶς (ἔχοντας ὡς κριτήριον ἀντίληψης τὸ σύγχρονον μορφωτικὸ ἐπίπεδο τοῦ κλήρου) ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Παράδοση θὰ διέθετε τὸ ὄπλοστάσιον, τὴ γνώση, τὶς δεξιότητες καὶ τὸ σθένος γιὰ νὰ ἀντιπαλέψει τὰ ρεύματα αὐτά, νὰ περιφρουρήσει τὴν ὀρθόδοξη ἐμπειρία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος καὶ νὰ κατισχύσει. Τέτοιες φωτεινὲς ἐξαιρέσεις πάντοτε διασώζονταν στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία. Ὅμως, κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν, σὲ ὀλόκληρον τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πού ἐκτεινόταν ἀπὸ τὸν αἰγαιοπελαγίτικον χώρον μέχρι

την Μικρασία, και τὸν Εὐξείνιο Πόντο, ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ τὸ Ἴόνιο, μέχρι τὴν κεντρικὴ καὶ βόρεια Ἑλλάδα, τὴ Θράκη, τὴν Ἀλβανία, Σερβία, Βουλγαρία, Ρουμανία, ἀλλὰ καὶ στὸ κλίμα τῶν ἄλλων πρεσβυγενῶν ἐκκλησιῶν, γινόταν αἰσθητὴ ἢ ἀπίστευτη ἀπαιδευσία τοῦ κλήρου. Λέω ἀπίστευτη, γιατί διασώζονται δείγματα ἐκκλησιαστικοῦ πολιτισμοῦ, μέσα στὴν Ὀθωμανικὴ περίοδο, πού μᾶς ἀφήνουν ἔκθαμβους. Ὡστόσο, διαφαίνεται ὅτι πρόκειται γιὰ ἐξαιρέσεις πού δὲν καταργοῦν τὸν κανόνα.

Τὴν ἔλλειψη ἐτοιμότητος ἀντιμετώπισης καὶ διαχείρισης τῶν νέων πραγματικοτήτων καταγράφει ἡ ἔκθεση μιᾶς ἐπιτροπῆς πού συστάθηκε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1833 καὶ μελέτησε τὴν κατάσταση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κλήρου στὴν «καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή», ὅπου παρατίθεται στατιστικὰ ὅτι: «ἐπὶ 180 Ἱεραρχῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, πρὸ τοῦ 1821, δέκα μόνον διεκρίνοντο ἐπὶ παιδείᾳ, τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἐγνώριζον ἐλάχιστα γράμματα, οἱ ὑπόλοιποι δὲ ἦσαν πάντῃ ἀπαιδευτοί». Ἐνα ποσοστὸ, δηλαδή, τῆς τάξης περίπου τοῦ 72% τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, στεροῦνταν οἰασδῆποτε παιδείας. Γίνεται ἀντιληπτὸ ὅτι οἱ δέκα μόνον Ἱεράρχες, πού «διεκρίνοντο ἐπὶ παιδείᾳ», καθὼς καὶ οἱ «τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα», πού «ἐγνώριζον ἐλάχιστα γράμματα», διαβιοῦσαν στὴν Πόλη ἢ σὲ μεγάλα ἀστικά κέντρα, ὅπως ἡ περιώνυμη Σμύρνη, ἢ διαβιοῦσαν κοντὰ στὶς αὐλές τῶν ἡγεμόνων στὶς παραδουνάβιες ἡγεμονίες, ἢ, ἀκόμα, προέρχονταν ἀπὸ εὐάριθμα μεγάλα μοναστικά κέντρα, ὅπου διατηροῦνταν ἢ ἀναπτύσσονταν, ἀκόμα, ζωντανές κοιτίδες μορφώσεως! Στὴν Πόλη, γιὰ παράδειγμα, συνεχίζει ἀδιάκοπη τὴν παρουσία της, ἀπὸ τῆς ἀλώσεως, ἢ Πατριαρχικῆ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆ, ἐνῶ δυόμισι αἰῶνες μετὰ, στὴ Σμύρνη, ἐγκαινιάζεται ἡ περίφημη Εὐαγγελικὴ Σχολῆ. (Ἐδῶ κυκλοφόρησαν καὶ τὰ πρῶτα φύλλα ἐφημερίδων, τὸ 1832 καὶ τὸ 1831, ἀντίστοιχα) Ἀπὸ τὰ κέντρα αὐτά, κυρίως, ἀναδεικνύονται οἱ μεγάλες ἐκεῖνες μορφές, πού ὀργώνουν μὲ τὰ καράβια τους τὶς θάλασσες, δημιουργοῦν ἐπαγγελματικὰ δίκτυα σὲ ὅλο τὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο, ἀπὸ τὴ Βαλτικὴ θάλασσα μέχρι τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό, καὶ μετατρέπονται ἀργότερα σὲ μεγάλους εὐεργέτες τοῦ γένους. Ἡ γενικότερη κατάσταση, ὅμως, στὶς ἐπαρχίες τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ τραγικὴ.

Στὴν περιφέρεια, σὲ περιοχές πού δὲν βρίσκονταν σὲ ἐγγύτητα μὲ σημαντικὰ ἀστικά κέντρα, ἢ μάθησι προσφερόταν κάτω ἀπὸ ἐντελῶς πρωτόγονες συνθήκες, ὅπως ἀρχαϊκὲς διατηροῦνταν καὶ οἱ συνήθειες καὶ οἱ πεποιθήσεις. Ἀνθρωποὶ μὲ ἐλάχιστα γνώσεις καὶ δυνατότητες,

κληρικοί ἢ λαϊκοί, ἀναλάμβαναν τὸ ρόλο τοῦ γραμματοδιδασκάλου, μαζεύοντας γύρω τους ἕνα μικρὸ ὄμιλο μαθητῶν καὶ διδάσκοντάς τους, μὲ πενιχρὰ μέσα, «κολλυβογράμματα», ἀνάγνωση καὶ γραφή, παράλληλα μὲ τὸν κύκλο ἐκτέλεσης τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν τους ἐργασιῶν.

Ἡ ἐκπαίδευση τῶν κληρικῶν γινόταν μὲ μαθητεία κοντὰ σὲ παλαιότερους κληρικούς, μὲ τὴν ἀποστήθιση τῶν λειτουργικῶν κειμένων ἢ, στὴν καλύτερη τῶν περιπτώσεων, μὲ κάποιου εἶδους μαθητεία σὲ κάποια κοντινὴ μονή, ἐὰν αὐτὴ θὰ εἶχε τὴ δυνατότητα καὶ τὰ μέσα νὰ προσφέρει τέτοιου εἶδους μαθητεία.

Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τῆς κατάστασης αὐτῆς ἀποτελεῖ ἡ Κύπρος.

Παρὰ τίς φιλότιμες προσπάθειες τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φιλοθέου, ἀπὸ τὴ δεκαετία τοῦ 1730, νὰ στολίσει τὴν Κύπρο μὲ σχολεῖα καὶ διδασκάλους, στὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνα μαρτυρεῖται ἡ ὕπαρξη ἑνὸς καὶ μόνου (πρωτοβάθμιου) σχολείου, πού λειτουργεῖ στὸν Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου στὴ Λευκωσία. Ἡ στέρηση μιᾶς ἀνώτερης μορφῆς ἐκπαίδευσης ἐπιβάλλει ἐπιτακτικά, τὸ 1812, τὴν ἴδρυση δευτεροβάθμιου Σχολείου (τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπως ὀνομάστηκε), μὲ κτήτορα τὸν μετέπειτα ἐθνομάρτυρα Κυπριανό. Τόσο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Φιλόθεος ὅσο καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός, ἦταν δυὸ κληρικοὶ πού εἶχαν τὴν εὐλογία νὰ βγοῦν ἔξω ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τῆς Κύπρου καὶ νὰ τύχουν μιᾶς εὐρύτερης μόρφωσης, ὁ μὲν στὴν Κωνσταντινούπολη, ὁ δὲ στὸ Ἴασιο, στὶς παραδουνάβιες ἡγεμονίες. Ἐνα δεύτερο Ἑλληνικὸ Σχολεῖο ἐγκαθιδρύεται στὴ Λεμεσό, τὸ 1819, ἀλλὰ καὶ τῶν δύο ἡ λειτουργία διακόπτεται βίαια λόγῳ τῶν γεγονότων τοῦ 1821.

Ὅταν μέσα ἀπὸ τὰ συντρίμια τῆς καταστροφῆς ἐπαναλειτουργεῖ ἕνα σχολεῖο, ὑποτυπωδῶς, στὴ Λευκωσία, γίνονται σκέψεις, ἀπὸ τοὺς προκρίτους καὶ ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία, γιὰ τὸ κλείσιμό του, λόγῳ τοῦ κόστους τοῦ μισθοῦ τοῦ διδασκάλου. Τότε, μεταξὺ 1827 ἕως 1830, καταχωρίζεται στὸν Κώδικα Α' τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ἡ ἐπιστολὴ κάποιου Χατζήπαπα-Λογίζου, ἑνὸς κληρικοῦ ὁ ὁποῖος μᾶλλον θὰ εἶχε καὶ αὐτὸς μαθητεύσει ἐκτὸς Κύπρου, ἴσως καὶ νὰ ζοῦσε ἐκτὸς Κύπρου. Γράφει μὲ ἀγανάκτηση, στηλιτεύοντας τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς προκρίτους, γιὰ τὴ στάση τους:

«Λοιπόν, / ἀναφέρων το κυρίως σκοπούμενόν μου / δὲν λείπω νὰ ὑπομνήσω, / τὸ ὁποῖον ὡς ποιμένες καὶ προστάται ἔχετε χρέος / εἰς τὸ

νά πασχίσετε νά ἀλατισθῆ τὸ ποιμνιόν Σᾶς / με τὸ ἄλας τῆς Παιδείας.

Ἔμαθον/ μὲ βαθεῖαν λύπην τῆς ψυχῆς μου, / ὅτι μέλλετε νά καταργήσετε τὸ Σχολεῖον σας / δι' ἔλλειψιν τρόπου / καὶ ὡς τάχα ὁ Διδάσκαλος ζητεῖ πολὺν μισθόν.» «Συλλογίσθητε/ εἰς ποῖαν κατάστασιν ἔφθασεν ἡ ἐκκλησία / ὥστε δὲν εἶναι σχεδὸν κανεὶς νά πιᾶσῃ κονδύλι εἰς τὸ χέρι, / ἐν ᾧ ἔπρεπε νά χαίρεσθε / βλέποντας ὅλα ἐκεῖνα τὰ τέκνα / μὲ καλαμάρι στολισθέντα, / τοῦ ὁποῖου καταφρονήσαντες οἱ πρὸ ἡμᾶς / μᾶς ἔφεραν εἰς ταύτην τὴν μοχθηράνζωήν/ καὶ ἔβλαψαν ἑαυτοὺς καὶ ἡμᾶς. (...) Ἴδετε τοὺς ἱερεῖς / οἵτινες μόλις καλοβλέπουν τὸ ἀλφάβητον. Ἴδετε τοὺς κοσμικοὺς / πῶς χάσκουν. Ὡ δυστυχία καὶ ταλαιπωρία: / Ὡ λύπη καὶ στεναγμὸς / ἢ / ἀξιοθρήνητος κατάστασις»/ (...) «Ἄν ἀπὸ τοῦς χρόνους τοῦ ἀοιδίμου πατρὸς Φιλοθέου/ ὑπεθάλπετο ἡ παιδεία / (κοιτάζετε τὸν Κώδικα) / καθὼς ἐκεῖνος ἐφρόντιζε/ τώρα δὲν ἐπάσχαμεν ἔλλειψιν ὄντων λογικῶν / ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκκλησία / ἤθελεν εἶσθαι στολισμένη με Βασιλείους καὶ Γρηγορίους/ καὶ ὁ κόσμος ἐγνώριζεν ἑαυτόν.»//

Ξεχωριστὲς φωνὲς καὶ φωτισμένα πνεύματα ὅπως τὸν Χατζηπαπα-Λογίζο μποροῦμε νά φανταστοῦμε ὅτι ξεκίνησαν νά ἀκούγονται σὲ ὅλο τὸν ὑπόδουλο χῶρο τῆς Ὄθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἂν κρίνουμε ἀπὸ τὰ σχολεῖα πὸν ξεκινοῦν νά ἰδρύνονται μέσα στὴ δεκαετία τοῦ 1830. Πρωτοβάθμια σχολεῖα ξεκίνησαν νά ἀναπτύσσονται, στὴν ἐπόμενη δεκαπενταετία, μὲ συντονισμό ἀπὸ τὴν ἱεραρχία καὶ μὲ συνδρομὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων. Ἐλλεῖπει ὅμως κατάλληλων σχολικῶν ἐγχειριδίων καὶ ἐκδόσεων, ἐξακολουθοῦν κατὰ τὴν περίοδο αὐτή, νά χρησιμοποιοῦνται κυρίως τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία γιὰ ἀνάγνωση: Ὁκτώηχος, Απόστολος, Ψαλτήρι καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία. Παράλληλα, στὸ ἐλεύθερο κράτος, ξεκίνησαν νά δημιουργοῦνται σχολεῖα μὲ μέρηματα τῆς κυβέρνησης καὶ νά ἐκδίδονται διδακτικὰ ἐγχειρίδια. Χάρη στὴν ἀλληλοδιδασκτικὴ μέθοδο, πὸν προσφερόταν γιὰ τὴν ἐκπαίδευση μεγάλου ὄγκου μαθητῶν, αὐξήθηκαν τὰ σχολεῖα καὶ μαζί τους ἡ πρόσβαση στὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση.

Μιὰ νέα ὅμως πρόκληση παρουσιάζεται, πὸν πρόκειται νά ἐπηρεάσει καταλυτικὰ τὸν ἰδεολογικὸ προσανατολισμὸ τῆς παιδείας. Τὸ 1830, ὅταν γιὰ πρώτη φορά, μετὰ ἀπὸ αἰῶνες δημιουργεῖται ἓνα ἀνεξάρτητο ἑλληνικὸ κράτος, ἔστω καὶ στὶς διαστάσεις πὸν τοῦ ἐπιτράπηκε νά λειτουργήσῃ, ὁ Αὐστριακὸς ἱστορικὸς Γάκομπ Φίλιπ Φαλμεράγιερ (J.P. Falmerayer) δημοσιεύει τὴν περίφημη θέση του ὅτι: «δε ρέει οὔτε σταγόνα γνήσιου καὶ ἀμιγθοῦς ἑλληνικοῦ αἵματος στὶς φλέβες τοῦ σημερινοῦ

χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδας», γιὰ νὰ καταλήξει λέγοντας ὅτι: «Οἱ Σλαῦοι τῆς Σκυθίας, οἱ Ἀλβανοὶ τῆς Ἰλλυρίας, παιδιὰ τῶν ὑπερβόρειων ἐδαφῶν, ὅμαιμοι τῶν Σέρβων καὶ τῶν Βουλγάρων, τῶν Δαλματῶν καὶ τῶν Μόσχοβων, αὐτοὶ εἶναι οἱ λαοὶ ποὺ σήμερα ὀνομάζουμε Ἕλληνες καὶ τοὺς ὁποίους, πρὸς ἰδίαν ἐκπλήξη, ἐξυψώνουμε στὴ γενεαλογία ἑνὸς Περικλῆ κι ἑνὸς Φιλοποίμενα». Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς τοῦ Φαλμεράγιερ ἀποτέλεσε τὸ ἔναυσμα γιὰ ἕναν ἀγῶνα στὸν ὁποῖο ἐπιδόθηκαν οἱ Ἕλληνες διανοούμενοι «ὥστε νὰ ἀποδείξουν ὅτι (...) ἦταν ὄχι μόνο πολιτισμικά -ἂν ὄχι φυλετικά -ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἀπολύτως ἀντάξιοί τούς». Τονίστηκε, ἔτσι, ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τὴ δημιουργία τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους, ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ γιὰ τὴ διασφάλιση μιᾶς ἐθνικῆς ἑλληνικῆς ταυτότητας, τὴν ὁποία ἐπιδιώχθηκε νὰ ἀσπαστοῦν ὅλοι οἱ ἑλληνοφωνοικαιμη κάτοικοι τοῦ νέου κράτους. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἦταν ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐπικοινωνίας σὲ ὅλα τὰ ἐδάφη ποὺ βρισκόνταν κάτω ἀπὸ τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αὐτὴ ἡ ἀναζήτησις τῆς ταυτότητας περνοῦσε, ἀναπόφευκτα, μέσα ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, ὅπως καὶ μέσα ἀπὸ τὴ χρῆσις τῆς γλώσσας. Στὴν περίοδο αὐτῇ (1830-1844) ἡ κυρίαρχη τάσις, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸν Διαφωτισμὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαιολατρία τῶν Βαυαρῶν, προωθοῦσε τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ κληρονομιά ὡς βασικὸ πυλῶνα τῆς ταυτότητας. Ἐτσι προωθήθηκε καὶ ἡ χρῆσις τῆς καθαρῆς γλώσσας, αὐτῆς τῆς γλώσσας ποὺ δημιουργήθηκε σὲ μιμητικὴ ἀναβίωσις τοῦ ἀρχαίου κάλλους. Παρ' ὅλο ποὺ ἡ γλῶσσα αὐτὴ βρισκόταν πιὸ κοντὰ στὴ λειτουργικὴ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἰδεολογικὸς προσανατολισμὸς μὲ τὸν ὁποῖο ταυτιζόταν ἀπομακρυνόταν ὀλοένα καὶ περισσότερο ἀπὸ τὴ ρωμαϊκὴ κληρονομιά. Θὰ ἦταν ἀρκετὰ ἀργότερα, δέκα χρόνια μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Σχολῆς, λόγῳ τοῦ Κριμαϊκοῦ Πολέμου (1853-56), ποὺ θὰ γινόταν μιὰ ἰδεολογικὴ στροφὴ στὸ θέμα τῆς ἐθνικῆς ταυτότητας. Ὅταν ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία προχώρησαν σὲ ἀποκλεισμὸ τῶν ἑλληνικῶν λιμανῶν, γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐπίφοβη συνεργασία τῆς Ἑλλάδας μὲ τὴ Ρωσία, τότε, πολλοὶ Ἕλληνες διανοούμενοι, ξεκίνησαν νὰ βλέπουν «ὅτι τὸ σημαντικότερο συστατικὸ τῆς ἐθνικῆς ταυτότητάς τους, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γλῶσσα, ἦταν ὁ ὀρθόδοξος χριστιανισμὸς», ὅταν συνειδητοποίησαν πῶς «ἡ Προτεσταντικὴ Ἀγγλία, μαζὶ μὲ τὴν καθολικὴ Γαλλία εἶχαν σχηματίσει μιὰ ἀνιερὴ συμμαχία μὲ τοὺς μουσουλμάνους Ὀθωμανοὺς ἐναντίον τῶν Ὀρθοδόξων Ρώσων.» Μόνο τότε, οἱ δυὸ ἱστορικὸι πόλοι τῆς ἑλληνικῆς ταυτότητας «ἀναδείχθηκαν στίς δυὸ δίδυμες πηγές ἀπὸ ὅπου ἀντλοῦσε τὴ νομιμότητα τῆς ἐθνικῆς

της ύπαρξης ή νεότερη Ελλάδα.»

Παράλληλα, στο ἕτερο ἑλληνικό κράτος, τὸ Προτεκτοράτο τῶν Ἰονίων νήσων, πού συνέχιζε νὰ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπιτελοῦνταν μιὰ λογοτεχνική παραγωγή στὴ δημώδη γλῶσσα, τὴν αὐθεντική γλῶσσα τοῦ λαοῦ. Ἐμελλε ἡ ἀντιπαλότητα μεταξὺ τῶν δύο τάσεων νὰ ἐξελιχτεῖ, σὲ βάθος πεντηκονταετίας, σὲ ἀνηλεῆ σύγκρουση, καὶ κάπως ἔτσι ξεκινούσε μιὰ γλωσσικὴ διεκκυστίνδα, πού θὰ κρατούσε γιὰ ἐνάμιση αἰῶνα. Ἡ ἐπίδραση τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ Φαλμεράγιερ, δὲν ἦταν ἄσχετη μὲ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ γλῶσσα, ἀφοῦ κατέστησε «ἐπιτακτικὸ γιὰ τοὺς Ἕλληνες λογίους νὰ ἀποδείξουν τὴν ἀδιάσπαστη συνέχεια τῆς γλῶσσας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα» μέχρι τὴν ἐποχὴ τους. Ἔτσι γιὰ παράδειγμα «τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐθνικὴ ταυτότητα δεσπάζουν ὡς ἀλληλένδετα θέματα στοὺς προλόγους συλλογῶν ἑλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν» πού ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὸ 1843 καὶ μετὰ.

Δὲ χρειάζεται, ἴσως, νὰ τὸ τονίσουμε ἰδιαίτερα, ἀλλὰ, κατὰ τὴ χρονικὴ περίοδο τῆς ἴδρυσης τῆς Σχολῆς, οἱ Ρωμιοί, πού συνεχίζουν νὰ ζοῦν στὰ ὄρια τῆς Ὄθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ζοῦν στὸν ἀπόηχο τῶν γεγονότων τοῦ 1821. Στὰ 1844 εἶναι νωπές, ἀκόμα, οἱ μνημὲς ἀπὸ τὰ ἀντίποινα στὸν ἄμαχο πληθυσμὸ, ὄχι μόνο στὶς ἐμπόλεμες περιοχὲς ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴν ἐπικράτεια. Τὰ ἀλλεπάλληλα κινήματα πού ξεσποῦν σὲ διάφορα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ πνίγονται στὸ αἷμα, στέλνουν τοὺς κραδασμούς τους στὴν Πόλη, καὶ δὲν διασφαλίζουν ἕνα ἡσυχὸ παρόν, οὔτε προοιωνίζουν ἕνα εὐτυχέστερο μέλλον. Χιλιάδες εἶναι οἱ ἄμαχοι πού γίνονται θύματα σφαγῶν καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς, στὶς ἐμπόλεμες ζῶνες. Παράλληλα, ἀπὸ τὶς ἐπαναστατημένες περιοχὲς πού ἀπάρτισαν τὸ νεοσύστατο ἑλληνικὸ κράτος παρατηρήθηκε μιὰ ἔξοδος τῶν Τούρκων, ὅσων γλίτωσαν ἀπὸ τὴ σφαγή, ἐνῶ ἀκολούθησε ἐκχριστιανισμὸς ὅσων ἔμειναν, ὅπως π.χ. στὴν Εὐβοία καὶ ἄλλοῦ. Ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα δὲ δημιουργοῦν καὶ τὶς ἀσφαλέστερες συνθήκες γιὰ τὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνο.

Ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ἰδρύεται σὲ μιὰ τέτοια παραγμένη ἐποχὴ (1844), πού ἀποτελεῖ, γιὰ τὴ ρωμιοσύνη, μεταίχιμο, γιὰ τὴν εἰσδό της, στὴ νεωτερικότητα. Ἡ ἴδρυσή της ἀπέχει μόλις εἴκοσι τρία (23) χρόνια ἀπὸ τὸ μεγάλο ξεσηκωμὸ τοῦ γένους, καὶ δώδεκα (12) μόνο χρόνια ἀπὸ τὴν ὀριστικοποίησιν τῶν συνόρων τοῦ νεοσύστατου ἑλληνικοῦ κράτους, στὴ γραμμὴ Ἀμβρακικοῦ-Παγασητικοῦ. Ὁ ἀπόηχος τῆς

ἐπανάστασης καὶ οἱ συνέπειες τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν γεγονότων, ὑπῆρξαν καθοριστικὲς γιὰ τὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς βαλκανικῆς χερσονήσου, γιὰ τὴν τύχη τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἐν γένει, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ εὐρύτερου γεωπολιτικοῦ χώρου καὶ γιὰ τὴν ἀποστολὴ τὴν ὁποία θὰ ἐπιτελοῦσε ἡ Σχολή, στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν. Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἡ βεβιασμένη ἀπόσχιση καὶ αὐτό-ἀνακήρυξη αὐτοκέφαλης Ἐκκλησίας, στὸ νέο ἑλληνικὸ κράτος, θὰ ἀποτελοῦσε μόνο τὴν ἀρχή, γιὰ μιὰ σειρὰ ἀπὸ παρόμοιες ἀποσχίσεις ποὺ θὰ ἀκολουθοῦσαν, στὴ βαλκανικὴ χερσόνησο καὶ ἐπέκεινα.

Σὲ συνέχεια τῆς ἀντίδρασης στὴ θέση τοῦ Φαλμεράγιερ, ἓνα καινούριο φαινόμενο ἀναπτυσσόταν τώρα, καὶ βρισκόταν μόλις στὴ γένεσή του. Θα ἐκτινασσόταν, ὅμως, στὶς ἐπόμενες δεκαετίες καὶ θὰ γινόταν ἀσταμάτητος χεῖμαρρος ἀπὸ αἶμα, ἡ δημιουργία τῶν ἐθνικῶν κρατῶν, ποὺ ἀκολούθησε. Στὰ Βαλκάνια, μὲ κατὰ βάση χριστιανικοὺς ὀρθόδοξους πληθυσμούς, ποὺ εἶχαν ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὴν Ὄθωμανικὴ κυριαρχία -ὡς ἐθνικὰ καὶ χριστιανικὰ κράτη πλέον -θὰ ἔμπαινε ἔντονα ἡ ἀπαίτηση γιὰ ἐγκαθίδρυση σὲ κάθε ἐθνικὸ κράτος τῆς δικῆς του ἐθνικῆς ἐκκλησίας. Ὁ ἐθνοφυλετισμὸς θὰ γινόταν πιά κυρίαρχο στοιχεῖο, ποὺ θὰ καθόριζε τὶς μελλοντικὲς συγκρούσεις καὶ θὰ προεκτεινόταν μέχρι τὴ σύγχρονη ἐποχὴ.

Γενικὰ ἡ περίοδος ἴδρυσης τῆς Σχολῆς θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριστεῖ ἱστορικὰ ὡς μιὰ εὐαίσθητη περίοδος, γενικότερης ἀστάθειας, καὶ περίοδος ἐπαναπροσδιορισμοῦ, τόσο τῶν γεωπολιτικῶν συνόρων, ὅσο καὶ τῶν συνόρων τῆς ἀνθρώπινης διανόησης καὶ τῶν πεποιθήσεων.

Χαρακτηριστικὴ τῆς ἀστάθειας τῆς ἐποχῆς εἶναι μιὰ ἀπλὴ ἄσκηση καταμέτρησης στὸν κατάλογο τῶν Πατριαρχῶν. Μέσα στὰ 23 χρόνια ἀπὸ τὴν κήρυξη τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασης μέχρι καὶ τὴν ἴδρυση τῆς Σχολῆς, συμπεριλαμβανομένων τῶν Γρηγορίου τοῦ Ε' καὶ Γερμανοῦ τοῦ Δ', καταμετροῦνται 11 ἀλλαξο-Πατριαρχεῖες, μὲ συντομότερη τὴν Πατριαρχεῖα τοῦ Ἀνθίμου Δ', ποὺ δὲ διήρκησε περισσότερο ἀπὸ 38 ἡμέρες (6 Μαΐου 1841-12 Ἰουνίου 1842), ἐνῶ μακροβιότερη στάθηκε ἡ Πατριαρχεῖα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Στ', ποὺ διήρκησε ὅμως καὶ αὐτὴ μόλις τέσσερα ἔτη καὶ πέντε μῆνες (27 Σεπτεμβρίου 1835-20 Φεβρουαρίου 1840). Τὴν ἴδια εἰκόνα πολιτικῆς ἀστάθειας, γιὰ τὴν ἴδια περίοδο, σχηματίζουμε καὶ μὲ μιὰ ἀπλὴ καταμέτρηση στὸν κατάλογο τῶν Μεγάλων Βεζιρηδῶν τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Δεκατρεῖς (13) Μεγάλοι Βεζύρη-

δες / εναλλάσσονται στο ύψιστο διοικητικό αξίωμα της αυτοκρατορίας, / με τους περισσότερους να ασκούν την εξουσία / από ένα (1) έως έννιά μῆνες, / και μόνο δύο (2) από τους δεκατριείς (13) / να παραμένουν στο αξίωμα (σχεδόν ἐξ ἡμισείας, / από τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1829, μέχρι τὸν Ἰούλιο τοῦ 1839), / γιὰ μιὰ δεκαετία.

Οἱ συνθήκες δὲν ἦταν καθόλου καλύτερες στὴν περιορισμένη ἐπικράτεια τοῦ νεοσύστατου ἑλληνικοῦ κράτους. Τέσσερις (4) κυβερνήσεις σχηματίζονται γιὰ νὰ διοικούν τὴν ἐπαναστατημένη Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ 1822-1826, πέντε (5) γιὰ τὴν περίοδο τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἀπὸ τὸ 1827-1833 καὶ ὀκτώ (8) γιὰ τὴν περίοδο τῆς ἀπόλυτης μοναρχίας, τὴ δεκαετία ἀπὸ τὸ 1833-1843. Ἀπὸ τὸ 1843 μέχρι τὸ 1844, μέσα σὲ λιγότερο ἀπὸ ἕνα χρόνο, σχηματίζονται τρεῖς προσωρινές κυβερνήσεις, μέχρι τὴς 6 Αὐγούστου 1844, πού σχηματίζεται, ὡς τέταρτη, ἡ Κυβέρνηση Κωλέττη, ἡ ὁποία θὰ λειτουργήσει, μέχρι τὸν θάνατό του στὴς 31 Αὐγούστου 1847. Εἶναι δὲ σὲ αὐτὴ τὴν κυβερνητικὴ περίοδο, στὰ 1844 ἀκριβῶς, πού ὁ Κωλέττης θὰ θέσει γιὰ πρώτη φορά, στη Βουλὴ, τὸ ζήτημα τῆς Μεγάλης Ἰδέας, μιᾶς ιδέας πού θὰ παίξει καθοριστικὸ ρόλο στὴν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας τόσο τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, ὅσο καὶ τῶν Ρωμίων πού ζοῦσαν ἐκτὸς τῶν συνόρων του.

Ὅσον ἀφορᾷ στοῦ ἐκπαιδευτικὸ τοπίο γίνεται ἐμφανές ὅτι μὲ τὴν ἐναλλαγὴ δεκαεπτὰ (17) κυβερνητικῶν σχηματισμῶν, μέσα σὲ μιὰ περίοδο εἴκοσι τριῶν (23) ἐτῶν πολυπληθέστεροι ὑπῆρξαν οἱ ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας καὶ κατακερματισμένη ἢ πρόνοια γιὰ τὴν ἐκπαίδευση. Ἐχοντας ὑπόψιν αὐτὲς τὶς ἀσταθεῖς πολιτικὲς συνθήκες καὶ γνωρίζοντας ὅτι ὑπῆρξε βραχύβια ἢ προηγηθεῖσα Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Φαναρίου (1839), πού ἴδρυσε ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Στ', γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ «Θεοσεβισμοῦ» του Καΐρη, μποροῦμε νὰ ἀναλογιστοῦμε μόνο, πόσο ἐπίφοβο καὶ ἐπισφαλές θὰ φάνταζε τὸ ἐγχείρημα τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ Δ', στὸν δεῦτερο μόλις χρόνο τῆς Πατριαρχείας του.

Στὸ μεταξύ, ἀξίζει νὰ σημειώσουμε τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία ἀπὸ τὴς 3 Μαΐου 1837, μὲ βασιλικὸ διάταγμα τοῦ Ὀθωνος, τοῦ πρώτου πανεπιστημιακοῦ ἰδρύματος, μὲ τὸ ὄνομα «Ὀθώνειον Πανεπιστήμιον». Τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, ἦταν τὸ μόνο Πανεπιστήμιο στὸν χῶρο τῶν Βαλκανίων, ὅσο καὶ στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσόγειου, μέχρι τὴν ἴδρυση τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βουκουρεστίου τὸ 1864. Σημειώνεται ἀπὸ ἕνα μελετητὴ ὅτι: «γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ προσέλκυσε ἕνα ἀριθμὸ ὀρθοδόξων φοιτητῶν μὴ ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Ὡστόσο ἡ ἀνο-

δος του ἑλληνικοῦ ἐθνικισμοῦ, ἡ ὁποία συμπαρέσυρε καὶ πολλοὺς ἀλλόγλωσσους, ὀδήγησε τελικὰ στὴν ἀνάπτυξη ἀντίπαλων ἐθνικισμῶν στὰ Βαλκάνια, οἱ ὅποιοι προέκυψαν τόσο ὑπὸ τὴν ἐπήρεια τοῦ ἑλληνικοῦ ἐθνικισμοῦ ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀντίδραση ἐναντίον του.» Περιττὸ νὰ ἀναφέρουμε ὅτι τὸ «Ὁθῶνειον Πανεπιστήμιον» ὀργανώθηκε με βάση τὰ Γερμανικὰ πανεπιστημιακὰ πρότυπα, ὅπως ἴσχυσε προηγούμενα γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ καὶ γιὰ τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (ὀνομασίες πού ἀντικατοπτρίζουν τὶς πρωτότυπες γερμανικές).

Ὡς κατακλείδα θὰ θέλαμε νὰ τονίσουμε συμπερασματικά:

Μέσα σὲ ἓνα ἀσταθές πολιτικο-κοινωνικὸ σκηνικὸ, μεταξὺ διαφόρου φύσεως ἀντιπαλοτήτων, μέσα σὲ συνθήκες συγκρουσιακές, σὲ πάρα πολλὰ ἐπίπεδα, σὲ μιὰ μακρὰ διαδικασία μετάβασης ἀπὸ τὴν αἴσθηση τῆς αὐτοκρατορίας στὴ λογικὴ τῶν ἐθνικῶν κρατῶν, ἀνάμεσα σὲ συνθήκες ἀπαιδευσίας καὶ μὲ ἓνα ἑλληνικὸ πανεπιστήμιο πού ὅμως ἦταν ξενόφερτο, ἰδρύθηκε στὸν γαλήνιο λόφο τῆς Ἑλπίδος τῆς Χάλκης, στὴ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, μιὰ Θεολογικὴ Σχολή, που κόμιζε μιὰ πρόταση μοναδική, ὅσο καὶ τὸ φυσικὸ περιβάλλον πού τὴ φιλοξενούσε. Τόσο κοντὰ στὴν ἔδρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀλλὰ ταυτόχρονα, τόσο ἀπομονωμένα, ὥστε νὰ ἐπιτελεῖ ἀδιάσπαστο τὸ θαυμαστὸ τῆς ἔργου. Εἶναι ἐκπληκτικὸ πού οἱ πρωτεργάτες τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης δὲν εἶχαν ὡς πρότυπό τους κανένα προηγούμενο πανεπιστημιακὸ σχῆμα. Διαχειρίστηκαν στὴν πραγματικότητα καὶ καθιέρωσαν ἓνα ὕψος πού ἀνταποκρινόταν στὴ μακραίωνη παράδοση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ὅταν πήραμε στὰ χέρια μας, στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τὴν πρώτη Ἑκθεση Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῆς Ἀξιολόγησης, γιὰ τὸ Προπτυχιακὸ Πρόγραμμα Σπουδῶν Θεολογίας, διαβάσαμε μὲ ἀνακούφιση τὴν ἀκόλουθη πρόταση εἰσήγησι:

«Οἱ ἀρμόδιοι τῆς Σχολῆς ὀφείλουν νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ λανθάνον καὶ ὑφέρον στὸ Πρόγραμμά τους ἀλλότριο ἐπιστημολογικὸ σχῆμα τῶν παμπάλαιων γερμανικῶν Κλάδων. Μετὰ τὴν ὑπὸ π. Γ. Φλωρόσκυ καὶ λοιπῶν λαμπρῶν ἐπιγόνων ἀποτίναξη τῆς «βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας» τόσον οἱ ἀρμόδιοι ὅσον καὶ ἡμεῖς οἱ λοιποὶ ἔχουμε χρέος νὰ ἀναδομήσουμε τὰ θεολογικὰ ἐπιστημονικὰ σχήματα.»

Εἶχαμε ἐξ ἀρχῆς ἓνα ἔντονο προβληματισμὸ γύρω ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ Προγράμματος μέσα ἀπὸ μιὰ ἐνιαία καὶ συνεκτικὴ θεολογικὴ προσέγγιση, ἀλλὰ εἶχαμε μιμηθεῖ τὴν ἀνάπτυξη τῶν θεολογικῶν

σπουδῶν «στό ἐπιστημολογικὸ σχῆμα τῶν παμπάλαιων γερμανικῶν Κλάδων» γιὰ νὰ μὴ φαινόμεστε ὅτι ἀποκλίνουμε ἀπὸ τὰ Πανεπιστημιακὰ Τμήματα Θεολογικῶν Σπουδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ προέρχονταν οἱ ἐξωτερικοὶ ἀξιολογητὲς μας. Μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση, ἀπαλλαγῆκαμε ἀπὸ τὴ «βαβυλώνια αἰχμαλωσία» καὶ ἀναδομήσαμε τὸ θεολογικὸ ἐπιστημονικὸ σχῆμα προσφορᾶς τοῦ Προγράμματος Σπουδῶν μας. Αὐτὸ ἔφερε τὴν πιὸ πρόσφατα δημιουργημένη ἑλληνόφωνη Θεολογικὴ Σχολή, ἓνα βῆμα ἀκόμα πιὸ κοντὰ στοῦ πρότυπο τῆς σεβάσμιας Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης!

Σήμερα, μπορεῖ ἡ Σχολὴ νὰ παραμένει κλειστὴ, γιὰ Προπτυχιακὲς Σπουδὲς Θεολογίας, ἀλλὰ παραμένει ζῶσα ἢ διαχρονικὴ παρακαταθήκη τῆς γιὰ τὸν ὀρθόδοξο τρόπο προσέγγισης τῆς διδασκαλίας τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἀπὸ τὸ δικό μας νοτιοανατολικὸ ἄκρο, κάνουμε μιὰ ταπεινὴ προσπάθεια νὰ υἱοθετήσουμε - στοῦ μέτρο τοῦ δυνατοῦ καὶ στοῦ μέτρο τῆς σύγχρονης ἐποχῆς - τὸ πνεῦμα τῆς λειτουργίας καὶ προσφορᾶς τῆς Χάλκης, πὺ ἐξακολουθεῖ (γιὰ ἐμᾶς) νὰ παραμένει κέντρο, νιώθουμε δὲ ἐξαιρετικὰ εὐλογημένοι, γιὰ τὴ συνεργασία πὺ ἔχουμε ἀναπτύξει κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, καὶ οἱ θεολογικὲς σπουδὲς, βρίσκονται σήμερα ἐνώπιον ἐνὸς νέου μεταίχμιου. Σὲ ἓνα ὀλοένα καὶ πιὸ ἀσταθὴ κόσμο, / μὲ ἐπαπειλούμενο τὸ φυσικὸ περιβάλλον, / μὲ τὴ ραγδαία τεχνολογικὴ καὶ πληροφορικὴ ἀνάπτυξη, / μὲ σύγχρονες προκλήσεις τῆς βιοτεχνολογίας, τῆς εἰκονικῆς πραγματικότητας καὶ μὲ ἱλιγγιώδη τὴν ἀνάπτυξη τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης, ὀλοένα καὶ πιὸ ἐπιτακτικὴ ἔρχεται στοῦ προσκίنيο ἢ ἀναγκαιότητα γιὰ τὴν ἐπανασύσταση τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, γιὰ νὰ χαράζει πορεία ΖΩΗΣ! Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος δὲν στερεῖται, ἀνὰ τὸ παγκόσμιο, Θεολογικῶν Σχολῶν, οὔτε ὑστερεῖ σὲ κέντρα πατερικῶν σπουδῶν ἢ σὲ ἐκπροσώπηση σὲ διορθόδοξους, διαχριστιανικοὺς ἢ διαθρησκειακοὺς διαλόγους. Ἐχει ἀνάγκη ὅμως ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος καὶ ἡ καθόλου Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπὸ ἓνα κέντρο πὺ θὰ «ἐπανασυσταθεῖ» καὶ θὰ «ἐπανασυστηθεῖ» γιὰ νὰ λειτουργεῖ ξανὰ ὡς φυτῶριο, μὲ σύγχρονους ὄρους, γιὰ νὰ χαράξει μιὰ σύγχρονη πορεία τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν αἰωνιότητα.

Εὐχόμεστε, ἡ Θεία Πρόνοια πὺ φρόντισε γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν ἱστορικῶν κτηριακῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Σχολῆς, νὰ καταστήσει σύντομα δυνατὴ καὶ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ πρωταρχικοῦ σκοποῦ ἴδρυσης καὶ λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ καθιδρύματος.

Β. Οί έορτασμοί στην Θεσσαλονίκη

Η εκδήλωση στη ΔΕΘ για τὰ 180 χρόνια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης

Στὸ πλαίσιο τῆς θεματικῆς ἔκθεσης ποὺ διοργανώθηκε σὲ συνεργασία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης μὲ τὴν «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» καὶ τὸ Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν (ΠΙΠΜ), καὶ ἡ ὁποία φιλοξενεῖται στὸ περίπτερο τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης, πραγματοποιήθηκε χθές, Κυριακὴ 8 Σεπτεμβρίου 2024, εἰδικὴ ἐπιστημονικὴ ἐκδήλωση ἐπετειακοῦ χαρακτῆρα μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς Σχολῆς, ὑπὸ τὸν τίτλο «Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης: 180 χρόνια προσφορᾶς στὰ γράμματα καὶ στὸν ἄνθρωπο».

Χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου, κ. Πέτρος Φιλιππίδης, ὁ ὁποῖος καλωσόρισε τοὺς παρισταμένους σὴν ἐκδήλωση, ὁ Ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, Σεβ. Μητροπολίτης Βρουύλων κ. Παντελεήμων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλότης, μέσῳ βιντεοσκοπημένου μηνύματος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ ΠΙΠΜ Καθηγητὴς κ. Σ. Πασχαλίδης, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐσωτερικῶν (Μακεδονίας – Θράκης) κ. Κωνσταντῖνος Γκιουλέκας, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὴ διαχρονικὴ προσφορὰ τῆς Σχολῆς, ὁ Δήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Στέλιος Ἀγγελούδης καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πρωθυπουργικοῦ Γραφείου στὴν Θεσσαλονίκη κ. Γιάννης Παπαγεωργίου.

Μὲ ὁμιλίες τοὺς συμμετείχαν ὁ Καθ. Βαλκανικῆς καὶ Ὑστερης Ὀθωμανικῆς Ἱστορίας τοῦ Πανεπιστημίου Μακεδονίας κ. Δημήτριος Σταματόπουλος, γιὰ τὴν ἵδρυση καὶ τὴν ἱστορία τῆς Σχολῆς, καὶ ὁ Δρ. Γρηγόριος Πενέλης, γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ κτηρίου τῆς, ἐνῶ τὸν συντονισμό ἀνέλαβε ἡ Καθηγήτρια Βυζ. Αρχαιολογίας καὶ Πρόεδρος τοῦ ΕΚΒΜΜ Ναταλία Πούλου, ἡ ὁποία ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν ἱστορία τοῦ μοναχισμοῦ στὰ Πριγκηπόννησα, ἀφοῦ ἡ Σχολὴ ἰδρύθηκε στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς βυζαντινῆς Μονῆς τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Τὴν ἐκδήλωση παρακολούθησαν ὁ Καθηγούμενος τῆς Ι. Π. Μονῆς Τιμίου Προδρόμου-Σκήτη Βερροίας Ἄρχιμ. Πρόδρομος μὲ μέλη τῆς περὶ αὐτὸν ἀδελφότητος, ὁ Καθηγούμενος τῆς Ι. Μ. Ἀγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης, Ἄρχιμ. Βαρνάβας Γιάγκου, κληρικοί, Ἄρχοντες τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Καθηγητὲς Πανεπιστημίων, ἐκπρόσωποι τῶν σω-

μάτων ασφαλείας, τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος Θεσσαλονίκης, τοῦ NATO καὶ τοῦ Πολεμικοῦ Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Τὴν φωτογραφικὴ ἔκθεση παρουσίασε ἡ Ὑπ. Ἐκπαιδευτικῶν Προγραμμάτων τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν κ. Ἰωάννα Κλιάρη, ἐνῶ τὴν ἐκδήλωση ἔκλεισε ἡ Γέν. Γραμματέας τῆς Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης κ. Ζαχαρῶ Παπαδοπούλου, ἀναφερομένη στὸ σπουδαῖο πνευματικὸ ἔργο τῆς Σχολῆς καὶ στὸν ἄοκνο ἀγῶνα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μὲ σκοπὸ τὴν ἐπαναλειτουργία τῆς.

**Ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτου Βρυούλων κ. Παντελεήμονος,
ἐκπροσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος,
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου**

Παναγιώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεε,
Ἀδελφοὶ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἀδελφοί μου,

Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ ἐκπροσωπῶ τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον, εἰς τὴν παροῦσαν ἐκδήλωσιν, πρὸς τιμὴν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ γεραρὰ καὶ περίπυστος, ξακουστὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος, εἰς τὸν λόφον τῆς Ἑλπίδος, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της τὸ 1844, μέχρι τῆς ἀναγκαστικῆς ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας της τὸ 1971, ὑπήρξε στήριγμα διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἀναγκαία διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν αὐτοῦ.

Μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν, ἔκδηλον ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὴν, ὡς παλαιὸς ἀπόφοιτος αὐτῆς, ἠμπορῶ νὰ εἶπω ὅτι ἡ Τροφὸς Σχολὴ παρελάμβανε ὅλους τοὺς φοιτήσαντας εἰς αὐτὴν νέους καὶ παρέδιδε εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν κόσμον ἄνδρας πεπαιδευμένους «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου», προθύμους νὰ ἐργασθοῦν εἰς τὸν κόσμον, πρὸς δόξαν καὶ μόνον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, καὶ μαρτυρίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ θεολογικῆς Παραδόσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Οἱ φοιτήσαντες εἰς αὐτὴν, μὲ τὸν θεολογικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν καταρτισμὸν των, ἐμάνθανον ὄχι μόνον νὰ εἶναι ἀκοίμητοι φρουροὶ τῆς μεγάλης παρακαταθήκης τῶν ἱερῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους, ὡς στελέχη τῆς Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ὁ θεολογικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς καταρτισμὸς τῶν φοιτῶντων εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης ἦτο ὀρθός, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἀλλὰ εἶχε καὶ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ προχωρήσει εἰς τελεσφόρον ἐρμηνείαν τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καὶ σήμερον. Ὅλα τὰ ἱερά ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Ἑλπίδος βιώματα καὶ ἀναμνήσεις, ὁ κάθε ἀπόφοιτος ὄχι μόνον τὰ ἐκράτησε εἰς τὰ βάθη τῆς καρδιάς αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐγνώρισε καὶ τὸν τρόπον νὰ τὰ ἐκφράζει.

Ἐγνωρίσαμεν ὅτι ἡ ἐκ Φαναρίου φωνὴ ἦτο πάντοτε κατανοητὴ, ἀξι-
οσέβαστος, ἔντιμος καὶ γενναία εἰς ὑπεράσπισιν βωμῶν, εἰς στήριξιν
θεσμῶν ἱερῶν διὰ τὸ Γένος, εἰς προάσπισιν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἐνό-
τητος, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν δεσμῶν ἀλληλεγγύης καὶ συνεργασίας με-
τὰς ὁμαίμονας ἀδελφὰς Ἐκκλησίας.

Εὐχόμεθα σύντομον τὴν ἀπόκτησιν ἀδείας ἀπὸ τὰς τεταγμένας
κρατικὰς Ἀρχὰς πρὸς ἐπαναλειτουργίαν τῆς περιύστου Τροφοῦ κατὰ
Χάλκην Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, πού ἠναγκάσθη νὰ ἀναστείλει τὴν
λειτουργίαν της.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὑπομονή, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ὅ,τι τελευταῖο ἀπέμει-
νε. Δὲν εἶναι οὐτοπία, οὔτε εἶναι ἡ ὑπομονὴ ἀπογοητευτικὴ κατάληξις
τῶν πάντων. Ἡ ὑπομονὴ εἶναι μία δημιουργικὴ δύναμις, μία σιωπηλὴ
κραυγὴ προσευχῆς, μία πίστις σὲ πραγματικότητες πού τις ἀναμένουμε
σίγουρα. Εἶναι ἐλπίδα καὶ πίστις. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι στὴν ἀκολουθία
τῆς μοναχικῆς κουρᾶς οἱ παρερισκόμενοι εὐχονται στὸν νέο ἀδελφὸ
κάθε Ἱερᾶς Μονῆς «καλὴ ὑπομονή». Ὑπομονὴ καὶ προσευχή, ἀδελφοί.

Ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, Καθηγητοῦ Συμεὼν Πασχαλίδη

Σεβασμιώτατε ἐκπρόσωπε τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, Μητροπολίτα Βρουύλων κ. Παντελεήμον, Παναγιώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεε, Θεοφιλέστατε Καθηγούμενε τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης,
κ. Κασσιανέ
Κύριε Ὑπουργέ, Κύριε Δήμαρχε,
Ἀξιότιμοι ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν,
Κύριε Πρόεδρε τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης,
Σεβαστοὶ πατέρες, Κυρίες καὶ κύριοι,

Μαζί μέ τόν προσωπικό μου χαιρετισμό γιά τήν ἀποψινή ἐκδήλωση τῶν ἐγκαίνιων τῆς πολύ ἐνδιαφέρουσας Ἐκθεσης «ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΑΛΚΗΣ: 180 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ», πού συνοδεύεται ἀπό δύο πολύ ἐνδιαφέρουσες ὁμιλίες τοῦ καθηγητῆ κ. Δ. Σταματοπούλου καί τοῦ Δρος Μηχανικοῦ κ. Γρ. Πενέλη πού ἔχει ἀναλάβει τό μεγάλο ἔργο τῆς δημιουργίας τῆς «νέας Χάλκης», σᾶς μεταφέρω καί τίς εὐχές τοῦ Θεοφιλεστάτου καθηγουμένου τῆς Πατριαρχικῆς Μονῆς Βλατάδων καί προέδρου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, ἐπισκόπου Ἀμορίου κ. Νικηφόρου, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς ἀπουσιάζει, ἀλλά ἀποστέλλει τόν ἐγκάρδιο χαιρετισμό του γιά τήν πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς πολύ σημαντικῆς δράσεως τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» καί τοῦ Ἰδρύματός μας, σέ συνέχεια τῆς περσινῆς συνεργασίας μας, μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση 180 ἐτῶν ἀπό τήν ἴδρυση τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης. Μιάς σχολῆς πού ἀπετέλεσε τό φυτώριο νέων στελεχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί αἰμοδότητησε ἐπί δεκαετίες ὄχι μόνο τή Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀλλά καί τίς ἄλλες αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες μέ σπουδαία στελέχη, πατριάρχες, ἀρχιερεῖς, κληρικούς καί μοναχούς. Καί πού βέβαια, ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, τό μεγάλο ζήτημα τῆς ἐπαναλειτουργίας τῆς ὁποίας ἔχει ἀποτελέσει τό ἐπί δεκαετίες πρόταγμα τῆς ΑΘΠ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καθόλη τήν περίοδο τῆς ὑπερτριακονταετοῦς ἔμπνευσμένης πατριαρχίας του καί ἔχει

εὐαισθητοποιήσει, στό πλαίσιο τοῦ σεβασμοῦ τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν καί τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, κυβερνήσεις καί διεθνεῖς φορεῖς σέ ὅλον τόν κόσμο.

Ὁ ἴδιος ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ὁ Χαλκίτης ἔχει τονίσει μέ ἀποφθεγματικό τρόπο κατά τό πρόσφατο παρελθόν:

«Θά συνεχίσωμεν νά ἀγωνιζώμεθα, εἰς ὅλα τά ἐπίπεδα, διά τήν ἐπανα- λειτουργίαν τῆς Τροφῆς Σχολῆς, διά νά διδάσκεται καί πάλιν εἰς τό ἡγιασμένον τοῦτο σχολεῖον ἡ ἐκκλησιαστική θεολογία, νά καλλιεργῆται καί νά διακηρύσσεται ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική μαρτυρία πρός τόν σύγχρονον ἄνθρωπον. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρός τόν Θεόν τοῦ ἐλέους, νά εὐδοκήσῃ, ὥστε νά ἀνοίξουν αἱ πύλαι τῆς Σχολῆς καί νά κτυπήσῃ ὁ κώδων, καλῶν τούς νέους ἱεροσπουδαστάς εἰς τά μαθήματα. Τότε, ἡ Πρωτόθρονος Ἐκκλησία τῆς Ὀρθοδοξίας θά ἀποκτήσῃ καί πάλιν τό θεολογικόν τῆς φυτῶριον, τό ὁποῖον θά τήν τροφοδοτῆ μέ ἱκανά στελέχη, σάρκα ἐκ τῆς σαρκός τῆς, εὐλαβεῖς κληρικούς καί ἐργάτας τῆς θεολογίας, συνεχιστάς τῶν παραδόσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὅποιοι θά ἀναλάβουν θέσεις εὐθύνης εἰς τήν Ἐκκλησίαν, ὡς ἐκφρασταί τοῦ κοινῶν πνεύματος τῆς Χάλκης καί τοῦ ἀειφεγγοῦς Φαναρίου. Τίποτε εἰς τήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας δέν εὐδοκιμεῖ, ἐάν δέν ἔχη σταθερά θεολογικά θεμέλια».

Τό Πατριαρχικό Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, τό ἀρχαιότερο ἐπιστημονικό καί ἐρευνητικό ἴδρυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πού ἐδρεύει στήν πόλη μας, ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἰδρύσεώς του μέχρι σήμερα συμμετέχει ἐνεργά καί ὑποστηρίζει μέ τό ἐπιστημονικό καί λοιπὸ δυναμικό του καί μέ κάθε τρόπο τόν στόχο αὐτό πού ἔχει θέσει ὁ Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης. Γι' αὐτό καί γιά τρίτη συνεχόμενη χρονιά τό Ἰδρυμά μας συμμετέχει στή διοργάνωση καί παρουσίαση Διεθνῶν Συνεδρίων καί εἰδικῶν θεματικῶν Ἐκθέσεων, ὅπως τῆς παρούσας, μέ θέμα τήν ἱστορία καί τό ρόλο πού ἔχει διαδραματίσει –καί εὐελπιστοῦμε ὅτι θά συνεχίσει νά τό πράττει– ἡ Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης.

Ἡ Ἐκθεση πού ἐγκαινιάζεται σήμερα ἀποτελεῖ μία σύντομη ἱστορική ἐπισκόπηση τῶν 180 ἐτῶν ἀπό τήν ἰδρυση τῆς Σχολῆς, μέ ἀναφορά στά πρόσωπα καί στά γεγονότα πού σημάδεψαν τήν ἱστορία τῆς, ἀλλά καί μέ ἔμφαση στό κτήριο, τήν πορεία του μέσα στό χρόνο καί τήν αἰσθητική του, μέ ἀφορμή τήν πρό μηνῶν ἀρξαμένη ἀνακαίνιση τοῦ κτηριακοῦ συγκροτήματος. Καί βέβαια, μετά τήν λήξη τῆς ΔΕΘ, θά μεταφερθεῖ καί θά ἀναπτυχθεῖ στό κτήριο πού τό Ἰδρυμά μας παραχώρησε στήν «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» γιά τίς δράσεις καί τὰ προγράμματα

της, όπου θά τήν ἐγκαινιάσει ὁ Πατριάρχης μας κατά τήν προσεχῆ ἐπίσκεψή του στήν πόλη μας στίς 25 Σεπτεμβρίου.

Ἐπιθυμοῦμε νά συγχαροῦμε καί νά εὐχαριστήσουμε γιά τήν εὐκαιρία καί τήν τιμή τῆς συνεργασίας τόσο τόν Θεοφιλέστατο Καθηγούμενο τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγ. Τριάδος Χάλκης κ. Κασσιανό καί τόν ἀκάματο συνεργάτη του π. Μελέτιο Στεφανάτο ὅσο καί τόν Παναγιώτατο μητροπολίτη μας κ. Φιλόθεο καί τήν κ. Χαρά Παπαδοπούλου, ἐκ μέρους τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης», τόν φορέα στόν ὁποῖο μετέχουμε ἐνεργά μέ τόν θεοφιλέστατο Πρόεδρό μας, καί νά εὐχηθοῦμε καλή ἐπιτυχία στήν παροῦσα Ἐκθεση καί καλή συνέχεια στή συνεργασία μας!

Ὁ Πατριάρχης σὲ ἔκθεση γιὰ τὰ 180 χρόνια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης στὴν Θεσσαλονίκη

Ἐγκαινιάζοντας τὴν ἔδρα τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης», σὲ ἓνα ἱστορικό καὶ ἐμβληματικό κτήριο ποὺ παραχωρήθηκε γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ ἀπὸ τὴν Ἱερά Μονὴ Βλατάδων, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνοίξε στις 25 Σεπτεμβρίου 2024 ἐπίσης τὴν φωτογραφικὴ ἔκθεση ποὺ φιλοξενεῖται ἐκεῖ γιὰ τὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 180 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της. Ἡ ἔκθεση, ἡ ὁποία διοργανώθηκε μὲ τὴ συνεργασία τῆς Σχολῆς, τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρυμάτος Πατερικῶν Μελετῶν καὶ τῆς ὁποίας ἓνα μέρος παρουσιάστηκε στὴν φετεινὴ 88ῃ ΔΕΘ πρὶν ἀπὸ λίγες ἑβδομάδες, ἀφορᾷ στὴν ἱστορία τῆς Σχολῆς ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της μέχρι σήμερα, μὲ ιδιαίτερη μνηεὶα τῶν σημαντικότερων γεγονότων στὴν πορεία της στὸν χρόνο.

Στὴν ἐκδήλωση ποὺ προηγήθηκε τῶν ἐγκαινίων ὁ Παναγιώτατος, μιλώντας γιὰ τὴν Θεολογικὴ Σχολή, ἀναφέρθηκε στὴν ἱστορία της, στὴν ἀνακαίνιση τοῦ κτηριακοῦ της συγκροτήματος ποὺ ἔχει ξεκινήσει ἐδῶ καὶ περίπου ἓνα ἔτος, ἀλλὰ καὶ στις προσπάθειες ποὺ καταβάλλονται γιὰ τὴν ἐπαναλειτουργία της, ἐκφράζοντας τὴν αἰσιοδοξία του γιὰ τὴν θετικὴ ἔκβαση τοῦ σχετικοῦ διαλόγου.

Πέρα τοῦ Παναγιωτάτου, χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀμορίου κ. Νικηφόρος, Πρόεδρος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρυμάτος Πατερικῶν Μελετῶν, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐσωτερικῶν κ. Κωνσταντῖνος Γκιουλέκας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου τῆς πόλης κ. Π. Φιλιππίδης καὶ ἡ Γ. Γραμματέας τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» κ. Ζαχαρῶ Παπαδοπούλου.

Στὴν ἐκδήλωση καὶ στὸ ἀνοίγμα τῆς ἔκθεσης παρέστησαν πολλοὶ Ἀρχιερεῖς, Ἡγούμενοι Ἱ. Μονῶν, κληρικοὶ καὶ μοναχοί, Ἀρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς, Καθηγητὲς τῶν Πανεπιστημιακῶν Ἰδρυμάτων τῆς Θεσσαλονίκης, ἐκπρόσωποι τῶν σωμάτων ἀσφαλείας, τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος Θεσσαλονίκης, καὶ τῆς τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, καθὼς καὶ πλῆθος κόσμος ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη καὶ ἄλλες περιοχές.

**Ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν γραφείων τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης»
καὶ τῆς ἐκθέσεως «Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης»
180 χρόνια προσφορᾶς στὰ γράμματα καὶ στὸν ἄνθρωπο»**

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης κύριε Φιλόθεε,
Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ,
Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε,
Τιμιώτατοι ἀδελφοὶ Ἱεράρχαι,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι,
Ἐντιμότητα Πρόεδρε τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Θεσσαλονίκης,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Μᾶς ἀξίωσεν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπισκεφθῶμεν καὶ πάλιν, διὰ πολλοστήν φοράν, τὴν εὐλογημένην καὶ πεφιλημένην γῆν τῆς Μακεδονίας, ἐπ' ἀφορμῇ σημαντικῶν ἐπετειῶν κατὰ τὸ ἐφετινὸν ἔτος διὰ σημαντικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐπαρχίας τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς τυγχάνει ἡ συμπλήρωσις ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἀνυψώσεως τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Πολυανῆς εἰς Μητρόπολιν Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου καὶ ἡ ἐπέτειος πενήκοντα ἐτῶν ἀπὸ τὴν δημιουργίαν δύο νέων Μητροπόλεων κατὰ τὸ ἔτος 1974, τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως καὶ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς, αἱ ὁποῖαι προέκυψαν ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, εἰς τὸ δυτικὸν καὶ ἀνατολικὸν τμήμα τοῦ πολεοδομικοῦ ἰσθοῦ τῆς διαρκῶς ἀναπτυσσομένης πόλεως τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὰς μεταπολεμικὰς δεκαετίας τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος μέχρι καὶ σήμερον.

Τὴν ἀποψινὴν ἐπίσκεψιν τῆς Μετριότητος ἡμῶν εἰς τὸν παρόντα χῶρον, τὸ ἀνακαινισθέν, περικαλλὲς αὐτὸ κτήριο, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀποδοθῆ εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικὸν Ἴδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν ἤδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ πόλις αὕτη, εἶχεν ἐπαξίως ἀνακηρυχθῆ Πολιτιστικὴ Πρωτεύουσα τῆς Εὐρώπης, τὸ ἔτος 1997, ὑπαγορεύει ὁ ἐγκαινισμὸς τῶν νέων γραφείων τῆς κοινωφελοῦς ἀστικῆς μὴ κερδοσκοπικῆς ἐταιρείας «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη». Μιᾶς ἐταιρείας, δραστηριοποιουμένης, τὰ τελευταῖα ἔτη μὲ ἰδιαιτέραν ἐπιτυχίαν καὶ ποικίλας δράσεις διὰ τὴν πολιτιστικὴν ἀνάδειξιν τῆς βυζαντινῆς ἰδιοπροσωπίας τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία εἰς τὰς βυζαντινὰς πηγὰς δὲν χαρακτηρί-

ζεται μόνον ως «μαρτυροπλούτιστος» καί «μαρτυροφύλακτος», λόγω του πολιούχου κηδεμόνος αυτής, του άθλοφόρου μάρτυρος Δημητρίου, αλλά και ως μία μεγαλόπολις του Βυζαντινού κόσμου, έπαινουμένη δια την λαμπρότητα του βυζαντινού χαρακτήρος της: «ή πάσης Μακεδονίας προκαθεζομένη έν πόλεσι... παντοίοις κάλλεσιν ώραίζομένη και μονονου της βασιλίδος των πόλεων ερυθριώσα κοσμίως τὰ δευτερεία λέγεσθαι έχειν» (κατά τον βιογράφο του όσιου Μακαρίου Μακρη, του Θεσσαλονικέως ήγουμένου της ιστορικης μονης Παντοκράτορος εις την Κωνσταντινούπολι).

Χαιρόμεθα, διότι εις τὸ έγχείρημα αυτό, τὸ όποιον ήδη άποδίδει σημαντικούς καρπούς, συμπράττουν συνεργατικώς έξέχοντες πνευματικοί και κοινωνικοί φορείς της πόλεως, ως ή Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, με προεξάρχοντα ήδη από της ίδρύσεως της «Βυζαντινης Θεσσαλονίκης» και πρόεδρον αυτής τον πολιον άδελφόν Μητροπολίτην πρώην Θεσσαλονίκης κύριον Άνθιμον, τὸ έργον του όποιου έπαξιώς συνεχίζει και πολυπλασιάζει ό κατά πάντα άξιος διάδοχος αυτού Ίερώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κύριος Φιλόθεος. Η Βυζαντινή Θεσσαλονίκη, άλλωστε, ταυτίσθηκε με τὸ σώμα του βυζαντινού Έλληνισμού και την ιστορικην συνέχεια και ύπηρέτησίν του, δια της πρωτοουργου διακονίας της Αγίας του Χριστου Μεγάλης Έκκλησίας, καθιστώντας τον οιονει άθάνατον μέσα εις τὸ πέραςμα των αιώνων, ως λίαν εύστόχως υπογραμμίζει ό μέγας λογοτέχνης και ζωγράφος της Θεσσαλονίκης Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης: «Στὸ φῶς του προσώπου του Χριστου και έν τῷ γλυκασμῷ της ωραιότητός του τὸ Βυζάντιο παραμένει άθάνατο» (εις τὸ βιβλίον του Ύδάτων Ύπερεκχείλιση).

Έκ των πρωτεργατών τυγχάνει και ή καθ' ήμας Ίερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή των Βλατάδων, ή όποία δια της πολυσχιδοῦς δραστηριότητος του άδελφου επισκόπου Αμορίου κυριου Νικηφόρου συνέβαλε καθοριστικώς, όμου μετὰ του Πατριαρχικού Ίδρύματος Πατερικών Μελετών, εις τὸ όποιον ανήκει πλέον τὸ διατηρητέον αυτό κτήριο, και του Διευθυντου αυτού Έντιμολογιστάτου καθηγητου Συμεών Πασχαλιδου, και εις την δωρεάν παραχώρησιν του παρόντος χώρου δια την στέγασιν της «Βυζαντινης Θεσσαλονίκης» και την ύλοποίησιν άπάντων των στόχων και των ποικίλων προγραμμάτων, τὰ όποια αυτή έπεξεργάζεται. Σημαντικόν δέ ρόλον διαδραματίζει και ό Έμπορικὸς Σύλλογος Θεσσαλονίκης, με τον δραστήριον προεδρόν του κ. Φιλίππιδην και την πολύτιμον συνδρομήν της γραμματέως της «Βυζαντινης Θεσσαλονίκης» κυρίας Ζαχαρούς Παπαδοπούλου, ως και πολλοί άλλοι.

Ἄξιον δὲ μνεΐας ἡγούμεθα καὶ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν χώρον στεγάζεται ἐπὶ πλεῖστα ἔτη καὶ θὰ συνεχίση νὰ συστεγάζεται πλέον μετὰ τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης», ἡ δραστήριος Ἐταιρεία Μελέτης Ἰμβρου καὶ Τενέδου, ἡ ὁποία ἀναδεικνύει μὲ τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ ἐν γένει πνευματικὸν ἔργον τῆς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς πεφιλημένης γενετεΐρας ἡμῶν, τῆς εὐάνδρου Ἰμβρου.

Προσέτι δὲ χαιρόμεθα ὅλως ἐξόχως, διότι τὰ ἐγκαΐνια τῶν νέων γραφείων τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» συνδέονται εἰς τὸν χώρον αὐτὸν μὲ τὴν ἔκθεσιν «ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΑΛΚΗΣ: 180 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ», ἡ ὁποία συνδιοργανώνεται ἀπὸ τὴν Ἱεράν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, τὴν «Βυζαντινὴν Θεσσαλονίκην» καὶ τὸ Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, ἐπ' ἀφορμῇ τῆς συμπληρώσεως ἑκατὸν ὀγδόντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τροφου ἡμῶν Σχολῆς, ἐν ἔτει 1844, τῇ εὐλογημένῃ ἐμπνεύσει καὶ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Γερμανοῦ Δ', καὶ τῆς ἐνάρξεως φοιτήσεως πλειάδος ἱεροσπουδαστῶν, οἵτινες κατέστησαν, μετὰ τῶν σοφῶν αὐτῶν διδασκάλων, τὸν χώρον ἐκεῖνον ἱερὸν φυτώριον καὶ ἐνδιαίτημα θεολογικῆς σπουδῆς καὶ πνευματικῆς δημιουργίας. Ἐκτοτε, ἐπὶ 127 συναπτὰ ἔτη, ἡ Χαλκίτις Σχολὴ ἔχαρίσατο εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν ἀνά τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδοξίαν ὑπερεννεακοσίους «Διδασκάλους τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Θεολογίας», οἱ ὅποιοι δηκόνησαν εὐκλεῶς καὶ θυσιαστικῶς τὸν λαόν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἱεράν ἐπιστήμην.

Κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, συνεπληρώθησαν ἤδη πεντήκοντα τρία ἔτη ἀπὸ τῆς, ὅλως ἀδίκου, καταργήσεως τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος τῆς Τροφου Χαλκίτιδος Σχολῆς. Ἐπαναλαμβάνομεν, ὡστόσο, καὶ πάλιν ὅτι δὲν θὰ παύσωμεν νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν ἐπαναλειτουργίαν τῆς, διὰ νὰ διδάσκεται καὶ πάλιν εἰς τὸ ἡγιασμένον τοῦτο σχολεῖον ἡ ἐκκλησιαστικὴ θεολογία, νὰ καλλιεργῆται καὶ νὰ διακηρύσσεται ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ μαρτυρία πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Τότε, ἡ Πρωτόθρονος Ἐκκλησία τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἀποκτήσῃ καὶ πάλιν τὸ θεολογικὸν τῆς φυτώριον, τὸ ὁποῖον θὰ τὴν τροφοδοτῇ μὲ ἱκανά στελέχη, σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς, εὐλαβεῖς κληρικούς καὶ ἐργάτας τῆς θεολογίας, συνεχιστάς τῶν παραδόσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὅποιοι θὰ ἀναλάβουν θέσεις εὐθύνης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἐκφρασταί τοῦ κοινου πνεύματος τῆς Χάλκης καὶ τοῦ ἀειφεγγοῦς Φαναρίου. Τίποτε εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας δὲν εὐδοκμεῖ, ἂν δὲν ἔχη σταθερὰ θεολογικά θεμέλια.

Ἐκφράζομεν τὴν ἰδιαίτεράν χαρὰν καὶ τὴν συγκίνησιν ἡμῶν διὰ τὴν ἐγκαινιαζομένην σήμερον Ἐκθεσιν, ἣτις ἀποτελεῖ μίαν σύντομον ἱστορικὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἑκατὸν ὀγδόντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς, μὲ ἀναφορὰν εἰς πρόσωπα καὶ γεγονότα τὰ ὅποια ἔθεσαν τὴν ἰδικὴν τῶν σφραγίδα εἰς τὴν ἱστορίαν της: Πατριάρχαι, κτίτορες, σχολάρχαι καὶ καθηγηταί. Χαιρόμεθα δὲ διότι δίδεται ἔμφασις καὶ εἰς τὸ ἱστορικὸν κτήριο τῆς Σχολῆς, τοῦ ὁποίου ἡ πρὸ μηνῶν ἀρξαμένη ἀνακαινίσις καὶ ἐπέκτασις, τῇ λαμπρᾷ εὐεργετικῇ χορηγίᾳ τοῦ Ἐντιμολογιωτάτου Ἀρχοντος Ἐξάρχου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κυρίου Ἀθανασίου Μαρτίνου καὶ τῆς ἐριτίμου συζύγου αὐτοῦ κυρίας Μαρίνης Μαρτίνου, γεννᾷ ἔτι μᾶλλον χρηστὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον τῆς Σχολῆς.

Ὅθεν, συγχαίρομεν ἅπαντας τοὺς ἐνταῦθα κοπιάσαντας, ὡς καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἡγούμενον τῆς Χαλκίδιδος Μονῆς Ἐπίσκοπον Ἀραβισσοῦ κύριον Κασσιανόν, μετὰ τῶν ἀξίων συνεργατῶν αὐτοῦ, διὰ τὴν προετοιμασίαν καὶ ὀργάνωσιν τῆς παρούσης ἱστορικῆς Ἐκθέσεως, μέρος τῆς ὁποίας προεβλήθη, ὡς ἐπληροφορήθημεν, καὶ κατὰ τὴν ὀλοκληρωθεῖσαν 88ην Διεθνή Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης. Ἐπιστέφομεν δὲ μὲ τὰς Πατριαρχικὰς ἡμῶν εὐλογίας τὰ στελέχη τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης», ὡς καὶ ἅπαντας ὑμᾶς, τοὺς ἐκλεκτοὺς προσκεκλημένους.

Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν προσοχὴν σας!

Ἡ προσφώνηση τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Φιλοθέου

Παναγιώτατε,

Ἐκ μέρους τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, στό ὁποῖο προεδρεύει ὁ σεπτός Προκάτοχός μου, Μητροπολίτης κ. Ἄνθιμος, τῶν συνεργατῶν καί τῶν πολυάριθμων φίλων αὐτῆς, ἀσπαζόμεστε τήν σεπτή Δεξιά Σας καί Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιά τήν εὐλογημένη παρουσία Σας καί τήν ἐπιτέλεση τοῦ ἐγκαινισμού, τόσο τοῦ χώρου αὐτοῦ, στόν ὁποῖον θά στεγάζεται πλέον ἡ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ὅσο καί τῆς Ἐκθέσεως, πού εἶναι ἀφιερωμένη στήν Ἱερά Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης.

Γνωρίζετε καλύτερα ἀπό κάθε ἄλλον, Παναγιώτατε, καθώς ἀπό τήν ἀρχή τήν περιβάλατε μέ τήν σεπτή Πατριαρχική εὐλογία Σας, ὅτι ἡ πρωτοβουλία γιά τήν ἴδρυση τῆς ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ἄρχισε ὅταν ἡ Ἑλλάδα βρισκόταν στήν περίοδο τῆς μεγάλης οικονομικῆς ὑφεσης, πρὶν ἀπό 11 χρόνια καί συγκεκριμένα τό 2013. Τήν ἐποχή ἐκείνη, στήν ὁποία ἡ Θεσσαλονίκη θύμιζε περισσότερο μιά «γερασμένη» πόλη πού ἀγωνιοῦσε νά βρεῖ μιά νέα προοπτική ἀνάπτυξης, οἱ συνεργαζόμενοι Φορεῖς πού ἴδρυσαν τήν ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ θέλησαν νά θυμίσουν σέ ὅλους τούς Θεσσαλονικεῖς σέ ποιά πόλη κατοκοῦν, ἐμπνέοντας θάρρος καί δύναμη γιά σύγχρονη δημιουργία, ἀξιοποιώντας, ταυτόχρονα, καλύτερα τήν σπουδαία ἱστορία τῆς.

Ἡ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, σέ καλύτερες συνθήκες σήμερα, ἐξακολουθεῖ αὐτό τόν σημαντικό ἀγῶνα τῆς. Παράλληλα, ἐπιχειρεῖ μέ τό Παγκόσμιο Δίκτυο Βυζαντινῶν Πόλεων νά ἀναδείξει τήν Θεσσαλονίκη, ὥστε νά διαδραματίσει τό ρόλο πού τῆς ἀνήκει ὡς ἡ δεύτερη, μετά τήν Πόλη τῶν πόλεων, συμβασιλεύουσα πόλη, ἀναδεικνύοντας, ταυτόχρονα, τόν Βυζαντινὸ Πολιτισμὸ ὡς μιά δροσερή πηγή πνευματικοῦ πλούτου ἀλλά καί ὡς μιά ἀφορμὴ διεθνoῦς οικονομικῆς συνεργασίας καί φιλίας τῶν λαῶν.

Παρακαλοῦμε, Παναγιώτατε, νά εὐλογήσετε ὅλα τά μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ γιά τό ἔργο τους. Ἰδιαίτερος μνημονεύουμε τόν Ἐμπορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης καί τόν Πρόεδρο αὐτοῦ κ. Παντελῆ Φιλίππιδη, Ἀντιπρόεδρο τῆς ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, γιατί πίστεψε στό ὄραμά τῆς καί δέν παύει ποτέ νά τό στηρίζει μέ πίστη, ἔντονο προσωπικό ἀγῶνα καί κόστος.

Παρακαλοῦμε, ἀκόμη, νά εὐλογήσετε τό Ὑμέτερο Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, καθώς καί τήν Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακὴ Ἱερά Μονή τῶν Βλατάδων καί τόν Θεοφιλέστατο Καθηγού-

μενό της, αγαπητό αδελφό Επίσκοπο Αμορίου κ. Νικηφόρο για τήν, μεταξύ άλλων ευεργεσιῶν, απόφαση παραχώρησης αὐτοῦ τοῦ κτηρίου στήν ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, προκειμένου νά καταστει ἡ ἐπίσημη ἔδρα της.

Ἐπιτρέψτε μου, Παναγιώτατε, στό σημεῖο αὐτό νά μαρτυρήσω καί ἀπό τοῦ βήματος αὐτοῦ, γιά τήν ἁρμονικότερη συνεργασία, τήν ἀρραγή ἐνότητα καί τήν ἀγαπητική σχέση τῆς Ἱερᾶ Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης μέ τήν Ἱερά Μονή τῶν Βλατάδων, κάτι πού οἱ Θεσσαλονικεῖς βλέπουν καθημερινά καί πραγματικά χαίρονται.

Παρακαλοῦμε, ἀκόμη, νά εὐλογήσετε:

- Τόν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Χάλκης Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανό καί τούς πατέρες Μελέτιο Στεφανᾶτο καί Ἀβέρκιο Ἀγόρη, διότι, οἱ δύο τελευταῖοι, εἶχαν ὅλη τήν ἐπιστημονική εὐθύνη τῆς Φωτογραφικῆς Ἐκθεσης γιά τά 180 χρόνια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

- Τήν κ. Ἰωάννα Κλιάρη ἀπό τό Πατριαρχικό Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, ἡ ὁποία εἶχε τήν ἐπιμέλεια τοῦ ἱστορικοῦ ἀρχείου πού χρησιμοποιοῦθηκε.

- Τόν Δῆμο Θεσσαλονίκης καί τήν Ἀντιδημαρχία Πρασίνου, γιατί μέ προθυμία περιποιήθηκαν τόν ταλαιπωρημένο ἀπό τόν χρόνο κῆπο τοῦ κτηρίου.

- Την κ. Καραδημητρίου γιά τήν σπουδαία γραφιστική καί εἰκαστική δουλειά πού ἀνέλαβε στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς Ἐκθεσης, ἡ ἀμοιβή τῆς ὁποίας ὑπολείπεται κατά πολύ τῆς πραγματικῆς τῆς ἀξίας.

- Τέλος, τήν κ. Χαρά Παπαδοπούλου, Γενική Γραμματέα τῆς ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ γιάτί χωρίς ἐκείνη, τό ἱερό πάθος της καί τόν ἄψογο συντονισμό της, δέν θά εἶχαμε φθάσει ἐδῶ.

Σέ ὅσους «οὐκ ἐμνημονεύσαμεν δι' ἄγνοιαν ἢ λήθην ἢ πλῆθος ὀνομάτων», ζητοῦμε τήν κατανόησή τους καί παρακαλοῦμε, Παναγιώτατε, νά τούς ἔχετε Σεις στήν σκέψη καί τήν προσευχή Σας.

Παναγιώτατε,

Εὐγνώμονες γιά τήν σημερινή ἐξόχως τιμητική γιά ὅλους μας σεπτή παρουσία Σας, παρακαλοῦμε Σᾶς, τόν ὄντως ἐκπρόσωπο τῆς αείποτε «βυζαντινῆς» Κωνσταντινουπόλεως, ὡς Ἀρχιεπίσκοπο αὐτῆς, νά ἐγκαινιάσετε τό ἔργο αὐτό καί νά καταστήσετε μέ τήν Ὑψηλή Πατριαρχική εὐλογία Σας τή νέα αὐτή ἀρχομένη περίοδο τῆς ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Ἡ προσφώνηση τοῦ Προέδρου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, Θεοφίλ. Ἐπισκόπου Ἀμορίου κ. Νικηφόρου

Ὁ διττὸς λόγος τῆς παρουσίας μου σήμερα, ὡς Προέδρου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν καὶ ὡς μέλους τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» ἀποτελεῖ καὶ τὴν αἰτία τῆς διττῆς χαρᾶς καὶ ἱκανοποίησης γιὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐπίσημης στέγασης τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» ἀλλὰ καὶ τῶν ἐγκαϊνίων τῆς φωτογραφικῆς ἔκθεσης μὲ θέμα τὴν «Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή» τῆς Χάλκης πού φέτος γιορτάζει 180 χρόνια ἀπὸ τὴν ἵδρυσή της.

Ἡ εὐγενὴς παραχώρηση ἀπὸ τὸ Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν μελετῶν αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἀρχιτεκτονικοῦ κοσμήματος στὴν «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» ἀποτελεῖ μιὰ προσφορὰ ἀγάπης, συνεργασίας καὶ πνευματικῆς ὥσμωνος μεταξὺ δύο φορῶν πού ἡ στοχοθεσία τους κινεῖται στὸν ἴδιο βηματισμὸ πολιτιστικῆς, κοινωνικῆς, περιβαλλοντικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς πορείας, προάγοντας πρωτόλειες πανανθρώπινες ἀξίες, δημιουργῶντας ἀνθεκτικὰ πνευματικὰ ἀναχώματα στὴν λαίλαπα τοῦ ἰσοπεδισμοῦ πού ἐπιφέρει ἡ παγκοσμιοποίηση, σὲ κάθε πτυχή τοῦ ἀνθρωπίνου γίγνεσθαι.

Σὲ αὐτὸ τὸ ὑπέροχο κτίσμα, πού τόσο μᾶς θυμίζει τὰ ξύλινα ἀρχοντικά τῶν Ρωμίων στὴν καθ' ἡμᾶς Ανατολή, εὐχόμεσθε νὰ στεγαστοῦν ὄχι μόνο οἱ ἄνθρωποι τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» ἀλλὰ καὶ τὰ ὄνειρα, οἱ προσδοκίες καὶ κάθε εἶδους προσπάθειες πού θὰ αὐγατίσουν τὸ πολιτιστικὸ μας ἀπόθεμα, θὰ ἀνατάξουν τίς ἀρχές πού διέπουν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες τὸ ἠθικὸ μας ἀνάστημα, δίνοντας στὴν πορφυρῆ μνήμη τοῦ Βυζαντίου ῥόλο ἐμπνευστῆ, σηματοροῦ καὶ ὁδοδείκτη, μέσα ἀπὸ τὰ μνημεῖα του, κάθε μορφῆς, πού στέκουν ἀγέρωχοι βιγλάτορες τοῦ χρόνου καὶ τοῦ περάσματος τῶν ἀνθρώπων σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ παλιοῦ κόσμου.

Ἄς εἶναι εὐδρομη καὶ παναγιοσκέπαστη ἡ προσπάθεια τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης», εἴθε νὰ ἀποτελέσει ὁ χῶρος τοῦτος σικριπτόριο ὑψηπετῶν ιδεῶν καὶ ἔργων.

Εὐτυχῆς καὶ μοναδικὴ συγκυρία τὰ ἐγκαίνια τοῦ κτηρίου πού θὰ στεγάσει τὴν «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» νὰ συμπεριλαμβάνουν, ὡς πρώτη πνευματικὴ κίνηση, τὴν φιλοξενία τῆς φωτογραφικῆς ἔκθεσης γιὰ τὴν 180χρονη ἱστορικὴ παρουσίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης στὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ δρώμενα τῆς Ρωμιοσύνης καὶ ὄχι μόνο.

Όταν πλέει κανείς τη Θάλασσα του Μαρμαρά και το σύμπλεγμα των Πριγκηποννήσων, ή καρδιά και το βλέμμα προσηλώνονται με θαυμασμό στο πολύτιμο στέμμα της νήσου Χάλκης, στο μοναστήρι της Αγίας Τριάδοςστην κορυφή του λόφου της Ἐλπίδος. Ἐκεῖ ὅπου τὸ 1844, πρὶν ἀκριβῶς 180 χρόνια, ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς Δ΄ ἰδρύει τὴν Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ της Χάλκης. Μιὰ σχολὴ στὴν ὁποία ἀνδρώθηκαν θεολογικὰ φοιτητές, ὄχι μόνο γηγενεῖς Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ χριστιανοὶ ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο, ἓνα ἐκπαιδευτικὸ ἴδρυμα τὸ ὁποῖο ἐξεί καταστήσει γνωστὸ τὸ νησί της Χάλκης στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης.

Ἡ Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ της Χάλκης, τόσο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὀθωμανικῆς περιόδου, ἀλλὰ καὶ γιὰ σχεδὸν μισὸ αἰῶνα, ἀπὸ τὸ 1923 ἕως τὸ 1971 ἐπὶ τουρκικῆς δημοκρατίας, ὑπῆρξε ἓνα θεολογικὸ φυτώριο μὲ ἐξαιρετικὴ προσφορὰ στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, τὴ Ρωμιοσύνη, ἀλλὰ καὶ τὴν Ὁρθοδοξία εὐρύτερα, μὲ 930 ἀποφοίτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ Βαρθολομαῖος.

Ἀπὸ τοὺς ἀποφοίτους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς οἱ 343 ἔγιναν ἀρχιερεῖς καὶ 12 ἐξ αὐτῶν ἀναδείχθηκαν Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχες, δύο Πατριάρχες Ἀλεξανδρείας, δύο Ἀντιοχείας, τέσσερες Ἀρχιεπίσκοποι Ἀθηνῶν καὶ ἓνας Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων. Συνολικὰ 318 ὑπηρέτησαν καὶ κάποιοι ὑπηρετοῦν ἀκόμα τὴν Ἐκκλησία ὡς πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι. Μέγιστη ἀποτελεῖ καὶ ἡ χορεία τῶν ἀκαδημαϊκῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν Μέσης Ἐκπαίδευσης ποὺ ἀποφοίτησαν ἀπὸ τὴ Σχολή, οἱ ὁποῖοι μεταλαμπάδευσαν τὸ ἄσβεστο φῶς της Χάλκης ὅπου καὶ ἂν ὑπηρέτησαν.

Ἡ Σχολὴ ὅμως δὲν ἦταν μόνο ἓνα φυτώριο ἀνάδειξης ἱεραρχῶν, ὑπῆρξε δεξαμενὴ σκέψης καὶ προβληματισμοῦ μὲ ἀντικείμενο τὴ θεολογικὴ ἐπιστημονικὴ ἐπεξεργασία τῶν ζητημάτων ποὺ ἀπασχολοῦσαν τὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνο. Ἡ τεράστια βιβλιοθήκη τῶν 60.000 καὶ πλέον ἀνεκτίμητων βιβλίων, χειρόγραφων καὶ κειμηλίων ἀποτελοῦσε γιὰ τοὺς σπουδαστὲς ἀστείρευτὴ πηγὴ ἐμπνευσης, ἀναφορᾶς καὶ μελέτης. Ἐπίσης ἡ καινοτόμος διδακτικὴ προσέγγιση, ἡ θύραθεν θεματολογία τῶν ὠρολόγιου προγράμματος, ἡ βιωματικὴ καὶ διεπιστημονικὴ προσέγγιση τῆς ἐκπαιδευτικῆς διαδικασίας, τὸ ἄδηλο πρόγραμμα τῶν ἐπὶ μέρους ἐκπαιδευτικῶν δραστηριοτήτων, ἀπέτελεσαν, μέχρι καὶ τῶν ἡμερῶν μας, πρωτοποριακὸ πρότυπο ἐκπαιδευτικῆς στοχοθεσίας. Ἐπιπροσθέτως ἡ Χαλκίτικη λογιόσύνη ἐνσάρκωνε τὸ φιλελεύθερο πνεῦμα καὶ τὴν οἰκουμενικὴ συνείδηση τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἐνάντια στὴν ἐθνοφυλετικὴ συμπεριφορὰ βαλκανικῶν ἐθνικιστικῶν κινήματων.

Ἡ μακρὰ καὶ δυναμικὴ πνευματικὴ πορεία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἀνεκόπη τὸ 1971 ὅταν ἡ Σχολὴ ἔκλεισε βάσει τουρκικοῦ νόμου ὁ ὁποῖος ἀπαγόρευσε τὴ λειτουργία ἀνωτάτων ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ σίγησε ἀπὸ ἐφηβικὲς φωνὲς μὲ τὴν ἀποφοίτηση τοῦ τελευταίου μαθητῆ τὴν δεκαετία τοῦ '80.

Ὅπως ἔχετε πεῖ ἐπανειλημμένως, Παναγιώτατε, «δὲν θὰ παραδώσουμε τὰ μάτια μας στὸν ὕπνο καὶ δὲν θὰ δώσουμε ἀνάπαυση στοὺς κροτάφους μας, μέχρις ὅτου δοῦμε τίς κλειστὲς πύλες αὐτοῦ τοῦ φυτωρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἀνοίγουν καὶ πάλι καὶ νὰ ὑποδέχονται ἀπὸ κάθε σημεῖο τῆς Οἰκουμένης νέα στελέχη ποὺ διψοῦν γιὰ θεολογικὴ κατάρτιση».

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης βοᾷ ἐκκωφαντικὰ μὲ τὴ σιωπὴ τῆς πάνω ἀπὸ πέντε δεκαετίες. Ἡ σιωπὴ αὐτῆ, ὅμως, ἔμελλε νὰ σηματοδοτήσῃ ἓνα νέο ξεκίνημα καὶ ἀνοιγμα πρὸς τὸν ἄνθρωπο, τὴν ἐπιστήμη, τὴν ἐκπαίδευση. Μπορεῖ νὰ ἔκλεισε ὡς Θεολογικὴ Σχολή, ἀλλὰ ἡ Χάλκη ἀπέκτησε «φωνή» καὶ μάλιστα στεντόρεια, δυναμικὴ, συνεχῆ, πάντα διαχρονικὴ καὶ ἐπίκαιρη.

Ὑπὸ τίς ἀριστοτεχνικὲς ποιμαντικὲς καὶ διοικητικὲς ἱκανότητες τοῦ καθηγουμένου τῆς Ἁγίας Τριάδος, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανοῦ, προσφιλοῦς καὶ οἰκείου Ἱεράρχη καὶ τῆς ἐκλεκτῆς ἀδελφότητος, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ ἀνοίξε τίς πνευματικὲς τῆς ἀγκάλες διεθνῶς. Ἀνοίξε ὡς τόπος μελέτης στὴ βιβλιοθήκη τῆς, ὡς ἴδρυμα ὑποδοχῆς φοιτητῶν γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς πρακτικῆς τοῦς ἀσκησης μέσῳ τοῦ προγράμματος Erasmus, ὡς μοναστικὸ κοινόβιο μὲ τὴ δημιουργία μιᾶς ἀδελφότητος λογίων, ἀξία θαυμασμοῦ καὶ σεβασμοῦ, ἀνοίξε ὡς προσκύνημα, ὡς χώρος φιλοξενίας, ὡς τόπος συναντήσεων, συναυλιῶν, συνεδρίων καὶ συμποσίων, ὄχι μόνο Θεολογικοῦ περιεχομένου ἀλλὰ παντὸς ἐπιστητοῦ ποὺ ἀπτεται τῶν μεγάλων θεμάτων, τῶν τιτάνων προβλημάτων καὶ προβληματισμῶν παγκόσμιου ἐνδιαφέροντος.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἀξιωνόμαστε νὰ ζήσουμε τὴν ἱστορικὴ στιγμή τῆς κτηριακῆς ἀποκατάστασης τῆς Σχολῆς, γεγονός ποὺ μᾶς γεμίζει χαρὰ ἀπροσμέτρητη καὶ κρυφὴ ἐλπίδα πὼς μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν, ὅλες οἱ πολιτικὲς κινήσεις καὶ οἱ ὑπεράνθρωπες προσπάθειές Σας, Παναγιώτατε, γιὰ ἐπαναλειτουργία τῆς Σχολῆς θὰ λάβουν σάρκα καὶ ὄστα.

Ἰδιαίτερη μνεῖα καὶ εὐχαριστίες πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν τόσο στὸν Ἡγούμενο τῆς Ἁγίας Τριάδος, Ἐπίσκοπο Ἀραβισσοῦ κ. Κασσιανὸ ὅσο καὶ στὴν σεβαστὴ ἀδελφότητα τῆς Μονῆς, γιὰ τὴν στενὴ συνεργασία

καὶ τὴν ἀνάληψη κοινῶν, ὑψιπετῶν ἐκπαιδευτικῶν πρωτοβουλιῶν τόσο μὲ τὴν «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη» ὅσο καὶ μὲ τὸ Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, τοῦ ὁποῖου τὴν Προεδρία φέρω, ἔτσι ὥστε οἱ δύο αὐτοὶ Πατριαρχικοὶ Φορεῖς νὰ πρωτοστατοῦν στὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ πνευματικὰ δρώμενα τῆς Ρωμιοσύνης, καθιστῶντας γνωστὸ τοῖς πᾶσι τὸ μεγαλόπνοο καὶ θεάρεστο ὄραμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιὰ πολιτιστικὴ ἀνάταση, οἰκολογικὸ γραμματισμὸ, εἰρηνικὴ συμβίωση καὶ ἀποδοχὴ τῆς ἑτερότητας ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προέρχεται.

Ἡ σύμπραξη καὶ ἡ σύμπλευση στὴν ἄνωθεν στοχοθεσία μας ἀπὸ τὴν «Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη», προσθέτει ἄλλο ἓνα ποιοτικὸ ἐχέγγυο καὶ μᾶς φέρει σήμερα ἐνώπιον ἑνὸς μοναδικοῦ ἐκθεσιακοῦ δείγματος τῆς 180χρονης ἱστορίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης μὲ μοναδικὴ φιλοδοξία νὰ μετακενωθεῖ τὸ μεγαλεῖο τοῦ πνευματικοῦ βεληνεκοῦς αὐτοῦ τοῦ ἰδρύματος καὶ ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς Χάλκης, κυρίως στοὺς νέους καὶ στὶς νέες μας.

Στόχος, ἄλλωστε, τῆς «Βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης» εἶναι νὰ ἀποτελέσει ὁ Βυζαντινὸς Πολιτισμὸς, ποὺ καλύπτει ἓνα τεράστιο ἱστορικὸ συνεχές καὶ ὑπῆρξε τὸ κοινὸ σημεῖο ἀναφορᾶς γιὰ λαοὺς ποὺ ἐκτείνονται ἀπὸ τὸν βορρᾶ καὶ τὴν Ἀφρική, μέχρι τὴν Ἰβηρικὴ Χερσόνησο, ἔναν πυρρῆνα δημιουργίας ἐστιῶν φιλίας καὶ πλοῦτου σὲ ὅλες τὶς σημερινές χώρες, ποὺ κάποτε κάλυπταν σημαντικὰ σημεῖα ἀναφορᾶς του.

Μὲ τὴν εὐχὴ καὶ τίς, ἐκ μέσης καρδίας, προσευχές μας γιὰ τὴν ἐν συντόμω χρόνῳ ἐπαναλειτουργία τῆς Ἱερᾶς Σχολῆς τῆς Χάλκης, δεσμευόμαστε ὅλοι οἱ παριστάμενοι καὶ οἱ φορεῖς τοὺς ὁποῖους ἐκπροσωποῦμε πῶς δὲν θὰ ἀφήσουμε τὴν ἱερὰ πνευματικὴ καντήλα τῆς Χάλκης νὰ σβῆσει ποτέ, συνεχίζοντας νὰ προτάσσουμε τὴν «Προποντίδος Κόρη», παντοιοτρόπως, ὡς τὸ καύχημα τῆς Θεολογικῆς διάνοησης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδοξίας.

Καὶ ὀλοκληρώνοντας μὲ τίς σκέψεις αὐτὲς τὴν προσλαλιά μου, ἐπιτρέψτε μου νὰ προσθέσω σὲ ὅσα εἶπα καὶ τὴν ξεχωριστὴ χαρὰ μου γιὰ τὴν παρουσία ἐδῶ τοῦ Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης ποὺ μὲ ἰδιαίτερη θέρμη ἀγκάλιασε τὴν πόλη τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ ποὺ μὲ ἐπίσης ἰδιαίτερη ἀγάπη ἔγινε ἀμέσως δέκτος ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐπαρχίας του. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τῆς παρουσίας του στὴν πόλη μᾶς δὲν παρέλειψε νὰ καταστήσῃ σαφῆ τὴν ἀγάπη του καὶ τὴν ἀφοσίωσή του στὸν σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Θρόνο, ἐγκαινιάζοντας μίᾳ θαυμάσια περίοδο συνεργασίας ἀνάμεσα στὴ Μητρόπολη καὶ τὴν Μόνη Βλατάδων.

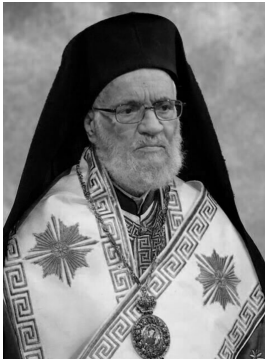
Σᾶς εὐχαριστῶ!

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Ὁ Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Παῦλος (1938–2024)

Ὁ μακαριστὸς Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κυρὸς Παῦλος (κατὰ κόσμον Απόστολος Λάϊος) γεννήθηκε στὴν Ἄρτα στὶς 30 Ἰουνίου τὸ 1938. Σπούδασε τὴν ἱερὰ ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας στὴν περιώνυμο Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποφοίτησε τὸ 1962.

Διηκόνησε ὡς Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος ἕως τὸ 1970 καί, ἐν συνεχείᾳ, μετανάστευσε στὴν πέμπτη ἡπειρο καὶ ἐνετάχθη στὸν κλῆρο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, ὡς ἱερατικῶς προιστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Richmond Μελβούρνης.

Ἐκλεγεῖς ἐπίσκοπος τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Χριστιανουπόλεως, ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας Στυλιανοῦ, χειροτονήθηκε τὴν 11η Μαρτίου 1984, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Σύδνεϋ. Τὸ 1994 ἀποσχίσθηκε ἀπὸ τὴν κανονικὴ Ἐκκλησία καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καθαιρέθηκε ἀπὸ τὴν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τὴν 12η Ἰουνίου 2019, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ὅπως ἀνακοίνωσε, «δεχθεῖσα τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ἐκζήτησιν συγγνώμης τοῦ ἐν Αὐστραλία πρώην Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως Παύλου, ἤρε τὴν ἐν καιρῷ ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ καθαιρέσιν καί, συνηγοροῦντος καὶ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Μακαρίου, ἐπανέφερεν αὐτὸν εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν καὶ τὸν ἀποκατέστησε μὲ τὸν αὐτὸν τίτλον».

Ἐκτοτε ὁ μακαριστὸς Χριστιανουπόλεως Παῦλος ζοῦσε ὡς ἐφησυχάζων ἀρχιερέας στὴν Ἀδελαιίδα, ἔχοντας κανονικὴ κοινωνία μὲ τὴν

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Αὐστραλίας. Μετὰ ἀπὸ ὀλιγόμηνη ἀσθένειά του, καὶ ἀφοῦ προηγουμένως κοινώνησε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τὴν 17ην Σεπτεμβρίου 2024.

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας

ISSN ****-****

